תלמוד בבלי · סדר טהרות

נדה

נדה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/נדה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 6
דף ב: 6
דף ג. 7
דף ג: 8
דף ד. 9
דף ד: 10
דף ה. 12
דף ה: 13
דף ו. 14
דף ו: 15
דף ז. 16
דף ז: 17
דף ח. 18
דף ח: 19
דף ט. 21
דף ט: 23
דף י. 24
דף י: 24
דף יא. 26
דף יא: 27
דף יב. 28
דף יב: 29
דף יג. 30
דף יג: 31
דף יד. 33
דף יד: 34
דף טו. 35
דף טו: 37
דף טז. 37
דף טז: 39
דף יז. 40
דף יז: 41
דף יח. 42
דף יח: 43
דף יט. 44
דף יט: 45
דף כ. 47
דף כ: 48
דף כא. 50
דף כא: 51
דף כב. 53
דף כב: 54
דף כג. 56
דף כג: 57
דף כד. 58
דף כד: 60
דף כה. 61
דף כה: 63
דף כו. 64
דף כו: 66
דף כז. 67
דף כז: 68
דף כח. 69
דף כח: 70
דף כט. 71
דף כט: 73
דף ל. 74
דף ל: 75
דף לא. 77
דף לא: 79
דף לב. 81
דף לב: 82

דף לג. 83
דף לג: 84
דף לד. 86
דף לד: 87
דף לה. 88
דף לה: 89
דף לו. 90
דף לו: 91
דף לז. 93
דף לז: 94
דף לח. 95
דף לח: 96
דף לט. 98
דף לט: 99
דף מ. 100
דף מ: 101
דף מא. 101
דף מא: 102
דף מב. 103
דף מב: 104
דף מג. 106
דף מג: 107
דף מד. 109
דף מד: 110
דף מה. 111
דף מה: 112
דף מו. 114
דף מו: 115
דף מז. 116
דף מז: 118
דף מח. 119
דף מח: 120
דף מט. 122
דף מט: 122
דף נ. 123
דף נ: 124
דף נא. 125
דף נא: 127
דף נב. 128
דף נב: 130
דף נג. 131
דף נג: 132
דף נד. 133
דף נד: 134
דף נה. 135
דף נה: 137
דף נו. 138
דף נו: 140
דף נז. 141
דף נז: 142
דף נח. 144
דף נח: 145
דף נט. 147
דף נט: 148
דף ס. 149
דף ס: 150
דף סא. 152
דף סא: 153
דף סב. 154
דף סב: 155
דף סג. 156
דף סג: 157
דף סד. 159
דף סד: 160

דף סה. 161
דף סה: 162
דף סו. 163
דף סו: 165
דף סז. 166
דף סז: 166
דף סח. 167
דף סח: 168
דף סט. 170
דף סט: 171
דף ע. 172
דף ע: 173
דף עא. 174
דף עא: 175
דף עב. 176
דף עב: 177
דף עג. 178

דף ב.

מַתְנִי' **שַׁמַּאי** אוֹמֵר: כָּל הַנָּשִׁים דַּיָּין שִׁעָתָן. הִלֵּל אוֹמֵר: מִפְּקִידָה לִפְקִידָה, וַאֲפִילּוּ לְיָמִים הַרְבֵּה.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא כִּדְבְרֵי זֶה, וְלֹא כִּדְבְרֵי זֶה, אֶלָּא מֵעֵת לְעֵת מְמַעֲטָת עַל יַד מִפְּקִידָה לִפְקִידָה, וּמִפְּקִידָה לִפְקִידָה מְמַעֶטֶת עַל יַד מֵעֵת לְעֵת.

כָּל אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת — דַּיָּהּ שִׁעָתָהּ, וְהַמְשַׁמֶּשֶׁת בְּעֵדִים — הֲרֵי זוֹ כְּפִקִּידָה, וּמְמַעֶטֶת עַל יַד מֵעֵת לְעֵת וְעַל יַד מִפְּקִידָה לִפְקִידָה.

כֵּיצַד דַּיָּהּ שִׁעָתָהּ? הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בַּמִּטָּה וַעֲסוּקָה בִּטְהָרוֹת, וּפָרְשָׁה וְרָאֲתָה — הֵיא טְמֵאָה וְהֵן טְהוֹרוֹת.

אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ, מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת, אֵינָהּ מוֹנָה אֶלָּא מִשָּׁעָה שֶׁרָאֲתָה.

גְּמָ' מַאי טַעְמֵיהּ דְּשַׁמַּאי? קָסָבַר: הַעֲמֵד אִשָּׁה עַל חֶזְקָתָהּ, וְאִשָּׁה בְּחֶזְקַת טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת. וְהִלֵּל? כִּי אָמַר: הַעֲמֵד דָּבָר עַל חֶזְקָתוֹ — הֵיכָא דְּלֵית לֵיהּ רֵיעוּתָא מְגוּפֵיהּ, אֲבָל אִיתְּתָא

דף ב:

כֵּיוָן דְּמִגּוּפַהּ קָחָזְיָא — לָא אָמְרִינַן אוֹקְמַהּ אַחֶזְקָתַהּ.

וּמַאי שְׁנָא מִמְּקֹוָה? דְּתְנַן: מִקְוֶה שֶׁנִּמְדַּד וְנִמְצָא חָסֵר — כָּל טְהָרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּבָּיו לְמַפְרֵעַ, בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד — טְמֵאוֹת.

לְשַׁמַּאי קַשְׁיָא לְמַפְרֵעַ.

לְהִלֵּל קַשְׁיָא וַדַּאי, דְּאִילּוּ מֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה תּוֹלִין — לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין, וְאִילּוּ הָכָא טוּמְאָה וַדַּאי!

הָתָם, מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר: הַעֲמֵד טָמֵא עַל חֶזְקָתוֹ, וְאֵימָא לֹא טָבַל. אַדְּרַבָּה, הַעֲמֵד מִקְוֶה עַל חֶזְקָתוֹ, וְאֵימָא לֹא חָסַר! הֲרֵי חָסֵר לְפָנֶיךָ!

הָכָא נָמֵי, הֲרֵי דָּם לְפָנֶיךָ! הַשְׁתָּא הוּא דַּחֲזַאי. הָכָא נָמֵי, הַשְׁתָּא הוּא דַּחֲסַר!

הָכִי הַשְׁתָּא? הָתָם אִיכָּא לְמֵימַר: חָסַר וַאֲתָא, חָסַר וַאֲתָא. הָכָא מִי אִיכָּא לְמֵימַר: חָזַאי וַאֲתָא, חָזַאי וַאֲתָא? וּמַאי קוּשְׁיָא?! דִּלְמָא הַגַּס הַגַּס חָזַיְתֵיהּ!

הָתָם אִיכָּא תַּרְתֵּי לְרֵיעוּתָא, הָכָא אִיכָּא חָדָא לְרֵיעוּתָא.

וּמַאי שְׁנָא מֵחָבִית? דְּתְנַן: הָיָה בּוֹדֵק אֶת הֶחָבִית לְהֵיוֹת מַפְרִישׁ עָלֶיהָ תְּרוּמָה וְהוֹלֵךְ, וְאַחַר כָּךְ נִמְצָא חוֹמֶץ — כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים (הָרִאשׁוֹנִים) וַדַּאי,

מִכָּאן וְאֵילָךְ — סָפֵק. קַשְׁיָא לְשַׁמַּאי!

הָתָם, מִשּׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר: הַעֲמֵד טָבָל עַל חֻזְקָתוֹ, וְאֵימַר לֹא נִתְקַן. אַדְּרַבָּה, הַעֲמֵד יַיִן עַל חֻזְקָתוֹ, וְאֵימַר לֹא הֶחְמִיץ!

הֲרֵי הֶחְמִיץ לְפָנֶיךָ! הָכָא נָמֵי, הֲרֵי דָּם לְפָנֶיךָ! הַשְׁתָּא הוּא דַּחֲזַאי. הָתָם נָמֵי, הַשְׁתָּא הוּא דְּהֶחְמִיץ!

הָכִי הַשְׁתָּא? הָתָם אִיכָּא לְמֵימַר: הֶחְמִיץ וַאֲתָא, הֶחְמִיץ וַאֲתָא. הָכָא מִי אִיכָּא לְמֵימַר: חֲזַאי וַאֲתָא, חֲזַאי וַאֲתָא? וּמַאי קוּשְׁיָא?! דִּלְמָא הַגַּס הַגַּס חֲזֵיתֵיהּ!

הָתָם אִיכָּא תַּרְתֵּי לְרֵיעוּתָא, הָכָא אִיכָּא חָדָא לְרֵיעוּתָא.

וּרְמִי חֲבִית אַמְקָוֶה: מַאי שְׁנָא הָכָא וַדַּאי, וּמַאי שְׁנָא הָכָא סָפֵק?

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא מִסּוּרָא: מַאן תְּנָא חֲבִית? רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּלִגְבֵּי מִקְוֶה נָמֵי סְפֵקָא מְשַׁוֵּי לֵיהּ.

דִּתְנַן: מִקְוֶה שֶׁנִּמְדַּד וְנִמְצָא חָסֵר — כָּל הַטְּהָרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּבָּיו לְמַפְרֵעַ, בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, טְמֵאוֹת.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טְהוֹרוֹת, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד תּוֹלִין.

דף ג.

וּשְׁנֵיהֶם לֹא לְמָדוּהָ אֶלָּא מִסּוֹטָה.

רַבָּנַן סָבְרִי: כִּי סוֹטָה, מָה סוֹטָה סָפֵק הִיא, וַעֲשָׂאוּהָ כְּוַדַּאי — הָכָא נָמֵי סָפֵק, וַעֲשָׂאוּהָ כְּוַדַּאי.

אִי מִסּוֹטָה, אֵימָא כִּי סוֹטָה: מָה סוֹטָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר, הָכָא נָמֵי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר!

הָכִי הַשְׁתָּא? הָתָם מִשּׁוּם סְתִירָה הוּא, וּסְתִירָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לֵיכָּא. הָכָא מִשּׁוּם חָסֵר הוּא, מָה לִי חָסֵר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, מָה לִי חָסֵר בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד.

וְכִי תֵּימָא, הָא כָּל סָפֵק טוּמְאָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר! כֵּיוָן דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי לְרֵיעוּתָא — כְּוַדַּאי טוּמְאָה דָּמֵי.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר: כִּי סוֹטָה, מָה סוֹטָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים — טָהוֹר, הָכָא נָמֵי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים — טָהוֹר.

אִי מִסּוֹטָה, אֵימָא כִּי סוֹטָה: מָה סוֹטָה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד — טְמֵאָה וַדַּאי, הָכָא נָמֵי בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד — טְמֵאָה וַדַּאי!

הָכִי הַשְׁתָּא?! הָתָם יֵשׁ רַגְלַיִם לַדָּבָר, שֶׁהֲרֵי קִינֵּא לָהּ וְנִסְתְּרָה. הָכָא מַאי רַגְלַיִם לַדָּבָר אִיכָּא?

וְאִי בָּעֵית אֵימָא, הֵיינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן: גָּמַר סוֹף טוּמְאָה מִתְּחִלַּת טוּמְאָה.

מָה תְּחִלַּת טוּמְאָה, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע — בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר, אַף סוֹף טוּמְאָה, סָפֵק טָבַל סָפֵק לֹא טָבַל — בִּרְשׁוּת הָרַבִּים טָהוֹר.

וְרַבָּנָן? הָכִי הַשְׁתָּא?! הָתָם גַּבְרָא בְּחֶזְקַת טָהֳרָה קָאֵי, מִסְפֵּקָא לָא מַחֲתִינַן לֵיהּ לְטוּמְאָה. הָכָא גַּבְרָא בְּחֶזְקַת טוּמְאָה קָאֵי, מִסְפֵּקָא לָא מַפְקִינַן לֵיהּ מִטּוּמְאָתוֹ.

וּמַאי שְׁנָא מִמָּבוֹי? דְּתָנַן: הַשֶּׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא בַּמָּבוֹי — מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ, עַד שֶׁיֹּאמַר: "בָּדַקְתִּי אֶת הַמָּבוֹי הַזֶּה וְלֹא הָיָה בּוֹ שֶׁרֶץ", אוֹ עַד שְׁעַת הַכִּיבּוּד!

הָתָם נָמֵי, כֵּיוָן דְּאִיכָּא שְׁרָצִים דְּגוּפֵיהּ, וּשְׁרָצִים דְּאָתוּ מֵעָלְמָא — כְּתַרְתֵּי לְרֵיעוּתָא דָּמֵי.

וְאִי בָּעֵית אֵימָא, הַיְינוּ טַעְמָא דְּשַׁמַּאי: הוֹאִיל וְאִשָּׁה מַרְגֶּשֶׁת בְּעַצְמָהּ, וְהִלֵּל — כִּסְבוּרָה הַרְגֶּשֶׁת מֵי רַגְלַיִם הִיא.

וּלְשַׁמַּאי, הָאִיכָּא יְשֵׁנָה? יְשֵׁנָה נָמֵי, אַגַּב צַעֲרָהּ מִיתַּעְרָא, מִידֵּי דְּהַוָה אַהַרְגָּשַׁת מֵי רַגְלַיִם.

וְהָאִיכָּא שׁוֹטָה! מוֹדֶה שַׁמַּאי בְּשׁוֹטָה. הָא "כָּל הַנָּשִׁים" קָתָנֵי! "כָּל הַנָּשִׁים" — פְּקִחוֹת.

וְלִיתְנֵי "נָשִׁים"! לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: "אַרְבַּע נָשִׁים" וְתוּ לָא, קָא מַשְׁמַע לַן: כָּל הַנָּשִׁים.

וְהָאִיכָּא כְּתָמִים! לֵימָא תְּנַן כְּתָמִים דִּלְא כְּשַׁמַּאי? אָמַר אַבָּיֵי: מוֹדֶה שַׁמַּאי בִּכְתָמִים. מַאי טַעְמָא? בְּצַפּוֹר לֹא נִתְעַסְּקָה, בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים לֹא עָבְרָה, הַאי דָּם מֵהֵיכָא אָתֵי?

אִי בָּעֵית אֵימָא, הַיְינוּ טַעְמֵיהּ דְּשַׁמַּאי: דְּאִם אִיתָא דַּהֲוָה דָּם מֵעִיקָּרָא — הֲוָה אָתֵי. וְהִלֵּל — כּוֹתְלֵי בֵּית הָרֶחֶם הֶעֱמִידוּהוּ, וְשַׁמַּאי — כּוֹתְלֵי בֵּית הָרֶחֶם לָא מוֹקְמִי דָּם.

מְשַׁמֶּשֶׁת בְּמוֹךְ, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? אָמַר אַבָּיֵי: מוֹדֶה שַׁמַּאי בִּמְשַׁמֶּשֶׁת בְּמוֹךְ.

רָבָא אָמַר: מוֹךְ נָמֵי, אַגַּב זִיעָה מְכָוְיץ כָּוֵיץ, וּמוֹדֶה רָבָא בְּמוֹךְ דָּחוּק.

וּמַאי אִיכָּא בֵּין הָנֵי לִישָּׁנֵי לְהַאִיךְ לִישָּׁנָא?

דף ג:

אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ לְמַרְמֵי חָבִית וּמְקָוֶה וּמָבוֹי — לְהַאִיךְ לִישָּׁנָא אִיכָּא לְמַרְמֵינְהוּ, לְהָנֵי לִישָּׁנֵי לֵיכָּא לְמַרְמֵי.

וּמַאי אִיכָּא בֵּין הַאי לִישָּׁנָא לְהַאִיךְ לִישָּׁנָא? לְאַבָּיֵי אִיכָּא מוֹךְ,

לְרָבָא אִיכָּא מוֹךְ דָּחוּק.

תַּנְיָא כִּי הַאי לִישָּׁנָא, דְּאִם אִיתָא דַּהֲוָה דָּם מֵעִיקָּרָא הֲוָה אָתֵי. אָמַר לוֹ הִלֵּל לְשַׁמַּאי: אִי אַתָּה מוֹדֶה בְּקוּפָּה שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהּ טְהֳרוֹת בְּזָוִית זוֹ, וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בְּזָוִית אַחֶרֶת, שֶׁטְּהֳרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת טְמֵאוֹת? אָמַר לוֹ: אֲבָל!

וּמָה הֶפְרֵשׁ בֵּין זוֹ לָזוֹ? לָזוֹ יֵשׁ לָהּ שׁוּלַיִם, לָזוֹ אֵין לָהּ שׁוּלַיִם.

רָבָא אָמַר: טַעְמָא דְּשַׁמַּאי מִשּׁוּם בְּטוּל פְּרִיָה וּרְבִיָה. תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: אָמַר לוֹ שַׁמַּאי לְהִלֵּל:
אִם כֵּן, בְּטַלְתָּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מִפְּרִיָה וּרְבִיָה.
וּמַאן דְּתָנֵי הַאי לִישָׁנָא, הָא תַּנְיָא כִּי הַאִידָּךְ לִישָׁנָא, דְּאִם אִיתָא דַּהֲוָה דָּם מֵעִיקָּרָא הֲוָה אָתֵי. הָתָם, הֵלֵּל הוּא דְּקָטָעֵי, הוּא סָבַר טַעְמָא דְּשַׁמַּאי דְּאִם אִיתָא דַּהֲוָה דָּם מֵעִיקָּרָא הֲוָה אָתֵי, וְקָא מַקְשֵׁי לֵיהּ קוּפָּה.
וְאָמַר לֵיהּ שַׁמַּאי: טַעְמָא דִּידִי מִשּׁוּם בְּטוּל פְּרִיָה וּרְבִיָה, וּלְמַאי דְּקָטָעֵית נָמֵי דְּקַמַּקְשֵׁית קוּפָּה — לָזוֹ יֵשׁ לָהּ שׁוּלַיִם, וּלָזוֹ אֵין לָהּ שׁוּלַיִם.
וּלְמַאן דְּתָנֵי הַאי לִישָׁנָא, הָא תַּנְיָא כִּי הַאִידָּךְ לִישָׁנָא, מִשּׁוּם בְּטוּל פְּרִיָה וּרְבִיָה!
הָכִי קָאָמַר לֵיהּ הֵלֵּל לְשַׁמַּאי: אֵין, טַעְמָא קָאָמְרַתְּ, דְּאִם אִיתָא דַּהֲוָה דָּם מֵעִיקָּרָא הֲוָה אָתֵי, וּמִיהוּ עֲשֵׂה סְיָיג לְדָבָרֶיךָ, דְּמַאי שְׁנָא מִכָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ דְּעָבְדִינַן סְיָיג?
אָמַר לֵיהּ: אִם כֵּן, בְּטַלְתָּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מִפְּרִיָה וּרְבִיָה! וְהֵלֵּל — מִפְּרִיָה וּרְבִיָה מִי קָאָמֵינָא? לְטָהֳרוֹת הוּא דְּקָאָמֵינָא!
וְשַׁמַּאי — לְטָהֳרוֹת נָמֵי לָא, דְּאִם כֵּן לִבּוֹ נוֹקְפוֹ וּפוֹרֵשׁ.
(שׁוּלַיִם, בְּדוּקִין, מְכוּסִּין בְּזָוִית — סִימָן). אִיתְּמַר: קוּפָּה שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהּ טְהָרוֹת בְּזָוִית זוֹ, וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בְּזָוִית אַחֶרֶת — חִזְקִיָּה אָמַר: טְהָרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת טְהוֹרוֹת, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: טְהָרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת טְמֵאוֹת. וְהָא (בַּיִת) שַׁמַּאי וְהֵלֵּל מוֹדוּ בְּקוּפָּה דִּטְהָרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת טְמֵאוֹת!
כִּי מוֹדוּ שַׁמַּאי וְהֵלֵּל בְּקוּפָּה שֶׁיֵּשׁ לָהּ שׁוּלַיִם, כִּי פְּלִיגִי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יוֹחָנָן בְּקוּפָּה שֶׁאֵין לָהּ שׁוּלַיִם.
אֵין לָהּ שׁוּלַיִם, מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן? אֵין לָהּ שׁוּלַיִם, וְיֵשׁ לָהּ אָזְנַיִם.
וְהָתַנְיָא: הַמַּדְלֶה עֲשָׂרָה דְּלָיִים מַיִם בְּזֶה אַחַר זֶה, וְנִמְצָא שֶׁרֶץ בְּאֶחָד מֵהֶן — הוּא טָמֵא, וְכוּלָּן טְהוֹרִין. וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי יַנַּאי: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁאֵין לָהּ אָזְנַיִם, אֲבָל יֵשׁ לָהּ אָזְנַיִם — כּוּלָּן טְמֵאִין.
לֵימָא חִזְקִיָּה לֵית לֵיהּ דְּרַבִּי יַנַּאי? מַיָּא שְׁרָקֵי, פֵּירֵי לָא שָׁרְקִי.
אִי נָמֵי: מַיָּא לָא קָפֵיד עֲלַיְיהוּ, פֵּירֵי קָפֵיד עֲלַיְיהוּ.
וְאִי בָּעֵית אֵימָא: כִּי מוֹדוּ שַׁמַּאי וְהֵלֵּל בְּקוּפָּה שֶׁאֵינָהּ בְּדוּקָה,

דף ד.

כִּי פְּלִיגִי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יוֹחָנָן בְּקוּפָּה בְּדוּקָה, מָר סָבַר: הָא בַּדְּקָהּ, וּמָר סָבַר: אֵימוֹר עִם סִילּוּק יָדוֹ נָפַל.

וְהָא דּוּמְיָא דְּאִשָּׁה קָתָנֵי, וְאִשָּׁה בְּדוּקָה הִיא! כֵּיוָן דִּשְׁכִיחִי בָּהּ דָּמִים — כְּשֶׁאֵינָהּ בְּדוּקָה דָּמְיָא.

וְאֵיבָּעֵית אֵימָא: כִּי מוֹדוּ שַׁמַּאי וְהִלֵּל בְּקוּפָּה שֶׁאֵינָהּ מְכוּסָּה, כִּי פְּלִיגִי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יוֹחָנָן בְּקוּפָּה מְכוּסָּה. מְכוּסָּה — הֵיכִי נָפֵל? כְּגוֹן שֶׁתַּשְׁמִישָׁהּ עַל יְדֵי כִּסּוּי.

וְהָא דּוּמְיָא דְּאִשָּׁה קָתָנֵי, וְאִשָּׁה מְכוּסָּה הִיא, כֵּיוָן דִּשְׁכִיחִי בַּהּ דָּמִים — כְּשֶׁאֵין מְכוּסָּה דָּמְיָא.

וְאֵיבָּעֵית אֵימָא: כִּי מוֹדוּ שַׁמַּאי וְהִלֵּל בְּזָוִית קוּפָּה, כִּי פְּלִיגִי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יוֹחָנָן בְּזָוִית בַּיִת, וְהָא "קוּפָּה" קָאָמַר!

הָכִי קָאָמַר: קוּפָּה שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהּ טְהֹרוֹת בְּזָוִית בַּיִת זוֹ, וְטִלְטְלוּהָ בְּזָוִית אַחֶרֶת, וְנִמְצָא שֶׁרֹץ בְּזָוִית אַחֶרֶת. חִזְקִיָּה סָבַר: לָא מַחְזְקִינַן טוּמְאָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְרַבִּי יוֹחָנָן סָבַר: מַחְזְקִינַן.

וּמִי מַחְזְקִינַן? וְהָתְנַן: נָגַע בְּאֶחָד בַּלַּיְלָה, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם חַי אִם מֵת, וּלְמָחָר הִשְׁכִּים וּמְצָאוֹ מֵת — רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר.

וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כִּשְׁעַת מְצִיאָתָן.

וְתָנֵי עֻלָּהּ: כִּשְׁעַת מְצִיאָתָן, וּבְמָקוֹם מְצִיאָתָן!

וְכִי תֵּימָא: הָנֵי מִילֵּי לִשְׁרוּף, אֲבָל לִתְלוֹת — תָּלֵינַן? וּמִי תָּלֵינַן?!

וְהָתְנַן: מַחַט שֶׁנִּמְצֵאת מְלֵאָה חֲלוּדָּה אוֹ שְׁבוּרָה — טְהוֹרָה, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כִּשְׁעַת מְצִיאָתָן. וְאַמַּאי? לֵימָא: הַאי מַעִיקְרָא מַחַט מְעַלְיָיתָא הִיא, וְהַשְׁתָּא הוּא דְּהֶעֱלָה חֲלוּדָּה.

וְעוֹד תְּנַן: מָצָא שֶׁרֹץ שָׁרוּף עַל גַּבֵּי הַזֵּיתִים, וְכֵן מַטְלִית הַמְהוּמְהָם — טָהוֹר, שֶׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כִּשְׁעַת מְצִיאָתָן!

וְכִי תֵּימָא, כִּשְׁעַת מְצִיאָתָן בֵּין לְקוּלָּא בֵּין לְחוּמְרָא, וּבְמָקוֹם מְצִיאָתָן, אֲבָל שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם מְצִיאָתָן — מִשְׁרָף לָא שָׁרְפִינַן, מִתְלֵא תָּלֵינַן.

וְהָתְנַן: כִּכָּר עַל גַּבֵּי הַדַּף, וּמַדָּף טָמֵא מוּנָּח תַּחְתָּיו, אַף עַל פִּי שֶׁאִם נָפְלָה אִי אֶפְשָׁר אֶלָּא אִם כֵּן נָגְעָה — טְהוֹרָה, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: אָדָם טָהוֹר נִכְנַס לְשָׁם וּנְטָלָהּ,

עַד שֶׁיֹּאמַר: "בָּרִי לִי שֶׁלֹּא נִכְנַס אָדָם שָׁם". וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא לִמְקוֹם מִדְרוֹן!

הָתָם כִּדְקָתָנֵי טַעְמָא,

דף ד:

שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: אָדָם טָהוֹר נִכְנַס לְשָׁם וּנְטָלָהּ.

הָכָא נָמֵי נֵימָא: עוֹרֵב אֶתָּא וּשְׁדָא! אָדָם דִּבְכַוָּנָה — אָמְרִינַן, עוֹרֵב דְּשָׁלֵא בְּכַוָּנָה — לָא אָמְרִינַן.

מִכְּדֵי הַאי כְּכָר סְפֵק טוּמְאָה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד הוּא, וְכֹל סְפֵק טוּמְאָה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד — סְפֵקָהּ טָמֵא, מִשּׁוּם דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת לִישָׁאֵל, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת לִישָׁאֵל, בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד — סְפֵקוֹ טָהוֹר.

וְאִי בָּעֵית אֵימָא: הָכָא בְּטוּמְאָה דְּרַבָּנַן. דַּיְקָא נָמֵי דְּקָתָנֵי "מַדָּף", כְּדִכְתִיב "עָלֶה נִדָּף".

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא כְּדִבְרֵי זֶה כּוּ'. תָּנוּ רַבָּנַן: וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא כְּדִבְרֵי זֶה וְלֹא כְּדִבְרֵי זֶה, לֹא כְּדִבְרֵי שַׁמַּאי — שֶׁלֹּא עָשָׂה סְיָיג לִדְבָרָיו, וְלֹא כְּדִבְרֵי הִלֵּל — שֶׁהִפְרִיז עַל מִדּוֹתָיו.

אֶלָּא, מֵעַתָּה לְעֵת מְמַעֲטָת עַל יָד מִפְּקִידָה לִפְקִידָה, וּמִפְּקִידָה לִפְקִידָה מְמַעֲטָת עַל יָד מֵעֵת לְעֵת.

מֵעֵת לְעֵת מְמַעֲטָת עַל יָד מִפְּקִידָה לִפְקִידָה, כֵּיצַד? בָּדְקָה עַצְמָהּ בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת וּמָצְאַת טְהוֹרָה, וְיָשְׁבָה שְׁנֵי וּשְׁלִישִׁי וְלֹא בָדְקָה, וְלִרְבִיעִי בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה — אֵין אוֹמְרִים תְּטַמֵּא מִפְּקִידָה לִפְקִידָה, אֶלָּא מֵעֵת לְעֵת.

וּמִפְּקִידָה לִפְקִידָה מְמַעֲטָת עַל יָד מֵעֵת לְעֵת, כֵּיצַד? בָּדְקָה עַצְמָהּ בְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה וּמָצְאַת טְהוֹרָה, וְיָשְׁבָה לָהּ שְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית וְלֹא בָדְקָה, וְלִרְבִיעִית בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה — אֵין אוֹמְרִים תְּטַמֵּא מֵעֵת לְעֵת, אֶלָּא מִפְּקִידָה לִפְקִידָה.

פְּשִׁיטָא! כֵּיוָן דְּבָדְקָה עַצְמָהּ בְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה וּמָצְאַת טְהוֹרָה, לָא מְטַמֵּינַן לַהּ מֵעֵת לְעֵת.

אַיְידֵי דְּתָנָא מֵעֵת לְעֵת מְמַעֲטָת עַל יָד מִפְּקִידָה לִפְקִידָה, תָּנָא נָמֵי מִפְּקִידָה לִפְקִידָה מְמַעֲטָת עַל יָד מֵעֵת לְעֵת.

אָמַר רַבָּה: מַאי טַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנַן? אִשָּׁה מַרְגֶּשֶׁת בְּעַצְמָהּ. אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: אִם כֵּן, תְּהֵא דַּיָּה שְׁעָתָהּ! וְרַבָּה לְחַדּוֹדֵי לְאַבָּיֵי הוּא דְּבָעֵי. אֶלָּא מַאי טַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנַן?

כִּי הָא דְּאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: חֲכָמִים תִּקְּנוּ לָהֶן לִבְנוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיְּהוּ בּוֹדְקוֹת עַצְמָן שַׁחֲרִית וְעַרְבִית, שַׁחֲרִית — לְהַכְשִׁיר טְהָרוֹת שֶׁל לַיְלָה, וְעַרְבִית — לְהַכְשִׁיר טְהָרוֹת שֶׁל יוֹם.

וְזוֹ הוֹאִיל וְלֹא בָדְקָה — הִפְסִידָה עוֹנָה. מַאי "עוֹנָה"? עוֹנָה יְתֵירָה.

אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא: וְהָא זִימְנִין מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת בְּמֵעֵת לְעֵת! הִשְׁווּ חֲכָמִים מִדּוֹתֵיהֶן, שֶׁלֹּא תַּחְלוֹק בְּמֵעֵת לְעֵת.

אִיבָּעֵית אֵימָא, שֶׁלֹּא יְהֵא חוֹטֵא נִשְׂכָּר.

מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּאִתְנִיסָה, וְלָא בְּדַקָה.

כָּל אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת וְכוּ׳). לֵימָא מַתְנִיתִין רַבִּי דּוֹסָא הִיא, וְלָא רַבָּנַן? דְּתַנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַרְבַּע נָשִׁים דַּיָּין שְׁעָתָן — בְּתוּלָה, מְעוּבֶּרֶת, מְנִיקָה, וּזְקֵנָה. רַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר: כָּל אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנַן, עַד כָּאן לָא פְּלִיגִי רַבָּנַן עֲלֵיהּ דְּרַבִּי דּוֹסָא אֶלָּא שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ, אֲבָל בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ מוֹדוּ לֵיהּ, וּמַתְנִיתִין בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ, וְדִבְרֵי הַכֹּל.

מִכְּלָל דְּרַבִּי דּוֹסָא אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ אָמַר? מַאן תְּנָא לְהָא דְּתָנוּ רַבָּנַן: אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת — כִּתְמָהּ טָמֵא לְמַפְרֵעַ, שֶׁאִם תִּרְאֶה שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת. נֵימָא רַבָּנַן הִיא, וְלָא רַבִּי דּוֹסָא? אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי דּוֹסָא, עַד כָּאן לָא פְּלִיג רַבִּי דּוֹסָא עֲלֵיהּ דְּרַבָּנַן אֶלָּא בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ, אֲבָל שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ מוֹדֵי לְהוּ, וּמַתְנִיתִין בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ וְרַבִּי דּוֹסָא הִיא,

דף ה.

וּבָרַייְתָא דִּבְרֵי הַכֹּל.

וְלוֹקְמָא אִיפְּכָא!

כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְאוֹקוֹמֵי לְקוּלָּא וּלְחוּמְרָא — לְחוּמְרָא מוֹקְמִינַן.

קָתָנֵי: שֶׁאִם תִּרְאֶה שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת. טַעְמָא דְּאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת הוּא, דִּפְלִיגִי רַבָּנַן בֵּין כִּתְמָהּ לִרְאִייָתָהּ,

הָא שְׁאָר נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים דַּיָּין שְׁעָתָן — כִּתְמָן כִּרְאִייָתָן.

מַנִּי? רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס הִיא, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מִשּׁוּם רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס: כָּל הַנָּשִׁים כִּתְמָן טָמֵא לְמַפְרֵעַ, וְנָשִׁים שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים דַּיָּין שְׁעָתָן — כִּתְמָן כִּרְאִייָתָן, חוּץ מִתִּינוֹקֶת שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת, שֶׁאֲפִילּוּ סְדִינִין שֶׁלָּהּ מְלוּכְלָכִין בְּדָם — אֵין חוֹשְׁשִׁין לָהּ.

וּמִי אִית לֵיהּ לְרַבִּי חֲנִינָא כֶּתֶם כְּלָל? וְהָתַנְיָא: כָּל הַנָּשִׁים כִּתְמָן טָמֵא, וְנָשִׁים שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים דַּיָּין שְׁעָתָן — כִּתְמָן טָמֵא. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים דַּיָּין שְׁעָתָן — אֵין לָהֶן כֶּתֶם. מַאי לָאו אֵין לָהֶן כֶּתֶם כְּלָל? לָא, אֵין לָהֶן כֶּתֶם לְמַפְרֵעַ, אֲבָל יֵשׁ לָהֶן כֶּתֶם מִכָּאן וּלְהַבָּא.

מִכְּלָל דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר אֲפִילּוּ לְמַפְרֵעַ? אִין, רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּמַחְמִיר גַּבֵּי כִּתְמִים. דְּתַנְיָא: כָּל הַנָּשִׁים — כִּתְמָן טָמֵא לְמַפְרֵעַ, וְנָשִׁים שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים דַּיָּין שְׁעָתָן — כִּתְמָן טָמֵא לְמַפְרֵעַ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: נָשִׁים שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים דַּיָּיִן שִׁעְתָּן, כִּתְמָן כִּרְאִיָּיתָן, וְתִינוֹקֶת שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת — יֵשׁ לָהּ כֶּתֶם, וְשֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת — אֵין לָהּ כֶּתֶם. וְאֵימָתַי הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת? מִשֶּׁהִגִּיעוּ יְמֵי הַנְּעוּרִים.

וְהַמְשַׁמֶּשֶׁת בְּעֵדִים כּוּ'. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: עַד שֶׁלִּפְנֵי תַּשְׁמִישׁ אֵינוֹ מְמַעֵט כִּפְקִידָה.

מַאי טַעְמָא? אָמַר רַב קַטִּינָא: מִתּוֹךְ שֶׁמְּהוּמָּה לְבֵיתָהּ. וְכִי מְהוּמָּה לְבֵיתָהּ מַאי הָוֵי? מִתּוֹךְ שֶׁמְּהוּמָּה לְבֵיתָהּ — אֵינָהּ מַכְנֶסֶת לְחוֹרִין וְלִסְדָקִין.

תְּנַן: הַמְשַׁמֶּשֶׁת בְּעֵדִים, הֲרֵי זוֹ כִּפְקִידָה. מַאי לָאו חַד לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וְחַד לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ?

לָא, אִידֵּי וְאִידֵּי לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ, וְאֶחָד לוֹ וְאֶחָד לָהּ. כְּדִתְנַן: דֶּרֶךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מְשַׁמְּשׁוֹת בִּשְׁנֵי עֵדִים, אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לָהּ.

הַאי מַאי? אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא חַד לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וְחַד לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ — אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: מִתּוֹךְ שֶׁמְּהוּמָּה לְבֵיתָהּ לָא בָּדְקָה שַׁפִּיר, קָא מַשְׁמַע לַן הֲרֵי זוֹ כִּפְקִידָה. אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ אִידֵּי וְאִידֵּי לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ — פְּשִׁיטָא!

מַהוּ דְּתֵימָא, שֶׁמָּא תִּרְאֶה טִפַּת דָּם כְּחַרְדָּל וּתְחַפֶּנָּה שִׁכְבַת זֶרַע, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: שְׁתֵּי בְּדִיקוֹת אַצְרְכוּהָ רַבָּנָן, חַד לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וְחַד לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ, וְכִי קָתָנֵי "הֲרֵי זוֹ כִּפְקִידָה" — אַלְאַחַר תַּשְׁמִישׁ, וְהָא "הַמְשַׁמֶּשֶׁת" קָתָנֵי! תְּנִי: "וּמְשַׁמֶּשֶׁת".

מְמַעֶטֶת עַל יְד מֵעֵת לְעֵת, הַשְׁתָּא מֵעֵת לְעֵת מְמַעֶטֶת,

דף ה:

מִכְּפִקִידָה לִכְפִקִידָה מִיבַּעְיָא?!

מַהוּ דְּתֵימָא: מֵעֵת לְעֵת — חַשּׁוּ בַּהּ רַבָּנַן לִכְסֵידָא דְּטָהֳרוֹת, אֲבָל מִכְּפִקִידָה לִכְפִקִידָה — לָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

כֵּיצַד דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ וְכוּ'. לְמָה לִי לְמֵיתְנֵי: "הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בַּמִּטָּה וַעֲסָקָה בִּטָּהֳרוֹת"? לֵיתְנֵי: "הָיְתָה עֲסוּקָה בִּטָּהֳרוֹת וּפָרְשָׁה וְרָאֲתָה"!

הָא קָא מַשְׁמַע לַן: טַעְמָא דְּדַיָּהּ שְׁעָתָהּ, הָא מֵעֵת לְעֵת — מִטָּה נָמֵי מְטַמְּיָא. מְסַיַּיע לֵיהּ לְזְעֵירִי, דְּאָמַר זְעֵירִי: מֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנָדָה עוֹשָׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים.

מִכְּדִי הַאי מִטָּה דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת לִישָׁאֵל הוּא, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת לִישָׁאֵל — סְפֵקוֹ טָהוֹר! תַּרְגְּמַהּ זְעֵירִי כְּשֶׁחַבְרוֹתֶיהָ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמִּטָּה, דְּהָוְיָא לֵיהּ יַד חַבְרוֹתֶיהָ.

וְהַשְׁתָּא דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: סְפֵק טוּמְאָה הַבָּאָה בִּידֵי אָדָם — נִשְׁאָלִין עָלֶיהָ, אֲפִילּוּ בִּכְלֵי מוּזָּח עַל גַּבֵּי קַרְקַע כְּמִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעַת לִישָׁאֵל, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין חַבְרוֹתֶיהָ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמִּטָּה.

גּוּפָא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: סְפֵק טוּמְאָה הַבָּאָה בִּידֵי אָדָם — נִשְׁאָלִים עָלֶיהָ, אֲפִילּוּ בִּכְלֵי הַמּוּחָן עַל גַּבֵּי קַרְקַע כְּמִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דַּעַת לִישָׁאֵל.

מֵיתִיבִי: הָיָה מִתְעַסֵּק בְּטַלִּיתוֹ, וּטְהָרוֹת וְטוּמְאוֹת בְּצִדּוֹ, וּטְהָרוֹת וְטוּמְאוֹת לְמַעְלָה מֵרֹאשׁוֹ, סָפֵק נָגַע סָפֵק לֹא נָגַע — טָהוֹר, וְאִם אִי אֶפְשָׁר אֶלָּא אִם כֵּן נָגַע — טָמֵא.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אוֹמְרִים לוֹ: ״שְׁנֵה״, וְשׁוֹנֶה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִים בִּטְהָרוֹת. אַמַּאי? הָא סְפֵק טוּמְאָה הַבָּאָה בִּידֵי אָדָם הוּא!

בַּר מִינְיֵהּ דְּהַהִיא, דְּתָנֵי רַב הוֹשַׁעְיָא: בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד — סְפֵקוֹ טָמֵא, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים — טָהוֹר.

גּוּפָא: אָמַר זְעֵירִי: מֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים.

אִינִי? וְהָא כִּי אֲתָא אֲבִימִי מִבֵּי חוֹזָאֵי, אֲתָא וְאַיְיתִי מַתְנִיתָא בִּידֵיהּ: מֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה — מִשְׁכָּבָהּ וּמוֹשָׁבָהּ כְּמַגָּעָהּ. מַאי לָאו, מָה מַגָּעָהּ לֹא מְטַמֵּא אָדָם, אַף מִשְׁכָּבָהּ לֹא מְטַמֵּא אָדָם!

אָמַר רָבָא: וְתִסְבְּרָא? קַל וָחוֹמֶר הוּא: וּמָה כְּלֵי חֶרֶס הַמּוּקָף צָמִיד פָּתִיל, הַנִּיצוֹל בְּאוֹהֶל הַמֵּת, אֵינוֹ נִיצוֹל בְּמֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה — מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת, שֶׁאֵינָן נִיצוֹלִין בְּאוֹהֶל הַמֵּת, אֵינוֹ דִּין שֶׁאֵין נִיצוֹלִין בְּמֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה?

וְהָא אֲבִימִי מִבֵּי חוֹזָאֵי מַתְנִיתָא קָאָמַר! אֵימָא: מִשְׁכָּבָהּ וּמוֹשָׁבָהּ

דף ו.

כְּמַגַּע עַצְמָהּ, מָה מַגַּע עַצְמָהּ מְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים, אַף מִשְׁכָּבָהּ וּמוֹשָׁבָהּ מְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים.

תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרָבָא: הָרוֹאֶה דָּם — מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת, וּמָה הִיא מְטַמְּאָה? מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת, אֲוֹכָלִין וּמַשְׁקִין, וּכְלֵי חֶרֶס הַמּוּקָף צָמִיד פָּתִיל, וְאֵינָהּ מְקוּלְקֶלֶת לְמִנְיָנָהּ, וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ לְמַפְרֵעַ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מְטַמֵּא אֶת בּוֹעֲלָהּ, וְאֵינָהּ מוֹנָה אֶלָּא מִשָּׁעָה שֶׁרָאֲתָה.

הָרוֹאֶה כֶּתֶם, מְטַמְּאָה לְמַפְרֵעַ, וּמָה הִיא מְטַמְּאָה? אֲוֹכָלִין וּמַשְׁקִין, מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת, וּכְלֵי חֶרֶס הַמּוּקָף צָמִיד פָּתִיל, וּמְקוּלְקֶלֶת לְמִנְיָנָהּ, וּמְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, וְאֵינָהּ מוֹנָה אֶלָּא מִשָּׁעָה שֶׁרָאֲתָה.

וְזֶה וְזֶה תּוֹלִין, לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין.

וְרָבָא, אִי שְׁמִיעַ לֵיהּ מַתְנִיתָא — לֵימָא מַתְנִיתָא, וְאִי לָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מַתְנִיתָא — קַל וָחוֹמֶר מְנָא לֵיהּ?

לְעוֹלָם שְׁמִיעַ לֵיהּ מַתְנִיתָא, וְאִי מִמַּתְנִיתָא הֲוָה אָמֵינָא: אוֹ אָדָם אוֹ בְּגָדִים, אֲבָל אָדָם וּבְגָדִים — לָא, מִשּׁוּם הָכִי קָאָמַר קַל וָחוֹמֶר.

אָמַר רַב הוּנָא: מֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה לַקֹּדֶשׁ, אֲבָל לֹא לַתְּרוּמָה. אִי הָכִי, לִיתְנֵי גַּבֵּי מַעֲלוֹת! כִּי קָתָנֵי הֵיכָא דְּאִית לֵיהּ דְּרָרָא דְּטוּמְאָה, אֲבָל הֵיכָא דְּלֵית לֵיהּ דְּרָרָא דְּטוּמְאָה — לָא קָתָנֵי.

מֵיתִיבִי: מָה הִיא מְטַמְּאָה? אֲוֹכָלִין וּמַשְׁקִין. מַאי לָאו, בֵּין דְּקֹדֶשׁ בֵּין דִּתְרוּמָה? לָא, דְּקֹדֶשׁ.

תָּא שְׁמַע: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף בִּשְׁעַת עֲבָרָתָן מִלֶּאֱכוֹל בִּתְרוּמָה. וְהָוֵינַן בַּהּ: מַאי דַּהֲוָה הֲוָה!

אָמַר רַב חִסְדָּא: לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא לְתַקֵּן שִׁירַיִם שֶׁבְּפָנֶיהָ.

רַב הוּנָא מַתְנֵי לִישָׁרוֹף שִׁירַיִם שֶׁבְּיָדֶיהָ, שֶׁבְּדִקָּה עַצְמָהּ כְּשִׁיעוּר וֶסֶת.

תָּא שְׁמַע: מַעֲשֶׂה, וְעָשָׂה רַבִּי כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר, אָמַר: כְּדַי הוּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לִסְמוֹךְ עָלָיו

דף ו:

בִּשְׁעַת הַדְּחָק. וְהָוֵינַן בַּהּ: מַאי "לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר"? אִילֵימָא לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר דְּאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא כְּרַבָּנָן, בִּשְׁעַת הַדְּחָק הֵיכִי עָבֵיד כְּוָתֵיהּ?

אֶלָּא (לָאו) דְּלָא אִיתְמַר הִלְכְתָא, לָא כְּמָר וְלָא כְּמָר, וְכֵיוָן שֶׁנִּזְכַּר דְּלָאו יָחִיד פְּלִיג עָלֵיהּ, אֶלָּא רַבִּים פְּלִיגִי עָלֵיהּ, אָמַר: "כְּדַי הוּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לִסְמוֹךְ עָלָיו בִּשְׁעַת הַדְּחָק".

אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא לִתְרוּמָה, הַיְינוּ דַּהֲוַאי תְּרוּמָה בִּימֵי רַבִּי, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ לְקֹדֶשׁ — קֹדֶשׁ בִּימֵי רַבִּי מִי הֲוַאי?

כִּדְעוּלָּא, דְּאָמַר עוּלָּא: חַבְרַיָּא מְדַכַּן בְּגָלִילָא. הָכָא נָמֵי בִּימֵי רַבִּי.

תָּא שְׁמַע: מַעֲשֶׂה בְּשִׁפְחָתוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיְתָה אוֹפָה כִּכָּרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, וּבֵין כָּל אַחַת וְאַחַת מְדִיחָה יָדֶהָ בְּמַיִם וּבוֹדֶקֶת, בָּאַחֲרוֹנָה בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה, וּבָאת וְשָׁאֲלָה אֶת רַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְאָמַר לָהּ: כּוּלָּן טְמֵאוֹת. אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, וַהֲלֹא בְּדִיקָה הָיְתָה לִי בֵּין כָּל אַחַת וְאַחַת! אָמַר לָהּ: אִם כֵּן, הִיא טְמֵאָה וְכוּלָּן טְהוֹרוֹת.

קָתָנֵי מִיהַת: כִּכָּרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה. מַאי תְּרוּמָה? תְּרוּמַת לַחְמֵי תוֹדָה. תְּרוּמַת לַחְמֵי תוֹדָה בַּאֲפִיָּה מַאי בָּעֲיָא?

דְּאַפְרְשִׁינְהוּ בְּלֵישַׁיְיהוּ, וְכִי הָא דְּאָמַר רַב טוֹבִי בַּר רַב קַטִּינָא: לַחְמֵי תוֹדָה שֶׁאָפָן אַרְבַּע חַלּוֹת — יָצָא, וְהָוֵינַן בַּהּ: וְהָא בָּעֵינַן אַרְבָּעִים! לְמִצְוָה.

וְהָא בָּעֵינַן אַפְרוֹשֵׁי תְּרוּמָה מִינַּיְיהוּ! וְכִי תֵּימָא דְּמַפְרֵישׁ פְּרוּסָה מִכָּל חַד וְחַד, "אֶחָד" אָמַר רַחֲמָנָא, שֶׁלֹּא יִטּוֹל פְּרוּסָה, וְאָמְרִינַן דְּאַפְרְשִׁינְהוּ בְּלֵישַׁיְיהוּ, הָכָא נָמֵי דְּאַפְרְשִׁינְהוּ בְּלֵישַׁיְיהוּ.

תָּא שְׁמַע: שׁוּב מַעֲשֶׂה בְּשִׁפְחָה שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל, שֶׁהָיְתָה גָּפָה חָבִיּוֹת שֶׁל יַיִן, וּבֵין כָּל אַחַת וְאַחַת מְדִיחָה יָדֶיהָ בְּמַיִם וּבוֹדֶקֶת. וּבָאַחֲרוֹנָה בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה, וּבָאת וְשָׁאֲלָה לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְאָמַר לָהּ: כּוּלָּן טְמֵאוֹת. אָמְרָה לוֹ: וַהֲלֹא בְּדִיקָה הָיְתָה לִי בֵּין כָּל אַחַת וְאַחַת! אָמַר לַהּ: אִם כֵּן, הֵיא טְמֵאָה וְכוּלָּן טְהוֹרוֹת.

אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא חֲדָא דְּקוֹדֶשׁ, וַחֲדָא דְּתְרוּמָה הִיא, הַיְינוּ דְּהָדְרָה וְשָׁיְילָה. אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ אִידֵּי וְאִידֵּי דְּקוֹדֶשׁ, לְמָה לַהּ לְמֶהְדַּר וּלְשַׁיּוֹלֵיהּ? מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה — בִּשְׁתֵּי שִׁפְחוֹת הָיָה.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא אָמְרִי לַהּ, אָמַר רַב הוּנָא: מֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה מְטַמְּאָה בֵּין לַקּוֹדֶשׁ וּבֵין לִתְרוּמָה. מִמַּאי? מִדְּלָא קָתָנֵי לַהּ גַּבֵּי מַעֲלוֹת. אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן: וְהָא תָּנֵי תַּנָּא לַקּוֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לִתְרוּמָה!

קִבְּלַהּ מִינֵּיהּ רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: בְּחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טָהֳרַת קֹדֶשׁ, וְלֹא בְּחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טָהֳרַת תְּרוּמָה.

תְּנַן הָתָם: נוֹלַד לָהּ סְפֵק טוּמְאָה, עַד שֶׁלֹּא גִּלְגְּלָה — תֵּעָשֶׂה בְּטוּמְאָה, מִשֶּׁגִּלְגְּלָה — תֵּעָשֶׂה בְּטָהֳרָה.

עַד שֶׁלֹּא גִּלְגְּלָה — תֵּעָשֶׂה בְּטוּמְאָה, חוּלִּין נִינְהוּ, וּמוּתָּר לִגְרוֹם טוּמְאָה לְחוּלִּין שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; מִשֶּׁגִּלְגְּלָה — תֵּעָשֶׂה בְּטָהֳרָה, חוּלִּין הַטְּבוּלִין לְחַלָּה כְּחַלָּה דָּמוּ, וְאָסוּר לִגְרוֹם טוּמְאָה לְחַלָּה.

תָּנָא:

דף ז.

וְחַלָּתָהּ תְּלוּיָה, לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׂוֹרְפִין. בְּאֵיזֶה סָפֵק אָמְרוּ? בְּסָפֵק חַלָּה. מַאי סָפֵק חַלָּה? אַבָּיֵי וְרָבָא דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: שֶׁלֹּא תֹּאמַר בְּהוֹכָחוֹת שָׁנִינוּ כְּמוֹ שְׁנֵי שְׁבִילִין, דְּהָתָם חוּלִּין גְּרִידָא נְמֵי מְטַמּוּ.

אֶלָּא בְּנִשְׁעָן, דְּתָנַן: זָב וְטָהוֹר שֶׁהָיוּ פּוֹרְקִין מִן הַחֲמוֹר אוֹ טוֹעֲנִין, בִּזְמַן שֶׁמַּשָּׂאָן כָּבֵד — טָמֵא, מַשָּׂאָן קַל — טָהוֹר, וְכוּלָּן טְהוֹרִין לִבְנֵי הַכְּנֶסֶת, וּטְמֵאִין לִתְרוּמָה.

וְחוּלִּין הַטְּבוּלִין לְחַלָּה כְּחַלָּה דָּמוּ? וְהָתַנְיָא: אִשָּׁה שֶׁהִיא טְבוּלַת יוֹם, לָשָׁה אֶת הָעִיסָּה, וְקוֹצָה הֵימֶנָּה חַלָּתָהּ, וּמַנִּיחָתָהּ בִּכְפִישָׁה אוֹ בְּאַנְחוּתָא, וּמַקֶּפֶת וְקוֹרֵא לָהּ שֵׁם.

מִפְּנֵי שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי, וּשְׁלִישִׁי טָהוֹר בְּחוּלִּין, וְאִי אָמְרַתְּ "חוּלִּין הַטְּבוּלִין לְחַלָּה כְּחַלָּה דָּמוּ", הָא טְמֵיתְנְהוּ!

אָמַר אַבָּיֵי: כֹּל שֶׁוַּדַּאי מְטַמֵּא חוּלִּין — גָּזְרוּ עַל סְפֵקוֹ מִשּׁוּם חוּלִּין הַטְּבוּלִין לְחַלָּה, וְהַאי טְבוּל יוֹם, כֵּיוָן דְּלֹא מְטַמֵּא וַדַּאי חוּלִּין — לֹא גָּזְרוּ עָלָיו מִשּׁוּם חוּלִּין הַטְּבוּלִין לְחַלָּה.

וְהָא מֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה, דְּוַדַּאי מְטַמֵּא חוּלִּין — וְלֹא גָּזְרוּ עַל סְפֵקָהּ מִשּׁוּם חוּלִּין הַטְּבוּלִין לִתְלָלָה!

דְּאָמַר מָר: קַבָּלָה מִינֵּיהּ רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק, בְּחוּלִּין שֶׁנֶּעֶשׂוּ עַל טָהֳרַת קֹדֶשׁ, וְלֹא בְּחוּלִּין שֶׁנֶּעֶשׂוּ עַל טָהֳרַת תְּרוּמָה!

הָתָם לָא פְּתִיכָא בְּהוּ תְּרוּמָה, הָכָא פְּתִיכָא בְּהוּ תְּרוּמָה.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: הַנַּח מֵעֵת לְעֵת — דְּרַבָּנַן.

מַתְנִי' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַרְבַּע נָשִׁים דַּיָּין שְׁעָתָן — בְּתוּלָה, מְעוּבֶּרֶת, מְנִיקָה, וּזְקֵינָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי אֶלָּא בְּתוּלָה.

דף ז:

אֲבָל הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

אֵיזוֹ הִיא בְּתוּלָה — כֹּל שֶׁלֹּא רָאֲתָה דָּם מִיָּמֶיהָ, אַף עַל פִּי שֶׁנִּשּׂוּאָה. מְעוּבֶּרֶת — מִשֶּׁיִּוָּדַע עוּבָּרָהּ. מְנִיקָה — עַד שֶׁתִּגְמוֹל אֶת בְּנָהּ. נָתְנָה בְּנָהּ לְמֵנִיקָה, גְּמָלַתּוּ, אוֹ מֵת — רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

אֵיזוֹהִי זְקֵנָה — כֹּל שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת סָמוּךְ לְזִקְנָתָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל אִשָּׁה שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְעוּבֶּרֶת וּמְנִיקָה שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהֶן שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת — דַּיָּין שְׁעָתָן.

וּבַמָּה אָמַר "דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ" — בִּרְאָיָיה רִאשׁוֹנָה, אֲבָל בַּשְּׁנִיָּה מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת, וְאִם רָאֲתָה הָרִאשׁוֹנָה מֵאוֹנֶס — אַף הַשְּׁנִיָּה דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

גְּמָ' תַּנְיָא: אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אַתָּה לֹא שָׁמַעְתָּ, אֲנִי שָׁמַעְתִּי; אַתָּה לֹא שָׁמַעְתָּ אֶלָּא אַחַת, וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי הַרְבֵּה.

אֵין אוֹמְרִים לְמִי שֶׁלֹּא רָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ "יֶבֶא וְיֵעִיד", אֶלָּא לְמִי שֶׁרָאָהוּ. כָּל יָמָיו שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָיוּ עוֹשִׂין כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הֶחְזִיר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַדָּבָר לְיוֹשְׁנוֹ.

כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּחַיָּיו מַאי טַעְמָא לָא? מִשּׁוּם דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שַׁמּוּתֵי הוּא, וְסָבַר: אִי עָבְדִינַן כְּוָותֵיהּ בַּחֲדָא, עָבְדִינַן כְּוָותֵיהּ בְּאַחְרָנְיָיתָא.

וּמִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לָא מָצֵינַן מָחֵינַן בְּהוּ. לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר (דְּמָצֵינוּ) [דְּמָצֵינַן] מָחֵינַן בְּהוּ, הֶחְזִיר אֶת הַדָּבָר לְיוֹשְׁנוֹ.

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּאַרְבַּע. חָדָא: דַּאֲמַרַן.

וְאִידָךְ: הַמְקַשָּׁה כַּמָּה תִּשְׁפָּה וּתְהֵא זָבָה? מֵעֵת לְעֵת, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וַהֲלָכָה כִּדְבָרָיו.

וְאִידַּךְ: הַזָּב וְהַזָּבָה שֶׁבָּדְקוּ עַצְמָן יוֹם רִאשׁוֹן וּמָצְאוּ טָהוֹר, יוֹם שְׁבִיעִי וּמָצְאוּ טָהוֹר, וּשְׁאָר הַיָּמִים לֹא בָּדְקוּ — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקַת טָהֳרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֵין לָהֶן אֶלָּא יוֹם הָרִאשׁוֹן וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי בִּלְבָד.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵין לָהֶם אֶלָּא יוֹם שְׁבִיעִי בִּלְבָד. וְתַנְיָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמְרִים: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְדִבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִדִּבְרֵי כוּלָּן, אֲבָל הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

וְאִידַּךְ, דְּתָנַן: אֲחוֹרֵי כֵלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּמַשְׁקִין, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְטַמְּאִין אֶת הַמַּשְׁקִין וְאֵין פּוֹסְלִין אֶת הָאֻכְלִין. מְטַמְּאִין אֶת הַמַּשְׁקִין, וַאֲפִילּוּ דְּחוּלִּין, וְאֵין פּוֹסְלִין אֶת הָאֻכְלִין, וַאֲפִילּוּ דְּתִרוּמָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מְטַמְּאִין אֶת הַמַּשְׁקִין וּפוֹסְלִין אֶת הָאֻכְלִין.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: קַל וָחוֹמֶר, וּמָה טְבוּל יוֹם שֶׁאֵין מְטַמֵּא מַשְׁקֶה חוּלִּין, פּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְרוּמָה, אֲחוֹרֵי כֵלִים שֶׁמְּטַמְּאִין מַשְׁקֶה חוּלִּין, אֵינוֹ דִּין שֶׁפּוֹסְלִין אוֹכְלֵי תְרוּמָה?

וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אֲחוֹרֵי כֵלִים דִּרַבָּנָן, וּטְבוּל יוֹם דְּאוֹרָיְיתָא, וְרַבָּנָן מִדְּאוֹרָיְיתָא לָא עָבְדִינַן קַל וָחוֹמֶר, דְּמִדְּאוֹרָיְיתָא אֵין אוֹכֶל מְטַמֵּא כְּלִי, וְאֵין מַשְׁקֶה מְטַמֵּא כְּלִי.

וְרַבָּנָן הוּא דִּגְזוּר גְּזֵרָה, מִשּׁוּם מַשְׁקִין דְּזָב וְזָבָה, מַשְׁקִין דַּעֲלוּלִין לְקַבֵּל טוּמְאָה — גְּזַרוּ בְּהוּ רַבָּנָן, אוֹכְלִין דְּאֵין עֲלוּלִין לְקַבֵּל טוּמְאָה — לָא גְּזַרוּ בְּהוּ רַבָּנָן.

וּמַאי שְׁנָא אֲחוֹרֵי כֵלִים דְּנָקֵט? מִשּׁוּם דְּקִילִי, דִּתְנַן: כְּלֵי שֶׁנִּטְמָא מֵאֲחוֹרָיו בְּמַשְׁקִין — אֲחוֹרָיו טְמֵאִים, תּוֹכוֹ, אָזְנוֹ, אוּגְנוֹ, יָדָיו — טְהוֹרִין. נִטְמָא תּוֹכוֹ — כּוּלּוֹ טָמֵא.

מַאי קָא מַשְׁמַע לַן שְׁמוּאֵל? בְּכוּלְּהוּ תְּנַן הִלְכָתָא!

וְכִי תֵּימָא, אֲחוֹרֵי כֵלִים קָא מַשְׁמַע לַן דְּלָא תְּנַן, וְלֵימָא הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּאֲחוֹרֵי כֵלִים! אֶלָּא הָא קָא מַשְׁמַע לַן, שֶׁאֵין לְמַדִּין הֲלָכָה מִפִּי תַּלְמוּד.

וְתוּ לֵיכָּא? וְהָאֵיכָּא דִּתְנַן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר:

דף ח.

מְלַמְּדִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁתְּמָאן בּוֹ, וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר! כִּי אָמַר שְׁמוּאֵל הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּאַרְבָּעָה בְּסֵדֶר טָהֳרוֹת, אֲבָל בִּשְׁאָר סְדָרִים אֵיכָּא טוּבָא.

וְהָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דִּתְנַן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף הָרוֹדֶה וְנוֹתֵן לַסַּל, הַסַּל מְצָרְפָן לַחַלָּה.

וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. שְׁמַע מִינַּהּ.

וּמַאי אוּקְמֵיהּ דְּהַאי מֵהַאי? מִשּׁוּם דְּקַאי רַבִּי אֶלְעָזָר כְּוָתֵיהּ.

דִּתְנַן: רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מְלַמְּדִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁתְּמָאן בּוֹ.

וּמִי קָאֵי? וְהָא אַצְרוֹכֵי מַצְרְכִינַן לְהוּ, וְלָא דָּמְיָין לַהֲדָדֵי! אֶלָּא, מִשּׁוּם דְּקַאי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא כְּוָתֵיהּ.

דְּתַנְיָא, רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא הֵעִיד חֲמִשָּׁה דְּבָרִים: שֶׁמְּמָאֲנִים אֶת הַקְּטַנּוֹת.
וְשֶׁמַּשִּׁיאִין אֶת הָאִשָּׁה עַל פִּי עֵד אֶחָד, וְשֶׁנִּסְקָל תַּרְנְגוֹל בִּירוּשָׁלַיִם עַל שֶׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ,
וְעַל יֵין בֶּן אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁנִּתְנַסֵּךְ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְעַל תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר שֶׁקָּרַב בְּאַרְבַּע שָׁעוֹת.
מַאי קְטַנּוֹת? לָאו חָדָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְחַד דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? לָא, מַאי קְטַנּוֹת? קְטַנּוֹת דְּעָלְמָא.
אִי הָכִי, גַּבֵּי אִשָּׁה נָמֵי, נִתְנֵי "נָשִׁים" וְנֵימָא נָשִׁים דְּעָלְמָא! אֶלָּא, מִדְּהָכָא קָתָנֵי "אִשָּׁה",
וְהָכָא קָתָנֵי "קְטַנּוֹת", שְׁמַע מִינַּהּ דַּוְקָא קָתָנֵי. שְׁמַע מִינַּהּ.
וְכֵן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּאַרְבָּעָה. וְתוּ לֵיכָּא? וְהָתְנַן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מְלַמְּדִין אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁתְּמָאֵן בּוֹ, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר! וְכִי תֵּימָא: כִּי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּאַרְבָּעָה בְּסֵדֶר טָהֳרוֹת, אֲבָל בִּשְׁאָר סִדְרֵי אֵיכָּא.
וּמִי אֵיכָּא?
וְהָתְנַן: הַגֵּרֶד, וְהַכּוֹפֶר, וְהַלְּטוֹם, וְהַקְּטָף — יֵשׁ לָהֶן שְׁבִיעִית, וְלִדְמֵיהֶן שְׁבִיעִית, יֵשׁ לָהֶן בִּיעוּר, וְלִדְמֵיהֶן בִּיעוּר. וְאָמַר רַבִּי פְּדָת: מַאן תְּנָא קְטָפָא פֵּירָא? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
וְאָמַר רַבִּי זֵירָא: חֲזִי דְּמִינָּךְ וּמַאֲבוּךְ קְשָׁרֵיתוּ קְטָפָא לְעָלְמָא! אַתְּ אָמַרְתְּ: מַאן תַּנָּא קְטָפָא פֵּירָא? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וַאֲבוּךְ אָמַר: הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּאַרְבָּעָה.
וְאִם אִיתָא, לֵימָא לֵיהּ: כִּי אָמַר אַבָּא הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּאַרְבָּעָה בְּסֵדֶר טָהֳרוֹת, אֲבָל בִּשְׁאָר סִדְרֵי אֵיכָּא.
אֶלָּא קַשְׁיָא הָהִיא! מִשּׁוּם דְּקָאֵי רַבִּי אֶלְעָזָר כְּוָתֵיהּ, דְּתָנָן: רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מְלַמְּדִים אֶת הַקְּטַנָּה שֶׁתְּמָאֵן בּוֹ.
וּמִי קָאֵי, וְהָא אַצְרוֹכֵי מַצְרְכִינַן לְהוּ, וְלָא דָּמְיָין לַהֲדֵדֵי! אֶלָּא מִשּׁוּם דְּקָאֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא כְּוָותֵיהּ.
וְתוּ לֵיכָּא? וְהָתְנַן: רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אוֹמְרָהּ בְּרָכָה רְבִיעִית בִּפְנֵי עַצְמָהּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אוֹמְרָהּ בַּהוֹדָאָה, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר!
אָמַר רַבִּי אַבָּא: הָהוּא דְּאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל, דְּתַנְיָא: רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אוֹמְרָהּ בְּרָכָה רְבִיעִית בִּפְנֵי עַצְמָהּ, רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אוֹמְרָהּ בַּהוֹדָאָה.

דף ח:

וְהָא קַשְׁיָא מִינַּיהּ טוּבָא! אֶלָּא מִשּׁוּם דְּקָאֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּשִׁיטָתֵיהּ.
וּמִי קָאֵי? וְהָתַנְיָא: אוֹר יוֹם הַכִּפּוּרִים — מִתְפַּלֵּל שֶׁבַע וּמִתְוַדֶּה, שַׁחֲרִית — מִתְפַּלֵּל שֶׁבַע וּמִתְוַדֶּה, מוּסָף — מִתְפַּלֵּל שֶׁבַע וּמִתְוַדֶּה, מִנְחָה — מִתְפַּלֵּל שֶׁבַע וּמִתְוַדֶּה, בְּנְעִילָה — מִתְפַּלֵּל שֶׁבַע וּמִתְוַדֶּה, בְּעַרְבִית — מִתְפַּלֵּל שֶׁבַע מֵעֵין שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה.

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל מְשׁוּם אֲבוֹתָיו אוֹמֵר: מִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר הַבְדָּלָה בְּ"חוֹנֵן הַדָּעַת". אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: אִיהוּ אָמַר מְשׁוּם אֲבוֹתָיו, וְלֵיהּ לָא סְבִירָא לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא: וְאַתְּ לָא תִּסְבְּרָא דְּמַאן תְּנָא קְטָפָא פֵּירָא רַבִּי אֶלִיעֶזֶר הוּא? וְהָתְנַן: רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַמַּעֲמִיד בְּשְׂרַף עָרְלָה אָסוּר!

אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנַן, עַד כָּאן לָא פְּלִיגִי רַבָּנַן עֲלֵיהּ דְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר אֶלָּא בְּקִטְפָא דִּגְוָוזָא, אֲבָל בְּקִטְפָא דְּפֵירָא מוֹדוּ לֵיהּ, דִּתְנַן: אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: שָׁמַעְתִּי בְּפֵירוּשׁ שֶׁהַמַּעֲמִיד בְּשְׂרַף הֶעֱלִין בְּשְׂרַף הָעִיקָּרִין מוּתָּר, בְּשְׂרַף הַפַּגִּין אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: כִּי פְּלִיגִי רַבָּנַן עֲלֵיהּ דְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר — בְּאֵילָן הָעוֹשֶׂה פֵּירוֹת, אֲבָל בְּאֵילָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה פֵּירוֹת — מוֹדוּ דִּקְטָפוֹ וְהוּ פִּרְיוֹ. דִּתְנַן: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין לַקְּטָף שְׁבִיעִית, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יֵשׁ לַקְּטָף שְׁבִיעִית, מִפְּנֵי שֶׁקִּטְפוֹ וְהוּ פִּרְיוֹ.

מַאן חֲכָמִים? לָאו רַבָּנַן דִּפְלִיגִי עֲלֵיהּ דְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר? אָמַר לֵיהּ הָהוּא סָבָא: הָכִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַאן חֲכָמִים? רַבִּי אֶלִיעֶזֶר, דְּאָמַר: קִטְפוֹ וְהוּ פִּרְיוֹ.

אִי רַבִּי אֶלִיעֶזֶר, מַאי אִירְיָא אִילָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה פֵּרִי? אֲפִילּוּ אִילָן הָעוֹשֶׂה פֵּרִי — קִטְפוֹ וְהוּ פִּרְיוֹ! לְדִבְרֵיהֶם דְּרַבָּנַן קָאָמַר לְהוּ: לְדִידִי, אֲפִילּוּ אִילָן הָעוֹשֶׂה פֵּירוֹת נָמֵי — קִטְפוֹ וְהוּ פִּרְיוֹ. לְדִידְכוּ, אוֹדוֹ לִי מִיהַת בְּאִילָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה פֵּירוֹת דִּקְטָפוֹ וְהוּ פִּרְיוֹ. וְרַבָּנַן אָמְרִי לֵיהּ: לָא שְׁנָא.

אֵיזוֹ הִיא בְּתוּלָה? כֹּל שֶׁלֹּא רָאֲתָה כּוּ'. תָּנוּ רַבָּנַן: נִשֵּׂאת וְרָאֲתָה דָּם מֻחָמֶת נִישּׂוּאִין, יָלְדָה וְרָאֲתָה דָּם מֻחָמֶת לֵידָה — עֲדַיִין אֲנִי קוֹרֵא לָהּ "בְּתוּלָה", שֶׁהֲרֵי "בְּתוּלָה" שֶׁאָמְרוּ — בְּתוּלַת דָּמִים, וְלֹא בְּתוּלַת בְּתוּלִים.

אִינִי? וְהָאָמַר רַב כָּהֲנָא: תְּנָא, שָׁלֹשׁ בְּתוּלוֹת הֵן — בְּתוּלַת אָדָם, בְּתוּלַת קַרְקַע, בְּתוּלַת שִׁקְמָה. בְּתוּלַת אָדָם — כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִבְעֲלָה, נִפְקָא מִינַּהּ לְכֹהֵן גָּדוֹל, אִי נָמֵי לִכְתוּבָּתָהּ מָאתַיִם.

בְּתוּלַת קַרְקַע — כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נֶעֱבְדָה. נִפְקָא מִינַּהּ לְנַחַל אֵיתָן, אִי נָמֵי לְמִקָּח וּמִמְכָּר.

בְּתוּלַת שִׁקְמָה — כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִקְצְצָה. נִפְקָא מִינַּהּ לְמִקָּח וּמִמְכָּר, אִי נָמֵי לְמִקְצְצָהּ בְּשִׁבִיעִית, כְּדִתְנַן: אֵין קוֹצְצִין בְּתוּלַת שִׁקְמָה בַּשְּׁבִיעִית מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲבוֹדָה. וְאִם אִיתָא, לִיתְנֵי נָמֵי הָא!

אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: כִּי קָתָנֵי מִידֵּי דְּלֵית לֵיהּ שֵׁם לְוַוי, אֲבָל מִידֵּי דְּאִית לֵיהּ שֵׁם לְוַוי — לָא קָתָנֵי. רַב שֵׁשֶׁת בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי אָמַר: כִּי קָתָנֵי מִידֵּי דְּתָלֵי בְּמַעֲשֶׂה, מִידֵּי דְּלָא תָּלֵי בְּמַעֲשֶׂה — לָא קָתָנֵי.

רַבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא אָמַר: כִּי קָתָנֵי מִידֵּי דְּלָא הָדַר לְבָרְיֵיתוֹ, מִידֵּי דְּהָדַר לִבְרְיֵיתוֹ לָא קָתָנֵי. רָבִינָא אָמַר: כִּי קָתָנֵי מִידֵּי דְּקָפֵיד עֲלֵיהּ זְבוֹנָא, מִידֵּי דְּלָא קָפֵיד עֲלֵיהּ זְבוֹנָא לָא קָתָנֵי.

וְלָא קָפְדִי? וְהָתַנְיָא: רַבִּי חִיָּיא אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁהַשְּׁאוֹר יָפֶה לָעִיסָּה, כָּךְ דָּמִים יָפִין לָאִשָּׁה. וְתַנְיָא מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: כָּל אִשָּׁה שֶׁדָּמֶיהָ מְרוּבִּין — בָּנֶיהָ מְרוּבִּין! אֶלָּא, כִּי קָתָנֵי — מִידֵּי דְּקָפֵיץ עֲלֵיהּ זְבוֹנָא, מִידֵּי דְּלָא קָפֵיץ עֲלֵיהּ זְבוֹנָא — לָא קָתָנֵי.

תָּנוּ רַבָּנָן: אֵיזוֹהִי "בְּתוּלַת קַרְקַע"? כֹּל שֶׁמַּעֲלָה רְשׁוּשִׁין, וְאֵין עֲפָרָהּ תִּיחוּחַ. נִמְצָא בָּהּ חֶרֶס — בְּיָדוּעַ שֶׁנֶּעֶבְדָה. צוֹנְמָא — הֲרֵי זוֹ "בְּתוּלַת קַרְקַע".

מְעוּבֶּרֶת — מִשֶּׁיְּוַדַּע עוּבָּרָהּ. וְכַמָּה הַכָּרַת הָעוּבָּר? סוֹמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: שִׁלְשָׁה חֳדָשִׁים, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זָכָר לַדָּבָר, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיְהִי כִּמְשֻׁלָּשׁ חֳדָשִׁים וְגוֹמֵר". זָכָר לַדָּבָר? הֲרֵי רְאָיָה גְּדוֹלָה הִיא! מִשּׁוּם דְּאִיכָּא דְּיִלְדָה לְתִשְׁעָה, וְאִיכָּא דְּיִלְדָה לְשִׁבְעָה.

תָּנוּ רַבָּנָן: הֲרֵי שֶׁהָיְתָה בְּחֶזְקַת מְעוּבֶּרֶת, וְרָאֲתָה דָּם, וְאַחַר כָּךְ הִפִּילָה רוּחַ אוֹ כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּמָא — הֲרֵי הִיא בְּחֶזְקָתָהּ, וְדַיָּהּ שְׁעָתָהּ.

וְאַף עַל גַּב שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֵכֶר לַדָּבָר, שֶׁנֶּאֱמַר: "הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ". מַאי זֵכֶר לַדָּבָר? הֲרֵי רְאָיָה גְּדוֹלָה הִיא! כִּי כְּתִיב הַאי קְרָא, בְּזִכָּרִים כְּתִיב.

וּרְמִינְהִי: קִשְׁתָּה שְׁנַיִם, וְלִשְׁלִישִׁי הִפִּילָה רוּחַ אוֹ כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּמָא — הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב, וְאִי אָמְרַתְּ לֵידָה מְעַלְּיָתָא הִיא,

דף ט.

קוֹשִׁי סָמוּךְ לַלֵּידָה רַחֲמָנָא טַהֲרֵיהּ! אָמַר רַב פַּפַּי: הַנַּח מֵעֵת לְעֵת דְּרַבָּנַן.

רַב פָּפָּא אָמַר: מִידֵּי הוּא טַעְמָא אֶלָּא מִשּׁוּם דְּרֹאשָׁהּ כָּבֵד עָלֶיהָ וְאֵבָרֶיהָ כְּבֵדִין עָלֶיהָ, הָכָא נָמֵי רֹאשָׁהּ וְאֵבָרֶיהָ כְּבֵדִין עָלֶיהָ.

בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יִרְמְיָה מֵרַבִּי זֵירָא: רָאֲתָה, וְאַחַר כָּךְ הוּפַר עוּבָּרָהּ, מַהוּ? כֵּיוָן דִּבְעִידָּנָא דַּחֲזַאי לֹא הוּפַר עוּבָּרָהּ — מְטַמְּיָא, אוֹ דִלְמָא, כֵּיוָן דִּסְמִךְ לַהּ חֲזַאי — לָא מְטַמְּיָא?

אָמַר לֵיהּ: מִידֵּי הוּא טַעְמָא אֶלָּא מִשּׁוּם דְּרֹאשָׁהּ כָּבֵד עָלֶיהָ וְאֵבָרֶיהָ כְּבֵדִין עָלֶיהָ? בְּעִידָּנָא דַּחֲזַאי — אֵין רֹאשָׁהּ כָּבֵד עָלֶיהָ וְאֵין אֵבָרֶיהָ כְּבֵדִין עָלֶיהָ.

בָּעָא מִינֵּיהּ הָהוּא סָבָא מֵרַבִּי יוֹחָנָן: הִגִּיעַ עֵת וְסָתָהּ בִּימֵי עִבּוּרָהּ וְלֹא בָּדְקָה, מַהוּ? קָא מִיבַּעְיָא לֵי אַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא. מַאי? כֵּיוָן דְּוִסְתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא בָּעָיָא בְּדִיקָה, אוֹ דִלְמָא כֵּיוָן דְּדָמְיָהּ מְסוּלָּקִין לָא בָּעָיָא בְּדִיקָה?

אֲמַר לֵיהּ: תְּנֵיתוּהָ, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִם הָיְתָה בְּמַחֲבֵא וְהִגִּיעַ שְׁעַת וִסְתָּהּ וְלֹא בָּדְקָה — טְהוֹרָה, שֶׁחֲרָדָה מְסַלֶּקֶת אֶת הַדָּמִים. טַעְמָא דְּאִיכָּא חֲרָדָה, הָא לֵיכָּא חֲרָדָה וְהִגִּיעַ וִסְתָּהּ וְלֹא בָּדְקָה — טְמֵאָה.

אַלְמָא וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא, וְכֵיוָן דְּאִיכָּא חֲרָדָה — דָּמֶיהָ מְסוּלָּקִין, וְלָא בָּעֲיָא בְּדִיקָה. הָכָא נָמֵי — דָּמֶיהָ מְסוּלָּקִין, וְלָא בָּעֲיָא בְּדִיקָה.

מְנִיקָה עַד שֶׁתִּגְמוֹל וְכוּ'. תָּנוּ רַבָּנַן: מְנִיקָה שֶׁמֵּת בְּנָהּ בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע חֹדֶשׁ — הֲרֵי הִיא כְּכָל הַנָּשִׁים, וּמְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמִפְקִידָה לְפִקִּידָה. לְפִיכָךְ, אִם הָיְתָה מְנִיקָתוֹ וְהוֹלֶכֶת אַרְבַּע אוֹ חָמֵשׁ שָׁנִים — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: דַּיָּיִן שְׁעָתָן כָּל עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע חֹדֶשׁ, לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה מְנִיקָתוֹ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ שָׁנִים — מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמִפְקִידָה לְפִקִּידָה.

כְּשֶׁתִּמְצֵא לוֹמַר, לְדִבְרֵי רַבִּי מֵאִיר — דָּם נֶעְכָּר וְנַעֲשָׂה חֶלֶב, לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן — אֲבָרֶיהָ מִתְפָּרְקִין, וְאֵין נַפְשָׁהּ חוֹזֶרֶת עַד עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע חֹדֶשׁ.

"לְפִיכָךְ" דְּרַבִּי מֵאִיר לְמָה לִי? מִשּׁוּם "לְפִיכָךְ" דְּרַבִּי יוֹסֵי.

וְ"לְפִיכָךְ" דְּרַבִּי יוֹסֵי לְמָה לִי? מַהוּ דְּתֵימָא רַבִּי יוֹסֵי תַּרְתֵּי אִית לֵיהּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: דָּם נֶעְכָּר וְנַעֲשָׂה חֶלֶב, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אֲבָרֶיהָ מִתְפָּרְקִין, וְאֵין נַפְשָׁהּ חוֹזֶרֶת עָלֶיהָ עַד עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע חֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי אִלְעַאי: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר? דִּכְתִיב: "מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד".

וְרַבָּנַן? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זוֹ שִׁכְבַת זֶרַע, שֶׁהוּא — טָמֵא, וְאָדָם הַנּוֹצָר מִמֶּנּוּ — טָהוֹר.

וְרַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵלּוּ מֵי הַנִּדָּה, שֶׁהַמַּזֶּה וּמַזִּין עָלָיו — טָהוֹר, וְנוֹגֵעַ — טָמֵא. וּמַזֶּה טָהוֹר? וְהָכְתִיב: "וּמַזֵּה מֵי הַנִּדָּה יְכַבֵּס בְּגָדָיו"! מַאי "מַזֶּה"? — נוֹגֵעַ.

וְהָכְתִיב "מַזֶּה", וְהָכְתִיב "נוֹגֵעַ"! וְעוֹד, "מַזֶּה" בָּעֵי כִּבּוּס, "נוֹגֵעַ" לָא בָּעֵי כִּבּוּס! אֶלָּא, מַאי "מַזֶּה"? נוֹשֵׂא.

וְלִיכְתּוֹב "נוֹשֵׂא"! קָא מַשְׁמַע לַן דְּעַד דְּדָרֵי כְּשִׁיעוּר הַזָּאָה. הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר הַזָּאָה צְרִיכָה שִׁיעוּר, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר אֵין צְרִיכָה שִׁיעוּר, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?

אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר אֵינָהּ צְרִיכָה שִׁיעוּר, הָנֵי מִילֵּי — אַגַּבָּא דְּגַבְרָא, אֲבָל בְּמָנָא — בָּעֵינַן שִׁיעוּר. כְּדִתְנַן: כַּמָּה יְהֵא בַּמַּיִם וְיֵהָא בָּהֶן כְּדֵי הַזָּאָה? כְּדֵי שֶׁיִּטְבּוֹל רָאשֵׁי גִבְעוֹלִין וְיִזֶּה. וְהַיְינוּ דְּאָמַר שְׁלֹמֹה: "אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי".

אֵיזוֹ הִיא זְקֵנָה? כֹּל שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת [סָמוּךְ לְזִקְנָתָהּ]. הֵיכִי דָּמֵי סָמוּךְ לְזִקְנָתָהּ? אָמַר רַב יְהוּדָה: כֹּל שֶׁחַבְרוֹתֶיהָ אוֹמְרוֹת עָלֶיהָ "זְקֵנָה הִיא". וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר:

דף ט:

כֹּל שֶׁקּוֹרִין לָהּ "אִמָּא אִמָּא" וְאֵינָהּ בּוֹשָׁה. רַבִּי זֵירָא וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק — חַד אָמַר: כֹּל שֶׁאֵינָהּ מַקְפֶּדֶת, וְחַד אָמַר: כֹּל שֶׁאֵינָהּ בּוֹשָׁה. מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ: בּוֹשָׁה וְאֵינָהּ מַקְפֶּדֶת.

וְכַמָּה עוֹנָה? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה: עוֹנָה בֵּינוֹנִית שִׁלְשִׁים יוֹם, וְרָבָא אָמַר רַב חִסְדָּא: עֶשְׂרִים יוֹם. וְלָא פְּלִיגִי, מָר קָחֲשִׁיב יְמֵי טוּמְאָה וִימֵי טָהֳרָה, וּמָר לָא חָשֵׁיב יְמֵי טוּמְאָה.

תָּנוּ רַבָּנָן: זְקֵנָה שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וְרָאֲתָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ. וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וְרָאֲתָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ. וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וְרָאֲתָה — הֲרֵי הִיא כְּכָל הַנָּשִׁים, וּמְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמַפְקִידָה לִפְקִידָה.

וְלָא (מִיבַּעְיָא) שֶׁכְּוּוֹנָה, אֶלָּא אֲפִילּוּ פִּיחֲתָה, וַאֲפִילּוּ הוֹתִירָה.

"אֲפִילּוּ פִּיחֲתָה", וְלָא מִבָּעְיָא כְּוּוֹנָה? אַדְרַבָּה, כִּי כְּוּוֹנָה — קָבְעָה לָהּ וְסָתָהּ, וְדַיָּהּ שְׁעָתָהּ! וְכִי תֵּימָא, רַבָּנַן הִיא, דְּפְלִיגִי עֲלֵיהּ דְּרַבִּי דּוֹסָא, דְּאָמְרִי: אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת, אִיפְּכָא מִבָּעֵי לֵיהּ, וְלֵימָא: וְלֹא שֶׁפִּיחֲתָה וְהוֹתִירָה, אֶלָּא אֲפִילּוּ כְּוּוֹנָה!

תְּנִי: לֹא שֶׁפִּיחֲתָה וְהוֹתִירָה, אֶלָּא אֲפִילּוּ כְּוּוֹנָה. וְאִיבָּעֵית אֵימָא, הָכִי קָאָמַר: וְלֹא שֶׁכְּוּוֹנָה, אֶלָּא שֶׁפִּיחֲתָה וְהוֹתִירָה, אֲבָל כְּוּוֹנָה — קָבְעָה לָהּ וֶסֶת, וְדַיָּהּ שְׁעָתָהּ. וּמַנִּי? רַבִּי דּוֹסָא הִיא. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל אִשָּׁה שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ וְכוּ'. תַּנְיָא: אָמַר לָהֶם רַבִּי אֶלִיעֶזֶר לַחֲכָמִים: מַעֲשֶׂה בְּרִיבָה אַחַת בְּהַיְתָלוֹ, שֶׁהִפְסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְאָמְרוּ: דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

אָמְרוּ לוֹ: אֵין שְׁעַת הַדְּחָק רְאָיָה. מַאי שְׁעַת הַדְּחָק? אִיכָּא דְּאָמְרִי: שְׁנֵי בַצּוֹרֶת הָווּ, אִיכָּא דְּאָמְרִי: טְהָרוֹת אַפִּישׁ (לַעֲבִידָא) [וַעֲבַדָא], וְחַשּׁוּ רַבָּנַן לְהֶפְסֵד דְּטָהֳרוֹת.

תָּנוּ רַבָּנַן: מַעֲשֶׂה, וְעָשָׂה רַבִּי כְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר. לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר, אָמַר: כְּדַי הוּא רַבִּי אֶלִיעֶזֶר לִסְמוֹךְ עָלָיו בִּשְׁעַת הַדְּחָק. מַאי "לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר"? אִילֵימָא לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר דְּאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֶלִיעֶזֶר אֶלָּא כְּרַבָּנַן, בִּשְׁעַת הַדְּחָק הֵיכִי עָבֵיד כְּוָותֵיהּ?

אֶלָּא, דְּלָא אִיתְּמַר הֵילְכְתָא לָא כְּמָר וְלָא כְּמָר, וּמַאי "לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר"? לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר דְּלָאו יָחִיד פְּלִיג עֲלֵיהּ, אֶלָּא רַבִּים פְּלִיגִי עֲלֵיהּ, אֲמַר: כְּדַי הוּא רַבִּי אֶלִיעֶזֶר לִסְמוֹךְ עָלָיו בִּשְׁעַת הַדְּחָק.

תָּנוּ רַבָּנַן: תִּינוֹקֶת שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת וְרָאֲתָה, פַּעַם רִאשׁוֹנָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, שְׁנִיָּה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, שְׁלִישִׁית — הֲרֵי הִיא כְּכָל הַנָּשִׁים, וּמְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמַפְקִידָה לִפְקִידָה.

עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאֲתָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאֲתָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאֲתָה — הֲרֵי הִיא כְּכָל הַנָּשִׁים, וּמְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמִפְּקִידָה לִפְקִידָה.

וּכְשֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת, פַּעַם רִאשׁוֹנָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, שְׁנִיָּה — מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמִפְּקִידָה לִפְקִידָה, עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאֲתָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

אָמַר מָר: עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

דף י.

הֲדַר קָחָזְיָא בְּעוֹנוֹת, מַאי? אָמַר רַב גִּידֵּל אָמַר רַב: פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, שְׁלִישִׁית — מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמִפְּקִידָה לִפְקִידָה.

וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וְרָאֲתָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ. הֲדַר קָחָזְיָא בְּעוֹנוֹת, מַאי?

אָמַר רַב כָּהֲנָא, אָמַר רַב גִּידֵּל, אָמַר רַב: פַּעַם רִאשׁוֹנָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, שְׁנִיָּה — מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמִפְּקִידָה לִפְקִידָה.

מַנְיָ? רַבִּי הִיא, דְּאָמַר: בְּתְרֵי זִימְנֵי הָוֵי חֲזָקָה.

אֵימָא סֵיפָא: עָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאֲתָה — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, אֲתָאן לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר!

וְכִי תֵּימָא רַבִּי הִיא, וּבְעוֹנוֹת סָבַר לַהּ כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וּמִי סָבַר לַהּ? וְהָא לְאַחַר שֶׁנִּזְכַּר קָאָמַר! אֶלָּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, וּבְוַסְתּוֹת סָבַר לַהּ כְּרַבִּי.

כֻּתָּם שֶׁבֵּין רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה — טָהוֹר, שֶׁבֵּין שְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית — חֲזָקָה אָמַר: טָמֵא, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: טָהוֹר. חֲזָקָה אָמַר: טָמֵא, כֵּיוָן דְּאִילּוּ חָזְיָא מְטַמְּאָה — כְּתָמָהּ נָמֵי טָמֵא, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: טָהוֹר, כֵּיוָן דְּלָא אִתַּחֲזָקָה בְּדָם — כְּתָמָהּ נָמֵי לָא מְטַמֵּינַן לַהּ.

דף י:

מַתְקֵיף לַהּ רַבִּי אֶלְעַאי: וְכִי מָה בֵּין זוֹ לִבְתוּלָה שֶׁדַּמֶּיהָ טְהוֹרִין? אָמַר לֵיהּ רַבִּי זֵירָא: זוֹ שִׁירְפָּהּ מָצוּי וְזוֹ אֵין שִׁירְפָּהּ מָצוּי.

אָמַר עוּלָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוֹצָדָק: תִּינוֹקֶת שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת, וְרָאֲתָה פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה — רוֹקָהּ וּמִדְרָסָהּ בַּשּׁוּק טָהוֹר, כְּתָמָהּ נָמֵי טָהוֹר. וְלָא יָדְעָנָא אִם דִּידֵיהּ, אִם דְּרַבֵּיהּ.

לְמַאי נָפְקָא מִינָּה? לְמֵיהְוֵי דְּבָרָיו שֶׁל אֶחָד בְּמָקוֹם שְׁנַיִם.

כִּי אֲתָא רָבִין וְכוֹל נָחוֹתֵי יַמָּא, אַמְרוּהָ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוֹצָדָק.

אָמַר רַב חִלְקִיָּה בַּר טוֹבִי: תִּינוֹקֶת שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת, אֲפִילּוּ שׁוֹפַעַת כָּל שִׁבְעָה — אֵינָהּ אֶלָּא רְאָיָה אַחַת. אֲפִילּוּ שׁוֹפַעַת, וְלָא מִבַּעְיָא פּוֹסֶקֶת? אַדְרַבָּה, פּוֹסֶקֶת הָוְיָא לַהּ כִּשְׁתֵּי רְאִיּוֹת!

אֶלָּא, תִּינוֹקֶת שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת, וְשׁוֹפַעַת כָּל שִׁבְעָה — אֵינָהּ אֶלָּא רְאָיָה אַחַת.

אָמַר רַב שִׁימִי בַּר חִיָּיא: מַדְלֶפֶת אֵינָהּ כְּרוֹאָה, וְהָא קָחָזְיָא! אֵימָא: אֵינָהּ כְּשׁוֹפַעַת, אֶלָּא כְּפוֹסֶקֶת.

מִכְּלָל דְּשׁוֹפַעַת (נָמֵי) כִּי נַהֲרָא? אֶלָּא אֵימָא: אֵינָהּ אֶלָּא כְּשׁוֹפַעַת.

תָּנוּ רַבָּנָן: חֲזָקָה בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְפִרְקָן — הֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת טָהֳרָה, וְאֵין הַנָּשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן. מִשֶּׁהִגִּיעוּ לְפִרְקָן — הֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת טוּמְאָה, וְנָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין בּוֹדְקִין אוֹתָן בַּיָּד, מִפְּנֵי שֶׁמְּעַוּוֹתוֹת אוֹתָן, אֶלָּא סְכוֹת אוֹתָן בְּשֶׁמֶן מִבַּפְנִים, וּמְקַנְּחוֹת אוֹתָן מִבַּחוּץ, וְהֵן נִבְדָּקוֹת מֵאֵילֵיהֶן.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְעוּבֶּרֶת וְכוּ'. תָּנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר: רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְעוּבֶּרֶת וּמְנִיקָה שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ. אָמַר לֵיהּ: פְּתַחְתְּ בִּ"תְרֵי" וְסַיֵּימְתְּ בַּ"חָדָא"! דִּלְמָא מְעוּבֶּרֶת וְהִיא מְנִיקָה קָאָמְרַתְּ, וּמִילְּתָא אַגַּב אוֹרְחֵיהּ קָא מַשְׁמַע לַן — דִּימֵי עִיבּוּרָהּ עוֹלִין לָהּ לִימֵי מְנִיקוּתָהּ, וִימֵי מְנִיקוּתָהּ עוֹלִין לָהּ לִימֵי עִיבּוּרָהּ. כִּדְתַנְיָא: יְמֵי עִיבּוּרָהּ עוֹלִין לָהּ לִימֵי מְנִיקוּתָהּ, וִימֵי מְנִיקוּתָהּ עוֹלִין לָהּ לִימֵי עִיבּוּרָהּ.

כֵּיצַד? הִפְסִיקָה שְׁתַּיִם בִּימֵי עִיבּוּרָהּ, וְאַחַת בִּימֵי מְנִיקוּתָהּ; שְׁתַּיִם בִּימֵי מְנִיקוּתָהּ, וְאַחַת בִּימֵי עִיבּוּרָהּ; אַחַת וּמֶחֱצָה בִּימֵי עִיבּוּרָהּ, וְאַחַת וּמֶחֱצָה בִּימֵי מְנִיקוּתָהּ — מְצָטָרְפוֹת לְשָׁלֹשׁ עוֹנוֹת.

בְּשִׁלְמָא יְמֵי עִיבּוּרָהּ עוֹלִין לָהּ לִימֵי מְנִיקוּתָהּ, מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ דְּקָמְנִיקָה וְאָזְלָא וּמִיעַבְּרָה, אֶלָּא יְמֵי מְנִיקוּתָהּ עוֹלִין לָהּ לִימֵי עִיבּוּרָהּ, הֵיכִי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ?

אִיבָּעֵית אֵימָא: בְּלֵידָה יַבֶּשְׁתָּא, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: דַּם נִדָּה לְחוֹד וְדַם לֵידָה לְחוֹד, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: תְּנִי חָדָא.

בַּמֶּה אָמְרוּ דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ וְכוּ'. אָמַר רַב: אַכּוּלְּהוּ.

וּשְׁמוּאֵל אָמַר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּתוּלָה וּזְקֵנָה, אֲבָל מְעוּבֶּרֶת וּמְנִיקָה — דַּיָּין כָּל יְמֵי עִיבּוּרָן, דַּיָּין כָּל יְמֵי מְנִיקוּתָן.

וְכֵן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: אַכּוּלְּהוּ, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּתוּלָה וּזְקֵנָה, אֲבָל מְעוּבֶּרֶת וּמְנִיקָה — דַּיָּין כָּל יְמֵי עִיבּוּרָן, דַּיָּין כָּל יְמֵי מְנִיקוּתָן. כְּתַנְּאֵי: מְעוּבֶּרֶת וּמְנִיקָה שֶׁהָיוּ

דף יא.

שׁוֹפְעוֹת דָּם וּבָאוֹת — דַּיַּין כָּל יְמֵי עִיבּוּרָן וְדַיַּין כָּל יְמֵי מְנִיקוּתָן, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: לֹא אָמְרוּ דַּיַּין שְׁעָתָן אֶלָּא בִּרְאִיָּיה רִאשׁוֹנָה, אֲבָל בַּשְּׁנִיָּה מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמַפְקִידָה לִפְקִידָה.

וְאִם רָאֲתָה רִאשׁוֹנָה וְכוּ'. אָמַר רַב הוּנָא: קָפְצָה וְרָאֲתָה, קָפְצָה וְרָאֲתָה, קָפְצָה וְרָאֲתָה — קָבְעָה לָהּ וֶסֶת. לְמַאי? אִילֵימָא לְיָמִים, הָא כֹּל יוֹמָא דְּלָא קָפֵיץ לָא חָזֵאי!

אֶלָּא לְקָפִיצוֹת, וְהָתַנְיָא: כֹּל שֶׁתִּתְקַבְּעֶנָּה מֵחֲמַת אוֹנֶס, אֲפִילּוּ כַּמָּה פְּעָמִים — לֹא קָבְעָה וֶסֶת! מַאי לָאו — לֹא קָבְעָה וֶסֶת כְּלָל?

לָא, לֹא קָבְעָה וֶסֶת לְיָמִים לְחוֹדַיְיהוּ וְלִקְפִיצוֹת לְחוֹדַיְיהוּ, אֲבָל קָבְעָה לָהּ וֶסֶת לְיָמִים וְלִקְפִיצוֹת. לְיָמִים לְחוֹדַיְיהוּ פְּשִׁיטָא! אָמַר רַב אָשֵׁי: כְּגוֹן דְּקָפֵיץ בְּחַד בְּשַׁבְּתָא וַחֲזַאי, וּקְפֵיץ בְּחַד בְּשַׁבְּתָא וַחֲזַאי, וּבְשַׁבְּתָא קָפְצָה וְלָא חֲזַאי, וּלְחַד בְּשַׁבְּתָא חֲזַאי בְּלָא קְפִיצָה.

מַהוּ דְּתֵימָא: אִיגַּלַאי מִילְּתָא לְמַפְרֵעַ, דְּיוֹמָא הוּא דְּקָגֲרִים וְלָא קְפִיצָה, קָא מַשְׁמַע לַן דְּקְפִיצָה נָמֵי דְּאָתְמוֹל גְּרָמָא, וְהַאי דְּלָא חֲזַאי — מִשּׁוּם דְּאַכַּתִּי לָא מְטָא זְמַן קְפִיצָה.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא, אָמַר רַב הוּנָא: קָפְצָה וְרָאֲתָה, קָפְצָה וְרָאֲתָה, קָפְצָה וְרָאֲתָה — קָבְעָה לָהּ וֶסֶת לְיָמִים וְלֹא לִקְפִיצוֹת. הֵיכִי דָּמֵי? אָמַר רַב אָשֵׁי: דְּקָפֵיץ בְּחַד בְּשַׁבְּתָא וַחֲזַאי, וּקְפֵיץ בְּחַד בְּשַׁבְּתָא וַחֲזַאי, וּבְשַׁבְּתָא קְפַצָה וְלָא חֲזַאי, וּלְחַד בְּשַׁבְּתָא (אַחֲרִינָא) חֲזַאי בְּלָא קְפִיצָה, דְּהָתָם אִיגַּלַאי מִילְּתָא דְּיוֹמָא הוּא דְּקָא גָּרִים.

מַתְנִי' אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, צְרִיכָה לִהְיוֹת בּוֹדֶקֶת, חוּץ מִן הַנִּדָּה וְהַיּוֹשֶׁבֶת עַל דַּם טוֹהַר.

וּמְשַׁמֶּשֶׁת בְּעֵדִים, חוּץ מִיּוֹשֶׁבֶת עַל דַּם טוֹהַר, וּבְתוּלָה שֶׁדַּמֶּיהָ טְהוֹרִים.

וּפְעָמִים צְרִיכָה לִהְיוֹת בּוֹדֶקֶת: שַׁחֲרִית, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּבְשָׁעָה שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת לְשַׁמֵּשׁ אֶת בֵּיתָהּ. יְתֵירוֹת עֲלֵיהֶן כֹּהֲנוֹת, בְּשָׁעָה שֶׁהֵן אוֹכְלוֹת בִּתְרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בִּשְׁעַת עֲבָרָתָן מִלֶּאֱכוֹל בִּתְרוּמָה.

גְּמָ' חוּץ מִן הַנִּדָּה. דִּבְתוֹךְ יְמֵי נִדָּתָהּ לָא בָּעֵי בְּדִיקָה.

הָנִיחָא לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, דְּאָמַר: אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בְּתוֹךְ יְמֵי זִיבָתָהּ, וְאֵין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בְּתוֹךְ יְמֵי נִדָּתָהּ — שַׁפִּיר. אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר: אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בְּתוֹךְ יְמֵי נִדָּתָהּ — תִּבְדּוֹק, דִּילְמָא קָבְעָה לַהּ וֶסֶת!

אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹחָנָן: כִּי אָמֵינָא אֲנָא — הֵיכָא דַּחֲזֵיתֵיהּ מִמַּעְיַן סָתוּם, אֲבָל חֲזֵיתֵיהּ מִמַּעְיַן פָּתוּחַ — לָא אֲמַרִי.

וְהַיּוֹשֶׁבֶת עַל דַּם טוֹהַר, קָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ — מְבַקֶּשֶׁת לֵישֵׁב עַל דַּם טוֹהַר.

הָנִיחָא לְרַב, דְּאָמַר: מַעְיָן אֶחָד הוּא, הַתּוֹרָה טִמְּאָתוּ וְהַתּוֹרָה טִהֲרָתוּ — שַׁפִּיר. אֶלָּא לְלֵוִי דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵם, תִּבְדּוֹק, דִּילְמָא אַכַּתִּי לָא פְּסַק הָהוּא מַעְיָן טָמֵא! אָמַר לָךְ לֵוִי: הָא מַנִּי?

דף יא:

בֵּית שַׁמַּאי הִיא, דְּאָמְרִי: מַעְיָן אֶחָד הוּא. וּסְתָם לַן תַּנָּא כְּבֵית שַׁמַּאי?! סְתָם וְאַחַר כָּךְ מַחְלוֹקֶת הוּא, וְכָל סְתָם וְאַחַר כָּךְ מַחְלוֹקֶת אֵין הֲלָכָה כְּסְתָם.

וְאִי בָּעֵית אֵימָא: מִי קָתָנֵי "מְבַקֶּשֶׁת לֵישֵׁב"? "יוֹשֶׁבֶת" קָתָנֵי! אִי יוֹשֶׁבֶת, מַאי לְמֵימְרָא? מַהוּ דְּתֵימָא תִּיבְדּוֹק, דִּדִילְמָא קָבָעָה לַהּ וֶסֶת — קָא מַשְׁמַע לַן דְּמַעְיָן טָהוֹר לְמַעְיָן טָמֵא לָא קָבָעָה.

הָנִיחָא לְלֵוִי, דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵם, אֶלָּא לְרַב דְּאָמַר: מַעְיָן אֶחָד הוּא — תִּבְדּוֹק, דִּילְמָא קָבָעָה לַהּ וֶסֶת! אֲפִילּוּ הָכִי, מִימֵי טָהֳרָה לִימֵי טוּמְאָה לָא קָבָעָה.

וּמְשַׁמֶּשֶׁת בְּעֵדִים וְכוּ'. תְּנַן הָתָם: תִּינוֹקֶת שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת וְנִשֵּׂאת, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹתְנִין לָהּ אַרְבַּע לֵילוֹת, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: עַד שֶׁתִּחֶיֶה הַמַּכָּה.

אָמַר רַב גִּידֵּל, אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁלֹּא פָּסְקָה מֵחָמַת תַּשְׁמִישׁ וְרָאָתָה שֶׁלֹּא מֵחָמַת תַּשְׁמִישׁ, אֲבָל פָּסְקָה מֵחָמַת תַּשְׁמִישׁ וְרָאָתָה — טְמֵאָה.

עָבַר לֵילָה אַחַת בְּלֹא תַּשְׁמִישׁ וְרָאָתָה — טְמֵאָה. נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵה דָמִים שֶׁלָּהּ — טְמֵאָה. מֵתִיב רַבִּי יוֹנָה: "וּבְתוּלָה שֶׁדָּמֶיהָ טְהוֹרִים", אַמַּאי? תְּשַׁמֵּשׁ בְּעֵדִים, דִּדִילְמָא נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵה דָמִים שֶׁלָּהּ!

אָמַר רָבָא: אֵימָא רֵישָׁא "חוּץ מִן הַנִּדָּה וְהַיּוֹשֶׁבֶת עַל דַּם טוֹהַר", הוּא דְּלָא בָּעֵיא בְּדִיקָה, אֲבָל בְּתוּלָה שֶׁדָּמֶיהָ טְהוֹרִין בָּעֵיא בְּדִיקָה. אֶלָּא קַשְׁיָין אַהֲדֵדֵי!

כָּאן — שֶׁשִּׁמְּשָׁה, דְּאֵימָא שַׁמַּשׁ עֲכָרָן; כָּאן — שֶׁלֹּא שִׁמְּשָׁה.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁלֹּא פָּסְקָה מֵחָמַת תַּשְׁמִישׁ, וְרָאָתָה שֶׁלֹּא מֵחָמַת תַּשְׁמִישׁ.

אֲבָל פָּסְקָה מֵחָמַת תַּשְׁמִישׁ וְרָאָתָה — טְמֵאָה, עָבַר לֵילָה אַחַת בְּלֹא תַּשְׁמִישׁ וְרָאָתָה — טְמֵאָה, נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵה דָמִים שֶׁלָּהּ — טְמֵאָה.

פַּעֲמַיִם הִיא צְרִיכָה וְכוּ'. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְטָהֳרוֹת, אֲבָל לְבַעְלָהּ מוּתֶּרֶת. פְּשִׁיטָא, "שַׁחֲרִית" תְּנַן!

אֶלָּא אִי אִתְּמַר אַסֵּיפָא אִתְּמַר: וּבְשָׁעָה שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת לְשַׁמֵּשׁ אֶת בֵּיתָהּ. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּאִשָּׁה עֲסוּקָה בְּטָהֳרוֹת, דְּמִגּוֹ דְּבָעֲיָא בְּדִיקָה לְטָהֳרוֹת — בָּעֲיָא נָמֵי בְּדִיקָה לְבַעְלָהּ, אֲבָל אֵינָהּ עֲסוּקָה בְּטָהֳרוֹת — לָא בָּעֲיָא בְּדִיקָה.

מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? תְּנֵינָא: כָּל הַנְּשִׁים בְּחֶזְקַת טָהֳרָה לְבַעֲלֵיהֶן! אִי מִמַּתְנִיתִין הֲוָה אָמֵינָא, הָנֵי מִילֵּי בְּאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וָסֶת, אֲבָל אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וָסֶת — בָּעַיָא בְּדִיקָה. וְהָא מַתְנִיתִין בְּאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וָסֶת עָסְקִינַן! מַתְנִיתִין בֵּין שֶׁיֵּשׁ לָהּ וָסֶת, בֵּין אֵין לָהּ וָסֶת, וְהָא קָא מַשְׁמַע לַן: דְּאַף עַל גַּב דְּיֵשׁ לָהּ וָסֶת, מִגּוֹ דְּבָעַיָא בְּדִיקָה לְטָהֳרוֹת, בָּעֲיָא נָמֵי בְּדִיקָה לְבַעְלָהּ.

וְהָא אַמְרַהּ שְׁמוּאֵל חֲדָא זִימְנָא! דְּאָמַר רַבִּי זֵירָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר יִרְמְיָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וָסֶת אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּבְדּוֹק. וְאוֹקִימְנָא בַּעֲסוּקָה בְּטָהֳרוֹת! חֲדָא מִכְּלַל חֲבֶרְתַּהּ אִתְּמַר.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים — לְטָהֳרוֹת, אֲבָל לְבַעְלָהּ מוּתֶּרֶת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים — שֶׁהִנִּיחָהּ בְּחֶזְקַת טְהוֹרָה, אֲבָל הִנִּיחָהּ בְּחֶזְקַת טְמֵאָה — לְעוֹלָם הִיא בְּטוּמְאָתָהּ עַד שֶׁתֹּאמַר לוֹ "טְהוֹרָה אֲנִי".

דף יב.

בְּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי זֵירָא מֵרַב יְהוּדָה: אִשָּׁה מַהוּ שֶׁתִּבְדּוֹק עַצְמָהּ לְבַעְלָהּ? אָמַר לֵיהּ: לֹא תִּבְדּוֹק. וְתִבְדּוֹק — וּמָה בְּכָךְ? אִם כֵּן — לִבּוֹ נוֹקְפוֹ וּפוֹרֵשׁ.

בְּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי אַבָּא מֵרַב הוּנָא: אִשָּׁה מַהוּ שֶׁתִּבְדּוֹק עַצְמָהּ כְּשִׁיעוּר וָסֶת, כְּדֵי לְחַיֵּיב בַּעְלָהּ חַטָּאת?

אָמַר לֵיהּ: מִי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ לִבְדִיקָה כְּשִׁיעוּר וָסֶת? וְהָתַנְיָא: אֵיזֶהוּ שִׁיעוּר וָסֶת? מָשָׁל לְשַׁמָּשׁ וְעֵד שֶׁעוֹמְדִים בְּצַד הַמַּשְׁקוֹף, בִּיצִיאַת הַשַּׁמָּשׁ נִכְנָס עֵד. הֲוֵי: וָסֶת שֶׁאָמְרוּ — לְקִנּוּחַ, וְלֹא לִבְדִיקָה. אֶלָּא מַהוּ שֶׁתְּקַנֵּחַ?

אִיכָּא דְּאָמְרִי, הָכִי בְּעָא מִינֵּיהּ: אִשָּׁה מַהוּ שֶׁתִּבְדּוֹק עַצְמָהּ כְּדֵי לְחַיֵּיב בַּעְלָהּ אָשָׁם תָּלוּי? אָמַר לוֹ: לֹא תִּבְדּוֹק. וְתִבְדּוֹק, וּמָה בְּכָךְ? אִם כֵּן, לִבּוֹ נוֹקְפוֹ וּפוֹרֵשׁ.

וּבְשָׁעָה שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת וְכוּ'. אָמַר רַבִּי אַמֵּי אָמַר רַבִּי יַנַּאי: וְזֶהוּ עִדָּן שֶׁל צְנוּעוֹת. אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא בַּר מָמֶל לְרַבִּי אַמֵּי: תַּנָּא תָּנֵי "צְרִיכוֹת", וְאַתְּ תָּנֵי "צְנוּעוֹת"! אָמַר לֵיהּ: שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כָּל הַמְקַיֵּים דִּבְרֵי חֲכָמִים נִקְרָא "צָנוּעַ".

אָמַר רָבָא: וְשֶׁאֵינוֹ מְקַיֵּים דִּבְרֵי חֲכָמִים — "צָנוּעַ" הוּא דְּלָא מִקְרֵי, הָא "רָשָׁע" לָא מִקְרֵי? אֶלָּא אָמַר רָבָא: צְנוּעוֹת — עַד שֶׁבָּדְקוּ בּוֹ עַצְמָן לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ זֶה, אֵין בּוֹדְקוֹת בּוֹ לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ אַחֵר, וְשֶׁאֵינָן צְנוּעוֹת — בּוֹדְקוֹת וְלֹא אִיכְפַּת לְהֶן.

גּוּפָא, אָמַר רַבִּי זֵירָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר יִרְמְיָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וָסֶת אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּבְדּוֹק. אָמַר לֵיהּ רַבִּי זֵירָא לְרַבִּי אַבָּא בַּר יִרְמְיָה: אֵין לָהּ וָסֶת — בָּעַיָא בְּדִיקָה, יֵשׁ לָהּ וָסֶת — לָא בָּעַיָא בְּדִיקָה?

אָמַר לֵיהּ: יֵשׁ לָהּ וָסֶת — עֵרָה בָּעָיָא בְּדִיקָה, יְשֵׁנָה לָא בָּעָיָא בְּדִיקָה; אֵין לָהּ וָסֶת — בֵּין עֵרָה בֵּין יְשֵׁנָה בָּעָיָא בְּדִיקָה.

אָמַר רָבָא: וְלֵימָא לֵיהּ — יֵשׁ לָהּ וָסֶת, לִטְהָרוֹת בָּעָיָא בְּדִיקָה, לְבַעְלָהּ לָא בָּעָיָא בְּדִיקָה; אֵין לָהּ וָסֶת, אֲפִילּוּ לְבַעְלָהּ נָמֵי בָּעָיָא בְּדִיקָה. וּמִדְּלָא אָמַר לֵיהּ הָכִי, שְׁמַע מִינַּהּ קָסָבַר שְׁמוּאֵל: כֹּל לְבַעְלָהּ לָא בָּעָיָא בְּדִיקָה.

תָּנוּ רַבָּנָן: חַמָּרִין וּפוֹעֲלִין, וְהַבָּאִין מִבֵּית הָאֵבֶל וּמִבֵּית הַמִּשְׁתֶּה — נְשֵׁיהֶם לָהֶם בְּחֶזְקַת טָהֳרָה, וּבָאִין וְשׁוֹהִין עִמָּהֶם, בֵּין יְשֵׁנוֹת בֵּין עֵרוֹת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שֶׁהִנִּיחָן בְּחֶזְקַת טָהֳרָה, אֲבָל הִנִּיחָן בְּחֶזְקַת טוּמְאָה — לְעוֹלָם הִיא טְמֵאָה, עַד שֶׁתֹּאמַר לוֹ "טְהוֹרָה אָנִי".

וְהָא שְׁמוּאֵל בְּמַאי מוֹקֵי לַהּ? אִי בְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ וָסֶת — קַשְׁיָא עֵרָה, וְאִי בְּשֶׁאֵין לָהּ וָסֶת — קַשְׁיָא בֵּין עֵרָה בֵּין יְשֵׁנָה!

לְעוֹלָם בְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ וָסֶת, וְכֵיוָן שֶׁתְּבָעָהּ — אֵין לְךָ בְּדִיקָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ. אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא: מַהוּ לְמֶעְבַּד כִּי הָא מַתְנִיתָא?

דף יב:

אָמַר לֵיהּ: סוֹדָנִי, לָא, דְּמִגַּנְיָא בְּאַפֵּיהּ. אָמַר רַב כָּהֲנָא: שְׁאֵלְתִּינְהוּ לְאִינָשֵׁי בֵּיתֵיהּ דְּרַב פָּפָּא וּדְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, כִּי אֲתוֹ רַבָּנַן מִבֵּי רַב מַצְרְכִי לְכוּ בְּדִיקָה? וַאֲמַרוּ לִי: לָא. וְלִישַׁיְּילִינְהוּ לְדִידְהוּ! דִּילְמָא אִינְהוּ קָא מַחְמְרִי אַנַּפְשַׁיְּיהוּ.

תָּנוּ רַבָּנַן: אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וָסֶת — אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ, וְאֵין לָהּ לֹא כְּתוּבָּה, וְלֹא פֵּירוֹת, וְלֹא מְזוֹנוֹת, וְלֹא בְּלָאוֹת, וּמוֹצִיא וְלֹא מַחְזִיר עוֹלָמִית, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: מְשַׁמֶּשֶׁת בִּשְׁנֵי עֵדִים, הֵן עִוְּתוּהָ, הֵן תִּקְּנוּהָ. מְשׁוּם אַבָּא חָנָן אָמְרוּ: אוֹי לוֹ לְבַעְלָהּ.

אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ — דִּילְמָא מְקַלְקְלָה לֵיהּ. וְאֵין לָהּ כְּתוּבָּה — כֵּיוָן דְּלָא חַזְיָא לְבִיאָה, לֵית לַהּ כְּתוּבָּה.

וְלֹא פֵּירוֹת, וְלֹא מְזוֹנוֹת, וְלֹא בְּלָאוֹת — תְּנָאֵי כְּתוּבָּה כִּכְתוּבָּה דָּמוּ.

וּמוֹצִיא, וְלֹא יַחְזִיר עוֹלָמִית. פְּשִׁיטָא! לָא צְרִיכָא — דַּהֲדָרָה וְאִתַּקְּנָה. מַהוּ דְּתֵימָא לַיהְדְּרָהּ? קָא מַשְׁמַע לַן, דְּזִימְנִין דְּאָזְלָא וּמִנַּסְבָא וּמִתַּקְּנָא.

וְאָמַר: "אִילּוּ הָיִיתִי יוֹדֵעַ שֶׁכָּךְ הָיָה, אֲפִילּוּ הֱיִיתֶם נוֹתְנִין לִי מֵאָה מָנֶה — לֹא הָיִיתִי מְגָרְשָׁהּ!", וְנִמְצָא גֵּט בָּטֵל, וּבָנֶיהָ מַמְזֵרִין.

מְשׁוּם אַבָּא חָנָן אָמְרוּ: "אוֹי לוֹ לְבַעְלָהּ". אִיכָּא דְּאָמְרִי לְרַבִּי מֵאִיר אָמַר לֵיהּ, דְּבָעֵי לְאַגְבּוֹיֵהּ כְּתוּבָּתָהּ. אִיכָּא דְּאָמְרִי לְרַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס קָאָמַר לֵיהּ, דִּמְקַלְקְלָה לֵיהּ.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה כְּרַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס. וּבְמַאי? אִי בַּעֲסוּקָה בִּטְהָרוֹת, הָא אַמְרַהּ שְׁמוּאֵל חָדָא זִימְנָא!
וְאִי בְּשֶׁאֵינָהּ עֲסוּקָה בִּטְהָרוֹת, הָא אָמַר כֹּל לְבַעְלַהּ לָא בָּעֲיָא בְּדִיקָה, דְּאָמַר רַבִּי זֵירָא אָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר יִרְמְיָה אָמַר שְׁמוּאֵל: "אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וֶסֶת אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּבְדּוֹק", וְאוֹקִימְנָא לָהּ בַּעֲסוּקָה בִּטְהָרוֹת! מַאן דְּמַתְנֵי הָא לָא מַתְנֵי הָא.

הֲדַרַן עֲלָךְ שַׁמַּאי אוֹמֵר.

דף יג.

מַתְנִי' **כָּל** הַיָּד הַמַּרְבָּה לִבְדּוֹק בַּנָּשִׁים — מְשׁוּבַּחַת, וּבָאֲנָשִׁים — תִּקְצֵץ.
גְּמָ' מַאי שְׁנָא נָשִׁים, וּמַאי שְׁנָא אֲנָשִׁים? נָשִׁים לָאו בְּנוֹת הַרְגָּשָׁה נִינְהוּ — מְשׁוּבָּחוֹת, אֲנָשִׁים דִּבְנֵי הַרְגָּשָׁה נִינְהוּ — תִּקְצֵץ.
אִי הָכִי מַאי אִירְיָא מַרְבָּה? כִּי לֹא מַרְבָּה נָמֵי! כִּי קָתָנֵי "מַרְבָּה" — אֲנָשִׁים.
תְּנַא: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? לְעִנְיַן שִׁכְבַת זֶרַע, אֲבָל לְעִנְיַן זוֹב — אַף הוּא מְשׁוּבָּח כַּנָּשִׁים.
וַאֲפִילּוּ לְעִנְיַן שִׁכְבַת זֶרַע, אִם בָּא לִבְדּוֹק בִּצְרוֹר אוֹ בְּחֶרֶס — בּוֹדֵק.
וּבְמַטְלִית לָא? וְהָתַנְיָא: בּוֹדֵק עַצְמוֹ בְּמַטְלִית וּבְכָל דָּבָר שֶׁרוֹצֶה! כִּדְאָמַר אַבָּיֵי: בְּמַטְלִית עֲבָה, הָכָא נָמֵי בְּמַטְלִית עֲבָה.
וְהֵיכָא אִיתְּמַר דְּאַבָּיֵי? אַהָא דִּתְנַן: הָיָה אוֹכֵל בִּתְרוּמָה, וְהִרְגִּישׁ שֶׁנִּזְדָּעְזְעוּ אֵיבָרָיו — אוֹחֵז בְּאֻמָּתוֹ, וּבוֹלֵעַ אֶת הַתְּרוּמָה.
אוֹחֵז? וְהָתַנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הָאוֹחֵז בְּאֻמָּתוֹ וּמַשְׁתִּין — כְּאִילּוּ מֵבִיא מַבּוּל לָעוֹלָם! אָמַר אַבָּיֵי: בְּמַטְלִית עֲבָה.
רָבָא אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא בְּמַטְלִית רַכָּה, כֵּיוָן דַּעֲקַר — עָקַר, וְאַבָּיֵי חָיֵישׁ דִּלְמָא אָתֵי לְאוֹסוֹפֵי, וְרָבָא לָא חָיֵישׁ דִּלְמָא אָתֵי לְאוֹסוֹפֵי.
וְלָא? וְהָתַנְיָא: הָא לְמָה זֶה דּוֹמֶה? לְנוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאֶצְבַּע בָּעַיִן — עַיִן מַדְמַעַת וְחוֹזֶרֶת וּמַדְמַעַת!
וְרָבָא, כֹּל אִחֲמוֹמֵי וַהֲדַר אִחֲמוֹמֵי בְּשַׁעְתֵּיהּ — לָא שְׁכִיחַ.
גּוּפָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הָאוֹחֵז בָּאַמָּה וּמַשְׁתִּין כְּאִילּוּ מֵבִיא מַבּוּל לָעוֹלָם. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וַהֲלֹא נְצוֹצוֹת נִתָּזִין עַל רַגְלָיו, וְנִרְאֶה כִּכְרוּת שָׁפְכָה, וְנִמְצָא מוֹצִיא לַעַז עַל בָּנָיו שֶׁהֵן מַמְזֵרִים!
אָמַר לָהֶן: מוּטָב שֶׁיּוֹצִיא לַעַז עַל בָּנָיו שֶׁהֵן מַמְזֵרִים, וְאַל יַעֲשֶׂה עַצְמוֹ רָשָׁע שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי הַמָּקוֹם.

תַּנְיָא אִידַּךְ: אָמַר לָהֶן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לַחֲכָמִים, אֶפְשָׁר יַעֲמוֹד אָדָם בְּמָקוֹם גָּבוֹהַּ וְיַשְׁתִּין, אוֹ יַשְׁתִּין בְּעָפָר תִּיחוּחַ, וְאַל יַעֲשֶׂה עַצְמוֹ רָשָׁע שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי הַמָּקוֹם.

הֵי אֲמַר לְהוּ בְּרֵישָׁא? אִילֵּימָא קַמַּיְיתָא אֲמַר לְהוּ בְּרֵישָׁא, בָּתַר דְּאָמַר לְהוּ אִיסּוּרָא הֲדַר אֲמַר לְהוּ תַּקָּנְתָּא?!

אֶלָּא, הָא אֲמַר לְהוּ בְּרֵישָׁא, וַאֲמַרוּ לֵיהּ: אֵין לוֹ מָקוֹם גָּבוֹהַּ וְעָפָר תִּיחוּחַ, מַאי? אָמַר לָהֶן: מוּטָב שֶׁיּוֹצִיא לַעַז עַל בָּנָיו, וְאַל יַעֲשֶׂה עַצְמוֹ רָשָׁע שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי הַמָּקוֹם.

וְכָל כָּךְ לָמָּה? מִפְּנֵי שֶׁמּוֹצִיא שִׁכְבַת זֶרַע לְבַטָּלָה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל הַמּוֹצִיא שִׁכְבַת זֶרַע לְבַטָּלָה חַיָּיב מִיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיֵּרַע בְּעֵינֵי ה' (את) אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמֶת גַּם אותו".

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי אַמִּי אָמְרִי: כְּאִילּוּ שׁוֹפֵךְ דָּמִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "הַנֶּחָמִים בָּאֵלִים תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן שׁוֹחֲטֵי הַיְלָדִים בַּנְּחָלִים תַּחַת סְעִיפֵי הַסְּלָעִים", אַל תִּקְרֵי "שׁוֹחֲטֵי" אֶלָּא "סוֹחֲטֵי".

רַב אַסִּי אָמַר: כְּאִילּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, כְּתִיב הָכָא "תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן", וּכְתִיב הָתָם "עַל הֶהָרִים הָרָמִים וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן".

רַב יְהוּדָה וּשְׁמוּאֵל הֲווֹ קָיְימֵי אַאִיגָּרָא דְּבֵי כְּנִישְׁתָּא דְּשָׁף וְיָתִיב בִּנְהַרְדְּעָא. אָמַר לֵיהּ רַב יְהוּדָה לִשְׁמוּאֵל: צָרִיךְ אֲנִי לְהַשְׁתִּין. אָמַר לֵיהּ: שִׁינָּנָא, אֱחוֹז בַּאֲמָתְךָ וְהַשְׁתֵּן לַחוּץ.

הֵיכִי עֲבִיד הָכִי? וְהָתַנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הָאוֹחֵז בְּאַמָּתוֹ וּמַשְׁתִּין — כְּאִילּוּ מֵבִיא מַבּוּל לָעוֹלָם!

אָמַר אַבָּיֵי: עָשָׂאוּ כְּבוֹלֶשֶׁת, דִּתְנַן: בּוֹלֶשֶׁת (שנכנס) [שֶׁנִּכְנְסָה] לָעִיר, בִּשְׁעַת שָׁלוֹם — חֲבִיּוֹת פְּתוּחוֹת אֲסוּרוֹת, סְתוּמוֹת מוּתָּרוֹת, בִּשְׁעַת מִלְחָמָה — אֵלּוּ וְאֵלּוּ מוּתָּרוֹת, לְפִי שֶׁאֵין לָהֶן פְּנַאי לְנַסֵּךְ. אַלְמָא: דְּכֵיוָן דִּבְעִיתִי לֵא אָתֵי לְנַסּוֹכֵי, הָכָא נָמֵי: כֵּיוָן דִּבְעִיתִי לָא אָתֵי לְהַרְהוֹרֵי.

וְהָכָא מַאי בְּעִיתוּתָא אִיכָּא? אִיבָּעֵית אֵימָא: בִּיעֲתוּתָא דְּלֵילְיָא וּדְאִיגָּרָא, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: בִּיעֲתוּתָא דְּרַבֵּיהּ, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: בִּיעֲתוּתָא דִּשְׁכִינָה, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: אֵימְתָא דְּמָרֵיהּ עֲלֵיהּ, דִּקְרֵי שְׁמוּאֵל עֲלֵיהּ: "אֵין זֶה יְלוּד אִשָּׁה".

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: נְשׁוּי הָוָה, דְּאָמַר רַב נַחְמָן: אִם הָיָה נָשׂוּי — מוּתָּר.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא, כִּי הָא אוֹרִי לֵיהּ, דִּתְנַי אַבָּא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי בְּנָיְמִין בַּר חִיָּיא: אָבָל מְסַיְּעִין בַּבֵּיצִים מִלְמַטָּה. וְאִיבָּעֵית אֵימָא, כִּי הָא אוֹרִי לֵיהּ, דְּאָמַר רַבִּי אָבָּהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: גְּבוּל יֵשׁ לוֹ, מֵעָטָרָה וּלְמַטָּה – מוּתָּר,

דף יג:

מֵעָטָרָה וּלְמַעְלָה — אָסוּר.

אָמַר רַב: הַמְקַשֶּׁה עַצְמוֹ לְדַעַת — יְהֵא בְּנִדּוּי. וְלֵימָא "אָסוּר"! דְּקָמְגָרֵי יֵצֶר הָרַע אַנַּפְשֵׁיהּ.
וְרַבִּי אַמֵּי אָמַר: נִקְרָא "עֲבַרְיָין", שֶׁכָּךְ אוּמָּנָתוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרַע: הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ "עֲשֵׂה כָּךְ", וּלְמָחָר אוֹמֵר לוֹ "עֲשֵׂה כָּךְ", וּלְמָחָר אוֹמֵר לוֹ "לֵךְ עֲבוֹד עֲבוֹדָה זָרָה" — וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד.
אִיכָּא דְּאָמְרִי, אָמַר רַבִּי אַמֵּי: כָּל הַמֵּבִיא עַצְמוֹ לִידֵי הִרְהוּר — אֵין מַכְנִיסִין אוֹתוֹ בְּמְחִיצָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. כְּתִיב הָכָא: "וַיַּרַע בְּעֵינֵי ה'", וּכְתִיב הָתָם: "כִּי לֹא אֵל חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגוּרְךָ רָע".
וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַאי דִּכְתִיב "יְדֵיכֶם דְּמִים מָלְאוּ"? אֵלּוּ הַמְנָאֲפִים בַּיָּד. תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: "לֹא תִנְאָף" — לֹא תִּהֵא (בְּךָ נִיאוּף) [נוֹאֵף], בֵּין בַּיָּד בֵּין בָּרֶגֶל.
תָּנוּ רַבָּנָן: הַגֵּרִים וְהַמְשַׁחֲקִין בְּתִינוֹקוֹת — מְעַכְּבִין אֶת הַמָּשִׁיחַ. בְּשִׁלְמָא גֵּרִים — כִּדְרַבִּי חֶלְבּוֹ, דְּאָמַר רַבִּי חֶלְבּוֹ: "קָשִׁין גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסַפַּחַת", אֶלָּא מְשַׂחֲקִין בַּתִּינוֹקוֹת מַאי הִיא?
אִילֵימָא מִשְׁכַּב זְכוּר — בְּנֵי סְקִילָה נִינְהוּ! אֶלָּא דֶּרֶךְ אֲבָרִים — בְּנֵי מַבּוּל נִינְהוּ!
אֶלָּא דְּנָסְבִי קְטַנּוֹת, דְּלָאו בְּנוֹת אוֹלוֹדֵי נִינְהוּ, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבַּגּוּף, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוֹף וּנְשָׁמוֹת אֲנִי עָשִׂיתִי".
בָּאֲנָשִׁים תִּקְצֵץ. אִיבַּעְיָא לְהוּ: דִּינָא תְּנַן אוֹ לָטוּתָא תְּנַן? דִּינָא תְּנַן, כִּי הָא דְּרַב הוּנָא קַץ יָדָא, אוֹ לָטוּתָא תְּנַן?
תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: יָד לָאַמָּה — תִּקְצֵץ יָדוֹ עַל טַבּוּרוֹ. אָמְרוּ לוֹ: יָשַׁב לוֹ קוֹץ בִּכְרֵיסוֹ, לֹא יִטְלֶנּוּ?! אָמַר לָהֶן: לֹא. וַהֲלֹא כְּרֵיסוֹ נִבְקַעַת! אָמַר לָהֶן: מוּטָב תִּבָּקַע כְּרֵיסוֹ, וְאַל יֵרֵד לְבֹאַר שַׁחַת.
אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא דִּינָא תְּנַן, הַיְינוּ דְּאָמְרִי: "וַהֲלֹא כְּרֵיסוֹ נִבְקַעַת", אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ לָטוּתָא תְּנַן, מַאי "כְּרֵיסוֹ נִבְקַעַת"? אֶלָּא מַאי דִּינָא תְּנַן, לָא סַגֵּי דְּלָאו עַל טַבּוּרוֹ?
אֶלָּא הָכִי קָאָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: כָּל הַמַּכְנִיס יָדוֹ לְמַטָּה מִטַּבּוּרוֹ — תִּקְצֵץ. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי טַרְפוֹן: יָשַׁב לוֹ קוֹץ בִּכְרֵיסוֹ לֹא יִטְלֶנּוּ?! אָמַר לָהֶן: לֹא. וַהֲלֹא כְּרֵיסוֹ נִבְקַעַת! אָמַר לָהֶן: מוּטָב תִּבָּקַע כְּרֵיסוֹ, וְאַל יֵרֵד לְבֹאַר שַׁחַת.

מַתְנִי' הַחֵרֶשֶׁת, וְהַשּׁוֹטֶה, וְהַסּוֹמֵא, וְשֶׁנִּטְרְפָה דַּעְתָּהּ — אִם יֵשׁ לָהֶם פִּקְחוֹת, מְתַקְּנוֹת אוֹתָן, וְהֵן אוֹכְלוֹת בִּתְרוּמָה.

גְּמָ' חֵרֶשֶׁת — אִיהִי תִּבְדּוֹק לְנַפְשַׁהּ! דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי: חֵרֶשֶׁת הָיְתָה בְּשִׁכּוּנָתֵינוּ, לֹא דַּיָּהּ שֶׁבּוֹדֶקֶת לְעַצְמָהּ, אֶלָּא שֶׁחַבְרוֹתֶיהָ רוֹאוֹת וּמַרְאוֹת לָהּ!
הָתָם — בִּמְדַבֶּרֶת וְאֵינָהּ שׁוֹמַעַת, הָכָא — בְּשֶׁאֵינָהּ מְדַבֶּרֶת וְאֵינָהּ שׁוֹמַעַת, כִּדְתָנֵי: חֵרֵשׁ שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בְּכָל מָקוֹם — אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר.

הַסּוֹמָא — אִיהִי תִּבְדּוֹק לְנַפְשַׁהּ, וְתֵיחֲזֵי לַחֲבִירְתַּהּ! אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא: סוֹמָא אֵינָהּ מִשְׁנָה.

וְשֶׁנִּטְרְפָה דַּעְתָּהּ — הַיְינוּ שׁוֹטָה! שֶׁנִּטְרְפָה דַּעְתָּהּ מֵחֲמַת חוֹלִי.

תָּנוּ רַבָּנָן: כֹּהֵן שׁוֹטֶה — מַטְבִּילִין אוֹתוֹ, וּמַאֲכִילִין אוֹתוֹ תְּרוּמָה לָעֶרֶב, וּמְשַׁמְּרִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִישַׁן. יָשַׁן — טָמֵא, לֹא יָשַׁן — טָהוֹר.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: עוֹשִׁין לוֹ כִּיס שֶׁל עוֹר. אָמְרוּ לוֹ: כָּל שֶׁכֵּן שֶׁמֵּבִיא לִידֵי חִימּוּם! אָמַר לָהֶן: לְדִבְרֵיכֶם, שׁוֹטֶה אֵין לוֹ תַּקָּנָה.

אָמְרוּ לוֹ: לְדִבְרֵינוּ — יָשַׁן טָמֵא, לֹא יָשַׁן טָהוֹר; לְדִבְרֶיךָ — שֶׁמָּא יִרְאֶה טִפָּה כְּחַרְדָּל, וְתִבָּלַע בַּכִּיס!

תָּנָא מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר אָמְרוּ: עוֹשִׁין לוֹ כִּיס שֶׁל מַתֶּכֶת.

אָמַר אַבָּיֵי: וְשֶׁל נְחשֶׁת, כִּדְתַנְיָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רוֹאִין אוֹתָן גִּבְעוֹלִין שֶׁל אֱזוֹב כְּאִילּוּ הֵן שֶׁל נְחשֶׁת.

אָמַר רַב פָּפָּא: שְׁמַע מִינַּהּ מִכְנָסַיִם אֲסוּרִים, וְהָכְתִיב: "וְעָשָׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֶרְוָה"!

הָהוּא, כִּדְתַנְיָא: מִכְנְסֵי כֹּהֲנִים לְמָה הֵן דּוֹמִין? כְּמִין פְּמָלְנָיָא שֶׁל פָּרָשִׁים, לְמַעְלָה — עַד מָתְנַיִם, לְמַטָּה — עַד יְרֵכַיִם, וְיֵשׁ לָהֶם שְׂנָצִים, וְאֵין לָהֶם לֹא בֵּית הַנָּקָב וְלֹא בֵּית הָעֶרְוָה. אָמַר אַבָּיֵי:

דף יד.

רוֹכְבֵי גְּמַלִּים אֲסוּרִין לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָה. תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: רוֹכְבֵי גְּמַלִּים — כּוּתִּים רְשָׁעִים, הַסַּפָּנִים — כּוּתִּים צַדִּיקִים,

הַחַמָּרִים — מֵהֶן רְשָׁעִים מֵהֶן צַדִּיקִים. אֵיכָא דְּאָמְרִי: הָא דְּמִכַּף, הָא דְּלָא מִכַּף; וְאֵיכָא דְּאָמְרִי: הָא דִּמְטַרְטֵין, הָא דְּלָא מְטַרְטֵין.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לָיֵיט אַמַּאן דְּגָנֵי אַפַּרְקִיד. אִינִי? וְהָאָמַר רַב יוֹסֵף: פְּרַקְדָּן לֹא יִקְרָא "קְרַיְית שְׁמַע" — קְרַיְית שְׁמַע הוּא דְּלֹא יִקְרָא, הָא מִגְנָא שַׁפִּיר דָּמֵי!

לְעִנְיַן מִגְנָא, כִּי מַצְלֵי — שַׁפִּיר דָּמֵי. לְעִנְיַן קְרִיאַת שְׁמַע, כִּי מַצְלֵי — אָסוּר. וְהָא רַבִּי יוֹחָנָן מַצְלֵי וְקָרֵי קְרִיאַת שְׁמַע! שָׁאנֵי רַבִּי יוֹחָנָן, דְּבַעַל בָּשָׂר הֲוָה.

מַתְנִי' דֶּרֶךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מְשַׁמְּשׁוֹת בִּשְׁנֵי עֵדִים, אֶחָד לוֹ וְאֶחָד לָהּ, וְהַצְּנוּעוֹת מְתַקְּנוֹת שְׁלִישִׁי לְתַקֵּן אֶת הַבַּיִת.

נִמְצָא עַל שֶׁלּוֹ — טְמֵאִין וְחַיָּיבִין קָרְבָּן. נִמְצָא עַל שֶׁלָּהּ אוֹתְיוֹם — טְמֵאִין וְחַיָּיבִין בְּקָרְבָּן. נִמְצָא עַל שֶׁלָּהּ לְאַחַר זְמַן — טְמֵאִין מִסָּפֵק, וּפְטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן.

אֵיזֶהוּ אַחַר זְמַן? כְּדֵי שֶׁתֵּרֵד מִן הַמִּטָּה וְתָדִיחַ פָּנֶיהָ, וְאַחַר כָּךְ מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת, וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אַף מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ.
מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי עֲקִיבָא בְּרוֹאָה כֶּתֶם שֶׁמְּטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ.
גְּמָ' וְנֵיחוּשׁ דִּלְמָא דַּם מַאֲכוֹלֶת הוּא? אָמַר רַבִּי זֵירָא: אוֹתוֹ מָקוֹם בָּדוּק הוּא אֵצֶל מַאֲכוֹלֶת. וְאֵיכָּא דְּאָמְרִי: דָּחוּק הוּא אֵצֶל מַאֲכוֹלֶת.
מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּאִשְׁתְּכַח מַאֲכוֹלֶת רְצוּפָה. לְהָךְ לִישָּׁנָא דְּאָמַר "בָּדוּק הוּא" — הָא מַעְלְמָא אֲתַאי, לְהָךְ לִישָּׁנָא דְּאָמַר "דָּחוּק הוּא" — אֵימָא שַׁמָּשׁ רְצָפָהּ.
אִתְּמַר: בָּדְקָה בְּעֵד הַבָּדוּק לָהּ, וְטָחֲתוּ בִּירֵכָהּ, וּלְמָחָר מָצְאָתָה עָלָיו דָּם. אָמַר רַב: טְמֵאָה נִדָּה. אָמַר לֵיהּ רַב שִׁימִי בַּר חִיָּיא: וְהָא "חוֹשֶׁשֶׁת" אֲמַרְתְּ לַן!
אִיתְּמַר נָמֵי, אָמַר שְׁמוּאֵל: טְמֵאָה נִדָּה. וְכֵן מוֹרִין בֵּי מִדְרְשָׁא: טְמֵאָה נִדָּה.
אִתְּמַר: בָּדְקָה בְּעֵד שֶׁאֵינוֹ בָּדוּק לָהּ, וְהִנִּיחָתוּ בְּקוּפְסָא, וּלְמָחָר מָצְאָה עָלָיו דָּם. אָמַר רַב יוֹסֵף: כָּל יָמָיו שֶׁל רַבִּי חִיָּיא טְמֵאָה, וּלְעֵת זְקָנָתוֹ טְהוֹרָה.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: הֵיכִי קָאָמַר? כָּל יָמָיו טְמֵאָה מְשׁוּם נִדָּה, וּלְעֵת זְקָנָתוֹ טְהוֹרָה מִשּׁוּם נִדָּה, וְטְמֵאָה מְשׁוּם כֶּתֶם.
אוֹ דִלְמָא: כָּל יָמָיו טְמֵאָה מְשׁוּם כֶּתֶם, וּלְעֵת זְקָנָתוֹ טְהוֹרָה מִוּלְאָ כְּלוּם?
תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: בָּדְקָה בְּעֵד שֶׁאֵינוֹ בָּדוּק לָהּ, וְהִנִּיחָתוּ בְּקוּפְסָא, וּלְמָחָר מָצְאָה עָלָיו דָּם, רַבִּי אוֹמֵר: טְמֵאָה מְשׁוּם נִדָּה, וְרַבִּי חִיָּיא אָמַר: טְמֵאָה מְשׁוּם כֶּתֶם.

דף יד:

אָמַר לוֹ רַבִּי חִיָּיא: אִי אַתָּה מוֹדֶה שֶׁצְּרִיכָה כִּגְרִיס וְעוֹד? אָמַר לוֹ: אֲבָל. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, אַף אַתָּה עֲשֵׂיתוֹ כֶּתֶם.
וְרַבִּי סָבַר: בָּעֵינַן "כִּגְרִיס וְעוֹד" לְאַפּוֹקֵי מִדַּם מַאֲכוֹלֶת, וְכֵיוָן דִּנְפַק לַהּ מִדַּם מַאֲכוֹלֶת — וַדַּאי מְגוּפַהּ אֲתָא.
מַאי לָאו בְּזִקְנוּתוֹ קָאֵי? הָא בִּילְדוּתוֹ טְמֵאָה מִשּׁוּם נִדָּה! שְׁמַע מִינַּהּ.
מְשְׁתַּבַּח לֵיהּ רַבִּי לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲמָא בַּר בֵּיסָא, דְּאָדָם גָּדוֹל הוּא. אָמַר לוֹ: לִכְשֶׁיָּבֹא לְיָדְךָ, הֲבִיאֵהוּ לְיָדַי.
כִּי אָתָא, אָמַר לֵיהּ: בְּעִי מִינַּאי מִילְתָא. בָּעָא מִינֵּיהּ: בָּדְקָה בְּעֵד שֶׁאֵינוֹ בָּדוּק לָהּ, וְהִנִּיחָתוּ בְּקוּפְסָא, וּלְמָחָר מָצְאָה עָלָיו דָּם, מַהוּ?
אָמַר לוֹ: כְּדִבְרֵי אַבָּא אֵימָא לָךְ, אוֹ כְּדִבְרֵי רַבִּי אֵימָא לָךְ? אָמַר לֵיהּ: כְּדִבְרֵי רַבִּי אֵימָא לִי.
אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: זֶהוּ שֶׁאוֹמְרִין עָלָיו דְּאָדָם גָּדוֹל הוּא? הֵיאַךְ מַנִּיחִין דִּבְרֵי הַרַב וְשׁוֹמְעִין דִּבְרֵי תַּלְמִיד?!

וְרַבִּי חָמָא בַּר בִּיסָא סָבַר: רַבִּי רֵישׁ מְתִיבְתָּא הוּא, וּשְׁכִיחִי רַבָּנַן קַמֵּיהּ, וּמְחַדְּדִי שְׁמַעְתָּתֵיהּ.
מַאי רַבִּי, וּמַאי רַבִּי יוֹסֵי? אָמַר רַב אַדָּא בַּר מַתְנָא, תָּנָא: רַבִּי מְטַמֵּא, וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר.
וְאָמַר רַבִּי זֵירָא: כְּשֶׁטִּימֵּא רַבִּי — כְּרַבִּי מֵאִיר, וּכְשֶׁטִּיהֵר רַבִּי יוֹסֵי — לְעַצְמוֹ טִיהֵר.
דִּתַנְיָא: הָאִשָּׁה שֶׁהָיְתָה עוֹשָׂה צְרָכֶיהָ וְרָאֲתָה דָּם, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִם עוֹמֶדֶת — טְמֵאָה, אִם יוֹשֶׁבֶת — טְהוֹרָה.
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ — טְהוֹרָה.
אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אָשֵׁי: וְהָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, כְּשֶׁטִּימֵּא רַבִּי מֵאִיר לֹא טִימֵּא אֶלָּא מִשּׁוּם כֶּתֶם, וְאִילּוּ רַבִּי מִשּׁוּם נִדָּה קָאָמַר! אָמַר לֵיהּ: אֲנַן הָכִי קָאָמְרִינַן, כִּי אִיתְּמַר הָהִיא מִשּׁוּם נִדָּה אִיתְּמַר.
נִמְצָא עַל שֶׁלְּהּ אוֹתְיוֹם טְמֵאִין וְכוּ'. תָּנוּ רַבָּנַן: אֵיזֶהוּ שִׁיעוּר וֶסֶת? מָשָׁל לְשַׁמָּשׁ וְעֵד שֶׁעוֹמְדִין בְּצַד הַמַּשְׁקוֹף, בִּיצִיאַת שַׁמָּשׁ נִכְנָס עֵד.
הֱוֵי וֶסֶת שֶׁאָמְרוּ לְקִינּוּחַ, אֲבָל לֹא לִבְדִיקָה.
נִמְצָא עַל שֶׁלְּהּ לְאַחַר זְמַן וְכוּ'. תָּנָא: וְחַיְּבִין אָשָׁם תָּלוּי. וְתַנָּא דִּידַן, מַאי טַעְמָא?
בָּעֵינַן חֲתִיכָה מִשְּׁתֵּי חֲתִיכוֹת.
אֵיזֶהוּ "אַחַר זְמַן" וְכוּ'. וּרְמִינְהִי: אֵיזֶהוּ "אַחַר זְמַן"? פֵּירֵשׁ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק: כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט יָדָהּ תַּחַת הַכֶּר אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת וְתִטּוֹל עֵד וְתִבְדּוֹק בּוֹ.
אָמַר רַב חִסְדָּא: מַאי "אַחַר"? אַחַר אַחַר.
וְהָא קָתָנֵי עָלֶיהָ: נִמְצָא עַל שֶׁלְּהּ לְאַחַר זְמַן — טְמֵאִין מְסֻפֶּקִין, וּפְטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן. אֵיזֶהוּ "אַחַר זְמַן"? כְּדֵי שֶׁתֵּרֵד מִן הַמִּטָּה וְתַדִּיחַ פָּנֶיהָ.
הָכִי קָאָמַר: אֵיזֶהוּ "אַחַר זְמַן"? כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט יָדָהּ לְתַחַת הַכֶּר אוֹ לְתַחַת הַכֶּסֶת וְתִטּוֹל עֵד וְתִבְדּוֹק בּוֹ, וּכְדֵי שֶׁתֵּרֵד מִן הַמִּטָּה וְתַדִּיחַ אֶת פָּנֶיהָ — מְחֻלּוֹקֶת רַבִּי עֲקִיבָא וַחֲכָמִים.
וְהָא "אַחַר כָּךְ" קָתָנֵי! הָכִי קָאָמַר: וְזֶהוּ "אַחַר כָּךְ" שֶׁנֶּחְלְקוּ רַבִּי עֲקִיבָא וַחֲכָמִים.
רַב אָשֵׁי אָמַר: אִידֵּי וְאִידֵּי חַד שִׁיעוּרָא הוּא, עַד בְּיָדָהּ — כְּדֵי שֶׁתֵּרֵד מִן הַמִּטָּה וְתַדִּיחַ אֶת פָּנֶיהָ, אֵין עַד בְּיָדָהּ — כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט יָדָהּ לְתַחַת הַכֶּר אוֹ לְתַחַת הַכֶּסֶת וְתִטּוֹל עֵד וְתִבְדּוֹק בּוֹ.
מֵיתִיבִי: אֵיזֶהוּ "אַחַר זְמַן"? דָּבָר זֶה שָׁאַל רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק לִפְנֵי חֲכָמִים בְּאוּשָׁא, וְאָמַר לָהֶם:

דף טו.

שֶׁמָּא כְּרַבִּי עֲקִיבָא אַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁמְּטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שָׁמַעְנוּ.

אָמַר לָהֶם: כָּךְ פֵּרְשׁוּ חֲכָמִים בְּיַבְנֶה: לֹא שָׁהֲתָה כְּדֵי שֶׁתֵּרֵד מִן הַמִּטָּה וְתָדִיחַ אֶת פָּנֶיהָ — תּוֹךְ זְמַן הוּא זֶה, וּטְמֵאִין מִסָּפֵק, וּפְטוּרִין מִקָּרְבָּן, וְחַיָּיבִין בְּאָשָׁם תָּלוּי.

שָׁהֲתָה כְּדֵי שֶׁתֵּרֵד מִן הַמִּטָּה וְתָדִיחַ אֶת פָּנֶיהָ — אַחַר הַזְּמַן הוּא זֶה.

וְכֵן כְּשֶׁשָּׁהֲתָה מֵעֵת לְעֵת וּמִפְקִידָה לִפְקִידָה, בּוֹעֶלֶת מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַגָּע, וְאֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם בּוֹעֵל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אַף מְטַמֵּא מִשּׁוּם בּוֹעֵל. רַבִּי יְהוּדָה בְּנוֹ שֶׁל רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי אוֹמֵר: בַּעֲלָהּ נִכְנַס לַהֵיכָל וּמַקְטִיר קְטוֹרֶת.

בְּשִׁלְמָא לְרַב חִסְדָּא, הַיְינוּ דִּמְטַהֲרִי רַבָּנַן.

אֶלָּא לְרַב אָשֵׁי, אַמַּאי מְטַהֲרִי רַבָּנַן?

וְכִי תֵּימָא: דְּאֵין עַד בְּיָדָהּ, הַאי "עַד בְּיָדָהּ" וְ"אֵין עַד בְּיָדָהּ" מִיבְּעֵי לֵיהּ! קַשְׁיָא.

רַבִּי יְהוּדָה בְּנוֹ שֶׁל רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי אוֹמֵר: בַּעֲלָהּ נִכְנַס לַהֵיכָל וּמַקְטִיר קְטוֹרֶת. וְתִיפּוֹק לֵיהּ דְּהָוֶה נוֹגֵעַ בְּמֵעֵת לְעֵת שֶׁבְּנִדָּה!

הוּא דְּאָמַר כְּשַׁמַּאי, דְּאָמַר: כָּל הַנָּשִׁים דַּיָּין שְׁעָתָן.

וְתִיפּוֹק לֵיהּ דְּהָוֶה בַּעַל קֶרִי! בְּשֶׁלֹּא גָּמַר בִּיאָתוֹ.

וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי עֲקִיבָא בִּרוֹאֶה כֶּתֶם, אָמַר רַב לְמַפְרֵעַ, וְרַבִּי מֵאִיר הִיא.

וּשְׁמוּאֵל אָמַר: מִכָּאן וּלְהַבָּא, וְרַבָּנַן הִיא. מִכָּאן וּלְהַבָּא פְּשִׁיטָא!

מַהוּ דְּתֵימָא: הוֹאִיל וּמֵעֵת לְעֵת דְּרַבָּנַן, וּכְתָמִים דְּרַבָּנַן — מָה מֵעֵת לְעֵת לֹא מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, אַף כְּתָמִים — לֹא מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְאֵימָא הָכִי נָמֵי! הָתָם — אֵין "שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ", הָכָא — יֵשׁ "שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ".

וְכֵן אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: לְמַפְרֵעַ, וְרַבִּי מֵאִיר הִיא. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִכָּאן וּלְהַבָּא, וְרַבָּנַן הִיא.

מַתְנִי' כָּל הַנָּשִׁים בְּחֶזְקַת טְהֵרָה לְבַעְלֵיהֶן, הַבָּאִין מִן הַדֶּרֶךְ — נְשֵׁיהֶן לָהֶן בְּחֶזְקַת טְהֵרָה.

גְּמָ' לְמָה לֵיהּ לְמִתְנֵי "הַבָּאִין מִן הַדֶּרֶךְ"? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּאִיתֵּיהּ בְּמָתָא, דְּרָמְיָא אַנַּפְשַׁהּ וּבָדְקָה, אֲבָל הֵיכָא דְּלֵיתֵיהּ בְּמָתָא, דְּלָא רָמְיָא אַנַּפְשַׁהּ — לָא. קָא מַשְׁמַע לַן.

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה: וְהוּא שֶׁבָּא וּמְצָאָהּ בְּתוֹךְ יְמֵי עוֹנָתָהּ.

אָמַר רַב הוּנָא: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁאֵין לָהּ וָסֶת, אֲבָל יֵשׁ לָהּ וָסֶת — אָסוּר לְשַׁמֵּשׁ.

כְּלַפֵּי לְיֵיא? אַדְרַבָּה, אֵיפְכָא מִסְתַּבְּרָא! אֵין לָהּ וָסֶת — אֵימָא חֲזַאי, יֵשׁ לָהּ וָסֶת — וָסֶת קָבִיעַ לַהּ!

אֶלָּא, אִי אִיתְּמַר הָכִי אִיתְּמַר, אָמַר רַב הוּנָא: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁלֹּא הִגִּיעַ (שעת) [עֵת] וְסָתָהּ, אֲבָל הִגִּיעַ (שעת) [עֵת] וְסָתָהּ — אָסוּרָה. קָסָבַר: וָסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא.

רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה אָמַר: אֲפִילּוּ הִגִּיעַ שְׁעַת וְסָתָהּ נָמֵי מוּתֶּרֶת, קָסָבַר: וָסָתוֹת דְּרַבָּנַן.

רַב אָשֵׁי מַתְנֵי הָכִי, אָמַר רַב הוּנָא:

דף טו:

לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁאֵין לָהּ וֶסֶת לְיָמִים, אֲבָל יֵשׁ לָהּ וֶסֶת לְיָמִים וְלִקְפִיצוֹת, כֵּיוָן דִּבְמַעֲשֶׂה תַּלְיָא מִילְתָא — אִימָא לָא קְפִיץ וְלָא חֲזַאי, אֲבָל יֵשׁ לָהּ וֶסֶת לְיָמִים — אָסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ.
קָסָבַר וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא.
רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר: אֲפִילּוּ יֵשׁ לָהּ וֶסֶת לְיָמִים — מוּתֶּרֶת, קָסָבַר וְסָתוֹת דְּרַבָּנַן.
אָמַר רַב שְׁמוּאֵל מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת — בַּעְלָהּ מְחַשֵּׁב יְמֵי וְסָתָהּ, וּבָא עָלֶיהָ.
אָמַר לֵיהּ רַב שְׁמוּאֵל בַּר יְיבָא לְרַבִּי אַבָּא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אֲפִילּוּ יַלְדָּה דִּבְזִיזָא לְמִטְבַּל?
אָמַר לֵיהּ: אַטּוּ וַדַּאי רָאֲתָה מִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן?! אֵימַר דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן סָפֵק רָאֲתָה סָפֵק לֹא רָאֲתָה, וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר רָאֲתָה — אֵימָא טָבְלָה,
אֲבָל וַדַּאי רָאֲתָה — מִי יֵימַר דְּטָבְלָה? הָוֵה לֵיהּ סָפֵק וּוַדַּאי, וְאֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי.
וְלָא? וְהָתַנְיָא: חָבֵר שֶׁמֵּת וְהִנִּיחַ מְגוּרָה מְלֵאָה פֵּירוֹת, אֲפִילּוּ הֵן בְּנֵי יוֹמָן — הֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת מְתוּקָנִין. וְהָא הָכָא, וַדַּאי טָבֶל, סָפֵק מְעוּשָּׂר סָפֵק אֵינוֹ מְעוּשָּׂר, וְקָאָתֵי סָפֵק וּמוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי!
הָתָם וַדַּאי וּוַדַּאי הוּא, כִּדְרַב חֲנִינָא חוֹזָאָה, דְּאָמַר רַב חֲנִינָא חוֹזָאָה: חֶזְקָה עַל חָבֵר שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא מִתַּחַת יָדוֹ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְתוּקָן.
וְאִיבָּעֵית אֵימָא: סָפֵק וְסָפֵק הוּא, וְכִדְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא, דְּאָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: מַעֲרִים אָדָם עַל תְּבוּאָתוֹ וּמַכְנִיסָהּ בַּמּוֹץ שֶׁלָּהּ, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא בְּהֶמְתּוֹ אוֹכֶלֶת וּפְטוּרָה מִן הַמַּעֲשֵׂר.
וְאַכַּתִּי אֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי? וְהָתַנְיָא: מַעֲשֶׂה בְּשִׁפְחָתוֹ שֶׁל מַסִּיק אֶחָד בְּרִימּוֹן, שֶׁהֵטִילָה נֵפֶל לְבוֹר, וּבָא כֹּהֵן וְהֵצִיץ בּוֹ לֵידַע אִם זָכָר אִם נְקֵבָה.
וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים, וְטִהֲרוּהוּ, מִפְּנֵי שֶׁחוּלְדָּה וּבַרְדְּלָס מְצוּיִים שָׁם.
וְהָא הָכָא, דְּוַדַּאי הֵטִילָה נֵפֶל, סָפֵק גְּרָרוּהוּ סָפֵק לֹא גְּרָרוּהוּ, וְקָאָתֵי סָפֵק וּמוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי!
לָא תֵּימָא "הֵטִילָה נֵפֶל לְבוֹר", אֶלָּא אֵימָא

דף טז.

כְּמִין נֵפֶל.
וְהָא "לֵידַע אִם זָכָר אִם נְקֵבָה" קָתָנֵי!
הָכִי קָאָמַר: וּבָא כֹּהֵן וְהֵצִיץ בּוֹ, לֵידַע אִם נֵפֶל הִפִּילָה אִם רוּחַ הִפִּילָה, וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר נֵפֶל הִפִּילָה — לֵידַע אִם זָכָר אִם נְקֵבָה.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא, כֵּיוָן דְּחוּלְדָּה וּבַרְדְּלָס מְצוּיִים שָׁם — וַדַּאי גְּרוּרוּהוּ.
בְּעוֹ מִינֵיהּ מֵרַב נַחְמָן: וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא אוֹ דְרַבָּנַן?
אֲמַר לְהוּ מִדְּאָמַר הוּנָא חַבְרִין מִשְׁמֵיהּ דְּרַב: אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת, וְהִגִּיעַ שְׁעַת וִסְתָּהּ וְלֹא בָּדְקָה, וּלְבַסּוֹף רָאֲתָה — חוֹשֶׁשֶׁת לְוִסְתָּהּ, וְחוֹשֶׁשֶׁת לִרְאִיָּיתָהּ. אַלְמָא וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא.
אִיכָּא דְּאָמְרִי, הָכִי קָאָמַר לְהוּ: טַעְמָא דְּרָאֲתָה, הָא לֹא רָאֲתָה — אֵין חוֹשְׁשִׁין, אַלְמָא וְסָתוֹת דְּרַבָּנַן.
אִיתְּמַר: אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת, וְהִגִּיעַ שְׁעַת וִסְתָּהּ וְלֹא בָּדְקָה, וּלְבַסּוֹף בָּדְקָה — אָמַר רַב: בָּדְקָה וּמָצְאַת טְמֵאָה — טְמֵאָה, טְהוֹרָה — טְהוֹרָה. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: אֲפִילּוּ בָּדְקָה וּמָצְאַת טְהוֹרָה נָמֵי טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁאוֹרַח בִּזְמַנּוֹ בָּא.
לֵימָא, בְּוִסְתוֹת קָמִיפַּלְגִי, דְּמָר סָבַר דְּאוֹרָיְיתָא, וּמָר סָבַר דְּרַבָּנַן.
אָמַר רַבִּי זֵירָא: דְּכוּלֵי עָלְמָא וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא, כָּאן — שֶׁבָּדְקָה עַצְמָהּ כְּשִׁיעוּר וֶסֶת, כָּאן — שֶׁלֹּא בָּדְקָה עַצְמָהּ כְּשִׁיעוּר וֶסֶת.
רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָמַר: בְּוִסְתוֹת גּוּפַיְיהוּ קָמִיפַּלְגִי, דְּמָר סָבַר: וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא, וּמַר סָבַר: וְסָתוֹת דְּרַבָּנַן.
אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: כְּתַנָּאֵי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: טְמֵאָה נִדָּה.
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: תִּבָּדֵק, וְהָנֵי תַּנָּאֵי כִּי הָנֵי תַּנָּאֵי, דְּתַנְיָא: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: טְמֵאָה נִדָּה, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: תִּבָּדֵק.
אָמַר אַבַּיֵי: אַף אֲנַן נָמֵי תְּנֵינָא, דְּתָנַן: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִם הָיְתָה בְּמַחֲבֵא וְהִגִּיעַ שְׁעַת וִסְתָּהּ וְלֹא בָּדְקָה — טְהוֹרָה, שֶׁחֲרָדָה מְסַלֶּקֶת אֶת הַדָּמִים. טַעְמָא דְּאִיכָּא חֲרָדָה, הָא לֵיכָּא חֲרָדָה — טְמֵאָה, אַלְמָא וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא.
לֵימָא הָנֵי תַּנָּאֵי בְּהָא נָמֵי פְּלִיגִי, דְּתַנְיָא: הָרוֹאָה דָּם מֵחֲמַת מַכָּה, אֲפִילּוּ בְּתוֹךְ יְמֵי נִדָּתָהּ — טְהוֹרָה, דִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.
רַבִּי אוֹמֵר: אִם יֵשׁ לָהּ וֶסֶת — חוֹשֶׁשֶׁת לְוִסְתָּהּ.
מַאי לָאו, בְּהָא קָמִיפַּלְגִי: דְּמָר סָבַר וְסָתוֹת דְּאוֹרָיְיתָא, וּמַר סָבַר וְסָתוֹת דְּרַבָּנַן?
אָמַר רָבִינָא: לָא, דְּכוּלֵי עָלְמָא וְסָתוֹת דְּרַבָּנַן, וְהָכָא בְּמָקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא קָמִיפַּלְגִי.
רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל סָבַר: אִשָּׁה טְהוֹרָה וְדָם טָמֵא, דְּקָאָתֵי דֶּרֶךְ מָקוֹר.
וַאֲמַר לֵיהּ רַבִּי: אִי חָיְישַׁתְּ לְוֶסֶת, אִשָּׁה נָמֵי טְמֵאָה, וְאִי לָא חָיְישַׁתְּ לְוֶסֶת, מָקוֹר מְקוֹמוֹ טָהוֹר הוּא.
מַתְנִי' בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: צְרִיכָה שְׁנֵי עֲדִים עַל כָּל תַּשְׁמִישׁ וְתַשְׁמִישׁ, אוֹ תְּשַׁמֵּשׁ לְאוֹר הַנֵּר. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: דַּיָּהּ בִּשְׁנֵי עֵדִים כָּל הַלַּיְלָה.

דף טז:

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנַן: אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ הַמְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ לְאוֹר הַנֵּר הֲרֵי זֶה מְגוּנֶּה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: צְרִיכָה שְׁנֵי עֵדִים עַל כָּל תַּשְׁמִישׁ, אוֹ תְּשַׁמֵּשׁ לְאוֹר הַנֵּר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: דַּיָּהּ בְּשְׁנֵי עֵדִים כָּל הַלַּיְלָה.

תַּנְיָא: אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי לְבֵית הִלֵּל: לְדִבְרֵיכֶם, לֵיחוּשׁ שֶׁמָּא תִּרְאֶה טִיפַּת דָּם כְּחַרְדָּל בְּבֵיאָה רִאשׁוֹנָה, וּתְחַפָּנָּה שִׁכְבַת זֶרַע בְּבֵיאָה שְׁנִיָּה.

אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הִלֵּל: אַף לְדִבְרֵיכֶם, לֵיחוּשׁ עַד שֶׁהָרוֹק בְּתוֹךְ הַפֶּה, שֶׁמָּא נִימּוֹק וְהוֹלֵךְ לוֹ.

אָמְרוּ לָהֶם: לְפִי שֶׁאֵינוֹ דּוֹמֶה נִימּוֹק פַּעַם אַחַת, לְנִימּוֹק שְׁתֵּי פְּעָמִים.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: רַבִּי, כַּמָּה הֱאֲרַכְתָּ עָלֵינוּ! אָמַר לָהֶם: מוּטָב שֶׁאַאֲרִיךְ עֲלֵיכֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁיַּאֲרִיכוּ יְמֵיכֶם לָעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי זֵירָא: מִדִּבְרֵי כּוּלָּם נִלְמַד, בַּעַל נֶפֶשׁ — לֹא יִבְעוֹל וְיִשְׁנֶה.

רָבָא אָמַר: בּוֹעֵל וְשׁוֹנֶה, כִּי תַּנְיָא הַהִיא — לְטָהֳרוֹת.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים — לְטָהֳרוֹת, אֲבָל לְבַעְלָהּ — מוּתֶּרֶת. וּבַמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים — שֶׁהִנִּיחָהּ בְּחֻזְקַת טָהֳרָה, אֲבָל הִנִּיחָהּ בְּחֻזְקַת טְמֵאָה — לְעוֹלָם הִיא בְּחֻזְקָתָהּ, עַד שֶׁתֹּאמַר לוֹ "טְהוֹרָה אֲנִי".

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אָשִׁי, אָמַר רַב: בָּדָקָה בְּעֵד וְאָבַד — אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּבְדּוֹק. מַתְקֵיף לַהּ רַבִּי אִילָא: אִילּוּ אִיתָא — מִי לָא מְשַׁמְּשָׁה, וְאַף עַל גַּב דְּלָא יָדְעָה? הַשְׁתָּא נָמֵי תְּשַׁמֵּשׁ!

אָמַר לֵיהּ רָבָא: זוֹ מוֹכִיחָה קַיָּים, וְזוֹ אֵין מוֹכִיחָה קַיָּים.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אָסוּר לָאָדָם שֶׁיְּשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ בַּיּוֹם. אָמַר רַב הַמְנוּנָא: מַאי קְרָא? שֶׁנֶּאֱמַר: "יֹאבַד יוֹם אִוָּלֶד בּוֹ וְהַלַּיְלָה אָמַר הוֹרָה גָּבֶר" — לַיְלָה נִיתַּן לְהֵרָיוֹן, וְיוֹם לֹא נִיתַּן לְהֵרָיוֹן.

רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר מֵהָכָא: "בּוֹזֶה דְּרָכָיו יָמוּת".

וְרֵישׁ לָקִישׁ, הַאי קְרָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן מַאי דָּרֵישׁ בֵּיהּ? מִבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְדָּרֵישׁ רַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּא, דְּדָרֵישׁ רַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּא: אוֹתוֹ מַלְאָךְ הַמְמוּנֶּה עַל הַהֵרָיוֹן "לַיְלָה" שְׁמוֹ, וְנוֹטֵל טִפָּה וּמַעֲמִידָהּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאוֹמֵר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, טִפָּה זוֹ מָה תְּהֵא עָלֶיהָ? גִּבּוֹר אוֹ חַלָּשׁ? חָכָם אוֹ טִיפֵּשׁ? עָשִׁיר אוֹ עָנִי?

וְאִילּוּ רָשָׁע אוֹ צַדִּיק לָא קָאָמַר, כִּדְרַבִּי חֲנִינָא. דְּאָמַר רַבִּי חֲנִינָא: הַכֹּל בִּידֵי שָׁמַיִם, חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה וְגוֹ'".

וְרַבִּי יוֹחָנָן, אִם כֵּן נִכְתּוֹב קְרָא ״גֶּבֶר הוֹרָה״, מַאי ״הוֹרָה גֶּבֶר״? לַיְלָה נִיתַּן לְהֵרָיוֹן, וְיוֹם לֹא נִיתַּן לְהֵרָיוֹן.

וְרַבִּי יוֹחָנָן, הַאי קְרָא דְּרִישׁ לָקִישׁ מַאי דָּרִישׁ בֵּיהּ? מִבְּעֵי לֵיהּ לְכִדְכְתִיב בְּסֵפֶר בֶּן סִירָא: שְׁלֹשָׁה שָׁנֵאתִי וְאַרְבָּעָה לֹא אָהַבְתִּי — שַׂר הַנִּרְגָּל בְּבֵית הַמִּשְׁתָּאוֹת, וְאָמְרִי לָהּ: ״שַׂר הַנִּרְגָּן״, וְאָמְרִי לַהּ: ״שַׂר הַנִּרְגָּז״.

וְהַמּוֹשִׁיב שַׁבָּת בְּמְרוֹמֵי קֶרֶת, וְהָאוֹחֵז בָּאַמָּה וּמַשְׁתִּין מַיִם, וְהַנִּכְנָס לְבֵית חֲבֵירוֹ פִּתְאוֹם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וַאֲפִילּוּ לְבֵיתוֹ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי: אַרְבָּעָה דְּבָרִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׂוֹנְאָן, וַאֲנִי אֵינִי אוֹהֲבָן — הַנִּכְנָס לְבֵיתוֹ פִּתְאוֹם, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְבֵית חֲבֵירוֹ, וְהָאוֹחֵז בָּאַמָּה וּמַשְׁתִּין מַיִם,

דף יז.

וּמַשְׁתִּין מַיִם עָרוּם לִפְנֵי מִטָּתוֹ, וְהַמְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ בִּפְנֵי כַּל חַי. אָמַר לֵיהּ רַב יְהוּדָה לִשְׁמוּאֵל: וַאֲפִילּוּ לִפְנֵי עַכְבָּרִים? אָמַר לֵיהּ: שִׁינָּא, לָא! אֶלָּא כְּגוֹן שֶׁל בֵּית פְּלוֹנִי שֶׁמְּשַׁמְּשִׁין מִטּוֹתֵיהֶן בִּפְנֵי עַבְדֵיהֶם וְשִׁפְחוֹתֵיהֶם.

וְאֵינְהוּ מַאי דְּרוּשׁ? ״שְׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר״ — עִם הַדּוֹמֶה לַחֲמוֹר.

רַבָּה בַּר רַב הוּנָא מְקַרְקֵשׁ זֻגֵי דְּכִילְתָא, אַבַּיֵי בָּאלֵי דִּידְבֵי, רָבָא בָּאלֵי פָּרוּחֵי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: חֲמִישָׁה דְּבָרִים הֵן שֶׁהָעוֹשֶׂה אוֹתָן מִתְחַייֵב בְּנַפְשׁוֹ וְדָמוֹ בְּרֹאשׁוֹ — הָאוֹכֵל שׁוּם קָלוּף, וּבָצָל קָלוּף, וּבֵיצָה קְלוּפָה, וְהַשּׁוֹתֶה מַשְׁקִין מְזוּגִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן הַלַּיְלָה, וְהַלָּן בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וְהַנּוֹטֵל צִפָּרְנָיו וְזוֹרְקָן לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְהַמַּקִּיז דָּם וּמְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ.

הָאוֹכֵל שׁוּם קָלוּף כּוּ'. וְאַף עַל גַּב דְּמַנְּחִי בְּסִילְתָא וּמְצַיְּירִי וַחֲתִימִי — רוּחַ רָעָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶן. וְלָא אֲמַרַן אֶלָּא דְּלָא שַׁייֵר בָּהֶן עִיקָּרָן אוֹ קְלִיפָּתָן, אֲבָל שַׁייֵר בָּהֶן עִיקָּרָן אוֹ קְלִיפָּתָן — לֵית לַן בַּהּ.

וְהַשּׁוֹתֶה מַשְׁקִין מְזוּגִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן הַלַּיְלָה. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: וְהוּא שֶׁלָּנוּ בִּכְלֵי מַתֶּכוֹת. אָמַר רַב פָּפָּא: וּכְלֵי נֶתֶר כִּכְלֵי מַתֶּכוֹת דָּמוּ. וְכֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְהוּא שֶׁלָּנוּ בִּכְלֵי מַתֶּכוֹת, וּכְלֵי נֶתֶר כִּכְלֵי מַתֶּכוֹת דָּמוּ.

וְהַלָּן בְּבֵית הַקְּבָרוֹת — כְּדֵי שֶׁתִּשְׁרֶה עָלָיו רוּחַ טוּמְאָה, זִימְנִין דְּמִסַּכְּנִין לֵיהּ.

וְהַנּוֹטֵל צִפָּרְנָיו וְזוֹרְקָן לִרְשׁוּת הָרַבִּים — מִפְּנֵי שֶׁאִשָּׁה מְעוּבֶּרֶת עוֹבֶרֶת עֲלֵיהֶן וּמַפֶּלֶת. וְלָא אֲמַרַן אֶלָּא דְּשַׁקֵּיל בִּגְנוּסְטְרֵי, וְלָא אֲמַרַן אֶלָּא דְּשַׁקֵּיל דִּידֵיהּ וּדְכַרְעֵיהּ, וְלָא אֲמַרַן אֶלָּא דְּלָא גַּז מִידֵּי בָּתְרֵייהוּ, אֲבָל גַּז מִידֵּי בָּתְרֵייהוּ — לֵית לַן בַּהּ. וְלָא הִיא, לְכוּלֵּהּ מִילְּתָא חָיְישִׁינַן.

תָּנוּ רַבָּנַן: שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים נֶאֱמְרוּ בַּצִּפָּרְנַיִם: שׁוֹרְפָן — חָסִיד, קוֹבְרָן — צַדִּיק, זוֹרְקָן — רָשָׁע.

וְהַמַּקִּיז דָּם וּמְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ — דְּאָמַר מָר: מַקִּיז דָּם וּמְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ — הוֹיִין לוֹ בָּנִים וִיתְקִין. הִקִּיזוּ שְׁנֵיהֶם וְשִׁמְּשׁוּ — הוֹיִין לוֹ בָּנִים בַּעֲלֵי רָאתָן. אָמַר רַב: וְלָא אֲמַרַן אֶלָּא דְּלָא טָעֵים מִידֵּי, אֲבָל טָעֵים מִידֵּי — לֵית לַן בַּהּ.

אָמַר רַב חִסְדָּא: אָסוּר לוֹ לָאָדָם שֶׁיְּשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ בַּיּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ״. מַאי מַשְׁמַע? אָמַר אַבָּיֵי: שֶׁמָּא יִרְאֶה בָּהּ דָּבָר מְגוּנֶּה וְתִתְגַּנֶּה עָלָיו. אָמַר רַב הוּנָא: יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים הֵם, וְאֵין מְשַׁמְּשִׁין מִטּוֹתֵיהֶן בַּיּוֹם.

אָמַר רָבָא: וְאִם הָיָה בַּיִת אָפֵל — מוּתָּר, וְתַלְמִיד חָכָם — מַאֲפִיל בִּכְסוּתוֹ וּמְשַׁמֵּשׁ.

תָּנָן: אוֹ תְּשַׁמֵּשׁ לְאוֹר הַנֵּר! אֵימָא: תִּבְדּוֹק לְאוֹר הַנֵּר.

תָּא שְׁמַע: אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: הַמְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ לְאוֹר הַנֵּר הֲרֵי זֶה מְגוּנֶּה! אֵימָא: הַבּוֹדֵק מִטָּתוֹ לְאוֹר הַנֵּר הֲרֵי זֶה מְגוּנֶּה.

תָּא שְׁמַע: וְשֶׁל בֵּית מוֹנְבַּז הַמֶּלֶךְ הָיוּ עוֹשִׁין שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים, וּמַזְכִּירִין אוֹתָן לְשֶׁבַח — הָיוּ מְשַׁמְּשִׁין מִטּוֹתֵיהֶם בַּיּוֹם, וּבוֹדְקִין מִטּוֹתֵיהֶם בְּמֵילָא פַּרְהֲבָא, וְנוֹהֲגִין טוּמְאָה וְטָהֳרָה בִּשְׁלָגִים. קָתָנֵי מִיהָא: מְשַׁמְּשִׁין מִטּוֹתֵיהֶן בַּיּוֹם!

אֵימָא: בּוֹדְקִין מִטּוֹתֵיהֶם בַּיּוֹם. הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ ״מְשַׁמְּשִׁין״ — מַזְכִּירִין אוֹתָן לְשֶׁבַח? אֵין הָכִי נָמֵי, דְּאַגַּב דְּאִיכָּא אוֹנֶס שֵׁינָה — מְגַנְּיָא בְּאַפֵּיהּ.

וּבוֹדְקִין מִטּוֹתֵיהֶן בְּמֵילָא פַּרְהֲבָא — מְסַיַּיע לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: אֵין בּוֹדְקִין אֶת הַמִּטָּה אֶלָּא בְּפָקוֹלִין אוֹ בְּצֶמֶר נָקִי וְרַךְ. אָמַר רַב: הַיְינוּ דְּכִי הֲוַאי הָתָם בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת, הֲווֹ אָמְרִי: ״מַאן בָּעֵי פָּקוֹלֵי בְּנַהֲמָא״, וְלָא יָדְעָנָא מַאי קָאָמְרִי.

אָמַר רָבָא: הָנֵי שַׁחֲקֵי דְּכִיתְנָא מְעַלּוּ לִבְדִיקָה. אִינִי? וְהָא תְּנָא דְּבֵי מְנַשֶּׁה: אֵין בּוֹדְקִין אֶת הַמִּטָּה לֹא בְּעֵד אָדוֹם, וְלֹא בְּעֵד שָׁחוֹר, וְלֹא בִּפְשִׁתָּן, אֶלָּא בְּפָקוֹלִין אוֹ בְּצֶמֶר נָקִי וְרַךְ!

לָא קַשְׁיָא — הָא בְּכִיתְנָא, הָא בְּמָאנֵי דְּכִיתְנָא. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: הָא וְהָא בְּמָאנֵי דְּכִיתְנָא — הָא בְּחַדְתֵּי, הָא בְּשַׁחֲקֵי.

נוֹהֲגִין טוּמְאָה וְטָהֳרָה בִּשְׁלָגִין. תְּנַן הָתָם: שֶׁלֶג אֵינוֹ לֹא אוֹכֶל וְלֹא מַשְׁקֶה, חִישֵּׁב עָלָיו לַאֲכִילָה — אֵינוֹ מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳוכָלִין, לְמַשְׁקֶה — מְטַמֵּא טוּמְאַת מַשְׁקִין.

נִטְמָא מִקְצָתוֹ — לֹא נִטְמָא כּוּלּוֹ, נִטְהַר מִקְצָתוֹ — נִטְהַר כּוּלּוֹ.

הָא גּוּפָא קַשְׁיָא: אָמְרַתְּ ״נִטְמָא מִקְצָתוֹ — לֹא נִטְמָא כּוּלּוֹ״, וַהֲדַר (תָּנֵי) [אָמְרַתְּ] ״נִטְהַר מִקְצָתוֹ — נִטְהַר כּוּלּוֹ״, לְמֵימְרָא דְּנִטְמָא כּוּלּוֹ!

אָמַר אַבָּיֵי: כְּגוֹן שֶׁהֶעֱבִירוֹ עַל אָוִיר תַּנּוּר, דְּהַתּוֹרָה הֵעִידָה עַל כְּלִי חֶרֶס

דף יז:

אֲפִילּוּ מָלֵא חַרְדָּל.

מַתְנִי' מָשָׁל מָשְׁלוּ חֲכָמִים בָּאִשָּׁה: הַחֵדֶר, וְהַפְּרוֹזְדוֹר, וְהָעֲלִיָּיה.
דַּם הַחֵדֶר — טָמֵא, דַּם הָעֲלִיָּיה — טָהוֹר, נִמְצָא בַּפְּרוֹזְדוֹר — סְפֵקוֹ טָמֵא, לְפִי שֶׁחֻזְקָתוֹ מִן הַמָּקוֹר.

גְּמָ' רָמֵי בַּר שְׁמוּאֵל וְרַב יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה תְּנוֹ נְדָה בֵּי רַב הוּנָא. אַשְׁכְּחִינְהוּ רַבָּה בַּר רַב הוּנָא דְּיָתְבִי וְקָאָמְרִי: הַחֵדֶר מִבִּפְנִים, וְהַפְּרוֹזְדוֹר מִבַּחוּץ, וַעֲלִיָּיה בְּנוּיָה עַל שְׁתֵּיהֶן, וְלוּל פָּתוּחַ בֵּין עֲלִיָּיה לַפְּרוֹזְדוֹר.
נִמְצָא מִן הַלּוּל וְלִפְנִים — סְפֵקוֹ טָמֵא, מִן הַלּוּל וְלַחוּץ — סְפֵקוֹ טָהוֹר.
אֲתָא וַאֲמַר לֵיהּ לַאֲבוּהּ: סְפֵקוֹ טָמֵא אֲמַרְתְּ לַן מָר? וְהָא אֲנַן "שֶׁחֻזְקָתוֹ מִן הַמָּקוֹר" תְּנַן!
אֲמַר לֵיהּ: אֲנָא הָכִי קָאָמֵינָא — מִן הַלּוּל וְלִפְנִים וַדַּאי טָמֵא, מִן הַלּוּל וְלַחוּץ סְפֵקוֹ טָמֵא.
אָמַר אַבָּיֵי: מַאי שְׁנָא מִן הַלּוּל וְלַחוּץ, דִּסְפֵקוֹ טָמֵא? דְּדִלְמָא שָׁחֲתָה, וּמֵחֲדֵר אֲתָא. מִן הַלּוּל וְלִפְנִים נָמֵי, אֵימָא: אִזְדַּקְרָה, וּמֵעֲלִיָּיה אַתָּא!
אֶלָּא אָמַר אַבָּיֵי: אִי בָּתַר חֲשָׁשָׁא אָזְלַתְּ — אִידֵּי וְאִידֵּי סָפֵק הוּא, וְאִי בָּתַר חֲזָקָה אָזְלַתְּ — מִן הַלּוּל וְלִפְנִים וַדַּאי טָמֵא, מִן הַלּוּל וְלַחוּץ וַדַּאי טָהוֹר.
תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא: דָּם הַנִּמְצָא בַּפְּרוֹזְדוֹר — חַיָּיבִין עָלָיו עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ, וְשׁוֹרְפִין עָלָיו אֶת הַתְּרוּמָה. וְרַב קַטִינָא אָמַר: אֵין חַיָּיבִין עָלָיו עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ, וְאֵין שׁוֹרְפִין עָלָיו אֶת הַתְּרוּמָה.
לְהָךְ לִישָּׁנָא דְּאָמַר אַבָּיֵי: "אִי בָּתַר חֲשָׁשָׁא אָזְלַתְּ" — מְסַיַּיע לֵיהּ לְרַב קַטִינָא, וּפְלִיגָא דְּרַבִּי חִיָּיא.
לְהָךְ לִישָּׁנָא דְּאָמְרַתְּ: "אִי בָּתַר חֲזָקָה אָזְלַתְּ" — מְסַיַּיע לֵיהּ לְרַבִּי חִיָּיא,

דף יח.

וּפְלִיגָא דְּרַב קַטִינָא.
לְרַב הוּנָא, לָא פְּלִיגִי — כָּאן מִן הַלּוּל וְלִפְנִים, כָּאן מִן הַלּוּל וְלַחוּץ.
אֶלָּא לְרָמֵי בַּר שְׁמוּאֵל וּלְרַב יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה, דְּאָמְרִי: מִן הַלּוּל וְלַחוּץ — סְפֵקוֹ טָהוֹר, מִן הַלּוּל וְלִפְנִים — סְפֵקוֹ טָמֵא, הָנֵי בְּמַאי מִתּוֹקְמָא? מִן הַלּוּל וְלִפְנִים.
לֵימָא פְּלִיגָא דְּרַבִּי חִיָּיא!
לָא קַשְׁיָא, כָּאן — כְּשֶׁנִּמְצָא בַּקַּרְקַע פְּרוֹזְדוֹר, וְכָאן — שֶׁנִּמְצָא בְּגַג פְּרוֹזְדוֹר.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הָלְכוּ בּוֹ חֲכָמִים אַחַר הָרוֹב, וְעַשָּׂאוּם כְּוַדַּאי: מָקוֹר, שִׁלְיָא, חֲתִיכָה. מָקוֹר — הָא דַּאֲמַרַן;
שִׁלְיָא — דְּתָנַן: שִׁלְיָא בְּבֵית, הַבַּיִת טָמֵא, וְלֹא שֶׁהַשִּׁלְיָא וָלָד, אֶלָּא שֶׁאֵין שִׁלְיָא בְּלֹא וָלָד.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: נְמוֹךְ הַוָּלָד עַד שֶׁלֹּא יָצָא;

חֲתִיכָה — דִּתְנַן: הַמַּפֶּלֶת יָד חֲתוּכָה וְרֶגֶל חֲתוּכָה, אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא מִגּוּף אָטוּם בָּאת.

וְתוּ לֵיכָּא? וְהָאֵיכָּא תֵּשַׁע חֲנוּיוֹת!

דְּתַנְיָא: תֵּשַׁע חֲנוּיוֹת, כּוּלָּן מוֹכְרוֹת בְּשַׂר שְׁחוּטָה, וְאַחַת מוֹכֶרֶת בְּשַׂר נְבֵלָה, וְלָקַח מֵאַחַת מֵהֶן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵאֵיזֶה מֵהֶן לָקַח — סְפֵקוֹ אָסוּר.

וּבַנְמְצָא — הַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב.

טוּמְאָה קָאָמְרִינַן, אִיסּוּר לָא קָאָמְרִינַן.

וְהָאֵיכָּא תֵּשַׁע צְפַרְדְּעִין וְשֶׁרֶץ אֶחָד בֵּינֵיהֶם, וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה מֵהֶן נָגַע — בְּרִשּׁוּת הַיָּחִיד סְפֵקוֹ טָמֵא, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים סְפֵקוֹ טָהוֹר,

וּבַנְמְצָא — הַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב!

טוּמְאָה דְּאִשָּׁה קָאָמְרִינַן, טוּמְאָה בְּעָלְמָא לָא קָאָמְרִינַן.

וְהָאֵיכָּא הָא דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: עָבְרָה בַּנָּהָר

דף יח:

וְהִפִּילָה — מְבִיאָה קָרְבָּן וְנֶאֱכָל.

הַלֵּךְ אַחַר רוֹב נָשִׁים, וְרוֹב נָשִׁים — וָלָד מְעַלְיָא יָלְדָן.

מַתְנִיתִין קָאָמְרִינַן, שְׁמַעְתְּתָא לָא קָאָמְרִינַן.

וְהָא כִּי אֲתָא רָבִין, אָמַר: מֵתִיב רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי חֲנִינָא טוֹעָה, וְלָא יָדַעְנָא מַאי תְּיוּבְתֵּיהּ.

מַאי לָאו לָא תְּיוּבְתָּא, אֶלָּא סַיְיעְתָּא?

לָא, דִּלְמָא לָא תְּיוּבְתָּא וְלֹא סַיְיעְתָּא.

לְמַעוֹטֵי מַאי?

אִילֵּימָא לְמַעוֹטֵי רוּבָּא, דְּאִיכָּא חֲזָקָה בַּהֲדֵיהּ, דְּלָא שָׁרְפִינַן עֲלֵיהּ אֶת הַתְּרוּמָה — וְהָא אַמְרַהּ רַבִּי יוֹחָנָן חֲדָא זִימְנָא!

דְּתָנוֹ: תִּינוֹק הַנִּמְצָא בְּצַד הָעִיסָּה, וּבָצֵק בְּיָדוֹ — רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין, שֶׁדַּרְכּוֹ שֶׁל תִּינוֹק לְטַפֵּחַ.

וְאָמְרִינַן: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר? קָסָבַר: רוֹב תִּינוֹקוֹת מְטַפְּחִין, וּמִיעוּט אֵין מְטַפְּחִין, וְעִיסָּה זוֹ בְּחֶזְקַת טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת, סְמוֹךְ מִיעוּטָא לַחֲזָקָה, וְאִיתְּרַע לֵיהּ רוּבָּא.

וְרַבָּנַן מִיעוּטָא "כְּמַאן דְּלֵיתֵיהּ דְּמֵי", וְרוּבָּא וַחֲזָקָה — רוּבָּא עָדִיף.

וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: זוֹ הִיא חֲזָקָה שֶׁשּׁוֹרְפִין עָלֶיהָ אֶת הַתְּרוּמָה, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵין זוֹ חֲזָקָה שֶׁשּׁוֹרְפִין עָלֶיהָ אֶת הַתְּרוּמָה!

אֶלָּא לְמַעוֹטֵי רוּבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה, דִּתְנַן: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה — אִם יֵשׁ עִמָּהּ דָּם טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאָה.
וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא טִימֵּא רַבִּי יְהוּדָה אֶלָּא בַּחֲתִיכָה שֶׁל אַרְבַּע מִינֵי דָמִים, אֲבָל שְׁאָר מִינֵי דָמִים — טְהוֹרָה. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: שֶׁל אַרְבַּע מִינֵי דָמִים — דִּבְרֵי הַכֹּל טְמֵאָה, וְשֶׁל שְׁאָר דָמִים — דִּבְרֵי הַכֹּל טְהוֹרָה. לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא כְּשֶׁהִפִּילָה

דף יט.

וְאֵינָהּ יוֹדַעַת מָה הִפִּילָה, רַבִּי יְהוּדָה סָבַר: זִיל בָּתַר רוֹב חֲתִיכוֹת, וְרוֹב חֲתִיכוֹת שֶׁל אַרְבַּע מִינֵי דָמִים הָווְיין. וְרַבָּנַן סָבְרִי: זִיל בָּתַר רוֹב חֲתִיכוֹת לָא אָמְרִינַן.

מַתְנִי' חֲמִשָּׁה דָּמִים טְמֵאִים בָּאִשָּׁה, הָאָדוֹם, וְהַשְּׁחוֹר, וּכְקֶרֶן כַּרְכּוֹם, וּכְמֵימֵי אֲדָמָה, וְכַמְּזוּג. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַף כְּמֵימֵי תִלְתָן, וּכְמֵימֵי בָּשָׂר צָלִי, וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִים. הַיָּרוֹק — עֲקִבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל מְטַמֵּא, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין.
אָמַר רַבִּי מֵאִיר: אִם אֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם כֶּתֶם, מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא כָּךְ וְלֹא כָּךְ.
אֵיזֶהוּ אָדוֹם — כְּדַם הַמַּכָּה; שְׁחוֹר — כְּחֶרֶת; עָמוֹק מִכֵּן — טָמֵא, דֵּיהֶה מִכֵּן — טָהוֹר; וּכְקֶרֶן כַּרְכּוֹם — כַּבָּרוּר שֶׁבּוֹ;
וּכְמֵימֵי אֲדָמָה — מִבִּקְעַת בֵּית כֶּרֶם, וּמֵיצַף מַיִם; וְכַמְּזוּג — שְׁנֵי חֲלָקִים מַיִם וְאֶחָד יַיִן מִן הַיַּיִן הַשָּׁרוֹנִי.

גְּמָ' מְנָלַן דְּאִיכָּא דָּם טָהוֹר בָּאִשָּׁה? דִּלְמָא כֹּל דָּם דְּאָתֵי מִינַּהּ טָמֵא!
אָמַר רַבִּי חָמָא בַּר יוֹסֵף, אָמַר רַבִּי אוֹשַׁעְיָא, אָמַר קְרָא: "כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָּבָר לַמִּשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם", בֵּין דָּם טָהוֹר לְדָם טָמֵא.
אֶלָּא מֵעַתָּה, בֵּין נֶגַע לְנֶגַע, הָכִי נָמֵי בֵּין נֶגַע טָמֵא לְנֶגַע טָהוֹר? וְכִי תֵּימָא הָכִי נָמֵי — נֶגַע טָהוֹר מִי אִיכָּא? וְכִי תֵּימָא "כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן טָהוֹר הוּא" — הָהוּא "בּוֹהַק" מִקְּרֵי!
אֶלָּא: בֵּין נִגְעֵי אָדָם לִנְגָעֵי בָּתִּים וּלְנִגְעֵי בְּגָדִים, וְכוּלָּן טְמֵאִין. הָכָא נָמֵי: בֵּין דַּם נִדָּה לְדַם זִיבָה, וְכוּלָּן טְמֵאִין!
הַאי מַאי? בִּשְׁלָמָא הָתָם, אִיכָּא לְאַפְּלוּגֵי [זָקֵן מִמְּרֵא וְרַבָּנַן] בִּנְגָעֵי אָדָם, וּבִפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבָּנַן.
דִּתְנַן: אִם בַּהֶרֶת קוֹדֶם לְשֵׂעָר לָבָן — טָמֵא, וְאִם שֵׂעָר לָבָן קוֹדֶם לַבַּהֶרֶת — טָהוֹר, סָפֵק — טָמֵא, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כֹּהֵה. וְאָמַר רַבָּה: כֹּהֶה וְטָהוֹר.

בְּנִגְעֵי בָתִּים — כִּי הָא פְּלוּגְתָּא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנַן, דִּתְנַן: רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְעוֹלָם אֵין הַבַּיִת טָמֵא עַד שֶׁיֵּרָאֶה כִּשְׁנֵי גְרִיסִין עַל שְׁנֵי אֲבָנִים בִּשְׁנֵי כְּוָתִלִים בְּקֶרֶן זָוִית, אָרְכּוֹ כִּשְׁנֵי גְרִיסִין וְרָחְבּוֹ כִּגְרִיס.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? כְּתִיב ״קִיר״ וּכְתִיב ״קִירוֹת״ — אֵיזֶהוּ קִיר שֶׁהוּא כִּשְׁנֵי קִירוֹת? הֱוֵי אוֹמֵר: זֶה קֶרֶן זָוִית.

בְּנִגְעֵי בְגָדִים — בִּפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי יוֹנָתָן בֶּן אַבְטוּלְמוֹס וְרַבָּנַן, דִּתַנְיָא: רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן אַבְטוּלְמוֹס אוֹמֵר: מְנַיִן לִפְרִיחַת בְּגָדִים שֶׁהִיא טְהוֹרָה?

נֶאֱמַר ״קָרַחַת״ וְ״גַבַּחַת״ בַּבְּגָדִים, וְנֶאֱמַר ״קֵרַחַת״ וְ״גַבַּחַת״ בָּאָדָם.

מָה לְהַלָּן פָּרַח בְּכוּלּוֹ טָהוֹר, אַף כָּאן נָמֵי פָּרַח בְּכוּלּוֹ טָהוֹר.

אֶלָּא הָכָא, אִי דָּם טָהוֹר לֵיכָּא, בְּמַאי פְּלִיגִי?

וּמַאי דְּהָנֵי טְהוֹרִין, וְהָנֵי טְמֵאִין? אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: דְּאָמַר קְרָא: ״וְיִרְאוּ מוֹאָב אֶת הַמַּיִם אֲדֻמִּים כַּדָּם״, לְמֵימְרָא דְּדָם אָדוֹם הוּא? אֵימָא אָדוֹם, וְתוּ לָא!

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: אָמַר קְרָא ״דְּמֶיהָ״ ״דְּמֶיהָ״, הֲרֵי כָּאן אַרְבָּעָה.

וְהָא אֲנַן ״חֲמִשָּׁה״ תְּנַן! אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: שְׁחוֹר — אָדוֹם הוּא, אֶלָּא שֶׁלָּקָה.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: שְׁחוֹר — כְּחֻרֶת; עָמוֹק מִכֵּן — טָמֵא, דֵּיהֶה אֲפִילּוּ כִּכְחוֹל — טָהוֹר. וְשָׁחוֹר זֶה לֹא מִתְּחִלָּתוֹ הוּא מַשְׁחִיר, אֶלָּא כְּשֶׁנֶּעֱקַר הוּא מַשְׁחִיר. מָשָׁל לְדָם מַכָּה: לְכְשֶׁנֶּעֱקַר הוּא מַשְׁחִיר.

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַף כְּמֵימֵי תִלְתָן. וְלֵית לְהוּ לְבֵית שַׁמַּאי ״דְּמֶיהָ״ ״דְּמֶיהָ״ — הֲרֵי כָּאן אַרְבָּעָה?

אִיבָּעֵית אֵימָא: לֵית לְהוּ, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: אִית לְהוּ. מִי לָא אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: שְׁחוֹר — אָדוֹם הוּא, אֶלָּא שֶׁלָּקָה? הָכִי נָמֵי, מִלְקָא הוּא דְּלָקֵי.

וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין. הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא!

אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ

דף יט:

לִתְלוֹת.

הַיְרוֹק, עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל מְטַמֵּא. וְלֵית לֵיהּ לְעֲקַבְיָא ״דְּמֶיהָ״ ״דְּמֶיהָ״ — הֲרֵי כָּאן אַרְבָּעָה?

אִיבָּעֵית אֵימָא: לֵית לֵיהּ, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: אִית לֵיהּ, מִי לָא אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: שְׁחוֹר — אָדוֹם הוּא, אֶלָּא שֶׁלָּקָה? הָכָא נָמֵי, מִלְקָא הוּא דְּלָקֵי.

וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא! אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ לִתְלוֹת.

אָמַר רַבִּי מֵאִיר: ״אִם אֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם כֶּתֶם״ כּוּ׳.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: יָרַד רַבִּי מֵאִיר לְשִׁיטַת עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל, וְטִימֵּא. וְהָכִי קָאָמַר לְהוּ לְרַבָּנָן: נְהִי דְּהֵיכָא דְּקָא מַשְׁכַּחַתְּ כֶּתֶם יָרוֹק אַמָּנָא לָא מְטַמְּאִיתוּ, הֵיכָא דְּקָחָזְיָא דַּם יָרוֹק מְגוּפַּהּ — תְּטַמֵּא.
אִי הָכִי, אִם אֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם כֶּתֶם, מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה? מִשּׁוּם רוֹאָה מִבַּעְיָא לֵיהּ!
אֶלָּא הָכִי קָאָמַר לְהוּ: נְהִי הֵיכָא דְּקָא חָזְיָא דָּם יָרוֹק מֵעִיקָּרָא — לָא מְטַמְּאִיתוּ, הֵיכָא דְּחָזְיָא דַּם אָדוֹם וַהֲדַר חָזְיָא דָּם יָרוֹק — תְּטַמֵּא, מִידֵּי דְּהָוֶה אַמַּשְׁקֶה זָב וְזָבָה.
וְרַבָּנַן, דּוּמְיָא דְּרוֹק: מָה רוֹק שֶׁמִּתְעַגֵּל וְיוֹצֵא, אַף כֹּל שֶׁמִּתְעַגֵּל וְיוֹצֵא, לְאַפּוֹקֵי הַאי דְּאֵין מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא. אִי הָכִי, שַׁפִּיר קָאָמְרִי לֵיהּ רַבָּנַן לְרַבִּי מֵאִיר.
אֶלָּא, הָכִי קָאָמַר לְהוּ: לֶהֱוֵי כְּמַשְׁקֶה לְהַכְשִׁיר אֶת הַזָּרְעִים. וְרַבָּנַן בָּעֵי ״דַּם חֲלָלִים״, וְלֵיכָּא.
אִי הָכִי, שַׁפִּיר קָאָמְרִי לֵיהּ רַבָּנַן לְרַבִּי מֵאִיר!
אֶלָּא הָכִי קָאָמַר לְהוּ: אַלְפּוּהָ בִּגְזֵרָה שָׁוָה, כְּתִיב הָכָא ״שִׁלְחַיִךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים״, וּכְתִיב הָתָם: ״וְשֹׁלֵחַ מַיִם עַל פְּנֵי חוּצוֹת״.
וְרַבָּנַן? אָדָם דָּן קַל וָחוֹמֶר מֵעַצְמוֹ, וְאֵין אָדָם דָּן גְּזֵרָה שָׁוָה מֵעַצְמוֹ.
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא כָּךְ וְכוּ׳. הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא! הָא קָא מַשְׁמַע לַן: מַאן תַּנָּא קַמָּא? רַבִּי יוֹסֵי, וְכָל הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מֵבִיא גְּאוּלָּה לָעוֹלָם.
אֵיזֶהוּ אָדוֹם — כְּדַם הַמַּכָּה. מַאי ״כְּדַם הַמַּכָּה״? אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּדַם שׁוֹר שָׁחוּט.
וְלֵימָא ״כְּדַם שְׁחִיטָה״! אִי אָמַר ״כְּדַם שְׁחִיטָה״ — הֲוָה אָמֵינָא כְּכוּלֵּהּ שְׁחִיטָה, קָא מַשְׁמַע לַן ״כְּדַם הַמַּכָּה״ — כִּתְחִילַּת הַמַּכָּה שֶׁל סַכִּין.
עוּלָּא אָמַר: כְּדַם צִפּוֹר חַיָּה. אִיבַּעְיָא לְהוּ: חַיָּה — לְאַפּוֹקֵי שָׁחוּט, אוֹ דִּלְמָא לְאַפּוֹקֵי כָּחוּשׁ? תֵּיקוּ.
זְעֵירִי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: כְּדַם מַאֲכוֹלֶת שֶׁל רֹאשׁ. מֵיתִיבִי: הָרֶגֶה מַאֲכוֹלֶת — הֲרֵי זֹה תּוֹלָה בָּהּ. מַאי לָאו דְּכוּלֵּהּ גּוּפַּהּ? לָא, דְּרֹאשָׁהּ.
אַמֵּי וַרְדִּינָאָה, אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ: כְּדַם אֶצְבַּע קְטַנָּה שֶׁל יָד, שֶׁנִּגְפָּה וְחָיְיתָה וְחָזְרָה וְנִגְפָּה. וְלֹא שֶׁל כָּל אָדָם, אֶלָּא שֶׁל בָּחוּר שֶׁלֹּא נָשָׂא אִשָּׁה. וְעַד כַּמָּה? עַד בֶּן עֶשְׂרִים.
מֵיתִיבִי: תּוֹלָה בִּבְנָהּ וּבְבַעְלָהּ? בִּשְׁלָמָא בִּבְנָהּ — מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ, אֶלָּא בַּעְלָהּ — הֵיכִי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ?
אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: כְּגוֹן שֶׁנִּכְנְסָה לַחוּפָּה, וְלֹא נִבְעֲלָה.
רַב נַחְמָן אָמַר: כְּדַם הַקָּזָה. מֵיתִיבִי: מַעֲשֶׂה וְתָלָה רַבִּי מֵאִיר

דף כ.

בְּקִילּוֹר, וְרַבִּי תָּלָה בִּשְׂרַף שִׁקְמָה. מַאי לָאו אַאָדוֹם?
לָא, אַשְׁאָר דָּמִים.
אַמֵּימָר וּמַר זוּטְרָא וְרַב אָשֵׁי הֲווֹ יָתְבִי קַמֵּיהּ אוּמָּנָא, שָׁקְלִי לֵיהּ קַרְנָא קַמַּיְיתָא לְאַמֵּימָר, חַזְיֵיהּ, אֲמַר לְהוּ: "אָדוֹם" דִּתְנַן כִּי הַאי, שָׁקְלִי לֵיהּ אַחֲרִיתִי, אֲמַר לְהוּ: אִשְׁתַּנִּי, אֲמַר רַב אָשֵׁי: כְּגוֹן אֲנָא דְּלָא יָדַעְנָא בֵּין הַאי לְהַאי — לָא מִבָּעֵי לִי לְמִחְזֵי דְּמָא.
שָׁחוֹר — כְּחֻרַּת. אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא: חֻרַּת שֶׁאָמְרוּ — דִּיוֹ. תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: שָׁחוֹר כְּחֻרַּת, וְשָׁחוֹר שֶׁאָמְרוּ — דִּיוֹ. וְלֵימָא דִּיוֹ! אִי אָמַר דִּיוֹ — הֲוָה אָמֵינָא כִּי פִּכְחוּתָא דִּדְיוֹתָא, קָא מַשְׁמַע לַן כִּי חֲרוּתָא דִּדְיוֹתָא.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: בְּלֵחָה אוֹ בְּיַבֶּשְׁתָּא? תָּא שְׁמַע: דְּרַבִּי אַמֵּי פְּלֵי קוּרְטָא דִּדְיוֹתָא וּבָדֵיק בֵּהּ.
אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּקִיר, כִּדְיוֹ וּכְעֵנָב — טְמֵאָה, וְזוֹהִי שֶׁשָּׁנִינוּ: "עָמוֹק מִכֵּן — טְמֵאָה". אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כְּזַיִת, כִּזְפָת וּכְעוֹרֵב — טָהוֹר, וְזוֹהִי שֶׁשָּׁנִינוּ: "דֵּיהֶה מִכֵּן — טָהוֹר".
עוּלָּא אָמַר: כִּלְבוּשָׁא סִיוּאָה. עוּלָּא אִקְּלַע לְפוּמְבְּדִיתָא, חַזְיֵיהּ לְהָהוּא טַיָּיעָא דִּלְבַשׁ לְבוּשָׁא אוּכָּמָא. אָמַר לְהוּ: "שָׁחוֹר" דִּתְנַן כִּי הַאי. מְרַטוּ מִינֵּיהּ פּוּרְתָּא פּוּרְתָּא, יְהַבוּ בֵּיהּ אַרְבַּע מְאָה זוּזֵי.
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִלּוּ כֵּלִים הָאוֹלְיָירִין הַבָּאִים מִמְּדִינַת הַיָּם. לְמֵימְרָא דְּאוּכָּמֵי נִינְהוּ? וְהָאָמַר לְהוּ רַבִּי יַנַּאי לְבָנָיו: בָּנַי, אַל תִּקְבְּרוּנִי לֹא בְּכֵלִים שְׁחוֹרִים וְלֹא בְּכֵלִים לְבָנִים. שְׁחוֹרִים — שְׁמָא אֶזְכֶּה וְאֶהְיֶה כְּאָבֵל בֵּין הַחַתָּנִים, לְבָנִים — שֶׁמָּא לֹא אֶזְכֶּה וְאֶהְיֶה כְּחָתָן בֵּין הָאֲבֵלִים, אֶלָּא בְּכֵלִים הָאוֹלְיָירִין הַבָּאִים מִמְּדִינַת הַיָּם.
אַלְמָא לָאו אוּכְּמֵי נִינְהוּ! לָא קַשְׁיָא — הָא בִּגְלִימָא, הָא בְּפָתוּרָא.
אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: וְכוּתָּם, אֵין בּוֹדְקִין אֶלָּא עַל גַּבֵּי מַטְלִית לְבָנָה. אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אֲבוּדִימִי: וְשָׁחוֹר עַל גַּבֵּי אָדוֹם.
אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדִּפְתִּי: וְלָא פְּלִיגִי — הָא בְּשָׁחוֹר, הָא בִּשְׁאָר דָּמִים. מַתְקֵיף לַהּ רַב אָשֵׁי: אִי הָכִי, לֵימָא שְׁמוּאֵל "חוּץ מִשָּׁחוֹר"! אֶלָּא אָמַר רַב אָשֵׁי: בְּשָׁחוֹר גּוּפֵיהּ קָמִיפַּלְגִי.
אָמַר עוּלָּא: כּוּתִּי, עָמוֹק מִכֵּן — טְמֵאָה, דַּיֵּיהּ מִכֵּן — טָהוֹר, כַּשָּׁחוֹר.
וְאֶלָּא מַאי שְׁנָא שָׁחוֹר דְּנָקֵט? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא: הוֹאִיל וְאָמַר רַבִּי חֲנִינָא "שָׁחוֹר אָדוֹם הוּא אֶלָּא שֶׁלָּקָה", הֵילְכָךְ אֲפִילּוּ דַּיֵּיהּ מִכֵּן נָמֵי לִיטַמֵּא? קָמַשְׁמַע לַן.
רַבִּי אַמֵּי בַּר אַבָּא אָמַר: וְכוּתִּי, עָמוֹק מִכֵּן — טְמֵאָה, דַּיֵּיהּ מִכֵּן — נָמֵי טְמֵאָה, חוּץ מִשָּׁחוֹר.
אֶלָּא מַאי אַהֲנִי שִׁיעוּרֵיהּ דְּרַבָּנָן? לְאַפּוֹקֵי דַּיֵּיהּ דְּדַיֵּיהּ.

וְאִיכָּא דְּאָמְרִי, רָמֵי בַּר אַבָּא אָמַר: וְכוּלָּן, עָמוֹק מִכֵּן — טָהוֹר, דֵּיהֶה מִכֵּן — טָהוֹר, חוּץ מִשָּׁחוֹר, וּלְהָכִי מַהֲנֵי שִׁיעוּרֵיהּ דְּרַבָּנַן.

בַּר קַפָּרָא אָמַר: וְכוּלָּן, עָמוֹק מִכֵּן — טָמֵא, דֵּיהֶה מִכֵּן — טָהוֹר. חוּץ מִמֶּזֶג, שֶׁעָמוֹק מִכֵּן — טָהוֹר, דֵּיהֶה מִכֵּן — טָהוֹר. בַּר קַפָּרָא אֲדִיהוּ לֵיהּ — וְדַכִּי, אַעָמִיקוּ לֵיהּ — וְדַכִּי. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: כַּמָּה נְפִישׁ גַּבְרָא דְּלִבֵּיהּ (כמשמעתיה) [כִּשְׁמַעְתֵּיהּ]!

וּכְקֶרֶן כַּרְכּוֹם. תְּנָא: לַח, וְלֹא יָבֵשׁ.

תְּנֵי חֲדָא: כַּתַּחְתּוֹן, לֹא כָּעֶלְיוֹן. וְתַנְיָא אִידַּךְ: כָּעֶלְיוֹן, וְלֹא כַּתַּחְתּוֹן. וְתַנְיָא אִידַּךְ: כָּעֶלְיוֹן, וְכָל שֶׁכֵּן כַּתַּחְתּוֹן. וְתַנְיָא אִידַּךְ: כַּתַּחְתּוֹן, וְכָל שֶׁכֵּן כָּעֶלְיוֹן.

אָמַר אַבָּיֵי: תְּלָתָא דָּרֵי וּתְלָתָא טַרְפֵי הָוְיִין.

נָקוֹט דָּרָא מְצִיעָאָה, וְטַרְפָּא (מציעתא) [מְצִיעָא] בִּידָךְ.

כִּי אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֲבָהוּ, אָמַר לְהוּ: בְּגוּשַׁיְיהוּ שְׁנִינוּ.

וּכְמֵימֵי אֲדָמָה. תָּנוּ רַבָּנַן: כְּמֵימֵי אֲדָמָה — מֵבִיא אֲדָמָה שְׁמֵנָה מִבְּקֶעַת בֵּית כֶּרֶם, וּמֵצִיף עָלֶיהָ מַיִם, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִבְּקֶעַת יוֹדְפַת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מִבְּקֶעַת סַכְנִי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף מִבְּקֶעַת גְּנוֹסַר וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן.

תַּנְיָא אִידַּךְ: וּכְמֵימֵי אֲדָמָה — מֵבִיא אֲדָמָה שְׁמֵנָה מִבְּקֶעַת בֵּית כֶּרֶם, וּמֵצִיף עָלֶיהָ מַיִם כְּקִילִּיפַּת הַשּׁוּם, וְאֵין שִׁיעוּר לַמַּיִם, מְשׁוּם דְּאֵין שִׁיעוּר לֶעָפָר, וְאֵין בּוֹדְקִין אוֹתָן צְלוּלִין, אֶלָּא עֲכוּרִין. צָלְלוּ — חוֹזֵר וְעוֹכְרָן, וּכְשֶׁהוּא עוֹכְרָן — אֵין עוֹכְרָן בַּיָּד אֶלָּא בִּכְלִי.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: אֵין עוֹכְרִין אוֹתָן בַּיָּד אֶלָּא בִּכְלִי — דִּלְמָא לִרְמִיהּ בִּידֵיהּ וְלַעְכְּרִינְהוּ, אֲבָל בְּמָנָא כִּי עָכַר לֵיהּ בִּידֵיהּ — שַׁפִּיר דָּמֵי, אוֹ דִלְמָא דִּלָּא לַעְכְּרִינְהוּ בִּידֵיהּ אֶלָּא בְּמָנָא?

תָּא שְׁמַע: כְּשֶׁהוּא בּוֹדְקָן, אֵין בּוֹדְקָן אֶלָּא בְּכוֹס. וַעֲדַיִין תִּבְעֵי לָךְ: בְּדִיקָה בְּכוֹס, עֲכִירָה בְּמַאי? תֵּיקוּ.

כִּי אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרַבָּה בַּר אֲבוּהּ, אָמַר לְהוּ: בִּמְקוֹמָהּ שְׁנִינוּ. רַבִּי חֲנִינָא פָּלֵי קוּרְטָא דְּגַרְגִּשְׁתָּא וּבָדֵיק בֵּיהּ, לָיֵט עָלֵיהּ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי בְּאַסְכָּרָה.

דף כ:

רַבִּי חֲנִינָא הוּא דְּחַכִּים, כּוּלֵּי עָלְמָא לָאו חַכִּימֵי הָכִי.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: חֻכְמְתָא דְּרַבִּי חֲנִינָא גְּרָמָא לִי דְּלָא אֶחְזֵי דְּמָא, מְטַמֵּינָא — מְטַהַר, מְטַהַרְנָא — מְטַמֵּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: עַנְוְותָנוּתְתָא דְּרַבִּי חֲנִינָא גְּרָמָא לִי דַּחֲזַאי דְּמָא, וּמָה רַבִּי חֲנִינָא דְּעַנְוְותָן הוּא — מַחֵית נַפְשֵׁיהּ לְסַפֵּק וְחָזֵי, אֲנָא לָא אֶחְזֵי?

אָמַר רַבִּי זֵירָא: טִבְעָא דְּבָבֶל גְּרָמָא לִי דְּלָא חָזַאי דְּמָא, דְּאָמֵינָא: בְּטִבְעָא לָא יָדַעְנָא, בְּדָמָא יָדַעְנָא?!

לְמֵימְרָא דִּבְטִבְעָא תַּלְיָא מִלְּתָא? וְהָא רַבָּה הוּא דְּיָדַע בְּטִבְעָא, וְלָא יָדַע בִּדְמָא! כָּל שֶׁכֵּן קָאָמַר: וּמָה רַבָּה דְּיָדַע בְּטִבְעָא — לָא חָזֵא דְּמָא, וַאֲנָא אֶחְזֵי?!

עוּלָּא אִקְּלַע לְפוּמְבְּדִיתָא, אַיְיתוֹ לְקַמֵּיהּ דְּמָא וְלָא חָזֵא. אֲמַר: וּמָה רַבִּי אֶלְעָזָר דְּמָרָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל הֲוָה, כִּי מִקְּלַע לְאַתְרָא דְּרַבִּי יְהוּדָה — לָא חָזֵי דְּמָא, אֲנָא אֶחְזֵי?!

וְאַמַּאי קָרוּ לֵיהּ "מָרָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל"? דְּהַהִיא אִתְּתָא (דאייתא) [דְּאַיְיתַאי] דְּמָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, הֲוָה יָתֵיב רַבִּי אַמֵּי קַמֵּיהּ. אַרְחֵיהּ, אֲמַר לַהּ: הַאי דַּם חִימּוּד הוּא. בָּתַר דְּנָפְקָה, אִטְּפַל לַהּ רַבִּי אַמֵּי. אֲמַרָה לֵיהּ: בַּעֲלִי הָיָה בְּדֶרֶךְ וַחֲמַדְתִּיו. קָרֵי עֲלֵיהּ: "סוֹד ה' לִירֵאָיו".

אִפְּרָא הוֹרְמִיז, אֲמֵיהּ דְּשַׁבּוּר מַלְכָּא, שַׁדַּרָה דְּמָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא. הֲוָה יָתֵיב רַב עוֹבַדְיָה קַמֵּיהּ, אַרְחֵיהּ. אֲמַר לַהּ: הַאי דַּם חִימּוּד הוּא. אֲמַרָה לֵיהּ לְבָרֵיהּ: תָּא חֲזֵי כַּמָּה חַכִּימֵי יְהוּדָאֵי! אֲמַר לַהּ: דִּלְמָא כְּסוֹמֵא בְּאָרוּבְּתָא.

הֲדַר שַׁדַּרָה לֵיהּ שְׁתִּין מִינֵי דְּמָא, וְכוּלְּהוּ אֲמְרִינְהוּ. הַהוּא בָּתְרָא דָּם כִּנִּים הֲוָה, וְלָא יָדַע. אִסְתַּיַּיע מִילְּתָא, וְשַׁדַּר לַהּ סְרִיקוּתָא דְּמְקַטְּלָא כַּלְמֵי. אֲמַרָה: יְהוּדָאֵי, בִּתְוָונֵי דִּלְבָּא יָתְבִיתוּ!

אָמַר רַב יְהוּדָה: מֵרֵישָׁא הֲוָה חָזֵינָא דְּמָא, כֵּיוָן דְּאָמְרָה לִי אִמִּיהּ דְּיִצְחָק בְּרִי, הַאי טִיפְּתָא קַמַּיְיתָא לָא מַיְיתִינַן לַהּ קַמַּיְיהוּ דְּרַבָּנַן מִשּׁוּם דְּזִהֲמָא — לָא חָזֵינָא.

בֵּין טְמֵאָה לְטָהוֹרָה — וַדַּאי חָזֵינָא.

יַלְּתָא (אייתא) [אַיְיתַאי] דְּמָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבָּה בַּר בַּר חַנָּה, וְטַמֵּי לַהּ. הֲדַר (אייתא) [אַיְיתַאי] לְקַמֵּיהּ דְּרַב יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה, וְדַכֵּי לַהּ.

וְהֵיכִי עָבֵיד הָכִי? וְהָתַנְיָא: חָכָם שֶׁטִּימֵּא — אֵין חֲבֵרוֹ רַשַּׁאי לְטַהֵר, אָסַר — אֵין חֲבֵירוֹ רַשַּׁאי לְהַתִּיר!

מֵעִיקָּרָא טַמּוֹיֵי הֲוָה מְטַמֵּי לַהּ, כֵּיוָן דַּאֲמַרָה לֵיהּ דְּכֹל יוֹמָא הֲוָה מְדַכֵּי לִי כִּי הַאי גַּוְנָא, וְהַאִידָּנָא הוּא דְּחַשׁ בְּעֵינֵיהּ — דַּכֵּי לַהּ.

וּמִי מְהֵימְנָא? אִין, וְהָתַנְיָא: נֶאֱמָנֶת אִשָּׁה לוֹמַר "כָּזֶה רָאִיתִי וְאִבַּדְתִּיו".

אִיבַּעְיָא לְהוּ: "כָּזֶה טְיהֵר אִישׁ פְּלוֹנִי חָכָם", מַהוּ?

תָּא שְׁמַע: נֶאֱמֶנֶת אִשָּׁה לוֹמַר "כָּזֶה רָאִיתִי וְאִבַּדְתִּיו", שְׁאנֵי הָתָם, דְּלֵיתֵיהּ לְקַמֵּהּ.

תָּא שְׁמַע: דְּיַלְּתָא (אייתא) [אַיְיתַאי] דְּמָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבָּה בַּר בַּר חַנָּה — וְטַמֵּי לַהּ. לְקַמֵּיהּ דְּרַב יִצְחָק בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה — וְדַכֵּי לַהּ. וְהֵיכִי עָבֵיד הָכִי? וְהָתַנְיָא: "חָכָם שֶׁטִּימֵּא אֵין חֲבֵירוֹ רַשַּׁאי לְטַהֵר" וְכוּ',

וְאָמְרִינַן: טַמּוֹיֵי הֲוָה מְטַמֵּי לַהּ, כֵּיוָן דַּאֲמַרָה לֵיהּ דְּכֹל יוֹמָא מְדַכֵּי לַהּ כִּי הַאי גַּוְנָא, וְהַאִידָּנָא הוּא דְּחַשׁ בְּעֵינֵיהּ — הֲדַר דַּכֵּי לַהּ, אַלְמָא מְהֵימְנָא לֵהּ!

רַב יִצְחָק בַּר יְהוּדָה אַגְּמָרֵיהּ סְמָךְ.
רַבִּי רָאָה דָּם בַּלַּיְלָה וְטִימֵּא, רָאָה בַּיּוֹם וְטִיהֵר, הִמְתִּין שָׁעָה אַחַת חָזַר וְטִימֵּא, אָמַר: אוֹי לִי שֶׁמָּא טָעִיתִי!
שֶׁמָּא טָעִיתִי? וַדַּאי טָעָה! דְּתַנְיָא: לֹא יֹאמַר חָכָם "אֵילּוּ הָיָה לַח — הָיָה וַדַּאי טָמֵא".
אֶלָּא (אמר): אֵין לוֹ לַדַּיָּין אֶלָּא מַה שֶּׁעֵינָיו רוֹאוֹת. מֵעִיקָּרָא אַחְזְקֵיהּ בְּטָמֵא, כֵּיוָן דַּחֲזָא לְצַפְרָא דְּאִשְׁתַּנֵּי אֲמַר (ליה): וַדַּאי טָהוֹר הֲוָה, וּבַלַּיְלָה הוּא דְּלָא אִתְחֲזִי שַׁפִּיר. כֵּיוָן דַּחֲזָא דַּהֲדַר אִשְׁתַּנֵּי אֲמַר: הַאי טָמֵא הוּא, וּמִפְּכָּח הוּא דְּקָא (מפכח) [פָּכַח] וְאָזֵיל.
רַבִּי בָּדִיק לְאוֹר הַנֵּר. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵף בָּדִיק בְּיוֹם הַמְעוּנָּן בֵּינֵי עַמּוּדֵי. אָמַר רַב אַמֵּי בַּר שְׁמוּאֵל: וְכוּלָּן אֵין בּוֹדְקִין אוֹתָן אֶלָּא בֵּין חַמָּה לְצֵל. רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ: בְּחַמָּה וּבְצֵל יָדוֹ.
וְכַמָּוזוּג שְׁנֵי חֲלָקִים כּוּ'. תָּנָא:

דף כא.

הַשָּׁרוֹנִי נִידּוֹן כַּכַּרְמְלִי, חַי וְלֹא מָוזוּג, חָדָשׁ וְלֹא יָשָׁן.
אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אֲבוּדִימִי: וְכוּלָּן, אֵין בּוֹדְקִין אוֹתָן אֶלָּא בְּכוֹס טְבֶרְיָא פָּשׁוּט. מַאי טַעְמָא? אָמַר אַבָּיֵי: שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ מַחְזִיק לוֹג — עוֹשִׂין אוֹתוֹ מְמָנֶה, שְׁנֵי לוּגִּין — עוֹשִׂין אוֹתוֹ מְמָאתַיִם. כּוֹס טְבֶרְיָא פָּשׁוּט, אֲפִילּוּ מַחֲזִיק שְׁנֵי לוּגִּין — עוֹשִׂין אוֹתוֹ מְמָנֶה, וְאַיְידֵי דְּקָלִישׁ — יְדִיעַ בֵּיהּ טְפֵי.

הֲדַרַן עֲלָךְ כָּל הַיָּד.

מַתְנִי' **הַמַּפָּלֶת** חֲתִיכָה, אִם יֵשׁ עִמָּהּ דָּם — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ — טְמֵאָה.
הַמַּפָּלֶת כְּמִין קִלִּיפָּה, כְּמִין שַׂעֲרָה, כְּמִין עָפָר, כְּמִין יַבְחוּשִׁין אֲדוּמִּים — תְּטִיל לַמַּיִם: אִם נְמוֹחוּ — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה.
הַמַּפָּלֶת כְּמִין דָּגִים, חָגָבִים, שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים — אִם יֵשׁ עִמָּהֶם דָּם טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה.
הַמַּפָּלֶת מִין בְּהֵמָה, חַיָּה וְעוֹף, בֵּין טְמֵאִין בֵּין טְהוֹרִין — אִם זָכָר — תֵּשֵׁב לְזָכָר, וְאִם נְקֵבָה — תֵּשֵׁב לִנְקֵבָה.
וְאִם אֵין יָדוּעַ — תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כֹּל שֶׁאֵין בּוֹ מְצוּרַת אָדָם אֵינוֹ וָלָד.

גְּמָ' אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא טִימֵּא רַבִּי יְהוּדָה אֶלָּא בַּחֲתִיכָה שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דָּמִים, אֲבָל שֶׁל שְׁאָר מִינֵי דָּמִים — טָהוֹרָה.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דָּמִים — דִּבְרֵי הַכֹּל טְמֵאָה, שֶׁל שְׁאָר מִינֵי דָּמִים — דִּבְרֵי הַכֹּל טְהוֹרָה.

לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא שֶׁהַפִּילָה, וְאֵינָהּ יוֹדַעַת מָה הִפִּילָה. רַבִּי יְהוּדָה סָבַר: זִיל בָּתַר רוֹב חֲתִיכוֹת, וְרוֹב חֲתִיכוֹת שֶׁל (מִינֵי) אַרְבַּעַת מִינֵי דָּמִים הָווְיין. וְרַבָּנַן סָבְרִי: לָא אָמְרִינַן רוֹב חֲתִיכוֹת שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דָּמִים.

אִינִי? וְהָא כִּי אֲתָא רַב הוֹשַׁעְיָא מִנְּהַרְדְּעָא, אֲתָא וְאַיְיתִי מַתְנִיתָא בִּידֵיהּ: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה אֲדוּמָּה, שְׁחוֹרָה, יְרוּקָּה, וּלְבָנָה — אִם יֵשׁ עִמָּהּ דָּם טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאָה. קַשְׁיָא לִשְׁמוּאֵל בַּחֲדָא, וּלְרַבִּי יוֹחָנָן בְּתַרְתֵּי.

לִשְׁמוּאֵל בַּחֲדָא, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא טִימֵּא רַבִּי יְהוּדָה אֶלָּא בַּחֲתִיכָה שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דָּמִים, וְהָא קָתָנֵי "יְרוּקָּה וּלְבָנָה", וּפְלִיג רַבִּי יְהוּדָה!

וְכִי תֵּימָא, כִּי פְּלִיג רַבִּי יְהוּדָה אַאֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה, וְאַיְרוּקָּה וּלְבָנָה לָא, אֶלָּא יְרוּקָּה וּלְבָנָה לְמַאן קָתָנֵי לַהּ?

אִילֵימָא רַבָּנַן — הַשְׁתָּא אֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה מְטַהֲרִי רַבָּנַן, יְרוּקָּה וּלְבָנָה מִיבַּעְיָא? אֶלָּא לָאו לְרַבִּי יְהוּדָה, וּפְלִיג!

וְתוּ, לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר: שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דָּמִים — דִּבְרֵי הַכֹּל טְמֵאָה, הָא קָתָנֵי: אֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה, וּפְלִיגִי רַבָּנַן!

וְכִי תֵּימָא, כִּי פְּלִיגִי רַבָּנַן אַיְרוּקָּה וּלְבָנָה, אֲבָל אַאֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה לָא, אֶלָּא אֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה לְמַאן קָתָנֵי לַהּ?

אִילֵימָא רַבִּי יְהוּדָה — הַשְׁתָּא יְרוּקָּה וּלְבָנָה טְמֵאָה, אֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה מִיבַּעְיָא? אֶלָּא לָאו רַבָּנַן, וּפְלִיגִי!

אֶלָּא אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: בְּאֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם קָמִיפַּלְגִי, וּבִפְלוּגְתָּא דְּהָנֵי תַּנָּאֵי, דְּתַנְיָא: קִשְׁתָּה שְׁנַיִם, וְלִשְׁלִישִׁי הִפִּילָה, וְאֵינָהּ יוֹדַעַת מָה הִפִּילָה,

דף כא:

הֲרֵי זוֹ סְפֵק לִידָּה סְפֵק זִיבָה, מְבִיאָה קָרְבָּן וְאֵינוֹ נֶאֱכָל.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מְבִיאָה קָרְבָּן וְנֶאֱכָל, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם.

לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא אָמְרִי לַהּ: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא טִימֵּא רַבִּי יְהוּדָה אֶלָּא בַּחֲתִיכָה שֶׁל אַרְבָּעָה מִינֵי דָּמִים, אֲבָל שֶׁל שְׁאָר מִינֵי דָּמִים — טְהוֹרָה.

אינִי? וְהָא כִּי אֲתָא רַב הוֹשַׁעְיָא מִנְּהַרְדְּעָא, אֲתָא וְאַיְיתִי מַתְנִיתָא בִּידֵיהּ: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה אֲדוּמָּה, וּשְׁחוֹרָה, יְרוּקָה, וּלְבָנָה — אִם יֵשׁ עִמָּהּ דָּם — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאָה.

קָתָנֵי ״אֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה, יְרוּקָה וּלְבָנָה״, וּפְלִיג רַבִּי יְהוּדָה!

וְכִי תֵּימָא, כִּי פְּלִיג רַבִּי יְהוּדָה אַאֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה, אֲבָל יְרוּקָה וּלְבָנָה לָא, אֶלָּא יְרוּקָה וּלְבָנָה מַאן קָתָנֵי לַהּ?

אֵילֵימָא לְרַבָּנַן — הַשְׁתָּא אֲדוּמָּה וּשְׁחוֹרָה קָא מְטַהֲרִי רַבָּנַן, יְרוּקָה וּלְבָנָה מִיבַּעְיָא? אֶלָּא לָאו לְרַבִּי יְהוּדָה, וּפְלִיג!

אֶלָּא אָמַר רַב יְהוּדָה: בְּאֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם קָמִיפַּלְגִי, וּבִפְלוּגְתָּא דְּהָנֵי תַּנָּאֵי, דְּתַנְיָא: קִשְׁתָּה שְׁנַיִם, וְלַשְּׁלִישִׁי הִפִּילָה, וְאֵינָהּ יוֹדַעַת מָה הִפִּילָה — הֲרֵי זוֹ סְפֵק לֵידָה סְפֵק זִיבָה, מְבִיאָה קָרְבָּן וְאֵינוֹ נֶאֱכָל.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מְבִיאָה קָרְבָּן וְנֶאֱכָל, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם.

תָּנוּ רַבָּנַן: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה, סוֹמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר כִּדְבָרָיו: קוֹרְעָהּ, אִם יֵשׁ דָּם בְּתוֹכָהּ — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה.

כְּרַבָּנַן, וַעֲדַיִן מִדְּרַבָּנַן. כְּרַבָּנַן — דְּאָמְרִי: אֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם. וַעֲדַיִן מִדְּרַבָּנַן — דְּאִינְהוּ סָבְרִי: עִמָּהּ — אִין, בְּתוֹכָהּ — לָא, וְסוֹמְכוֹס סָבַר: אֲפִילּוּ בְּתוֹכָהּ.

וְתַנְיָא אִידַּךְ: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה, רַבִּי אַחָא אוֹמֵר: קוֹרְעָהּ, אִם תּוֹכָהּ מַאֲדִים — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה.

כְּסוֹמְכוֹס, וַעֲדַיִן מִסּוֹמְכוֹס.

וְתַנְיָא אִידַּךְ: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה, רַבִּי בִּנְיָמִין אוֹמֵר: קוֹרְעָהּ, אִם יֵשׁ בָּהּ עֻצֶם — אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה. אָמַר רַב חִסְדָּא: וּבַחֲתִיכָה לְבָנָה. וְכֵן כִּי אֲתָא זוּגָא דְּמִן חַדְרַיִיב, אֲתָא וְאַיְיתִי מַתְנִיתָא בִּידֵיהּ: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה לְבָנָה — קוֹרְעָהּ, אִם יֵשׁ בָּהּ עֻצֶם — אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה — קוֹרְעָהּ, אִם יֵשׁ בָּהּ דָּם אָגוּר — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה, כְּסוֹמְכוֹס, וְקִילְּא מִכּוּלְּהוּ.

בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יִרְמְיָה מֵרַבִּי זֵירָא: הָרוֹאֶה דָּם בִּשְׁפוֹפֶרֶת מַהוּ? ״בִּבְשָׂרָהּ״ אֲמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא בִּשְׁפוֹפֶרֶת, אוֹ דִלְמָא הַאי ״בִּבְשָׂרָהּ״ מִיבְּעֵי לֵיהּ שֶׁמְּטַמְּאָה מִבִּפְנִים כְּבַחוּץ?

אֲמַר לֵיהּ: ״בִּבְשָׂרָהּ״ אֲמַר רַחֲמָנָא וְלֹא בִּשְׁפוֹפֶרֶת, דְּאִי ״בִּבְשָׂרָהּ״ מִבָּעֵי לֵיהּ שֶׁמְּטַמְּאָה מִבִּפְנִים כְּבַחוּץ, אִם כֵּן נֵימָא קְרָא ״בַּבָּשָׂר״, מַאי ״בִּבְשָׂרָהּ״? שְׁמַע מִינָּהּ תַּרְתֵּי.

וְהָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה — קוֹרְעָהּ, אִם יֵשׁ בָּהּ דָּם אָגוּר — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה!

הָכִי הַשְׁתָּא? הָתָם דַּרְכָּהּ שֶׁל אִשָּׁה לִרְאוֹת דָּם בַּחֲתִיכָה, הָכָא אֵין דַּרְכָּהּ שֶׁל אִשָּׁה לִרְאוֹת דָּם בִּשְׁפוֹפֶרֶת.

לֵימָא שְׁפוֹפֶרֶת תַּנָּאֵי הִיא, דְּתַנְיָא: הַמַּפֶּלֶת חֲתִיכָה, אַף עַל פִּי שֶׁמְּלֵאָה דָּם, אִם יֵשׁ עִמָּהּ דָּם — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: ״בִּבְשָׂרָהּ״ — וְלֹא בַּשָּׁפִיר וְלֹא בַּחֲתִיכָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר — הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא! אֵימָא: שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר ״בִּבְשָׂרָהּ״ — וְלֹא בַּשָּׁפִיר וְלֹא בַּחֲתִיכָה.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין זֶה דַּם נִדָּה אֶלָּא דַּם חֲתִיכָה. תַּנָּא קַמָּא נָמֵי טַהוֹרֵי מְטַהֵר, אֶלָּא דְּפַלְּגִי פַּלּוּיֵי אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ.

תַּנָּא קַמָּא סָבַר ״בִּבְשָׂרָהּ״ — וְלֹא בַּשָּׁפִיר וְלֹא בַּחֲתִיכָה, וְהוּא הַדִּין לִשְׁפוֹפֶרֶת. וְהָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּשִׁיעָא, אֲבָל פַּלְגֵי פַּלּוּיֵי — טְמֵאָה. מַאי טַעְמֵיהּ? ״בִּבְשָׂרָהּ״ קָרֵינָא בֵּיהּ.

וְאָתוּ רַבָּנַן לְמֵימַר: אַף עַל גַּב דְּפַלְגֵי פַּלּוּיֵי — אֵין זֶה דַּם נִדָּה אֶלָּא דַּם חֲתִיכָה. הָא דַּם נִדָּה וַדַּאי טָמֵא, וַאֲפִילּוּ בִּשְׁפוֹפֶרֶת נָמֵי!

אָמַר אַבָּיֵי: בִּשְׁפוֹפֶרֶת כּוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דְּטָהוֹרָה,

דף כב.

כִּי פְּלִיגִי בַּחֲתִיכָה. מָר סָבַר: דַּרְכָּהּ שֶׁל אִשָּׁה לִרְאוֹת דָּם בַּחֲתִיכָה, וּמַר סָבַר: אֵין דַּרְכָּהּ שֶׁל אִשָּׁה לִרְאוֹת דָּם בַּחֲתִיכָה.

רָבָא אָמַר: דְּכוּלֵּי עָלְמָא אֵין דַּרְכָּהּ שֶׁל אִשָּׁה לִרְאוֹת דָּם בַּחֲתִיכָה.

וְהָכָא, בְּאִשָּׁה טְהוֹרָה וּמְקוֹר מְקוֹרוֹ טָמֵא קָמִיפַּלְגִי, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: אִשָּׁה טְהוֹרָה וְדָם טָמֵא, דְּהָא אָתֵי דֶּרֶךְ מָקוֹר, וְרַבָּנַן סָבְרִי: אִשָּׁה טְהוֹרָה, וּמָקוֹר מְקוֹמוֹ טָהוֹר.

בְּעָא מִינֵּיהּ רַבָּה מֵרַב הוּנָא: הָרוֹאֶה קֶרִי בְּקֵיסָם מַהוּ? מִמָּנּוּ אֲמַר רַחֲמָנָא — עַד דְּנָפֵיק מִבְּשָׂרוֹ, וְלֹא בְּקֵיסָם, אוֹ דִלְמָא הַאי ״מִמֶּנּוּ״ — עַד שֶׁתֵּצֵא טוּמְאָתוֹ לַחוּץ, וַאֲפִילּוּ בְּקֵיסָם נָמֵי?

אָמַר לֵיהּ: תִּיפּוֹק לֵיהּ דְּהוּא עַצְמוֹ אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא בַּחֲתִימַת פִּי הָאַמָּה.

לְמֵימְרָא דְּנוֹגֵעַ הָוֵי? אֶלָּא מֵעַתָּה, אַל יִסְתּוֹר בְּזִיבָה!

אַלְמָה תַּנְיָא: ״זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע״ — מָה זִיבָה סוֹתֶרֶת, אַף שִׁכְבַת זֶרַע נָמֵי סוֹתֵר?

אָמַר לֵיהּ: סְתִירָה — הַיְינוּ טַעְמָא דְּסוֹתֵר, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהּ בְּלֹא צְחִצּוּחֵי זִיבָה.

אֶלָּא מֵעַתָּה, תִּסְתּוֹר כָּל שִׁבְעָה? אַלְמָה תַּנְיָא: ״זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וְגוֹ׳״, מָה זִיבָה סוֹתֶרֶת, אַף שִׁכְבַת זֶרַע סוֹתֶרֶת.

אִי מָה זִיבָה סוֹתֶרֶת כָּל שִׁבְעָה, אַף שִׁכְבַת זֶרַע נָמֵי סוֹתֶרֶת כָּל שִׁבְעָה? תַּלְמוּד לוֹמַר ”לְטָמְאָה בָהּ” — אֵין לְךָ בָּהּ אֶלָּא מָה שֶׁאָמוּר בָּהּ, סוֹתֶרֶת יוֹם אֶחָד.

אָמַר לֵיהּ: גְּזֵירַת הַכָּתוּב הִיא, זִיבָה גְּמוּרָה דִּלָּא עָרְבָה בַּהּ שִׁכְבַת זֶרַע — סָתְרָא כָּל שִׁבְעָה, צִחְצוּחֵי זִיבָה דַּעֲרְבָה בַּהּ שִׁכְבַת זֶרַע — לָא סָתְרָא אֶלָּא יוֹם אֶחָד.

בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא מֵרַבִּי אֶלְעָזָר: דָּם יָבֵשׁ מַהוּ? ”כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ” אָמַר רַחֲמָנָא — עַד דְּמֵידָב דָּיֵיב לֵיהּ, לַח — אִין, יָבֵשׁ — לָא, אוֹ דִלְמָא: הַאי ”כִּי יָזוּב זָב דָּמָהּ” אוֹרְחָא דְּמִילְּתָא הִיא, וּלְעוֹלָם אֲפִילּוּ יָבֵשׁ נָמֵי?

אָמַר לֵיהּ: תְּנִיתוּהָ, דַּם הַנִּדָּה וּבְשַׂר הַמֵּת מְטַמְּאִין לַחִים וְיבֵשִׁים. אָמַר לֵיהּ: לַח וְנַעֲשָׂה יָבֵשׁ — לָא קָא מִיבַּעְיָא לִי, כִּי מִיבַּעְיָא לִי — יָבֵשׁ מֵעִיקָּרָא.

הָא נָמֵי תְּנִיתוּהָ: הַמַּפֶּלֶת כְּמִין קִלִּיפָּה, כְּמִין שְׂעָרָה, כְּמִין עָפָר, כְּמִין יַבְחוּשִׁין אֲדוּמִּין — תָּטִיל לַמַּיִם,

דף כב:

אִם נִמּוֹחַ טְמֵאָה. אִי הָכִי, בְּלֹא נִמּוֹחַ נָמֵי? אָמַר רַבָּה: כִּי לֹא נִמּוֹחַ — בְּרִיָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ הִיא.

וּמִי אִיכָּא כִּי הַאי גַּוְונָא? אִין, וְהָתַנְיָא: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק: שְׁנֵי מַעֲשִׂים הֶעֱלָה אַבָּא מִטִּבְעִין לְיַבְנֶה.

מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה שֶׁהָיְתָה מַפֶּלֶת כְּמִין קִלִּיפּוֹת אֲדוּמּוֹת, וּבָאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת אַבָּא, וְאַבָּא שָׁאַל לַחֲכָמִים, וַחֲכָמִים שָׁאֲלוּ לָרוֹפְאִים, וְאָמְרוּ לָהֶם: אִשָּׁה זוֹ מַכָּה יֵשׁ לָהּ בְּתוֹךְ מֵעֶיהָ, שֶׁמִּמֶּנָּה מַפֶּלֶת כְּמִין קִלִּיפּוֹת. תָּטִיל לַמַּיִם, אִם נִמּוֹחַ — טְמֵאָה.

וְשׁוּב מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה שֶׁהָיְתָה מַפֶּלֶת כְּמִין שְׂעָרוֹת אֲדוּמּוֹת, וּבָאָה וְשָׁאֲלָה אֶת אַבָּא, וְאַבָּא שָׁאַל לַחֲכָמִים, וַחֲכָמִים לָרוֹפְאִים, וְאָמְרוּ לָהֶם: שׁוּמָא יֵשׁ לָהּ בְּתוֹךְ מֵעֶיהָ, שֶׁמִּמֶּנָּה מַפֶּלֶת כְּמִין שְׂעָרוֹת אֲדוּמּוֹת. תָּטִיל לַמַּיִם, אִם נִמּוֹחַ — טְמֵאָה.

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: וּבְפוֹשְׁרִין. תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: תָּטִיל לְמַיִם, וּבְפוֹשְׁרִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְמַעֲכָתוֹ בְּרוֹק עַל גַּבֵּי הַצִּפּוֹרֶן. מַאי בֵּינַיְיהוּ? אָמַר רָבִינָא: מָעוּךְ עַל יְדֵי הַדְּחָק אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ.

הָתָם תְּנַן: כַּמָּה הִיא שְׁרְיָיתָן בְּפוֹשְׁרִין? מֵעֵת לְעֵת. הָכָא מַאי? מִי בָּעֵינָא מֵעֵת לְעֵת, אוֹ לָא? שֶׁרֶץ וּנְבֵלָה, דַּאֲקוֹשֵׁי — בָּעֵינַן מֵעֵת לְעֵת, אֲבָל דַּם דְּרַכִּיךְ — לָא. אוֹ דִלְמָא לָא שְׁנָא? תֵּיקוּ.

הַמַּפֶּלֶת כְּמִין דָּגִים. וְלִיפְלוֹג נָמֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּהָא!

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: בְּמַחְלוֹקֶת שְׁנוּיָה, וְרַבָּנַן הִיא. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי יְהוּדָה, עַד כַּאן לָא קָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָתָם אֶלָּא גַּבֵּי חָתִיכָה, דְּעָבֵיד דָּם דְּקָרֵישׁ וְהָוֵי חָתִיכָה, אֲבָל בְּרִיָּה — לָא הָוֵי.

וּלְהָךְ לִישָּׁנָא דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּאִי אֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם קָמִיפַּלְגִי, לִפְלוֹג נָמֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּהָא!

מַאן דְּמַתְנֵי הָךְ לִישָּׁנָא, מַתְנֵי הָכִי: רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ, בְּמַחְלוֹקֶת שְׁנוּיָה, וְרַבָּנַן הִיא.

הַמַּפֶּלֶת כְּמִין בְּהֵמָה [וְכוּ'].

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר? הוֹאִיל וְנֶאֱמְרָה בּוֹ יְצִירָה כְּאָדָם. אֶלָּא מֵעַתָּה, הַמַּפֶּלֶת דְּמוּת תַּנִּין, תְּהֵא אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, הוֹאִיל (ונאמר) [וְנֶאֱמְרָה] בּוֹ יְצִירָה כְּאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדוֹלִים"!

אָמְרִי: דָּנִין יְצִירָה מִיצִירָה, וְאֵין דָּנִין בְּרִיאָה מִיצִירָה.

מַאי נָפְקָא מִינַּהּ? הָא תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: "וְשָׁב הַכֹּהֵן" "וּבָא הַכֹּהֵן" — זוֹ הִיא שִׁיבָה זוֹ הִיא בִּיאָה!

וְעוֹד, נִגְמַר בְּרִיאָה מִבְּרִיאָה, דִּכְתִיב "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ"!

אָמְרִי: "וַיִּבְרָא" לְגוּפֵיהּ, "וַיְיַצֶר" לְאַפְנוֹיֵי, וְדָנִין יְצִירָה מִיצִירָה.

אַדְרַבָּה: "וַיְיַצֶר" לְגוּפֵיהּ, "וַיִּבְרָא" לְאַפְנוֹיֵי, וְדָנִין בְּרִיאָה מִבְּרִיאָה!

אֶלָּא: "וַיְיַצֶר" מוּפְנֶה מִשְּׁנֵי צְדָדִין, מוּפְנֶה גַּבֵּי אָדָם וּמוּפְנֶה גַּבֵּי בְּהֵמָה, "וַיִּבְרָא" גַּבֵּי אָדָם מוּפְנֶה, גַּבֵּי תַּנִּינִים אֵינוֹ מוּפְנֶה.

מַאי מוּפְנֶה גַּבֵּי בְּהֵמָה? אִילֵּימָא מִדִּכְתִיב "וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת חַיַּת הָאָרֶץ", וּכְתִיב "וַיְיַצֶר [ה'] אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה", גַּבֵּי תַּנִּין נָמֵי אִפְנוֹיֵי מוּפְנֶה, דִּכְתִיב "וְאֵת כָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה", וּכְתִיב "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדוֹלִים"!

"רֶמֶשׂ" דִּכְתִיב הָתָם, דְּיַבָּשָׁה הוּא. וּמַאי נָפְקָא מִינַּהּ בֵּין מוּפְנֶה מִצַּד אֶחָד לְמוּפְנֶה מִשְּׁנֵי צְדָדִין?

נָפְקָא מִינַּהּ דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: כָּל גְּזֵרָה שָׁוָה שֶׁאֵינָהּ מוּפְנָה כָּל עִיקָּר — אֵין לְמֵדִין הֵימֶנָּה. מוּפְנָה מִצַּד אֶחָד, לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל — לְמֵדִין וְאֵין מְשִׁיבִין, לְרַבָּנַן — לְמֵדִין וּמְשִׁיבִין. מוּפְנָה מִשְּׁנֵי צְדָדִין, דִּבְרֵי הַכֹּל — לְמֵדִין וְאֵין מְשִׁיבִין.

וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, מַאי אִיכָּא בֵּין מוּפְנָה מִצַּד אֶחָד לְמוּפְנָה מִשְּׁנֵי צְדָדִין? נָפְקָא מִינַּהּ, דְּהֵיכָא דְּאִיכָּא מוּפְנָה מִצַּד אֶחָד וּמוּפְנָה מִשְּׁנֵי צְדָדִין — שְׁבָקִינַן מוּפְנָה מִצַּד אֶחָד

דף כג.

וְיָלְפִינַן מוּפְנָה מִשְּׁנֵי צְדָדִין. וּלְהָכִי אַפְנֵיהּ רַחֲמָנָא לִבְהֵמָה מִשְּׁנֵי צְדָדִין, כִּי הֵיכִי דְּלָא נִגְמַר מִן מוּפְנָה מִצַּד אֶחָד.

רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא מַתְנֵי לַהּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר לְקוּלָּא: כָּל גְּזֵרָה שָׁוָה שֶׁאֵינָהּ מוּפְנָה כָּל עִיקָּר — לְמֵדִין וּמְשִׁיבִין, מוּפְנָה מִצַּד אֶחָד — לָרַבִּי יִשְׁמָעֵאל לְמֵדִין וְאֵין מְשִׁיבִין, לָרַבָּנַן לְמֵדִין וּמְשִׁיבִין, מוּפְנָה מִשְּׁנֵי צְדָדִין — דִּבְרֵי הַכֹּל לְמֵדִין וְאֵין מְשִׁיבִין.

וּלְרַבָּנַן, מַאי אִיכָּא בֵּין מוּפְנָה מִצַּד אֶחָד לְשֶׁאֵינָהּ מוּפְנָה כָּל עִיקָּר?

נָפְקָא מִינַּהּ הֵיכָא דְּמַשְׁכַּחַתְּ לַהּ מוּפְנָה מִצַּד אֶחָד, וְשֶׁאֵינָהּ מוּפְנָה כָּל עִיקָּר, וְלָאו לְהַאי אִית לֵיהּ פִּירְכָא, וְלָאו לְהַאי אִית לֵיהּ פִּירְכָא — שָׁבְקִינַן שֶׁאֵינָהּ מוּפְנָה כָּל עִיקָּר, וְגָמְרִינַן מִמּוּפְנָה מִצַּד אֶחָד.

וְהָכָא, מַאי פִּירְכָא אִיכָּא? מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵיפְרְךְ: מָה לְאָדָם, שֶׁכֵּן מִטַּמֵּא מֵחַיִּים.

וְכֵן אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר — הוֹאִיל וְנֶאֱמְרָה בּוֹ "יְצִירָה" כְּאָדָם.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי אַמֵּי: אֶלָּא מֵעַתָּה הַמַּפֶּלֶת דְּמוּת הַר — אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ"? אֲמַר לֵיהּ: הַר מִי קָא מַפְּלָה? אֶבֶן הִיא דְּקָא מַפְּלָה, הָהוּא "גּוּשׁ" אִיקָּרִי.

אֶלָּא מֵעַתָּה הַמַּפֶּלֶת רוּחַ — תְּהֵא אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, הוֹאִיל וְנֶאֱמְרָה בּוֹ "בְּרִיאָה" כְּאָדָם, דִּכְתִיב "וּבוֹרֵא רוּחַ"? וְכִי תֵּימָא לֹא מוּפְנֶה, מִדַּהֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב "יוֹצֵר הָרִים וְרוּחַ", וּכְתִיב "וּבוֹרֵא רוּחַ", שְׁמַע מִינַּהּ לְאַפְנוֹיֵי!

אָמַר לֵיהּ: דָּנִין דִּבְרֵי תוֹרָה מִדִּבְרֵי תוֹרָה, וְאֵין דָּנִין דִּבְרֵי תוֹרָה מִדִּבְרֵי קַבָּלָה.

(אָמַר) רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר — הוֹאִיל וְעֵינֵיהֶם דּוֹמוֹת כְּשֶׁל אָדָם.

אֶלָּא מֵעַתָּה, הַמַּפֶּלֶת דְּמוּת נָחָשׁ תְּהֵא אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, הוֹאִיל וְגַלְגַּל עֵינוֹ עָגוֹלָה כְּשֶׁל אָדָם! וְכִי תֵּימָא הָכִי נָמֵי, לֵיתְנֵי נָחָשׁ!

אִי תְּנָא נָחָשׁ, הֲוָה אָמֵינָא: בְּנָחָשׁ הוּא דִּפְלִיגִי רַבָּנַן עָלֵיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר, דְּלָא כְּתִיב בֵּיהּ "יְצִירָה", אֲבָל בְּהֵמָה וְחַיָּה — לָא פְּלִיגִי, דִּכְתִיבָא (ביה) [בְּיהוּ] "יְצִירָה".

וְהָא גַּבֵּי מוּמִין קָתָנֵי לַהּ: אֶת שֶׁגַּלְגַּל עֵינוֹ עָגוֹל כְּשֶׁל אָדָם! לָא קַשְׁיָא — הָא בְּאוּכְמָא, הָא בְּצִירְיָא.

רַבִּי יַנַּאי אָמַר: הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר — הוֹאִיל וְעֵינֵיהֶם הוֹלְכוֹת לִפְנֵיהֶם כְּשֶׁל אָדָם. וַהֲרֵי עוֹף, דְּאֵין עֵינָיו הוֹלְכוֹת לְפָנָיו, וְקָאָמַר רַבִּי מֵאִיר דְּטָמֵא! אָמַר אַבָּיֵי: בְּקֹרְיָא וְקִיפּוֹפָא, וּבִשְׁאָר עוֹפוֹת — לָא.

מֵיתִיבִי: רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר בִּבְהֵמָה וְחַיָּה, וְדִבְרֵי חֲכָמִים בְּעוֹפוֹת.

מַאי עוֹפוֹת? אִילֵימָא בְּקֹרְיָא וְקִיפּוֹפָא, מַאי שְׁנָא בְּהֵמָה וְחַיָּה דְּעֵינֵיהֶן הוֹלְכוֹת לִפְנֵיהֶן כְּשֶׁל אָדָם? קֹרְיָא וְקִיפּוֹפָא נָמֵי!

אֶלָּא פְּשִׁיטָא בִּשְׁאָר עוֹפוֹת. מִכְּלָל דְּרַבִּי מֵאִיר פְּלִיג בִּשְׁאָר עוֹפוֹת!

חַסּוֹרֵי מִיחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי: רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר — נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר בִּבְהֵמָה וְחַיָּה, וְהוּא הַדִּין לְקֹרְיָא וְקִיפּוֹפָא, וְדִבְרֵי חֲכָמִים בִּשְׁאָר עוֹפוֹת, שֶׁאַף רַבִּי מֵאִיר לֹא נָחֵלַק עִמָּהֶם אֶלָּא בְּקֹרְיָא וְקִיפּוֹפָא, אֲבָל בִּשְׁאָר עוֹפוֹת — מוֹדֵי לְהוּ.

וְהָתַנְיָא: אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק: הַמַּפֶּלֶת מִין בְּהֵמָה וְחַיָּה, לְדִבְרֵי רַבִּי מֵאִיר — וָלָד, וּלְדִבְרֵי חֲכָמִים — אֵינוֹ וָלָד. בְּעוֹפוֹת — תִּיבָּדֵק.

לְמַאן תִּיבָּדֵק? לָאו לְדִבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר: קֹרְיָא וְקִיפּוֹפָא — אִין, שְׁאָר עוֹפוֹת — לָא?

אָמַר רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא: לָא, תִּיבָּדֵק לְרַבָּנַן, דְּאָמְרִי: קֹרְיָא וְקִיפּוֹפָא — אִין, שְׁאָר עוֹפוֹת — לָא.

וּמַאי שְׁנָא קֹרְיָא וְקִיפּוֹפָא מִבְּהֵמָה וְחַיָּה? הוֹאִיל וְיֵשׁ לָהֶן לְסָתוֹת כְּאָדָם.

בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יִרְמְיָה מֵרַבִּי זֵירָא: לְרַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר בְּהֵמָה בִּמְעֵי אִשָּׁה וָלָד מְעַלְיָא הוּא, קִבֵּל בָּהּ אָבִיהָ קִידּוּשִׁין מַהוּ? לְמַאי נָפְקָא מִינַּהּ? לְאִיתְּסוֹרֵי בַּאֲחוֹתָהּ.

לְמֵימְרָא דְּחַיֵּי? וְהָאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: לֹא אָמְרָהּ רַבִּי מֵאִיר אֶלָּא הוֹאִיל וּבְמִינוֹ מִתְקַיֵּים! אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב: עַד כָּאן הֵבִיאוֹ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא לִידֵי גִּיחוּךְ, וְלֹא גִּחֵיךְ.

גּוּפָא, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: לֹא אָמְרָהּ רַבִּי מֵאִיר אֶלָּא הוֹאִיל וּבְמִינוֹ מִתְקַיֵּים. אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדְּפָתְּיֵי:

דף כג:

אַף אֲנַן נָמֵי תְּנֵינָא: הַמַּפֶּלֶת כְּמִין בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף — וָלָד מְעַלְיָא הוּא, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ מִצְווֹרֶת אָדָם.

וְהַמַּפֶּלֶת סַנְדָּל, אוֹ שִׁלְיָא, אוֹ שְׁפִיר מְרוּקָּם, וְהַיּוֹצֵא מְחוּתָּךְ — הַבָּא אַחֲרָיו בְּכוֹר לְנַחֲלָה, וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְכֹהֵן. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּחַיֵּי, הַבָּא אַחֲרָיו בְּכוֹר לְנַחֲלָה מִי הָוֵי?

אָמַר רָבָא: לְעוֹלָם דְּחָיֵי, וְשָׁאנֵי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא: ״רֵאשִׁית אוֹנוֹ״ — מִי שֶׁלִּבּוֹ דָּוֶה עָלָיו, יָצָא זֶה שֶׁאֵין לִבּוֹ דָּוֶה עָלָיו.

בָּעָא מִינֵּיהּ רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה מֵאַבָּיֵי: לְרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר בְּהֵמָה בִּמְעֵי אִשָּׁה וָלָד מְעַלְיָא הוּא — אָדָם בִּמְעֵי בְּהֵמָה מַאי? לְמַאי נָפְקָא מִינֵּיהּ? לְאִשְׁתְּרוֹיֵי בַּאֲכִילָה.

וְתִפְשׁוֹט לֵיהּ מֵהָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַשּׁוֹחֵט אֶת הַבְּהֵמָה וּמָצָא בָּהּ דְּמוּת יוֹנָה — אֲסוּרָה בַּאֲכִילָה!

הָכִי הַשְׁתָּא? הָתָם — לָא פְּרָסוֹת אִיכָּא, וְלָא פַּרְסָה אִיכָּא; הָכָא — נְהִי דְּפַרְסוֹת לֵיכָּא, פַּרְסָה מִיהָא אִיכָּא.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כֹּל שֶׁאֵין בּוֹ כּוּי. אָמַר רַב יִרְמְיָה בַּר אַבָּא אָמַר רַב: הַכֹּל מוֹדִים: גּוּפוֹ תַּיִּישׁ וּפָנָיו אָדָם — אָדָם, גּוּפוֹ אָדָם וּפָנָיו תַּיִּישׁ — וְלֹא כְלוּם.

לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא שֶׁפָּנָיו אָדָם, וְנִבְרָא בְּעֵין אַחַת כִּבְהֵמָה. שֶׁרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מִצּוּרַת אָדָם, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כֹּל צוּרַת אָדָם.

(אָמַר לוֹ) וַאֲמַרוּ לֵיהּ רַבָּנָן] לָרַב יִרְמְיָה בַּר אַבָּא: וְהָא אִיפְּכָא תַּנְיָא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: ״כֹּל צוּרַת״, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: ״מִצּוּרַת״! אָמַר לְהוּ: אִי תַּנְיָא — תַּנְיָא.

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מֻצָּח, וְהַגְּבִינִים, וְהָעֵינַיִם, וְהַלְּסָתוֹת, וְגַבּוֹת הַזָּקָן — עַד שֶׁיְּהוּ כּוּלָּם כְּאֶחָת. רָבָא אָמַר חַסָּא: מֻצָּח, וְהַגָּבִין, וְהָעַיִן, וְהַלֶּסֶת, וְגַבַּת הַזָּקָן — עַד שֶׁיְּהוּ כּוּלָּם כְּאֶחָת.

וְלָא פְּלִיגִי: הָא כְּמַאן דְּאָמַר ״כֹּל צוּרַת״, הָא כְּמַאן דְּאָמַר ״מִצּוּרַת״.

מֵיתִיבִי: צוּרַת פָּנִים שֶׁאָמְרוּ — אֲפִילּוּ פַּרְצוּף אֶחָד מִן הַפַּרְצוּפִין, חוּץ מִן הָאוֹזֶן. לְמֵימְרָא דְּמֵחַד נָמֵי סַגִּי?

אֲמַר אַבָּיֵי: כִּי תַּנְיָא הַהִיא לְעַכֵּב תַּנְיָא, וּכְמַאן דְּאָמַר כֹּל צוּרַת, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: לְעוֹלָם כְּמַאן דְּאָמַר מִצּוּרַת, וּמַאי ״אֶחָד״ — אֶחָד אֶחָד.

אָמַר רָבָא: נִבְרָא בְּעֵין אַחַת וּבְיֶרֶךְ אֶחָד — מִן הַצַּד, אִמּוֹ טְמֵאָה; בָּאֶמְצַע, אִמּוֹ טְהוֹרָה.

אָמַר רָבָא: וְשִׁטּוֹ נָקוּב — אִמּוֹ טְמֵאָה, וְשִׁטּוֹ אָטוּם — אִמּוֹ טְהוֹרָה.

תָּנוּ רַבָּנָן: הַמַּפֶּלֶת גּוּף אָטוּם — אֵין אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה. וְאֵיזֶהוּ גּוּף אָטוּם? רַבִּי אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁינָּטֵל מִן הַחַי וְיָמוּת.

וְכַמָּה יִנָּטֵל מִן הַחַי וְיָמוּת? רַבִּי זַבְדִּי אוֹמֵר:

דף כד.

עַד הָאַרְכּוּבָּה. רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר: עַד לְנָקְבָיו, רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן יְהוֹשֻׁעַ: עַד מְקוֹם טְבִילָתוֹ.

בֵּין רַבִּי זַכַּאי לְרַבִּי יַנַּאי אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ "טְרֵפָה חַיָּה", מָר סָבַר "טְרֵפָה חַיָּה", וּמָר סָבַר "טְרֵפָה אֵינָהּ חַיָּה".

בֵּין רַבִּי יַנַּאי לְרַבִּי יוֹחָנָן, אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: (ניטל) [נִיטְלָה] יָרֵךְ וְחָלַל שֶׁלָּהּ — נְבֵלָה.

אָמַר רַב פָּפָּא: מַחְלוֹקֶת מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, אֲבָל מִלְמַעְלָה לְמַטָּה אֲפִילּוּ כֹּל דְּהוּ — טְהוֹרָה.

וְכֵן אָמַר רַב גִּידֵּל אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַמַּפֶּלֶת אֶת שֶׁגּוּלְגָּלְתּוֹ אֲטוּמָה — אִמּוֹ טְהוֹרָה.

וְאָמַר רַב גִּידֵּל, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַמַּפֶּלֶת כְּמִין אַפְקוּתָא דְּדִיקְלָא — אִמּוֹ טְהוֹרָה.

אִיתְּמַר: הַמַּפֶּלֶת מִי שֶׁפָּנָיו מוּסָמָסִים, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אִמּוֹ טְמֵאָה, רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: אִמּוֹ טְהוֹרָה.

אֵיתֵיבֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ: הַמַּפֶּלֶת יָד חֲתוּכָה וְרֶגֶל חֲתוּכָה — אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא מִגּוּף אָטוּם בָּאתָה. וְאִם אִיתָא, לִיתְנֵי: שֶׁמָּא מִגּוּף אָטוּם אוֹ מִמִּי שֶׁפָּנָיו מוּסָמָסִין!

אָמַר רַב פַּפִּי: בְּפָנָיו מוּסָמָסִין — כּוּלֵּי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי דְּטְמֵאָה, כִּי פְּלִיגִי — בְּפָנָיו טוּחוֹת, וְאִיפְּכָא אִיתְּמַר: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אִמּוֹ טְהוֹרָה, וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר אִמּוֹ טְמֵאָה.

וְלוֹתְבֵיהּ רֵישׁ לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן מֵהָא! מְשׁוּם דְּשַׁנִּי לֵיהּ: הַיְינוּ גּוּף אָטוּם, הַיְינוּ מִי שֶׁפָּנָיו טוּחוֹת.

בְּנֵי רַבִּי חִיָּיא נְפוּק לְקַרְיֵיתָא, אֲתוֹ לְקַמֵּיהּ דַּאֲבוּהוֹן, אָמַר לָהֶם: כְּלוּם בָּא מַעֲשֶׂה לְיֶדְכֶם? אָמְרוּ לוֹ: פָּנִים טוּחוֹת בָּא לְיָדֵינוּ, וְטִימֵּאנוּהָ.

אָמַר לָהֶם: צְאוּ וְטַהֲרוּ מָה שֶׁטִּמֵּאתֶם. מַאי דַּעְתַּיְיכוּ, לְחוּמְרָא? חוּמְרָא דְּאָתְיָא לִידֵי קוּלָּא הִיא, דְּקָיְיהֲבִיתוּ לַהּ יְמֵי טוֹהַר.

אִיתְּמַר: הַמַּפֶּלֶת בְּרִיָּה שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי גַּבִּים וּשְׁנֵי שִׁדְרָאוֹת, אָמַר רַב: בְּאִשָּׁה — אֵינוֹ וָלָד, בִּבְהֵמָה — אָסוּר בַּאֲכִילָה. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: בְּאִשָּׁה — וָלָד, בִּבְהֵמָה — מוּתָּר בַּאֲכִילָה.

בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי? בִּדְרַב חָנִין בַּר אַבָּא, דְּאָמַר רַב חָנִין בַּר אַבָּא: "הַשְׁסוּעָה" — בְּרִיָּה שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי גַּבִּין וּשְׁנֵי שִׁדְרָאוֹת.

רַב אָמַר: בְּרִיָּה בְּעָלְמָא לֵיתַהּ, וְכִי אַגְמְרֵיהּ רַחֲמָנָא לְמֹשֶׁה — בִּמְעֵי אִמָּהּ אַגְמְרֵיהּ. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: בְּרֵיהּ בְּעָלְמָא אִיתָא, וְכִי אַגְמְרֵיהּ רַחֲמָנָא לְמֹשֶׁה — בְּעָלְמָא אַגְמְרֵיהּ, אֲבָל בִּמְעֵי אִמָּהּ — שְׁרָיָא.

אֵיתֵיבֵיהּ רַב שִׁימִי בַּר חִיָּיא לְרַב: רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר, כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי גַּבִּין וּשְׁנֵי שִׁדְרָאוֹת פָּסוּל לַעֲבוֹדָה, אַלְמָא דְּחָיֵי, וְקַשְׁיָא לְרַב! אָמַר לֵיהּ: שִׁימִי אַתְּ! שֶׁשִּׁדְרָתוֹ עֲקוּמָה. מֵיתִיבִי: יֵשׁ בְּעוּבָּרִין שֶׁהֵן אֲסוּרִין — בֶּן אַרְבָּעָה לְדַקָּה, בֶּן שְׁמֹנָה לְגַסָּה, הֵיכָּנוּ וּלְמַטָּה אָסוּר. יָצָא מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי גַּבִּין וּשְׁנֵי שִׁדְרָאוֹת.

מַאי "יָצָא"? לָאו יָצָא מִכְּלַל עוּבָּרִין, שֶׁאֲפִילּוּ בִּמְעֵי אִמָּן אֲסוּרִין?
רַב מְתָרֵץ לְטַעְמֵיהּ, וּשְׁמוּאֵל מְתָרֵץ לְטַעְמֵיהּ. רַב מְתָרֵץ לְטַעְמֵיהּ: בֶּן אַרְבָּעָה לְדַקָּה, בֶּן שְׁמוֹנֶה לְגַסָּה, הֵימֶנּוּ וּלְמַטָּה — אָסוּר.
בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? כְּשֶׁיָּצָא לַאֲוִיר הָעוֹלָם, אֲבָל בִּמְעֵי אִמּוֹ — שְׁרֵי. יָצָא מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי גַּבִּין וּשְׁנֵי שִׂדְרָאוֹת, דַּאֲפִילּוּ בִּמְעֵי אִמּוֹ נָמֵי אָסוּר.

דף כד:

וּשְׁמוּאֵל מְתָרֵץ לְטַעְמֵיהּ: בֶּן אַרְבָּעָה לְדַקָּה, בֶּן שְׁמוֹנֶה לְגַסָּה — הֵימֶנּוּ וּלְמַטָּה אָסוּר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּשֶׁלֹּא כָּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו, אֲבָל כָּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו — מוּתָּר. יָצָא מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי גַּבִּין וּשְׁנֵי שִׂדְרָאוֹת, דְּאַף עַל גַּב דְּכָלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו — אִם יָצָא לַאֲוִיר הָעוֹלָם אָסוּר, בִּמְעֵי אִמּוֹ שְׁרֵי.
תָּנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב: הַמַּפֶּלֶת בְּרִיַּית גּוּף שֶׁאֵינוֹ חָתוּךְ, וּבְרִיַּית רֹאשׁ שֶׁאֵינוֹ חָתוּךְ, יָכוֹל תְּהֵא אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְגוֹ' וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל וְגוֹ'" —
מִי שֶׁרָאוּי לִבְרִית שְׁמֹנָה, יָצְאוּ אֵלּוּ שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִבְרִית שְׁמֹנָה. אָמַר לֵיהּ רַב וְסַיֵּים בַּהּ הָכִי: וְשֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי גַּבִּין וּשְׁנֵי שִׂדְרָאוֹת.
רַבִּי יִרְמְיָה בַּר אַבָּא סָבַר לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא כְּוָותֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל, אָמַר לֵיהּ רַב הוֹנָא: מַאי דַּעְתָּיךְ לְחוּמְרָא? חוּמְרָא דְּאָתֵי לִידֵי קוּלָּא הוּא, דְּקָיְיהֲבַתְּ לַהּ דְּמֵי טוֹהַר. עֲבִיד מִיהָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב, דְּקָיְימָא לַן הִלְכָתָא כְּרַב בְּאִיסּוּרֵי, בֵּין לְקוּלָּא בֵּין לְחוּמְרָא.
אָמַר רָבָא: הֲרֵי אָמְרוּ, אִשָּׁה יוֹלֶדֶת לְתִשְׁעָה וְיוֹלֶדֶת לְשִׁבְעָה, בְּהֵמָה גַּסָּה יוֹלֶדֶת לְתִשְׁעָה — יוֹלֶדֶת לְשִׁבְעָה אוֹ לֹא יָלְדָה?
אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: תָּא שְׁמַע, הֵימֶנּוּ וּלְמַטָּה אָסוּר. מַאי לָאו אַגַּסָּה? לָא, אַדַּקָּה.
הַאי מַאי? אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא אַגַּסָּה — אִצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וּבְאִשָּׁה חָיֵי, בִּבְהֵמָה נָמֵי חָיֵי, קָא מַשְׁמַע לַן דְּלָא חָיֵי.
אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ אַדַּקָּה אִיתְמַר, פְּשִׁיטָא! בַּת תְּלָתָא יַרְחֵי מִי קָא חָיֵי?!
אִצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: כֹּל בְּצִיר תְּרֵי יַרְחֵי חָיֵי, קָא מַשְׁמַע לַן.
אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: הַמַּפֶּלֶת דְּמוּת לִילִית, אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, וְלָד הוּא אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּנָפַיִם. תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מַעֲשֶׂה בְּסִימוֹנְיָא בְּאַחַת שֶׁהִפִּילָה דְּמוּת לִילִית, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְאָמְרוּ: וְלָד הוּא אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּנָפַיִם.
הַמַּפֶּלֶת דְּמוּת נָחָשׁ, הוֹרָה חֲנִינָא בֶּן אָחִיו שֶׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה. הָלַךְ רַבִּי יוֹסֵף וְסִפֵּר דְּבָרִים לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל, שָׁלַח לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הַנַּהֵג בֶּן אָחִיךָ וּבֹא.

בַּהֲלִיכָתָן, יָצְתָה כַּלַּת (רַבִּי) חֲנִינָא לִקְרָאתוֹ, אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, הַמַּפֶּלֶת כְּמִין נָחָשׁ מַהוּ? אָמַר לָהּ: אִמּוֹ טְהוֹרָה. אָמְרָה לוֹ: וַהֲלֹא מִשְׁמְךָ אָמְרָה לִי חֲמוֹתִי אִמּוֹ טְמֵאָה? וְאָמַר לָהּ: מֵאֵיזֶה טַעַם? הוֹאִיל וְגִלְגֵּל עֵינוֹ עָגוֹל כְּשֶׁל אָדָם. מִתּוֹךְ דְּבָרֶיהָ נִזְכַּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שָׁלַח לוֹ לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל: מִפִּי הוֹרָה חֲנִינָא.

אָמַר אַבָּיֵי: שְׁמַע מִינַּהּ, צוּרְבָּא מֵרַבָּנַן דְּאָמַר מִילְּתָא — לֵימָא בַּהּ טַעְמָא, דִּכְי מַדְכְּרוּ לֵיהּ — מִדְּכַר.

מַתְנִי' הַמַּפֶּלֶת שְׁפִיר מָלֵא מַיִם, מָלֵא דָּם, מָלֵא גְּנִינִים — אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת לְוָלָד. וְאִם הָיָה מְרוּקָּם — תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה. הַמַּפֶּלֶת סַנְדָּל אוֹ שִׁלְיָא — תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה.

גְּמָ' בְּשִׁלְמָא דָּם וּמַיִם — לֹא כְּלוּם הִיא, אֶלָּא גְּנִינִים — נֵיחוּשׁ שְׁמָא וָלָד הֲוָה וְנִימּוֹחַ? אָמַר אַבָּיֵי: כַּמָּה יַיִן חַי שְׁתַת אִמּוֹ שֶׁל זֶה שֶׁנִּמּוֹחַ עוּבָּרָהּ בְּתוֹכָהּ מֵעֶיהָ?

רָבָא אָמַר: "מָלֵא" תְּנַן, וְאִם אִיתָא דְּאִתְּמוֹחֵי אִתְּמַח — מִחְסָר [הֲוָה] חָסַר. רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה אָמַר: "גְּוּנִים" תְּנַן, וְאִם אִיתָא דְּאִתְּמוֹחֵי אִתְּמַח — כּוּלֵּהּ בְּחַד גַּוְונָא הֲוֵי קָאֵי.

תַּנְיָא, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: קוֹבֵר מֵתִים הָיִיתִי, וְהָיִיתִי מְסַתֵּכֵל בַּעֲצָמוֹת שֶׁל מֵתִים. הַשּׁוֹתֶה יַיִן חַי — עַצְמוֹתָיו שְׁרוּפִין, מָזוּג — עַצְמוֹתָיו סְכוּיִין, כָּרָאוּי — עַצְמוֹתָיו מְשׁוּחִין. וְכָל מִי שֶׁשִּׁתְּיִיתוֹ מְרוּבָּה מַאֲכִילְתּוֹ — עַצְמוֹתָיו שְׁרוּפִין, אֲכִילְתּוֹ מְרוּבָּה מִשְׁתְּיִיתוֹ — עַצְמוֹתָיו סְכוּיִין, כָּרָאוּי — עַצְמוֹתָיו מְשׁוּחִין.

תַּנְיָא, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר, וְאִיתֵּימָא רַבִּי יוֹחָנָן: קוֹבֵר מֵתִים הָיִיתִי. פַּעַם אַחַת רָצְתִי אַחַר צְבִי, וְנִכְנַסְתִּי בְּקוּלִית שֶׁל מֵת, וְרָצְתִי אַחֲרָיו שָׁלֹשׁ פַּרְסָאוֹת, וּצְבִי לֹא הִגַּעְתִּי, וְקוּלִית לֹא כָלְתָה. כְּשֶׁחָזַרְתִּי לַאֲחוֹרַי, אָמְרוּ לִי: שֶׁל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן הָיְתָה.

תַּנְיָא, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: קוֹבֵר מֵתִים הָיִיתִי. פַּעַם אַחַת נִפְתְּחָה מְעָרָה תַּחְתַּי, וְעָמַדְתִּי בְּגִלְגֵּל עֵינוֹ שֶׁל מֵת עַד חוֹטְמִי. כְּשֶׁחָזַרְתִּי לַאֲחוֹרַי, אָמְרוּ: עַיִן שֶׁל אַבְשָׁלוֹם הָיְתָה.

וְשֶׁמָּא תֹּאמַר: אַבָּא שָׁאוּל נָפֵס הֲוָה — אַבָּא שָׁאוּל אָרוֹךְ בְּדוֹרוֹ הֲוָה וְרַבִּי טַרְפוֹן מַגִּיעַ לְכִתְפּוֹ, וְרַבִּי טַרְפוֹן אָרוֹךְ בְּדוֹרוֹ הֲוָה וְרַבִּי מֵאִיר מַגִּיעַ לְכִתְפּוֹ, רַבִּי מֵאִיר אָרוֹךְ בְּדוֹרוֹ הֲוָה וְרַבִּי מַגִּיעַ לְכִתְפּוֹ, רַבִּי אָרוֹךְ בְּדוֹרוֹ הֲוָה

וְרַבִּי חִיָּיא מַגִּיעַ לְכִתְפּוֹ, וְרַבִּי חִיָּיא אָרוֹךְ בְּדוֹרוֹ הֲוָה וְרַב מַגִּיעַ לְכִתְפּוֹ, רַב אָרוֹךְ בְּדוֹרוֹ הֲוָה וְרַב יְהוּדָה מַגִּיעַ לְכִתְפּוֹ, וְרַב יְהוּדָה אָרוֹךְ בְּדוֹרוֹ הֲוָה וְאַדָּא דַּיְילָא מַגִּיעַ לְכִתְפּוֹ,

דף כה.

פְּרַשְׁתְּבִינָא דְּפוּמְבְּדִיתָא קָאֵי לֵיהּ לְאַדָּא דַּיְילָא עַד פַּלְגֵיהּ, וְכוּלֵּי עָלְמָא קָאֵי לְפָרַשְׁתְּבִינָא דְּפוּמְבְּדִיתָא עַד חַרְצֵיהּ.

שָׁאֲלוּ לִפָּנֵי רַבִּי: הַמַּפֶּלֶת שְׁפִיר מָלֵא בָּשָׂר מַהוּ? אָמַר לָהֶם: לֹא שָׁמַעְתִּי.
אָמַר לְפָנָיו רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי: כָּךְ אָמַר אַבָּא — מָלֵא דָּם טְמֵאָה נִדָּה, מָלֵא בָּשָׂר טְמֵאָה לֵידָה.
אָמַר לֵיהּ: אֵילְמָלֵי דְּבַר חָדָשׁ אָמַרְתָּ לָנוּ מִשּׁוּם אָבִיךָ — שְׁמַעְנוּךָ. עַכְשָׁיו,
מִדְּהָא קַמַּיְיתָא כִּיחִידָאָה קָאָמַר — כְּסוֹמְכוֹס שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, הָא נָמֵי — שֶׁמָּא כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמְרָהּ, וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.
דְּתַנְיָא: הַמַּפֶּלֶת שָׁפִיר שֶׁאֵינוֹ מְרוּקָם, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: וָלָד, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ וָלָד.
אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: מַחְלוֹקֶת בְּעָכּוּר, אֲבָל בְּצָלוּל דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינוֹ וָלָד. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: בְּצָלוּל מַחְלוֹקֶת.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: בְּצָלוּל מַחְלוֹקֶת, אֲבָל בְּעָכּוּר דִּבְרֵי הַכֹּל וָלָד, אוֹ דִלְמָא בֵּין בָּזֶה וּבֵין בָּזֶה מַחְלוֹקֶת? תֵּיקוּ.
מֵיתִיבִי: אֶת זוֹ דָּרַשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא — "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם", מְלַמֵּד שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עוֹר לְאָדָם אֶלָּא אִם כֵּן נוֹצֵר.
אַלְמָא: בְּעוֹר תַּלְיָא מִילְתָא, לָא שְׁנָא עָכּוּר וְלָא שְׁנָא צָלוּל.
אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא בְּצָלוּל מַחְלוֹקֶת — הַיְינוּ דְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ בְּעָכּוּר מַחְלוֹקֶת — לְמָה לִי קְרָא? סְבָרָא בְּעָלְמָא הוּא! אֶלָּא שְׁמַע מִינַּהּ: בְּצָלוּל מַחְלוֹקֶת, שְׁמַע מִינַּהּ.
וְכֵן אָמַר רַב נַחְמָן, אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ: מַחְלוֹקֶת בְּעָכּוּר, אֲבָל בְּצָלוּל — דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינוֹ וָלָד.
אֵיתִיבֵיהּ רָבָא לְרַב נַחְמָן: אֶלָּא אָמְרוּ, סִימָן וָלָד בִּבְהֵמָה דַּקָּה — טִינּוּף, בְּגַסָּה — שִׁלְיָא, בְּאִשָּׁה — שָׁפִיר וְשִׁלְיָא.
וְאִילּוּ שָׁפִיר בִּבְהֵמָה לָא פָּטַר, אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא בְּצָלוּל מַחְלוֹקֶת — מִשּׁוּם הָכִי.
אִשָּׁה דְּרַבִּי בַּהּ קְרָא, פְּטַר בַּהּ שָׁפִיר; בִּבְהֵמָה דְּלָא רַבִּי קְרָא, לָא פְּטַר בַּהּ שָׁפִיר.
אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ בְּעָכּוּר מַחְלוֹקֶת, מִכְּדֵי סְבָרָא הוּא, מַאי שְׁנָא אִשָּׁה, וּמַאי שְׁנָא בְּהֵמָה?
מִי סָבְרַתְּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִפְּשָׁט פְּשִׁיט לֵיהּ? רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סַפּוּקֵי מְסַפְּקָא לֵיהּ, וְאָזֵיל הָכָא לְחוּמְרָא וְהָכָא לְחוּמְרָא.
גַּבֵּי אִשָּׁה, דְּמָמוֹנָא הוּא — סְפֵק מָמוֹנָא לְקוּלָּא.
גַּבֵּי בְּהֵמָה, דְּאִיסּוּרָא הוּא דְּאִיכָּא לְגַבֵּי גִּיזָּה וַעֲבוֹדָה — סְפֵק אִיסּוּרָא לְחוּמְרָא; הָכִי נָמֵי גַּבֵּי אִשָּׁה — סְפֵק טוּמְאָה לְחוּמְרָא.
וּמִי מְסַפְּקָא לֵיהּ? וְהָא קְרָא קָאָמַר! מִדְּרַבָּנַן, וּקְרָא אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא הוּא.

אֲמַר לֵיהּ רַב חֲנִינָא בַּר שָׁלְמְיָא לְרַב: הָא רַבִּי, הָא רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי, וְהָא רַבִּי אוֹשַׁעְיָא, וְהָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי — מָר כְּמַאן סְבִירָא לֵיהּ?

אֲמַר לֵיהּ: אֲנִי אוֹמֵר אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה, אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת.

וּשְׁמוּאֵל אָמַר: אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה חוֹשֶׁשֶׁת. וְאַזְדָּא שְׁמוּאֵל לְטַעְמֵיהּ, דְּכִי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר: מֵעוֹלָם לָא דָּכוּ שָׁפִיר בִּנְהַרְדְּעָא, לְבַר מֵהָהוּא שְׁפִירָא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל, דְּמַנַּח עֲלֵיהּ חוּט הַשַּׁעֲרָה מֵהַאי גִּיסָא וְחַזְיֵהּ מֵהַאי גִּיסָא. אָמַר: אִם אִיתָא דְּוָלָד הוּאי — לָא הֲוָה זִיג כּוּלֵי הַאי.

וְאִם הָיָה מְרוּקָם וְכוּ'. תָּנוּ רַבָּנָן: אֵיזֶהוּ שָׁפִיר מְרוּקָם? אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: תְּחִלַּת בְּרִיָּיתוֹ מֵרֹאשׁוֹ, וּשְׁתֵּי עֵינָיו כִּשְׁתֵּי טִיפִּין שֶׁל זְבוּב. תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא: מְרוּחָקִין זֶה מִזֶּה. שְׁנֵי חֻטְמִין כִּשְׁתֵּי טִיפִּים שֶׁל זְבוּב.

תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא: וּמְקוֹרְבִין זֶה לָזֶה, וּפִיו מָתוּחַ כְּ"חוּט הַשַּׁעֲרָה", וּגְוִיָּתוֹ כַּ"עֲדָשָׁה", וְאִם הָיְתָה נְקֵבָה — נְדוֹנָהּ כְּ"שְׁעוֹרָה" לְאַרְכָּהּ.

וְחִתּוּךְ יָדִים וְרַגְלַיִם אֵין לוֹ, וְעָלָיו מְפוֹרָשׁ בַּקַּבָּלָה: "הֲלֹא כָחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּסוֹכְכֵנִי חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי וּפְקֻדָּתְךָ שָׁמְרָה רוּחִי".

וְאֵין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ בְּמַיִם — שֶׁהַמַּיִם עַזִּין

דף כה:

וְטוֹרְדִין אוֹתוֹ, אֶלָּא בּוֹדְקִין אוֹתוֹ בְּשֶׁמֶן — שֶׁהַשֶּׁמֶן רַךְ וּמְצַחְצְחוֹ, וְאֵין רוֹאִין אֶלָּא בַּחַמָּה. כֵּיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ? כֵּיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ?! כִּדְאָמְרִינַן! אֶלָּא, בַּמֶּה בּוֹדְקִין אוֹתוֹ לֵידַע אִם זָכָר הוּא אִם נְקֵבָה הִיא?

אַבָּא שָׁאוּל בַּר נַשׁ, וְאָמְרִי לַהּ אַבָּא שָׁאוּל בַּר רֶמֶשׁ, אוֹמֵר: מֵבִיא קֵיסָם שֶׁרֹאשׁוֹ חָלָק, וּמְנַעֲנֵעַ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, אִם מְסַכְסֵךְ — בְּיָדוּעַ שֶׁזָּכָר הוּא, וְאִם לָאו — בְּיָדוּעַ שֶׁנְּקֵבָה הִיא.

אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, אֲבָל מִן הַצְּדָדִין — אֵימָא כּוֹתְלֵי בֵּית הָרֵחֶם נִינְהוּ.

אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: תָּנָא, "אִם הָיְתָה נְקֵבָה — נְדוֹנָהּ כִּשְׁעוֹרָה סְדוּקָה". מַתְקֵיף לַהּ רַב נַחְמָן: וְדִילְמָא חוּט שֶׁל בֵּיצִים נִינְהוּ? אָמַר אַבָּיֵי: הַשְׁתָּא בֵּיצִים גּוּפַיְיהוּ לָא יְדִיעִי, חוּט שֶׁל בֵּיצִים יְדִיעַ?

אָמַר רַבִּי עַמְרָם, תָּנָא: שְׁתֵּי יַרְכוֹתָיו כִּשְׁנֵי חוּטִין שֶׁל זְהוֹרִית. וְאָמַר רַבִּי עַמְרָם עָלַהּ: כְּשֶׁל עֶרֶב. וּשְׁנֵי זְרוֹעוֹתָיו כִּשְׁנֵי חוּטִין שֶׁל זְהוֹרִית, וְאָמַר רַבִּי עַמְרָם עָלַהּ: כְּשֶׁל שְׁתִי.

אָמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל לְרַב יְהוּדָה: שִׁינָּנָא, לָא תַּעֲבֵיד עוֹבָדָא עַד שֶׁיִּשְׁתְּעִיר. וּמִי אָמַר שְׁמוּאֵל הָכִי? וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל: אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ חוֹשֶׁשֶׁת!

אָמַר רַב אַמֵּי בַּר שְׁמוּאֵל: לְדִידִי מְפָרְשָׁא לִי מִינַּיהּ דְּמָר שְׁמוּאֵל — לָחוֹשׁ חוֹשֶׁשֶׁת, יְמֵי טָהֳרָה לָא יָהֲבִינַן לַהּ עַד שֶׁיִּשְׁתְּעִיר.

לְמֵימְרָא דִּמְסַפְּקָא לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל? וְהָא הָהוּא שְׁפִירָא דַּאֲתָאי לְקַמֵּיהּ דְּמָר שְׁמוּאֵל, אָמַר: "הָא בַּר אַרְבְּעִין וְחַד יוֹמָא", וְחַשֵּׁיב מִיּוֹמָא דְּאָזְלָא לִטְבִילָה עַד הָהוּא יוֹמָא, וְלָא הֲוָה אֶלָּא אַרְבְּעִין יוֹמִין,

וַאֲמַר לְהוּ: הַאי בְּנָדָה בְּעַל; כַּפְּתֵיהּ, וְאוֹדִי! שַׁאנֵי שְׁמוּאֵל, דְּרַב גּוּבְרֵיהּ.

הַמַּפֶּלֶת סַנְדָּל וְכוּ'. תְּנוּ רַבָּנַן: סַנְדָּל דּוֹמֶה לַדָּג שֶׁל יָם, מִתְּחִלָּתוֹ וְלַד הוּא, אֶלָּא שֶׁנִּרְצַף.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: סַנְדָּל דּוֹמֶה לַלָּשׁוֹן שֶׁל שׁוֹר הַגָּדוֹל. מִשּׁוּם רַבּוֹתֵינוּ הֵעִידוּ: סַנְדָּל צָרִיךְ צוּרַת פָּנִים.

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה, סַנְדָּל צָרִיךְ צוּרַת פָּנִים. אָמַר רַב אַדָּא, אָמַר רַב יוֹסֵף, אָמַר רַבִּי יִצְחָק: סַנְדָּל צָרִיךְ צוּרַת פָּנִים, וַאֲפִילּוּ מֵאֲחוֹרָיו. מָשָׁל לְאָדָם שֶׁסָּטַר אֶת חֲבֵירוֹ, וְהֶחְזִיר פָּנָיו לַאֲחוֹרָיו.

בִּימֵי רַבִּי יַנַּאי, בִּקְּשׁוּ לְטַהֵר אֶת הַסַּנְדָּל שֶׁאֵין לוֹ צוּרַת פָּנִים. אָמַר לָהֶם רַבִּי יַנַּאי: טִיהַרְתֶּם אֶת הַוַּוְלָדוֹת!

וְהָתַנְיָא: מִשּׁוּם רַבּוֹתֵינוּ הֵעִידוּ: סַנְדָּל צָרִיךְ צוּרַת פָּנִים! אָמַר רַב בִּיבִי בַּר אַבָּיֵי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מֵעֵדוּתוֹ שֶׁל רַבִּי נְחוּנְיָא נִשְׁנֵית מִשְׁנָה זוֹ. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: זָכָה בַּהּ רַב בִּיבִי בִּשְׁמַעְתֵּיהּ, דְּאָנָא וְהוּא הֲוֵינָא יָתְבִין קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן כִּי אַמְרַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא, וּקְדַם אִיהוּ וַאֲמַר וּזְכָה בַּהּ.

לָמָּה הִזְכִּירוּ סַנְדָּל, וַהֲלֹא אֵין סַנְדָּל שֶׁאֵין עִמּוֹ וָלָד?

אִי דְּאִתְיְלִידָא נְקֵבָה בַּהֲדֵיהּ — הָכִי נָמֵי, הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן — דְּאִתְיְלִיד זָכָר בַּהֲדֵיהּ.

מַהוּ דְּתֵימָא: הוֹאִיל וְאָמַר רַב יִצְחָק בַּר אַמֵּי, אִשָּׁה מַזְרַעַת תְּחִילָּה — יוֹלֶדֶת זָכָר, אִישׁ מַזְרִיעַ תְּחִלָּה — יוֹלֶדֶת נְקֵבָה, מִדְּהָא זָכָר — הָא נָמֵי זָכָר.

קָא מַשְׁמַע לַן: אֵימָא שְׁנֵיהֶם הִזְרִיעוּ בְּבַת אַחַת, הַאי זָכָר וְהַאי נְקֵבָה.

דָּבָר אַחֵר: שֶׁאִם תֵּלֵד נְקֵבָה לִפְנֵי שְׁקִיעַת הַחַמָּה, וְסַנְדָּל לְאַחַר שְׁקִיעַת הַחַמָּה — מוֹנָה תְּחִלַּת נִדָּה לָרִאשׁוֹן, וּתְחִלַּת נִדָּה לָאַחֲרוֹן.

סַנְדָּל דִּתְנַן

דף כו.

גַּבֵּי בְּכוֹרוֹת, לְמַאי הִלְכְתָא?

לַבָּא אַחֲרָיו — בְּכוֹר לְנַחֲלָה, וְאֵין בְּכוֹר לְכֹהֵן.
סַנְדָּל דִּתְנַן גַּבֵּי כָּרֵיתוֹת, לְמַאי הִלְכְתָא?
שֶׁאִם תֵּלֵד וָלָד דֶּרֶךְ דּוֹפֶן, וְסַנְדָּל דֶּרֶךְ רֶחֶם — דְּמַיְיתָא קָרְבָּן אַסַּנְדָּל.
וּלְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: יוֹצֵא דֶּרֶךְ דּוֹפֶן וָלָד מְעַלְיָא הוּא — מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?
אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: שֶׁאִם תֵּלֵד וָלָד בְּנֵיוּתָהּ, וְסַנְדָּל לְאַחַר שֶׁנִּתְגַּיְּירָה — דְּמַיְיתָא קָרְבָּן אַסַּנְדָּל.
אַמְרוּהָ רַבָּנַן קַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא, וּמִי אִיתַּנְהוּ לְהָנֵי שִׁינּוּיֵי? וְהָא תַּנְיָא: כְּשֶׁהֵן יוֹצְאִין — אֵין יוֹצְאִין אֶלָּא כְּרוּכִין!
אָמַר רַב פָּפָּא: שְׁמַע מִינָּה, מִכְרַךְ כָּרִיךְ לֵיהּ וָלָד לְסַנְדָּל אַפַּלְגֵּיהּ, וּמְשַׁלְחֵיךְ לֵיהּ כְּלַפֵּי רֵישֵׁיהּ. גַּבֵּי בְּכוֹרוֹת, כְּגוֹן שֶׁיָּצְאוּ דֶּרֶךְ רֹאשֵׁיהֶם, דְּסַנְדָּל קָדִים וְנָפֵיק. גַּבֵּי כָּרֵיתוֹת, שֶׁיָּצְאוּ דֶּרֶךְ מַרְגְּלוֹתֵיהֶם, דְּוָלָד קָדִים וְנָפֵיק.
רַב הוּנָא בַּר תַּחְלִיפָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא מְצוּמְצָמִין, וְאֵיפּוֹךְ שְׁמַעְתָּתָא. גַּבֵּי בְּכוֹרוֹת — שֶׁיָּצְאוּ דֶּרֶךְ מַרְגְּלוֹתֵיהֶם, וְלָד דְּאִית בֵּיהּ חִיּוּתָא סָרִיךְ וְלָא נָפֵיק, סַנְדָּל דְּלֵית בֵּיהּ חִיּוּתָא שָׁרִיךְ וְנָפֵיק. גַּבֵּי כָּרֵיתוֹת — שֶׁיָּצְאוּ דֶּרֶךְ רֹאשֵׁיהֶן, וְלָד דְּאִית בֵּיהּ חִיּוּתָא מִדְּנָפֵיק רֵישֵׁיהּ הָוְיָא לֵידָה, סַנְדָּל עַד דְּנָפֵיק רוּבֵּיהּ.
מַתְנִי' שִׁלְיָא בַּבַּיִת — הַבַּיִת טָמֵא, לֹא שֶׁהַשִּׁלְיָא וָלָד, אֶלָּא שֶׁאֵין שִׁלְיָא בְּלֹא וָלָד.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: נִימּוֹק הַוָּלָד, עַד שֶׁלֹּא יָצָא.
גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנַן: שִׁלְיָא — תְּחִלָּתָהּ דּוֹמָה לְחוּט שֶׁל עֵרֶב, וְסוֹפָהּ דּוֹמָה כְּתוֹרְמוֹס, וַחֲלוּלָהּ כַּחֲצוֹצֶרֶת, וְאֵין שִׁלְיָא פְּחוּתָה מִטֶּפַח. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שִׁלְיָא דּוֹמָה לְקוּרְקְבָן שֶׁל תַּרְנְגוֹלִין, שֶׁהַדַּקִּין יוֹצְאִין מִמֶּנָּה.
תַּנְיָא: רַבִּי אוֹשַׁעְיָא זְעֵירָא דְּמִן חַבְרַיָּא — חָמְשָׁה שִׁיעוּרִין טָפַח, וְאֵלּוּ הֵן: שִׁלְיָא, שׁוֹפָר, שִׁדְרָה, דּוֹפֶן סוּכָּה, וְהָאֲזוֹב.
שִׁלְיָא — הָא דַּאֲמַרַן. שׁוֹפָר — דְּתַנְיָא: כַּמָּה יְהֵא שִׁיעוּר שׁוֹפָר? פֵּירֵשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: כְּדֵי שֶׁיֹּאחֲזֶנּוּ בְּיָדוֹ, וְיַרְאֶה לְכָאן וּלְכָאן טָפַח.
שִׁדְרָה מָה הִיא? דְּאָמַר רַבִּי פַּרְנָךְ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שִׁדְרוֹ שֶׁל לוּלָב צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא יוֹצֵא מִן הַהֲדַס טָפַח. דּוֹפֶן סוּכָּה — דְּתַנְיָא: שְׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן, שְׁלִישִׁית אֲפִילּוּ טָפַח. אֵזוֹב — דְּתָנֵי רַבִּי חִיָּיא: אֵזוֹב טָפַח.
אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּא: דָּרַשׁ שֵׁילָא אִישׁ כְּפַר תְּמַרְתָּא — תְּלַת מַתְנְיָתָא, וְתַרְתֵּי שְׁמַעְתָּתָא, שִׁיעוּרָא טָפַח. תַּרְתֵּי? חֲדָא הִיא! אָמַר אַבָּיֵי: אֵימָא — אָמַר רַבִּי חִיָּיא: אֵזוֹב טָפַח.

וְתוּ לֵיכָּא? וְהָאֵיכָּא טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח מְרוּבָּע — מֵבִיא אֶת הַטּוּמְאָה, וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטּוּמְאָה.

טֶפַח קָאָמְרִינַן, טֶפַח עַל טֶפַח לָא קָאָמְרִינַן.

וְהָא אִיכָּא אֶבֶן הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר טֶפַח, וּמִן הַכִּירָה שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת — חִבּוּר!

כִּי קָאָמְרִינַן הֵיכָא דִּבְצִיר מִטֶּפַח לָא חָזֵי, אֲבָל הָכָא, כָּל שֶׁכֵּן דִּבְצִיר מִטֶּפַח — יַד תַּנּוּר הוּא.

וְהָאֵיכָּא

דף כו:

תַּנּוּרֵי בָּנוֹת טֶפַח! דְּתַנְיָא: תַּנּוּר תְּחִלָּתוֹ אַרְבָּעָה וּשְׁיָרָיו אַרְבָּעָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּגָדוֹל, אֲבָל בְּקָטָן — תְּחִלָּתוֹ כֹּל שֶׁהוּא מִשֶּׁתְּגַמֵּר מְלַאכְתּוֹ, וּשְׁיָרָיו בְּרוּבּוֹ.

וְכַמָּה "כֹּל שֶׁהוּא"? אָמַר רַבִּי יַנַּאי: טֶפַח, שֶׁכֵּן עוֹשִׂין תַּנּוּרֵי בָּנוֹת טֶפַח. בִּפְלוּגְתָּא לָא קָמַיְירֵי.

הַשְׁתָּא דַּאֲתֵית לְהָכִי, הָא נָמֵי פְּלוּגְתָּא הִיא. דְּקָתָנֵי סֵיפָא: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא אָמְרוּ טֶפַח אֶלָּא מִן הַתַּנּוּר וְלַכּוֹתֶל.

וְהָאֵיכָּא מִסְגֶּרֶת טֶפַח! בְּדִכְתִיבָן לָא קָא מַיְירֵי, וְהָאֵיכָּא כַּפּוֹרֶת טֶפַח, בְּקָדָשִׁים לָא קָמַיְירֵי.

וְהָאֵיכָּא דַּיָּהּ לַקּוֹרָה שֶׁהִיא רְחָבָה טֶפַח! בִּדְרַבָּנַן לָא קָמַיְירֵי, אֶלָּא בִּדְכִתִיבָן וְלָא מְפָרְשִׁי שִׁיעוּרַיְיהוּ.

יָתֵיב רַב יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מָרְתָא קַמֵּיהּ דְּרַב כָּהֲנָא, וְיָתֵיב וְקָאָמַר: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרִאשׁוֹנִים תּוֹלִין אֶת הַשִּׁלְיָא בַּוָּלָד, מִכָּאן וְאֵילָךְ חוֹשְׁשִׁין לְוָלָד אַחֵר.

אָמַר לֵיהּ: וּמִי אָמַר רַב הָכִי? וְהָאָמַר רַב: אֵין הַוָּלָד מִתְעַכֵּב אַחַר חֲבֵירוֹ כְּלוּם! אִישְׁתִּיק.

אָמַר לֵיהּ: דִּלְמָא כָּאן בְּנָפָל, כָּאן בְּבֶן קַיָּימָא?

אָמַר לֵיהּ: אַתְּ אָמַרְתְּ לִשְׁמַעְתְּתֵיהּ דְּרַב בְּפֵירוּשׁ? אָמַר רַב הָכִי: הַפִּילָה נָפָל וְאַחַר כָּךְ הַפִּילָה שִׁלְיָא — כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים תּוֹלִין אֶת הַשִּׁלְיָא בַּוָּלָד, מִכָּאן וְאֵילָךְ חוֹשְׁשִׁין לְוָלָד אַחֵר.

יָלְדָה וְאַחַר כָּךְ הַפִּילָה שִׁלְיָא — אֲפִילּוּ מִכָּאן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים אֵין חוֹשְׁשִׁין לְוָלָד אַחֵר.

שְׁמוּאֵל וְתַלְמִידֵי דְּרַב וְרַב יְהוּדָה הֲווֹ יָתְבִי, חָלִיף וְאָזֵיל רַב יוֹסֵף בְּרֵיהּ דְּרַב מְנַשְּׁיָא מִדְּוִיל לְאַפַּיְיהוּ, בָּאלַי וְאָתֵי. אָמַר: אָתֵי לַן גַּבְרָא דְּרָמֵינַן לֵיהּ בְּגִילָא דְּחִטְּתָא וּמְרָמֵי וּמְדָחֵי.

אַדְּהָכִי אֲתָא, אָמַר לֵיהּ שְׁמוּאֵל: מַאי אָמַר רַב בְּשִׁלְיָא? אָמַר לֵיהּ: הָכִי אָמַר רַב: אֵין תּוֹלִין אֶת הַשִּׁלְיָא אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁל קַיָּימָא. שַׁיְּילִינְהוּ שְׁמוּאֵל לְכָל תַּלְמִידֵי דְּרַב, וְאָמְרִי לֵיהּ: הָכִי. הָדַר חַזְיֵיהּ לְרַב יְהוּדָה בִּישׁוּת.

בְּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל מֵרַבִּי: הַמַּפֶּלֶת דְּמוּת עוֹרֵב וְשִׁלְיָא מַהוּ? אֲמַר לֵיהּ: אֵין תּוֹלִין אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בְּמִינוֹ שִׁלְיָא.

קְשׁוּרָה בּוֹ מַהוּ? אֲמַר לֵיהּ: דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שָׁאַלְתָּ. אִיתְיְבֵיהּ: הַמַּפֶּלֶת מִין בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף וְשִׁלְיָא עִמָּהֶן, בִּזְמַן שֶׁהַשִּׁלְיָא קְשׁוּרָה עִמָּהֶן — אֵין חוֹשְׁשִׁין לְוָלָד אַחֵר, אֵין שִׁלְיָא קְשׁוּרָה עִמָּהֶן — חוֹשְׁשִׁין לְוָלָד אַחֵר, הֲרֵינִי מֵטִיל עֲלֵיהֶן

דף כז.

חוֹמֶר שְׁנֵי וְלָדוֹת, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר שֶׁמָּא נִמּוֹחַ שָׁפִיר שֶׁל שִׁלְיָא וְנִמּוֹחָה שִׁלְיָא שֶׁל שָׁפִיר. תִּיּוּבְתָּא.

אָמַר רַבָּה בַּר שֵׁילָא, אָמַר רַב מַתְנָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: מַעֲשֶׂה וְתָלוּ אֶת הַשִּׁלְיָא בַּוָּלָד עַד עֶשְׂרָה יָמִים, וְלֹא אָמְרוּ תּוֹלִין אֶלָּא בְּשִׁלְיָא הַבָּאָה אַחַר הַוָּלָד.

אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַעֲשֶׂה וְתָלוּ אֶת הַשִּׁלְיָא בַּוָּלָד, עַד עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה יָמִים. אָמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף: עַד עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אָמְרַתְּ לַן.

אָמַר רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב עַוִּירָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מַעֲשֶׂה וְנִשְׁתַּהָה הַוָּלָד אַחַר חֲבֵירוֹ שִׁלֹּשִׁים וּשְׁלֹשָׁה יוֹם. אָמַר לֵיהּ רַב יוֹסֵף: שְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה אָמְרַתְּ לַן.

הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר יוֹלֶדֶת לְתִשְׁעָה יוֹלֶדֶת לְמִקּוּטָּעִין, מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ אֶחָד נִגְמְרָה צוּרָתוֹ לְסוֹף שִׁבְעָה, וְאֶחָד נִגְמְרָה צוּרָתוֹ לִתְחִלַּת תִּשְׁעָה. אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר יוֹלֶדֶת לְתִשְׁעָה אֵינָהּ יוֹלֶדֶת לְמִקּוּטָּעִין, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר?

אֵיפּוֹךְ שְׁמַעְתָּתָא: שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשָׁה — לְשִׁלְיָא, עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה — לְוָלָד.

אָמַר רַבִּי אָבִין בַּר רַב אַדָּא, אָמַר רַב מְנַחֵם אִישׁ כְּפַר שְׂעָרִים, וְאָמְרִי לַהּ בֵּית שְׂעָרִים: מַעֲשֶׂה וְנִשְׁתַּהָה וָלָד אֶחָד אַחַר חֲבֵירוֹ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים, וַהֲרֵי הֵם יוֹשְׁבִים לְפָנֵינוּ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. וּמַאן נִינְהוּ? יְהוּדָה וְחִזְקִיָּה בְּנֵי רַבִּי חִיָּיא.

וְהָא אָמַר מָר: אֵין אִשָּׁה מִתְעַבֶּרֶת וְחוֹזֶרֶת וּמִתְעַבֶּרֶת! אָמַר אַבָּיֵי: טִיפָּה אַחַת הָיְתָה וְנִתְחַלְּקָה לִשְׁתַּיִם, אֶחָד נִגְמְרָה צוּרָתוֹ בִּתְחִלַּת שִׁבְעָה, וְאֶחָד בְּסוֹף תִּשְׁעָה.

שִׁלְיָא בַּבַּיִת — הַבַּיִת טָמֵא. תָּנוּ רַבָּנַן: שִׁלְיָא בַּבַּיִת — הַבַּיִת טָמֵא, לֹא שֶׁהַשִּׁלְיָא וָלָד, אֶלָּא שֶׁאֵין שִׁלְיָא שֶׁאֵין וָלָד עִמָּהּ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֲרִין.

אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי מֵאִיר: אִי אַתָּה מוֹדֶה שֶׁאִם הוֹצִיאוּהוּ בְּסֵפֶל לַבַּיִת הַחִיצוֹן, שֶׁהוּא טָהוֹר? אָמַר לָהֶן: אֲבָל. וְלָמָּה? לְפִי שֶׁאֵינוֹ.

אָמְרוּ לוֹ: כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ בַּבַּיִת הַחִיצוֹן, כָּךְ אֵינוֹ בַּבַּיִת הַפְּנִימִי! אָמַר לָהֶן: אֵינוֹ דּוֹמֶה נִמּוֹק פַּעַם אַחַת, לְנִמּוֹק שְׁתֵּי פְּעָמִים.

יָתֵיב רַב פָּפָּא אֲחוֹרֵי דְּרַב בִּיבִי קַמֵּיהּ דְּרַב הַמְנוּנָא, וְיָתֵיב וְקָאָמַר: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? קָסָבַר כָּל טוּמְאָה שֶׁנִּתְעָרֵב בָּהּ מִמִּין אַחֵר — בְּטֵלָה.

אֲמַר לְהוּ רַב פָּפָּא: הַיְינוּ נָמֵי טַעְמַיְיהוּ דְּרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי. אַחֵיכוּ עֲלֵיהּ, מַאי שְׁנָא? פְּשִׁיטָא!

אָמַר רַב פָּפָּא: אֶפִילּוּ כִּי הָא מִילְתָא לֵימָא אִינִישׁ, וְלָא נְשְׁתּוֹק קַמֵּיהּ רַבֵּיהּ, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר: ”אִם נָבַלְתָּ בְהִתְנַשֵּׂא וְאִם זַמּוֹתָ יָד לְפֶה”.

וְאַזְדָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן לְטַעְמֵיהּ, דְּתַנְיָא: מְלֹא תַרְוָד רָקָב שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ עָפָר כֹּל שֶׁהוּ — טָמֵא, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? אָמַר רַבָּה: אַשְׁכַּחְתִּינְהוּ לְרַבָּנַן דְּבֵי רַב דְּיָתְבִי וְקָאָמְרִי, אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִרְבּוּ שְׁתֵּי פְּרִידוֹת עָפָר עַל פְּרִידָה אַחַת שֶׁל רָקָב, וְחָסֵיר לֵיהּ.

וְאָמֵינָא לְהוּ: אַדְּרַבָּה, אִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִרְבּוּ שְׁתֵּי פְּרִידוֹת רָקָב עַל

דף כז:

פְּרִידָה אַחַת עָפָר, וְנָפֵיל לֵיהּ שִׁיעוּרָא!

אֶלָּא אָמַר רַבָּה: הַיְינוּ טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, סוֹפוֹ כְּתְחִלָּתוֹ — מָה תְּחִלָּתוֹ נַעֲשָׂה לוֹ דָּבָר אַחֵר גַּנְגִּילוֹן, אַף סוֹפוֹ נַעֲשָׂה לוֹ דָּבָר אַחֵר גַּנְגִּילוֹן.

מַאי הִיא? דְּתַנְיָא: אֵיזֶהוּ מֵת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רָקָב, וְאֵיזֶהוּ מֵת שֶׁאֵין לוֹ רָקָב? נִקְבַּר עָרוֹם בְּאָרוֹן שֶׁל שַׁיִשׁ אוֹ עַל גַּבֵּי רִצְפָּה שֶׁל אֲבָנִים — זֶהוּ מֵת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רָקָב.

וְאֵיזֶהוּ מֵת שֶׁאֵין לוֹ רָקָב? נִקְבַּר בִּכְסוּתוֹ, אוֹ בְּאָרוֹן שֶׁל עֵץ, אוֹ עַל גַּבֵּי רִצְפָּה שֶׁל לְבֵנִים — זֶהוּ מֵת שֶׁאֵין לוֹ רָקָב. וְלֹא אָמְרוּ רָקָב אֶלָּא לְמַת בַּלְבַד, לְמַעוֹטֵי הָרוּג דְּלָא.

גּוּפָא: מְלֹא תַרְוָד רָקָב שֶׁנָּפַל לְתוֹכוֹ עָפָר כֹּל שֶׁהוּא — טָמֵא, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר. מְלֹא תַרְוָד רָקָב שֶׁנִּתְפַּזֵּר בַּבַּיִת — הַבַּיִת טָמֵא, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר.

וּצְרִיכָא, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן קַמַּיְיתָא — בְּהַהִיא קָאָמְרִי רַבָּנַן מִשּׁוּם דְּמִכְּנִיף, אֲבָל נִתְפַּזֵּר — אֵימָא מוֹדוּ לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאֵין מַאֲהִיל וְחוֹזֵר וּמַאֲהִיל.

וְאִי אַשְׁמְעִינַן בְּהָא — בְּהָא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאֵין מַאֲהִיל וְחוֹזֵר וּמַאֲהִיל, אֲבָל בְּהָא — אֵימָא מוֹדֶה לְהוּ לְרַבָּנַן, צְרִיכָא.

תַּנְיָא אִידַּךְ: מְלֹא תַרְוָד וְעוֹד עָפַר בֵּית הַקְּבָרוֹת — טָמֵא, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר. מַאי טַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנַן? לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְמְלֹא תַרְוָד וְעוֹד עָפָר בֵּית הַקְּבָרוֹת שֶׁאֵין בּוֹ מְלֹא תַרְוָד רָקָב.

הַשְׁתָּא דְּאָמְרַתְּ טַעְמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם סוֹפוֹ כִּתְחִלָּתוֹ, גַּבֵּי שִׁלְיָא מַאי טַעְמָא? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִשּׁוּם בְּטוּל בְּרוֹב נִגְעוּ בָּהּ.

וְאַזְדָּא רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. רַבִּי שִׁמְעוֹן — הָא דַּאֲמַרַן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר — דְּתַנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: בְּהֵמָה גַּסָּה שֶׁשָּׁפְעָה חֲרָרַת דָּם, הֲרֵי זוֹ תִּקָּבֵר, וּפְטוּרָה מִן הַבְּכוֹרָה.

וְתָנֵי רַבִּי חִיָּיא עֲלַהּ: אֵינָהּ מְטַמְּאָה לֹא בְּמַגָּע וְלֹא בְּמַשָּׂא, וּמֵאַחַר שֶׁאֵינָהּ מְטַמְּאָה לֹא בְּמַגָּע וְלֹא בְּמַשָּׂא, אַמַּאי תִּקָּבֵר? כְּדֵי לְפַרְסְמָהּ שֶׁהִיא פְּטוּרָה מִן הַבְּכוֹרָה.

אַלְמָא וָלָד מְעַלְיָא הוּא, וְאַמַּאי תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא: אֵינָהּ מְטַמְּאָה לֹא בְּמַגָּע וְלֹא בְּמַשָּׂא? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מְשׁוּם בְּטוּל בְּרוֹב נָגְעוּ בָּהּ.

אָמַר רַבִּי אַמִּי, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּמוֹדָה רַבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁאִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה.

אָמַר הָהוּא סָבָא לְרַבִּי אַמִּי: אַסְבְּרַהּ לָךְ טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר קְרָא: ״אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְגוֹ׳״, אֲפִילּוּ לֹא יָלְדָה אֶלָּא כְּעֵין שֶׁהִזְרִיעָה — טְמֵאָה לֵידָה.

רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: שָׁפִיר שֶׁטִּרְפּוּהוּ בְּמֵימָיו — נַעֲשָׂה כְּמֵת שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה צוּרָתוֹ.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ: מֵת שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה צוּרָתוֹ מְנָלַן דְּטָהוֹר? אִילֵּימָא מֵהָא דְּאָמַר רַבִּי שַׁבְּתַאי אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַגְדְּלָאָה, וְאָמְרִי לָהּ אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַגְדְּלָאָה אָמַר רַבִּי שַׁבְּתַאי: מֵת שֶׁנִּשְׁרַף וְשֶׁלִּדּוֹ קַיֶּימֶת טָמֵא, מַעֲשֶׂה הָיָה וְטִמְּאוּ לוֹ פְּתָחִים גְּדוֹלִים

דף כח.

וְטִהֲרוּ לוֹ פְּתָחִים קְטַנִּים. וְקָא דָּיְיקַתְּ מִינַּהּ: טַעְמָא דְּשֶׁלִּדּוֹ קַיֶּימֶת, הָא לָאו הָכִי טָהוֹר. אַדְּרַבָּה, דּוֹק מִינַּהּ לְהַאי גִּיסָא: שֶׁלִּדּוֹ קַיֶּימֶת הוּא דְּטִהֲרוּ לוֹ פְּתָחִים קְטַנִּים, הָא לָאו הָכִי — פְּתָחִים קְטַנִּים נָמֵי טְמֵאִין, דְּכֹל חַד וְחַד חֲזֵי לְאַפּוֹקֵי חַד חַד אֲבָר!

אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: רַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר כְּמַאן? כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּתָנַן: אֵפֶר שְׂרוּפִין, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שִׁיעוּרָן בְּרוֹבַע.

הֵיכִי דָּמֵי מֵת שֶׁנִּשְׁרַף וְשֶׁלִּדּוֹ קַיֶּימֶת? אָמַר אַבָּיֵי: כְּגוֹן שֶׁשְּׂרָפוֹ עַל גַּבֵּי קַטְבָּלְיָא. רָבָא אָמַר: כְּגוֹן שֶׁשְּׂרָפוֹ עַל גַּבֵּי אַפּוּדְרִים. רָבִינָא אָמַר: כְּגוֹן דְּאִיחֲרַךְ אִחֲרוֹכֵי.

תָּנוּ רַבָּנָן: הַמַּפֶּלֶת יָד חֲתוּכָה וְרֶגֶל חֲתוּכָה — אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא מִגּוּף אָטוּם בָּאוּ.

רַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: אֵין נוֹתְנִין לָהּ יְמֵי טוֹהַר. מַאי טַעְמָא? אֵימָא הִרְחִיקָה לֵידָתָהּ.

מֵתִיב רַב יוֹסֵף: הַמַּפֶּלֶת וְאֵין יָדוּעַ מָה הִפִּילָה תֵּשֵׁב לְזָכָר וּלְנְקֵבָה, וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ כֹּל כְּהַאי גַּוְונָא אֵימָא הִרְחִיקָה לֵידָתָהּ, לִתְנֵי וּלְנִדָּה!

אָמַר אַבָּיֵי: אִי תְּנָא לְנִדָּה, הֲוָה אָמֵינָא מְבִיאָה קֶרְבָּן וְאֵינוֹ נֶאֱכָל, קָא מַשְׁמַע לַן דְּנֶאֱכָל.

אָמַר רַב הוּנָא: הוֹצִיא עוּבָּר אֶת יָדוֹ וְהֶחְזִירָהּ — אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וַיְהִי בְלִדְתָּהּ וַיִּתֵּן יָד״.

מֵתִיב רַב יְהוּדָה: הוֹצִיא עוּבָּר אֶת יָדוֹ — אֵין אִמּוֹ חוֹשֶׁשֶׁת לְכָל דָּבָר! אָמַר רַב נַחְמָן: לְדִידִי מִיפָּרְשָׁא לִי מִינַּיהּ דְּרַב הוּנָא, לָחוֹשׁ חוֹשֶׁשֶׁת, יְמֵי טוֹהַר לָא יָהֲבִינַן לַהּ עַד דְּנָפֵיק רוּבֵּיהּ. וְהָא אֵין ״אִמּוֹ חוֹשֶׁשֶׁת לְכָל דָּבָר״ קָאָמַר! אָמַר אַבָּיֵי: אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת לְכָל דָּבָר מִדְּאוֹרָיְיתָא, אֲבָל מִדְּרַבָּנַן חוֹשֶׁשֶׁת. וְהָא קָרָא קָאָמַר? מִדְּרַבָּנַן, וּקְרָא אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא.

מַתְנִי' הַמַּפֶּלֶת טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס — תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה.

טוּמְטוּם וְזָכָר, אַנְדְּרוֹגִינוֹס וְזָכָר — תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה; טוּמְטוּם וּנְקֵבָה, אַנְדְּרוֹגִינוֹס וּנְקֵבָה — תֵּשֵׁב לִנְקֵבָה בִּלְבָד.

יָצָא מְחוּתָּךְ, אוֹ מְסוֹרָס — מִשֶּׁיֵּצֵא רוּבּוֹ הֲרֵי הוּא כְּיָלוּד. יָצָא כְּדַרְכּוֹ — עַד שֶׁיֵּצֵא רוֹב רֹאשׁוֹ. וְאֵיזֶהוּ רוֹב רֹאשׁוֹ? מִשֶּׁיֵּצֵא פַּדַּחְתּוֹ.

גְּמָ' הַשְׁתָּא טוּמְטוּם לְחוֹדֵיהּ וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס לְחוֹדֵיהּ (אמר) [אָמְרַתְּ] תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה, טוּמְטוּם וְזָכָר, אַנְדְּרוֹגִינוֹס וְזָכָר מִיבַּעְיָא?

אִיצְטְרִיךְ, מַהוּ דְּתֵימָא, הוֹאִיל וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק: אִשָּׁה מַזְרַעַת תְּחִלָּה — יוֹלֶדֶת זָכָר, אִישׁ מַזְרִיעַ תְּחִלָּה — יוֹלֶדֶת נְקֵבָה, אֵימָא מִדְּהַאי זָכָר — הַאי נָמֵי זָכָר? קָא מַשְׁמַע לַן. אֵימָא: שְׁנֵיהֶם הִזְרִיעוּ בְּבֵית אַחַת, זוֹ זָכָר וְזֶה נְקֵבָה.

אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַב: טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס שֶׁרָאוּ לוֹבֶן אוֹ אוֹדֶם — אֵין חַיָּיבִין עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ, וְאֵין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶם אֶת הַתְּרוּמָה.

רָאוּ לוֹבֶן וְאוֹדֶם כְּאֶחָד — אֵין חַיָּיבִין עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ, אֲבָל שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶם אֶת הַתְּרוּמָה, שֶׁנֶּאֱמַר ״מִזָּכָר וְעַד נְקֵבָה

דף כח:

תְּשַׁלַּחוּ״ — זָכָר וַדַּאי נְקֵבָה וַדַּאִית, וְלֹא טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס.

לֵימָא מְסַיַּיע לֵיהּ: טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס שֶׁרָאוּ לוֹבֶן אוֹ אוֹדֶם — אֵין חַיָּיבִין עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ, וְאֵין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶם אֶת הַתְּרוּמָה. רָאוּ לוֹבֶן וְאוֹדֶם כְּאַחַת — אֵין חַיָּיבִין עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ, אֲבָל שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶם אֶת הַתְּרוּמָה.

מַאי טַעְמָא, לָאו מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר ״מִזָּכָר וְעַד נְקֵבָה תְּשַׁלַּחוּ״, זָכָר וַדַּאי, נְקֵבָה וַדַּאִית, וְלֹא טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס? אָמַר עוּלָּא: לָא, הָא מַנִּי? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא.

דִּתְנַן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַ״שֶּׁרֶץ... וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ״ — עַל הֶעְלֵם שֶׁרֶץ הוּא חַיָּיב, וְאֵינוֹ חַיָּיב עַל הֶעְלֵם מִקְדָּשׁ.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: ״וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא״ — עַל הֶעְלֵם טוּמְאָה הוּא חַיָּיב, וְאֵינוֹ חַיָּיב עַל הֶעְלֵם מִקְדָּשׁ.

וְאָמְרִינַן: מַאי בֵּינַיְיהוּ? וְאָמַר חִזְקִיָּה: שֶׁרֶץ וּנְבֵלָה אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר: בָּעֵינַן עַד דְּיָדַע אִי בְּשֶׁרֶץ אִיטַּמֵּי אִי בִּנְבֵילָה אִיטַּמֵּי, וְרַבִּי עֲקִיבָא סָבַר: לָא בָּעֵינַן.

לָאו אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָתָם בָּעֵינַן דְּיָדַע אִי בְּשֶׁרֶץ אִיטַּמֵּי, אִי בִּנְבֵלָה אִיטַּמֵּי; הָכָא נָמֵי בָּעֵינַן דְּיָדַע אִי בְּלוֹבֶן אִיטַּמֵּי, אִי בְּאוֹדֶם אִיטַּמֵּי.

אֲבָל לְרַבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר מִשּׁוּם טוּמְאָה מִיחַיַּיב, הָכָא נָמֵי מִשּׁוּם טוּמְאָה מִיחַיַּיב.

וְרַב, מַאי שְׁנָא בִּיאַת מִקְדָּשׁ דִּלָּא, דִּכְתִיב: ״מִזָּכָר וְעַד נְקֵבָה תְּשַׁלֵּחוּ״ — זָכָר וַדַּאי, נְקֵבָה וַדַּאִית, וְלֹא טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס.

אִי הָכִי, תְּרוּמָה נָמֵי לָא נִשְׂרוֹף, דִּכְתִיב: ״וְהִזֶּה אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה״ — זָכָר וַדַּאי, נְקֵבָה וַדַּאִית, וְלֹא טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס!

הַהוּא מִבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַבִּי יִצְחָק, דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק: ״לַזָּכָר״ — לְרַבּוֹת אֶת הַמְצוֹרָע לְמַעְיְנוֹתָיו, ״וְלַנְּקֵבָה״ — לְרַבּוֹת אֶת הַמְצוֹרַעַת לְמַעְיְנוֹתֶיהָ.

הַאי נָמֵי מִבָּעֵי לֵיהּ, בְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ טָהֳרָה בַּמִּקְוֶה — פָּרַט לְכָלִי חֶרֶס, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי!

אִם כֵּן, נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא ״אָדָם״.

וְכִי תֵּימָא, אִי כְּתַב רַחֲמָנָא ״אָדָם״ הֲוָה אָמֵינָא כְּלֵי מַתֶּכוֹת לָא, מִ״כֹּל טָמֵא לָנָפֶשׁ״ נָפְקָא! ״זָכָר״ וּ״נְקֵבָה״ לְמָה לִי? לְכִדְרַב.

וְאֵימָא, כּוּלֵּיהּ לְכִדְרַב הוּא דַּאֲתָא? אִם כֵּן, נִכְתּוֹב ״זָכָר וּנְקֵבָה״! מַאי ״מִזָּכָר וְעַד נְקֵבָה״? עַד כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ טָהֳרָה בַּמִּקְוֶה.

אִי הָכִי, כִּי אִיטַּמֵּי בִּשְׂאָר טוּמְאוֹת, לָא לִישַׁלְּחוּ? אָמַר קְרָא ״מִזָּכָר״ — מִטּוּמְאָה הַפּוֹרֶשֶׁת מִן הַזָּכָר.

וְכוֹל הֵיכָא דִּכְתִיב ״מִזָּכָר עַד נְקֵבָה״ לְמַעוֹטֵי טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס הוּא דַּאֲתָא? וְהָא גַּבֵּי עֲרָכִין דִּכְתִיב ״הַזָּכָר״.

וְתַנְיָא: ״הַזָּכָר״ — וְלֹא טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס. יָכוֹל לֹא יְהֵא בְּעֵרֶךְ אִישׁ, אֲבָל יְהֵא בְּעֵרֶךְ אִשָּׁה? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״הַזָּכָר... וְאִם נְקֵבָה״ — זָכָר וַדַּאי, נְקֵבָה וַדַּאִית, וְלֹא טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס.

טַעְמָא דִּכְתִיב ״הַזָּכָר... וְאִם נְקֵבָה״, הָא מִ״זָּכָר״ וּ״נְקֵבָה״ לָא מְמַעֵט. הַהוּא מִבָּעֵי לֵיהּ

דף כט.

לְחַלֵּק בֵּין עֶרֶךְ אִישׁ לְעֶרֶךְ אִשָּׁה.

יָצָא מְחוּתָּךְ אוֹ מְסוֹרָס וְכוּ׳. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אֲפִילּוּ הָרֹאשׁ עִמָּהֶן.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁאֵין הָרֹאשׁ עִמָּהֶן — אֲבָל הָרֹאשׁ עִמָּהֶן — הָרֹאשׁ פּוֹטֵר.
לֵימָא בְּדִשְׁמוּאֵל קָמִיפַּלְגִי, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: אֵין הָרֹאשׁ פּוֹטֵר בַּנְּפָלִים.
בְּשָׁלֵם — דְּכוּלֵי עָלְמָא לָא פְּלִיגִי, כִּי פְּלִיגִי בִּמְחוּתָּךְ, דְּמָר סָבַר: בְּשָׁלֵם הוּא דְּקָחָשֵׁיב, בִּמְחוּתָּךְ לָא קָחָשֵׁיב, וּמָר סָבַר: בַּמְחוּתָּךְ נָמֵי חָשֵׁיב.
לִישָּׁנָא אַחֲרִינָא: טַעְמָא דְּיָצָא מְחוּתָּךְ אוֹ מְסוֹרָס, הָא כְּתִקְנוֹ — הָרֹאשׁ פּוֹטֵר. תַּרְוַיְיהוּ לֵית לְהוּ דִּשְׁמוּאֵל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: אֵין הָרֹאשׁ פּוֹטֵר בַּנְּפָלִים.
אִיכָּא דְּמַתְנֵי לַהּ לְהָא שְׁמַעְתְּתָא בְּאַפֵּי נַפְשַׁהּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אֵין הָרֹאשׁ כְּרוֹב אֵבָרִים, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: הָרֹאשׁ כְּרוֹב אֵבָרִים, וְקָמִיפַּלְגִי בְּדִשְׁמוּאֵל.
תְּנַן: יָצָא מְחוּתָּךְ אוֹ מְסוֹרָס, מְשֻׁיָּצֵא רוּבּוֹ — הֲרֵי הוּא כְּיָלוּד. מִדְּקָאָמַר "מְסוֹרָס", מִכְּלָל דִּמְחוּתָּךְ כְּתִקְנוֹ, וְקָאָמַר מְשֻׁיָּצֵא רוּבּוֹ הֲרֵי זֶה כְּיָלוּד — קַשְׁיָא לְרַבִּי יוֹחָנָן!
אָמַר לְךָ רַבִּי יוֹחָנָן, אִימָא: יָצָא מְחוּתָּךְ וּמְסוֹרָס.
וְהָא "אוֹ" קְתָנֵי! הָכִי קָאָמַר: יָצָא מְחוּתָּךְ אוֹ שָׁלֵם, וְזֶה וְזֶה מְסוֹרָס — מְשֻׁיָּצֵא רוּבּוֹ הֲרֵי זֶה כְּיָלוּד.
אָמַר רַב פָּפָּא: כְּתַנָּאֵי, יָצָא מְחוּתָּךְ אוֹ מְסוֹרָס — מְשֻׁיָּצֵא רוּבּוֹ הֲרֵי הוּא כְּיָלוּד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְשֻׁיָּצֵא כְּתִקְנוֹ. מַאי קָאָמַר?
אָמַר רַב פָּפָּא, הָכִי קָאָמַר: יָצָא מְחוּתָּךְ וּמְסוֹרָס — מְשֻׁיָּצֵא רוּבּוֹ הֲרֵי הוּא כְּיָלוּד, הָא כְּתִקְנוֹ — הָרֹאשׁ פּוֹטֵר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְשֻׁיָּצֵא רוּבּוֹ כְּתִקְנוֹ.
מַתְקֵיף לַהּ רַב זְבִיד: מִכְּלָל דִּבְמְסוֹרָס, רוּבּוֹ נָמֵי לֹא פּוֹטֵר? הָא קַיְימָא לַן דְּרוּבּוֹ כְּכוּלּוֹ!
אֶלָּא אָמַר רַב זְבִיד, הָכִי קָאָמַר: יָצָא מְחוּתָּךְ וּמְסוֹרָס — מְשֻׁיָּצֵא רוּבּוֹ הֲרֵי זֶה כְּיָלוּד, הָא כְּתִקְנוֹ — הָרֹאשׁ פּוֹטֵר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְשֻׁיָּצֵא כְּתִקְנוֹ לְחַיִּים.
תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: יָצָא מְחוּתָּךְ (אוֹ) מְסוֹרָס — מְשֻׁיָּצֵא רוּבּוֹ הֲרֵי זֶה כְּיָלוּד, הָא כְּתִקְנוֹ — הָרֹאשׁ פּוֹטֵר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְשֻׁיָּצֵא כְּתִקְנוֹ לְחַיִּים.
וְאֵיזֶהוּ כְּתִקְנוֹ לְחַיִּים? מְשֻׁיָּצֵא רוֹב רֹאשׁוֹ. וְאֵיזֶהוּ רוֹב רֹאשׁוֹ? רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְשֻׁיָּצְאוּ צְדָעָיו. אַבָּא חָנָן מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: (מְשֻׁיָּצֵא) [מְשֻׁתֶּצֶא] פַּדַּחְתּוֹ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: מְשֻׁיָּרְאוּ קַרְנֵי רֹאשׁוֹ.

מַתְנִי' הַמַּפֶּלֶת וְאֵין יָדוּעַ מַהוּ — תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה. אֵין יָדוּעַ אִם וָלָד הָיָה אִם לָאו — תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה וּלְנִדָּה.

גְּמ' אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: עֻבָּרָה נָהָר וְהִפִּילָה — מְבִיאָה קָרְבָּן וְנֶאֱכָל, הַלֵּךְ אַחַר רוֹב נָשִׁים, וְרוֹב נָשִׁים וָלָד מְעַלְיָא יָלְדָן.

תְּנַן: אֵין יָדוּעַ אִם וָלָד הָיָה, תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה וּלְנִדָּה. אַמַּאי תֵּשֵׁב לְנִדָּה? לֵימָא: הַלֵּךְ אַחַר רוֹב נָשִׁים, וְרוֹב נָשִׁים וָלָד מְעַלְיָא יָלְדָן.
מַתְנִיתִין בְּשֶׁלֹּא הוּחְזְקָה עוּבָּרָה, וְכִי קָאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי — כְּשֶׁהוּחְזְקָה עוּבָּרָה.
תָּא שְׁמַע: בְּהֵמָה שֶׁיָּצְאָה מְלֵאָה, וּבָאָה רֵיקָנִית — הַבָּא אַחֲרֶיהָ בְּכוֹר מִסָּפֵק.
וְאַמַּאי? הַלֵּךְ אַחַר רוֹב בְּהֵמוֹת, וְרוֹב בְּהֵמוֹת וָלָד מְעַלְיָא יָלְדָן, וְהַאי פָּשׁוּט הוּא!
אָמַר רָבִינָא, מְשׁוּם דְּאִיכָּא לְמֵימַר: רוֹב בְּהֵמוֹת יוֹלְדוֹת דָּבָר הַפּוֹטֵר מִבְּכוֹרָה, וּמְעוּטָן יוֹלְדוֹת דָּבָר שֶׁאֵינוֹ פּוֹטֵר מִבְּכוֹרָה, וְכָל הַיּוֹלְדוֹת מְטַנְּפוֹת, וְזוֹ הוֹאִיל וְלֹא טִנְּפָה — אִתְּרַע לַהּ רוּבָּא.
אִי כָּל הַיּוֹלְדוֹת מְטַנְּפוֹת, הָא מִדְּלָא מְטַנְּפָה בְּכוֹר מְעַלְיָא הוּא! אֶלָּא אֵימָא: רוֹב יוֹלְדוֹת מְטַנְּפוֹת, וְזוֹ הוֹאִיל וְלֹא טִנְּפָה — אִתְּרַע לַהּ רוּבָּא.
כִּי אֲתָא רַבִּין אָמַר: מֵתִיב רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא טוּעָה, וְלֹא יָדַעְנָא מַאי תְּיוּבְתָּא. מַאי הִיא? דְּתַנְיָא:

דף כט:

אִשָּׁה שֶׁיָּצְתָה מְלֵאָה וּבָאָה רֵיקָנִית, וְהֵבִיאָה לְפָנֵינוּ שְׁלֹשָׁה שְׁבוּעִין טְהוֹרִין, וַעֲשָׂרָה שְׁבוּעוֹת אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר.
מְשַׁמֶּשֶׁת לְאוֹר שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ, וּמַטְבִּילִין אוֹתָהּ תִּשְׁעִים וְחָמֵשׁ טְבִילוֹת, דִּבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי.
וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: דַּיָּהּ לַטְּבִילָה שֶׁתִּהֵא בָּאַחֲרוֹנָה.
בִּשְׁלָמָא שְׁבוּעַ רִאשׁוֹן לֹא מְשַׁמֶּשֶׁת, אֵימַר: יוֹלֶדֶת זָכָר הִיא; שְׁבוּעַ שֵׁנִי, אֵימַר: יוֹלֶדֶת נְקֵבָה הִיא;
שְׁבוּעַ שְׁלִישִׁי, אֵימַר: יוֹלֶדֶת נְקֵבָה בְּזוֹב הִיא;
אֶלָּא שְׁבוּעַ רְבִיעִי, אַף עַל גַּב דְּקָא חָזְיָא דָּם — תְּשַׁמֵּשׁ, דְּהָא דָּם טָהוֹר הוּא. לָאו מִשּׁוּם דְּלָא אָזְלִינַן בָּתַר רוּבָּא?
אֶלָּא מַאי "לָא יָדַעְנָא מַאי תְּיוּבְתָּא"? אֵימַר: הִרְחִיקָה לֵידָתָהּ.
הָךְ שְׁבוּעַ חֲמִישִׁי דְּטָהוֹר הוּא, תְּשַׁמֵּשׁ!
הָךְ שָׁבוּעַ רְבִיעִי, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא מַסְפְּקִינַן בְּסוֹף לֵידָה וּבְתְחִלַּת נִדָּה, וְעָשְׂרִין וּתְמָנְיָא גּוּפֵיהּ אֵימַר תְּחִלַּת נִדָּה הִיא, וּבָעֲיָא לְמֵיתַב שִׁבְעָה לְנִדָּתָהּ.
בְּעֶשְׂרִים וְחַד תְּשַׁמֵּשׁ!
רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּאָמַר: "אָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן", שֶׁמָּא תָּבֹא לִידֵי סָפֵק. לְאוּרְתָּא תְּשַׁמֵּשׁ? כְּשֶׁרָאֲתָה בָּעֶרֶב.

וּמַטְבִּילִין אוֹתָהּ תִּשְׁעִים וְחָמֵשׁ טְבִילוֹת. שָׁבוּעַ קַמָּא מַטְבִּילִין אוֹתָהּ בְּלֵילָוָתָא, אֵימַר יוֹלֶדֶת זָכָר הִיא.

שָׁבוּעַ שֵׁנִי, מַטְבִּילִין אוֹתָהּ בְּלֵילָוָתָא, אֵימַר: יוֹלֶדֶת נְקֵבָה הִיא. (בִּימָמָא) [בְּיוֹמָמֵי], אֵימַר: יוֹלֶדֶת זָכָר בְּזוֹב הִיא.

שָׁבוּעַ שְׁלִישִׁי מַטְבִּילִין לַהּ (בִּימָמָא) [בְּיוֹמָמֵי], אֵימַר: יוֹלֶדֶת נְקֵבָה בְּזוֹב הִיא.

בְּלֵילָוָתָא, בֵּית שַׁמַּאי לְטַעְמַיְיהוּ, דְּאָמְרִי: טְבוּלַת יוֹם אָרוֹךְ בָּעֵי טְבִילָה.

דף ל.

מִכְּדֵי יְמֵי טָהֳרָה כַּמָּה הָווּ? שִׁתִּין וְשִׁיתָּא. דַּל שָׁבוּעַ שְׁלִישִׁי דְּאַטְבְּלִינַן לַהּ, פָּשׁוּ לְהוּ שִׁתִּין נְכֵי חֲדָא. שִׁתִּין נְכֵי חֲדָא וּתְלָתִין וַחֲמֵשׁ — תִּשְׁעִין וְאַרְבַּע הָווְיִין, תִּשְׁעִין וַחֲמֵשׁ מַאי עָבְידְתַּיְיהוּ?

אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדִּפְתִּי: כְּגוֹן שֶׁבָּאת לְפָנֵינוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּיָהֲבִינַן לַהּ טְבִילָה יַתִּירְתָּא.

וּלְבֵית הִלֵּל, דְּאָמְרִי: טְבוּלַת יוֹם אָרוֹךְ לָא בָּעֵי טְבִילָה, תְּלָתִין וַחֲמֵשׁ מַאי עָבְידְתַּיְיהוּ?

עֶשְׂרִים וּתְמָנְיָא, כְּדַאֲמַרַן. הָךְ שָׁבוּעַ חֲמִישִׁי מַטְבִּילִינַן כֹּל לֵילְיָא וְלֵילְיָא, אֵימַר: סוֹף נִדָּה הִיא.

עַשְׂרָה שָׁבוּעִין לְמָה לִי? בִּתְמָנְיָא וּפַלְגָא סַגֵּי!

אִיְידֵי דְּתְנָא פַּלְגָא דְּשָׁבוּעַ, מַסֵּיק לֵיהּ, וְאַיְידֵי דְּתְנָא "שָׁבוּעַ טַמֵּא", תְּנָא נָמֵי "שָׁבוּעַ טָהוֹר". וְהַאיכָּא טְבִילַת זָבָה!

דִּלְפָנֵי תַּשְׁמִישׁ קָחָשִׁיב, דִּלְאַחַר תַּשְׁמִישׁ לָא קָחָשִׁיב.

וּלְבֵית שַׁמַּאי, דְּחָשִׁיב דִּלְאַחַר תַּשְׁמִישׁ, נִיחְשׁוֹב נָמֵי טְבִילַת זָבָה! בְּלֵידָה קָמַיְירֵי, בְּזִיבָה לָא קָמַיְירֵי.

וְהַאיכָּא יוֹלֶדֶת בְּזוֹב? יוֹלֶדֶת בְּזוֹב קָחָשִׁיב, זִיבָה גְּרִידְתָּא לָא קָחָשִׁיב.

(שבועתא) [שָׁבוּעַ] קַמָּא דְּאָתְיָא לְקַמָּן, לַיטְבְּלַהּ בְּיוֹמָא, דִּילְמָא כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא שְׁלִימוּ לַהּ סְפוּרִים דִּידַהּ!

הָא מַנִּי? רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, דְּאָמַר: בָּעֵינַן סְפוּרִים בְּפָנֵינוּ.

סוֹף שָׁבוּעַ קַמָּא לַיטְבְּלַהּ! חַד בְּשָׁבוּעַ לָא קָמַיְירֵי.

יוֹמָא קַמָּא דְּאָתְיָא לְקַמָּן לַיטְבְּלַהּ, דִּילְמָא שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם הִיא! בְּזִבָה גְּדוֹלָה קָמַיְירֵי, בְּזִבָה קְטַנָּה — לָא קָמַיְירֵי.

שְׁמַע מִינַּהּ תְּלַת, שְׁמַע מִינַּהּ: רַבִּי עֲקִיבָא הִיא, דְּאָמַר: בָּעֵינַן סְפוּרִים בְּפָנֵינוּ.

וּשְׁמַע מִינַּהּ: רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּאָמַר: אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים אָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, שֶׁמָּא תָּבֹא לִידֵי סָפֵק.

וּשְׁמַע מִינַּהּ: טְבִילָה בִּזְמַנָּהּ מִצְוָה, וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: דַּיָּהּ לִטְבִילָה בָּאַחֲרוֹנָה, וְלָא אָמְרִינַן טְבִילָה בִּזְמַנָּהּ מִצְוָה.

מַתְנִי' הַמַּפֶּלֶת לְיוֹם אַרְבָּעִים — אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת לְוָלָד, לְיוֹם אַרְבָּעִים וְאֶחָד — תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה וּלְנִדָּה.

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: יוֹם אַרְבָּעִים וְאֶחָד תֵּשֵׁב לְזָכָר וּלְנִדָּה, יוֹם שְׁמוֹנִים וְאֶחָד תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה וּלְנִדָּה, שֶׁהַזָּכָר נִגְמָר לְאַרְבָּעִים וְאֶחָד, וְהַנְּקֵבָה לִשְׁמוֹנִים וְאֶחָד. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד בְּרַיִּית הַזָּכָר וְאֶחָד בְּרַיִּית הַנְּקֵבָה — זֶה וָזֶה אַרְבָּעִים וְאֶחָד.

גְּמָ' לְמָה הוּזְכַּר זָכָר?

אִי לִימֵּי טוּמְאָה — הָא קָתָנֵי נְקֵבָה, וְאִי לִימֵּי טָהֳרָה

דף ל:

הָא קָתָנֵי נִדָּה!

שֶׁאִם תִּרְאֶה יוֹם שְׁלוֹשִׁים וְאַרְבָּעָה, וְתַחְזוֹר וְתִרְאֶה יוֹם אַרְבָּעִים וְאֶחָד — תְּהֵא מְקוּלְקֶלֶת עַד אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה.

וְכֵן לְעִנְיַן נְקֵבָה, שֶׁאִם תִּרְאֶה יוֹם שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה, וְתַחְזוֹר וְתִרְאֶה יוֹם שְׁמוֹנִים וְאֶחָד, תְּהֵא מְקוּלְקֶלֶת עַד שְׁמוֹנִים וּשְׁמוֹנָה.

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: יוֹם אַרְבָּעִים וְאֶחָד תֵּשֵׁב לְזָכָר וּלְנִדָּה כּוּ'. תַּנְיָא, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: טִימֵּא וְטִיהֵר בְּזָכָר, וְטִימֵּא וְטִיהֵר בִּנְקֵבָה.

מָה כְּשֶׁטִּימֵּא וְטִיהֵר בְּזָכָר יְצִירָתוֹ כְּיוֹצֵא בּוֹ, אַף כְּשֶׁטִּימֵּא וְטִיהֵר בִּנְקֵבָה יְצִירָתָהּ כַּיּוֹצֵא בָּהּ. אָמְרוּ לוֹ: אֵין לְמַדִּין יְצִירָה מִטּוּמְאָה.

אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מַעֲשֶׂה בְּקִלֵּיאוֹפַּטְרָא מַלְכַּת אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס, שֶׁנִּתְחַיְּבוּ שִׁפְחוֹתֶיהָ הֲרִיגָה לַמַּלְכוּת, וּבְדָקָן וּמְצָאָן זֶה וָזֶה לְאַרְבָּעִים וְאֶחָד! אָמַר לָהֶן: אֲנִי מֵבִיא לָכֶם רְאָיָיה מִן הַתּוֹרָה, וְאַתֶּם מְבִיאִין לִי רְאָיָיה מִן הַשּׁוֹטִים?!

מַאי רְאָיָה מִן הַתּוֹרָה? אִילֵּימָא טִימֵּא וְטִיהֵר בְּזָכָר וְטִימֵּא וְטִיהֵר בִּנְקֵבָה כּוּ'. הָא קָאָמְרִי לֵיהּ: אֵין דָּנִין יְצִירָה מִטּוּמְאָה!

אָמַר קְרָא "תֵּלֵד", הוֹסִיף לָהּ הַכָּתוּב לֵידָה אַחֶרֶת בִּנְקֵבָה.

וּמַאי רְאָיָה מִן הַשּׁוֹטִים? אֵימַר: נְקֵבָה קְדִים, וְאִיעַבּוּר אַרְבְּעִין יוֹמִין קַמֵּי זָכָר.

וְרַבָּנַן: סַמָּא דְּנָפְצָא אַשְׁקִינְהוּ. וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: אִיכָּא גּוּפָא דְּלָא מְקַבֵּל סַמָּא.

אָמַר לָהֶם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מַעֲשֶׂה בְּקַלַּפַּטְרָא מַלְכַּת יְוונִים, שֶׁנִּתְחַיְּיבוּ שִׁפְחוֹתֶיהָ הֲרִיגָה לַמַּלְכוּת, וּבְדָקָן וּמְצָאָן זָכָר לְאַרְבָּעִים וְאֶחָד, וּנְקֵבָה לִשְׁמוֹנִים וְאֶחָד. אָמְרוּ לוֹ: אֵין מְבִיאִין רְאָיָה מִן הַשּׁוֹטִים.

מַאי טַעְמָא? הָךְ דִּנְקֵבָה אִיְיתַּרָה אַרְבְּעִין יוֹמִין, וַהֲדַר אִיעַבַּר.

וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: לְשׁוֹמֵר מַסְרִינְהוּ. וְרַבָּנַן: אֵין אַפּוֹטְרוֹפּוֹס לַעֲרָיוֹת, אֵימָא שׁוֹמֵר גּוּפֵיהּ בָּא עָלֶיהָ.

וְדִילְמָא: אִי קַרְעוּהוּ לְהָךְ דִּנְקֵבָה בְּאַרְבְּעִין וְחַד, הֲוָה מִשְׁתַּכְחָא כְּזָכָר? אָמַר אַבָּיֵי: בְּסִימָנֵיהוֹן שָׁוִין.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד בְּרַיִּית זָכָר וְאֶחָד בְּרִיַּית נְקֵבָה וְכוּ'. חֲכָמִים הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא!

וְכִי תֵּימָא לְמִסְתְּמַהּ רֵישָׁא כְּרַבָּנַן, וְיָחִיד וְרַבִּים — הֲלָכָה כְּרַבִּים, פְּשִׁיטָא!

מַהוּ דְּתֵימָא: מִסְתַּבְּרָא טַעְמָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, (דקמסייע) [דְּקָמְסַיְּיעִי] לֵיהּ קְרָאֵי, קָא מַשְׁמַע לַן.

דָּרַשׁ רַבִּי שִׁמְלַאי: לָמָּה הַוָּלָד דּוֹמֶה בְּמֵעֵי אִמּוֹ — לְפִנְקָס שֶׁמְּקוּפָּל, וּמוּנָּח יָדָיו עַל שְׁתֵּי צְדָעָיו, שְׁתֵּי אֲצִילָיו עַל שְׁתֵּי אַרְכּוּבוֹתָיו, וּשְׁנֵי עֲקֵבָיו עַל שְׁתֵּי עֲגָבוֹתָיו, וְרֹאשׁוֹ מוּנָּח לוֹ בֵּין בִּרְכָּיו, וּפִיו סָתוּם, וְטַבּוּרוֹ פָּתוּחַ. וְאוֹכֵל מִמַּה שֶּׁאִמּוֹ אוֹכֶלֶת, וְשׁוֹתֶה מִמַּה שֶּׁאִמּוֹ שׁוֹתָה, וְאֵינוֹ מוֹצִיא רְעִי שֶׁמָּא יַהֲרוֹג אֶת אִמּוֹ. וְכֵיוָן שֶׁיָּצָא לָאֲוִיר הָעוֹלָם — נִפְתָּח הַסָּתוּם, וְנִסְתָּם הַפָּתוּחַ, שֶׁאִלְמָלֵא כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לִחְיוֹת אֲפִילּוּ שָׁעָה אַחַת.

וְנֵר דָּלוּק לוֹ עַל רֹאשׁוֹ, וְצוֹפֶה וּמַבִּיט מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עָלַי רֹאשִׁי לְאוֹרוֹ אֵלֵךְ חֹשֶׁךְ", וְאַל תִּתְמַהּ, שֶׁהֲרֵי אָדָם יָשֵׁן כָּאן וְרוֹאֶה חֲלוֹם בְּאַסְפַּמְיָא.

וְאֵין לְךָ יָמִים שֶׁאָדָם שָׂרוּי בְּטוּבָהּ יוֹתֵר מֵאוֹתָן הַיָּמִים, שֶׁנֶּאֱמַר: "מִי יִתְּנֵנִי כְיַרְחֵי קֶדֶם כִּימֵי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי", וְאֵיזֶהוּ יָמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יְרָחִים וְאֵין בָּהֶם שָׁנִים? הֱוֵי אוֹמֵר: אֵלּוּ יַרְחֵי לֵידָה.

וּמְלַמְּדִין אוֹתוֹ כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיּוֹרֵנִי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָךְ דְּבָרַי לִבֶּךָ שְׁמוֹר מִצְוֹתַי וָחְיֵה", וְאוֹמֵר: "בְּסוֹד אֱלוֹהַּ עָלַי אָהֳלִי".

מַאי "וְאוֹמֵר"? וְכִי תֵּימָא נָבִיא הוּא דְּקָאָמַר, תָּא שְׁמַע "בְּסוֹד אֱלוֹהַּ עָלַי אָהֳלִי".

וְכֵיוָן שֶׁבָּא לָאֲוִיר הָעוֹלָם, בָּא מַלְאָךְ וְסִטְרוֹ עַל פִּיו, וּמְשַׁכְּחוֹ כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, שֶׁנֶּאֱמַר: "לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ".

וְאֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם עַד שֶׁמַּשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי לִי תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן". "כִּי לִי תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ" — זֶה יוֹם הַמִּיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי עָפָר". "תִּשָּׁבַע

כָּל לָשׁוֹן" — זֶה יוֹם הַלֵּידָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשׁוֹ וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה".

וּמָה הִיא הַשְׁבוּעָה שֶׁמַּשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ? תְּהִי צַדִּיק וְאַל תְּהִי רָשָׁע, וַאֲפִילּוּ כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ אוֹמְרִים לְךָ "צַדִּיק אַתָּה" — הֱיֵה בְּעֵינֶיךָ כְּרָשָׁע. וֶהֱוֵי יוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא טָהוֹר, וּמְשָׁרְתָיו טְהוֹרִים, וּנְשָׁמָה שֶׁנָּתַן בְּךָ טְהוֹרָה הִיא. אִם אַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּטָהֳרָה — מוּטָב, וְאִם לָאו — הֲרֵינִי נוֹטְלָהּ מִמְּךָ.

תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מָשָׁל לְכֹהֵן שֶׁמָּסַר תְּרוּמָה לְעַם הָאָרֶץ, וְאָמַר לוֹ: אִם אַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּטָהֳרָה — מוּטָב, וְאִם לָאו — הֲרֵינִי שׁוֹרְפָהּ לְפָנֶיךָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:

דף לא.

מַאי קְרָא? "מִמְּעֵי אִמִּי אַתָּה גוֹזִי". מַאי מַשְׁמַע דְּהַאי "גּוֹזִי" לִישָׁנָא דְּאִשְׁתְּבוֹעֵי הוּא? דִּכְתִיב: "גָּזִי נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי".

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לְמָה וָלָד דּוֹמֶה בְּמֵעֵי אִמּוֹ? לֶאֱגוֹז מוּנָּח בְּסֵפֶל שֶׁל מַיִם, אָדָם נוֹתֵן אֶצְבָּעוֹ עָלָיו — שׁוֹקֵעַ לְכָאן וּלְכָאן.

תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים הָרִאשׁוֹנִים — וָלָד דַּר בְּמָדוֹר הַתַּחְתּוֹן, אֶמְצָעִיִּים — וָלָד דַּר בְּמָדוֹר הָאֶמְצָעִי, אַחֲרוֹנִים — וָלָד דַּר בְּמָדוֹר הָעֶלְיוֹן, וְכֵיוָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לָצֵאת — מִתְהַפֵּךְ וְיוֹצֵא, וְזֶהוּ "חֶבְלֵי אִשָּׁה".

וְהַיְינוּ דִּתְנַן: חֶבְלֵי (שֶׁל) נְקֵבָה מְרוּבִּין מִשֶּׁל זָכָר.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַאי קְרָא? "אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בַּסֵּתֶר רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ". "דַּרְתִּי" לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא "רֻקַּמְתִּי".

מַאי שְׁנָא חֶבְלֵי נְקֵבָה מְרוּבִּין מִשֶּׁל זָכָר? זֶה בָּא כְּדֶרֶךְ תַּשְׁמִישׁוֹ, וְזֶה בָּא כְּדֶרֶךְ תַּשְׁמִישׁוֹ, זוֹ הוֹפֶכֶת פָּנֶיהָ, וְזֶה אֵין הוֹפֵךְ פָּנָיו.

תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים הָרִאשׁוֹנִים — תַּשְׁמִישׁ קָשֶׁה לָאִשָּׁה, וְגַם קָשֶׁה לַוָּלָד. אֶמְצָעִיִּים — קָשֶׁה לָאִשָּׁה וְיָפֶה לַוָּלָד. אַחֲרוֹנִים — יָפֶה לְאִשָּׁה וְיָפֶה לַוָּלָד, שֶׁמִּתּוֹךְ כָּךְ נִמְצָא הַוָּלָד מְלוּבָּן וּמְזוֹרָז.

תָּנָא: הַמְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ לְיוֹם תִּשְׁעִים — כְּאִילּוּ שׁוֹפֵךְ דָּמִים. מְנָא יָדַע? אֶלָּא אָמַר אַבָּיֵי: מְשַׁמֵּשׁ וְהוֹלֵךְ, וְ"שׁוֹמֵר פְּתָאִים ה'".

תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁלֹשָׁה שׁוּתָּפִין יֵשׁ בָּאָדָם — הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאָבִיו, וְאִמּוֹ. אָבִיו מַזְרִיעַ הַלּוֹבָן, שֶׁמִּמֶּנּוּ עֲצָמוֹת, וְגִידִים, וְצִפָּרְנַיִם, וּמוֹחַ שֶׁבְּרֹאשׁוֹ, וְלוֹבָן שֶׁבָּעַיִן. אִמּוֹ מַזְרַעַת אָדֹם, שֶׁמִּמֶּנּוּ

עוֹר, וּבָשָׂר, וּשְׁעָרוֹת, וְשָׂחוֹר שֶׁבָּעַיִן. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ, וּנְשָׁמָה, וּקְלָסְתֵּר פָּנִים, וּרְאִיַּית הָעַיִן, וּשְׁמִיעַת הָאוֹזֶן, וְדִבּוּר פֶּה, וְהִלּוּךְ רַגְלַיִם, וּבִינָה, וְהַשְׂכֵּל.

וְכֵיוָן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהִפָּטֵר מִן הָעוֹלָם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹטֵל חֶלְקוֹ וְחֵלֶק אָבִיו וְאִמּוֹ, מַנִּיחַ לִפְנֵיהֶם. אָמַר רַב פָּפָּא: הַיְינוּ דְּאָמְרִי אינָשֵׁי "פּוּץ מִלְחָא וּשְׁדִי בִּשְׂרָא לְכַלְבָּא".

דָּרַשׁ רַב חִינָּנָא בַּר פָּפָּא: מַאי דִּכְתִיב "עוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר"? בֹּא וּרְאֵה שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִדַּת בָּשָׂר וָדָם. מִדַּת בָּשָׂר וָדָם, נוֹתֵן חֵפֶץ בְּחֵמֶת צְרוּרָה וּפִיהָ לְמַעְלָה — סָפֵק מִשְׁתַּמֵּר, סָפֵק אֵין מִשְׁתַּמֵּר. וְאִילּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, צָר הָעוּבָּר בְּמֵעֵי אִשָּׁה פְּתוּחָה וּפִיהָ לְמַטָּה, וּמִשְׁתַּמֵּר.

דָּבָר אַחֵר: אָדָם נוֹתֵן חֲפָצָיו לְכַף מֹאזְנַיִם, כָּל זְמַן שֶׁמַּכְבִּיד יוֹרֵד לְמַטָּה, וְאִילּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּל זְמַן שֶׁמַּכְבִּיד הַוָּלָד עוֹלֶה לְמַעְלָה.

דָּרַשׁ רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי: מַאי דִּכְתִיב "אוֹדְךָ (ה') עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יוֹדַעַת מְאֹד"? בֹּא וּרְאֵה שֶׁלֹּא כְּמִדַּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִדַּת בָּשָׂר וָדָם. מִדַּת בָּשָׂר וָדָם, אָדָם נוֹתֵן זֶרְעוֹנִים בַּעֲרוּגָה כָּל (אַחַת וְאַחַת) [אֶחָד וְאֶחָד] עוֹלֶה בְּמִינוֹ, וְאִילּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צָר הָעוּבָּר בְּמֵעֵי אִשָּׁה, וְכוּלָּם עוֹלִין לְמִין אֶחָד.

דָּבָר אַחֵר: צַבָּע נוֹתֵן סַמָּנִין לַיּוֹרָה — כּוּלָּן עוֹלִין לְצֶבַע אֶחָד, וְאִילּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צָר הָעוּבָּר בְּמֵעֵי אִשָּׁה, כָּל (אַחַת וְאַחַת) [אֶחָד וְאֶחָד] עוֹלֶה לְמִינוֹ.

דָּרַשׁ רַב יוֹסֵף: מַאי דִּכְתִיב "אוֹדְךָ ה' כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשׁוֹב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי", בַּמֶּה הַכָּתוּב מְדַבֵּר?

בְּשֶׁנֵּי בְנֵי אָדָם שֶׁיָּצְאוּ לְסִחוֹרָה. יָשַׁב לוֹ קוֹץ לְאֶחָד מֵהֶן, הִתְחִיל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף. לְיָמִים שָׁמַע שֶׁטָּבְעָה סְפִינָתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ בַּיָּם, הִתְחִיל מוֹדֶה וּמְשַׁבֵּחַ. לְכָךְ נֶאֱמַר: "יָשׁוֹב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי".

וְהַיְינוּ דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַאי דִּכְתִיב "עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת (גְּדוֹלוֹת) לְבַדּוֹ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם"? אֲפִילּוּ בַּעַל הַנֵּס אֵינוֹ מַכִּיר בְּנִסּוֹ.

דָּרַשׁ רַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּא: מַאי דִּכְתִיב "אָרְחִי וְרִבְעִי זֵרִיתָ וְכָל דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה"? מְלַמֵּד שֶׁלֹּא נוֹצַר אָדָם מִן כָּל הַטִּפָּה, אֶלָּא מִן הַבָּרוּר שֶׁבָּהּ. תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מָשָׁל לְאָדָם שֶׁזּוֹרֶה בְּבֵית הַגָּרְנוֹת, נוֹטֵל אֶת הָאוֹכֶל וּמַנִּיחַ אֶת הַפְּסוֹלֶת.

כִּדְרַבִּי אֶבָּהוּ, דְּרַבִּי אֶבָּהוּ רָמֵי: כְּתִיב "וַתַּזְרֵנִי חַיִל", וּכְתִיב "הָאֵל הַמְאַזְּרֵנִי חָיִל". אָמַר דָּוִד לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זֵירִיתַנִי וְזַרְזִתַנִי.

דָּרֵשׁ רַבִּי אֲבָהוּ: מַאי דִּכְתִיב ״מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רוֹבַע יִשְׂרָאֵל״? מְלַמֵּד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב וְסוֹפֵר אֶת רְבִיעִיּוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מָתַי תָּבֹא טִיפָּה שֶׁהַצַּדִּיק נוֹצָר הֵימֶנָּה.

וְעַל דָּבָר זֶה נִסְמֵית עֵינוֹ שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע, אָמַר: מִי שֶׁהוּא טָהוֹר וְקָדוֹשׁ, וּמִשָּׁרָתָיו טְהוֹרִים וּקְדוֹשִׁים, יָצִיץ בְּדָבָר זֶה?! מִיָּד נִסְמֵית עֵינוֹ, דִּכְתִיב: ״נְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתוּם הָעָיִן״.

וְהֵיכִינוּ דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַאי דִּכְתִיב ״וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ בַּלַּיְלָה הוּא״? מְלַמֵּד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא סִייֵעַ בְּאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״יִשְׁשׂכָר חֲמוֹר גָּרֶם״ — חֲמוֹר גָּרַם לוֹ לְיִשָּׂשכָר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי אַמִּי: אִשָּׁה מַזְרַעַת תְּחִילָּה — יוֹלֶדֶת זָכָר, אִישׁ מַזְרִיעַ תְּחִילָּה — יוֹלֶדֶת נְקֵבָה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר״.

תָּנוּ רַבָּנָן: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים — אִשָּׁה מַזְרַעַת תְּחִילָּה יוֹלֶדֶת זָכָר, אִישׁ מַזְרִיעַ תְּחִלָּה יוֹלֶדֶת נְקֵבָה, וְלֹא פֵּירְשׁוּ חֲכָמִים אֶת הַדָּבָר, עַד שֶׁבָּא רַבִּי צָדוֹק וּפֵירְשׁוֹ: ״אֵלֶּה בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפַדַּן אֲרָם וְאֵת דִּינָה בִתּוֹ״ — תְּלָה הַזְּכָרִים בַּנְּקֵבוֹת וּנְקֵבוֹת בַּזְּכָרִים.

״וַיִּהְיוּ בְנֵי אוֹלָם אֲנָשִׁים גִּבּוֹרֵי חַיִל דּוֹרְכֵי קֶשֶׁת וּמַרְבִּים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים״ — וְכִי בְּיָדוֹ שֶׁל אָדָם לְהַרְבּוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים? אֶלָּא מִתּוֹךְ

דף לא:

שֶׁמְּשַׁהִין עַצְמָן בַּבֶּטֶן כְּדֵי שֶׁיַּזְרִיעוּ נְשׁוֹתֵיהֶן תְּחִלָּה, שֶׁיִּהוּ בְּנֵיהֶם זְכָרִים — מַעֲלֶה עֲלֵיהֶן הַכָּתוּב כְּאִילּוּ הֵם מַרְבִּים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים. וְהֵיכִינוּ דְּאָמַר רַב קַטִּינָא: יְכוֹלְנִי לַעֲשׂוֹת כָּל בָּנַי זְכָרִים. אָמַר רָבָא: הָרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת כָּל בָּנָיו זְכָרִים — יִבְעוֹל וְיִשְׁנָה.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי אַמִּי: אֵין אִשָּׁה מִתְעַבֶּרֶת אֶלָּא סָמוּךְ לְוִסְתָּהּ, שֶׁנֶּאֱמַר ״הֵן בְּעָוֹן חוֹלָלְתִּי״.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: סָמוּךְ (לטבילה) [לְטָבִילָתָהּ], שֶׁנֶּאֱמַר: ״וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי״.

מַאי מַשְׁמַע דְּהַאי ״חֵטְא״ לִישָׁנָא דְּדַכּוּיֵי הוּא? דִּכְתִיב ״וְחִטֵּא אֶת הַבַּיִת״, וּמְתַרְגְּמִינַן ״וִידַכֵּי יָת בֵּיתָא״. וְאִי בָּעֵית אֵימָא מֵהָכָא: ״תְּחַטְּאֵנִי בְּאֵזוֹב וְאֶטְהָר״.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי אַמִּי: כֵּיוָן שֶׁבָּא זָכָר בָּעוֹלָם — בָּא שָׁלוֹם בָּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר ״שִׁלְּחוּ כַר מוֹשֵׁל אֶרֶץ״. ״זָכָר״ — זֶה כַּר.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק דְּבֵי רַבִּי אַמִּי: בָּא זָכָר בָּעוֹלָם — בָּא כִּכָּרוֹ בְּיָדוֹ, ״זָכָר״ — זֶה כַּר, דִּכְתִיב: ״וַיִּכְרֶה לָהֶם כִּכַּר גְּדוֹלָה״.

נְקֵבָה — אֵין עִמָּהּ כְּלוּם, נְקֵבָה — נְקִיָּיה בָּאָה, עַד דְּאָמְרָה: ״מְזוֹנַי״ — לָא יָהֲבִי לַהּ, דִּכְתִיב: ״נְקֵבָה שְׁכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה״.

שָׁאֲלוּ תַּלְמִידָיו אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה יוֹלֶדֶת מְבִיאָה קָרְבָּן? אָמַר לָהֶן: בְּשָׁעָה שֶׁכּוֹרַעַת לֵילֵד, קוֹפֶצֶת וְנִשְׁבַּעַת שֶׁלֹּא תִּזָּקֵק לְבַעְלָהּ, לְפִיכָךְ אָמְרָה תּוֹרָה תָּבִיא קָרְבָּן.

מַתְקֵיף לַהּ רַב יוֹסֵף: וְהָא מְזִידָה הִיא, וּבַחֲרָטָה תַּלְיָא מִילְּתָא! וְעוֹד — קָרְבַּן שְׁבוּעָה (בעי) [בָּעֲיָא] אֵיתוֹיֵי!

וּמִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה זָכָר לִשְׁבָעָה וּנְקֵבָה לְאַרְבָּעָה עָשָׂר? זָכָר, שֶׁהַכֹּל שְׂמֵחִים בּוֹ — מִתְחָרֶטֶת לִשְׁבָעָה. נְקֵבָה, שֶׁהַכֹּל עֲצֵבִים בָּהּ — מִתְחָרֶטֶת לְאַרְבָּעָה עָשָׂר.

וּמִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה מִילָה לִשְׁמוֹנָה? שֶׁלֹּא יְהוּ כּוּתִּים שְׂמֵחִים וְאָבִיו וְאִמּוֹ עֲצֵבִים.

תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה נִדָּה לִשְׁבָעָה? מִפְּנֵי שֶׁרָגִיל בָּהּ וְקָץ בָּהּ.

אָמְרָה תּוֹרָה: "תִּהֵא טְמֵאָה שִׁבְעָה יָמִים", כְּדֵי שֶׁתְּהֵא חֲבִיבָה עַל בַּעְלָהּ כִּשְׁעַת כְּנִיסָתָהּ לַחוּפָּה.

שָׁאֲלוּ תַּלְמִידָיו אֶת רַבִּי דּוֹסְתַּאי בְּרַבִּי יַנַּאי: מִפְּנֵי מָה אִישׁ מְחַזֵּר עַל אִשָּׁה, וְאֵין אִשָּׁה מְחַזֶּרֶת עַל אִישׁ? מָשָׁל לְאָדָם (שאבד) [שֶׁאָבְדָה] לוֹ אֲבֵידָה — מִי מְחַזֵּר עַל מִי? בַּעַל אֲבֵידָה מְחַזֵּר עַל אֲבֵידָתוֹ.

וּמִפְּנֵי מָה אִישׁ פָּנָיו לְמַטָּה, וְאִשָּׁה פָּנֶיהָ לְמַעְלָה כְּלַפֵּי הָאִישׁ? זֶה מִמְּקוֹם שֶׁנִּבְרָא, וְזוֹ מִמְּקוֹם שֶׁנִּבְרֵאת.

וּמִפְּנֵי מָה הָאִישׁ מְקַבֵּל פִּיּוּס, וְאֵין אִשָּׁה מְקַבֶּלֶת פִּיּוּס? זֶה מִמְּקוֹם שֶׁנִּבְרָא, וְזוֹ מִמְּקוֹם שֶׁנִּבְרֵאת.

מִפְּנֵי מָה אִשָּׁה קוֹלָהּ עֶרֶב, וְאֵין אִישׁ קוֹלוֹ עֶרֶב? זֶה מִמְּקוֹם שֶׁנִּבְרָא, וְזוֹ מִמְּקוֹם שֶׁנִּבְרֵאת, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ נָאוֶה".

הַדַּרָן עָלָךְ הַמַּפָּלֶת חֲתִיכָה.

מַתְנִי' **בְּנוֹת** כּוּתִים נִדּוֹת מֵעֲרִיסָתָן, וְהַכּוּתִים מְטַמְּאִים מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן כָּעֶלְיוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בּוֹעֲלֵי נִדּוֹת,

וְהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וָדָם.

וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ, וְאֵין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶם אֶת הַתְּרוּמָה, מִפְּנֵי שֶׁטּוּמְאָתָן סָפֵק.

גְּמָ' הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּקָא חָזְיָין — אֲפִילּוּ דִּידַן נָמֵי, וְאִי דְּלָא קָחָזְיָין — דִּידְהוּ נָמֵי לָא.

אָמַר רָבָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַחָא בַּר רַב הוּנָא אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בִּסְתָמָא, דְּכֵיוָן דְּאִיכָּא מִיעוּטָא דְּחָזְיָין — חָיְישִׁינַן. וּמַאן תַּנָּא דְּחַיֵּישׁ לְמִיעוּטָא?

דף לב.

רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּתַנְיָא: קָטָן וּקְטַנָּה לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מְיַבְּמִין, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.
אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי מֵאִיר: יָפֶה אָמַרְתָּ שֶׁאֵין חוֹלְצִין, "אִישׁ" כָּתוּב בַּפָּרָשָׁה, וּמַקְשִׁינַן אִשָּׁה לְאִישׁ. וּמָה טַעַם אֵין מְיַבְּמִין?
אָמַר לָהֶן: קָטָן — שֶׁמָּא יִמְצֵא סָרִיס, קְטַנָּה — שֶׁמָּא תִּמָּצֵא אֲיִלּוֹנִית, וְנִמְצְאוּ פּוֹגְעִין בְּעֶרְוָה שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם מִצְוָה.
וְרַבָּנַן? זִיל בָּתַר רוּבָּא דִּקְטַנִּים, וְרוֹב קְטַנִּים לָאו סָרִיסִים נִינְהוּ; זִיל בָּתַר רוּבָּא דִּקְטַנּוֹת, וְרוֹב קְטַנּוֹת לָאו אֲיִלּוֹנִיּוֹת נִינְהוּ.
אִימַר דְּשָׁמְעַתְּ לֵיהּ לְרַבִּי מֵאִיר מֵיעוּטָא דְּשָׁכִיחַ, אֲבָל מֵיעוּטָא דְּלָא שְׁכִיחַ — מִי שָׁמְעַתְּ לֵיהּ?
הָא נָמֵי מֵיעוּטָא דְּשָׁכִיחַ הוּא. דְּתַנְיָא: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַעֲשֶׂה בְּעֵין בּוּל וְהִטְבִּילוּהָ קוֹדֶם לְאִמָּהּ, וְאָמַר רַבִּי: מַעֲשֶׂה בְּבֵית שְׁעָרִים וְהִטְבִּילוּהָ קוֹדֶם לְאִמָּהּ. וְאָמַר רַב יוֹסֵף: מַעֲשֶׂה בְּפוּמְבְּדִיתָא וְהִטְבִּילוּהָ קוֹדֶם לְאִמָּהּ.
בְּשִׁלְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי וּדְרַבִּי — מְשׁוּם תְּרוּמַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא דְּרַב יוֹסֵף לְמָה לִי? וְהָא אָמַר שְׁמוּאֵל: אֵין תְּרוּמַת חוּץ לָאָרֶץ אֲסוּרָה אֶלָּא בְּמִי שֶׁטְּבוּלָה יוֹצְאָה מִגּוּפוֹ, וְהָנֵי מִילֵּי בַּאֲכִילָה, אֲבָל בִּנְגִיעָה לָא!
אָמַר מָר זוּטְרָא: לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא לְסוּכָּה שֶׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה, דְּתַנְיָא: "וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָרִימוּ לַה'" — לְרַבּוֹת אֶת הַסָּךְ וְאֶת הַשּׁוֹתֶה.
שׁוֹתָה לְמָה לִי קְרָא? שְׁתִיָּה בִּכְלַל אֲכִילָה! אֶלָּא, לְרַבּוֹת אֶת הַסָּךְ כַּשּׁוֹתֶה. וְאִיבָּעֵית אֵימָא מֵהָכָא: "וַתָּבֹא כַמַּיִם בְּקִרְבּוֹ וְכַשֶּׁמֶן בְּעַצְמוֹתָיו".
אִי הָכִי דִּידַן נָמֵי?
אָנָן, דְּדָרְשִׁינַן "אִשָּׁה" "וְאִשָּׁה", וְכִי חָזְיַין (מפרשי) [מַפְרְשִׁינַן] לְהוּ — לָא גְּזַרוּ בְּהוּ רַבָּנַן.
אִינְהוּ דְּלָא דָּרְשִׁי "אִשָּׁה" "וְאִשָּׁה", וְכִי חָזְיַין לָא מַפְרְשִׁי לְהוּ — גְּזַרוּ בְּהוּ רַבָּנַן.
מַאי "אִשָּׁה" "וְאִשָּׁה"? דְּתַנְיָא: "אִשָּׁה" — אֵין לִי אֶלָּא אִשָּׁה, תִּינוֹקֶת בַּת יוֹם אֶחָד לְנִדָּה מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאִשָּׁה".
אַלְמָא, כִּי מָרְבֵּי קְרָא בַּת יוֹם אֶחָד מְרַבֵּי, וּרְמִינְהוּ: "אִשָּׁה" — אֵין לִי אֶלָּא אִשָּׁה, תִּינוֹקֶת בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד לְבִיאָה מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאִשָּׁה"!
אָמַר רָבָא: הִלְכְתָא נִינְהוּ, וְאַסְמְכִינְהוּ רַבָּנַן אַקְרָאֵי. הֵי קְרָא וְהֵי הִלְכְתָא? אִילֵּימָא בַּת יוֹם אֶחָד — הִלְכְתָא, בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד — קְרָא, קְרָא סְתָמָא כְּתִיב!

אֶלָּא בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד — הִלְכָתָא, בַּת יוֹם אֶחָד — קְרָא, וּמַאַחַר דְּהִלְכָתָא, קְרָא לָמָּה לִי?

דף לב:

לְמַעוֹטֵי אִישׁ מֵאוֹדֶם.

וְהָא דְּתַנְיָא: אִשָּׁה — אֵין לִי אֶלָּא אִשָּׁה, בַּת עֶשְׂרֵה יָמִים לְזִיבָה מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְאִשָּׁה". לָמָּה לִי? לִיגְמַר מִנִּדָּה!

צָרִיכָא, דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא בְּנִדָּה — הָוָה אָמֵינָא: נִדָּה, מִשּׁוּם דְּכִי חֲזַאי חַד יוֹמָא בָּעֲיָא לְמֵיתַב שִׁבְעָה; אֲבָל זָבָה, דְּאִי חֲזַאי חַד יוֹמָא — בְּשׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם סַגִּי לַהּ, אֵימָא לָא. צָרִיכָא.

וְלִיכְתּוֹב רַחֲמָנָא בְּזָבָה, וְלָא בָּעֵי בְּנִדָּה, וַאֲנָא יָדַעְנָא דְּאֵין זָבָה בְּלֹא נִדָּה. אֵין הָכִי נָמֵי! וְאֶלָּא קְרָא לָמָּה לִי? לְמַעוֹטֵי אִישׁ מֵאוֹדֶם.

הָא מַיַּעֲטְתֵּיהּ חֲדָא זִימְנָא? חַד לְמַעוֹטֵי מִשְׁכְּבַת זֶרַע, וְחַד לְמַעוֹטֵי מִדָּם.

וְכֵן לְעִנְיַן זְכָרִים. דְּתַנְיָא: "אִישׁ אִישׁ" — מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "אִישׁ אִישׁ"? לְרַבּוֹת תִּינוֹק בֶּן יוֹם אֶחָד שֶׁהוּא מְטַמֵּא בְּזִיבָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: אֵין צָרִיךְ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: "לַזָּכָר וְלִנְקֵבָה" — "לַזָּכָר" כֹּל שֶׁהוּא זָכָר, בֵּין שֶׁהוּא גָּדוֹל בֵּין שֶׁהוּא קָטָן, "וְלִנְקֵבָה" כֹּל שֶׁהִיא נְקֵבָה, בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה. אִם כֵּן, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "אִישׁ אִישׁ"? דִּבְּרָה תּוֹרָה כְּלִשּׁוֹן בְּנֵי אָדָם.

אַלְמָא, כִּי מְרַבֵּי קְרָא — בֶּן יוֹם אֶחָד מְרַבֵּי. וּרְמִינְהוּ: "אִישׁ" — אֵין לִי אֶלָּא אִישׁ, בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאִישׁ".

אָמַר רָבָא: הִלְכָתָא נִינְהוּ, וְאַסְמְכִינְהוּ רַבָּנַן אַקְרָאֵי. הֵי הִלְכָתָא וְהֵי קְרָא? אִילֵימָא בֶּן יוֹם אֶחָד — הִלְכָתָא, וּבֶן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד — קְרָא, קְרָא סְתָמָא כְּתִיב!

אֶלָּא בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד — הִלְכָתָא, וּבֶן יוֹם אֶחָד — קְרָא. וְכִי מֵאַחַר דְּהִלְכָתָא הִיא, קְרָא לָמָּה לִי? לְמַעוֹטֵי אִשָּׁה מִלּוֹבֶן.

לָמָּה לִי לְמִכְתַּב בִּזְכָרִים, וּלְמָה לִי לְמִכְתַּב בִּנְקֵבוֹת?

צָרִיכִי, דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא בִּזְכָרִים — מִשּׁוּם דִּמְטַמּוּ בִּרְאִיּוֹת כִּבְיָמִים, אֲבָל נְקֵבוֹת דְּלָא מְטַמּוּ בִּרְאִיּוֹת כִּבְיָמִים — אֵימָא לָא.

וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא בִּנְקֵבוֹת — מִשּׁוּם דְּקָמְטַמּוּ בְּאוֹנֶס, אֲבָל זְכָרִים דְּלָא מְטַמּוּ בְּאוֹנֶס — אֵימָא לָא, צָרִיכָא.

הַכּוּתִים מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן כָּעֶלְיוֹן. מַאי "מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן כָּעֶלְיוֹן"? אִילֵימָא דְּאִי אִיכָּא עֲשָׂרָה מַצָּעוֹת וְיָתֵיב עֲלַיְיהוּ (מְטַמּוּ) [מְטַמֵּי] לְהוּ, פְּשִׁיטָא! דְּהָא דָּרֵס לְהוּ.

אֶלָּא, שֶׁיֵּהֵא תַּחְתּוֹנוֹ שֶׁל בּוֹעֵל נִדָּה כְּעֶלְיוֹנוֹ שֶׁל זָב, מָה עֶלְיוֹנוֹ שֶׁל זָב אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא אוֹכָלִין וּמַשְׁקִין, אַף תַּחְתּוֹנוֹ שֶׁל בּוֹעֵל נִדָּה אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא אוֹכָלִין וּמַשְׁקִין.
עֶלְיוֹנוֹ שֶׁל זָב מְנָלַן? דִּכְתִיב: ״וְכָל הַנּוֹגֵעַ בְּכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמָא״, מַאי ״תַּחְתָּיו״?

דף לג.

אִילֵימָא תַּחְתָּיו דְּזָב — מִ״וְאִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּמִשְׁכָּבוֹ״ נָפְקָא! אֶלָּא: הַנּוֹגֵעַ בְּכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה הַזָּב תַּחְתָּיו, וּמַאי נִיהוּ — עֶלְיוֹן שֶׁל זָב.
״וְהַנּוֹשֵׂא״ נָמֵי יִטְמָא, וּמַאי נִיהוּ — נִישָּׂא. מַאי טַעְמָא? ״וְהַנִּשָּׂא״ כְּתִיב.
נִתְקוֹ הַכָּתוּב מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה, וֶהֱבִיאוֹ לִידֵי טוּמְאָה קַלָּה, לוֹמַר לָךְ שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא אוֹכָלִין וּמַשְׁקִין.
אֵימַר נִתְקוֹ הַכָּתוּב מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה, דִּלְמָא מְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים, אֲבָל אָדָם אוֹ בְּגָדִים לִיטַמֵּא? אָמַר קְרָא ״יִטְמָא״, טוּמְאָה קַלָּה מַשְׁמַע.
וְתַחְתּוֹנוֹ שֶׁל בּוֹעֵל נִדָּה מְנָלַן? דְּתַנְיָא: ״וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו״,
יָכוֹל יַעֲלֶה לְרַגְלָהּ? תַּלְמוּד לוֹמַר ״יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים״.
וּמָה תַּלְמוּד לוֹמַר ״וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו״? שֶׁיָּכוֹל לֹא יְטַמֵּא אָדָם וּכְלֵי חֶרֶס, תַּלְמוּד לוֹמַר ״וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו״ — מָה הִיא מְטַמְּאָה אָדָם וּכְלֵי חֶרֶס, אַף הוּא מְטַמֵּא אָדָם וּכְלֵי חֶרֶס.
אִי מָה הִיא עוֹשָׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים, אַף הוּא עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים? תַּלְמוּד לוֹמַר ״וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמָא״.
שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר ״וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמָא״, וּמָה תַּלְמוּד לוֹמַר ״וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר וְגוֹ׳״ — נִתְקוֹ הַכָּתוּב מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה וֶהֱבִיאוֹ לִידֵי טוּמְאָה קַלָּה, לוֹמַר לְךָ שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא אוֹכָלִין וּמַשְׁקִין.
פָּרִיךְ רַב אַחַאי: אֵימָא נִתְקוֹ הַכָּתוּב מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה וֶהֱבִיאוֹ לְטוּמְאָה קַלָּה — דְּלָא לִיטַמֵּא אָדָם לְטַמּוֹיֵי בְּגָדִים, אֲבָל אָדָם וּבְגָדִים לִיטַמֵּא! אָמַר רַב אַסִי: ״יִטְמָא״ — טוּמְאָה קַלָּה מַשְׁמַע.
אֵימָא: ״וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו״ — כָּלַל, ״וְכָל הַמִּשְׁכָּב״ — פְּרַט, כְּלָל וּפְרָט אֵין בַּכְּלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבַּפְּרָט, מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב — אִין, מִידֵּי אַחֲרִינָא — לָא!
אָמַר אַבָּיֵי: ״יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים״ מַפְסִיק הָעִנְיָן, הָוֵי כְּלָל וּפְרָט הַמְרוּחָקִין זֶה מִזֶּה, וְכָל כְּלָל וּפְרָט הַמְרוּחָקִין זֶה מִזֶּה אֵין דָּנִין אוֹתוֹ בְּכְלָל וּפְרָט.
רָבָא אָמַר: לְעוֹלָם דָּנִין, ״וְכָל״ — רִיבּוּיָא הוּא.

מַתְקֵיף לַהּ רַבִּי יַעֲקֹב: אֵימָא כְּהִיא, מָה הִיא — לֹא חִלַּקְתָּ בָּהּ בֵּין מַגָּעָהּ לְמִשְׁכָּבָהּ, לְטַמֵּא אָדָם וּלְטַמֵּא בְּגָדִים לְחוּמְרָא, אַף הוּא — לֹא תַּחְלוֹק בּוֹ בֵּין מַגָּעוֹ לְמִשְׁכָּבוֹ, לְטַמֵּא אָדָם וּלְטַמֵּא בְּגָדִים לְקוּלָּא!

אָמַר רָבָא: ״עָלָיו״ — לְהַטְעִינוֹ מַשְׂמַע.

מִפְּנֵי שֶׁהֵן בּוֹעֲלֵי נִדּוֹת וְכוּ׳. אַטּוּ כּוּלְּהוּ בּוֹעֲלֵי נִדּוֹת נִינְהוּ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַגְדְּלָאָה: בְּנִשּׂוּאוֹת שָׁנוּ.

וְהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל דָּם וְכוּ׳. תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי מֵאִיר: אִם הֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וָדָם — תַּקָּנָה גְּדוֹלָה הִיא לָהֶן,

אֶלָּא שֶׁרוֹאוֹת דָּם אָדוֹם וּמַשְׁלִימוֹת אוֹתוֹ לְדָם יָרוֹק.

דָּבָר אַחֵר: יוֹם שֶׁפּוֹסֶקֶת בּוֹ — סוֹפְרִתּוֹ לְמִנְיַן שִׁבְעָה.

מַתְקֵיף לַהּ רְמֵי בַּר חָמָא: וְתִסְפְּרֵנוּ, וַאֲנַן נְמֵי נִיסְפְּרֵיהּ, דְּקַיְימָא לַן מִקְצָת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ!

אָמַר רָבָא: אִם כֵּן, שִׁכְבַת זֶרַע (דסתר) [דְּסָתְרָה] בְּזִיבָה הֵיכִי מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ? וְהָא מִקְצָת הַיּוֹם כְּכוּלּוֹ!

אִי דַּחֲזַאי בְּפַלְגָא דְּיוֹמָא — הָכִי נָמֵי, הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? דַּחֲזַאי סָמוּךְ לְשִׁקִיעַת הַחַמָּה. וְלֵיקוּם וְלֵימָא לֵיהּ לִקְרָא, כִּי כְּתִיבָא — סָמוּךְ לִשְׁקִיעַת הַחַמָּה כְּתִיבָא? אֵין, עַל כָּרְחָךְ שִׁבְקֵיהּ לִקְרָא, דְּאִיהוּ דָּחֵיק וּמוֹקֵי אַנַּפְשַׁיהּ.

בָּעֵי רְמֵי בַּר חָמָא: פּוֹלֶטֶת שִׁכְבַת זֶרַע, מַהוּ שֶׁתִּסְתּוֹר בְּזִיבָה? רוֹאָה הָיְתָה וְסוֹתֶרֶת,

דף לג:

אוֹ דִילְמָא נוֹגַעַת הָיְתָה וְלֹא סָתְרָה?

אָמַר רָבָא: לְפוּם חוּרְפָּא שַׁבֶּשְׁתָּא! נְהִי נָמֵי דְּסָתְרָה, כְּמָה תִּסְתּוֹר? תִּסְתּוֹר שִׁבְעָה? דַּיָּהּ כְּבוֹעֲלָהּ!

תִּסְתּוֹר יוֹם אֶחָד ״וְאַחַר תִּטְהַר״? אָמַר רַחֲמָנָא: ״אַחַר״ — אַחַר לְכוּלָּן, שֶׁלֹּא תְּהֵא טוּמְאָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶם.

וְלִיטַּעְמֵיךְ, זָב גּוּפֵיהּ הֵיכִי סָתַר? ״לְטָהֳרָתוֹ״ אָמַר רַחֲמָנָא: שֶׁלֹּא תְּהֵא טוּמְאָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶן!

אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר? שֶׁלֹּא תְּהֵא טוּמְאַת זִיבָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶן, הָכָא נָמֵי שֶׁלֹּא תְּהֵא טוּמְאַת זִיבָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶן.

וְאֵין חַיָּיבִין עָלֶיהָן עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ וְכוּ׳. רַב פָּפָּא אִיקְּלַע לְתָוָאךְ, אָמַר: אִי אִיכָּא צוּרְבָּא מֵרַבָּנַן הָכָא, אֵיזִיל אָקַבֵּל אַפֵּיהּ. אָמְרָה לֵיהּ הָהִיא סַבְתָּא: אִיכָּא הָכָא צוּרְבָּא מֵרַבָּנַן, וְרַב שְׁמוּאֵל שְׁמֵיהּ, וְתָנֵי מַתְנִיתָא. יְהֵא רַעֲוָא דְּתֶהְוֵי כְּוָותֵיהּ!

אָמַר: מִדְּקָמְבָרְכִי לִי בְּגַוּוּיהּ, שְׁמַע מִינַּהּ יָרֵא שָׁמַיִם הוּא. אָזַל לְגַבֵּיהּ, רְמָא לֵיהּ תּוֹרָא, רְמָא לֵיהּ מַתְנְיָתָא אַהֲדֵדֵי: תְּנַן ״אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ, וְאֵין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, מִפְּנֵי שֶׁטּוּמְאָתָהּ סָפֵק״ — אַלְמָא מִסְפֵּיקָא לָא שָׁרְפִינַן תְּרוּמָה.

וּרְמִינְהִי: עַל שִׁשָּׁה סְפֵקוֹת שׁוֹרְפִין אֶת הַתְּרוּמָה, עַל סָפֵק בִּגְדֵי עַם הָאָרֶץ!

אָמַר רַב פָּפָּא: יְהֵא רַעֲוָא דְּלִתְאֲכִיל הַאי תּוֹרָא לִשְׁלְמָא, הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּכוּתִי חָבֵר. כּוּתִי חָבֵר — בּוֹעֵל נִדָּה מְשַׁוֵּית לֵיהּ?

שַׁבְּקֵיהּ, וַאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב שִׁימִי בַּר אָשֵׁי. אֲמַר לֵיהּ: מַאי טַעְמָא לָא מְשַׁנֵּית לֵיהּ בְּכוּתִי שֶׁטָּבַל וְעָלָה, וְדָרַס עַל בִּגְדֵי חָבֵר, וַאֲזוּל בְּגִדֵי חָבֵר וּנְגַעוּ בִּתְרוּמָה?

דְּאִי מְשׁוּם טוּמְאַת עַם הָאָרֶץ — הָא טְבֵיל לֵיהּ, וְאִי מְשׁוּם בּוֹעֵל נִדָּה — סָפֵק בָּעַל בְּקָרוֹב, סָפֵק לֹא בָּעַל בְּקָרוֹב.

וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר בָּעַל בְּקָרוֹב, סָפֵק הִשְׁלִימַתּוּ יָרוֹק, סָפֵק לֹא הִשְׁלִימַתּוּ, וְהָוֵי סְפֵק סְפֵיקָא, וְאַסְפֵּק סְפֵיקָא לָא שָׁרְפִינַן תְּרוּמָה.

וְתִיפּוֹק לֵיהּ מְשׁוּם בִּגְדֵי עַם הָאָרֶץ, דְּאָמַר מָר: בִּגְדֵי עַם הָאָרֶץ מִדְּרָס לַפְּרוּשִׁין! אָמַר לֵיהּ: בְּכוּתִי עָרוֹם.

מַתְנִי' בְּנוֹת צַדּוּקִין, בִּזְמַן שֶׁנֶּהֱגוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵיהֶן — הֲרֵי הֵן כְּכוּתִיּוֹת. פָּרְשׁוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל — הֲרֵי הֵן כְּיִשְׂרְאֵלִיּוֹת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לְעוֹלָם הֵן כְּיִשְׂרְאֵלִיּוֹת, עַד שֶׁיִּפְרְשׁוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵיהֶן.

גְּמָ' אִיבַּעְיָא לְהוּ: סְתָמָא מַאי? תֵּא שְׁמַע: בְּנוֹת צַדּוּקִין, בִּזְמַן שֶׁנֶּהֱגוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵיהֶן — הֲרֵי הֵן כְּכוּתִיּוֹת. הָא סְתָמָא — כְּיִשְׂרְאֵלִיּוֹת! אֵימָא סֵיפָא: פָּרְשׁוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל — הֲרֵי הֵן כְּיִשְׂרְאֵלִיּוֹת. הָא סְתָמָא — כְּכוּתִיּוֹת! אֶלָּא מֵהָא לֵיכָּא לְמִשְׁמַע מִינַּהּ.

תֵּא שְׁמַע, דִּתְנַן: רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, לְעוֹלָם הֵן כְּיִשְׂרְאֵלִיּוֹת, עַד שֶׁיִּפְרְשׁוּ לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵיהֶן. מִכְּלָל דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר: סְתָמָא כְּכוּתִיּוֹת. שְׁמַע מִינַּהּ.

תָּנוּ רַבָּנָן: מַעֲשֶׂה בְּצַדּוּקִי אֶחָד שֶׁסִּפֵּר עִם כֹּהֵן גָּדוֹל בַּשּׁוּק, וְנִתְּזָה צִנּוֹרָא מִפִּיו וְנָפְלָה לְכֹהֵן גָּדוֹל עַל בְּגָדָיו, וְהוֹרִיקוּ פָּנָיו שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל, וְקָדַם אֵצֶל אִשְׁתּוֹ.

אָמְרָה לוֹ: אַף עַל פִּי שֶׁנִּשֵּׁי צַדּוּקִים הֵן, מִתְיָרְאוֹת מִן הַפְּרוּשִׁים, וּמְרָאוֹת דָּם לַחֲכָמִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בְּקִיאִין אָנוּ בָּהֶן יוֹתֵר מִן הַכֹּל, וְהֵן מַרְאוֹת דָּם לַחֲכָמִים, חוּץ מֵאִשָּׁה אַחַת שֶׁהָיְתָה בִּשְׁכוּנָתֵינוּ, שֶׁלֹּא הֶרְאַת דָּם לַחֲכָמִים וּמֵתָה.

וְתִיפּוֹק לֵיהּ מִשּׁוּם צִנּוֹרָא דְּעַם הָאָרֶץ! אָמַר אַבָּיֵי: בְּצַדּוּקִי חָבֵר. אָמַר רָבָא: צַדּוּקִי חָבֵר בּוֹעֵל נִדָּה מְשַׁוֵּית לֵיהּ? אֶלָּא אָמַר רָבָא:

דף לד.

רֶגֶל הֲוָה, וְטוּמְאַת עַם הָאָרֶץ בָּרֶגֶל כְּטָהֳרָה שַׁוְיוּהָ רַבָּנַן, דִּכְתִיב: "וַיֵּאָסֵף כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים", הַכְתוּב עָשָׂאָן כּוּלָּן חֲבֵרִים.

מַתְנִי' דַּם נְכָרִית וְדַם טָהֳרָה שֶׁל מְצוֹרַעַת, בֵּית שַׁמַּאי מְטַהֲרִים, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּרוּקָּה וּכְמֵימֵי רַגְלֶיהָ.

דַּם הַיּוֹלֶדֶת שֶׁלֹּא טָבְלָה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כְּרוּקָּה וּכְמֵימֵי רַגְלֶיהָ, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ.

וּמוֹדִים בְּיוֹלֶדֶת בְּזוֹב שֶׁהִיא מְטַמְּאָה לַח וְיָבֵשׁ.

גְּמ' וְלִית לְהוּ לְבֵית שַׁמַּאי "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב" — בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְטַמְּאִין בְּזִיבָה, וְאֵין הַגּוֹיִם מְטַמְּאִין בְּזִיבָה, אֲבָל גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן שֶׁיְּהוּ כְּזָבִין לְכָל דְּבָרֵיהֶם?

אָמְרִי לָךְ בֵּית שַׁמַּאי: (הָהוּא בְּזָכָרִים אִיתְּמַר, דְּאִי בִּנְקֵבוֹת) הֵיכִי לַעֲבִיד? לִיטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ — עֶשְׂיתוֹ כְּשֶׁל תּוֹרָה, לִיטַמֵּי לַח וְלָא לִיטַמֵּי יָבֵשׁ — חֻלַּקְתָּ בְּשֶׁל תּוֹרָה.

אִי הָכִי, רוּקָּה וּמֵימֵי רַגְלֶיהָ נָמֵי! כֵּיוָן דְּעָבְדִינַן הֶיכְּרָא בְּדָמָהּ, מִידָּע יְדִיעַ דְּרוּקָּה וּמֵימֵי רַגְלֶיהָ דְּרַבָּנַן.

וְלַעֲבִיד הֶיכְּרָא בְּרוּקָּה וּמֵימֵי רַגְלֶיהָ, וּלְטַמּוֹיֵי לְדָמָהּ? רוּקָּה וּמֵימֵי רַגְלֶיהָ דִּשְׁכִיחִי — גְּזָרוּ בְּהוּ רַבָּנַן, דָּמָהּ דְּלָא שְׁכִיחַ — לָא גְּזָרוּ בֵּיהּ רַבָּנַן.

אָמַר רָבָא: זוֹבוֹ טָמֵא, אֶפִילּוּ לְבֵית שַׁמַּאי; קְרִיוֹ טָהוֹר, אֶפִילּוּ לְבֵית הִלֵּל.

זוֹבוֹ טָמֵא, אֶפִילּוּ לְבֵית שַׁמַּאי — דְּהָא אִיכָּא לְמֶעְבַּד הֶיכְּרָא בְּקִרְיוֹ.

קְרִיוֹ טָהוֹר, אֶפִילּוּ לְבֵית הִלֵּל — עֲבוּד בֵּיהּ רַבָּנַן הֶיכְּרָא, כִּי הֵיכִי דְּלָא לִשְׁרוֹף עֲלֵיהּ תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים.

וְלַעֲבִיד הֶיכְּרָא בְּזוֹבוֹ, וּלְטַמּוֹיֵי לְקִרְיוֹ? זוֹבוֹ דְּלָא תְּלֵי בְּמַעֲשֶׂה — גְּזָרוּ בֵּיהּ רַבָּנַן, קִרְיוֹ דְּתָלֵי בְּמַעֲשֶׂה — לָא גְּזָרוּ בֵּיהּ רַבָּנַן.

לֵימָא מְסַיֵּיע לֵיהּ: נְכָרִית שֶׁפָּלְטָה שִׁכְבַת זֶרַע מִיִּשְׂרָאֵל — טְמֵאָה, וּבַת יִשְׂרָאֵל שֶׁפָּלְטָה שִׁכְבַת זֶרַע מִן הַנָּכְרִי — טְהוֹרָה. מַאי לָאו טְהוֹרָה גְּמוּרָה? לָא, טְהוֹרָה מִדְּאוֹרַיְיתָא, טְמֵאָה מִדְּרַבָּנַן.

תָּא שְׁמַע: נִמְצֵאת אוֹמֵר, שִׁכְבַת זֶרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל טְמֵאָה בְּכָל מָקוֹם,

דף לד:

וַאֲפִילּוּ בִּמְעֵי גּוֹיָה. וְשֶׁל נָכְרִי טְהוֹרָה בְּכָל מָקוֹם, וַאֲפִילּוּ בִּמְעֵי יִשְׂרְאֵלִית, חוּץ מִמֵּי רַגְלַיִם שֶׁבָּהּ.

וְכִי תֵּימָא, הָכִי נָמֵי טְהוֹרָה מִדְּאוֹרְיְיתָא, אֲבָל טְמֵאָה מִדְּרַבָּנַן. אַטּוּ מֵי רַגְלֶיהָ מִדְּאוֹרְיְיתָא מִי מְטַמְּאוּ? אֶלָּא שְׁמַע מִינָּה: טְהוֹרָה אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנַן. שְׁמַע מִינָּה.

אָמַר מָר: שִׁכְבַת זֶרַע שֶׁל יִשְׂרְאֵל טְמֵאָה בְּכָל מָקוֹם, אֲפִילּוּ בִּמְעֵי גּוֹיָה. תִּפְשׁוֹט דְּבָעֵי רַב פָּפָּא, דְּבָעֵי רַב פָּפָּא: שִׁכְבַת זֶרַע שֶׁל יִשְׂרְאֵל בִּמְעֵי גּוֹיָה מַהוּ?

בְּתוֹךְ שְׁלִשָּׁה — לָא קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ לְרַב פָּפָּא, כִּי קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ — לְאַחַר שְׁלִשָּׁה מַאי?

יִשְׂרְאֵל דְּדָיְיגִי בְּמִצְוֹת — חֲבִיל גּוּפַיְיהוּ וּמַסְרִיחַ, גּוֹיִם דְּלָא דָּיְיגִי בְּמִצְוֹת — לָא חֲבִיל גּוּפַיְיהוּ וְלָא מַסְרִיחַ, אוֹ דִילְמָא: כֵּיוָן דְּאָכְלִי שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים — חֲבִיל גּוּפַיְיהוּ וּמַסְרִיחַ?

תֵּיקוּ.

דַּם טָהֳרָה שֶׁל מְצוֹרַעַת, בֵּית שַׁמַּאי כּוּ'. מַאי טַעְמָא דְּבֵית הִלֵּל? אָמַר רַבִּי יִצְחָק: "לַזָּכָר" — לְרַבּוֹת מְצוֹרָע לְמַעְיְינוֹתָיו, "וְלַנְּקֵבָה" — לְרַבּוֹת מְצוֹרַעַת לְמַעְיְינוֹתֶיהָ.

מַאי מַעְיְינוֹתֶיהָ? אִילֵּימָא שְׁאָר מַעְיְינוֹתֶיהָ — מִזָּכָר נָפְקָא! אֶלָּא לְדָמָהּ, לְטַמֵּא דַּם טָהֳרָה שֶׁלָּהּ.

וּבֵית שַׁמַּאי? נְקֵבָה מִזָּכָר לָא אָתְיָא, דְּאִיכָּא לְמֵיפְרַךְ: מָה לְזָכָר שֶׁכֵּן טָעוּן פְּרִיעָה וּפְרִימָה, וְאָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, תֹּאמַר בַּנְּקֵבָה דְּלָא.

וּבֵית הִלֵּל? לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא בְּנְקֵבָה וְלָא בָּעֵי זָכָר, וַאֲנָא אָמֵינָא: וּמָה נְקֵבָה, שֶׁאֵינָהּ טְעוּנָה פְּרִיעָה וּפְרִימָה, וְאֵינָהּ אֲסוּרָה בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה — רַבִּי רַחֲמָנָא מַעְיְינוֹתֶיהָ, זָכָר — לֹא כָּל שֶׁכֵּן?

אִם אֵינוֹ עִנְיָן "לְזָכָר" — תְּנֵהוּ עִנְיָן לִנְקֵבָה, וְאִם אֵינוֹ עִנְיָן לְמַעְיְינוֹתֶיהָ — תְּנֵהוּ עִנְיָן לְדָמָהּ, לְטַמֵּא דַּם טָהֳרָה שֶׁלָּהּ.

וּבֵית שַׁמַּאי? זָכָר מִנְּקֵבָה לָא אָתֵיא, דְּאִיכָּא לְמֵיפְרַךְ: מָה לִנְקֵבָה שֶׁכֵּן מְטַמְּאָה מֵאוֹנָס, תֹּאמַר בְּזָכָר דְּלָא.

וּבֵית הִלֵּל? קַיְימִי בִּמְצוֹרָע, וּפָרְכִי מִילֵּי דְּזָב? וּבֵית שַׁמַּאי? שׁוּם טוּמְאָה פָּרְכִי.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא, אָמְרִי לָךְ בֵּית שַׁמַּאי: הַאי "לְזָכָר" מִיבָּעֵי לֵיהּ, "לְזָכָר" — כֹּל שֶׁהוּא זָכָר, (הַאי), בֵּין גָּדוֹל בֵּין קָטָן. בֵּית הִלֵּל, נָפְקָא לְהוּ מִ"זֹאת תּוֹרַת הַזָּב" — בֵּין גָּדוֹל בֵּין קָטָן.

אָמַר רַב יוֹסֵף: כִּי פָּשֵׁיט רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּזָב, בָּעֵי הָכִי: רְאָיְיה רִאשׁוֹנָה שֶׁל זָב קָטָן מַהוּ שֶׁתְּטַמֵּא בְּמַגָּע? "זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע" אֲמַר רַחֲמָנָא.

כֹּל שֶׁשִּׁכְבַת זֶרַע שֶׁלּוֹ (מטמא) [מְטַמְּאָה] — רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה שֶׁלּוֹ מְטַמְּאָה, וְהַאי כֵּיוָן דְּשִׁכְבַת זֶרַע שֶׁלּוֹ לֹא מְטַמְּאָה — רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה נָמֵי לֹא תְּטַמֵּא. אוֹ דִילְמָא, כֵּיוָן דְּאִילּוּ אִיהוּ חָזֵי תַּרְתֵּי — מְצָטָרְפָא, מְטַמְּיָא?

אָמַר רָבָא: תָּא שְׁמַע, "זֹאת תּוֹרַת הַזָּב" — בֵּין גָּדוֹל בֵּין קָטָן, מָה גָּדוֹל — רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה שֶׁלּוֹ מְטַמְּאָה, אַף קָטָן — רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה נָמֵי מְטַמְּאָה.

בָּעֵי רַב יוֹסֵף: רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה שֶׁל מְצוֹרָע מַהוּ שֶׁתְּטַמֵּא בְּמַשָּׂא? מִקּוֹם זִיבָה מַעְיָן הוּא וּמְטַמֵּא, אוֹ דִילְמָא לָאו מַעְיָן הוּא?

אָמַר רָבָא: תָּא שְׁמַע, "זוֹבוֹ טָמֵא הוּא" — לִימֵּד עַל הַזּוֹב שֶׁהוּא טָמֵא. בְּמַאי? אִילֵימָא בְּזָב גְּרִידָא

דף לה.

לַאֲחֵרִים גּוֹרֵם טוּמְאָה, לְעַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן? אֶלָּא פְּשִׁיטָא בְּזָב מְצוֹרָע,

וּמְדְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא לְרַבּוֹיֵי בִּרְאִיָּיה שְׁנִיָּה, שְׁמַע מִינַּהּ: מְקוֹם זִיבָה לָאו מַעְיָן הוּא.

אֲמַר לֵיהּ רַב יְהוּדָה מִדִּסְקְרַתָּא לְרָבָא: מִמַּאי? דִּילְמָא לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ בְּזָב גְּרִידָא, וּדְקָאַמְרַתְּ לַאֲחֵרִים גּוֹרֵם טוּמְאָה, לְעַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן — שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ יוֹכִיחַ, שֶׁגּוֹרֵם טוּמְאָה לַאֲחֵרִים, וְהוּא עַצְמוֹ טָהוֹר!

אָמַר אַבָּיֵי: מַאי תִּבְעֵי לֵיהּ, וְהָא הוּא דְּאָמַר "זֹאת תּוֹרַת הַזָּב" — בֵּין גָּדוֹל בֵּין קָטָן, וְכֵיוָן דְּנָפְקָא לֵיהּ מֵהָתָם, אִיתַּר לֵיהּ "לַזָּכָר" לְרַבּוֹת מְצוֹרָע לְמַעְיְנוֹתָיו, (נקבה) ["וְלַנְּקֵבָה"] לְרַבּוֹת מְצוֹרַעַת לְמַעְיְנוֹתֶיהָ.

וְאַקְשֵׁיהּ רַחֲמָנָא מְצוֹרָע לְזָב גְּמוּר — מָה זָב גָּמוּר מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא, אַף רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה שֶׁל מְצוֹרָע מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא.

אָמַר רַב הוּנָא: רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה שֶׁל זָב מְטַמְּאָה בְּאוֹנֶס, שֶׁנֶּאֱמַר: "זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע", מָה שִׁכְבַת זֶרַע מְטַמֵּא בְּאוֹנֶס, אַף רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה שֶׁל זָב מְטַמְּאָה בְּאוֹנֶס.

תָּא שְׁמַע: רָאָה רְאִיָּיה רְאשׁוֹנָה — בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. מַאי לָאו לְטוּמְאָה? לָא, לְקָרְבָּן.

תָּא שְׁמַע: בַּשְּׁנִיָּה בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. לְמַאי? אִילֵימָא לְקָרְבָּן, אֶבֶל לְטוּמְאָה לָא? אִקְּרִי כָּאן "מִבְּשָׂרוֹ" וְלֹא מֵחֲמַת אוֹנְסוֹ! אֶלָּא לָאו לְטוּמְאָה, וּמִדְּסֵיפָא לְטוּמְאָה — רֵישָׁא נָמֵי לְטוּמְאָה?

מִידֵּי אִירְיָא? הָא כִּדְאִיתָא, וְהָא כִּדְאִיתָא.

תָּא שְׁמַע: רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר, אַף בַּשְּׁלִישִׁי בּוֹדְקִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי הַקְּרָבָן, מִכְּלָל דְּתַנָּא קַמָּא מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה קָאָמַר!

לָא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא לְקָרְבָּן, וְהָכָא בְּ"אֻתִּים" קָא מִיפַּלְגִי: רַבָּנַן לָא דָּרְשִׁי "אֻתִּים", וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּרֵישׁ "אֻתִּים".

רַבָּנַן לָא דָּרְשִׁי "אֻתִּים": "הַזָּב" — חָדָא, "זוֹבוֹ" — תַּרְתֵּי, "לַזָּכָר" — בַּשְּׁלִישִׁי אַקְשֵׁיהּ רַחֲמָנָא לִנְקֵבָה.

וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּרֵישׁ "אֻתִּים": "הַזָּב" — חָדָא, "אֶת" — תַּרְתֵּי, "זוֹבוֹ" — תְּלָת, בָּרְבִיעִי אַקְשֵׁיהּ רַחֲמָנָא לִנְקֵבָה.

תָּא שְׁמַע: רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר, וַהֲלֹא זָב בִּכְלַל בַּעַל קֶרִי הָיָה, וְלָמָּה יָצָא — לְהָקֵל עָלָיו וּלְהַחְמִיר עָלָיו; לְהָקֵל עָלָיו — שֶׁאֵין מְטַמֵּא בְּאוֹנָס, וּלְהַחְמִיר עָלָיו —

דף לה:

שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב.

אִימַּת? אִילֵימָא בִּרְאִיָּיה שְׁנִיָּה — הֵיכָא הֲוָה בִּכְלַל בַּעַל קֶרִי? אֶלָּא פְּשִׁיטָא בִּרְאִיָּיה רִאשׁוֹנָה, וְקָתָנֵי לְהָקֵל עָלָיו שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאוֹנָס!

וְתִסְבְּרָא לְהַחְמִיר עָלָיו שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, בִּרְאִיָּיה רִאשׁוֹנָה בַּר מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב הוּא?

אֶלָּא הָכִי קָאָמַר, רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר: וַהֲלֹא זָב בִּכְלַל בַּעַל קֶרִי הָיָה בִּרְאִיָּיה רִאשׁוֹנָה, וְלָמָּה יָצָא בִּרְאִיָּיה שְׁנִיָּיה — לְהָקֵל עָלָיו וּלְהַחְמִיר עָלָיו, לְהָקֵל עָלָיו — שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאוֹנָס, וּלְהַחְמִיר עָלָיו — שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב.

אָמַר רַב הוּנָא: זוֹב דּוֹמֶה לְמֵי בָצֵק שֶׁל שְׁעוֹרִים. זוֹב בָּא מִבְּשַׂר הַמֵּת, שִׁכְבַת זֶרַע בָּא מִבְּשַׂר הַחַי. זוֹב — דַּיֵּהּ, וְדוֹמֶה לְלוֹבֶן בֵּיצָה הַמּוּזֶרֶת, שִׁכְבַת זֶרַע קְשׁוּרָה, וְדוֹמָה לְלוֹבֶן בֵּיצָה שֶׁאֵינָהּ מוּזֶרֶת.

דַּם הַיּוֹלֶדֶת שֶׁלֹּא טָבְלָה וְכוּ'.

תַּנְיָא, אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּאי: אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּנִדָּה שֶׁלֹּא טָבְלָה וְרָאֲתָה דָּם, שֶׁהִיא טְמֵאָה? אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי: לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בְּנִדָּה שֶׁאֲפִילּוּ טָבְלָה וְרָאֲתָה טְמֵאָה, תֹּאמְרוּ בְּיוֹלֶדֶת שֶׁאִם טָבְלָה וְרָאֲתָה שֶׁהִיא טְהוֹרָה.

אָמְרוּ לָהֶם: יוֹלֶדֶת בְּזוֹב תּוֹכִיחַ, שֶׁאִם טָבְלָה וְרָאֲתָה לְאַחַר יְמֵי סְפִירָה — טְהוֹרָה, לֹא טָבְלָה וְרָאֲתָה — טְמֵאָה!

אָמְרוּ לָהֶם: הוּא הַדִּין, וְהִיא הַתְּשׁוּבָה.

לְמֵימְרָא דִּפְלִיגִי? וְהָתְנַן: וּמוֹדִים בְּיוֹלֶדֶת בְּזוֹב שֶׁהִיא מְטַמְּאָה לַח וְיָבֵשׁ!

לָא קַשְׁיָא — כָּאן שֶׁסְּפָרָה, כָּאן שֶׁלֹּא סָפְרָה.

וְהָתַנְיָא: יוֹלֶדֶת בְּזוֹב שֶׁפָּקְרָה וְלֹא טָבְלָה וְרָאֲתָה, הָלְכוּ בֵּית שַׁמַּאי לְשִׁיטָתָן, וּבֵית הִלֵּל לְשִׁיטָתָן.

אִיתְּמַר: רַב אָמַר: מַעְיָן אֶחָד הוּא — הַתּוֹרָה טִמְּאַתּוּ וְהַתּוֹרָה טִהֲרַתּוּ.

וְלֵוִי אָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵם — נִסְתָּם הַטָּמֵא נִפְתָּח הַטָּהוֹר, נִסְתָּם הַטָּהוֹר נִפְתָּח הַטָּמֵא.

מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ: שׁוֹפַעַת מִתּוֹךְ שִׁבְעָה לְאַחַר שִׁבְעָה, וּמִתּוֹךְ אַרְבָּעָה עָשָׂר לְאַחַר אַרְבָּעָה עָשָׂר, וּמִתּוֹךְ אַרְבָּעִים לְאַחַר אַרְבָּעִים, וּמִתּוֹךְ שְׁמוֹנִים לְאַחַר שְׁמוֹנִים.

לְרַב — רֵישָׁא לְקוּלָּא, וְסֵיפָא לְחוּמְרָא;

לְלֵוִי — רֵישָׁא לְחוּמְרָא, וְסֵיפָא לְקוּלָּא.

מֵיתִיבִי: דַּם הַיּוֹלֶדֶת שֶׁלֹּא טָבְלָה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כְּרוּקָּה וּכְמֵימֵי רַגְלֶיהָ, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ.

קָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ דִּפְסָקָה. בִּשְׁלָמָא לְרַב, דְּאָמַר: מַעְיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הָכִי מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ. אֶלָּא לְלֵוִי, דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵן, אַמַּאי מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ?

אָמַר לָךְ לֵוִי: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּשׁוֹפַעַת, אִי בְּשׁוֹפַעַת, מַאי טַעְמָא דְּבֵית שַׁמַּאי? קָסָבְרִי בֵּית שַׁמַּאי: מַעְיָן אֶחָד הוּא.

בִּשְׁלָמָא לְלֵוִי, הַיְינוּ דְּאִיכָּא בֵּין בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, אֶלָּא לְרַב מַאי בֵּינַיְיהוּ?

אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ יוֹמֵי וּטְבִילָה, דְּבֵית שַׁמַּאי סָבְרִי: בְּיוֹמֵי תְּלָה רַחֲמָנָא, וּבֵית הִלֵּל סָבְרִי: בְּיוֹמֵי וּטְבִילָה.

תָּא שְׁמַע, וּמוֹדִים בְּיוֹלֶדֶת בְּזוֹב שֶׁהִיא מְטַמְּאָה לַח וְיָבֵשׁ. סָלְקָא דַּעְתָּךְ הָכָא נָמֵי דְּפָסְקָה. בִּשְׁלָמָא לְרַב, דְּאָמַר: מַעְיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הָכִי מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ. אֶלָּא לְלֵוִי, דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵן, אַמַּאי מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ?

אָמַר לְךָ: הָכָא נָמֵי — בְּשׁוֹפַעַת. אִי בְּשׁוֹפַעַת, לְמַאי אִיצְטְרִיךְ?

לְבֵית שַׁמַּאי אִיצְטְרִיךְ, אַף עַל גַּב דְּקָאָמְרִי בֵּית שַׁמַּאי: מַעְיָן אֶחָד הוּא, וּבְיוֹמֵי תְּלָה רַחֲמָנָא — הָנֵי מִילֵּי בְּיוֹלֶדֶת גְּרִידְתָּא, דְּשָׁלִימוּ לְהוּ יוֹמֵי, אֲבָל יוֹלֶדֶת בְּזוֹב דְּבָעֵי סְפִירָה — לָא.

תָּא שְׁמַע: "דְּוֹתָהּ תִּטְמָא" — לְרַבּוֹת אֶת בּוֹעֲלָהּ.

"דְּוֹתָהּ תִּטְמָא" — לְרַבּוֹת הַלֵּילוֹת, "דְּוֹתָהּ תִּטְמָא" — לְרַבּוֹת הַיּוֹלֶדֶת בְּזוֹב שֶׁצְּרִיכָה שֶׁתֵּשֵׁב שִׁבְעָה יָמִים נְקִיִּים. בִּשְׁלָמָא לְרַב דְּאָמַר מַעְיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הָכִי בָּעֵיָא שִׁבְעָה יָמִים נְקִיִּים,

דף לו.

אֶלָּא לְלֵוִי דְּאָמַר שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵן, לְמָה לִי שִׁבְעָה? בְּמַשֶּׁהוּ סַגִּיא!

הָכִי קָאָמַר: צְרִיכָה שֶׁתִּתְפַּסּוֹק מַשֶּׁהוּ, שֶׁיַּעֲלוּ לָהּ לְשִׁבְעָה נְקִיִּים.

תָּא שְׁמַע: יְמֵי עִיבּוּרָהּ עוֹלִים לָהּ לִימֵי מְנִיקוּתָהּ, וִימֵי מְנִיקוּתָהּ עוֹלִים לָהּ לִימֵי עִיבּוּרָהּ. כֵּיצַד הִפְסִיקָה שְׁתַּיִם בִּימֵי עִיבּוּרָהּ, וְאַחַת בִּימֵי מְנִיקוּתָהּ; שְׁתַּיִם בִּימֵי מְנִיקוּתָהּ, וְאַחַת בִּימֵי עִיבּוּרָהּ; אַחַת וּמֶחֱצָה בִּימֵי עִיבּוּרָהּ, וְאַחַת וּמֶחֱצָה בִּימֵי מְנִיקוּתָהּ — עוֹלִין לָהּ לְשָׁלֹשׁ עוֹנוֹת.

בְּשִׁלְמָא לְרַב דְּאָמַר: מַעְיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הָכִי בָּעֵי הֶפְסֵק שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת, אֶלָּא לְלֵוִי דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵן, לְמָה לִי הֶפְסֵק שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת? בְּמַשֶּׁהוּ סַגִּי!

הָכִי קָאָמַר: צְרִיכָה שֶׁתִּפָּסוֹק מַשֶּׁהוּ, כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ לָהּ לְשָׁלֹשׁ עוֹנוֹת.

תָּא שְׁמַע: וְשָׁוִין בְּרוֹאָה אַחַר דַּם טוֹהַר, שֶׁדַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

בְּשִׁלְמָא לְלֵוִי דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵן, מִשּׁוּם הָכִי דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ, אֶלָּא לְרַב דְּאָמַר: מַעְיָן אֶחָד הוּא, אַמַּאי דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ? תִּטַּמֵּא מֵעֵת לְעֵת!

דְּלֵיכָּא שְׁהוּת.

וְתִטַּמֵּא מִפְּקִידָה לִפְקִידָה! כֵּיוָן דִּמְעֵת לְעֵת לֵיכָּא, מִפְּקִידָה לִפְקִידָה נָמֵי לָא גְּזְרוּ בַּהּ רַבָּנַן.

תָּא שְׁמַע: יוֹלֶדֶת בְּזוֹב שֶׁסְּפָרָה וְלֹא טָבְלָה וְרָאֲתָה, הָלְכוּ בֵּית שַׁמַּאי לְשִׁיטָתָן, וּבֵית הִלֵּל לְשִׁיטָתָן.

בְּשִׁלְמָא לְרַב, דְּאָמַר: מַעְיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הָכִי מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ. אֶלָּא לְלֵוִי, דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵן, אַמַּאי מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ?

אָמַר לְךָ לֵוִי: אָנָא דַּאֲמַרִי — כְּתַנָּא דְּשָׁוִין.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: בְּשׁוֹפַעַת, וְהָא "סְפָרָה" קָתָנֵי!

הָכָא בְּיוֹלֶדֶת נִקְבָה בְּזוֹב עָסְקִינַן, דְּשָׁבוּעַ קַמָּא פָּסְקָה, שָׁבוּעַ בָּתְרָא לָא פָּסְקָה, וְקָסָבַר: יְמֵי לֵידָתָהּ שֶׁאֵין רוֹאָה בָּהֶן — עוֹלִין לָהּ לִסְפִירַת זִיבָתָהּ.

אָמַר לֵיהּ רָבִינָא לְרַב אָשֵׁי: אָמַר לָן רַב שֶׁמֶן מִסְכְּרָא: אִקְּלַע מָר זוּטְרָא לְאַתְרִין, וּדְרַשׁ: הִילְכָתָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב לְחוּמְרָא, וְהִלְכָתָא כְּוָותֵיהּ דְּלֵוִי לְחוּמְרָא.

רַב אָשֵׁי אָמַר: הִלְכָתָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב, בֵּין לְקוּלָּא בֵּין לְחוּמְרָא. דְּרֵישׁ מָרִימָר: הִלְכָתָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב, בֵּין לְקוּלָּא בֵּין לְחוּמְרָא. וְהִלְכָתָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב, בֵּין לְקוּלָּא בֵּין לְחוּמְרָא.

דף לו:

מַתְנִי' הַמְקַשָּׁה — נִדָּה. קִשְּׁתָה שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּתוֹךְ אַחַד עָשָׂר יוֹם, וְשִׁפְּתָה מֵעֵת לְעֵת, וְיָלְדָה — הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לַיְלָה וְיוֹם כְּלֵילֵי שַׁבָּת וְיוֹמוֹ, שֶׁשִּׁפְּתָה מִן הַצַּעַר וְלֹא מִן הַדָּם.

כַּמָּה הִיא קִישׁוּיָהּ? רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַרְבָּעִים וַחֲמִשִּׁים יוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: דַּיָּהּ חָדְשָׁהּ. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: אֵין קִישׁוּי יוֹתֵר מִשְּׁתֵּי שַׁבָּתוֹת.

גְּמָ' אַטּוּ כָּל הַמְקַשֶּׁה נִדָּה הִיא?
אָמַר רַב: נִדָּה לְיוֹמָא. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: חֲיִישִׁינַן שֶׁמָּא תִּשְׁפֵּה.
וְרַבִּי יִצְחָק אָמַר: הַמְקַשֶּׁה אֵינָהּ כְּלוּם. וְהָקָתָנֵי: הַמְקַשֶּׁה נִדָּה!
אָמַר רָבָא: בִּימֵי נִדָּה — נִדָּה, בִּימֵי זִיבָה — טְהוֹרָה. וְהָתַנְיָא: הַמְקַשֶּׁה בִּימֵי נִדָּה — נִדָּה, בִּימֵי זִיבָה — טְהוֹרָה.
כֵּיצַד? קִשְּׁתָה יוֹם אֶחָד, וְשָׁפְתָה שְׁנַיִם, אוֹ שֶׁקִּשְּׁתָה שְׁנַיִם וְשָׁפְתָה יוֹם אֶחָד, אוֹ שֶׁשָּׁפְתָה וְקִשְּׁתָה וְחָזְרָה וְשָׁפְתָה — הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב.
אֲבָל שָׁפְתָה יוֹם אֶחָד וְקִשְּׁתָה שְׁנַיִם, אוֹ שֶׁשָּׁפְתָה שְׁנַיִם וְקִשְּׁתָה יוֹם אֶחָד, אוֹ שֶׁקִּשְּׁתָה וְשָׁפְתָה וְחָזְרָה וְקִשְּׁתָה — אֵין זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: קוֹשֵׁי סָמוּךְ לַלֵּידָה — אֵין זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב, שׁוֹפֵי סָמוּךְ לַלֵּידָה — הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב.
חֲנַנְיָא בֶּן אֲחִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כֹּל שֶׁחָל קִישׁוּיָהּ בַּשְּׁלִישִׁי שֶׁלָּהּ, אֲפִילּוּ כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ בְּשׁוֹפֵי — אֵין זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב.
"כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר" לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי דְּחֲנַנְיָא.
מָנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "דָּמָהּ" — דָּמָהּ מֻחֲמַת עַצְמָהּ, וְלֹא מֻחֲמַת וָלָד.
אַתָּה אוֹמֵר מֻחֲמַת וָלָד, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מֻחֲמַת אוֹנֶס? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ", הֲרֵי אוֹנֶס אָמוּר. הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים "דָּמָהּ"? דָּמָהּ מֻחֲמַת עַצְמָהּ, וְלֹא מֻחֲמַת וָלָד.
וּמָה רָאִיתָ לְטַהֵר אֶת הַוָּלָד וּלְטַמֵּא בְּאוֹנֶס? מְטַהֵר אֲנִי בַּוָּלָד — שֶׁיֵּשׁ טָהֳרָה אַחֲרָיו, וּמְטַמֵּא אֲנִי בְּאוֹנֶס — שֶׁאֵין טָהֳרָה אַחֲרָיו.
אַדְּרַבָּה, מְטַהֵר אֲנִי בְּאוֹנֶס, שֶׁכֵּן אוֹנֶס בְּזַב טָהוֹר! הַשְׁתָּא מִיהָא בְּאִשָּׁה קַיְימִינַן, וְאוֹנֶס בְּאִשָּׁה לָא אַשְׁכְּחַן.
וְאִיבָּעֵית אֵימָא: מַאי דַּעְתִּיךְ לְטַהוֹרֵי בְּאוֹנֶס, וּלְטַמּוֹיֵי בְּוָלָד? אֵין לָךְ אוֹנֶס גָּדוֹל מִזֶּה!
אִי הָכִי, נִדָּה נָמֵי נֵימָא: "זָבָה" — זוֹבָהּ מֻחֲמַת עַצְמָהּ, וְלֹא מֻחֲמַת וָלָד.
אַתָּה אוֹמֵר וָלָד, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אוֹנֶס? כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר "וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה" — הֲרֵי אוֹנֶס אָמוּר, הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים "זָבָה"? זוֹבָהּ מֻחֲמַת עַצְמָהּ, וְלֹא מֻחֲמַת וָלָד!
אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אָמַר קְרָא "תֵּשֶׁב", יֵשׁ לְךָ יְשִׁיבָה אַחֶרֶת שֶׁהִיא כָּזוֹ, וְאֵיזוֹ זוֹ? קוֹשֵׁי בִּימֵי זִיבָה. וְאֵימָא: זוֹ קוֹשֵׁי בִּימֵי נִדָּה!
אֶלָּא אָמַר אֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל: אָמַר קְרָא "וּטְמֵאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּנְדַּת דְּוָתָהּ" וְלֹא כִּזִיבָתָהּ, מִכְּלָל דִּזִיבָתָהּ טָהוֹר, וְאֵיזוֹ זוֹ — קוֹשֵׁי בִּימֵי זִיבָה.
וְהַשְׁתָּא דִּכְתִיב "וּטְמֵאָה שִׁבוּעַיִם כִּנְדָּתָהּ", "דָּמָהּ" לְמָה לִי? אִי לָאו "דָּמָהּ", הֲוָה אָמֵינָא כִּנְדָּתָהּ וְלֹא כִּזִיבָתָהּ, וַאֲפִילּוּ בְּשׁוֹפֵי. קָא מַשְׁמַע לַן.

שֵׁילָא בַּר אֲבִינָא עֲבַד עוֹבָדָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב. כִּי קָא נָח נַפְשֵׁיהּ דְּרַב אֲמַר לֵיהּ לְרַב אַסִּי: זִיל צַנְעֵיהּ, וְאִי לָא צָיֵית — גְּרֵייֵיהּ. הוּא סָבַר "גַּרְיֵיהּ" אֲמַר לֵיהּ.

בָּתַר דְּנָח נַפְשֵׁיהּ דְּרַב, אֲמַר לֵיהּ: "הֲדַר בָּךְ", דַּהֲדַר בֵּיהּ רַב. אֲמַר לֵיהּ: אִם אִיתָא דַּהֲדַר בֵּיהּ, לְדִידִי הֲוָה אָמַר לִי. לָא צָיֵית גַּדֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ: וְלָא מִסְתָּפֵי מָר מִדְּלֵיקְתָּא?

אֲמַר לֵיהּ: אֲנָא אִיסִי בֶּן יְהוּדָה, דְּהוּא אִיסִי בֶּן גּוּר אַרְיֵה, דְּהוּא אִיסִי בֶּן גַּמְלִיאֵל, דְּהוּא אִיסִי בֶּן מַהֲלַלְאֵל — אֲסִיתָא דִּנְחָשָׁא דְּלָא שָׁלֵיט בֵּיהּ רְקָבָא. אֲמַר לֵיהּ: וַאֲנָא שֵׁילָא בַּר אֲבִינָא — בּוּכְנָא דְּפַרְזְלָא דְּמִתַּבַּר אֲסִיתָא דִּנְחָשָׁא.

חֲלַשׁ רַב אַסִּי. עַיְּילוּהּ בְּחַמְימֵי אַפְקוּהּ מִקְּרִירֵי, עַיְּילוּהּ בְּקָרִירֵי אַפְקוּהּ מֵחַמְימֵי, נָח נַפְשֵׁיהּ דְּרַב אַסִּי.

דף לז.

אֲזַל שֵׁילָא, אֲמַר לְדַבְּיתְהוּ: צְבִית לִי זַוודְתָּא דְּלָא לֵיזִיל וְלֵימָא לֵיהּ לְרַב מִילֵּי עִילָּוַאי. צְבִיתָה לֵיהּ זַוודְתָּא. נָח נַפְשֵׁיהּ דְּשֵׁילָא, חֲזוֹ דְּפָרְחָא אָסָא מֵהַאי פּוּרְיָא לְהַאי פּוּרְיָא, אָמְרִי: שְׁמַע מִינַּהּ עֲבַדוּ רַבָּנַן פְּיָיסָא.

בָּעֵי רָבָא: קוֹשִׁי מַהוּ שֶׁתִּסְתּוֹר בְּזִיבָה?

דָּבָר הַמְטַמֵּא סוֹתֵר, וְהַאי נָמֵי מְטַמֵּא כִּימֵי נִדָּה הוּא, אוֹ דִילְמָא דָּבָר הַגּוֹרֵם סוֹתֵר, וְהַאי לָאו גּוֹרֵם הוּא?

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: אוֹנָס בְּזִיבָה יוֹכִיחַ, שֶׁאֵינוֹ גּוֹרֵם, וְסוֹתֵר!

אֲמַר לֵיהּ: לָאֵי, הַאי נָמֵי גּוֹרֵם הוּא, דִּתְנַן: רָאָה רְאִיָּיה רִאשׁוֹנָה — בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, שְׁנִיָּה — בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, שְׁלִישִׁית — אֵין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ.

וּלְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאָמַר: אַף בַּשְּׁלִישִׁית בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, הָכִי נָמֵי כֵּיוָן דְּלָא גָּרִים לָא סָתַר? אֲמַר לֵיהּ: לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הָכִי נָמֵי.

תָּא שְׁמַע: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אַף בַּשְּׁלִישִׁית בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, בָּרְבִיעִית אֵין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. מַאי לָאו לְסָתִירָה?

לָא, לְטַמּוֹיֵהּ לְהַהִיא טִיפָּה בְּמַשָּׁא.

תָּא שְׁמַע: בַּשְּׁלִישִׁית, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, בָּרְבִיעִית אֵין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. לְקָרְבָּן אָמַרְתִּי, וְלֹא לְסָתִירָה.

אֶלָּא לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, תִּפְשׁוֹט דְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ גּוֹרֵם סוֹתֵר, לְרַבָּנַן מַאי?

תָּא שְׁמַע, דְּתָנֵי אֲבוּהּ דְּרַבִּי אָבִין: מָה גָּרַם לוֹ זוֹבוֹ — שִׁבְעָה, לְפִיכָךְ סוֹתֵר שִׁבְעָה; מָה גָּרַם לוֹ קְרִיוֹ — יוֹם אֶחָד, לְפִיכָךְ סוֹתֵר יוֹם אֶחָד.

מַאי שִׁבְעָה? אִילֵּימָא דִּמְטַמֵּא שִׁבְעָה — הַאי "מָה זוֹבוֹ טָמֵא שִׁבְעָה" מִבָּעֵי לֵיהּ, אֶלָּא לָאו דָּבָר הַגּוֹרֵם סוֹתֵר, דָּבָר שֶׁאֵינוֹ גּוֹרֵם אֵינוֹ סוֹתֵר? שְׁמַע מִינַּהּ.

אָמַר אַבָּיֵי: נָקְטִינַן, אֵין קוֹשִׁי סוֹתֵר בְּזִיבָה. וְאִי מַשְׁכַּחַתְּ תַּנָּא דְּאָמַר סוֹתֵר — הָהוּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא.

תַּנְיָא, רַבִּי מָרִינוּס אוֹמֵר: אֵין לֵידָה סוֹתֶרֶת בְּזִיבָה. אִיבַּעְיָא לְהוּ: מַהוּ שֶׁתַּעֲלֶה? אַבָּיֵי אָמַר: אֵינָהּ סוֹתֶרֶת וְאֵינָהּ עוֹלָה. רָבָא אָמַר: אֵינָהּ סוֹתֶרֶת וְעוֹלָה.

אָמַר רָבָא: מָנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנְיָא: "וְאַחַר תִּטְהָר" — "אַחַר", "אַחַר" לְכוּלָּן, שֶׁלֹּא תְּהֵא טוּמְאָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶם.

אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא עוֹלָה — הַיְינוּ דְּלָא מַפְסְקָה טוּמְאָה, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ אֵינָהּ עוֹלָה — אַפְסִיק לֵיהּ לֵידָה! וְאַבָּיֵי אָמַר לָךְ: שֶׁלֹּא תְּהֵא טוּמְאַת זִיבָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶם.

אָמַר רָבָא: מָנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנְיָא: "מִזּוֹבָהּ" — "מִזּוֹבָהּ" וְלֹא מִנִּגְעָהּ, "מִזּוֹבָהּ" וְלֹא מִלֵּידָתָהּ. וְאַבָּיֵי אָמַר לָךְ: תְּנִי חָדָא "מִזּוֹבָהּ" וְלֹא מִנִּגְעָהּ, וְלָא תְּנֵי "וְלֹא מִלֵּידָתָהּ".

וְרָבָא, הַאי מַאי? אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא "מִזּוֹבָהּ" וְלֹא מִלֵּידָתָהּ, אַיְידֵי דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ לֵידָה, תְּנָא נִגְעָהּ אַטּוּ לֵידָה. אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ "מִזּוֹבָהּ" וְלֹא מִנִּגְעָהּ, הַאי מַ"וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזּוֹבוֹ" נָפְקָא — "מִזּוֹבוֹ" וְלֹא מִנִּגְעוֹ!

וְאַבָּיֵי — חַד בְּזָב וְחַד בְּזָבָה. וּצְרִיכִי, דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא

דף לז:

בְּזָב — מִשּׁוּם דְּלָא מְטַמֵּא בְּאוֹנֶס, אֲבָל זָבָה — דְּמְטַמְּיָא בְּאוֹנֶס אֵימָא לָא, צְרִיכָא.

וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא בְּזָבָה — מִשּׁוּם דְּלָא מְטַמְּיָא בִּרְאִיּוֹת כִּבְיָמִים, אֲבָל זָב דְּמְטַמֵּא בִּרְאִיּוֹת כִּבְיָמִים — אֵימָא לָא, צְרִיכָא.

אָמַר אַבָּיֵי: מָנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנְיָא: "דְּוֹתָהּ תִּטְמָא" — לְרַבּוֹת אֶת בּוֹעֶלָהּ.

"דְּוֹתָהּ תִּטְמָא" — לְרַבּוֹת אֶת הַלֵּילוֹת, "דְּוֹתָהּ תִּטְמָא" — לְרַבּוֹת אֶת הַיּוֹלֶדֶת בְּזוֹב, שֶׁצְּרִיכָה שֶׁתֵּשֵׁב שִׁבְעָה נְקִיִּים.

מַאי לָאו נְקִיִּים מִלֵּידָה? לָא, מִדָּם.

וְאָמַר אַבָּיֵי: מָנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנְיָא: "כִּימֵי נִדָּתָהּ" — כָּךְ יְמֵי לֵידָתָהּ, מָה יְמֵי נִדָּתָהּ אֵין רְאוּיִן לִזִּיבָה וְאֵין סְפִירַת שִׁבְעָה עוֹלָה מֵהֶן, אַף יְמֵי לֵידָתָהּ שֶׁאֵין רְאוּיִן לִזִּיבָה — אֵין סְפִירַת שִׁבְעָה עוֹלָה מֵהֶן.

וְרָבָא, הָא מַנִּי? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר: מִסְתָּר נָמֵי סָתְרָה.

וְכִי דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר?

אָמַר רַב אַחְדְּבוּי בַּר אַמֵּי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר. וְרַב שֵׁשֶׁת אָמַר: עַל כָּרְחָךְ הִקִּישָׁן הַכָּתוּב. אִיכָּא דְּאָמְרִי: אָמַר רַב אַחְדְּבוּי בַּר אַמֵּי אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר דָּנִין אֶפְשָׁר מִשֶּׁאִי אֶפְשָׁר. וְרַב פָּפָּא אָמַר: עַל כָּרְחָךְ הִקִּישָׁן הַכָּתוּב. קְשָׁתָה שְׁלֹשָׁה יָמִים וְכוּ'.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: שָׁפְתָה מִזֶּה וּמִזֶּה, מַהוּ? רַב חִסְדָּא אָמַר: טְמֵאָה, רַבִּי חֲנִינָא אָמַר: טְהוֹרָה. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁיָּצָא, וַחֲיָילוֹתָיו לְפָנָיו — בְּיָדוּעַ שֶׁחֲיָילוֹתָיו שֶׁל מֶלֶךְ הֵן. וְרַב חִסְדָּא אָמַר: כָּל שֶׁכֵּן דְּבָעֵי נַפֵּישׁ חַיָּילוֹת טְפֵי.

תָּנָן: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לֵילָה וְיוֹם כְּלֵילֵי שַׁבָּת וְיוֹמוֹ, שֶׁשָּׁפְתָה מִן הַצַּעַר וְלֹא מִן הַדָּם. טַעְמָא דְּמִן הַצַּעַר וְלֹא מִן הַדָּם, הָא מִזֶּה וּמִזֶּה — טְהוֹרָה. תִּיּוּבְתָּא דְּרַב חִסְדָּא!

אָמַר לְךָ רַב חִסְדָּא: לָא מִבַּעְיָא מִזֶּה וּמִזֶּה דְּטָמֵאָה, דְּפָסְקִי לְהוּ חַיָּילוֹת לִגְמָרֵי, אֲבָל מִן הַצַּעַר וְלֹא מִן הַדָּם, אֵימַר: כִּי הֵיכִי דְּמִדָּם לָא פָּסְקָה, מִקּוֹשֶׁי נָמֵי לָא פָּסְקָה, וְהָא תּוּנְבָּא בְּעָלְמָא הוּא דְּנָקַט לַהּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

תָּנָן: קְשָׁתָה שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּתוֹךְ אַחַד עָשָׂר יוֹם, וְשָׁפְתָה מֵעֵת לְעֵת, וְיָלְדָה — הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב.

הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵימָא כְּדְקָתָנֵי, לְמָה לִי שְׁלֹשׁ? בְּתֵרֵי בְּקוֹשֶׁי וְחַד בְּשׁוֹפֵי סַגֵּי!

אֶלָּא לָאו הָכִי קָאָמַר: קְשָׁתָה שְׁלֹשָׁה, וְשָׁפְתָה מִזֶּה וּמִזֶּה, אוֹ שֶׁקְּשָׁתָה שְׁנַיִם, וְשָׁפְתָה מֵעֵת לְעֵת — הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב, וּתְיוּבְתָּא דְּרַבִּי חֲנִינָא!

אָמַר לְךָ רַבִּי חֲנִינָא: לָא, לְעוֹלָם כְּדְקָתָנֵי, וְהָא קָא מַשְׁמַע לַן דְּאַף עַל גַּב דְּמַתְחֵיל קִישּׁוּי בַּשְּׁלִישִׁי, וְשָׁפְתָה מֵעֵת לְעֵת — טְמֵאָה, לְאַפּוֹקֵי מֵרַבִּי חֲנִינָא.

כַּמָּה הִיא קִשּׁוּיָהּ? רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר וְכוּ'. הַשְׁתָּא חֲמִשִּׁים מְקַשְּׁיָא, אַרְבָּעִים מִיבַּעְיָא? אָמַר רַב חִסְדָּא: לָא קַשְׁיָא — כָּאן לְחוֹלָה, כָּאן לִבְרִיאָה.

אָמַר רַבִּי לֵוִי: אֵין הַוָּלָד מְטַהֵר אֶלָּא יָמִים הָרְאוּיִין לִהְיוֹת בָּהֶן זָבָה, וְרַב אָמַר: אֲפִילּוּ בְּיָמִים הָרְאוּיִין לִסְפִירַת זָבָה. אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: וּלְטַעְמֵיהּ דְּרַב

דף לח.

אֲפִילּוּ יָמִים הָרְאוּיִין לִסְפִירַת סְתִירַת זָבָה.

תָּנָן: כַּמָּה הוּא קִשּׁוּיָהּ? רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַרְבָּעִים וַחֲמִשִּׁים יוֹם.

בְּשִׁלְמָא לְרַב, מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ כְּרַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה, אֶלָּא לְלֵוִי — קַשְׁיָא.

אָמַר לְךָ לֵוִי: מִי קָתָנֵי "טְהוֹרָה בְּכוּלָּן"? בִּימֵי נִדָּה — נִדָּה, בִּימֵי זִיבָה — טְהוֹרָה.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא אָמְרִי: אָמַר רַבִּי לֵוִי: אֵין הַוָּלָד מְטַהֵר אֶלָּא יָמִים הָרְאוּיִין לִהְיוֹת בָּהֶן זָבָה גְּדוֹלָה. מַאי טַעְמָא? דָּמָה "יָמִים רַבִּים" כְּתִיב.

אַבָּא שָׁאוּל מִשְׁמֵיהּ דְּרַב אָמַר: אֲפִילּוּ יָמִים הָרְאוּיִין לִהְיוֹת בָּהֶן זָבָה קְטַנָּה, מַאי טַעְמָא? ״יְמֵי״ וְ״כָל יְמֵי״ הָתָם כְּתִיבִי.

תְּנַן: כַּמָּה הוּא קְשׁוּיָהּ? רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֲפִילּוּ אַרְבָּעִים וַחֲמִשִּׁים יוֹם. קַשְׁיָא לְתַרְוַיְיהוּ!

מִי קָתָנֵי ״טְהוֹרָה בְּכוּלָּן״? קְשׁוּתָה בִּימֵי נִדָּתָהּ — נִדָּה, בִּימֵי זִיבָתָהּ — טְהוֹרָה.

תַּנְיָא, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: יֵשׁ מְקַשָּׁה מֵאָה וַחֲמִשִּׁים יוֹם, וְאֵין זִיבָה עוֹלָה בָּהֶן. כֵּיצַד? שְׁנַיִם בְּלֹא עֵת.

וְשִׁבְעָה נִדָּה, וּשְׁנַיִם שֶׁל אַחַר הַנִּדָּה, וַחֲמִשִּׁים שֶׁהַוָּלָד מְטַהֵר.

וּשְׁמוֹנִים שֶׁל נְקֵבָה, וְשִׁבְעָה נִדָּה, וּשְׁנַיִם שֶׁל אַחַר הַנִּדָּה.

אָמְרוּ לוֹ: אִם כֵּן, יֵשׁ מְקַשָּׁה כָּל יָמֶיהָ, וְאֵין זִיבָה עוֹלָה בָּהֶן!

אָמַר לָהֶן: מַאי דַּעְתַּיְיכוּ? מְשׁוּם נְפָלִים? אֵין קוֹשִׁי לִנְפָלִים.

תָּנוּ רַבָּנָן: יֵשׁ רוֹאֶה מֵאָה יוֹם, וְאֵין זִיבָה עוֹלָה בָּהֶן. כֵּיצַד? שְׁנַיִם בְּלֹא עֵת, וְשִׁבְעָה נִדָּה, וּשְׁנַיִם שֶׁל אַחַר הַנִּדָּה, וּשְׁמוֹנִים שֶׁל נְקֵבָה, וְשִׁבְעָה נִדָּה, וּשְׁנַיִם שֶׁל אַחַר הַנִּדָּה.

מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? לְאַפּוֹקֵי מִמַּאן דְּאָמַר אִי אֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם, קָא מַשְׁמַע לַן דְּאֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר דַּיָּהּ וְכוּ'. תַּנְיָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי טַרְפוֹן: דַּיָּהּ חָדְשָׁהּ, וְיֵשׁ בַּדָּבָר לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר.

כֵּיצַד? קְשׁוּתָה שְׁנַיִם בְּסוֹף שְׁמִינִי וְאֶחָד בִּתְחִלַּת תְּשִׁיעִי, וַאֲפִילּוּ בִּתְחִלַּת תְּשִׁיעִי יָלְדָה — הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב.

אֲבָל קְשׁוּתָה יוֹם אֶחָד בְּסוֹף שְׁמִינִי וּשְׁתַּיִם בִּתְחִלַּת תְּשִׁיעִי, וַאֲפִילּוּ בְּסוֹף תְּשִׁיעִי יָלְדָה — אֵין זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב.

אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: שְׁמַע מִינַּהּ קָסָבַר רַבִּי יְהוּדָה שִׁיפּוּרָא גָּרִים. אִינִי? וְהָא אָמַר שְׁמוּאֵל: אֵין אִשָּׁה מִתְעַבֶּרֶת וְיוֹלֶדֶת אֶלָּא לְמָאתַיִם וְשִׁבְעִים וְאֶחָד יוֹם, אוֹ לְמָאתַיִם וְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם יוֹם, אוֹ לְמָאתַיִם וְשִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה!

הוּא דְּאָמַר כַּחֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים, דְּתַנְיָא: חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים לֹא הָיוּ מְשַׁמְּשִׁין מִטּוֹתֵיהֶן אֶלָּא בִּרְבִיעִי בְּשַׁבָּת, שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ נְשׁוֹתֵיהֶן

דף לח:

לִידֵי חִלּוּל שַׁבָּת. בִּרְבִיעִי וְתוּ לָא? אֵימָא: מֵרְבִיעִי וְאֵילָךְ.

אָמַר מָר זוּטְרָא: מַאי טַעְמַיְיהוּ דַּחֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים? דִּכְתִיב ״וַיִּתֵּן [ה'] לָהּ הֵרָיוֹן״ — ״הֵרָיוֹן״ בְּגִימַטְרִיָּא מָאתַן וְשִׁבְעִים וְחַד הָווּ.

אָמַר מָר זוּטְרָא: אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר יוֹלֶדֶת לְתִשְׁעָה אֵינָהּ יוֹלֶדֶת לִמְקוּטָּעִים, יוֹלֶדֶת לְשִׁבְעָה יוֹלֶדֶת לִמְקוּטָּעִים, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיְהִי לִתְקוּפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן", מִיעוּט "תְּקוּפוֹת" — שְׁנַיִם, מִיעוּט "יָמִים" — שְׁנַיִם.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: אֵין קוֹשִׁי יוֹתֵר מִשְּׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. אָמַר שְׁמוּאֵל: מַאי טַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנַן? דִּכְתִיב: "וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּנְדַּת דְּוָתָהּ" — כְּנִדָּתָהּ וְלֹא כִּזְיָבָתָהּ, מִכְּלָל דִּזְיָבָתָהּ טְהוֹרָה. וְכַמָּה שִׁבְעַת יָמִים?

תָּנוּ רַבָּנַן: יֵשׁ מִקְשָׁה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה יוֹם, וְאֵין זִיבָה עוֹלָה בָּהֶן. כֵּיצַד? שְׁנַיִם בְּלֹא עֵת, וְשִׁבְעָה נִדָּה, וּשְׁנַיִם שֶׁלְּאַחַר נִדָּה, וְאַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁהַוָּלָד מְטַהֵר.

וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּתְקַשֶּׁה עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה יוֹם בְּלֹא וָלָד, וְלֹא תְּהֵא יוֹלֶדֶת בְּזוֹב.

בְּלֹא וָלָד? בְּתָלְתָא נָמֵי סַגִּי! אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: אֵימָא "בִּמְקוֹם שֶׁיֵּשׁ וָלָד". אָמַר לֵיהּ רָבָא: וְהָא "בְּלֹא וָלָד" קָתָנֵי!

אֶלָּא אָמַר רָבָא, הָכִי קָאָמַר: אִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּתְקַשֶּׁה עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה יוֹם בִּמְקוֹם שֶׁיֵּשׁ וָלָד וְלֹא תְּהֵא יוֹלֶדֶת בְּזוֹב, וּבִמְקוֹם שֶׁאֵין וָלָד אֶלָּא נֶפֶל — בְּתָלְתָא נָמֵי הָוְיָא זָבָה, מַאי טַעְמָא? אֵין קוֹשִׁי לְנֶפָלִים.

מַתְנִי' הַמְקַשָּׁה בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים שֶׁל נְקֵבָה — כָּל דָּמִים שֶׁהִיא רוֹאָה טְהוֹרִין עַד שֶׁיֵּצֵא הַוָּלָד, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא.

אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וּמָה בְּמָקוֹם שֶׁהֶחְמִיר בְּדַם הַשּׁוֹפִי, הֵיקֵל בְּדַם הַקּוֹשִׁי; מָקוֹם שֶׁהֵיקֵל בְּדַם הַשּׁוֹפִי, אֵינוֹ דִּין שֶׁנָּקֵל בְּדַם הַקּוֹשִׁי?

אָמַר לָהֶן: דַּיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כַּנִּדּוֹן, מַמָּה הֵיקֵל עָלֶיהָ? מִטּוּמְאַת זִיבָה, אֲבָל טְמֵאָה טוּמְאַת נִדָּה.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנַן: "תֵּשֵׁב" — לְרַבּוֹת הַמְקַשָּׁה בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים שֶׁל נְקֵבָה, שֶׁכָּל דָּמִים שֶׁהִיא רוֹאָה טְהוֹרִין עַד שֶׁיֵּצֵא הַוָּלָד, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא.

אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וּמָה בְּמָקוֹם שֶׁהֶחְמִיר בְּשׁוֹפִי שֶׁלְּפָנֶיהָ הַוָּלָד, הֵיקֵל בְּשׁוֹפִי שֶׁלְּאַחַר הַוָּלָד; מָקוֹם שֶׁהֵיקֵל בְּקוֹשִׁי שֶׁלְּפָנֶיהָ הַוָּלָד, אֵינוֹ דִּין שֶׁנָּקֵל בְּקוֹשִׁי שֶׁלְּאַחַר הַוָּלָד?

אָמַר לָהֶם: דַּיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כַּנִּדּוֹן, מַמָּה הֵיקֵל עָלֶיהָ? מִטּוּמְאַת זִיבָה, אֲבָל מְטַמְּאָה טוּמְאַת נִדָּה.

אָמְרוּ לוֹ: הֲרֵי אָנוּ מְשִׁיבִין לְךָ לְשׁוֹן אַחֵר, וּמָה בְּמָקוֹם שֶׁהֶחְמִיר בְּשׁוֹפִי שֶׁלְּפָנֶיהָ הַוָּלָד — הֵיקֵל בְּקוֹשִׁי שֶׁעִמּוֹ. מָקוֹם שֶׁהֵיקֵל בְּשׁוֹפִי שֶׁלְּאַחַר הַוָּלָד — אֵינוֹ דִּין שֶׁנָּקֵל בְּקוֹשִׁי שֶׁעִמּוֹ?

אָמַר לָהֶם: אֲפִילּוּ אַתֶּם מְשִׁיבִין כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ, דַּיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כַּנִּדּוֹן, מַמָּה הֵיקֵל עָלֶיהָ מִטּוּמְאַת זִיבָה, אֲבָל מְטַמְּאָה טוּמְאַת נִדָּה.

אָמַר רָבָא: בְּהָא זַכִּינְהוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבָּנַן, לָאו אָמְרִיתוּ "דָּמָה" — דָּמָה מֵחֲמַת עַצְמָהּ וְלֹא מֵחֲמַת וָלָד, הָכִי נָמֵי "וְטָהֲרָה מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ" — דָּמֶיהָ מֵחֲמַת עַצְמָהּ וְלֹא מֵחֲמַת וָלָד.
אִימָא: בֵּימֵי נִדָּה — נִדָּה, בֵּימֵי זִיבָה — טָהוֹרָה? אָמַר קְרָא "תֵּשֵׁב" — יְשִׁיבָה אַחַת לְכוּלָּן.
מַתְנִי' כָּל אַחַד עָשָׂר יוֹם בְּחֶזְקַת טָהֳרָה.

דף לט.

יָשְׁבָה לָהּ וְלֹא בָּדְקָה, שָׁגְגָה, נֶאֱנְסָה, הֵזִידָה וְלֹא בָּדְקָה — טְהוֹרָה.
הִגִּיעַ שְׁעַת וְסְתָהּ, וְלֹא בָּדְקָה — הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִם הָיְתָה בְּמַחֲבֵא, וְהִגִּיעַ שְׁעַת וְסְתָהּ, וְלֹא בָּדְקָה — הֲרֵי זוֹ טְהוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁחֲרָדָה מְסַלֶּקֶת אֶת הַדְּמִים.
אֲבָל יְמֵי הַזָּב וְהַזָּבָה, וְשׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם — הֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקַת טוּמְאָה.
גְּמָ' לְמַאי הִלְכְתָא? אָמַר רַב יְהוּדָה: לוֹמַר שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה בְּדִיקָה. וְהָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא: "יָשְׁבָה וְלֹא בָּדְקָה" — מִכְּלָל דִּלְכַתְּחִלָּה בָּעֲיָא בְּדִיקָה!
סֵיפָא אֶתְאֵן לִימֵי נִדָּה, וְהָכִי קָאָמַר: כָּל אַחַד עָשָׂר בְּחֶזְקַת טָהֳרָה, וְלָא בָּעֲיָא בְּדִיקָה, אֲבָל בִּימֵי נִדָּתָהּ — בָּעֲיָא בְּדִיקָה. יָשְׁבָה וְלֹא בָּדְקָה, שָׁגְגָה, נֶאֱנְסָה, הֵזִידָה וְלֹא בָּדְקָה — טְהוֹרָה.
רַב חִסְדָּא אָמַר: לָא צְרִיכָא אֶלָּא לְרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר: אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וֶסֶת אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ. הָנֵי מִילֵּי בִּימֵי נִדָּתָהּ, אֲבָל בִּימֵי זִיבָתָהּ בְּחֶזְקַת טָהֳרָה קָיְימָא.
אִי הָכִי, אַמַּאי אָמַר רַבִּי מֵאִיר: יוֹצִיא וְלֹא יַחֲזִיר עוֹלָמִית? דִּלְמָא אָתְיָא לְקַלְקוֹלֵי בִּימֵי נִדָּה. הָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא: "הִגִּיעַ שְׁעַת וְסְתָהּ וְלֹא בָּדְקָה" — מִכְּלָל דִּבְאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת עָסְקִינַן! חַסּוֹרֵי מִחַסְרָא וְהָכִי קָתָנֵי: כָּל אַחַד עָשָׂר בְּחֶזְקַת טָהֳרָה, וְשַׁרְיָא לְבַעְלָהּ, וּבִימֵי נִדָּה אֲסוּרָה.
בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּאִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וֶסֶת, אֲבָל יֵשׁ לָהּ וֶסֶת מוּפֶרֶת, וּצְרִיכָה בְּדִיקָה. יָשְׁבָה וְלֹא בָּדְקָה, שָׁגְגָה, נֶאֱנְסָה, הֵזִידָה וְלֹא בָּדְקָה — טְהוֹרָה. הִגִּיעַ שְׁעַת וְסְתָהּ וְלֹא בָּדְקָה — טְמֵאָה.
הָא מִדְּסֵיפָא רַבִּי מֵאִיר, רֵישָׁא לָאו רַבִּי מֵאִיר! כּוּלַּהּ רַבִּי מֵאִיר הִיא, וְהָכִי קָאָמַר: אִם לֹא הָיְתָה בְּמַחֲבֵא וְהִגִּיעַ שְׁעַת וְסְתָהּ וְלֹא בָּדְקָה — טְמֵאָה, שֶׁרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִם הָיְתָה בְּמַחֲבֵא וְהִגִּיעַ שְׁעַת וְסְתָהּ וְלֹא בָּדְקָה — טְהוֹרָה, שֶׁחֲרָדָה מְסַלֶּקֶת אֶת הַדְּמִים.
רָבָא אָמַר: לוֹמַר שֶׁאֵינָהּ מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת.
מֵיתִיבִי: הַנִּדָּה, וְהַזָּבָה, וְהַשּׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם, וְהַיּוֹלֶדֶת — כּוּלָּן מְטַמְּאוֹת מֵעֵת לְעֵת. תִּיוּבְתָּא!

רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא אָמַר שְׁמוּאֵל: לוֹמַר שֶׁאֵינָהּ קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בְּתוֹךְ יְמֵי זִיבָתָהּ. אָמַר רַב יוֹסֵף: לָא שְׁמִיעַ לִי הָא שְׁמַעְתְּתָא.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: אַתְּ אֲמַרְתְּ נִיהֲלַן, וְאַהָא אֲמַרְתְּ לַן: הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר (יוֹם), וְשִׁינְּתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וָזֶה אֲסוּרִין לְשַׁמֵּשׁ. שִׁינְּתָה פַּעֲמַיִם לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וָזֶה אֲסוּרִין.

וַאֲמַרְתְּ לַן עָלָהּ, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לָא שְׁנָא אֶלָּא חֲמִשָּׁה עָשָׂר לִטְבִילָתָהּ, שֶׁהֵן עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם לְרְאִיָּתָהּ, דְּהָתָם בִּימֵי נִדָּתָהּ קָאֵי לַהּ, אֲבָל חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְרְאִיָּתָהּ, דְּבִימֵי זִיבָתָהּ קָאֵי — לָא קָבְעָה.

אָמַר רַב פָּפָּא: אַמְרִיתַהּ לִשְׁמַעְתָּא קַמֵּיהּ רַב יְהוּדָה מִדְּסָקָרְתָּא, מִקָּבַע לָא קָבְעָה, מֵיחַשׁ מַהוּ דְּנֵיחוּשׁ לַהּ?

אִישְׁתִּיק וְלָא אָמַר לֵיהּ וְלָא מִידֵּי. אָמַר רַב פָּפָּא: "נָחְזֵי אֲנַן", הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה לְיוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר וְשִׁינְּתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וָזֶה אֲסוּרִין.

דף לט:

וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לָא שְׁנָא אֶלָּא חֲמִשָּׁה עָשָׂר לִטְבִילָתָהּ, שֶׁהֵן עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם לְרְאִיָּיתָהּ,

וְשִׁינְּתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה; דְּכִי הָדְרִי וְאָתוּ עֶשְׂרִין וְתַרְתֵּי — קָיְימָא לַהּ בְּתוֹךְ יְמֵי זִיבָתָהּ, וְקָתָנֵי: זֶה וָזֶה אֲסוּרִין — אַלְמָא דְּחָיְישִׁינַן לַהּ.

וְקָסָבַר רַב פָּפָּא: עֶשְׂרִין וְתַרְתֵּין — מֵעֶשְׂרִין וְתַרְתֵּין מָנֵינַן, נִדָּה וּפְתָחָהּ — מֵעֶשְׂרִין וְשִׁבְעָה מָנֵינַן.

אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרַב פָּפָּא: מִמַּאי? דִּלְמָא עֶשְׂרִין וְתַרְתֵּין נָמֵי מֵעֶשְׂרִין וְשִׁבְעָה מָנֵינַן, דְּכִי הָדְרִי וְאָתוּ עֶשְׂרִין וְתַרְתֵּין — קָיְימָא לַהּ בְּתוֹךְ יְמֵי נִדּוּתָהּ.

וְהָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא; דְּאִי לָא תֵּימָא הָכִי, הַאי תַּרְנְגוֹלְתָּא דְּרָמְיָא יוֹמָא וְכָבְשָׁה יוֹמָא, וְרָמְיָא יוֹמָא וְכָבְשָׁה יוֹמָא, וְכָבְשָׁה תְּרֵי יוֹמֵי וְרָמְיָא חַד יוֹמָא,

כִּי הָדְרָה נָקְטָה — כִּדְלִקַּמֵּיהּ נָקְטָה, אוֹ כִּדְמַעִיקָּרָא נָקְטָה? עַל כָּרְחָךְ כִּדְלִקַּמֵּיהּ נָקְטָה.

אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא: אֶלָּא הָא דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בְּתוֹךְ יְמֵי זִיבָתָהּ, וְאֵין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בְּתוֹךְ יְמֵי נִדּוּתָהּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בְּתוֹךְ יְמֵי נִדּוּתָהּ — הֵיכִי דָּמֵי?

לְאוֹ כְּגוֹן דַּחֲזַאי רֵישׁ יַרְחָא, וְחַמְשָׁא בְּיַרְחָא, וְרֵישׁ יַרְחָא, וְחַמְשָׁא בְּיַרְחָא, וְהַשְׁתָּא חֲזַאי בְּחַמְשָׁא בְּיַרְחָא, וּבְרֵישׁ יַרְחָא לָא חֲזַאי,

וְקָאָמַר: אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בְּתוֹךְ יְמֵי נִדּוּתָהּ, אַלְמָא מֵרֵישׁ יַרְחָא מָנֵינָא!

אָמַר לֵיהּ: לָא, הָכִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כְּגוֹן דַּחֲזַאי רֵישׁ יַרְחָא, וְרֵישׁ יַרְחָא, וְעָשְׂרִין וְחַמְשָׁה בְּיַרְחָא, וְרֵישׁ יַרְחָא, דְּאָמְרִינַן דָּמֵי יַתִּירֵי הוּא דְּאִתּוֹסַפּוּ בַּהּ.
וְכֵן כִּי אָתָא רָבִין וְכֹל נָחוֹתֵי יַמָּא, אַמְרוּהָ כְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ.

הֲדַרַן עֲלָךְ בְּנוֹת כּוּתִים.

דף מ.

מַתְנִי' **יוֹצֵא** דּוֹפֶן — אֵין יוֹשְׁבִין עָלָיו יְמֵי טוּמְאָה וִימֵי טָהֳרָה, וְאֵין חַיָּיבִין עָלָיו קָרְבָּן.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הֲרֵי זֶה כְּיָלּוּד.
כָּל הַנָּשִׁים מְטַמְּאוֹת בַּבַּיִת חַיִּיצוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר: "דָּם יִהְיֶה זוֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ", אֲבָל הַזָּב וּבַעַל קֶרִי אֵינָן מְטַמְּאִין, עַד שֶׁתֵּצֵא טוּמְאָתָן לַחוּץ.
הָיָה אוֹכֵל בִּתְרוּמָה, וְהִרְגִּישׁ שֶׁנִּזְדַּעְזְעוּ אֵבָרָיו — אוֹחֵז בָּאַמָּה וּבוֹלֵעַ אֶת הַתְּרוּמָה, וּמְטַמְּאִין בְּכֹל שֶׁהוּא, אֲפִילּוּ כְּעֵין הַחַרְדָּל, וּבְפָחוֹת מִכֵּן.

גְּמָ' אָמַר רַבִּי מָנִי בַּר פַּטִּישׁ: מַאי טַעְמַייהוּ דְּרַבָּנַן? אָמַר קְרָא "אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר" — עַד שֶׁתֵּלֵד בִּמְקוֹם שֶׁהִיא מַזְרַעַת.
וְרַבִּי שִׁמְעוֹן? הָהִיא — דַּאֲפִילּוּ לֹא יָלְדָה אֶלָּא כְּעֵין שֶׁהַזְּרִיעָה, אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה.
וְרַבִּי שִׁמְעוֹן, מַאי טַעְמַיהּ? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אָמַר קְרָא "תֵּלֵד" — לְרַבּוֹת יוֹצֵא דּוֹפֶן.
וְרַבָּנַן? הַאי מִבְּעִי לֵיהּ לְרַבּוֹת טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס, דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא: "זָכָר" וּ"נְקֵבָה" כְּתִיב — זָכָר וַדַּאי, נְקֵבָה וַדַּאִית, וְלֹא טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס, קָא מַשְׁמַע לַן.
וְרַבִּי שִׁמְעוֹן? נָפְקָא לֵיהּ מִדְּתָנֵי בַּר לֵיוַאי, דְּתָנֵי בַּר לֵיוַאי: "לְבֵן" — לְבֵן מִכָּל מָקוֹם, "לְבַת" — לְבַת מִכָּל מָקוֹם.
וְרַבָּנַן? הַאי מִבְּעֵי לֵיהּ לְחַיֵּיב עַל כָּל בֵּן וּבֵן, וּלְחַיֵּיב עַל כָּל בַּת וּבַת.
וְרַבִּי שִׁמְעוֹן? נָפְקָא לֵיהּ מִדְּתָנֵי תַּנָּא קַמֵּיהּ דְּרַב שֵׁשֶׁת: "זֹאת תּוֹרַת הַיּוֹלֶדֶת", מְלַמֵּד שֶׁמְּבִיאָה קָרְבָּן אֶחָד עַל וְלָדוֹת הַרְבֵּה. יָכוֹל תְּבִיא עַל לֵידָה וְעַל זִיבָה כְּאֶחָת?
אֶלָּא, יוֹלֶדֶת דְּאָכְלָה דָּם וְיוֹלֶדֶת דְּאָכְלָה חֵלֶב, בְּחַד קָרְבָּן תִּסְגֵּי לַהּ?
אֶלָּא, יָכוֹל תְּבִיא עַל לֵידָה שֶׁלְּפָנֶיהָ מְלֹאת וְעַל לֵידָה שֶׁלְּאַחַר מְלֹאת כְּאַחַת? תַּלְמוּד לוֹמַר "זֹאת". וְרַבָּנַן, אַף עַל גַּב דִּכְתִיב "זֹאת", אִיצְטְרִיךְ "לְבֵן אוֹ לְבַת".
סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: בִּתְרֵי עִיבּוּרֵי (דְּחַד הֲוֵי נֶפֶל), אֲבָל בְּחַד עִבּוּרָא, כְּגוֹן יְהוּדָה וְחִזְקִיָּה בְּנֵי רַבִּי חִיָּיא, אֵימַר בְּחַד קָרְבָּן סַגֵּי לַהּ — קָא מַשְׁמַע לַן.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּמוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּקָדָשִׁים שֶׁאֵינוֹ קָדוֹשׁ. מַאי טַעְמָא? גָּמַר "לֵידָה" "לֵידָה" מִבְּכוֹר — מָה הָתָם "פֶּטֶר רֶחֶם", אַף כָּאן "פֶּטֶר רֶחֶם".

וְלִגְמַר ״לֵידָה״ ״לֵידָה״ מֵאָדָם — מָה הָתָם יוֹצֵא דּוֹפָן, אַף כָּאן יוֹצֵא דּוֹפָן!
מִסְתַּבְּרָא מִבְּכוֹר הֲוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן אִמּוֹ מֵ״אִמּוֹ״, אַדִּרַבָּה, מֵאָדָם הֲוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן פָּשׁוּט מִפָּשׁוּט!
אֶלָּא, מִבְּכוֹר הֲוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן אִם בָּהֶמַת קָדָשִׁים, פִּגּוּל, נוֹתָר, וְטָמֵא.
אַדִּרַבָּה, מֵאָדָם הֲוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן פָּשׁוּט, זָכָר, קָדוֹשׁ, בְּמַתָּנָה! הָנָךְ נְפִישָׁן.
אָמַר רַב חִיָּיא בְּרֵיהּ דְּרַב הוּנָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא: תַּנְיָא דְּמְסַיַּיע לֵיהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: ״זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה״ — הֲרֵי אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה מִיעוּטִין,

דף מ:

פָּרַט לִנְשְׁחָטָה בַּלַּיְלָה, וְשֶׁנִּשְׁפַּךְ דָּמָהּ, וְשֶׁיָּצָא דָּמָהּ חוּץ לַקְּלָעִים שֶׁאִם עָלְתָה תֵּרֵד.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: עוֹלָה — אֵין לִי אֶלָּא עוֹלָה כְּשֵׁרָה, מִנַּיִן לְרַבּוֹת שֶׁנִּשְׁחֲטָה בַּלַּיְלָה, וְשֶׁנִּשְׁפַּךְ דָּמָהּ, וְשֶׁיָּצָא דָּמָהּ חוּץ לַקְּלָעִים, וְהַלָּן, וְהַיּוֹצֵא, וְהַטְּמֵא, וְהַנּוֹתָר, וְשֶׁנִּשְׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ וְחוּץ לִמְקוֹמוֹ,
וְשֶׁקִּבְּלוּ פְּסוּלִין וְזָרְקוּ אֶת דָּמָן, וְהַנִּתָּנִין לְמַעְלָה שֶׁנִּתָּנָן לְמַטָּה, וְהַנִּתָּנִין לְמַטָּה שֶׁנִּתָּנָן לְמַעְלָה, וְהַנִּתָּנִין בַּחוּץ שֶׁנִּתָּנָן בִּפְנִים, וְהַנִּתָּנִין בִּפְנִים שֶׁנִּתָּנָן בַּחוּץ, וְהַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, מִנַּיִן?
תַּלְמוּד לוֹמַר: ״זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה״ — רִיבָּה תּוֹרָה אַחַת לְכָל הָעוֹלִין, שֶׁאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ.
יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה אֶת הָרוֹבֵעַ, וְהַנִּרְבָּע, וְהַמּוּקְצֶה, וְהַנֶּעֱבָד, וְאֶתְנַן, וְהַמְחִיר, וְהַכִּלְאַיִם, וְהַטְּרֵפָה, וְיוֹצֵא דּוֹפֶן? תַּלְמוּד לוֹמַר ״זֹאת״.
וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת אֶת אֵלּוּ וּלְהוֹצִיא אֶת אֵלּוּ?

דף מא.

אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב וּמִיעֵט, אָמַרְתָּ: מְרַבֶּה אֲנִי אֶת אֵלּוּ שֶׁהָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ, וּמוֹצִיא אֲנִי אֶת אֵלּוּ שֶׁלֹּא הָיָה פְּסוּלָן בַּקֹּדֶשׁ.
קָתָנֵי מִיהַת יוֹצֵא דּוֹפֶן דְּלָא, מַאי לָאו יוֹצֵא דּוֹפֶן דְּקָדְשִׁים? אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן: לָא, יוֹצֵא דּוֹפֶן דִּבְכוֹר.
בְּכוֹר — מִ״פֶּטֶר רֶחֶם״ נָפְקָא!
אֶלָּא מַאי, דְּקָדְשִׁים? מֵ״אִמּוֹ״ ״אִמּוֹ״ נָפְקָא!
הַאי מַאי? אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא דְּקָדְשִׁים — הַיְינוּ דְּאַצְטְרִיכִי תְּרֵי קְרָאֵי; חַד לְבָהֶמַת חוּלִּין דְּאוֹלִיד דֶּרֶךְ דּוֹפֶן וְאַקְדּוֹשֵׁי,

וְחַד לְבֶהֱמַת קָדְשִׁים דְּאוֹלִיד דֶּרֶךְ דּוֹפָן, וְקָסָבַר וַלְדוֹת קָדְשִׁים בַּהֲוָיְיתָן הֵן קְדוֹשִׁים. אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ דִּבְכוֹר — מִ"פֶּטֶר רֶחֶם" נָפְקָא!

הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, מִדְּקָתָנֵי: "הָרוֹבֵעַ וְהַמּוּקְצֶה וְהַנֶּעֱבָד וְהַכִּלְאַיִם".

הָנֵי מֵהָכָא נָפְקָא? מֵהָתָם נָפְקָא! "מִן הַבְּהֵמָה" — לְהוֹצִיא הָרוֹבֵעַ וְהַנִּרְבָּע, "מִן הַבָּקָר" — לְהוֹצִיא אֶת הַנֶּעֱבָד, "מִן הַצֹּאן" — לְהוֹצִיא אֶת הַמּוּקְצֶה, "וּמִן הַצֹּאן" — לְהוֹצִיא אֶת הַנּוֹגֵחַ.

וְתוּ, כִּלְאַיִם מֵהָכָא נָפְקָא? מֵהָתָם נָפְקָא: "שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז" — "שׁוֹר" פָּרָט לְכִלְאַיִם, "אוֹ עֵז" פָּרָט לְנִדָּמָה!

אֶלָּא, אִצְטְרִיכוּ תְּרֵי קְרָאֵי: חַד לְבֶהֱמַת חוּלִּין, וְחַד לְבֶהֱמַת קָדְשִׁים. הָכָא נָמֵי: אִיצְטְרִיךְ תְּרֵי קְרָאֵי.

תָּנוּ רַבָּנָן: הַמְקַשֶּׁה שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְיָצָא וָלָד דֶּרֶךְ דּוֹפָן — הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב, וְדָם הַיּוֹצֵא מִשָּׁם טָמֵא, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַהֵר.

בִּשְׁלָמָא רֵישָׁא — רַבִּי שִׁמְעוֹן לְטַעְמֵיהּ וְרַבָּנָן לְטַעְמַיְיהוּ, אֶלָּא סֵיפָא בְּמַאי פְּלִיגִי? אָמַר רָבִינָא: כְּגוֹן שֶׁיָּצָא וָלָד דֶּרֶךְ דּוֹפָן

דף מא:

וְדָם דֶּרֶךְ רֶחֶם, וְאַזְדָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן לְטַעְמֵיהּ וְרַבָּנָן לְטַעְמַיְיהוּ.

מַתְקֵיף לַהּ רַב יוֹסֵף: חָדָא — דְּהַיְינוּ רֵישָׁא, וְעוֹד — "מִשָּׁם" מְקוֹם וָלָד מַשְׁמַע!

אֶלָּא אָמַר רַב יוֹסֵף: כְּגוֹן שֶׁיָּצָא וָלָד וְדָם דֶּרֶךְ דּוֹפָן,

וּבְמָקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא קָמִיפַּלְגִי; מָר סָבַר: מָקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא, וּמָר סָבַר: מָקוֹר מְקוֹמוֹ טָהוֹר.

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: לְדִבְרֵי הַמְטַמֵּא בְּדָם — מְטַמֵּא בָּאִשָּׁה, לְדִבְרֵי הַמְטַהֵר בְּדָם — מְטַהֵר בָּאִשָּׁה. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אַף לְדִבְרֵי הַמְטַמֵּא בְּדָם — מְטַהֵר בָּאִשָּׁה.

וְאַזְדָּא רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: מִנַּיִן שֶׁאֵין אִשָּׁה טְמֵאָה עַד שֶׁיֵּצֵא מַדָּוֶהָ דֶּרֶךְ עֶרְוָתָהּ? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה דָּוָה וְגִלָּה אֶת עֶרְוָתָהּ אֶת מְקוֹרָהּ הֶעֱרָה", מְלַמֵּד שֶׁאֵין אִשָּׁה טְמֵאָה עַד שֶׁיֵּצֵא מַדָּוֶהָ דֶּרֶךְ עֶרְוָתָהּ.

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה: מָקוֹר שֶׁנֶּעֱקַר וְנָפַל לָאָרֶץ — טְמֵאָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "יַעַן הִשְׁפֵּךְ נְחֻשְׁתֵּךְ וַתִּגָּלֶה עֶרְוָתֵךְ".

לְמַאי? אִילֵימָא לְטוּמְאַת שִׁבְעָה — דָּם אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא חֲתִיכָה! אֶלָּא לְטוּמְאַת עֶרֶב.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מָקוֹר שֶׁהִזִּיעַ כִּשְׁתֵּי טִיפֵּי מַרְגָּלִיּוֹת — טְמֵאָה. לְמַאי? אִילֵימָא לְטוּמְאַת שִׁבְעָה — חֲמִשָּׁה דְּמִים טְמֵאִין בָּאִשָּׁה וְתוּ לָא! אֶלָּא לְטוּמְאַת עֶרֶב. וְדַווּקָא תַּרְתֵּי, אֲבָל חָדָא — אִימָא מֵעִלְמָא אָתְיָא.

כָּל הַנְּשִׁים מְטַמְּאִין בַּבַּיִת הַחִיצוֹן. הֵי נִיהוּ בַּיִת הַחִיצוֹן? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: כֹּל שֶׁתִּינוֹקֶת יוֹשֶׁבֶת וְנִרְאֵית.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן: אוֹתוֹ מָקוֹם גָּלוּי הוּא אֵצֶל שֶׁרֶץ! אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עַד בֵּין הַשִּׁינַּיִם. אִיבַּעְיָא לְהוּ: בֵּין הַשִּׁינַּיִם כְּלִפְנִים אוֹ כְּלַחוּץ? תָּא שְׁמַע, דְּתָנֵי רַבִּי זַכַּאי: עַד בֵּין הַשִּׁינַּיִם, בֵּין הַשִּׁינַּיִם עַצְמָן כְּלִפְנִים.

בְּמַתְנִיתָא תָּנָא: מָקוֹם דִּישָׁה. מַאי "מָקוֹם דִּישָׁה"? אָמַר רַב יְהוּדָה: מָקוֹם שֶׁהַשַּׁמָּשׁ דָּשׁ.

תָּנוּ רַבָּנַן: "בִּבְשָׂרָהּ" — מְלַמֵּד שֶׁמְּטַמְּאָה בִּפְנִים כְּבַחוּץ, וְאֵין לִי אֶלָּא נִדָּה, זָבָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "זָבָה בִּבְשָׂרָהּ".

פּוֹלֶטֶת שִׁכְבַת זֶרַע, מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "יִהְיֶה". וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: דַּיָּהּ כְּבוֹעֲלָהּ — מָה בּוֹעֲלָהּ אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁתֵּצֵא טוּמְאָה לַחוּץ, אַף הִיא אֵינָהּ מְטַמְּאָה עַד שֶׁתֵּצֵא טוּמְאָתָהּ לַחוּץ.

וְסָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דַּיָּהּ כְּבוֹעֲלָהּ? וְהָתַנְיָא: "וְרָחַצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד הָעֶרֶב", אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְכִי מָה בָּא זֶה לְלַמְּדֵנוּ? אִם לְעִנְיַן נוֹגֵעַ בְּשִׁכְבַת זֶרַע — הֲרֵי כְּבָר נֶאֱמַר לְמַטָּה: "אוֹ אִישׁ".

אֶלָּא, מִפְּנֵי שֶׁטּוּמְאַת בֵּית הַסְּתָרִים הִיא, וְטוּמְאַת בֵּית הַסְּתָרִים אֵינָהּ מְטַמְּאָה, אֶלָּא שֶׁגְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא!

לָא קַשְׁיָא — כָּאן בְּמְשַׁמֶּשֶׁת, כָּאן בְּפוֹלֶטֶת.

פּוֹלֶטֶת — תִּיפּוֹק לֵיהּ, דְּהָא שִׁמְּשָׁה! בְּשֶׁטָּבְלָה לְשִׁמּוּשָׁהּ.

לְמֵימְרָא דִּמְשַׁמֶּשֶׁת בְּטוּמְאַת עֶרֶב סַגִּי לַהּ? וְהָא אָמַר רָבָא: מְשַׁמֶּשֶׁת — כָּל שִׁלְשָׁה יָמִים אֲסוּרָה לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהּ שֶׁלֹּא תִּפְלוֹט.

הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? שֶׁהִטְבִּילוּהָ בַּמִּטָּה, מִכְּלָל דִּכְי קָאָמַר רָבָא דְּאָזְלָה אִיהִי בְּכַרְעָהּ וְטָבְלָה, דִּילְמָא בַּהֲדֵי דְּקָאָזְלָה שְׁדִיתֵא?

דף מב.

וְכִי תֵּימָא דִּילְמָא אִשְׁתְּיֵיר — אִי הָכִי, "חָיְישִׁינַן שְׁמָא נִשְׁתַּיֵּיר" מִבְּעֵי לֵיהּ!

אֶלָּא: לְרָבָא נָמֵי, שֶׁהִטְבִּילוּהָ בַּמִּטָּה, וְלָא קַשְׁיָא: כָּאן בְּמִתְהַפֶּכֶת, כָּאן בְּשֶׁאֵינָהּ מִתְהַפֶּכֶת. וְרָבָא אַקְרָא קָאֵי, וְהָכִי קָאָמַר: כִּי כְּתַב רַחֲמָנָא "וְרָחֲצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד הָעֶרֶב" בְּשֶׁאֵינָהּ מִתְהַפֶּכֶת, אֲבָל בְּמִתְהַפֶּכֶת כָּל שִׁלְשָׁה יָמִים אֲסוּרָה לֶאֱכוֹל בִּתְרוּמָה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהּ שֶׁלֹּא תִּפְלוֹט.

בָּעָא מִינֵּיהּ רַב שְׁמוּאֵל בַּר בִּיסְנָא מֵאַבָּיֵי: פּוֹלֶטֶת שִׁכְבַת זֶרַע, רוֹאָה הָוְיָא אוֹ נוֹגַעַת הָוְיָא? נָפְקָא מִינַּהּ לִסְתּוֹר, וּלְטַמֵּא בְּמַשֶּׁהוּ, וּלְטַמֵּא בִּפְנִים כְּבַחוּץ.

מָה נַפְשָׁךְ? אִי שְׁמִיעַ לֵיהּ מַתְנִיתִין — לְרַבָּנַן רוֹאֶה הָוְיָא, וּלְרַבִּי שִׁמְעוֹן נוֹגַעַת הָוְיָא.
וְאִי לָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מַתְנִיתִין, מִסְתַּבְּרָא נוֹגַעַת הָוְיָא!
לְעוֹלָם שְׁמִיעַ לֵיהּ מַתְנִיתִין, וְאַלִּיבָּא דְּרַבָּנַן — לָא קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ, כִּי קָא מִיבַּעְיָא לֵיהּ — אַלִּיבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.
וּלְטַמֵּא בִּפְנִים כְּבַחוּץ — לָא קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ, כִּי קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ — לִסְתּוֹר וּלְטַמֵּא בְּכֹל שֶׁהוּא, מַאי?
כִּי קָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דַּיָּהּ כְּבוֹעֲלָהּ — הָנֵי מִילֵּי לְטַמּוֹיֵי בִּפְנִים כְּבַחוּץ, אֲבָל לִסְתּוֹר וּלְטַמֵּא בְּכֹל שֶׁהוּא — רוֹאֶה הָוְיָא, אוֹ דִילְמָא לָא שְׁנָא?
אִיכָּא דְּאָמְרִי, לְעוֹלָם לָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מַתְנִיתָא, וְהָכִי קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ: מִדְּאַחְמִיר רַחֲמָנָא אַבַּעֲלֵי קְרִיין בְּסִינֵי — רוֹאֶה הָוְיָא.
אוֹ דִילְמָא: לָא גָּמְרִינַן מִסִּינֵי, דְּחִדּוּשׁ הוּא, דְּהָא זָבִין וּמְצוֹרָעִים דַּחֲמִירִי, וְלָא אַחְמִיר בְּהוּ רַחֲמָנָא.
אָמַר לֵיהּ: רוֹאֶה הָוְיָא. אֲתָא שְׁיֵילֵיהּ לְרָבָא, אָמַר לֵיהּ: רוֹאֶה הָוְיָא. אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף, אָמַר לֵיהּ: רוֹאֶה הָוְיָא. הֲדַר אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּאַבָּיֵי, אָמַר לֵיהּ: כּוּלְכוּ בְּרוּקָא חֲדָא תָּפֵיתוּ.
אָמַר לֵיהּ: שַׁפִּיר אָמְרִי לָךְ, עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דַּיָּהּ כְּבוֹעֲלָהּ אֶלָּא לְטַמֵּא בִּפְנִים כְּבַחוּץ, אֲבָל לִסְתּוֹר וּלְטַמֵּא בְּכֹל שֶׁהוּא — רוֹאֶה הָוְיָא.
תְּנוּ רַבָּנַן: הַנִּדָּה, וְהַזָּבָה, וְהַשִּׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם, וְהַיּוֹלֶדֶת — כּוּלָּן מְטַמְּאוֹת בִּפְנִים כְּבַחוּץ.
בְּשִׁלְמָא כּוּלְּהוּ — לְחַיֵּי, אֶלָּא יוֹלֶדֶת: אִי בִּימֵי נִדָּה — נִדָּה, אִי בִּימֵי זִיבָה — זִיבָה!
לָא צְרִיכָא — שֶׁיָּרְדָה לִטְבּוֹל מִטּוּמְאָה לְטָהֳרָה.
וְכִי הָא דְּאָמַר רַבִּי זֵירָא, אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אָשֵׁי, אָמַר רַב: יוֹלֶדֶת שֶׁיָּרְדָה לִטְבּוֹל מִטּוּמְאָה לְטָהֳרָה, וְנֶעֱקַר מִמֶּנָּה דָּם בַּיְּרִידָה — טְמֵאָה, בָּעֲלֵיָיה — טְהוֹרָה.
אָמַר לֵיהּ רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זֵירָא: בַּיְּרִידָה אַמַּאי טְמֵאָה? טוּמְאָה בְּלוּעָה הִיא! אָמַר לֵיהּ: זִיל שַׁיְּילֵיהּ לְרַבִּי אָבִין, דְּאַסְבַּרִית נִיהֲלֵיהּ, וְכַרְכֵּישׁ לִי בְּרֵישֵׁיהּ בֵּי מִדְרְשָׁא.
אֲזַל שַׁיְּילֵיהּ, אָמַר לֵיהּ: עֲשָׂאוּהָ כְּנִבְלַת עוֹף טָהוֹר שֶׁמְּטַמְּאָה בְּגָדִים בְּבֵית הַבְּלִיעָה. מִי דָּמֵי?

דף מב:

הָתָם אֵין לָהּ טוּמְאָה בַּחוּץ, הָכָא כִּי נָפֵיק לְבָרָאי לִיטַמֵּי! הָכָא נָמֵי כְּשֶׁיָּצָא לַחוּץ.
אִי יָצָא לַחוּץ — מַאי לְמֵימְרָא? מַהוּ דְּתֵימָא: מִגּוֹ דְּמַהֲנֵי טְבִילָה לְדָם דְּאִיכָּא גַּוַּאי, תַּהֲנֵי נָמֵי לְהַאי — קָא מַשְׁמַע לַן.

שְׁמַעְתִּין אִיפְּרִיק, אֶלָּא יוֹלֶדֶת: אִי בִּימֵי נִדָּה — נִדָּה, אִי בִּימֵי זִיבָה — זִיבָה.
הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּלֵידָה יַבֶּשְׁתָּא, מַאי מְטַמֵּא בְּפָנִים כְּבַחוּץ אִיכָּא?
כְּגוֹן שֶׁהוֹצִיא וְלָד רֹאשׁוֹ חוּץ לַפְּרוֹזְדוֹר, וְכִדְרַב אוֹשַׁעְיָא, דְּאָמַר רַב אוֹשַׁעְיָא: גְּזֵרָה שֶׁמָּא יוֹצִיא הַוָּלָד רֹאשׁוֹ חוּץ לַפְּרוֹזְדוֹר.
וְכִי הָהוּא דַּאֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא, אֲמַר לֵיהּ: מַהוּ לְמִמְהַל בְּשַׁבְּתָא? אֲמַר לֵיהּ: שַׁפִּיר דָּמֵי.
בָּתַר דִּנְפַק, אֲמַר רָבָא: סָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּהַהוּא גַּבְרָא לָא יָדַע דִּשְׁרֵי לְמִמְהַל בְּשַׁבְּתָא?! אֲזַל בָּתְרֵיהּ, אֲמַר לֵיהּ: אֵימָא לִי אִיזִי, גּוּפָא דְּעוֹבָדָא הֵיכִי הֲוָה?
אֲמַר לֵיהּ: שְׁמַעְתְּ וְלָד דְּצָוֵיץ אַפַּנְיָא דְּמַעֲלֵי שַׁבְּתָא, וְלָא אִתְיְלִיד עַד שַׁבְּתָא. אֲמַר לֵיהּ: הַאי הוֹצִיא רֹאשׁוֹ חוּץ לַפְּרוֹזְדוֹר הוּא, וְהָוֵי מִילָּה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ, וְכָל מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ אֵין מְחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: אוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁל אִשָּׁה, בָּלוּעַ הָוֵי אוֹ בֵּית הַסְּתָרִים הָוֵי?
לְמַאי נָפְקָא מִינַּהּ — כְּגוֹן שֶׁתָּחֲבָה לָהּ חֲבֶירְתָּהּ כְּזַיִת נְבֵלָה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. אִי אָמְרַתְּ בָּלוּעַ הָוֵי — טוּמְאָה בְּלוּעָה לָא מְטַמְּאָה, וְאִי אָמְרַתְּ בֵּית הַסְּתָרִים הָוֵי — נְהִי דִּבְמַגָּע לָא מְטַמְּיָא, בְּמַשָּׂא מִיהָא מְטַמְּיָא!
אַבָּיֵי אָמַר: בָּלוּעַ הָוֵי, רָבָא אָמַר: בֵּית הַסְּתָרִים הָוֵי. אָמַר רָבָא: מְנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנְיָא: "אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁטּוּמְאַת בֵּית הַסְּתָרִים הִיא".
וְטוּמְאַת בֵּית הַסְּתָרִים לֹא מְטַמְּאָה, אֶלָּא שֶׁגְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא.
וְאַבָּיֵי, חֲדָא וְעוֹד קָאָמַר: חֲדָא, דְּטוּמְאָה בְּלוּעָה הִיא; וְעוֹד, אֲפִילּוּ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר טוּמְאַת בֵּית הַסְּתָרִים הִיא — אֵינָהּ מְטַמְּאָה, אֶלָּא שֶׁגְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: מָקוֹם נְבֵלַת עוֹף טָהוֹר — בָּלוּעַ הָוֵי, אוֹ בֵּית הַסְּתָרִים הָוֵי?
לְמַאי נָפְקָא מִינַּהּ? כְּגוֹן שֶׁתָּחַב לוֹ חֲבֵירוֹ כְּזַיִת נְבֵלָה לְתוֹךְ פִּיו. אִי אָמְרַתְּ בָּלוּעַ הָוֵי — טוּמְאָה בְּלוּעָה לָא מְטַמְּיָא, (אֶלָּא אי) [וְאִי] אָמְרַתְּ בֵּית הַסְּתָרִים הָוֵי — נְהִי נָמֵי דִּבְמַגָּע לֹא מְטַמֵּא, בְּמַשָּׂא מִיהָא מְטַמֵּא.
אַבָּיֵי אָמַר: בָּלוּעַ הָוֵי, וְרָבָא אָמַר: בֵּית הַסְּתָרִים הָוֵי. אָמַר אַבָּיֵי: מְנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתַנְיָא: יָכוֹל תְּהֵא נְבֵלַת בְּהֵמָה מְטַמְּאָה בְּגָדִים אַבֵּית הַבְּלִיעָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: "נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטָמְאָה בָהּ".
מִי שֶׁאֵין לָהּ טוּמְאָה אֶלָּא אֲכִילָתָהּ — יְצָתָה זוֹ שֶׁטּוּמְאָה קוֹדֶם שֶׁיֹּאכְלֶנָּה.
וְתֵיתֵי בְּקַל וְחוֹמֶר מִנְּבֵלַת עוֹף טָהוֹר, וּמָה נְבֵלַת עוֹף טָהוֹר שֶׁאֵין לָהּ טוּמְאָה בַּחוּץ — יֵשׁ לָהּ טוּמְאָה בְּפָנִים, זוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהּ טוּמְאָה בַּחוּץ — אֵינוֹ דִּין שֶׁיֵּשׁ לָהּ טוּמְאָה בְּפָנִים?
אֲמַר קְרָא: "בָּהּ" — בָּהּ וְלֹא בְּאַחֶרֶת.
אִם כֵּן, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "יֹאכַל"?

לִיתֵּן שִׁיעוּר לְנוֹגֵעַ וּלְנוֹשֵׂא, כְּאוֹכֵל — מָה אוֹכֵל בְּכְזַיִת, אַף נוֹגֵעַ וְנוֹשֵׂא בְּכְזַיִת.
אָמַר רָבָא: שֶׁרֶץ בְּקוּמְטוֹ — טָהוֹר, נְבֵלָה בְּקוּמְטוֹ — טָמֵא.
שֶׁרֶץ בְּקוּמְטוֹ, טָהוֹר — שֶׁרֶץ בִּנְגִיעָה הוּא דִּמְטַמֵּא, וּבֵית הַסְּתָרִים לָאו בַּר מַגָּע הוּא. נְבֵלָה בְּקוּמְטוֹ, טָמֵא — נְהִי דִּבְמַגָּע לָא מְטַמֵּא, בְּמַשָּׂא מִיהָא מְטַמֵּא.
שֶׁרֶץ בְּקוּמְטוֹ, וְהִכְנִיסוֹ לַאֲוִיר הַתַּנּוּר — טָמֵא. פְּשִׁיטָא! מַהוּ דְּתֵימָא: "תּוֹכוֹ" אָמַר רַחֲמָנָא,

דף מג.

וְלֹא תּוֹךְ תּוֹכוֹ — קָא מַשְׁמַע לַן.
אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: קָנָה בְּקוּמְטוֹ שֶׁל זָב, וְהֵסִיט בּוֹ אֶת הַטָּהוֹר — טָהוֹר. קָנָה בְּקוּמְטוֹ שֶׁל טָהוֹר, וְהֵסִיט בּוֹ אֶת הַזָּב — טָמֵא.
מַאי טַעְמָא? דְּאָמַר קְרָא "וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַזָּב וְיָדָיו לֹא שָׁטַף בַּמַּיִם" — זֶהוּ הֶסֵּיטוֹ שֶׁל זָב, שֶׁלֹּא מָצִינוּ לוֹ טוּמְאָה בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ.
וְאַפְּקֵיהּ רַחֲמָנָא בִּלְשׁוֹן נְגִיעָה, לְמֵימְרָא דֶּהֱיסֵט וּנְגִיעָה כְּיָדָיו, מָה הָתָם מֵאַבָּרַאי, אַף הָכָא מֵאַבָּרַאי.
אֲבָל הַזָּב וּבַעַל קֶרִי אֵינָן מְטַמְּאִין וְכוּ'. זָב — דִּכְתִיב "כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ" — עַד שֶׁיֵּצֵא זוֹבוֹ מִבְּשָׂרוֹ, בַּעַל קֶרִי — דִּכְתִיב "וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זֶרַע".
הָיָה אוֹכֵל בִּתְרוּמָה וְהִרְגִּישׁ וְכוּ'. אוֹחֵז? וְהָתַנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הָאוֹחֵז בָּאֲמָה וּמַשְׁתִּין, כְּאִילּוּ מֵבִיא מַבּוּל לָעוֹלָם!
אָמַר אַבָּיֵי: בְּמַטְלִית עָבָה. רָבָא אָמַר: אֲפִילּוּ תֵּימָא בְּמַטְלִית רַכָּה, כֵּיוָן דַּעֲקַר — עָקַר.
וְאַבָּיֵי חַיֵּישׁ דִּילְמָא אָתֵי לְאוֹסוֹפֵי, וְרָבָא — לְאוֹסוֹפֵי לָא חַיֵּישׁ.
וְהָתַנְיָא: לְמָה זֶה דּוֹמֶה? לְנוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן, שָׁכָל זְמַן שֶׁאֶצְבַּע בְּעַיִן — מַדְמַעַת וְחוֹזֶרֶת וּמַדְמַעַת.
וְרָבָא, כֹּל אִחֲמוֹמֵי וַהֲדַר אִחֲמוֹמֵי בְּשַׁעְתָּא — לָא שְׁכִיחַ.
אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל שִׁכְבַת זֶרַע שֶׁאֵין כָּל גּוּפוֹ מַרְגִּישׁ בָּהּ אֵינָהּ מְטַמְּאָה. מַאי טַעְמָא? "שִׁכְבַת זֶרַע" אָמַר רַחֲמָנָא — בְּרָאוּיָה לְהַזְרִיעַ.
מֵיתִיבִי: הָיָה מְהַרְהֵר בַּלַּיְלָה, וְעָמַד וּמָצָא בְּשָׂרוֹ חַם — טָמֵא! תַּרְגְּמָא רַב הוּנָא: בְּמְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ בַּחֲלוֹמוֹ, דְּאִי אֶפְשָׁר לְשַׁמֵּשׁ בְּלֹא הַרְגָּשָׁה.
לִישָׁנָא אַחְרִינָא, אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל שִׁכְבַת זֶרַע שֶׁאֵינוֹ יוֹרֶה כְּחֵץ אֵינָהּ מְטַמְּאָה. מַאי אִיכָּא בֵּין הַאי לִישָׁנָא לְהַאי לִישָׁנָא? אִיכָּא בֵּינַייְהוּ: נֶעֱקָרָה בְּהַרְגָּשָׁה וְיָצְאָה שֶׁלֹּא בְּהַרְגָּשָׁה.
מֵילְתָא דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל, מִיבַּעְיָא לֵיהּ לְרָבָא. דְּבָעֵי רָבָא: נֶעֱקָרָה בְּהַרְגָּשָׁה וְיָצְאָתָה שֶׁלֹּא בְּהַרְגָּשָׁה, מַהוּ?

תָּא שְׁמַע: בַּעַל קֶרִי שֶׁטָּבַל וְלֹא הֵטִיל מַיִם, לִכְשֶׁיְּטִיל מַיִם טָמֵא. שְׁאנִי הָתָם, דְּרוּבָּהּ בְּהַרְגָּשָׁה נִפַּק.

לִישָׁנָא אַחֲרִינָא אָמְרִי לַהּ, אָמַר שְׁמוּאֵל: כָּל שִׁכְבַת זֶרַע שֶׁאֵינוֹ יוֹרֶה כְּחֵץ אֵינָהּ מַזַּרַעַת. אַזְרוֹעֵי הוּא דְּלָא מַזְּרָעָא, הָא טַמּוֹיֵי מְטַמְּיָא, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְּרֵהוּ" — אֲפִילּוּ קֶרִי בָּעוֹלָם.

בָּעֵי רָבָא: גּוֹי שֶׁהִרְהֵר, וְיָרַד וְטָבַל — מַהוּ?

אִם תִּמְצֵי לוֹמַר בָּתַר עֲקִירָה אָזְלִינַן, הָנֵי מִילֵּי לְחוּמְרָא, אֲבָל הָכָא דִּלְקוּלָּא — לָא אָמְרִינַן, אוֹ דִילְמָא לָא שְׁנָא? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רָבָא: זָבָה שֶׁנֶּעֶקְרוּ מֵימֵי רַגְלֶיהָ, וְיָרְדָה וְטָבְלָה — מַהוּ?

אִם תִּמְצֵי לוֹמַר בָּתַר עֲקִירָה אָזְלִינַן, הָנֵי מִילֵּי שִׁכְבַת זֶרַע, דְּלָא מָצֵי נָקֵיט לַהּ, אֲבָל מֵימֵי רַגְלֶיהָ, דְּמָצֵי נָקֵיט לַהּ — לָא, אוֹ דִילְמָא לָא שְׁנָא? תֵּיקוּ.

בָּעֵי רָבָא: גּוֹיָה זָבָה שֶׁנֶּעֶקְרוּ מֵימֵי רַגְלֶיהָ,

דף מג:

וְיָרְדָה וְטָבְלָה — מַהוּ?

אִם תִּמְצֵי לוֹמַר בָּתַר עֲקִירָה אָזְלִינַן, אַף עַל גַּב דְּמָצֵי נָקֵיט לְהוּ — הָנֵי מִילֵּי יִשְׂרְאֵלִית דְּטָמְאָה דְּאוֹרַיְיתָא, אֲבָל גּוֹיָה זָבָה דְּטָמְאָה דְּרַבָּנַן — לָא, אוֹ דִילְמָא לָא שְׁנָא? תֵּיקוּ.

וּמְטַמְּאִין בְּכֹל שֶׁהֵן. אָמַר שְׁמוּאֵל: זָב צָרִיךְ כַּחֲתִימַת פִּי הָאַמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: "אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ".

וְהָאֲנַן תְּנַן: מְטַמְּאִין בְּכָל שֶׁהֵן! הוּא דְּאָמַר כְּרַבִּי נָתָן, דְּתַנְיָא: רַבִּי נָתָן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: זָב צָרִיךְ כַּחֲתִימַת פִּי הָאַמָּה, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ.

מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל? דְּאָמַר קְרָא: "אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ".

וְרַבָּנַן? הַהוּא מִבָּעֵי לֵיהּ: לַח מְטַמֵּא, וְאֵינוֹ מְטַמֵּא יָבֵשׁ.

וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל? הַהוּא מֵ"רְרִי" נָפְקָא.

וְרַבָּנַן? הַהוּא לְמֵינָא הוּא דַּאֲתָא: "זוֹבוֹ" — חָדָא, "רָר בְּשָׂרוֹ" — תְּרֵי, "אֶת זוֹבוֹ" — תְּלָת, לִימֵּד עַל זָב בַּעַל שָׁלֹשׁ רְאִיּוֹת שֶׁחַיָּיב בְּקָרְבָּן.

"אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ טָמֵא", מִקְצָת זוֹבוֹ טָמֵא, לִימֵּד עַל זָב בַּעַל שְׁתֵּי רְאִיּוֹת שֶׁמְּטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב. וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, מִנַּיִן מָנָא לֵיהּ? נָפְקָא לֵיהּ מִדְּרַבִּי סִימַאי.

דְּתַנְיָא, רַבִּי סִימַאי אוֹמֵר: מָנָה הַכָּתוּב שְׁתַּיִם וּקְרָאוֹ "טָמֵא", שָׁלֹשׁ וּקְרָאוֹ "טָמֵא". הָא כֵּיצַד? שְׁתַּיִם לַטּוּמְאָה, וְשָׁלֹשׁ לַקָּרְבָּן.

וּלְמַאן דְּנָפְקָא לֵיהּ תַּרְוַיְיהוּ מִ״זֹאת תִּהְיֶה טוּמְאָתוֹ בְּזוֹבוֹ״, ״אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ״ מַאי עָבֵיד לֵיהּ? מִבָּעֵי לֵיהּ עַד שֶׁיֵּצֵא מִבְּשָׂרוֹ.

״זוֹבוֹ טָמֵא״ לָמָּה לִי? לִימַּד עַל הַזּוֹב שֶׁהוּא טָמֵא.

אָמַר רַב חֲנִילַאי מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן: שִׁכְבַת זֶרַע — לְרוֹאֶה בְּמַשֶּׁהוּ, לְנוֹגֵעַ בְּכַעֲדָשָׁה. וְהָאֲנַן ״מְטַמְּאִין בְּכֹל שֶׁהֵן״ תְּנַן! מַאי לָאו לְנוֹגֵעַ? לֹא, לְרוֹאֶה.

תָּא שְׁמַע: חוֹמֶר בְּשִׁכְבַת זֶרַע מִבְּשֶׁרֶץ, וְחוֹמֶר בְּשֶׁרֶץ מִבְּשִׁכְבַת זֶרַע. חוֹמֶר בְּשֶׁרֶץ — שֶׁהַשֶּׁרֶץ אֵין חֲלוּקָה טוּמְאָתוֹ, מָה שֶׁאֵין כֵּן בִּשִׁכְבַת זֶרַע. חוֹמֶר בִּשִׁכְבַת זֶרַע — שֶׁהַשִּׁכְבַת זֶרַע מְטַמֵּא בְּכֹל שֶׁהוּא, מָה שֶׁאֵין כֵּן בְּשֶׁרֶץ.

מַאי לָאו לְנוֹגֵעַ? לָא, לְרוֹאֶה.

וְהָא דּוּמְיָא דְּשֶׁרֶץ קָתָנֵי, מָה שֶׁרֶץ בִּנְגִיעָה — אַף שִׁכְבַת זֶרַע בִּנְגִיעָה! אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: שׁוּם שֶׁרֶץ קָתָנֵי, וְשׁוּם שִׁכְבַת זֶרַע קָתָנֵי.

וְשֶׁרֶץ לָא מְטַמֵּא בְּמַשֶּׁהוּ? וְהָא אָנַן תְּנַן: הָאֲבָרִים אֵין לָהֶם שִׁיעוּר, פָּחוֹת מִכְּזַיִת בְּשַׂר הַמֵּת, וּפָחוֹת מִכְּזַיִת בְּשַׂר נְבֵלָה, וּפָחוֹת מִכַּעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ.

שְׁאנֵי אֵבֶר — דִּכְוֹלֵיהּ בְּמָקוֹם עֲדָשָׁה קָאֵי, דְּהָא אִילּוּ חָסַר פּוּרְתָּא אֵבֶר — מִי קָמְטַמֵּיא? שִׁכְבַת זֶרַע דַּחֲלוּקָה טוּמְאָתוֹ — מַאי הִיא? אִילֵימָא בֵּין יִשְׂרָאֵל לְדָגוּם — הָכִי נָמֵי אִיכָּא עַכְבָּר דְּיָם וְעַכְבָּר דְּיַבָּשָׁה!

אֶלָּא, בֵּין קָטָן לְגָדוֹל.

אָמַר רַב פָּפָּא: כְּתַנָּאֵי, מְנַיִן לְרַבּוֹת נוֹגֵעַ בְּשִׁכְבַת זֶרַע? תַּלְמוּד לוֹמַר ״אוֹ אִישׁ״.

וּפְלִיגִי תַּנָּאֵי בְּעָלְמָא, דְּאִיכָּא דְּאָמְרִי: דּוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ, וְאִיכָּא דְּאָמְרִי: דּוּן מִינַּהּ וְאוֹקֵי בְּאַתְרַהּ.

לְמַאן דְּאָמַר דּוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ — מָה שֶׁרֶץ בִּנְגִיעָה, אַף שִׁכְבַת זֶרַע בִּנְגִיעָה; וּמִינַּהּ — מָה שֶׁרֶץ בְּכַעֲדָשָׁה, אַף שִׁכְבַת זֶרַע בְּכַעֲדָשָׁה.

וּלְמַאן דְּאָמַר דּוּן מִינַּהּ וְאוֹקֵי בְּאַתְרַהּ, מָה שֶׁרֶץ בִּנְגִיעָה — אַף שִׁכְבַת זֶרַע בִּנְגִיעָה, וְאוֹקֵי בְּאַתְרַהּ — מָה שִׁכְבַת זֶרַע לָרוֹאֶה בְּמַשֶּׁהוּ, אַף לַנּוֹגֵעַ בְּמַשֶּׁהוּ.

אֲמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן לְרַב פָּפָּא: מִמַּאי דְּמֵי״אוֹ אִישׁ״ דְּשֶׁרֶץ קָמְרַבֵּי לֵיהּ? דִּילְמָא מֵי״אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע״ קָמְרַבֵּי לֵיהּ, וּדְכוּלֵי עָלְמָא דּוּן מִינַּהּ וּמִינַּהּ? שַׁיְּילִינְהוּ לְתַנָּאֵי, אִיכָּא דְּתָנֵי כְּרַב פָּפָּא, וְאִיכָּא דְּתָנֵי כְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן.

מַתְנִי' תִּנּוֹקֶת בַּת יוֹם אֶחָד — מִטַּמְּאָה בְּנִדָּה. בַּת עֶשְׂרֵה יָמִים — מִטַּמְּאָה בְּזִיבָה.

תִּנּוֹק בֶּן יוֹם אֶחָד — מִטַּמֵּא בְּזִיבָה, וּמִטַּמֵּא בִּנְגָעִים, וּמִטַּמֵּא בִּטְמֵא מֵת, וְזוֹקֵק לְיִבּוּם, וּפוֹטֵר מִן הַיִּבּוּם, וּמַאֲכִיל בִּתְרוּמָה, וּפוֹסֵל (אֶת) [מִן] הַתְּרוּמָה,

דף מד.

וְנוֹחֵל וּמַנְחִיל, וְהַהוֹרְגוֹ חַיָּיב, וַהֲרֵי הוּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וּלְכָל קְרוֹבָיו כְּחָתָן שָׁלֵם.

גְּמָ' מְנָהֲנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "אִשָּׁה" — אֵין לִי אֶלָּא אִשָּׁה, בַּת יוֹם אֶחָד לְנִדָּה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאִשָּׁה".

בַּת עֲשָׂרָה יָמִים לְזִיבָה — מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "אִשָּׁה" — אֵין לִי אֶלָּא אִשָּׁה, בַּת עֲשָׂרָה יָמִים לְזִיבָה מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְאִשָּׁה".

תִּינוֹק בֶּן יוֹם אֶחָד כּוּ'. מְנָא הָנֵי מִילֵּי? דְּתָנוּ רַבָּנַן: "אִישׁ אִישׁ" — מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "אִישׁ אִישׁ"? לְרַבּוֹת בֶּן יוֹם אֶחָד שֶׁמְּטַמֵּא בְּזִיבָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר: אֵינוֹ צָרִיךְ, הֲרֵי הוּא אוֹמֵר: "וְהַזָּב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה", "לַזָּכָר" — כֹּל שֶׁהוּא, בֵּין גָּדוֹל בֵּין קָטָן, "לַנְּקֵבָה" — כֹּל שֶׁהִיא, בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה. אִם כֵּן מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "אִישׁ אִישׁ"? דִּבְּרָה תוֹרָה כִּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם.

וּמְטַמֵּא בְּנָגָעִים. דִּכְתִיב: "אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ" — "אָדָם", כֹּל שֶׁהוּ.

וּמְטַמֵּא בְּטֻמְאַת מֵת. דִּכְתִיב: "וְעַל הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם" — נֶפֶשׁ כֹּל דְּהוּ.

וְזוֹקֵק לְיִבּוּם. דִּכְתִיב: "כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו" — אַחִים שֶׁהָיָה לָהֶם יְשִׁיבָה אַחַת בָּעוֹלָם.

וּפוֹטֵר מִן הַיִּבּוּם. "וּבֶן אֵין לוֹ" אָמַר רַחֲמָנָא, וְהָא אִית לֵיהּ.

וּמַאֲכִיל בִּתְרוּמָה. דִּכְתִיב: "וְיֹלִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ", קְרִי בֵיהּ: "יַאֲכִילוּ בְלַחְמוֹ".

וּפוֹסֵל מִן הַתְּרוּמָה. "וְזֶרַע אֵין לָהּ" אָמַר רַחֲמָנָא — וְהָא אִית לַהּ.

מַאי אִירְיָא זֶרַע? אֲפִילּוּ עוּבָּר נָמֵי! דִּכְתִיב "כִּנְעוּרֶיהָ" — פָּרָט לְמְעוּבֶּרֶת.

וּצְרִיכִי, דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "וְזֶרַע אֵין לָהּ", מִשּׁוּם דְּמֵעִיקָּרָא חַד גּוּפָא וְהַשְׁתָּא תְּרֵי גּוּפֵי, אֲבָל הָכָא — דְּמֵעִיקָּרָא חַד גּוּפָא וְהַשְׁתָּא חַד גּוּפָא — אֵימָא תֵּיכוֹל, כְּתַב רַחֲמָנָא "כִּנְעוּרֶיהָ".

וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא "כִּנְעוּרֶיהָ", מִשּׁוּם דְּמֵעִיקָּרָא גּוּפָא סְרִיקָא וְהַשְׁתָּא גּוּפָא סְרִיקָא, אֲבָל הָכָא — דְּמֵעִיקָּרָא גּוּפָא סְרִיקָא וְהַשְׁתָּא גּוּפָא סְרִיקָא, אֵימָא תֵּיכוֹל — צְרִיכָא.

קְרָאֵי אִתְּרוּץ, אֶלָּא מַתְנִיתִין מַאי אִירְיָא "בֶּן יוֹם אֶחָד"? אֲפִילּוּ עוּבָּר נָמֵי! אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? בְּכֹהֵן שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים, אַחַת גְּרוּשָׁה וְאַחַת שֶׁאֵינָהּ גְּרוּשָׁה, וְיֵשׁ לוֹ בָּנִים מִשֶּׁאֵינָהּ גְּרוּשָׁה, וְיֵשׁ לוֹ בֶּן יוֹם אֶחָד מִן הַגְּרוּשָׁה.

דְּפוֹסֵל בְּעַבְדֵי אֲבִיו מִלֶּאֱכוֹל בִּתְרוּמָה, וּלְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי יוֹסֵי, דְּאָמַר: עוּבָּר נָמֵי פּוֹסֵל, קָא מַשְׁמַע לַן: בֶּן יוֹם אֶחָד — אִין, עוּבָּר — לָא.

נוֹחֵל וּמַנְחִיל. נוֹחֵל, מִמַּאן? מֵאֲבִיו. וּמַנְחִיל, לְמַאן? לְאָחִיו מֵאֲבִיו. אִי בָּעֵי מֵאֲבוּהּ (לֵירְתֵי) [לֵירְתוּ], וְאִי בָּעֵי מִינֵּיהּ (לֵירְתֵי) [לֵירְתוּ]!

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: נוֹחֵל בְּנִכְסֵי הָאֵם לְהַנְחִיל לְאֶחָיו מִן הָאָב. וְדַוְקָא בֶּן יוֹם אֶחָד, אֲבָל עוּבָּר — לָא. מַאי טַעְמָא? דְּהוּא מָיֵית בְּרִישָׁא, וְאֵין הַבֵּן יוֹרֵשׁ אֶת אִמּוֹ

דף מד:

בַּקֶּבֶר לְהַנְחִיל לְאֶחָיו מִן הָאָב.

אִינִי? וְהָא הֲוָה עוֹבָדָא, וּפָרְכֵס עַד תְּלָת פְּרְכוּסֵי! אָמַר מָר בְּרִיהּ דְּרַב אָשֵׁי: מִידֵּי דְּהֲוָה אַזָּנָב הַלְּטָאָה דִּמְפַרְכְּסָת.

מָר בְּרִיהּ דְּרַב יוֹסֵף מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא אָמַר: לוֹמַר שֶׁמְּמַעֵט בְּחֵלֶק בְּכוֹרָה, וְאָמַר מָר בְּרִיהּ דְּרַב יוֹסֵף מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא: בֵּן שֶׁנּוֹלַד אַחַר מִיתַת הָאָב אֵינוֹ מְמַעֵט בְּחֵלֶק בְּכוֹרָה, מַאי טַעְמָא? "וְיָלְדוּ לוֹ" בָּעֵינַן.

בְּסוּרָא מַתְנוּ הָכִי, בְּפוּמְבְּדִיתָא מַתְנוּ הָכִי: אָמַר מָר בְּרִיהּ דְּרַב יוֹסֵף מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא — בְּכוֹר שֶׁנּוֹלַד לְאַחַר מִיתַת אָבִיו אֵינוֹ נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. מַאי טַעְמָא? "יַכִּיר" בָּעֵינַן, וְהָא לֵיכָּא.

וְהִלְכְתָא: כְּכֹל הָנֵי לִישָׁנֵי דְּמָר בְּרִיהּ דְּרַב יוֹסֵף מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא.

וְהַהוֹרְגוֹ חַיָּיב. דִּכְתִיב "וְאִישׁ כִּי יַכֶּה כָּל נֶפֶשׁ" — מִכָּל מָקוֹם.

וַהֲרֵי הוּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וּלְכָל קְרוֹבָיו כְּחָתָן שָׁלֵם. לְמַאי הִלְכְתָא? אָמַר רַב פָּפָּא: לְעִנְיַן אֲבֵלוּת.

כְּמַאן? דְּלָא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, דְּאָמַר: כֹּל שֶׁשָּׁהָה שְׁלֹשִׁים יוֹם בָּאָדָם אֵינוֹ נֵפֶל. הָא לֹא שָׁהָה — סָפֵק הָוֵי! הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? דְּקִים לֵיהּ שֶׁכְּלוּ לוֹ חֳדָשָׁיו.

מַתְנִי' בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד — מִתְקַדֶּשֶׁת בְּבִיאָה, וְאִם בָּא עָלֶיהָ יָבָם — קְנָאָהּ, וְחַיָּיבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ,

וּמְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ לְטַמֵּא מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן כָּעֶלְיוֹן.

נִשֵּׂאת לַכֹּהֵן — תֹּאכַל בִּתְרוּמָה; בָּא עָלֶיהָ אֶחָד מִן הַפְּסוּלִין — פְּסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה; בָּא עָלֶיהָ אֶחָד מִכָּל הָעֲרָיוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה — מוּמָתִין עָלֶיהָ, וְהִיא פְּטוּרָה.

פָּחוֹת מִכֵּן — כְּנוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן.

גְּמָ' תָּנוּ רַבָּנָן: בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים מִתְקַדֶּשֶׁת בְּבִיאָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. מַאי בֵּינַיְיהוּ? אָמְרִי דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי: עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ.

וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: שִׁלֹּשִׁים יוֹם בַּשָּׁנָה חֲשׁוּבִין שָׁנָה אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ.

מֵיתִיבִי: בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים, וַאֲפִילּוּ בַּת שְׁתֵּי שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד — מִתְקַדֶּשֶׁת בְּבִיאָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד.

דף מה.

בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן, כִּי הֵיכִי דְּאֵיכָא תַּנָּא דְּקָאָמַר יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה חָשׁוּב שָׁנָה, הָכִי נָמֵי אֵיכָא תַּנָּא דְּאָמַר שְׁלֹשִׁים יוֹם בַּשָּׁנָה חֲשׁוּבִין שָׁנָה.

אֶלָּא לְרַבִּי יַנַּאי קַשְׁיָא! קַשְׁיָא.

פָּחוֹת מִכֵּן — כְּנוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן. אִיבַּעְיָא לְהוּ: הָנֵי בְּתוּלִין — מֵיזָל אָזְלִי וְאָתוּ, אוֹ דִלְמָא אִתְצוֹדֵי הוּא דְּלָא מִתַּצְדִי עַד לְאַחַר שָׁלֹשׁ?

לְמַאי נָפְקָא מִינַּהּ? כְּגוֹן שֶׁבָּעַל בְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ, וּמָצָא דָּם, וּבָעַל לְאַחַר שָׁלֹשׁ וְלֹא מָצָא דָּם.

אִי אָמְרַתְּ מֵיזָל אָזְלִי וְאָתוּ — שְׁהוּת הוּא דְּלָא הָוְיָא לְהוּ.

אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ: אִתְצוֹדֵי הוּא דְּלָא מִתַּצְדִי עַד לְאַחַר שָׁלֹשׁ, הָא אַחֵר בָּא עָלֶיהָ — מַאי?

מַתְקֵיף לַהּ רַב חִיָּיא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא: וּמַאן לֵימָא לַן דְּמַכָּה שֶׁבְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ אֵינָהּ חוֹזֶרֶת לְאַלְתַּר? שֶׁמָּא חוֹזֶרֶת לְאַלְתַּר, וְהָא [וַדַּאי] אַחֵר בָּא עָלֶיהָ!

אֶלָּא נָפְקָא מִינַּהּ, כְּגוֹן שֶׁבָּעַל בְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ וּמָצָא דָּם, וּבָעַל לְאַחַר שָׁלֹשׁ וּמָצָא דָּם. אִי אָמְרַתְּ מֵיזָל אָזְלִי וְאָתוּ — הַאי דָּם בְּתוּלִין הוּא, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ אִתְצוֹדֵי הוּא דְּלָא מִתַּצְדִּי אֶלָּא עַד לְאַחַר שָׁלֹשׁ — הַאי דָּם נִדָּה הוּא. מַאי?

אָמַר רַב חִסְדָּא: תֵּא שְׁמַע, פָּחוֹת מִכָּאן כְּנוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן. לְמָה לִי לְמֵתְנִי "כְּנוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן"? לִתְנֵי: פָּחוֹת מִכָּאן וְלֹא כְּלוּם! מַאי לָאו הָא קָא מַשְׁמַע לַן: מָה עַיִן מַדְמַעַת, וְחוֹזֶרֶת וּמַדְמַעַת, אַף בְּתוּלִין מֵיזָל אָזְלִי וְאָתוּ.

תָּנוּ רַבָּנָן: מַעֲשֶׂה בְּיוֹסְטָנִי, בִּתּוֹ שֶׁל אַסְוִירוּס בֶּן אַנְטִינוּס, שֶׁבָּאתָ לִפְנֵי רַבִּי. אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, אִשָּׁה בְּכַמָּה נִיסֵּת? אָמַר לָהּ: בַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד.

וּבְכַמָּה מִתְעַבֶּרֶת? אָמַר לָהּ: בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד. אָמְרָה לוֹ: אֲנִי נִשֵּׂאתִי בְּשֵׁשׁ, וְיָלַדְתִּי בְּשֶׁבַע. אוֹי לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים שֶׁאִבַּדְתִּי בְּבֵית אַבָּא!

וּמִי מִעַבְּרָה? וְהָתָנֵי רַב בִּיבִי קַמִּיהּ דְּרַב נַחְמָן: שָׁלֹשׁ נָשִׁים מְשַׁמְּשׁוֹת בְּמוֹךְ — קְטַנָּה, מְעוּבֶּרֶת, וּמְנִיקָה.

קְטַנָּה — שֶׁמָּא תִּתְעַבֵּר וְתָמוּת; מְעוּבֶּרֶת — שֶׁמָּא תַּעֲשֶׂה עוּבָּרָהּ סַנְדָּל; מְנִיקָה — שֶׁמָּא תִּגְמוֹל אֶת בְּנָהּ וְיָמוּת.

וְאֵיזוֹהִי קְטַנָּה? מִבַּת אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד וְעַד שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד. פָּחוֹת מִכָּאן, אוֹ יָתֵר עַל כֵּן — מְשַׁמֶּשֶׁת [כְּדַרְכָּהּ] וְהוֹלֶכֶת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ מְשַׁמֶּשֶׁת כְּדַרְכָּהּ וְהוֹלֶכֶת, וּמִן הַשָּׁמַיִם יְרַחֲמוּ, שֶׁנֶּאֱמַר "שׁוֹמֵר פְּתָאִים ה'"!

אִיבָּעֵית אֵימָא: ״אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם״, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: ״אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שֶׁקֶר״.

תָּנוּ רַבָּנָן: מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁבָּאת לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא, אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, נִבְעַלְתִּי בְּתוֹךְ שָׁלֹשׁ שָׁנִים, מָה אֲנִי לְכָהוּנָּה? אָמַר לָהּ: כְּשֵׁרָה אַתְּ לַכְּהוּנָּה.

אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, אֶמְשׁוֹל לְךָ מָשָׁל, לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה? לְתִינוֹק שֶׁטָּמְנוּ לוֹ אֶצְבָּעוֹ בִּדְבַשׁ, פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה גּוֹעֵר בָּהּ, שְׁלִישִׁית מִצָּצָהּ. אָמַר לָהּ: אִם כֵּן, פְּסוּלָה אַתְּ לַכְּהוּנָּה.

רָאָה הַתַּלְמִידִים מִסְתַּכְּלִים זֶה בָּזֶה, אָמַר לָהֶם: לְמָה הַדָּבָר קָשֶׁה בְּעֵינֵיכֶם? [אָמְרוּ לוֹ]: כְּשֵׁם שֶׁכָּל הַתּוֹרָה הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי, כָּךְ פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים כְּשֵׁרָה לַכְּהוּנָּה הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. וְאַף רַבִּי עֲקִיבָא לֹא אָמַרָהּ אֶלָּא לְחַדֵּד בָּהּ אֶת הַתַּלְמִידִים.

מַתְנִי' בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ — קָנְאָה, וְאֵין נוֹתֵן גֵּט עַד שֶׁיַּגְדִּיל. וּמְטַמֵּא בְּנִדָּה לְטַמֵּא מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן כָּעֶלְיוֹן.

וּפוֹסֵל, וְאֵינוֹ מַאֲכִיל בַּתְּרוּמָה, וּפוֹסֵל אֶת הַבְּהֵמָה מֵעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְנִסְקֶלֶת עַל יָדוֹ, וְאִם בָּא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרָיוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה — מוּמָתִין עַל יָדוֹ, וְהוּא פָּטוּר.

גְּמ' וְלִכְשֶׁיַּגְדִּיל. בְּגֵט סַגִּי לַהּ? וְהָתַנְיָא: עָשׂוּ בִּיאַת בֶּן תֵּשַׁע כְּמַאֲמָר בַּגָּדוֹל. מָה מַאֲמָר בַּגָּדוֹל — צָרִיךְ גֵּט לְמַאֲמָרוֹ וַחֲלִיצָה לְזִיקָתוֹ, אַף בִּיאַת בֶּן תֵּשַׁע — צָרִיךְ גֵּט לְמַאֲמָרוֹ וַחֲלִיצָה לְזִיקָתוֹ!

אָמַר רַב: הָכִי קָאָמַר,

דף מה:

לִכְשֶׁיַּגְדִּיל יִבְעוֹל וְיִתֵּן גֵּט.

מַתְנִי' בַּת אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד — נְדָרֶיהָ נִבְדָּקִין. בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד — נְדָרֶיהָ קַיָּימִין, וּבוֹדְקִין כָּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה.

בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד — נְדָרָיו נִבְדָּקִין, בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד — נְדָרָיו קַיָּימִין, וּבוֹדְקִין כָּל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה.

קוֹדֶם לַזְּמַן הַזֶּה, אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: ״יוֹדְעִין אָנוּ לְשֵׁם מִי נָדַרְנוּ״, ״לְשֵׁם מִי הִקְדַּשְׁנוּ״ — אֵין נִדְרֵיהֶם נֶדֶר וְאֵין הֶקְדֵּשָׁן הֶקְדֵּשׁ. לְאַחַר הַזְּמַן הַזֶּה, אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: ״אֵין אָנוּ יוֹדְעִין לְשֵׁם מִי נָדַרְנוּ״, ״לְשֵׁם מִי הִקְדַּשְׁנוּ״ — נִדְרָן נֶדֶר וְהֶקְדֵּשָׁן הֶקְדֵּשׁ.

גְּמ' וְכֵיוָן דְּתָנָא ״בַּת אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד נְדָרֶיהָ נִבְדָּקִין״, ״בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד נְדָרֶיהָ קַיָּימִין״ לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: בּוֹדְקִין לְעוֹלָם, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְכֵיוָן דְּתָנֵי בַּת ״שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד נְדָרֶיהָ קַיָּימִין״, ״בּוֹדְקִין כָּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה״ לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הוֹאִיל וְאָמַר מָר ״שְׁלֹשִׁים יוֹם בַּשָּׁנָה חֲשׁוּבִים שָׁנָה״, הֵיכָא דִּבְדַקְנָא שְׁלֹשִׁים וְלֹא יָדְעָה לְהַפְלוֹת, אֵימָא: תּוּ לָא לִיבְדּוֹק, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְלִתְנֵי הָנֵי תַּרְתֵּי בָּבֵי: ״בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד נְדָרֶיהָ קַיָּימִין, וּבוֹדְקִין כָּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה״. ״בַּת אַחַת עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד נְדָרֶיהָ נִבְדָּקִין״ לְמָה לִי?

אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: סְתָמָא — בִּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה בָּעַיָא בְּדִיקָה, בְּאַחַת עֶשְׂרֵה לָא בָּעַיָא בְּדִיקָה, וְהֵיכָא דְּחָזֵינַן לַהּ דַּחֲרִיפָא טְפֵי — (מִיבַּדְקָה) [לִיבְדְּקַהּ] בְּאַחַת עֶשְׂרֵה, קָא מַשְׁמַע לַן.

קוֹדֶם הַזְּמַן הַזֶּה וְאַחַר הַזְּמַן הַזֶּה, לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּלָא קָאָמְרִי אִינְהוּ, אֲבָל הֵיכָא דְּקָאָמְרִי אִינְהוּ — נִסְמוֹךְ עֲלַיְיהוּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

תָּנוּ רַבָּנָן: אֵלּוּ דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: דְּבָרִים הָאֲמוּרִים בְּתִינוֹקֶת — בְּתִינוֹקֶת אֲמוּרִים, דְּבָרִים הָאֲמוּרִים בְּתִינוֹק — בְּתִינוֹקֶת אֲמוּרִים.

אָמַר רַב חִסְדָּא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי? דִּכְתִיב ״וַיִּבֶן ה׳ [אֱלֹהִים] אֶת הַצֵּלָע״, מְלַמֵּד שֶׁנִּתַּן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּינָה יְתֵירָה בָּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבָּאִישׁ.

וְאִידַּךְ, הַהוּא מִבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא: ״וַיִּבֶן ה׳ [אֱלֹהִים] אֶת הַצֵּלָע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל הָאָדָם״ — מְלַמֵּד שֶׁקִּלְּעָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְחַוָּה וֶהֱבִיאָהּ אֵצֶל אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁכֵּן בִּכְרֵכֵי הַיָּם קוֹרִין לְקַלְּעִיתָא — בַּנְיֵיתָא.

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מַאי טַעְמֵיהּ? אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מִתּוֹךְ שֶׁהַתִּינוֹק מָצוּי בְּבֵית רַבּוֹ, נִכְנָסֶת בּוֹ עַרְמוּמִית תְּחִלָּה.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: תּוֹךְ זְמַן — כְּלִפְנֵי זְמַן, אוֹ כִּלְאַחַר זְמַן?

לְמַאי הִלְכְתָא? אִי לִנְדָרִים — לָאו כְּלִפְנֵי זְמַן דְּמֵיָא, וְלָאו כִּלְאַחַר זְמַן דְּמֵיָא.

אֶלָּא, לְעֻנְשִׁין מַאי? רַב וְרַבִּי חֲנִינָא דְּאָמְרִי תַּרְוַויְיהוּ: תּוֹךְ זְמַן כְּלִפְנֵי זְמַן, רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי דְּאָמְרִי תַּרְוַויְיהוּ: תּוֹךְ זְמַן כִּלְאַחַר זְמַן.

אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, וְסִימָנֵיךְ ״וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל״.

מֵתִיב רַב הַמְנוּנָא: אַחַר זְמַן הַזֶּה, אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ ״אֵין אָנוּ יוֹדְעִים לְשֵׁם מִי נָדַרְנוּ״, ״לְשֵׁם מִי הִקְדַּשְׁנוּ״ — נִדְרֵיהֶם נֶדֶר וְהֶקְדֵּשָׁן הֶקְדֵּשׁ. הָא תּוֹךְ זְמַן — כְּלִפְנֵי זְמַן!

אָמַר לֵיהּ רָבָא: אֵימָא רֵישָׁא — קוֹדֶם הַזְּמַן הַזֶּה, אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ ״יוֹדְעִים אָנוּ לְשֵׁם מִי נָדַרְנוּ״, ״לְשֵׁם מִי הִקְדַּשְׁנוּ״ — אֵין נִדְרֵיהֶם נֶדֶר וְאֵין הֶקְדֵּשָׁן הֶקְדֵּשׁ. הָא תּוֹךְ זְמַן — כִּלְאַחַר זְמַן!

וְלָא הִיא, רָבָא קָטָעֵי. הוּא סָבַר רַב הַמְנוּנָא מִמִּשְׁנָה יְתֵירָה קָדָייק, וְאַדְּדַיֵּיק מִסֵּיפָא — לֵידוּק מֵרֵישָׁא.

וְלָא הִיא, רַב הַמְנוּנָא מִגּוּפָא דְּמַתְנִיתִין קָא דָיֵיק: הָא "לְאַחַר זְמַן" הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּלָא אַיְיתִי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — קָטָן הוּא, אֶלָּא לָאו דְּאַיְיתִי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת,

דף מו.

וְטַעְמָא דִּלְאַחַר זְמַן הוּא דְּגָמְרָה לַהּ לְמֵילְתֵיהּ? הָא תּוֹךְ זְמַן — כְּלְפָנֵי זְמַן.

וְעוֹד מֵתִיב רַבִּי זֵירָא: "אִישׁ כִּי יַפְלִא לִנְדּוֹר נֶדֶר", מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "אִישׁ"? לְרַבּוֹת בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְהַפְלִיא — נִדָּרָיו קַיָּימִין.

הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּלָא אַיְיתִי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — קָטָן הוּא! אֶלָּא לָאו דְּאַיְיתִי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, וְטַעְמָא דְּבָן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד הוּא דְּהָוֵה לֵיהּ "אִישׁ", הָא תּוֹךְ זְמַן כְּלְפָנֵי זְמַן! תְּיוּבְתָּא.

אָמַר רַב נַחְמָן: כְּתַנָּאֵי, בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — שׁוּמָא, מִבֶּן תֵּשַׁע וְעַד שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד — שׁוּמָא. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סִימָן. בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד — דִּבְרֵי הַכֹּל סִימָן.

הָא גּוּפָא קַשְׁיָא, אָמְרַתְּ: "מִבֶּן תֵּשַׁע וְעַד שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד" — שׁוּמָא, הָא שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה גּוּפָא — סִימָן, וַהֲדַר תְּנֵי: "בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד" — סִימָן, הָא שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה גּוּפָא — שׁוּמָא!

מַאי לָאו תַּנָּאֵי הִיא: דְּמַר סָבַר תּוֹךְ זְמַן כִּלְאַחַר זְמַן, וּמַר סָבַר תּוֹךְ זְמַן כְּלְפָנֵי זְמַן?

לָא, דִּכּוּלֵּי עָלְמָא תּוֹךְ זְמַן כְּלְפָנֵי זְמַן, וְאִידִי וְאִידִי בְּתִינוֹקֶת, וֲרֵישָׁא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר וְסֵיפָא רַבִּי.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: הָא וְהָא בְּתִינוֹק, וֲרֵישָׁא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר וְסֵיפָא רַבִּי.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: הָא וְהָא רַבִּי, הָא — בְּתִינוֹק, הָא — בְּתִינוֹקֶת. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: הָא וְהָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, הָא — בְּתִינוֹק, הָא — בְּתִינוֹקֶת.

רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סִימָן. אָמַר רַבִּי כְּרוּסְפְּדַאי בְּרֵיהּ דְּרַבִּי שַׁבְּתַאי: וְהוּא שֶׁעוֹדָן בּוֹ.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — שׁוּמָא, מִבֶּן תֵּשַׁע וְעַד שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, וְעוֹדָן בּוֹ — שׁוּמָא. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: סִימָן.

אָמַר רָבָא, הֵילְכְתָא: תּוֹךְ זְמַן — כְּלְפָנֵי זְמַן. רַב שְׁמוּאֵל בַּר זוּטְרָא מַתְנֵי לַהּ לִשְׁמַעְתָּא דְּרָבָא בְּהַאי לִישָׁנָא, אָמַר רָבָא: קְטַנָּה כָּל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְמָאֶנֶת וְהוֹלֶכֶת, מִכָּאן וְאֵילָךְ אֵינָהּ מְמָאֶנֶת וְאֵינָהּ חוֹלֶצֶת.

הָא גּוּפָא קַשְׁיָא: אָמְרַתְּ "אֵינָהּ מְמָאֶנֶת", אַלְמָא גְּדוֹלָה הִיא, אִי גְּדוֹלָה הִיא — תַּחְלוֹץ!

וְכִי תֵּימָא מְסַפְּקָא לֵיהּ, וּמִי מְסַפְּקָא לֵיהּ? וְהָאָמַר רָבָא: קְטַנָּה שֶׁהִגִּיעָה לְכְלַל שְׁנוֹתֶיהָ אֵינָהּ צְרִיכָה בְּדִיקָה, חֲזָקָה הֲבִיאָה סִימָנִין!

הָנֵי מִילֵּי בִּסְתָמָא, אֲבָל הָכָא דִּבְדָקוּ וְלָא אַשְׁכַּחוּ — לָא.

אִי הָכִי, תְּמָאנָן! חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נָשְׁרוּ.

הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר חוֹשְׁשִׁין, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר אֵין חוֹשְׁשִׁין, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? דְּאִיתְמַר: רַב פָּפָּא אָמַר: אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נָשְׁרוּ, רַב פַּפֵּי אָמַר: חוֹשְׁשִׁין. הָנֵי מִילֵּי לְעִנְיַן חֲלִיצָה, אֲבָל לְעִנְיַן מֵיאוּן — חוֹשְׁשִׁין.

מִכְּלָל דְּמַאן דְּאָמַר "חוֹשְׁשִׁין" — חוֹלֶצֶת? וְהָא "חוֹשְׁשִׁין" בְּעָלְמָא קָאָמַר!

אֶלָּא, לְעוֹלָם דְּלָא (בְּדָקָהּ) [בִּדְקָן], וּלְעִנְיַן חֲלִיצָה חָיְישִׁינַן, וְכִי קָאָמַר רָבָא חָזָקָה לְמֵיאוּן, אֲבָל לַחֲלִיצָה בָּעֲיָא בְּדִיקָה.

אָמַר רַב דִּימִי מִנְּהַרְדְּעָא: הִלְכָתָא, חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נָשְׁרוּ.

וְהָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּקַדְּשָׁהּ בְּתוֹךְ זְמַן, וּבָעַל לְאַחַר זְמַן, דְּאִיכָּא סְפֵיקָא דְּאוֹרָיְיתָא, אֲבָל מֵעִיקָּרָא — לָא.

אָמַר רַב הוּנָא: הִקְדִּישׁ וְאָכַל — לוֹקֶה.

שְׁנֶאֱמַר: "אִישׁ כִּי יַפְלִא לִנְדּוֹר", וְ"לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ" — כֹּל שֶׁיֵּשְׁנוֹ בְּהַפְלָאָה יֶשְׁנוֹ בְּבַל יַחֵל, וְכֹל שֶׁאֵינוֹ בְּהַפְלָאָה אֵינוֹ בְּבַל יַחֵל.

מֵתִיב רַב הוּנָא בַּר יְהוּדָה (לְרָבָא) לְסַיּוּעֵי לְרַב הוּנָא:

דף מו:

לְפִי שֶׁמָּצִינוּ שֶׁהַשְׁוָה הַכָּתוּב הַקָּטָן כַּגָּדוֹל לִזְדוֹן שְׁבוּעָה וּלְאִיסָּר וּלְבַל יַחֵל, יָכוֹל יְהֵא חַיָּיב עַל הֶקְדֵּשׁוֹ קָרְבָּן?

תַּלְמוּד לוֹמַר: "זֶה הַדָּבָר".

קָתָנֵי מִיהַת לְאִיסָּר וּלְ"בַל יַחֵל" חַיָּיב. אֵימָא: לְאִיסּוּר "בַּל יַחֵל".

אִיסּוּר "בַּל יַחֵל" — מָה נַפְשָׁךְ: אִי מוּפְלָא סָמוּךְ לְאִישׁ דְּאוֹרָיְיתָא — מִילְּקָא נָמֵי לִילְקֵי, וְאִי מוּפְלָא סָמוּךְ לְאִישׁ לָאו דְּאוֹרָיְיתָא — אִיסּוּר נָמֵי לֵיכָּא, לְאוֹתָן הַמּוּזְהָרִים עָלָיו.

שְׁמַע מִינַּהּ: קָטָן אוֹכֵל נְבֵלוֹת — בֵּית דִּין מְצַוִּין עָלָיו לְהַפְרִישׁוֹ. הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? כְּגוֹן שֶׁהִקְדִּישׁ הוּא, וְאָכְלוּ אֲחֵרִים.

הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר: "הִקְדִּישׁ הוּא וְאָכְלוּ אֲחֵרִים — לוֹקִין", אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר: "אֵין לוֹקִין" — מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? דְּאִיתְמַר: הִקְדִּישׁ הוּא וְאָכְלוּ אֲחֵרִים, רַב כָּהֲנָא אָמַר: אֵין לוֹקִין, רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמְרִי תַּרְוַויְהוּ: לוֹקִין!

מִדְּרַבָּנַן, וּקְרָא אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא.

גּוּפָא: הִקְדִּישׁ וְאָכְלוּ אֲחֵרִים — רַב כָּהֲנָא אָמַר: אֵין לוֹקִין, רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: לוֹקִין. בְּמַאי קָמִיפַּלְגִי? מָר סָבַר: מוּפְלָא סָמוּךְ לְאִישׁ דְּאוֹרָיְיתָא, וּמָר סָבַר: מוּפְלָא סָמוּךְ לְאִישׁ מִדְּרַבָּנַן.

מֵתִיב רַב יִרְמְיָה: יְתוֹמָה שֶׁנִּדְרָה — בַּעְלָהּ מֵפֵר לָהּ. אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא מוּפְלָא סָמוּךְ לְאִישׁ דְּרַבָּנַן, אָתוּ נְשׁוּאִין דְּרַבָּנַן וּמְבַטְּלִי נִדְרָא דְּרַבָּנַן; אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ דְּאוֹרָיְיתָא, אָתוּ נְשׁוּאִין דְּרַבָּנַן וּמְבַטְּלִי נִדְרָא דְּאוֹרָיְיתָא?

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: בַּעְלָהּ מֵפֵר לָהּ מִמָּה נַפְשָׁךְ, אִי דְּרַבָּנַן — דְּרַבָּנַן הוּא, אִי דְּאוֹרָיְיתָא — קָטָן אוֹכֵל נְבֵלוֹת הוּא, וְאֵין בֵּית דִּין מְצַוִּין עָלָיו לְהַפְרִישׁוֹ.

וְהָא כִּי גָּדְלָה אָכְלָה בַּהֲפָרָה קַמַּיְיתָא!

אָמַר רַבָּה בַּר לֵיוַאי: בַּעְלָהּ מֵפֵר לָהּ כָּל שָׁעָה וְשָׁעָה, וְהוּא שֶׁבָּעַל.

וְהָא אֵין בַּעַל מֵפֵר בְּקוֹדְמִין, כִּדְרַב פִּינְחָס מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא, דְּאָמַר רַב פִּנְחָס מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא: כָּל הַנּוֹדֶרֶת — עַל דַּעַת בַּעְלָהּ הִיא נוֹדֶרֶת.

אָמַר אַבָּיֵי: תָּא שְׁמַע, קָטָן שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: עַד שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹנַת נְדָרִים — אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה, מִשֶּׁבָּא לְעוֹנַת נְדָרִים — תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.

סַבְרוּהָ, קָסָבַר רַבִּי יוֹסֵי: תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה דְּאוֹרָיְיתָא. אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא מוּפְלָא סָמוּךְ לְאִישׁ דְּאוֹרָיְיתָא — אָתֵי גַּבְרָא דְּאוֹרָיְיתָא וּמְתַקֵּן טִבְלָא דְּאוֹרָיְיתָא, אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ דְּרַבָּנַן — אָתֵי גַּבְרָא דְּרַבָּנַן וּמְתַקֵּן טִבְלָא דְּאוֹרָיְיתָא? לָא, קָסָבַר רַבִּי יוֹסֵי: תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה דְּרַבָּנַן. וְסָבַר רַבִּי יוֹסֵי תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה דְּרַבָּנַן? וְהָתַנְיָא בְּסֵדֶר עוֹלָם: "אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבוֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ",

יְרוּשָּׁה רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה — יֵשׁ לָהֶן, שְׁלִישִׁית — אֵין לָהֶן.

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַאן תְּנָא סֵדֶר עוֹלָם? רַבִּי יוֹסֵי.

רַבִּי יוֹסֵי תְּנֵי לַהּ, וְלָא סָבַר לַהּ. הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּתַנְיָא: עִיסָּה שֶׁנִּדְמְעָה, אוֹ שֶׁנִּתְחַמְּצָה בְּשֹׁאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה —

דף מז.

חַיֶּיבֶת בְּחַלָּה וְאֵינָהּ נִפְסֶלֶת בִּטְבוּל יוֹם, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה; רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטְרִין מִן הַחַלָּה.

סַבְרוּהָ, מַאן דְּאָמַר תְּרוּמָה דְּאוֹרָיְיתָא — חַלָּה דְּאוֹרָיְיתָא, מַאן דְּאָמַר תְּרוּמָה דְּרַבָּנַן — חַלָּה דְּרַבָּנַן. אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא קָסָבַר רַבִּי יוֹסֵי חַלָּה בַּזְּמַן הַזֶּה דְּרַבָּנַן, אָתֵי דְּמוּעַ דְּרַבָּנַן וּמַפְקַע חַלָּה דְּרַבָּנַן.

אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ חַלָּה דְּאוֹרָיְיתָא, אָתֵי דְּמוּעַ דְּרַבָּנַן וּמַפְקַע חַלָּה דְּאוֹרָיְיתָא?
וְדִלְמָא קָסָבַר רַבִּי יוֹסֵי: תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה דְּאוֹרָיְיתָא, וְחַלָּה דְּרַבָּנַן?
וְכִדְאָהְדַּר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, דְּאָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ: אַשְׁכַּחְתִּינְהוּ לְרַבָּנַן דְּבֵי רַב דְּיָתְבִי וְקָאָמְרִי: אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה דְּרַבָּנַן, חַלָּה דְּאוֹרָיְיתָא.
שֶׁהֲרֵי שֶׁבַע שֶׁבְּבָשׁוּ, וְשֶׁבַע שֶׁחִלְקוּ — נִתְחַיְּבוּ בְּחַלָּה, וְלֹא נִתְחַיְּבוּ בְּמַעֲשֵׂר.
וְאָמֵינָא לְהוּ אֲנָא: אֲפִילּוּ לְמַאן דְּאָמַר תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה דְּאוֹרָיְיתָא, חַלָּה דְּרַבָּנַן, דְּתַנְיָא: אִי "בְּבוֹאֲכֶם" יָכוֹל מִשֶּׁנִּכְנְסוּ לָהּ שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה מְרַגְּלִים? תַּלְמוּד לוֹמַר "בְּבוֹאֲכֶם" — בְּבִיאַת כּוּלְּכֶם אָמַרְתִּי, וְלֹא בְּבִיאַת מִקְצָתְכֶם.
וְכִי אַסְקִינְהוּ עֻזְרָא — לָא כּוּלְּהוּ סָלוּק.

מַתְנִי' מָשָׁל מָשְׁלוּ חֲכָמִים בָּאִשָּׁה — "פַּגָּה", "בּוֹחַל", וְ"צֶמֶל". "פַּגָּה" — עוֹדָהּ תִּינוֹקֶת, "בּוֹחַל" — אֵלּוּ יְמֵי נְעוּרֶיהָ.
בְּזוֹ וּבָזוֹ אָמְרוּ: אֲבִיהָ זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ, וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ, וּבַהֲפָרַת נְדָרֶיהָ. צֶמֶל — כֵּיוָן שֶׁבָּגְרָה, שׁוּב אֵין לְאָבִיהָ רְשׁוּת בָּהּ.
אֵיזֶהוּ סִימָנִין? רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מִשֶּׁיַּעֲלֶה הַקֶּמֶט תַּחַת הַדַּד. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִשֶּׁיַּטּוּ הַדַּדִּים. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר: מִשֶּׁתַּשְׁחִיר הַפִּיטוֹמֶת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נוֹתֵן יָדוֹ עַל הָעוֹקֶץ, וְהוּא שׁוֹקֵעַ וְשׁוֹהֶא לַחֲזוֹר.

גְּמָ' פַּגָּה — עוֹדָהּ תִּינוֹקֶת, כְּדִכְתִיב: "הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ", בּוֹחַל — אֵלּוּ יְמֵי הַנְּעוּרִים, כְּדִתְנַן: הַתְּאֵנִים מְשֻׁבְּחָלוֹ, וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה אָמַר רַב: מְשֻׁיְּלְבִּין רָאשֵׁיהֶן.
וְאִיבָּעֵית אֵימָא מֵהָכָא, "וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָּהֶם וְגַם נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִי". צֶמֶל, כְּמַאן דְּאָמַר "יָצְתָה מְלֵאָה".
וְאֵיזֶהוּ סִימָנִים? רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: מִשֶּׁיַּעֲלֶה הַקֶּמֶט. אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא מִשֶּׁיַּעֲלֶה הַקֶּמֶט מַמָּשׁ, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁתַּחְזִיר יָדֶיהָ לַאֲחוֹרֶיהָ, וְנִרְאֵית כְּמִי שֶׁיַּעֲלֶה הַקֶּמֶט תַּחַת הַדַּד.
שְׁמוּאֵל בְּדָק בְּאַמְתֵּיהּ, וְיָהַב לַהּ אַרְבָּעָה זוּזֵי דְּמֵי בוֹשְׁתָּהּ. שְׁמוּאֵל לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: "לְעוֹלָם בָּהֶם תַּעֲבוֹדוּ" — לַעֲבוֹדָה נְתָתִים, וְלֹא לְבוּשָׁה.
שְׁמוּאֵל מְיַיחֵד לְהוּ, רַב נַחְמָן מַחְלִיף לְהוּ, רַב שֵׁשֶׁת מָסַר לְהוּ (לערבי) [לְעַרְבֵי] וְאָמַר לְהוּ: אִזְדַּהֲרוּ מִישְׁרָאֵל.
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר כּוּ'. מַאי "עוֹקֶץ"? אָמַר שְׁמוּאֵל: עוּקְצוֹ שֶׁל דַּד.
תָּנוּ רַבָּנַן: אֵלּוּ הֵן סִימָנֵי בַגְרוּת? רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: מִשֶּׁיִּתְקַשְׁקְשׁוּ הַדַּדִּין.
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: מִשֶּׁיַּכְסִיף רֹאשׁ הַחוֹטֶם. מִשֶּׁיַּכְסִיף? אַזְקוּנֵהּ לַהּ! אֶלָּא אָמַר

רַב אָשֵׁי: מְשֻׁיָּפְצִיל רֹאשׁ הַחוֹטָם. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מִשְּׁתַּקְּיף הָעֲטָרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִשֶּׁנִּתְמַעֵךְ

דף מז:

הַכַּף.

וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן (בֶּן יוֹחַי) אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה סִימָנִין נָתְנוּ חֲכָמִים בָּאִשָּׁה מִלְּמַטָּה, וּכְנֶגְדָּן מִלְּמַעְלָה. פַּגָּה מִלְּמַעְלָה — בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, בּוֹחַל מִלְּמַעְלָה — בְּיָדוּעַ שֶׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, צֶמֶל מִלְּמַעְלָה — בְּיָדוּעַ שֶׁנִּתְמַעֵךְ הַכַּף.

מַאי כַּף? אָמַר רַב הוּנָא: מָקוֹם תְּפוּחַ יֵשׁ לְמַעְלָה מֵאוֹתוֹ מָקוֹם, כֵּיוָן שֶׁמְּגַדֶּלֶת מִתְמַעֵךְ וְהוֹלֵךְ. שְׁאָלוּ אֶת רַבִּי: הֲלָכָה כְּדִבְרֵי מִי? (שְׁלַח לְהוּ) [אָמַר לָהֶן]: כְּדִבְרֵי כּוּלָּן לְהַחְמִיר.

רַב פָּפָּא וְרַב חִינָּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא, חַד מָתְנֵי אַהָא, וְחַד מָתְנֵי אַחֲצַר צוֹרִית, דְּתָנַן: אֵיזוֹהִי חֲצַר צוֹרִית שֶׁחַיֶּיבֶת בְּמַעֲשֵׂר? רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חֲצַר הַצּוֹרִית שֶׁהַכֵּלִים נִשְׁמָרִים בְּתוֹכָהּ.

מַאי "חֲצַר הַצּוֹרִית"? אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שֶׁכֵּן בְּצוֹר מוֹשִׁיבִין שׁוֹמֵר עַל פֶּתַח הֶחָצֵר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כֹּל שֶׁאֶחָד פּוֹתֵחַ וְאֶחָד נוֹעֵל — פְּטוּרָה.

רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: כֹּל שֶׁאֵין אָדָם בּוֹשׁ לֶאֱכוֹל בְּתוֹכָהּ — חַיֶּיבֶת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כֹּל שֶׁנִּכְנָסִים לָהּ וְאֵין אוֹמְרִים לוֹ "מָה אַתָּה מְבַקֵּשׁ" — פְּטוּרָה.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ — הַפְּנִימִית חַיֶּיבֶת, וְהַחִיצוֹנָה פְּטוּרָה.

שְׁאָלוּ אֶת רַבִּי: הֲלָכָה כְּדִבְרֵי מִי? אָמַר (לְהוּ) [לָהֶן]: הֲלָכָה כְּדִבְרֵי כּוּלָּן לְהַחְמִיר.

מַתְנִי' בַּת עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁלֹּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — תָּבִיא רְאָיָה שֶׁהִיא בַּת עֶשְׂרִים שָׁנָה, וְהִיא אַיְילוֹנִית — לֹא חוֹלֶצֶת וְלֹא מְתַיַּבֶּמֶת.

בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — יָבִיאוּ רְאָיָה שֶׁהוּא בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה, וְהוּא סָרִיס, לֹא חוֹלֵץ וְלֹא מְיַבֵּם. אֵלּוּ דִּבְרֵי בֵּית הִלֵּל. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה.

רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַזָּכָר — כְּדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל, וְהַנְּקֵבָה — כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי, שֶׁהָאִשָּׁה מְמַהֶרֶת לָבֹא לִפְנֵי הָאִישׁ.

גְּמָ' וּרְמִינְהִי: אֶחָד לִי בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, וְאֶחָד לִי בֶּן עֶשְׂרִים שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת!

אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק, אָמַר רַב: וְהוּא שֶׁנּוֹלְדוּ בּוֹ סִימָנֵי סָרִיס. אָמַר רָבָא: דַּיְקָא נָמֵי, דְּקָתָנֵי "וְהוּא סָרִיס", שְׁמַע מִינַּהּ.

וְכִי לֹא נוֹלְדוּ לוֹ סִימָנֵי סָרִיס, עַד כַּמָּה? תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא: עַד רוֹב שְׁנוֹתָיו.

כִּי אָתוּ לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא, אִי כְּחִישׁ — אָמַר לְהוּ: ״אַבְּרִיּוּהּ״. אִי בָּרִיא — אָמַר לְהוּ: ״אַכְּחֲשׁוּהּ״, דְּהָנֵי סִימָנִים זִימְנִין דְּאָתוּ מֵחֲמַת כְּחִישׁוּתָא, זִימְנִין דְּאָתוּ מֵחֲמַת בְּרִיאוּתָא.
אָמַר רַב: הִלְכְתָא בְּכוּלֵּי פִּרְקָא — מֵעֵת לְעֵת. וְעוּלָּא אָמַר: דִּתְנַן תְּנַן, וּדְלָא תְּנַן לָא תְּנַן.
בְּשִׁלְמָא לְעוּלָּא, הַיְינוּ דְקָתָנֵי הָכָא ״יוֹם אֶחָד״, וְהָכָא לָא קָתָנֵי. אֶלָּא לְרַב לִיתְנֵי!
וְעוֹד תְּנֵי: רַבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפָּר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׁנַת עֶשְׂרִים שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנָּה שִׁלּשִׁים יוֹם — הֲרֵי הִיא כִּשְׁנַת עֶשְׂרִים לְכָל דְּבָרֶיהָ, וְכֵן הוֹרָה רַבִּי בְּלוּד: שְׁנַת שִׁמּנָה עֶשְׂרֵה שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנָּה שִׁלּשִׁים יוֹם — הֲרֵי הִיא כִּשְׁנַת שִׁמּנָה עֶשְׂרֵה לְכָל דְּבָרֶיהָ.
בְּשִׁלְמָא דְּרַבִּי וּדְרַבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפָּר לָא קַשְׁיָא, הָא כְּבֵית שַׁמַּאי, הָא כְּבֵית הִילֵּל, אֶלָּא לְרַב קַשְׁיָא!
תַּנָּאֵי הִיא, דְּתַנְיָא: שָׁנָה הָאֲמוּרָה בַּקֳּדָשִׁים, שָׁנָה הָאֲמוּרָה בִּבְתֵּי עָרֵי חוֹמָה, שִׁתֵּי שָׁנִים שֶׁבִּשְׁדֵה אֲחוּזָה.
שֵׁשׁ שָׁנִים שֶׁבְּעֶבֶד עִבְרִי, וְכֵן שֶׁבַּבֵּן וְשֶׁבַּבַּת — כּוֹלָּן מֵעֵת לְעֵת.
שָׁנָה הָאֲמוּרָה בַּקֳּדָשִׁים מְנָא לָן? אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, אָמַר קְרָא: ״כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ״, שְׁנָתוֹ שֶׁלּוֹ, וְלֹא שָׁנָה שֶׁל מְנֵין עוֹלָם.
שָׁנָה הָאֲמוּרָה בִּבְתֵּי עָרֵי חוֹמָה מְנָלָן? אָמַר קְרָא: ״עַד תֹּם שְׁנַת מִמְכָּרוֹ״ — מִמְכָּרוֹ שֶׁלּוֹ, וְלֹא שָׁנָה שֶׁל מְנֵין עוֹלָם. שִׁתֵּי שָׁנִים שֶׁבִּשְׁדֵה אֲחוּזָה מְנָלָן? אָמַר קְרָא: ״בִּמְסִפַּר

דף מח.

שְׁנֵי תְּבוּאוֹת יִמְכָּר לָךְ״ — פְּעָמִים שֶׁאַתָּה מוֹכֵר שְׁלֹשָׁה תְּבוּאוֹת בִּשְׁתֵּי שָׁנִים.
שֵׁשׁ שָׁנִים שֶׁבְּעֶבֶד עִבְרִי מְנָלָן? אָמַר קְרָא: ״שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבוֹד וּבַשְּׁבִיעִת״, וּבִשְׁבִיעִית נָמֵי יַעֲבוֹד.
שֶׁבַּבֵּן וְשֶׁבַּבַּת, לְמַאי הִלְכְתָא? אָמַר רַב גִּידֵּל אָמַר רַב: לְעִנְיַן עֲרָכִין, וְרַב יוֹסֵף אָמַר: לְפִרְקִין דְּ״יוֹצֵא דּוֹפֶן״.
אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: מִי פְּלִיגַתְּ? אָמַר לֵיהּ: לָא, הוּא אָמַר חֲדָא, וַאֲנָא אָמֵינָא חֲדָא, וְלָא פְּלִיגִינַן.
וְהָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, דְּאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ פְּלִיגִי, מַאן דְּאָמַר לַעֲרָכִין לָא אָמַר לְיוֹצֵא דּוֹפֶן, וְהָאָמַר רַב: הִלְכְתָא בְּכוּלֵּה פִּרְקִין מֵעֵת לְעֵת!
אֶלָּא, לְמַאן דְּאָמַר לַעֲרָכִין, מַאי טַעְמָא לָא אָמַר לְיוֹצֵא דּוֹפֶן? דּוּמְיָא דְּהָנָךְ: מָה הָנָךְ דִּכְתִיבָן, אַף הָנֵי נָמֵי דִּכְתִיבָן.
וְאִידָךְ, הַאי ״שֶׁבַּבֵּן וְשֶׁבַּבַּת״ — ״שֶׁבִּזְכָר וְשֶׁבִּנְקֵבָה״ מִבְּעֵי לֵיהּ!
אָמַר רַב יִצְחָק בַּר נַחְמָנִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפָּר, שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמַר רַבִּי זֵירָא: אֶזְכֶּה וְאֵיסַק וְאֵגְמַר לִשְׁמַעְתָּא מִפּוּמֵיהּ דְּמָרֵיהּ.

כִּי סְלֵיק, אַשְׁכְּחֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר לֵיהּ: אָמְרַתְּ הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי בֶּן כִּיפָּר? אֲמַר לֵיהּ: מִסְתַּבְּרָא אֲמַרִי, מִדְּכוּלֵּיהּ פִּירְקִין תָּנֵי "יוֹם אֶחָד", וְהָכָא לָא קָתָנֵי — שְׁמַע מִינַּהּ מִסְתַּבְּרָא כְּוָותֵיהּ.

הַדַּרַן עָלָךְ יוֹצֵא דּוֹפֶן.

מַתְנִי' **בָּא** סִימָן הַתַּחְתּוֹן עַד שֶׁלֹּא בָּא הָעֶלְיוֹן — אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת.

בָּא הָעֶלְיוֹן עַד שֶׁלֹּא בָּא הַתַּחְתּוֹן, אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לֹא חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: אֶפְשָׁר לַתַּחְתּוֹן לָבֹא עַד שֶׁלֹּא בָּא הָעֶלְיוֹן, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לָעֶלְיוֹן לָבֹא עַד שֶׁלֹּא בָּא הַתַּחְתּוֹן.

גְּמָ' אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר. וְהָא לָא בָּאוּ! "בָּא" לְרַבִּי מֵאִיר, "אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר" לְרַבָּנָן.

וְלִתְנֵי: "בָּא הָעֶלְיוֹן — רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לֹא חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת", וַאֲנָא יָדַעְנָא מִשּׁוּם דְּאִי אֶפְשָׁר הוּא!

אִי לָא תְּנָא "אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר", הֲוָה אָמֵינָא: רוֹב נָשִׁים תַּחְתּוֹן אָתֵי בְּרֵישָׁא, וּמִיעוּט עֶלְיוֹן אָתֵי בְּרֵישָׁא; וְרַבִּי מֵאִיר לְטַעְמֵיהּ דְּחַיֵּישׁ לְמִיעוּטָא, וְרַבָּנָן לְטַעְמַיְיהוּ דְּלָא חַיְישִׁי לְמִיעוּטָא.

וְהָנֵי מִילֵּי בְּסְתָמָא, אֲבָל הֵיכָא דְּבַדְקַן וְלָא אַשְׁכְּחַן — אֵימַר מוֹדוּ לֵיהּ רַבָּנָן לְרַבִּי מֵאִיר דְּעֶלְיוֹן קָדִים.

קָא מַשְׁמַע לַן, דְּאִי אֶפְשָׁר. וַדַּאי אָתֵי, וּמִנָּתָר הוּא דְּנָתַר.

בִּשְׁלָמָא לְרַבִּי מֵאִיר, הַיְינוּ דִּכְתִיב "שָׁדַיִם נָכוֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ", אֶלָּא לְרַבָּנָן, אִיפְּכָא מִבָּעֵי לֵיהּ! הָכִי קָאָמַר: כֵּיוָן שֶׁ"שָׁדַיִם נָכוֹנוּ" — בְּיָדוּעַ שֶׁ"שְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ".

בִּשְׁלָמָא לְרַבִּי מֵאִיר, הַיְינוּ דִּכְתִיב "בַּעֲשׂוֹת מִמְצָרַיִם דַּדַּיִךְ לְמַעַן שְׁדֵי נְעוּרָיִךְ", אֶלָּא לְרַבָּנָן, אִיפְּכָא מִבָּעֵי לֵיהּ!

הָכִי קָאָמַר: כֵּיוָן שֶׁבָּאוּ דַּדַּיִךְ — בְּיָדוּעַ שֶׁבָּאוּ נְעוּרַיִךְ, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: מַאי "שְׁדֵי"? כּוּלֵּהּ בְּדַדֵּי כְּתִיב, וְהָכִי קָאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל:

דף מח:

אִיכְּרוּפוּ דַּדַּיִךְ — לָא הֲדַרְתְּ בָּךְ, אִישְׁתְּדוּ דַּדַּיִךְ — נָמֵי לָא הֲדַרְתְּ בָּךְ.

דְּכוּלֵּי עָלְמָא מִיהָא אַתַּחְתּוֹן סָמְכִינַן, מְנָלַן? אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, וְכֵן תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: אָמַר קְרָא "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם", הִשְׁוָה הַכָּתוּב אִשָּׁה לְאִישׁ לְכָל עֲוֹנְשִׁין שֶׁבַּתּוֹרָה. מָה אִישׁ בְּסִימָן אֶחָד, אַף אִשָּׁה בְּסִימָן אֶחָד.

וְאֵימָא: אוֹ הַאי אוֹ הַאי! כְּאִישׁ — מָה אִישׁ תַּחְתּוֹן וְלֹא עֶלְיוֹן, אַף אִשָּׁה תַּחְתּוֹן וְלֹא עֶלְיוֹן.
תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק, כָּךְ הָיוּ מְפָרְשִׁין בְּיַבְנֶה, וְאָמְרוּ: כֵּיוָן שֶׁבָּא תַּחְתּוֹן — שׁוּב אֵין מַשְׁגִּיחִין עַל עֶלְיוֹן.
תַּנְיָא, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּנוֹת כְּרַכִּים — תַּחְתּוֹן מְמַהֵר לָבֹא, מִפְּנֵי שֶׁרְגִילוֹת בְּמֶרְחָצָאוֹת; בְּנוֹת כְּפָרִים — עֶלְיוֹן מְמַהֵר לָבֹא, מִפְּנֵי שֶׁטּוֹחָנוֹת בָּרֵחַיִם.
רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בְּנוֹת עֲשִׁירִים — צַד יָמִין מְמַהֵר לָבֹא, שֶׁנִּישּׁוֹף בְּאֶפְקְרִיסוּתָן. בְּנוֹת עֲנִיִּים — צַד שְׂמֹאל מְמַהֵר לָבֹא, מִפְּנֵי שֶׁשּׁוֹאֲבוֹת כַּדֵּי מַיִם עֲלֵיהֶן. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: מִפְּנֵי שֶׁנּוֹשְׁאִין אֲחֵיהֶן עַל גַּסְסֵיהֶן.
תָּנוּ רַבָּנָן: צַד שְׂמֹאל קוֹדֶם לְצַד יָמִין. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אָחִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מֵעוֹלָם לֹא קָדַם צַד שְׂמֹאל לְצַד יָמִין, חוּץ מֵאַחַת שֶׁהָיְתָה בִּשְׁכוּנָתִי, שֶׁקָּדַם צַד שְׂמֹאל לְצַד יָמִין, וְחָזַר לְאֵיתָנוֹ.
תָּנוּ רַבָּנָן: כָּל הַנִּבְדָּקוֹת נִבְדָּקוֹת עַל פִּי נָשִׁים, וְכֵן הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹסֵר לְאִשְׁתּוֹ, וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל מוֹסֵר לְאִמּוֹ.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לִפְנֵי הַפֶּרֶק וּלְאַחַר הַפֶּרֶק — נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן, תּוֹךְ הַפֶּרֶק — אֵין נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן, שֶׁאֵין מַשִּׂיאִין סְפֵקוֹת עַל פִּי נָשִׁים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף תּוֹךְ הַפֶּרֶק נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן, וְנֶאֱמָנֶת אִשָּׁה לְהַחְמִיר אֲבָל לֹא לְהָקֵל.
כֵּיצַד? "גְּדוֹלָה הִיא" — שֶׁלֹּא תְּמַאֵן, "קְטַנָּה הִיא" — שֶׁלֹּא תַּחְלוֹץ.
אֲבָל אֵין נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר "קְטַנָּה הִיא" שֶׁתְּמַאֵן, וּ"גְדוֹלָה הִיא" שֶׁתַּחְלוֹץ.
אָמַר מָר: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לִפְנֵי הַפֶּרֶק וּלְאַחַר הַפֶּרֶק נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן. בִּשְׁלָמָא לִפְנֵי הַפֶּרֶק בָּעֵי בְּדִיקָה, דְּאִי מִשְׁתַּכְחִי לְאַחַר הַפֶּרֶק — שׁוּמָא נִינְהוּ.
אֶלָּא לְאַחַר הַפֶּרֶק, לְמָה לִי בְּדִיקָה? וְהָאָמַר רָבָא: קְטַנָּה שֶׁהִגִּיעָה לְכָלַל שְׁנוֹתֶיהָ אֵינָהּ צְרִיכָה בְּדִיקָה, חֲזָקָה הֵבִיאָה סִימָנִין! כִּי אָמַר רָבָא חֲזָקָה לְמֵיאוּן, אֲבָל לַחֲלִיצָה בָּעֵיָא בְּדִיקָה.
תּוֹךְ הַפֶּרֶק — אֵין נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן, קָסָבַר: תּוֹךְ הַפֶּרֶק כִּלְאַחַר הַפֶּרֶק (דְּמֵי).
וּלְאַחַר הַפֶּרֶק, דְּאִיכָּא חֲזָקָה דְּרָבָא — סָמְכִינַן אַנָּשִׁים וּבָדְקִי. תּוֹךְ הַפֶּרֶק, דְּלֵיכָּא חֲזָקָה דְּרָבָא — לָא סָמְכִינַן אַנָּשִׁים וְלָא בָּדְקִי נָשִׁים.
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף תּוֹךְ הַפֶּרֶק, נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן. קָסָבַר: תּוֹךְ הַפֶּרֶק כְּלִפְנֵי הַפֶּרֶק, וּבָעֵיָא בְּדִיקָה, דְּאִי מִשְׁתַּכְחִי לְאַחַר הַפֶּרֶק — שׁוּמָא נִינְהוּ.
וְנֶאֱמֶנֶת אִשָּׁה לְהַחְמִיר, אֲבָל לֹא לְהָקֵל. הַאי מַאן קָתָנֵי לַהּ? אִיבָּעֵית אֵימָא: רַבִּי יְהוּדָה, וְאַתּוֹךְ הַפֶּרֶק.

דף מט.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: רַבִּי שִׁמְעוֹן, וּלְאַחַר הַפֶּרֶק, וְלֵית לֵיהּ חֲזָקָה דְּרָבָא.
מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ אֶפְשָׁר כּוּ׳. הָא תּוּ לְמָה לִי? הָא תָּנָא לֵיהּ רֵישָׁא!
וְכִי תֵּימָא, מִשּׁוּם דְּקָא בָּעֵי לְמִסְתְּמַהּ כְּרַבָּנַן — פְּשִׁיטָא! יָחִיד וְרַבִּים — הֲלָכָה כְּרַבִּים.
מַהוּ דְּתֵימָא: מִסְתַּבְּרָא טַעְמָא דְּרַבִּי מֵאִיר, דְּקָא מְסַיֵּיע לֵיהּ קְרָאֵי, קָא מַשְׁמַע לַן. וְאִיבָּעֵית אֵימָא: מִשּׁוּם דְּקָא בָּעֵי לְמִתְנֵי ״כַּיּוֹצֵא בּוֹ״.

מַתְנִי׳ כַּיּוֹצֵא בּוֹ, כָּל כְּלֵי חֶרֶס שֶׁהוּא מַכְנִיס — מוֹצִיא, וְיֵשׁ שֶׁמּוֹצִיא וְאֵינוֹ מַכְנִיס.
כָּל אֵבֶר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צִפּוֹרֶן — יֵשׁ בּוֹ עֶצֶם, וְיֵשׁ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֶצֶם וְאֵין בּוֹ צִפּוֹרֶן.
כָּל הַמְּטַמֵּא מִדְּרָס — מְטַמֵּא טְמֵא מֵת, וְיֵשׁ שֶׁמְּטַמֵּא טְמֵא מֵת — וְאֵינוֹ מְטַמֵּא מִדְּרָס.

גְּמָ׳ מַכְנִיס — פָּסוּל לְמֵי חַטָּאת, וּפָסוּל מִשּׁוּם גִּסְטָרָא. מוֹצִיא — כָּשֵׁר לְמֵי חַטָּאת, וּפָסוּל מִשּׁוּם גִּסְטָרָא.
אָמַר רַב אַסִּי, שׁוֹנִין: כְּלֵי חֶרֶס שִׁיעוּרוֹ בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה, וְלֹא אָמְרוּ מוֹצִיא מַשְׁקֶה אֶלָּא לְעִנְיַן גִּסְטָרָא בִּלְבַד. מַאי טַעְמָא? אָמַר מָר זוּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָן: לְפִי שֶׁאֵין אוֹמְרִים ״הָבֵא גִּסְטָרָא לְגִסְטָרָא״.
תָּנוּ רַבָּנַן: כֵּיצַד בּוֹדְקִין כְּלֵי חֶרֶס לֵידַע אִם נִיקַּב בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה אִם לָאו? יָבִיא עֲרֵיבָה מְלֵאָה מַיִם, וְנוֹתֵן קְדֵרָה לְתוֹכָהּ. אִם כְּנָסָהּ — בְּיָדוּעַ שֶׁכּוֹנֵס מַשְׁקֶה, וְאִם לָאו — בְּיָדוּעַ שֶׁמּוֹצִיא מַשְׁקֶה.

דף מט:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כּוֹפֵף אָזְנֵי קְדֵרָה לְתוֹכָהּ וּמַצִּיף עָלֶיהָ מַיִם, וְאִם כּוֹנֵס — בְּיָדוּעַ שֶׁכּוֹנֵס מַשְׁקֶה, וְאִם לָאו — בְּיָדוּעַ שֶׁמּוֹצִיא מַשְׁקֶה.
אוֹ שׁוֹפְתָהּ עַל גַּבֵּי הָאוּר, אִם הָאוּר מַעֲמִידָהּ — בְּיָדוּעַ שֶׁמּוֹצִיא מַשְׁקֶה, וְאִם לָאו — בְּיָדוּעַ שֶׁמַּכְנִיס מַשְׁקֶה.
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף לֹא שׁוֹפְתָהּ עַל גַּבֵּי הָאוּר, מִפְּנֵי שֶׁהָאוּר מַעֲמִידָהּ, אֶלָּא שׁוֹפְתָהּ עַל גַּבֵּי הָרֶמֶץ. אִם רֶמֶץ מַעֲמִידָהּ — בְּיָדוּעַ שֶׁמּוֹצִיא מַשְׁקֶה, וְאִם לָאו — בְּיָדוּעַ שֶׁכּוֹנֵס מַשְׁקֶה.
הָיָה טוֹרֵד טִיפָּה אַחַר טִיפָּה — בְּיָדוּעַ שֶׁכּוֹנֵס מַשְׁקֶה.
מַאי אִיכָּא בֵּין תַּנָּא קַמָּא לְרַבִּי יְהוּדָה? אָמַר עוּלָּא: כִּינּוּס עַל יְדֵי הַדְּחָק אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ.
כָּל אֵבֶר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צִפּוֹרֶן וְכוּ׳. יֵשׁ בּוֹ צִפּוֹרֶן — מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל; יֵשׁ בּוֹ עֶצֶם וְאֵין בּוֹ צִפּוֹרֶן — מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל.

אָמַר רַב חִסְדָּא: דָּבָר זֶה רַבִּינוּ הַגָּדוֹל אָמָרוֹ, הַמָּקוֹם יִהְיֶה בְּעָזְרוֹ. אֶצְבַּע יְתֵרָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֶצֶם וְאֵין בּוֹ צִפּוֹרֶן — מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא, וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל.
אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּכְשֶׁאֵינָהּ נִסְפֶּרֶת עַל גַּב הַיָּד.
כָּל הַמְּטַמֵּא מִדְּרָס וְכוּ'. כֹּל דַּחֲזֵי לְמִדְרָס — מְטַמֵּא טְמֵא מֵת.
וְיֵשׁ שֶׁמְּטַמֵּא טְמֵא מֵת וְאֵין מְטַמֵּא מִדְּרָס. לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי סְאָה וְתַרְקַב.
דְּתַנְיָא: "וְהַיּוֹשֵׁב עַל הַכְּלִי", יָכוֹל כָּפָה סְאָה וְיָשַׁב עָלֶיהָ, אוֹ תַּרְקַב וְיָשַׁב עָלָיו, יְהֵא טָמֵא? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב" — מִי שֶׁמְּיוּחָד לִישִׁיבָה, יָצָא זֶה שֶׁאוֹמְרִים לוֹ: עֲמוֹד וְנַעֲשֶׂה מְלַאכְתֵּנוּ.

מַתְנִי' כָּל הָרְאוּי לָדוּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת — רָאוּי לָדוּן דִּינֵי מָמוֹנוֹת, וְיֵשׁ שֶׁרָאוּי לָדוּן דִּינֵי מָמוֹנוֹת וְאֵינוֹ רָאוּי לָדוּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת.

גְּמָ' אָמַר רַב יְהוּדָה: לְאֵתוֹיֵי מַמְזֵר.
תְּנִינָא חָדָא זִימְנָא: הַכֹּל כְּשֵׁרִין לָדוּן דִּינֵי מָמוֹנוֹת, וְאֵין הַכֹּל כְּשֵׁרִין לָדוּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת. וְהֲוֵינַן בַּהּ, לְאֵתוֹיֵי מַאי? וְאָמַר רַב יְהוּדָה: לְאֵתוֹיֵי מַמְזֵר. חָדָא לְאֵתוֹיֵי גֵּר, וַחֲדָא לְאֵתוֹיֵי מַמְזֵר.
וּצְרִיכִי, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן גֵּר — מִשּׁוּם דְּרָאוּי לָבֹא בַּקָּהָל, אֲבָל מַמְזֵר דְּאֵין רָאוּי לָבֹא בַּקָּהָל, אֵימָא לָא.
וְאִי אַשְׁמְעִינַן מַמְזֵר — מִשּׁוּם דְּקָאָתֵי מִטִּפָּה כְּשֵׁרָה, אֲבָל גֵּר דְּקָאָתֵי מִטִּפָּה פְּסוּלָה — אֵימָא לָא, צְרִיכָא.

מַתְנִי' כָּל הַכָּשֵׁר לָדוּן — כָּשֵׁר לְהָעִיד, וְיֵשׁ שֶׁכָּשֵׁר לְהָעִיד וְאֵינוֹ כָּשֵׁר לָדוּן.

גְּמָ' לְאֵתוֹיֵי מַאי? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לְאֵתוֹיֵי סוֹמֵא בְּאַחַת מֵעֵינָיו. וּמַנִּי?

דף נ.

רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּתַנְיָא: הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, מָה תַּלְמוּד לוֹמַר "עַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נֶגַע"? וְכִי מָה עִנְיָן רִיבִים אֵצֶל נְגָעִים? מַקִּישׁ רִיבִים לִנְגָעִים: מָה נְגָעִים בַּיּוֹם, דִּכְתִיב "וּבְיוֹם הֵרָאוֹת בּוֹ", אַף רִיבִים בַּיּוֹם.
וּמָה נְגָעִים שֶׁלֹּא בְּסוֹמֵא, דִּכְתִיב: "לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן", אַף רִיבִים שֶׁלֹּא בְּסוֹמֵא. וּמַקִּישׁ נְגָעִים לְרִיבִים, מָה רִיבִים שֶׁלֹּא בִּקְרוֹבִים, אַף נְגָעִים שֶׁלֹּא בִּקְרוֹבִים.
אִי מָה רִיבִים בִּשְׁלִשָּׁה, אַף נְגָעִים בִּשְׁלִשָּׁה? וְדִין הוּא: מָמוֹנוֹ בִּשְׁלִשָּׁה, גּוּפוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים", הָא לְמַדְתָּ שֶׁאֲפִילּוּ כֹּהֵן אֶחָד רוֹאֶה אֶת הַנְּגָעִים.

הָהוּא סַמְיָא דַּהֲוָה בְּשַׁבָּבוּתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, דַּהֲוָה קָדַיֵּין דִּינָא, וְלָא קָאָמַר לֵיהּ וְלָא מִידֵּי.
הֵיכִי עָבֵיד הָכִי? וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כִּסְתָם מִשְׁנָה!
וּתְנַן: כָּל הַכָּשֵׁר לָדוּן — כָּשֵׁר לְהָעִיד, וְיֵשׁ כָּשֵׁר לְהָעִיד וְאֵין כָּשֵׁר לָדוּן, וְאָמְרִינַן: לְאֵתוֹיֵי מַאי? וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לְאֵתוֹיֵי סוֹמֵא בְּאַחַת מֵעֵינָיו.
רַבִּי יוֹחָנָן סְתָמָא אַחֲרִינָא אַשְׁכַּח, דִּתְנַן: דִּינֵי מָמוֹנוֹת דָּנִין בַּיּוֹם, וְגוֹמְרִין בַּלַּיְלָה.
וּמַאי אוּלְמֵיהּ דְּהַאי סְתָמָא מֵהַאי סְתָמָא? אִיבָּעֵית אֵימָא: סְתָמָא דְּרַבִּים עֲדִיף, וְאִיבָּעֵית אֵימָא: מִשּׁוּם דְּקָתָנֵי לַהּ גַּבֵּי הִלְכָתָא דְּדִינֵי.

מַתְנִי' כֹּל שֶׁחַיָּיב בְּמַעֲשְׂרוֹת — מְטַמֵּא טוּמְאַת אֳוכָלִין, וְיֵשׁ שֶׁמְּטַמֵּא טוּמְאַת אֳוכָלִין וְאֵינוֹ חַיָּיב בְּמַעֲשְׂרוֹת.

גְּמָ' לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי בָּשָׂר וְדָגִים וּבֵיצִים.

מַתְנִי' כֹּל שֶׁחַיָּיב בַּפֵּאָה — חַיָּיב בְּמַעֲשְׂרוֹת, וְיֵשׁ שֶׁחַיָּיב בְּמַעֲשְׂרוֹת וְאֵינוֹ חַיָּיב בַּפֵּאָה.

גְּמָ' לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי תְּאֵנָה וְיָרָק, שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב בַּפֵּאָה. דִּתְנַן: כְּלָל אָמְרוּ בַּפֵּאָה — כֹּל שֶׁהוּא אוֹכֶל, וְנִשְׁמָר, וְגִידּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ, וּלְקִיטָתוֹ כְּאֶחָד, וּמַכְנִיסוֹ לְקִיּוּם — חַיָּיב בַּפֵּאָה.
אוֹכֶל — לְמַעוֹטֵי סְפִיחֵי סְטֵיס וְקוֹצָה, וְנִשְׁמָר — לְמַעוֹטֵי הֶפְקֵר, וְגִידּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ — לְמַעוֹטֵי כְּמֵהִים וּפִטְרִיּוֹת, וּלְקִיטָתוֹ כְּאֶחָד — לְמַעוֹטֵי תְּאֵנָה, וּמַכְנִיסוֹ לְקִיּוּם — לְמַעוֹטֵי יָרָק.
וְאִילּוּ גַּבֵּי מַעֲשֵׂר תְּנַן: כֹּל שֶׁהוּא אוֹכֶל, וְנִשְׁמָר, וְגִידּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ — חַיָּיב בְּמַעֲשְׂרוֹת, וְאִילּוּ לְקִיטָתוֹ כְּאֶחָד, וּמַכְנִיסוֹ לְקִיּוּם — לָא קָתָנֵי.
אִם הָיוּ בָּהֶם שׁוּמִים וּבְצָלִין — חַיָּיבִין, דִּתְנַן: מַלְבְּנוֹת בְּצָלִים שֶׁבֵּין הַיָּרָק, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: פֵּאָה מִכָּל אַחַת וְאַחַת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מֵאַחַת עַל הַכֹּל.
אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עוּלְשִׁין שֶׁזְּרָעָן מִתְּחִילָּה לִבְהֵמָה, וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶן לְאָדָם

דף נ:

צְרִיכוֹת מַחְשָׁבָה לִכְשֶׁיִּתְלְשׁוּ, קָסָבַר מַחְשָׁבָת חִבּוּר לֹא שְׁמָהּ מַחְשָׁבָה.
אָמַר רָבָא: אַף אֲנַן נָמֵי תְּנֵינָא, שְׁלֹשָׁה עָשָׂר דְּבָרִים נֶאֶמְרוּ בְּנִבְלַת עוֹף טָהוֹר, וְזֶה אֶחָד מֵהֶן: צְרִיכָה מַחְשָׁבָה וְאֵינָהּ צְרִיכָה הֶכְשֵׁר. אַלְמָא מַחְשֶׁבֶת חַיִּים לֹא שְׁמָהּ מַחְשָׁבָה, הָכָא נָמֵי מַחְשֶׁבֶת חִבּוּר לֹא שְׁמָהּ מַחְשָׁבָה.
רַבִּי זֵירָא אָמַר: הָכָא בְּגוֹזָל שֶׁנִּפַּל מִן הֶרוּם עָסְקִינַן, דְּלָא הֲוָה קַמַּן דְּלַחְשׁוֹב עֲלֵיהּ.
אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: תַּרְנְגוֹלֶת שֶׁבִּיבָנָה, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר? אֲמַר לֵיהּ: תַּרְנְגוֹל בָּרָא הֲוָה.

אַחִיכוּ עֲלֵיהּ: תַּרְנְגוֹל בָּרָא עוֹף טָמֵא הוּא, וְעוֹף טָמֵא מִי קָמְטַמֵּא? אֲמַר לְהוּ אַבָּיֵי: גַּבְרָא רַבָּה אֲמַר מִילְתָא, לָא תְּחִיכוּ עֲלֵיהּ, בְּתַרְנְגוֹלֶת שֶׁמָּרְדָה, וּמַאי "בָּרָא"? דְּאִיבְּרַאי מִמָּרַהּ. רַב פָּפָּא אָמַר: תַּרְנְגוֹלְתָּא דְּאַגְמָא הֲוַאי. רַב פָּפָּא לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר רַב פָּפָּא: תַּרְנְגוֹלְתָּא דְּאַגְמָא אֲסִיר, תַּרְנְגוֹלְתָּא דְּאַגְמָא שַׁרְיָא.

וְסִימָנָיךְ — "עַמּוֹנִי וְלֹא עַמּוֹנִית". דָּרַשׁ מָרִימָר: תַּרְנְגוֹלְתָּא דְּאַגְמָא אֲסִירָא. חַזְיוּהָ רַבָּנַן דְּדָרְסָה וְאָכְלָה, וְהַיְינוּ גֵּירוּתָא.

תָּנוּ רַבָּנַן: גּוֹזָל שֶׁנָּפַל לַגַּת, וְחִשַּׁב עָלָיו לְהַעֲלוֹתוֹ לְכוּתִי — טָמֵא, לְכֶלֶב — טָהוֹר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: אַף לְכֶלֶב — טָמֵא.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: קַל וָחוֹמֶר, אִם מְטַמֵּא טוּמְאָה חֲמוּרָה שֶׁלֹּא בְּמַחְשָׁבָה — לֹא יְטַמֵּא טוּמְאָה קַלָּה שֶׁלֹּא בְּמַחְשָׁבָה?!

אָמְרוּ לוֹ: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה, שֶׁכֵּן אֵינָהּ יוֹרֶדֶת לְכָךְ, תֹּאמַר בְּטוּמְאָה קַלָּה, שֶׁכֵּן יוֹרֶדֶת לְכָךְ!

אָמַר לָהֶן: תַּרְנְגוֹלֶת שֶׁבִּיבְנָה תּוֹכִיחַ, שֶׁיּוֹרֶדֶת לְכָךְ, וְטִמְּאוּהָ שֶׁלֹּא בְּמַחְשָׁבָה. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? כּוּתִים הָיוּ שָׁם, וְחִשְּׁבוּ עָלֶיהָ לַאֲכִילָה.

בְּמַאי עָסְקִינַן? אִילֵימָא בִּכְרַכִּים, לְמָה לַהּ מַחְשָׁבָה? וְהָתְנַן: נִבְלַת בְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּכָל מָקוֹם, וְנִבְלַת עוֹף טָהוֹר וְהַחֵלֶב בַּכְּרַכִּים — אֵין צְרִיכִין לֹא מַחְשָׁבָה וְלֹא הֶכְשֵׁר! אֶלָּא בִּכְפָרִים, וּמִי אִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר דְּלָא בָּעֵיָא מַחְשָׁבָה? וְהָתְנַן: נִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה בְּכָל מָקוֹם, וְנִבְלַת עוֹף טָהוֹר בַּכְּפָרִים — צְרִיכָה מַחְשָׁבָה וְאֵינָהּ צְרִיכָה הֶכְשֵׁר!

אָמַר רַבִּי זְעִירָא בַּר חֲנִינָא: לְעוֹלָם בִּכְרַךְ, וְגַתּוֹ מֵאֲסָתוּ, וַעֲשָׂאתוּהּ כִּכְפָר.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: קַל וָחוֹמֶר, אִם מְטַמְּאָה טוּמְאָה חֲמוּרָה שֶׁלֹּא בְּמַחְשָׁבָה, לֹא תְּטַמֵּא טוּמְאָה קַלָּה שֶׁלֹּא בְּמַחְשָׁבָה?

אָמְרוּ לוֹ: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה שֶׁכֵּן אֵינָהּ יוֹרֶדֶת לְכָךְ.

מַאי "אֵינָהּ יוֹרֶדֶת לְכָךְ"? אָמַר רָבָא: הָכִי קָאָמְרִי לֵיהּ: לֹא, אִם אָמַרְתָּ

דף נא.

בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה שֶׁכֵּן אֵינָהּ עוֹשָׂה כַּיּוֹצֵא בָּהּ, תֹּאמַר בְּטוּמְאָה קַלָּה שֶׁעוֹשָׂה כַּיּוֹצֵא בָּהּ.

אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: כֹּל דְּכֵן הוּא, וּמָה טוּמְאָה חֲמוּרָה דְּקִילָא, דְּאֵינָהּ עוֹשָׂה כַּיּוֹצֵא בָּהּ — מְטַמְּאָה שֶׁלֹּא בְּמַחְשָׁבָה, טוּמְאָה קַלָּה דַּחֲמִירָא, דְּעוֹשָׂה כַּיּוֹצֵא בָּהּ — אֵינוֹ דִּין שֶׁמְּטַמְּאָה שֶׁלֹּא בְּמַחְשָׁבָה?

אֶלָּא אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, הָכִי קָאָמַר: לֹא אִם אָמַרְתָּ בְּטוּמְאָה חֲמוּרָה שֶׁכֵּן אֵינָהּ צְרִיכָה הֶכְשֵׁר, תֹּאמַר בְּטוּמְאָה קַלָּה שֶׁצְּרִיכָה הֶכְשֵׁר.

וּמִי צְרִיכָה הֶכְשֵׁר? וְהָתְנַן: שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים נֶאֶמְרוּ בְּנִבְלַת עוֹף טָהוֹר: צְרִיכָה מַחְשָׁבָה, וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶלָּא בְּבֵית הַבְּלִיעָה, וְאֵינָהּ צְרִיכָה הֶכְשֵׁר!

נְהִי דְּהֶכְשֵׁר שֶׁרֶץ לָא בָּעֲיָא, הֶכְשֵׁר מַיִם בָּעֲיָא.

מַאי שְׁנָא הֶכְשֵׁר שֶׁרֶץ דְּלָא בָּעֲיָא, כִּדְתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל? הֶכְשֵׁר מַיִם נָמֵי לָא תִּבְעֵי, כִּדְתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל,

דִּתְנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: ״עַל כָּל זֶרַע זָרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ״.

מָה זְרָעִים, שֶׁאֵין סוֹפָן לְטַמֵּא טוּמְאָה חֲמוּרָה, צְרִיכִין הֶכְשֵׁר, אַף כֹּל שֶׁאֵין סוֹפָן לְטַמֵּא טוּמְאָה חֲמוּרָה — צְרִיכִין הֶכְשֵׁר. יָצְתָה נִבְלַת עוֹף טָהוֹר שֶׁסּוֹפָהּ לְטַמֵּא טוּמְאָה חֲמוּרָה, שֶׁאֵין צְרִיכָה הֶכְשֵׁר.

אֶלָּא אָמַר רָבָא, וְאִיתֵּימָא רַב פָּפָּא: שׁוּם טוּמְאָה חֲמוּרָה בָּעוֹלָם, שׁוּם טוּמְאָה קַלָּה בָּעוֹלָם.

אָמַר רָבָא: וּמוֹדֶה רַבִּי יוֹחָנָן לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר, דְּמַחְשֶׁבֶת חִיבּוּר שְׁמָהּ מַחְשָׁבָה. אָמַר רָבָא:

מְנָא אָמֵינָא לַהּ? דְּתָנַן: הַסִּיאָה וְהָאֲוֹוֹב וְהַקּוֹרְנִית שֶׁבַּחֲצַר, אִם הָיוּ נִשְׁמָרִין — חַיָּיבִין.

הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵּימָא דְּזָרְעִינְהוּ מִתְּחִלָּה לְאָדָם — צְרִיכָא לְמֵימַר? אֶלָּא לָאו דְּזָרְעִינְהוּ מִתְּחִלָּה לִבְהֵמָה, וְקָתָנֵי: אִם הָיוּ נִשְׁמָרִין — חַיָּיבִין.

אָמַר רַב אַשִׁי: הָכָא בְּחָצֵר שֶׁעָלוּ מֵאֵילֵיהֶן עַסְקִינַן, וּסְתָמָא לְאָדָם קָיְימִי, וְהָכִי קָאָמַר: אִם הֶחָצֵר מְשַׁמֶּרֶת פֵּירוֹתֶיהָ — חַיָּיבִין, וְאִם לָאו — פְּטוּרִין.

מֵתִיב רַב אַשִׁי: ״כֹּל שֶׁחַיָּיבִין בַּמַּעַשְׂרוֹת — מִטַּמְּאִין טוּמְאַת אֱוֹכָלִין״, וְאִם אִיתָא, הָא אִיכָּא הָנֵי (דְּקָחַיָּיבִין) [דְּחַיָּיבִין] בְּמַעֲשֵׂר וְאֵין מִטַּמְּאִין טוּמְאַת אֱוֹכָלִין!

אָמַר רָבָא: הָכִי קָאָמַר — כָּל מִין שֶׁחַיָּיב בְּמַעֲשֵׂר, מִטַּמֵּא טוּמְאַת אֱוֹכָלִין.

הָכִי נָמֵי מִסְתַּבְּרָא, מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא: כֹּל שֶׁחַיָּיב בְּרֵאשִׁית הַגֵּז — חַיָּיב בַּמַּתָּנוֹת, וְיֵשׁ שֶׁחַיָּיב בַּמַּתָּנוֹת וְאֵין חַיָּיב בְּרֵאשִׁית הַגֵּז.

וְאִם אִיתָא, הָאִיכָּא טְרֵפָה, דְּחַיֶּיבֶת בְּרֵאשִׁית הַגֵּז וְאֵינָהּ חַיֶּיבֶת בַּמַּתָּנוֹת!

אָמַר רָבִינָא: הָא מַנִּי? רַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, דְּתָנַן: רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הַטְּרֵפָה מֵרֵאשִׁית הַגֵּז.

אָמַר רַב שִׁימִי בַּר אַשִׁי, תָּא שְׁמַע: הַמַּפְקִיר אֶת כַּרְמוֹ, וְהִשְׁכִּים בַּבֹּקֶר וּבְצָרוֹ — חַיָּיב בַּפֶּרֶט, וּבָעוֹלֵלוֹת, וּבַשִּׁכְחָה, וּבַפֵּאָה, וּפָטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר.

וְהָא אֲנַן תְּנַן: כֹּל שֶׁחַיָּיב בַּפֵּאָה — חַיָּיב בַּמַּעַשְׂרוֹת! אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינַּהּ: מִין קָתָנֵי, שְׁמַע מִינַּהּ.

תְּנַן הָתָם: מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי עֲקִיבָא בְּזוֹרֵעַ שֵׁבֶת אוֹ חַרְדָּל בִּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת, שֶׁנּוֹתֵן פֵּאָה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד.

דף נא:

וְהָא שֶׁבֶת דְּמִיחַיֵּיב בְּפֶאָה וּמִיחַיֵּיב בְּמַעֲשֵׂר, דִּתְנַן: כֹּל שֶׁחַיָּיב בַּפֶּאָה חַיָּיב בַּמַּעֲשֵׂר. וּמִדְּחַיָּיב בַּמַּעֲשֵׂר — מִטַּמֵּא טוּמְאַת אֳוכָלִין, אַלְמָא: כֹּל מִילֵּי דַּעֲבִיד לְטַעְמָא — מִטַּמֵּא טוּמְאַת אֳוכָלִין, דְּהַאי שֶׁבֶת לְטַעְמָא עֲבִידָא.

וּרְמִינְהִי: הַקּוֹשְׁטָ, וְהַחִימּוּם, וְרֹאשֵׁי בְּשָׂמִים, וְהַתִּיאָה, וְהַחִלְתִּית, וְהַפִּלְפְּלִים, וְחַלַּת חָרִיץ — נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וְאֵין מִטַּמְּאִין טוּמְאַת אֳוכָלִין, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: אִם נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, מִפְּנֵי מָה אֵין מִטַּמְּאִין טוּמְאַת אֳוכָלִין? וְאִם אֵינָן מִטַּמְּאִין, אַף הֵם לֹא יִלָּקְחוּ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר!

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: נִמְנוּ וְגָמְרוּ שֶׁאֵין נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וְאֵין מִטַּמְּאִין טוּמְאַת אֳוכָלִין.

אָמַר רַב חִסְדָּא: כִּי תַּנְיָא הַהִיא — בְּשֶׁבֶת הָעֲשׂוּיָה לְכָמֶךְ.

אָמַר רַב אָשֵׁי: אַמְרִיתַהּ לִשְׁמַעְתְּיהּ קַמֵּיהּ דְּרַב כָּהֲנָא, (אָמַר): לֹא תֵּימָא בְּשֶׁבֶת הָעֲשׂוּיָה לְכָמֶךְ, הָא סְתָמָא לִקְדֵרָה, אֶלָּא סְתָם שֶׁבֶת לְכָמֶךְ עֲשׂוּיָה, דִּתְנַן: הַשֶּׁבֶת מִשָּׁנָתְנָה טַעַם בַּקְּדֵרָה — אֵין בָּהּ מִשּׁוּם תְּרוּמָה, וְאֵינָהּ מִטַּמְּאָה טוּמְאַת אֳוכָלִין.

הָא, עַד שֶׁלֹּא נָתְנָה טַעַם בַּקְּדֵרָה — יֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם תְּרוּמָה, וּמִטַּמְּאָה טוּמְאַת אֳוכָלִין. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ סְתָמָא לִקְדֵרָה — כִּי לֹא נָתְנָה נָמֵי סְתָמָא לִקְדֵרָה! אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינַּהּ סְתָמָא לְכָמֶךְ עֲשׂוּיָה. שְׁמַע מִינַּהּ.

מַתְנִי' כֹּל שֶׁחַיָּיב בְּרֵאשִׁית הַגֵּז — חַיָּיב בַּמַּתָּנוֹת, וְיֵשׁ שֶׁחַיָּיב בַּמַּתָּנוֹת וְאֵינוֹ חַיָּיב בְּרֵאשִׁית הַגֵּז.

כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ בִּיעוּר — יֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית, וְיֵשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁבִיעִית — וְאֵין לוֹ בִּיעוּר.

גְּמָ' כְּגוֹן עֲלֵה הַלּוּף שׁוֹטֶה וְהַדַּנְדָּנָה, יֵשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁבִיעִית וְאֵין לוֹ בִּיעוּר, עִיקַּר הַלּוּף שׁוֹטֶה וְעִיקַּר הַדַּנְדָּנָה.

דִּכְתִיב "וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָהּ לֶאֱכֹל", כָּל זְמַן שֶׁחַיָּה אוֹכֶלֶת מִן הַשָּׂדֶה — אַתָּה מֵאָכִיל לִבְהֶמְתְּךָ בַּבַּיִת, כָּלָה לַחַיָּה מִן הַשָּׂדֶה — כַּלֵּה לִבְהֶמְתְּךָ שֶׁבַּבַּיִת, וְהָנֵי לָא כָּלוּ לְהוּ.

מַתְנִי' כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ קִשְׁקֶשֶׁת — יֵשׁ לוֹ סְנַפִּיר, וְיֵשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ סְנַפִּיר וְאֵין לוֹ קִשְׁקֶשֶׁת. כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ קַרְנַיִם — יֵשׁ לוֹ טְלָפַיִם, וְיֵשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ טְלָפַיִם וְאֵין לוֹ קַרְנַיִם.

גְּמָ' כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ קִשְׁקֶשֶׁת — דָּג טָהוֹר, יֵשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ סְנַפִּיר וְאֵין לוֹ קִשְׁקֶשֶׁת — דָּג טָמֵא. מִכְּדֵי אֲנַן אַקִּשְׁקֶשֶׁת סְמָכִינַן, "סְנַפִּיר" דִּכְתַב רַחֲמָנָא לְמָה לִי?

אִי לָא כְּתַב רַחֲמָנָא סְנַפִּיר, הֲוָה אָמֵינָא: מַאי "קַשְׂקֶשֶׂת" דִּכְתִיב? סְנַפִּיר, וַאֲפִילּוּ דָּג טָמֵא — כְּתַב רַחֲמָנָא "סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת".

וְהַשְׁתָּא דִּכְתַב רַחֲמָנָא סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת, מְנָלַן דְּקַשְׂקֶשֶׂת לְבוּשָׁא הוּא? דִּכְתִיב: "וְשַׂרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים הוּא לָבוּשׁ".

וְלִכְתּוֹב רַחֲמָנָא "קַשְׂקֶשֶׂת" וְלָא בָּעֵי סְנַפִּיר! אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, וְכֵן תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: "יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר".

מַתְנִי' כֹּל הַטָּעוּן בְּרָכָה לְאַחֲרָיו — טָעוּן בְּרָכָה לְפָנָיו, וְיֵשׁ שֶׁטָּעוּן בְּרָכָה לְפָנָיו וְאֵין טָעוּן בְּרָכָה לְאַחֲרָיו.

גְּמָ' לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי יָרָק. וּלְרַבִּי יִצְחָק דְּמָבָרֵךְ אַיָּרָק, לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי מַיָּא.

וּלְרַב פָּפָּא דְּמָבָרֵךְ אַמַּיָּא, לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי מְצוֹת. וְלִבְנֵי מַעְרָבָא דְּמָבָרְכִי בָּתַר דְּסַלְּיקוּ תְּפִילֵּיהוּ "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִשְׁמוֹר חוּקָיו", לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי

דף נב.

רֵיחָנֵי.

מַתְנִי' תִּינוֹקֶת שֶׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת, וְחַיֶּיבֶת בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה.

וְכֵן תִּינוֹק שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — חַיָּיב בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה, וְרָאוּי לִהְיוֹת בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה מִשֶּׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת עַד שֶׁיַּקִּיף זָקָן.

הַתַּחְתּוֹן, וְלֹא הָעֶלְיוֹן, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בְּלָשׁוֹן נְקִיָּה.

תִּינוֹקֶת שֶׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, אֵינָהּ יְכוֹלָה לְמַאן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיִּרְבֶּה הַשָּׁחוֹר.

גְּמָ' וְכִיוָן דִּתְנַן "חַיֶּיבֶת בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה", "אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת" לְמָה לִי?

לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַבִּי יוֹסֵי, דְּאָמַר: "אִישׁ" כָּתוּב בַּפָּרָשָׁה, אֶבָל אִשָּׁה, בֵּין גְּדוֹלָה וּבֵין קְטַנָּה. קָא מַשְׁמַע לַן, דְּאִי אַיְיתִי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — אֵין, אִי לָא — לָא. מַאי טַעְמָא? אִשָּׁה כְּאִישׁ.

וְכִיוָן דִּתְנָא "וְכֵן הַתִּינוֹק שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת", "חַיָּיב בְּכָל הַמִּצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה" לְמָה לִי?

וְכִי תֵּימָא, מִשּׁוּם דְּקָבָעֵי לְמֵתְנֵי "וְרָאוּי לִהְיוֹת בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה", תְּנֵינָא חֲדָא זִימְנָא: אֵימָתַי הוּא בֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה — מִשֶּׁיָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְעַד שֶׁיַּקִּיף זָקָן, הַתַּחְתּוֹן וְלֹא הָעֶלְיוֹן, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בְּלָשׁוֹן נְקִיָּה!

אֵין הָכִי נָמֵי, אֶלָּא אַיְידֵי דְּפָרֵישׁ מִילֵּי דְּתִינוֹקֶת — קָמְפָרֵשׁ נָמֵי מִילֵּי דְּתִינוֹק.

תִּינוֹקֶת שֶׁהֵבִיאָה כּוּ'. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה.

ומוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁאִם נִבְעֲלָה לְאַחַר שֶׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת — שׁוּב אֵינָהּ יְכוֹלָה לְמָאֵן. חַבְרוֹהִי דְּרַב כָּהֲנָא סְבוּר לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא כְּרַבִּי יְהוּדָה, וְאַף עַל גַּב דְּנִבְעֲלָה.

אֲמַר לְהוּ רַב כָּהֲנָא: לֹא כָּךְ הָיָה מַעֲשֶׂה בִּבְתּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, שֶׁבָּאת לְבֵית הַמִּדְרָשׁ לְמָאֵן, וּבָנָהּ מוּרְכָּב לָהּ עַל כְּתֵפָהּ, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם הוּזְכְּרוּ דְּבָרָיו שֶׁל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, (וּבָכְתָה) [וְרָבְתָה] בְּכִיָּיה גְּדוֹלָה בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ.

אָמְרוּ: דָּבָר שֶׁאָמַר אוֹתוֹ צַדִּיק, יְכַשֵּׁל בּוֹ זַרְעוֹ?

דְּאָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: ״וְהִיא לֹא נִתְפָּשָׂה״ — אֲסוּרָה, הָא נִתְפָּשָׂה — מוּתֶּרֶת, וְיֵשׁ לָךְ אַחֶרֶת שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְפָּשָׂה — מוּתֶּרֶת, וְאֵיזוֹ זוֹ — שֶׁקִּדּוּשֶׁיהָ קִדּוּשֵׁי טָעוּת, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁבָּנָהּ מוּרְכָּב עַל כְּתֵפָהּ — מְמָאֶנֶת וְהוֹלֶכֶת לָהּ.

וְנִמְנוּ וְגָמְרוּ: עַד מָתַי הַבַּת מְמָאֶנֶת? עַד שֶׁתָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. פְּרוּשׁ, וְלָא עֲבוּד עוֹבָדָא.

רַבִּי יִצְחָק וְתַלְמִידֵי דְּרַבִּי חֲנִינָא עֲבוּד עוֹבָדָא כְּרַבִּי יְהוּדָה, וְאַף עַל גַּב דְּנִבְעֲלָה. אֲזַל רַב שֶׁמֶן בַּר אַבָּא אַמְרַהּ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, אֲזַל רַבִּי יוֹחָנָן אַמְרַהּ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה, שַׁדַּר בַּלְשָׁא וְאַפְקוּהָ.

אָמַר רַב חִסְדָּא אָמַר מָר עוּקְבָא: לֹא שֶׁיֵּרְבֶּה הַשָּׂחוֹר מִמֶּשׁ, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּהֵיוּ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שׁוֹכְבוֹת, וְנִרְאוֹת כְּמִי שֶׁיֵּרְבֶּה הַשָּׂחוֹר עַל הַלָּבָן. רָבָא אָמַר: שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת הַמַּקִּיפוֹת מִשָּׁפָה לְשָׁפָה.

אָמַר רַבִּי חֶלְבּוֹ אָמַר רַב הוּנָא: שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שֶׁאָמְרוּ — צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא בְּעִיקָּרָן גּוּמּוֹת. רַב מַלְכִּיּוֹ אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: גּוּמּוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שְׂעָרוֹת.

אָמַר רַב חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא: שַׁפּוּד, שְׁפָחוֹת, וְגוּמּוֹת — רַב מַלְכִּיּוֹ, בְּלוֹרִית, אֵפֶר מִקֶּלֶה, וּגְבִינָה — רַב מַלְכִּיָּא.

רַב פָּפָּא אָמַר: מַתְנִיתִין וּמַתְנִיתָא — רַב מַלְכִּיָּא, שְׁמַעְתָּתָא — רַב מַלְכִּיּוֹ, וְסִימָנָא: מַתְנִיתָא מַלְכְּתָא.

מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ שְׁפָחוֹת.

אָמַר רַב אָשֵׁי, אֲמַר לִי מָר זוּטְרָא, קָשֶׁה בַּהּ רַבִּי חֲנִינָא מִסּוּרָא: לָא לִישְׁתְּמִיט תַּנָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן גּוּמּוֹת! אִי אַשְׁמוֹעִינַן גּוּמּוֹת, הָוֶה אָמֵינָא עַד שֶׁיְּהוּ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת בִּשְׁתֵּי גּוּמּוֹת, קָא מַשְׁמַע לַן דַּאֲפִילּוּ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת בְּגוּמָּא אַחַת.

וּמִי אִיכָּא כְּהַאי גַּוְונָא? וְהָכְתִיב ״אֲשֶׁר בִּשְׁעָרָה יְשׁוּפֵנִי וְהִרְבָּה פְצָעַי חִנָּם״, וְאָמַר רָבָא: אִיּוֹב בִּסְעָרָה חֵירַף, בִּסְעָרָה הֱשִׁיבוּהוּ. בִּסְעָרָה חֵירַף — אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁמָּא רוּחַ סְעָרָה עֲבָרָה לְפָנֶיךָ וְנִתְחַלְּפָה לְךָ בֵּין ״אִיּוֹב״ לְ״אוֹיֵב״. בִּסְעָרָה הֱשִׁיבוּהוּ — ״וַיַּעַן ה׳ אֶת

דף נב:

אִיּוֹב מִן הַסְּעָרָה וַיֹּאמַר" אֵלָיו: שׁוֹטֶה שֶׁבָּעוֹלָם, הַרְבֵּה נִימִין בָּרָאתִי בִּרֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם, וּלְכֹל נִימָא וְנִימָא בָּרָאתִי לוֹ גּוּמָּא בִּפְנֵי עַצְמָהּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ שְׁתַּיִם יוֹנְקוֹת מִגּוּמָּא אַחַת, שֶׁאִלְמָלֵא שְׁתַּיִם יוֹנְקוֹת מִגּוּמָּא אַחַת מַכְחִישׁ מְאוֹר עֵינָיו שֶׁל אָדָם. גּוּמָּא בְּגוּמָּא לֹא נִתְחַלֵּף לִי, "אִיּוֹב" בְּ"אוֹיֵב" נִתְחַלֵּף לִי?!

לָא קַשְׁיָא: הָא בְּגוּפָא, הָא בְּרֵישָׁא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שֶׁאָמְרוּ, אֲפִילּוּ אַחַת עַל הַכַּף וְאַחַת עַל הַבֵּיצִים.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שֶׁאָמְרוּ, אֲפִילּוּ אַחַת בְּגַבָּהּ וְאַחַת בִּכְרִיסָהּ, אַחַת עַל גַּבֵּי קְשָׁרֵי אֲצָבְעוֹתֶיהָ שֶׁל יָד וְאַחַת עַל גַּבֵּי קְשָׁרֵי אֲצָבְעוֹתֶיהָ שֶׁל רֶגֶל — דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר עַכּוֹ שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְרַבָּנָן? אָמַר רַב חִסְדָּא: עַד שֶׁיִּהוּ שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד.

תָּנוּ רַבָּנָן: עַד מָתַי הַבַּת מְמָאֶנֶת? עַד שֶׁתָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיֵּרְבֶּה הַשָּׁחוֹר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: עַד שֶׁתַּקִּיף הָעֲטָרָה. בֶּן שְׁלָקוֹת אוֹמֵר: עַד שֶׁתְּכַלְכֵּל.

וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מְצָאנִי חֲנִינָא בֶּן חֲכִינַאי בְּצִיּוֹן, וְאָמַר: כְּשֶׁאַתָּה מַגִּיעַ אֵצֶל רַבִּי עֲקִיבָא, אֱמוֹר לוֹ: עַד מָתַי הַבַּת מְמָאֶנֶת? אִם יֹאמַר לְךָ: עַד שֶׁתָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, אֱמוֹר לוֹ: וַהֲלֹא בֶּן שְׁלָקוֹת הֵעִיד בְּמַעֲמַד כּוּלָּכֶם בִּיבְנֶה עַד שֶׁתְּכַלְכֵּל, וְלֹא אֲמַרְתֶּם לוֹ דָּבָר!

כְּשֶׁבָּאתִי אֵצֶל רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר לִי: כִּלְכּוּל זֶה — אֵינִי יוֹדֵעַ מַהוּ, בֶּן שְׁלָקוֹת — אֵינִי מַכִּיר, עַד מָתַי הַבַּת מְמָאֶנֶת — עַד שֶׁתָּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת.

מַתְנִי' שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּפָּרָה, וּבַנְּגָעִים, וְהָאֲמוּרוֹת בְּכָל מָקוֹם — כְּדֵי לָכוֹף רֹאשָׁן לְעִיקָּרָן, דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּדֵי לְקָרוֹץ בַּצִּיפּוֹרֶן. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁיִּהוּ נִיטָּלוֹת בְּזוּג.

גְּמָ' אָמַר רַב חִסְדָּא, אָמַר מָר עוּקְבָא: הֲלָכָה כְּדִבְרֵי כּוּלָּן לְהַחֲמִיר.

מַתְנִי' הָרוֹאֶה כֶּתֶם — הֲרֵי זוֹ מְקוּלְקֶלֶת

וְחוֹשֶׁשֶׁת מִשּׁוּם זוֹב, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בְּכָתָמִים מִשּׁוּם זוֹב.

גְּמָ' מַאן חֲכָמִים? רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס הִיא, דְּתַנְיָא: רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: כְּתָמִים אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם זוֹב. וּפְעָמִים שֶׁהַכְּתָמִים מְבִיאִין לִידֵי זִיבָה.

כֵּיצַד? לָבְשָׁה שִׁלְשָׁה חֲלוּקוֹת הַבְּדוּקוֹת לָהּ, וּמָצְאָה עֲלֵיהֶם כֶּתֶם, אוֹ שֶׁרָאֲתָה שְׁנֵי יָמִים וְחָלוּק אֶחָד — הֵן הֵן הַכְּתָמִים הַמְּבִיאִין לִידֵי זִיבָה.

הַשְׁתָּא שְׁלֹשָׁה חֲלוּקוֹת, דְּלָאו מִגּוּפֵהּ קָחָזְיָא — חָיְישִׁינַן, שְׁנֵי יָמִים וְחָלוּק אֶחָד מִיבַּעְיָא? מַהוּ דְּתֵימָא, כֹּל כִּי הַאי גַּוְונָא מְבִיאָה קָרְבָּן וְנֶאֱכָל? קָא מַשְׁמַע לַן.

אָמַר רָבָא: בְּהָא זַכְּנְהוּ רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס לְרַבָּנַן, מַאי שְׁנָא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד דְּלָא חָיְישִׁינַן, דְּאָמְרִינַן בִּתְרֵי יוֹמֵי חֲזִיתֵיהּ, שְׁלֹשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד נָמֵי נֵימָא: תַּרְתֵּי וּפַלְגָא מִגּוּפֵהּ חֲזִיתֵיהּ, וְאִידָךְ אַגַּב זוּהֲמָא דַּם מַאֲכוֹלֶת הוּא.

וְרַבָּנַן, כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְפַלּוּגֵי בִּגְרִיס וְעוֹד לְכֹל יוֹמָא — לָא תְּלִינַן.

וְרַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס, שְׁלֹשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד הוּא דְּלָא חָיְישִׁינַן, הָא בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת — חָיְישִׁינַן. הָא אָמְרַתְּ: בִּשְׁלֹשָׁה חֲלוּקוֹת — אֵין, בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת — לָא!

לְדִבְרֵיהֶם דְּרַבָּנַן קָאָמַר לְהוּ, לְדִידִי — בִּשְׁלֹשָׁה חֲלוּקוֹת — אֵין, בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת — לָא, אֶלָּא לְדִידְכוּ אוֹדוֹ לִי מִיהַת דְּהֵיכָא דַּחֲזַאי שְׁלֹשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד, דְּאָמְרִינַן: תְּרֵי וּפַלְגָא מִגּוּפֵהּ חֲזִיתֵיהּ, וְאִידָךְ — אַגַּב זוּהֲמָא דַּם מַאֲכוֹלֶת הוּא!

וְרַבָּנַן, כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְפַלּוּגֵי בִּגְרִיס וְעוֹד לְכֹל יוֹמָא — לָא תְּלִינַן.

תָּנוּ רַבָּנַן: הָרוֹאֶה כֶּתֶם, אִם יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַלֵּק שְׁלֹשָׁה גְּרִיסִין, שֶׁהֵן כִּגְרִיס וְעוֹד — חוֹשֶׁשֶׁת, וְאִם לָאו — אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: אַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ חוֹשֶׁשֶׁת.

דף נג.

אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא בְּשֶׁלֹּא בָּדְקָה, וְדִבְרֵי חֲכָמִים בְּשֶׁבָּדְקָה.

מַאי "בָּדְקָה", וּמַאי "לֹא בָּדְקָה"? אָמַר רָבָא: אַשְׁכַּחְתִּינְהוּ לְרַבָּנַן דְּבֵי רַב דְּיָתְבִי וְקָאָמְרִי — הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? כְּגוֹן שֶׁבָּדְקָה עַצְמָהּ, וְלֹא בָּדְקָה חֲלוּקָהּ, וְאַף עַצְמָהּ לֹא בָּדְקָה אֶלָּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה, וּבְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי לֹא בָּדְקָה.

דְּרַבָּנַן סָבְרִי בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי לֵילְיָא הוּא, וְהָא בָּדְקָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסֵי לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת סְפֵיקָא הֲוֵי.

וְאָמֵינָא לְהוּ אֲנָא: אִילְמָלֵי יָדֶיהָ בְּעֵינֶיהָ כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת — יָפֶה אַתֶּם אוֹמְרִים, עַכְשָׁיו שֶׁמָּא עִם סִלּוּק יָדֶיהָ רָאֲתָה? וְאָמְרוּ לִי: כִּי קָאָמְרִינַן כְּשֶׁנִּתְנָה יָדֶיהָ בְּעֵינֶיהָ כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.

אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא כְּשֶׁלֹּא בָּדְקָה. מַאי "לֹא בָּדְקָה"?

אִילֵימָא דְּבָדְקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יוֹסֵי, מִכְּלָל דִּדְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: אַף עַל גַּב דְּבָדְקָה בְּתַרְוַיְיהוּ חָיְישָׁא? הָא בָּדְקָה!

אֶלָּא פְּשִׁיטָא דְּלֹא בָּדְקָה, לָא בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלָא בִּדְרַבִּי יוֹסֵי, אֲבָל בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יוֹסֵי — לָא חָיְישָׁא.

אַלְמָא, בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי לֵילְיָא הוּא. אֵימָא סֵיפָא: ״וְדִבְרֵי חֲכָמִים כְּשֶׁבָּדְקָה״. מַאי ״בָּדְקָה״?

אִילֵימָא דְּבָדְקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יוֹסֵי, מִכְּלָל דְּרַבָּנַן סָבְרִי אַף עַל גַּב דְּלֹא בָּדְקָה בְּתַרְוַיְיהוּ — לָא חָיְישִׁינַן, הָא לֹא בָּדְקָה!

אֶלָּא פְּשִׁיטָא דְּבָדְקָה בֵּין בִּדְרַבִּי יְהוּדָה, וּבֵין בִּדְרַבִּי יוֹסֵי, אֲבָל בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יוֹסֵי — חָיְישִׁינַן.

אַלְמָא, בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי סְפִקָא הָוֵי, קַשְׁיָא דְּרַבִּי אַדְּרַבִּי!

הָכִי קָאָמַר: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא לְרַבָּנַן, דְּלָא בָּדְקָה כְּלָל — לֹא בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא בִּדְרַבִּי יוֹסֵי, שֶׁאַף חֲכָמִים לֹא נֶחְלְקוּ עָלָיו אֶלָּא דְּבָדְקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יוֹסֵי. אֲבָל הֵיכָא דְּלֹא בָּדְקָה כְּלָל — מוֹדוּ לֵיהּ.

וּרְמִינְהוּ: הָרוֹאֶה כֶּתֶם, לְרַאָיָה מְרוּבָּה — חוֹשֶׁשֶׁת, לְרַאָיָה מוּעֶטֶת — אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת. זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי.

אָמַר רַבִּי: אֲנִי שָׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שֶׁאַחַת זוֹ וְאַחַת זוֹ חוֹשֶׁשֶׁת, וּמִן הַטַּעַם הַזֶּה אָמַר לִי: וּמָה אִילּוּ נִדָּה שֶׁלֹּא הִפְרִישָׁה בְּטָהֳרָה מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה — לֹא תְּהֵא בְּחֶזְקַת טְמֵאָה? וְנִרְאִין דְּבָרָיו כְּשֶׁבָּדְקָה.

מַאי בָּדְקָה? אִילֵימָא דְּבָדְקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יוֹסֵי, מִכְּלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא סָבַר אַף עַל גַּב דְּלֹא בָּדְקָה לָא בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלָא בִּדְרַבִּי יוֹסֵי — לָא חָיְישָׁא? וְהָא לֹא בָּדְקָה!

אֶלָּא פְּשִׁיטָא דְּבָדְקָה בֵּין בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וּבֵין בִּדְרַבִּי יוֹסֵי, מִכְּלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא סָבַר: בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יוֹסֵי — לָא חָיְישָׁא.

אַלְמָא, בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי לְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא — לֵילְיָא הוּא. קַשְׁיָא דְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא אַדְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא!

בְּשִׁלְמָא בְּלֹא רַבִּי — לָא קַשְׁיָא: הָתָם דְּבָדְקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא בָּדְקָה בִּדְרַבִּי יוֹסֵי, הָכָא דְּבָדְקָה נָמֵי בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וּבִדְרַבִּי יוֹסֵי, אֶלָּא בִּדְרַבִּי קַשְׁיָא!

תְּרֵי תַּנָּאֵי וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן אַגְרָא: הַאי תַּנָּא סָבַר, שְׁלֵים בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה,

דף נג:

וַהֲדַר חָיֵיל בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי, וְהַאי תַּנָּא סָבַר, בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי מֵישָׁךְ שַׁיֵּיךְ בִּדְרַבִּי יְהוּדָה.

תָּנוּ רַבָּנַן: הָרוֹאֶה כֶּתֶם — מְטַמְּאָה עַצְמָהּ וְקָדְשִׁים לְמַפְרֵעַ, דִּבְרֵי רַבִּי.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: קָדָשִׁים — מְטַמְּאָה, עַצְמָהּ — אֵינָהּ מְטַמְּאָה, שֶׁלֹּא יְהֵא כִּתְמָהּ חָמוּר מֵרְאָיָתָהּ.
וְהָא מָצִינוּ, כִּתְמָהּ חָמוּר מֵרְאָיָתָהּ לְעִנְיַן קָדָשִׁים!
אֶלָּא תְּנֵי הָכִי: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף קָדָשִׁים אֵינָהּ מְטַמְּאָה, שֶׁלֹּא יְהֵא כִּתְמָהּ חָמוּר מֵרְאָיָתָהּ לְכָל דָּבָר.
תָּנוּ רַבָּנַן: רָאָתָה כֶּתֶם, וְאַחַר כָּךְ רָאֲתָה דָּם — תּוֹלָה כִּתְמָהּ בִּרְאָיָתָהּ מֵעֵת לְעֵת, דִּבְרֵי רַבִּי.
רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יוֹמוֹ. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרָיו מִדְּבָרַי, שֶׁהוּא — מְתַקְּנָהּ, וַאֲנִי — מְעַוְּתָהּ.
מְתַקְּנָהּ? עַוּוֹתַי מְעֻוֶּית לַהּ! אָמַר רָבִינָא: אֵיפוֹךְ.
רַב נַחְמָן אָמַר: לְעוֹלָם לָא תֵּיפוֹךְ, שֶׁהוּא מְתַקֵּן הִלְכוֹתֶיהָ לִידֵי זִיבָה,
וַאֲנִי מְעַוֶּות הִלְכוֹתֶיהָ לִידֵי זִיבָה.
בָּעֵי מִינֵּיהּ רַבִּי זֵירָא מֵרַבִּי אַסִּי: כְּתָמִים צְרִיכִין הֶפְסֵק טָהֳרָה אוֹ לָא? אִשְׁתִּיק, וְלָא אֲמַר לֵיהּ וְלָא מִידֵי.
זִימְנִין אַשְׁכְּחֵיהּ דְּיָתֵיב וְקָאָמַר: תּוֹלָה כִּתְמָהּ בִּרְאָיָתָהּ מֵעֵת לְעֵת, דִּבְרֵי רַבִּי.
אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: וְהוּא שֶׁבְּדָקָה, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא בְּדָקָה.
אֲמַר לֵיהּ: מִכְּלָל דִּכְתָמִים צְרִיכִין (הפסקת) [הֶפְסֵק] טָהֳרָה? אֲמַר לֵיהּ: אִין. וְהָא זִימְנִין סַגְיֵאין (בעא) [בָּעֵאי] מִינָּךְ, וְלָא אֲמַרְתְּ וְלָא מִידֵי, דִּלְמָא אַגַּב שִׁיטְפָּךְ אָתְיָא לָךְ? אֲמַר לֵיהּ: אִין, אַגַּב שִׁיטְפַאי אָתְיָא לִי.
מַתְנִי' הָרוֹאָה יוֹם אֶחָד עָשָׂר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת — תְּחִלַּת נִדָּה וְסוֹף נִדָּה, תְּחִלַּת זִיבָה וְסוֹף זִיבָה.
יוֹם אַרְבָּעִים לַזָּכָר, וְיוֹם שְׁמוֹנִים לַנְּקֵבָה, בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְכוּלָּן — הֲרֵי אֵלּוּ טוֹעוֹת.
אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: עַד שֶׁאַתֶּם מְתַקְּנִים אֶת הַשּׁוֹטוֹת, בֹּאוּ וְתַקְּנוּ אֶת הַפִּקְּחוֹת.
גְּמָ' תְּחִלַּת נִדָּה וְסוֹף נִדָּה? תְּחִלַּת נִדָּה וְסוֹף זִיבָה הֵיא!
אָמַר רַב חִסְדָּא: הָכִי קָאָמַר — הָרוֹאָה יוֹם אֶחָד עָשָׂר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, תְּחִילַּת נִדָּה וְסוֹף זִיבָה.
וּבַשְּׁבִיעִי לְנִדָּתָהּ — סוֹף נִדָּה וּתְחִלַּת זִיבָה.
אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: עַד שֶׁאַתֶּם מְתַקְּנִין אֶת הַשּׁוֹטוֹת כּוּ'. הָנֵי

דף נד.

שׁוֹטוֹת נִינְהוּ? טוֹעוֹת נִינְהוּ! אֶלָּא תְּנֵי: טוֹעוֹת.
דְּתַנְיָא: יוֹם אֶחָד טָמֵא, וְיוֹם אֶחָד טָהוֹר — מְשַׁמֶּשֶׁת שְׁמִינִי וְלֵילוֹ עִמּוֹ.

וְאַרְבָּעָה לֵילוֹת מִתּוֹךְ שְׁמוֹנָה עָשָׂר יוֹם. וְאִם הָיְתָה רוֹאָה מִבָּעֶרֶב — אֵינָהּ מְשַׁמֶּשֶׁת אֶלָּא שְׁמִינִי בִּלְבַד.

שְׁנֵי יָמִים טְמֵאִין, וּשְׁנֵי יָמִים טְהוֹרִין — מְשַׁמֶּשֶׁת שְׁמִינִי, וּשְׁנֵים עָשָׂר, וְשִׁשָּׁה עָשָׂר, וְעֶשְׂרִים.

וּתְשַׁמֵּשׁ נָמֵי בִּתְשַׁסַר! אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: זֹאת אוֹמֶרֶת, "גַּרְגְּרָן" דְּתְנַן — אָסוּר.

רַב אָשֵׁי אָמַר: נְהֵי דְּחַד עָשָׂר לָא בָּעֵי שִׁימּוּר, עָשִׂירִי מִיהָא בָּעֵי שִׁימּוּר.

שִׁלְשָׁה יָמִים טְמֵאִין וּשְׁלֹשָׁה יָמִים טְהוֹרִין, מְשַׁמֶּשֶׁת שְׁנֵי יָמִים, וְשׁוּב אֵינָהּ מְשַׁמֶּשֶׁת לְעוֹלָם.

אַרְבָּעָה יָמִים טְמֵאִים, וְאַרְבָּעָה יָמִים טְהוֹרִין — מְשַׁמֶּשֶׁת יוֹם אֶחָד, וְשׁוּב אֵינָהּ מְשַׁמֶּשֶׁת לְעוֹלָם.

חֲמִשָּׁה יָמִים טְמֵאִים, וַחֲמִשָּׁה יָמִים טְהוֹרִין — מְשַׁמֶּשֶׁת שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְשׁוּב אֵינָהּ מְשַׁמֶּשֶׁת לְעוֹלָם. שִׁשָּׁה יָמִים טְמֵאִין, וְשִׁשָּׁה יָמִים טְהוֹרִין — מְשַׁמֶּשֶׁת חֲמִשָּׁה יָמִים, וְשׁוּב אֵינָהּ מְשַׁמֶּשֶׁת לְעוֹלָם.

שִׁבְעָה יָמִים טְמֵאִין, וְשִׁבְעָה יָמִים טְהוֹרִין — מְשַׁמֶּשֶׁת רְבִיעַ יָמֶיהָ, מִתּוֹךְ עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה יָמִים.

שְׁמוֹנָה יָמִים טְמֵאִין, וּשְׁמוֹנָה יָמִים טְהוֹרִין — מְשַׁמֶּשֶׁת חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם מִתּוֹךְ אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה.

הֲנֵי אַרְבֵּיסַר הָווּ!

אָמַר רַב אַדָּא בַּר יִצְחָק: זֹאת אוֹמֶרֶת, יְמֵי נִדָּתָהּ שֶׁאֵין רוֹאָה בָּהֶן עוֹלִין לִסְפִירַת זִיבָתָהּ, דְּאִיבַּעְיָא לְהוּ:

דף נד:

יְמֵי לֵידָה שֶׁאֵינָהּ רוֹאָה בָּהֶן מַהוּ שֶׁיַּעֲלוּ לִסְפִירַת זִיבָתָהּ?

אָמַר רַב כָּהֲנָא: תָּא שְׁמַע, רָאֲתָה שְׁנַיִם, וְלַשְּׁלִישִׁי הִפִּילָה, וְאֵינָהּ יוֹדַעַת מָה הִפִּילָה — הֲרֵי זוֹ סָפֵק זָבָה, סָפֵק לֵידָה.

מְבִיאָה קָרְבָּן, וְאֵינוֹ נֶאֱכָל, וִימֵי לֵידָתָהּ שֶׁאֵין רוֹאָה בָּהֶן — עוֹלִין לָהּ לִסְפִירַת זִיבָתָהּ.

אָמַר רַב פָּפָּא: שְׁאנֵי הָתָם, כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְמֵימַר יוֹלֶדֶת זָכָר הִיא, וְכֹל הָנֵי שִׁבְעָה יַתִּירֵי דְּקָיְהֲבִינַן לַהּ סָלְקִי לַהּ לִסְפִירַת זִיבָתָהּ.

אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרַב פָּפָּא: בְּיוֹלֶדֶת זָכָר אִיכָּא לְסַפּוֹקֵי, בְּיוֹלֶדֶת נְקֵבָה לֵיכָּא לְסַפּוֹקֵי? אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינַּהּ עוֹלִין, שְׁמַע מִינַּהּ.

תִּשְׁעָה יָמִים טְמֵאִין, וְתִשְׁעָה יָמִים טְהוֹרִין — מְשַׁמֶּשֶׁת שְׁמוֹנָה יָמִים מִתּוֹךְ שְׁמוֹנָה עָשָׂר.

עֲשָׂרָה יָמִים טְמֵאִין וַעֲשָׂרָה יָמִים טְהוֹרִים — יְמֵי שִׁמּוּשָׁהּ כִּימֵי זִיבָתָהּ, וְכֵן לְמֵאָה וְכֵן לְאֶלֶף.

הַדַּרַן עָלָךְ בָּא סִימָן.

מַתְנִי' **דָּם** הַנִּדָּה, וּבְשַׂר הַמֵּת — מְטַמְּאִין לַחִין, וּמְטַמְּאִין יְבֵשִׁין. אֲבָל הַזּוֹב, וְהַנִּיעַ, וְהָרוֹק, וְהַשֶּׁרֶץ, וְהַנְּבֵלָה, (והשכבת) [וְשִׁכְבַת] זֶרַע — מְטַמְּאִין לַחִין, וְאֵין מְטַמְּאִין יְבֵשִׁין. וְאִם יְכוֹלִין לְהִשָּׁרוֹת וְלַחְזוֹר לִכְמוֹת שֶׁהֵן — מְטַמְּאִין לַחִין וּמְטַמְּאִין יְבֵשִׁין.

וְכַמָּה הִיא שְׁרָיָתָן? בְּפוּשְׁרִין מֵעֵת לְעֵת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בְּשַׂר הַמֵּת יָבֵשׁ, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִשָּׁרוֹת וְלַחְזוֹר לִכְמוֹת שֶׁהָיָה — טָהוֹר.

גְּמָ' מְנָא הָנֵי מִילֵּי? אָמַר חִזְקִיָּה: דְּאָמַר קְרָא "וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ" — מַדָּוֶהָ כְּמוֹתָהּ, מָה הִיא מְטַמְּאָה, אַף מַדָּוֶהָ מְטַמְּאָה.

אַשְׁכְּחַן לַח, יָבֵשׁ מְנָלַן? אָמַר רַבִּי יִצְחָק: אָמַר קְרָא "יִהְיֶה" — בַּהֲוָיָתוֹ יְהֵא.

וְאֵימָא: הָנֵי מִילֵּי בְּלַח וְנַעֲשָׂה יָבֵשׁ, יָבֵשׁ מֵעִיקָּרוֹ מְנָלַן? וְתוּ, הָא דִּתְנַן: הַמַּפֶּלֶת כְּמִין קִלִּיפָּה, כְּמִין עָפָר, כְּמִין שַׁעֲרָה, כְּמִין יַבְחוּשִׁין אֲדוּמִּים — תְּטִיל לַמַּיִם, אִם נִמּוֹחוּ טְמֵאָה, מְנָלַן? "יִהְיֶה" — רִבּוּיָא הוּא.

אִי מָה הִיא עוֹשָׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אָדָם וּלְטַמֵּא בְּגָדִים, אַף דָּמָהּ נָמֵי עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אָדָם וּלְטַמֵּא בְּגָדִים? אַטּוּ דָּמָהּ בַּר מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב הוּא?!

וּלְטַעְמָיךְ, אֶבֶן מְנוּגַּעַת בַּת מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב הִיא, דְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמַעוֹטֵי? דְּתַנְיָא: יָכוֹל תְּהֵא אֶבֶן מְנוּגַּעַת עוֹשָׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים.

וְדִין הוּא: וּמָה זָב, שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּבִיאָה, עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים. אֶבֶן מְנוּגַּעַת, שֶׁמְּטַמְּאָה בְּבִיאָה, אֵינוֹ דִּין שֶׁמְּטַמְּאָה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים!

תַּלְמוּד לוֹמַר "הַזָּב" — "הַזָּב" וְלֹא אֶבֶן מְנוּגַּעַת. טַעְמָא דְּמַעֲטֵיהּ קְרָא, הָא לָאו הָכִי מְטַמְּאָה.

וּמִינַּהּ: לָאו מִי אָמְרַתְּ "הַזָּב" — וְלֹא אֶבֶן מְנוּגַּעַת, הָכִי נָמֵי אָמַר קְרָא "אֲשֶׁר הִיא יוֹשֶׁבֶת עָלָיו" — הִיא, וְלֹא דָּמָהּ.

דף נה.

אִי מָה הִיא מְטַמְּאָה בְּאֶבֶן מְסָמָא, אַף מַדָּוֶהָ נָמֵי מְטַמְּאָה בְּאֶבֶן מְסָמָא?

אָמַר רַב אָשֵׁי: אָמַר קְרָא "וְהִנּוֹשָׂא אוֹתָם" — "אוֹתָם" מִיעוּטָא הוּא.

וּבְשַׂר הַמֵּת, מְנָלַן? אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: אָמַר קְרָא "לְכֹל טֻמְאֹתוֹ" — לְכָל טְמָאוֹת הַפּוֹרְשׁוֹת מִמֶּנּוּ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: "אוֹ בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בְקֶבֶר" — אָדָם דּוֹמֶיָא דְּעֶצֶם: מָה עֶצֶם יָבֵשׁ, אַף כָּאן יָבֵשׁ.

מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּאַפְרִיךְ אִפְרוֹכֵי.

מֵיתִיבִי: בְּשַׂר הַמֵּת שֶׁהוּפְרַךְ טָהוֹר! הָתָם דְּאַקְמַח וְהָוֵי עַפְרָא.

מֵיתִיבִי: כֹּל שֶׁבַּמֵּת מְטַמֵּא, חוּץ מִן הַשִּׁינַּיִם, וְהַשֵּׂעָר, וְהַצִּפּוֹרֶן, וּבְשִׂעַת חִבּוּרָן — הַכֹּל טָמֵא!

אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: דּוֹמְיָא דְּעֶצֶם, מָה עֶצֶם שֶׁנִּבְרָא עִמּוֹ, אַף כֹּל שֶׁנִּבְרָא עִמּוֹ. וְהָאֵיכָּא שֵׂעָר וְצִפּוֹרֶן, שֶׁנִּבְרְאוּ עִמּוֹ וּטְהוֹרִין!

אֶלָּא אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה: דּוֹמְיָא דְּעֶצֶם, מָה עֶצֶם שֶׁנִּבְרָא עִמּוֹ וְאֵין גִּזְעוֹ מַחְלִיף, אַף כֹּל שֶׁנִּבְרָא עִמּוֹ וְאֵין גִּזְעוֹ מַחְלִיף. יָצְאוּ הַשִּׁינַּיִם — שֶׁלֹּא נִבְרְאוּ עִמּוֹ, יָצְאוּ שֵׂעָר וְצִפּוֹרֶן — שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁנִּבְרְאוּ עִמּוֹ, גִּזְעוֹ מַחְלִיף.

וַהֲרֵי עוֹר, דְּגִזְעוֹ מַחְלִיף, וּתְנַן: הַגְּלוּדָה — רַבִּי מֵאִיר מַכְשִׁיר וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. וַאֲפִילּוּ רַבָּנָן לָא קָפְסְלִי אֶלָּא דְּאַדְּהָכֵי וְהָכֵי שָׁלֵיט בַּהּ אֲוִירָא וּמְתָה, וּלְעוֹלָם גִּזְעוֹ מַחְלִיף. וּתְנֵינַן: אֵלּוּ שֶׁעוֹרוֹתֵיהֶם כִּבְשָׂרָן — עוֹר הָאָדָם!

הָא אִיתְמַר עֲלַהּ, אָמַר עוּלָּא: דִּבַּר תּוֹרָה — עוֹר אָדָם טָהוֹר, וּמַאי טַעְמָא אָמְרוּ טָמֵא? גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה אָדָם עוֹרוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ שְׁטִיחִין לַחֲמוֹר.

וְאִיכָּא דְּאָמְרִי: הֲרֵי עוֹר, דְּאֵין גִּזְעוֹ מַחְלִיף, וּתְנַן: וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין, וַאֲפִילּוּ רַבִּי מֵאִיר לָא קָא מַכְשֵׁר אֶלָּא דְּקָרִיר בִּשְׂרָא וְחָיֵיא, וּלְעוֹלָם אֵין גִּזְעוֹ מַחְלִיף. וְאָמַר עוּלָּא: דִּבַּר תּוֹרָה עוֹר אָדָם טָהוֹר!

כִּי אִיתְמַר דְּעוּלָּא אַסִּיפָא אִיתְמַר, "וְכוּלָּן שֶׁעִבְּדָן אוֹ שֶׁהִילֵּךְ בָּהֶן כְּדֵי עֲבוֹדָה טְהוֹרִין, חוּץ מֵעוֹר אָדָם", וְאָמַר עוּלָּא: דִּבַּר תּוֹרָה עוֹר אָדָם כִּי עִבְּדוּ טָהוֹר, וּמָה טַעַם אָמְרוּ טָמֵא? גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה אָדָם עוֹר אָבִיו וְאִמּוֹ שְׁטִיחִין.

וַהֲרֵי בָּשָׂר, דְּגִזְעוֹ מַחְלִיף, וְטָמֵא! אָמַר מָר בַּר רַב אָשֵׁי: בָּשָׂר נַעֲשֶׂה מְקוֹמוֹ צַלָּקֶת.

אֲבָל הַזּוֹב, זוֹב מְנָלַן? דְּתַנְיָא: "זוֹבוֹ טָמֵא" — לִימֵּד עַל הַזּוֹב שֶׁהוּא טָמֵא.

וַהֲלֹא דִּין הוּא: לָאֲחֵרִים גּוֹרֵם טוּמְאָה, לְעַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן? שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ יוֹכִיחַ, שֶׁגּוֹרֵם טוּמְאָה לָאֲחֵרִים, וְהוּא עַצְמוֹ טָהוֹר. אַף אַתָּה אַל תִּתְמַהּ עַל זֶה, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁגּוֹרֵם טוּמְאָה לָאֲחֵרִים — הוּא עַצְמוֹ טָהוֹר. תַּלְמוּד לוֹמַר "זוֹבוֹ טָמֵא" — לִימֵּד עַל הַזּוֹב שֶׁהוּא טָמֵא.

וְאֵימָא: הָנֵי מִילֵּי בְּמַגָּע, אֲבָל בְּמַשָּׂא לָא, מִידֵּי דְּהַוָה אַשֶּׁרֶץ! אָמַר רַב בִּיבִי בַּר אַבָּיֵי: בְּמַגָּע לָא אִיצְטְרִיךְ קְרָא, דְּלָא גָּרַע מִשִּׁכְבַת זֶרַע,

דף נה:

כִּי אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמַשָּׁא. וְאֵימָא: בְּמַשָּׂא מְטַמֵּא אָדָם וּבְגָדִים, וּבְמַגָּע אָדָם מְטַמֵּא בְּגָדִים לָא לְטַמֵּא, מִידֵּי דְּהָוֶה אַמַּגַּע נְבֵלָה!

לָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ, דְּתַנְיָא: אֶחָרִים אוֹמְרִים: "הַזָּב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה" — מַקִּישׁ זוֹבוֹ לוֹ, מָה הוּא לֹא חִלַּקְתָּ בֵּין מַגָּעוֹ לְמַשָּׂאוֹ לְטַמֵּא אָדָם וּלְטַמֵּא בְּגָדִים, אַף זוֹבוֹ כֵּן.

וְהַשְׁתָּא דְּנָפְקָא לַן מֵ"הַזָּב אֶת זוֹבוֹ", "זוֹבוֹ טָמֵא" לְמָה לִי?

אָמַר רַב יְהוּדָה מִדְּסִקְּרִתָּא: אִיצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ יוֹכִיחַ, שֶׁגּוֹרֵם טוּמְאָה לָאֲחֵרִים וְהוּא עַצְמוֹ טָהוֹר. וְאִי מִשּׁוּם "הַזָּב אֶת זוֹבוֹ", לְמַנְיָינָא הוּא דַּאֲתָא.

"זוֹב" — חַד, "זוֹבוֹ" — תַּרְתֵּי, וּבְשְׁלִישִׁי אַקְשֵׁיהּ רַחֲמָנָא לְנַקֵּבָה!

כְּתַב רַחֲמָנָא "זוֹבוֹ טָמֵא". וְהַשְׁתָּא דְּאָמַר רַחֲמָנָא "זוֹבוֹ טָמֵא הוּא", דְּרוֹשׁ בֵּיהּ נָמֵי הַאי.

וְהָרוֹק. רוֹק מְנָלַן? דְּתַנְיָא: "וְכִי יָרוֹק" — יָכוֹל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע? תַּלְמוּד לוֹמַר: "בַּטָּהוֹר" — עַד שֶׁיְּגַע בַּטָּהוֹר.

אֵין לִי אֶלָּא רוּקוֹ, כֵּיחוֹ וְנִיעוֹ וּמֵי הָאַף שֶׁלּוֹ מְנַיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְכִי יָרוֹק".

אָמַר מָר: יָכוֹל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגַע? מֵהֵיכָא תֵּיתֵי?

סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא, נֵילַף "רוֹק" "רוֹק" מִיבָּמָה — מָה הָתָם, אַף עַל פִּי דְּלָא נָגַע, אַף הָכָא נָמֵי דְּלָא נָגַע, קָא מַשְׁמַע לַן.

וְאֵימַר: הָנֵי מִילֵּי בְּמַגָּע, אֲבָל בְּמַשָּׂא — לָא, מִידֵּי דְּהָוֶה אַשֶּׁרֶץ! אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, אָמַר קְרָא: "בַּטָּהוֹר" — מַה שֶּׁבְּיַד טָהוֹר טִמֵּאתִי לָךְ.

וְאֵימָא: בְּמַשָּׂא מְטַמֵּא אָדָם וּבְגָדִים, בְּמַגָּע אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים לָא לְטַמֵּא, מִידֵּי דְּהָוֶה אַמַּגַּע נְבֵלָה!

אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, וְכֵן תָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: אָמַר קְרָא "בַּטָּהוֹר" — טָהֳרָה שֶׁטִּהַרְתִּי לְךָ בְּמָקוֹם אַחֵר, טִמֵּאתִי לְךָ כָּאן, וְאֵיזֶה זֶה? מַגַּע נְבֵלָה.

וְאֵימָא כְּמַשָּׂא דְּשֶׁרֶץ! אִם כֵּן נִכְתּוֹב קְרָא "בָּאָדָם", מַאי "בַּטָּהוֹר"? שְׁמַע מִינַּהּ תַּרְתֵּי.

וּמֵי הָאַף. מַאי מֵי הָאַף? אָמַר רַב: בְּנִגְרָרִין דֶּרֶךְ הַפֶּה, לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְמֵי הָאַף בְּלֹא צְחִצּוּחֵי הָרוֹק. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲפִילּוּ בְּנִגְרָרִין דֶּרֶךְ הַחוֹטֶם. אַלְמָא קָסָבַר: מַעְיַין הוּא, וְרַחֲמָנָא רַבְּיֵיהּ.

וְרַב, נַחְשׁוֹנֵי נָמֵי דִּמְעַת עֵינוֹ! דְּאָמַר רַב: הַאי מָאן דְּבָעֵי דִּלְסְתַּמֵּיהּ (לְעֵינֵיהּ) — לִיכְחוֹל מִגּוֹ. וְלֵוִי אָמַר: הַאי מָאן דְּבָעֵי דְּלֵימוּת — לִיכְחוֹל מִגּוֹ.

וְאָמַר רַב חִיָּיא בַּר גּוּרְיָא: מַאי טַעְמָא דִּרַב דְּלָא אָמַר הָא "מַאן דְּבָעֵי דְּלֵימוּת", הוֹאִיל וְיָכוֹל לְגוֹרְרָן וּלְהוֹצִיאָן דֶּרֶךְ הַפֶּה? וְרַב: נְהִי דְּזִיהֲרָא נָפֵיק, דִּמְעָתָא גּוּפָא לָא נָפֵיק.

תָּא שְׁמַע: תִּשְׁעָה מַשְׁקֶה חַזָּב הֵן — הַזַּיעָה, וְהַלֵּיחָה סְרוּחָה, וְהָרֵיעִי — טְהוֹרִין מִכְּלוּם; דִּמְעַת עֵינוֹ, וְדַם מַגֵּפָתוֹ, וַחֲלֵב הָאִשָּׁה — מְטַמְּאִין טוּמְאַת מַשְׁקִין בִּרְבִיעִית; אֲבָל זוֹבוֹ, רוּקוֹ, וּמֵימֵי רַגְלָיו — מְטַמְּאִין טוּמְאָה חֲמוּרָה; וְאֵילּוּ "מֵי הָאַף" לָא קָתָנֵי.

בִּשְׁלָמָא לְרַב, לָא קָתָנֵי דְּלָא פְּסִיקָא לֵיהּ לְמִתְנֵי, זִימְנִין דְּאָתֵי דֶּרֶךְ הַפֶּה, וְזִימְנִין דְּאָתֵי דֶּרֶךְ הַחוֹטֶם, אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן לִיתְנֵי.

וּלְטַעְמֵיךְ, "כִּיחוֹ וְנִיעוֹ" מִי קָתָנֵי? אֶלָּא תְּנָא רוֹק, וְכֹל דְּאָתֵי מֵרְבּוּיָא. הָכָא נָמֵי תְּנָא רוֹקוֹ, וְכֹל דְּאָתֵי מֵרְבּוּיָא.

דִּמְעַת עֵינוֹ — דִּכְתִיב "וַתַּשְׁקֵמוֹ בְּדָמְעוֹת שָׁלִישׁ". וְדַם מַגֵּפָתוֹ — דִּכְתִיב "וְדַם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה". מָה לִי קַטְלִיהּ כּוּלֵּיהּ, מָה לִי קַטְלֵיהּ פַּלְגֵיהּ. חֲלֵב הָאִשָּׁה — דִּכְתִיב "וַתִּפְתַּח אֶת נֹאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ".

מֵימֵי רַגְלָיו — מְנָלַן? דְּתַנְיָא: "זוֹבוֹ טָמֵא... וְזֹאת" — לְרַבּוֹת מֵימֵי רַגְלָיו לְטוּמְאָה. וַהֲלֹא דִּין הוּא: וּמָה רוֹק הַבָּא מִמָּקוֹם טָהֳרָה טָמֵא, מֵימֵי רַגְלָיו הַבָּאִין

דף נו.

מִמָּקוֹם טָמֵא — אֵינוֹ דִּין שֶׁיְּהוּ טְמֵאִין? דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאַמָּה יוֹכִיחַ, שֶׁבָּא מִמָּקוֹם טָמֵא וְטָהוֹר. אַף אַתָּה אַל תִּתְמַהּ עַל זֶה, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁבָּא מִמָּקוֹם טוּמְאָה יִהְיֶה טָהוֹר. תַּלְמוּד לוֹמַר: "זוֹבוֹ טָמֵא... וְזֹאת" — לְרַבּוֹת מֵימֵי רַגְלָיו לְטוּמְאָה.

דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאַמָּה, מְנָלַן דְּטָהוֹר? דְּתַנְיָא: יָכוֹל יְהֵא דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּיו וּמִפִּי הָאַמָּה טְמֵאִין? תַּלְמוּד לוֹמַר "זוֹבוֹ טָמֵא הוּא" — הוּא טָמֵא, וְאֵין דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּיו וּמִפִּי הָאַמָּה טָמֵא, אֶלָּא טָהוֹר.

וְאֵיפוֹךְ אֲנָא! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: דּוּמְיָא דְּרוֹק, מָה רוֹק שֶׁמִּתְעַגֵּל וְיוֹצֵא, אַף כֹּל שֶׁמִּתְעַגֵּל וְיוֹצֵא. יָצָא דָּם שֶׁאֵין מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא.

וַהֲרֵי חֶלֶב שֶׁבָּאִשָּׁה, שֶׁמִּתְעַגֵּל וְיוֹצֵא, וְאָמַר מָר: חֶלֶב שֶׁבָּאִשָּׁה מְטַמֵּא טוּמְאַת מַשְׁקִין. טוּמְאַת מַשְׁקִין — אִין, אֲבָל לָא טוּמְאָה חֲמוּרָה!

אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: דּוּמְיָא דְּרוֹק, מָה רוֹק מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא, וְחוֹזֵר וְנִבְלָע — אַף כָּל מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא, וְחוֹזֵר וְנִבְלָע. יָצָא דָּם, שֶׁאֵינוֹ מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא. יָצָא חֶלֶב שֶׁבָּאִשָּׁה, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁמִּתְעַגֵּל וְיוֹצֵא — אֵינוֹ חוֹזֵר וְנִבְלָע.

וְנֵילַף מִ"זוֹבוֹ", מָה "זוֹבוֹ" שֶׁאֵין מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא מְטַמֵּא, אַף כֹּל! אָמַר רָבָא: מִ"זוֹבוֹ" לֵיכָּא לְמֵילַף, שֶׁכֵּן גּוֹרֵם טוּמְאָה לַאֲחֵרִים.

וְהַשֶּׁרֶץ. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: "שֶׁרֶץ שָׁיְבַשׁ וְשִׁלְּדוֹ קַיֶּימֶת" — טָמֵא. וְהָאָנַן תְּנַן: מְטַמְּאִין לַחִין וְאֵין מְטַמְּאִין יְבֵשִׁין! אָמַר רַבִּי זֵירָא: לָא קַשְׁיָא, הָא — בְּכוּלָּן, הָא — בְּמִקְצָתָן.

דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּרַבִּי בִּיסְנָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: "בָּהֶם" — יָכוֹל בְּכוּלָּן, תַּלְמוּד לוֹמַר "מֵהֶם".

אִי מֵהֶם — יָכוֹל בְּמִקְצָתָן, תַּלְמוּד לוֹמַר "בָּהֶם". הָא כֵּיצַד? כָּאן — בְּלַח, כָּאן — בְּיָבֵשׁ.

אָמַר רָבָא: הָנֵי זְבוּבֵי דְּמָחוֹזָא, כִּי שִׁלְדָּן קַיְימֶת — טְמֵאִין. וְאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: שֶׁרֶץ שֶׁנִּשְׁרַף וְשִׁלְדּוֹ קַיְימֶת — טָמֵא.

מֵיתִיבִי: נִמְצָא שֶׁרֶץ שָׁרוּף עַל גַּבֵּי הַזֵּיתִים, וְכֵן מַטְלֵית הַמְּהוּהָא — טְהוֹרִין, שֶׁכָּל הַטְּמָאוֹת כְּשֶׁעַת מְצִיאָתָן! אָמַר רַבִּי זֵירָא: לָא קַשְׁיָא — הָא בְּכוּלָּן, הָא בְּמִקְצָתָן.

דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּרַבִּי בִּיסְנָא מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: "בָּהֶם" — יָכוֹל בְּכוּלָּן? תַּלְמוּד לוֹמַר "מֵהֶם".

אִי "מֵהֶם" — יָכוֹל בְּמִקְצָתָן? תַּלְמוּד לוֹמַר "בָּהֶם". הָא כֵּיצַד? כָּאן — בְּשָׁרוּף, כָּאן — בְּשֶׁאֵינוֹ שָׁרוּף.

מְטַמְּאִין לַחִין. זָב — דִּכְתִיב "רָר בְּשָׂרוֹ", כֵּיחוֹ וְנִיעוֹ וְרוּקוֹ — דִּכְתִיב "כִּי יָרוֹק הַזָּב", כְּעֵין רוֹק.

שֶׁרֶץ — "בְּמוֹתָם" אָמַר רַחֲמָנָא, כְּעֵין מִיתָה. שִׁכְבַת זֶרַע הֲרָאוּיָה לְהַזְרִיעַ, נְבֵלָה — דִּכְתִיב "כִּי יָמוּת" — כְּעֵין מִיתָה.

אִם יְכוֹלִין לְהִשָּׁרוֹת. בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: תְּחִילָּתוֹ וְסוֹפוֹ בְּפוֹשְׁרִין, אוֹ דִלְמָא תְּחִילָּתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין סוֹפוֹ?

תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: כַּמָּה הִיא שְׁרִייָתָן בְּפוֹשְׁרִין? יְהוּדָה בֶּן נָקוֹסָא אוֹמֵר: מֵעֵת לְעֵת, תְּחִילָּתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין סוֹפוֹ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: צְרִיכִין שֶׁיְּהוּ פּוֹשְׁרִין מֵעֵת לְעֵת.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בְּשַׁר הַמֵּת כּוּי'. אָמַר שְׁמוּאֵל: טָהוֹר מִלְּטַמֵּא בִּכְזַיִת, אֲבָל מְטַמֵּא טוּמְאַת רָקָב. תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בְּשַׁר הַמֵּת שֶׁיָּבֵשׁ וְאֵין יָכוֹל לִשְׁרוֹת וְלַחֲזוֹר כְּמוֹת שֶׁהָיָה — טָהוֹר מִלְּטַמֵּא בִּכְזַיִת, אֲבָל טָמֵא טוּמְאַת רָקָב.

מַתְנִי' הַשֶּׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא בַּמָּבוֹי — מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ, עַד שֶׁיֹּאמַר: "בָּדַקְתִּי אֶת הַמָּבוֹי הַזֶּה וְלֹא הָיָה בּוֹ שֶׁרֶץ", אוֹ עַד שְׁעַת כִּבּוּד.

וְכֵן כֶּתֶם שֶׁנִּמְצָא בֶּחָלוּק — מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ, עַד שֶׁיֹּאמַר "בָּדַקְתִּי אֶת הֶחָלוּק הַזֶּה וְלֹא הָיָה בּוֹ כֶּתֶם", אוֹ עַד שְׁעַת הַכִּבּוּס.

וּמְטַמֵּא בֵּין לַח, בֵּין יָבֵשׁ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַיָּבֵשׁ מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ, וְהַלַּח אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא עַד שְׁעַת שֶׁיְּהֵא יָכוֹל לַחֲזוֹר וְלִהְיוֹת לַח.

גְּמָ' אִיבַּעְיָא לְהוּ: "עַד שְׁעַת כִּבּוּד" — חֶזְקָתוֹ בָּדוּק, אוֹ דִלְמָא חֶזְקָתוֹ מִתְכַּבֵּד?

וּמַאי נָפְקָא מִינַּהּ? דְּאָמַר: ״כַּבֵּיד וְלָא בְּדֵיק״. אִי אָמְרַתְּ חֶזְקָתוֹ בָּדוּק — הָא לָא בְּדֵק, אִי אָמְרַתְּ חֶזְקָתוֹ מִתְכַּבֵּד — הָא מִתְכַּבֵּד.

דף נו:

אִי נָמֵי דְּאִשְׁתְּכַח בְּגוּמָּא, אִי אָמְרַתְּ חֶזְקָתוֹ בָּדוּק — מַאן דְּבָדֵק בְּגוּמָּא נָמֵי בָּדֵיק, אִי אָמְרַתְּ חֶזְקָתוֹ מִתְכַּבֵּד — גּוּמָּא לָא מִתְכַּבְּדָא.

וְכֵן הַכֶּתֶם וְכוּ׳. אִיבַּעְיָא לְהוּ: עַד שְׁעַת כִּבּוּס — חֶזְקָתוֹ בָּדוּק, אוֹ דִלְמָא חֶזְקָתוֹ מִתְכַּבֵּס? לְמַאי נָפְקָא מִינַּהּ? דְּאָמַר: כַּיבֵּס וְלָא בְּדֵק. אִי אָמְרַתְּ חֶזְקָתוֹ בָּדוּק — הָא לָא בְּדֵק, אִי אָמְרַתְּ חֶזְקָתוֹ מִתְכַּבֵּס — הָא מִתְכַּבֵּס.

אִי נָמֵי, דְּאִשְׁתְּכַח בְּסִטְרָא. אִי אָמְרַתְּ: ״חֶזְקָתוֹ בָּדוּק״ — מַאן דְּבָדֵק, בְּסִטְרָא נָמֵי בָּדֵיק. אִי אָמְרַתְּ: ״חֶזְקָתוֹ מִתְכַּבֵּס״ — בְּסִטְרָא לָא מִתְכַּבֵּס.

מַאי? תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ הַשֵּׁרֶץ שֶׁנִּמְצָא בְּמָבוֹי מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ, עַד שֶׁיֹּאמַר ״בָּדַקְתִּי אֶת הַמָּבוֹי הַזֶּה וְלֹא הָיָה בּוֹ שֶׁרֶץ״, אוֹ עַד שְׁעַת כִּיבּוּד, מִפְּנֵי שֶׁחֶזְקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בּוֹדְקִין מְבוֹאוֹתֵיהֶן בִּשְׁעַת כִּבּוּדֵיהֶם, וְאִם לֹא בָּדְקוּ הִפְסִידוּהוּ לְמַפְרֵעַ. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ, כֶּתֶם שֶׁנִּמְצָא בֶּחָלוּק מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ, עַד שֶׁיֹּאמַר ״בָּדַקְתִּי אֶת הֶחָלוּק וְלֹא הָיָה בּוֹ כֶּתֶם״, אוֹ עַד שְׁעַת הַכִּבּוּס — מִפְּנֵי שֶׁחֶזְקַת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בּוֹדְקוֹת חֲלוּקֵיהֶן בִּשְׁעַת כִּבּוּסֵיהֶן, וְאִם לֹא בָּדְקוּ הִפְסִידוּ לְמַפְרֵעַ.

רַבִּי אַחָא אָמַר: תַּחְזוֹר וּתְכַבְּסֶנּוּ, אִם (נִדְחָה מַרְאִיתוֹ) [נִדְחוּ מַרְאָיו] — בְּיָדוּעַ שֶׁלְּאַחַר כִּבּוּס, וְאִם לָאו — בְּיָדוּעַ שֶׁלִּפְנֵי הַכִּבּוּס.

רַבִּי אוֹמֵר: אֵינוֹ דּוֹמֶה כֶּתֶם שֶׁלְּאַחַר הַכִּבּוּס לְכֶתֶם שֶׁלִּפְנֵי הַכִּבּוּס, שֶׁזֶּה מַקְדִּיר וְזֶה מַגְלִיד.

שְׁמַע מִינַּהּ: חֶזְקָתוֹ בָּדוּק, שְׁמַע מִינַּהּ.

וּמְטַמֵּא בֵּין לַח וְכוּ׳. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁרֶץ, אֲבָל כֶּתֶם לַח נָמֵי מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ, אֵימַר יָבֵשׁ הָיָה וּמָצָא נָפֵיל עֲלֵיהּ.

שֶׁרֶץ נָמֵי, אֵימַר יָבֵשׁ הָיָה וּמָצָא נָפֵיל עֲלֵיהּ! אִם אִיתָא דְּהָכִי הוּא — אִמַּרְטוּטֵי אִימַּרְטַט.

מַתְנִי׳ כָּל הַכְּתָמִין הַבָּאִין מֵרְקָם — טְהוֹרִין, רַבִּי יְהוּדָה מְטַמֵּא מִפְּנֵי שֶׁהֵם גֵּרִים וְטוֹעִין. הַבָּאִין מִבֵּין הַגּוֹיִם — טְהוֹרִין, מִבֵּין יִשְׂרָאֵל וּמִבֵּין הַכּוּתִים — רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִים מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ עַל כְּתָמֵיהֶן.

גְּמָ׳ קָפְסֵיק וְתָנֵי: אֲפִילּוּ מִתַּרְמוֹד! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זֹאת אוֹמֶרֶת, מְקַבְּלִין גֵּרִים מִתַּרְמוֹד. אִינִי? וְהָא רַבִּי יוֹחָנָן וְסָבָיָא, דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: אֵין מְקַבְּלִין גֵּרִים מִתַּרְמוֹד! וְכִי תֵּימָא, ״זֹאת״ וְלָא סְבִירָא לֵיהּ, וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כִּסְתָם מִשְׁנָה!

אָמוֹרָאֵי נִינְהוּ, וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי יוֹחָנָן.
מִבֵּין יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳. וְרַבָּנַן, אִי דְּיִשְׂרָאֵל מְטַהֲרִי, דְּמַאן מְטַמּוּ?
חַסּוֹרֵי מִחַסְּרָא, וְהָכִי קָתָנֵי: מִבֵּין יִשְׂרָאֵל — טָמֵא, מִבֵּין הַכּוּתִים — רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, דְּכוּתִים גֵּרֵי אֱמֶת הֵן, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין, דְּכוּתִים גֵּרֵי אֲרָיוֹת הֵן.
אִי הָכִי, שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ עַל כִּתְמֵיהֶן? גֵּרֵי אֲרָיוֹת מִבָּעֵי לֵיהּ!
אֶלָּא הָכִי קָאָמַר: מִבֵּין יִשְׂרָאֵל וּמִבֵּין הַכּוּתִים — טְמֵאִין, דְּכוּתִים גֵּרֵי אֱמֶת הֵן. הַנִּמְצָאִין בְּעָרֵי יִשְׂרָאֵל — טְהוֹרִין, שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ עַל כִּתְמֵיהֶם, וְאַצְנוֹעֵי מַצְנְעִי לְהוּ.
הַנִּמְצָאִין בְּעָרֵי כוּתִים — רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, דְּנֶחְשְׁדוּ עַל כִּתְמֵיהֶם, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין, שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ עַל כִּתְמֵיהֶן.
מַתְנִי׳ כָּל הַכִּתְמִים הַנִּמְצָאִים בְּכָל מָקוֹם — טְהוֹרִין, חוּץ מִן הַנִּמְצָאִים בַּחֲדָרִים, וּבַסְּבִיבוֹת בֵּית הַטְּמָאוֹת.
בֵּית הַטְּמָאוֹת שֶׁל כּוּתִים מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל, מִפְּנֵי שֶׁהֵם קוֹבְרִין שָׁם אֶת הַנְּפָלִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיוּ קוֹבְרִין, אֶלָּא מַשְׁלִיכִין, וְחַיָּה גּוֹרַרְתּוֹ.
נֶאֱמָנִים לוֹמַר "קָבַרְנוּ שָׁם אֶת הַנְּפָלִים", אוֹ "לֹא קָבַרְנוּ", נֶאֱמָנִים לוֹמַר עַל הַבְּהֵמָה אִם בִּכְּרָה אִם לֹא בִּכְּרָה, נֶאֱמָנִים עַל צִיּוּן קְבָרוֹת.
וְאֵין נֶאֱמָנִין לֹא עַל הַסְּכָכוֹת, וְלֹא עַל הַפְּרָעוֹת, וְלֹא עַל בֵּית הַפְּרָס.
זֶה הַכְּלָל: דָּבָר שֶׁחֲשׁוּדִים בּוֹ — אֵין נֶאֱמָנִין עָלָיו.

דף נז.

גְּמָ׳ מַאי דְּרוּשׁ? "לֹא תַסִּיג גְּבוּל רֵעֲךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים בְּנַחֲלָתְךָ".
כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ נַחֲלָה — יֵשׁ לוֹ גְּבוּל, כֹּל שֶׁאֵין לוֹ נַחֲלָה — אֵין לוֹ גְּבוּל.
נֶאֱמָנִים לוֹמַר קָבַרְנוּ. וְהָא לֵית לְהוּ "וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל"! אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: בְּכֹהֵן עוֹמֵד שָׁם.
וְדִילְמָא כֹּהֵן טָמֵא הוּא? דְּנָקִיט תְּרוּמָה בִּידֵיהּ, וְדִילְמָא תְּרוּמָה טְמֵאָה הִיא? דְּקָאָכֵיל מִינַּהּ.
אִי הָכִי, מַאי לְמֵימְרָא? מַהוּ דְּתֵימָא: לָא בְּקִיאִי בִּיצִירָה, קָא מַשְׁמַע לַן.
נֶאֱמָנִין עַל הַבְּהֵמָה וְכוּ׳. וְהָא לֵית לְהוּ "וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשֹׁל"! אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּגוֹזֵז וְעוֹבֵד.
אִי הָכִי, מַאי לְמֵימְרָא? מַהוּ דְּתֵימָא: לָא בְּקִיאִי בְּטִינּוּף, קָא מַשְׁמַע לַן.
נֶאֱמָנִין עַל צִיּוּן וְכוּ׳. וְאַף עַל גַּב דְּמִדְּרַבָּנַן הוּא, כֵּיוָן דְּכִתְיבָא — מִזְּהָר זְהִירֵי בֵּיהּ, דִּכְתִיב: "וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה אֶצְלוֹ צִיּוּן".

אֲבָל אֵין נֶאֱמָנִין לֹא עַל הַסְּכָכוֹת וְכוּ׳. סְכָכוֹת — דְּתָנַן: ״אֵלּוּ הֵן סְכָכוֹת — אִילָן הַמְּיֻסָּד עַל הָאָרֶץ״. פְּרָעוֹת — דְּתָנַן: ״אֲבָנִים פְּרוּעוֹת הַיּוֹצְאוֹת מִן הַגָּדֵר״.

בֵּית הַפְּרָס. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב שְׁמוּאֵל: מְנַפֵּחַ אָדָם בֵּית הַפְּרָס, וְהוֹלֵךְ.

רַב יְהוּדָה בַּר אַמֵּי מִשְׁמֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה אָמַר: בֵּית הַפְּרָס שֶׁנִּידַּשׁ טָהוֹר. וְתָנָא: הַחוֹרֵשׁ בֵּית הַקְּבָרוֹת — הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה בֵּית הַפְּרָס, וְעַד כַּמָּה הוּא עוֹשֶׂה? מִלֹּא מַעֲנָה, מֵאָה אַמָּה, בֵּית אַרְבַּעַת סְאִין. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: חָמֵשׁ.

וְלָא מְהֵימְנִי? וְהָתַנְיָא: שְׂדֵה שֶׁאָבַד בָּהּ קֶבֶר, נֶאֱמָן כּוּתִי לוֹמַר ״אֵין שָׁם קֶבֶר״.

לְפִי שֶׁאֵינוֹ מֵעִיד אֶלָּא עַל גּוּפוֹ שֶׁל קֶבֶר. אִילָן שֶׁהוּא מְיֻסָּד עַל הָאָרֶץ — נֶאֱמָן לוֹמַר ״אֵין תַּחְתָּיו קֶבֶר״, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מֵעִיד אֶלָּא עַל גּוּפוֹ שֶׁל קֶבֶר.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּמְהַלֵּךְ וּבָא עַל פָּנֵי כוּלָּהּ.

אִי הָכִי, מַאי לְמֵימְרָא? מַהוּ דִּתֵּימָא: רְצוּעָה נָפְקָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

זֶה הַכְּלָל כּוּ׳. זֶה הַכְּלָל לְאֵתוֹיֵי מַאי? לְאֵתוֹיֵי תְּחוּמִין וְיֵין נָסָךְ.

הֲדַרַן עֲלָךְ דַּם הַנִּדָּה.

דף נז:

מַתְנִי׳ **הָרוֹאָה** כֶּתֶם עַל בְּשָׂרָהּ כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוּרְפָּה — טְמֵאָה, וְשֶׁלֹּא כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוּרְפָּה — טְהוֹרָה. עַל עֲקֵבָהּ וְעַל רֹאשׁ גּוּדָלָהּ — טְמֵאָה.

עַל שׁוֹקָהּ וְעַל פַּרְסוֹתֶיהָ — מִבִּפְנִים טְמֵאָה, מִבַּחוּץ טְהוֹרָה, וְעַל הַצְּדָדִין מִכָּאן וּמִכָּאן טְהוֹרָה.

רָאֲתָה עַל חֲלוּקָהּ מִן הֶחָגוֹר וּלְמַטָּה — טְמֵאָה, מִן הֶחָגוֹר וּלְמַעְלָה — טְהוֹרָה. רָאֲתָה עַל בֵּית יָד שֶׁל חָלוּק, אִם מַגִּיעַ כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוּרְפָּה — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה.

הָיְתָה פּוֹשֶׁטְתּוֹ וּמִתְכַּסָּה בּוֹ בַּלַּיְלָה, כָּל מָקוֹם שֶׁנִּמְצָא בּוֹ כֶּתֶם — טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חוֹזֵר, וְכֵן בַּפּוּלְיוֹס.

גְּמָ׳ אָמַר שְׁמוּאֵל: בָּדְקָה קַרְקַע עוֹלָם, וְיָשְׁבָה עָלֶיהָ, וּמָצְאָה דָּם עָלֶיהָ — טְהוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר ״בִּבְשָׂרָהּ״ — עַד שֶׁתַּרְגִּישׁ בִּבְשָׂרָהּ.

הַאי ״בִּבְשָׂרָהּ״ מִיבָּעֵי לֵיהּ, שֶׁמִּטַּמְּאָה בִּפְנִים כְּבַחוּץ! אִם כֵּן, לֵימָא קְרָא ״בְּבָשָׂר״, מַאי ״בִּבְשָׂרָהּ״? שְׁמַע מִינַּהּ: עַד שֶׁתַּרְגִּישׁ בִּבְשָׂרָהּ.

וְאַכַּתִּי מִיבָּעֵי לֵיהּ ״בִּבְשָׂרָהּ״, וְלֹא בְּשָׂפִיר וְלֹא בַּחֲתִיכָה! תַּרְתֵּי שְׁמַע מִינַּהּ.

תָּא שְׁמַע: הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עוֹשָׂה צְרָכֶיהָ, וְרָאֲתָה דָּם. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִם עוֹמֶדֶת — טְמֵאָה, וְאִם יוֹשֶׁבֶת — טְהוֹרָה.

הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּאַרְגִּשָׁה — יוֹשֶׁבֶת אַמַּאי טְהוֹרָה? אֶלָּא לָאו דְּלָא אַרְגִּשָׁה, וְקָתָנֵי: עוֹמֶדֶת טְמֵאָה!

לְעוֹלָם דְּאַרְגִּשָׁה, וְאֵימוֹר "הַרְגָּשַׁת מֵי רַגְלַיִם הֲוַאי". עוֹמֶדֶת — הֲדוּר מֵי רַגְלַיִם לְמָקוֹר (וְאַיְיתִי) [וְאַיְיתוֹ] דָּם, וְיוֹשֶׁבֶת — טְהוֹרָה.

תָּא שְׁמַע: עֵד שֶׁהָיָה נָתוּן תַּחַת הַכַּר, וְנִמְצָא עָלָיו דָּם — אִם עָגוֹל טָהוֹר, וְאִם מָשׁוּךְ טָמֵא. הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּאַרְגִּישָׁה — עָגוֹל אַמַּאי טָהוֹר? אֶלָּא לָאו דְּלָא אַרְגִּישָׁה, וְקָתָנֵי: מָשׁוּךְ טָמֵא. לָא, לְעוֹלָם דְּאַרְגִּישָׁה, וְאֵימוֹר "הַרְגָּשַׁת עֵד הֲוַאי", מָשׁוּךְ — וַדַּאי מִגּוּפֵהּ אָתָא, עָגוֹל — טָהוֹר.

תָּא שְׁמַע: נִמְצָא עַל שֶׁלּוֹ — טְמֵאִין, וְחַיָּיבִין בְּקָרְבָּן. נִמְצָא עַל שֶׁלָּהּ אוֹתְיוֹם — טְמֵאִין, וְחַיָּיבִין בְּקָרְבָּן. נִמְצָא עַל שֶׁלָּהּ לְאַחַר זְמַן — טְמֵאִים מִסָּפֵק, וּפְטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן.

הֵיכִי דָּמֵי? אִי דְּאַרְגִּישָׁה, לְאַחַר זְמַן אַמַּאי פְּטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן? אֶלָּא לָאו דְּלָא אַרְגִּישָׁה, וְקָתָנֵי נִמְצָא עַל שֶׁלָּהּ אוֹתְיוֹם טְמֵאִין וְחַיָּיבִין בְּקָרְבָּן! לָא, לְעוֹלָם דְּאַרְגִּישָׁה, וְאֵימָא הַרְגָּשַׁת שַׁמָּשׁ הֲוָה.

תָּא שְׁמַע: נִמְצֵאתָ אַתָּה אוֹמֵר שִׁלְשָׁה סְפָקוֹת בָּאִשָּׁה — עַל בְּשָׂרָהּ, סָפֵק טָמֵא סָפֵק טָהוֹר — טָמֵא. עַל חֲלוּקָּהּ, סָפֵק טָמֵא סָפֵק טָהוֹר — טָהוֹר. וּבְמַגָּעוֹת וּבְהֶיסְטוֹת, הַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב. מַאי "הַלֵּךְ אַחַר הָרוֹב"? לָאו אִם רוֹב יָמֶיהָ טְמֵאִין — טְמֵאָה, וְאַף עַל גַּב דְּלָא אַרְגִּשָׁה.

לָא, אִם רוֹב יָמֶיהָ בְּהַרְגָּשָׁה חָזְיָא — טְמֵאָה, דְּאֵימוֹר אַרְגִּשָׁה וְלָאו אַדַּעְתַּהּ.

אָמַר מָר: עַל בְּשָׂרָהּ סָפֵק טָמֵא סָפֵק טָהוֹר — טָמֵא, עַל חֲלוּקָּהּ סָפֵק טָמֵא סָפֵק טָהוֹר — טָהוֹר.

הֵיכִי דָּמֵי? אִי מֵחֲגוֹר וּלְמַטָּה, עַל חֲלוּקָּהּ אַמַּאי טָהוֹר? וְהָא תְּנַן: מִן הֶחָגוּר וּלְמַטָּה טָמֵא! וְאִי מֵחֲגוֹר וּלְמַעְלָה, עַל בְּשָׂרָהּ אַמַּאי טָמֵא? וְהָתְנַן: רָאָתָה דָּם עַל בְּשָׂרָהּ שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוּרְפָּה טְהוֹרָה!

אִיבָּעֵית אֵימָא מֵחֲגוֹר וּלְמַטָּה, וְאִיבָּעֵית אֵימָא מֵחֲגוֹר וּלְמַעְלָה. אִי בָּעֵית אֵימָא מֵחֲגוֹר וּלְמַטָּה, כְּגוֹן שֶׁעָבְרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים. עַל בְּשָׂרָהּ — מִגּוּפֵהּ אָתְאֵי, דְּאִי מֵעָלְמָא אָתְאֵי — עַל חֲלוּקָּהּ מִיבְּעֵי לֵיהּ אִשְׁתְּכוֹחֵי. עַל חֲלוּקָּהּ — מֵעָלְמָא אָתָא, דְּאִי מִגּוּפֵהּ אָתָא — עַל בְּשָׂרָהּ מִיבְּעֵי לֵיהּ אִשְׁתְּכוֹחֵי.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא, מֵחֲגוֹר וּלְמַעְלָה, כְּגוֹן דְּאִזְדַּקְּרָה עַל בְּשָׂרָהּ — וַדַּאי מִגּוּפֵהּ אָתְאֵי, דְּאִי מֵעָלְמָא אָתְאֵי — עַל חֲלוּקָּהּ אִיבְּעֵי לֵיהּ אִשְׁתְּכוֹחֵי. עַל חֲלוּקָּהּ — מֵעָלְמָא אָתְאֵי, דְּאִי מִגּוּפֵהּ אָתְאֵי — עַל בְּשָׂרָהּ אִיבְּעֵי לֵיהּ אִשְׁתְּכוֹחֵי.

קָתָנֵי מִיהַת: עַל בְּשָׂרָהּ סָפֵק טָמֵא סָפֵק טָהוֹר טָמֵא, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הִרְגִּישָׁה. וְעוֹד תָּנַן: הָרוֹאֶה כֶּתֶם עַל בְּשָׂרָהּ כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוּרְפָּה טְמֵאָה, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הִרְגִּישָׁה. אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדְּפְתִּי: מוֹדֶה שְׁמוּאֵל שֶׁהִיא טְמֵאָה

דף נח.

מִדְּרַבָּנַן.

רַב אָשֵׁי אָמַר: שְׁמוּאֵל הוּא דְּאָמַר כְּרַבִּי נְחֶמְיָה, דְּתָנַן: רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה — אֵינוֹ מְקַבֵּל כְּתָמִים.

בִּשְׁלָמָא לְרַב אָשֵׁי — הַיְינוּ דְּקָאָמַר "קַרְקַע", אֶלָּא לְרַב יִרְמְיָה — מַאי אִירְיָא קַרְקַע? אֲפִילּוּ גְּלִימָא נָמֵי! לָא מִיבַּעְיָא קָאָמַר.

לָא מִיבַּעְיָא גְּלִימָא, דְּלָא מִבְּדַק שַׁפִּיר, וְאִיכָּא לְמֵימַר מֵעָלְמָא אֲתָא, אֶלָּא אֲפִילּוּ קַרְקַע דְּמִבְּדַק שַׁפִּיר, דְּאִיכָּא לְמֵימַר מִגּוּפֵהּ אָתְיָא — טָהוֹר.

עַל עֶקְבָּהּ וְעַל רֹאשׁ גּוּדְלָהּ טְמֵאָה וְכוּ'. בִּשְׁלָמָא עֶקְבָּהּ, עֲבִיד דְּנָגַע בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, אֶלָּא רֹאשׁ גּוּדְלָהּ מַאי טַעְמָא? וְכִי תֵּימָא זִימְנִין דְּנָגַע בַּעֲקֵבָהּ, וּמִי מְחַזְקִינַן טוּמְאָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם? וְהָתַנְיָא: הָיְתָה לָהּ מַכָּה בְּצַוָּארָהּ, שֶׁתּוּכַל לִתְלוֹת — תּוֹלָה, עַל כְּתֵפָהּ, שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִתְלוֹת — אֵינָהּ תּוֹלָה.

וְאֵין אוֹמְרִים "שָׁמָּא בְּיָדָהּ נִטְלַתּוּ וְהֵבִיאַתּוּ לְשָׁם"! אֶלָּא שָׁאנֵי רֹאשׁ גּוּדְלָהּ, דְּבַהֲדֵי דְּפָסְעָה עֲבִיד דְּמִתְרְמֵי.

וְלָא מְחַזְקִינַן טוּמְאָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם? וְהָתַנְיָא: נִמְצֵאת עַל קִשְׁרֵי אֲצִבְּעוֹתֶיהָ — טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁיְּדֵיהֶם עַסְקָנִיּוֹת הֵן.

מַאי טַעְמָא? לָאו מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן: בָּדְקָה בְּחַד יָדָא, וְנָגְעָה בְּאִידַּךְ יָדָא? לָא, שָׁאנֵי יָדַהּ, דְּכוּלַּהּ עֲבִידָא דְּנָגְעָה.

עַל שׁוֹקָהּ וְעַל פַּרְסוֹתֶיהָ, מִבִּפְנִים וְכוּ'. מִבִּפְנִים — עַד הֵיכָא? אָמְרִי דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי: עַד מָקוֹם חֶבָק.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: מָקוֹם חֶבָק כְּלִפְנִים אוֹ כְּלַחוּץ? תָּא שְׁמַע, דְּתָנֵי רַב קַטִּינָא: עַד מְקוֹם חֶבָק, וַחֶבָק עַצְמוֹ כְּלִפְנִים. רַב חִיָּיא בְּרֵיהּ דְּרַב אַוְיָא מַתְנֵי לַהּ בְּהֶדְיָא, אָמְרִי דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי: עַד מָקוֹם חֶבָק, וְחֶבָק עַצְמוֹ כְּלִפְנִים.

בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: "כְּשֵׁיר" מַהוּ? "כְּשׁוּרָה" מַהוּ? "טִיפִּין טִיפִּין" מַהוּ? "לְרוֹחַב יְרֵכָהּ" מַהוּ? תָּא שְׁמַע: עַל בְּשָׂרָהּ, סָפֵק טָמֵא סָפֵק טָהוֹר — טָמֵא. עַל בְּשָׂרָהּ — מַאי לָאו כִּי הַאי גַּוְונָא? לָא, דְּלָמָא דַּעֲבִיד כִּרְצוּעָה.

הַהִיא אִיתְּתָא דְּאִשְׁתְּכַח לַהּ דְּמָא בְּמַשְׁתִּיתָא, אֲתַאי לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יַנַּאי, אֲמַר לַהּ: תֵּיזִיל וְתֵיתֵי.

וְהָתַנְיָא: אֵין שׁוֹנִין בִּטְהָרוֹת! כִּי אָמְרִינַן אֵין שׁוֹנִין — לְקוּלָּא, אֲבָל לְחוּמְרָא — שׁוֹנִין.

הָיְתָה פּוֹשַׁטְתּוֹ וְכוּ'. תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסֵי: דָּבָר זֶה הוֹרֵיתִי בָּעִיר רוֹמִי לְאִיסּוּר, וּכְשֶׁבָּאתִי אֵצֶל חֲכָמִים שֶׁבַּדָּרוֹם אָמְרוּ לִי: יָפֶה הוֹרֵיתָה.

תָּנוּ רַבָּנַן: אֲרוּכָּה שֶׁלְּבִשָּׁה חֲלוּקָה שֶׁל קְצָרָה, וּקְצָרָה שֶׁלְּבְשָׁה חֲלוּקָה שֶׁל אֲרוּכָּה — אִם מַגִּיעַ כְּנֶגֶד בֵּית הַתּוּרְפָּה שֶׁל אֲרוּכָּה, שְׁתֵּיהֶן טְמֵאוֹת. וְאִם לָאו, אֲרוּכָּה טְהוֹרָה וּקְצָרָה טְמֵאָה.

תַּנְיָא אִידָךְ: בָּדְקָה חֲלוּקָה וְהִשְׁאִילַתּוּ לַחֲבֶירְתָּהּ, הִיא טְהוֹרָה וַחֲבֶירְתָּהּ תּוֹלָה בָּהּ. אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: וּלְעִנְיַן דִּינָא תְּנַן, אֲבָל לְעִנְיַן טוּמְאָה — הִיא טְהוֹרָה וַחֲבֶירְתָּהּ טְמֵאָה.

דף נח:

מַאי שְׁנָא מֵהָא דְּתַנְיָא: שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁנִּתְעַסְּקוּ בְּצִפּוֹר אֶחָד, וְאֵין בּוֹ אֶלָּא כְּסֶלַע דָּם, וְנִמְצָא כְּסֶלַע עַל זוֹ וּכְסֶלַע עַל זוֹ — שְׁתֵּיהֶן טְמֵאוֹת? שָׁאנֵי הָתָם דְּאִיכָּא סֶלַע יַתִּירָא.

תָּנוּ רַבָּנַן: לְבְשָׁה שְׁלֹשָׁה חֲלוּקוֹת הַבְּדוּקִין לָהּ, אִם יְכוֹלָה לְתְלוֹת — תּוֹלָה, וַאֲפִילּוּ בַּתַּחְתּוֹן. אֵין יְכוֹלָה לְתְלוֹת — אֵינָהּ תּוֹלָה, וַאֲפִילּוּ בָּעֶלְיוֹן.

כֵּיצַד? עִבְרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים — תּוֹלָה אֲפִילּוּ בַּתַּחְתּוֹן; לֹא עִבְרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים — אַף בָּעֶלְיוֹן אֵינָהּ תּוֹלָה.

מַתְנִי' וְתוֹלָה בְּכָל דָּבָר שֶׁהִיא יְכוֹלָה לְתְלוֹת. שָׁחֲטָה בְּהֵמָה, חַיָּה וָעוֹף, נִתְעַסְּקָה בִּכְתָמִים, אוֹ שֶׁיָּשְׁבָה בְּצַד הָעֲסוּקִין בָּהֶן, הָרְגָה מַאֲכוֹלֶת — הֲרֵי זוֹ תּוֹלָה בָּהּ.

עַד כַּמָּה תּוֹלָה? רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: עַד כִּגְרִיס שֶׁל פּוֹל, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָרְגָה. וְתוֹלָה בִּבְנָהּ אוֹ בְּבַעְלָהּ אִם יֵשׁ בָּהּ מַכָּה, וְהִיא יְכוֹלָה לְהִגָּלַע וּלְהוֹצִיא דָּם — הֲרֵי זוֹ תּוֹלָה.

מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שֶׁבָּאת לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא, אָמְרָה לוֹ: רָאִיתִי כֶּתֶם. אָמַר לָהּ: שָׁמָא מַכָּה הָיְתָה בִּיךְ? אָמְרָה לוֹ: הֵן. וְחָיְתָה, אָמַר לָהּ: שָׁמָא יְכוֹלָה לְהִגָּלַע וּלְהוֹצִיא דָּם? אָמְרָה לוֹ: הֵן. וְטִהֲרָהּ רַבִּי עֲקִיבָא.

רָאָה תַּלְמִידָיו מְסִתַּכְּלִין זֶה בָּזֶה, אָמַר לָהֶם: מָה הַדָּבָר קָשֶׁה בְּעֵינֵיכֶם? שֶׁלֹּא אָמְרוּ חֲכָמִים הַדָּבָר לְהַחְמִיר אֶלָּא לְהָקֵל, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ" — "דָּם" וְלֹא כֶּתֶם.

עַד שֶׁהוּא נָתוּן תַּחַת הַכַּר, וְנִמְצָא עָלָיו דָּם — עָגוֹל טָהוֹר, מָשׁוּךְ טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק.

גְּמָ' תְּנִינָא לְהָא דְּתָנוּ רַבָּנָן: מַעֲשֶׂה וְתָלָה רַבִּי מֵאִיר בְּקִילּוֹר, וְרַבִּי תָּלָה בְּשָׂרַף שִׁקְמָה. אוֹ שֶׁיִּשְׁבָּה. יִשְׁבָּה — אֵין, לֹא יִשְׁבָּה — לָא.

תְּנִינָא לְהָא דְּתָנוּ רַבָּנָן: עָבְרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים, סָפֵק נִיתַּז עָלֶיהָ סָפֵק לֹא נִיתַּז עָלֶיהָ — תּוֹלָה, סָפֵק עָבְרָה סָפֵק לֹא עָבְרָה — טְמֵאָה.

הָרְגָה מַאֲכוֹלֶת. הָרְגָה — אֵין, לֹא הָרְגָה — לָא. מַתְנִיתִין מַנִּי? רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הִיא, דְּתַנְיָא: הָרְגָה — תּוֹלָה, לֹא הָרְגָה — אֵינָהּ תּוֹלָה, דִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ תּוֹלָה.

אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לִדְבָרַי — אֵין קֵץ, וּלְדִבְרֵי חֲבֵרַי — אֵין סוֹף.

לִדְבָרַי אֵין קֵץ — שֶׁאֵין לְךָ אִשָּׁה שֶׁטְּהוֹרָה לְבַעְלָהּ, שֶׁאֵין לְךָ כָּל מִטָּה וּמִטָּה שֶׁאֵין בָּהּ כַּמָּה טִיפֵּי דַּם מַאֲכוֹלֶת.

לְדִבְרֵי חֲבֵרַי אֵין סוֹף — שֶׁאֵין לְךָ אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ טְהוֹרָה לְבַעְלָהּ, שֶׁאֵין לְךָ כָּל סָדִין וְסָדִין שֶׁאֵין בּוֹ כַּמָּה טִיפֵּי דָּם.

אֲבָל נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס מִדְּבָרַי וּמִדִּבְרֵיהֶם, שֶׁהָיָה אוֹמֵר: עַד כַּמָּה הִיא תּוֹלָה? עַד כִּגְרִיס שֶׁל פּוֹל. וְלִדְבָרָיו אָנוּ מוֹדִים. וּלְרַבָּנָן דְּאָמְרִי תּוֹלָה, עַד כַּמָּה? אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: תּוֹלָה בְּפִשְׁפֵּשׁ, וְעַד כְּתוֹרְמוֹס.

תָּנוּ רַבָּנָן: פִּשְׁפֵּשׁ זֶה, אָרְכּוֹ כָּרְחָבוֹ, וְטַעְמוֹ כְּרֵיחוֹ. בְּרִית כְּרוּתָה לוֹ, שֶׁכָּל הַמּוֹלְלוֹ מֵרִיחַ בּוֹ. אָרְכּוֹ כָּרְחָבוֹ — לְעִנְיַן כְּתָמִים;

טַעְמוֹ כְּרֵיחוֹ — לְעִנְיַן תְּרוּמָה. דִּתְנַן: אוֹ שֶׁטָּעַם טַעַם פִּשְׁפֵּשׁ בְּפִיו, הֲרֵי זֶה יִפְלוֹט. מְנָא יָדַע? טַעְמוֹ כְּרֵיחוֹ. וְאַכַּתִּי מְנָא יָדַע? בְּרִית כְּרוּתָה לוֹ, שֶׁכָּל הַמּוֹלְלוֹ מֵרִיחַ בּוֹ.

אָמַר רַב אַשִׁי: עִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חֲזִירִים, אֵין חוֹשְׁשִׁין לִכְתָמִים. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: וְהָא דְּרוֹקְרֶת כְּעִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חֲזִירִים דְּמָיָא.

עַד כַּמָּה הִיא תּוֹלָה וְכוּ'. אָמַר רַב הוּנָא: כִּגְרִיס — אֵינָהּ תּוֹלָה, פָּחוֹת מִכִּגְרִיס — תּוֹלָה, וְרַב חִסְדָּא אָמַר: כִּגְרִיס — תּוֹלָה, יָתֵר מִכִּגְרִיס — אֵינָהּ תּוֹלָה.

לֵימָא, בְּעַד וְעַד בִּכְלָל קָא מִיפַּלְגִי, דְּרַב הוּנָא סָבַר: עַד וְלֹא עַד בִּכְלָל, וְרַב חִסְדָּא סָבַר: עַד וְעַד בִּכְלָל?

אָמַר לְךָ רַב הוּנָא: אֵיכָא עַד וְעַד בִּכְלָל, וְאֵיכָא עַד וְלֹא עַד בִּכְלָל, וְהָכָא לְחוּמְרָא, וְהָכָא לְחוּמְרָא.

וְרַב חִסְדָּא אָמַר לָךְ: בְּעָלְמָא אֵימָא לָךְ לְחוּמְרָא אָמְרִינַן, לְקוּלָּא לָא אָמְרִינַן. וְהָכָא כִּדְרַבִּי אֲבָהוּ, דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: כָּל שְׁעוּרֵי חֲכָמִים לְהַחְמִיר, חוּץ מִכִּגְרִיס שֶׁל כְּתָמִים לְהָקֵל.

אִיכָּא דְּאָמְרִי לַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא בְּאַפֵּי נַפְשַׁהּ: רַב הוּנָא אָמַר — כִּגְרִיס כְּיָתֵר מִכִּגְרִיס, וְרַב חִסְדָּא אָמַר — כִּגְרִיס כְּפָחוֹת מִכִּגְרִיס, וְקָמִיפַּלְגִי בְּ"עַד וְעַד" דְּהָכָא, כִּדְאָמְרִינַן. מֵיתִיבִי:

דף נט.

הָיוּ עָלֶיהָ טִיפֵּי דָמִים לְמַטָּה וְטִיפֵּי דָמִים לְמַעְלָה — תּוֹלָה בְּעֶלְיוֹן עַד כִּגְרִיס. מַאי לָאו כִּגְרִיס מִלְּמַטָּה? לָא, כִּגְרִיס מִלְּמַעְלָה.

אִיתְּמַר: נִמְצָא עָלֶיהָ כִּגְרִיס וְעוֹד, וְאוֹתוֹ עוֹד רְצוּפָה בּוֹ מַאֲכוֹלֶת. רַבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר: טְמֵאָה, רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר: טְהוֹרָה. רַבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר טְמֵאָה — כִּי תָּלְיָא בְּכִגְרִיס, בְּכִגְרִיס וְעוֹד לָא תָּלְיָא.

רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר: טְהוֹרָה, הָנֵי מִילֵּי — הֵיכָא דְּלֹא רְצוּפָה בּוֹ מַאֲכוֹלֶת, אֲבָל הֵיכָא דִּרְצוּפָה בּוֹ מַאֲכוֹלֶת — מוֹכְחָא מִילְּתָא דְּהַאי וְעוֹד דַּם מַאֲכוֹלֶת הוּא, פָּשׁ לֵיהּ כִּגְרִיס, כִּיוָן דִּבְעָלְמָא תָּלְיָא — הָכָא נָמֵי תָּלְיָא.

בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: נִתְעַסְּקָה בְּכִגְרִיס, וְנִמְצָא עָלֶיהָ בְּכִגְרִיס וְעוֹד, מַהוּ? תִּבְעֵי לְרַבִּי חֲנִינָא, תִּבְעֵי לְרַבִּי יַנַּאי.

תִּבְּעֵי לְרַבִּי חֲנִינָא: עַד כָּאן לֹא קָאָמַר רַבִּי חֲנִינָא הָתָם "טְמֵאָה" אֶלָּא דְּלֹא נִתְעַסְּקָה, אֲבָל הָכָא דְּנִתְעַסְּקָה — תָּלְיָא? אוֹ דִלְמָא, אֲפִילּוּ לְרַבִּי יַנַּאי דְּאָמַר "טְהוֹרָה" — הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דִּרְצוּפָה בּוֹ מַאֲכוֹלֶת, אֲבָל הֵיכָא דְּאֵין רְצוּפָה בּוֹ מַאֲכוֹלֶת — לֹא תָּלְיָא?

תָּא שְׁמַע: נִתְעַסְּקָה בֶּאֱדוֹם — אֵין תּוֹלָה בָּהּ שָׁחוֹר, בְּמוּעָט — אֵין תּוֹלָה בּוֹ מְרוּבֶּה. הֵיכִי דָּמֵי? לָאו כִּי הַאי גַּוְונָא?!

לָא, כְּגוֹן דְּנִתְעַסְּקָה בְּכִגְרִיס, וְנִמְצָא עָלֶיהָ שְׁנֵי גְּרִיסִין וְעוֹד. אִי הָכִי, מַאי לְמֵימְרָא?

מַהוּ דְּתֵימָא: שְׁקוֹל כִּגְרִיס (צִפּוֹר), שְׁדִי בֵּי מִצְעֵי; זִיל הָכָא — לֵיכָּא שִׁיעוּרָא, זִיל הָכָא — לֵיכָּא שִׁיעוּרָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

אָמַר רָבָא: נִמְצָא עָלֶיהָ מִין אֶחָד — תּוֹלָה בּוֹ כַּמָּה מִינִין. מֵיתִיבִי: נִתְעַסְּקָה בְּאָדוֹם — אֵין תּוֹלָה בּוֹ שָׁחוֹר! נִתְעַסְּקָה שָׁאנֵי.

אִיכָּא דְּאָמְרִי, אָמַר רָבָא: נִתְעַסְּקָה בְּמִין אֶחָד — תּוֹלָה בּוֹ כַּמָּה מִינִין. מֵיתִיבִי: נִתְעַסְּקָה בְּאָדוֹם — אֵין תּוֹלָה בּוֹ שָׁחוֹר! כִּי קָאָמַר רָבָא, דְּאִתְעַסְּקָה בְּתַרְנְגוֹלֶת דְּאִית בַּהּ כַּמָּה מִינֵי דָּמָא.

מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה [וכו׳]. וְהָתַנְיָא: לֹא אָמְרוּ חֲכָמִים אֶת הַדָּבָר לְהָקֵל אֶלָּא לְהַחְמִיר!

אָמַר רָבִינָא: לֹא לְהָקֵל עַל דִּבְרֵי תּוֹרָה, אֶלָּא לְהַחְמִיר עַל דִּבְרֵי תּוֹרָה, וּכְתָמִים עַצְמָן דְּרַבָּנַן.

עַד שֶׁהוּא נָתוּן, אִיבַּעְיָא לְהוּ: מִי פְּלִיגִי רַבָּנַן עָלַיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק, אוֹ לָא?

תָּא שְׁמַע: כֻּתָּם אָרוֹךְ — מִצְטָרֵף, טִפִּין טִפִּין — אֵין מִצְטָרְפִין. מַנִּי? אִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק — לְמָה לִי צֵירוּף? הָאָמַר "מָשׁוּךְ כֹּל שֶׁהוּא טָמֵא"!
אֶלָּא לָאו רַבָּנַן, שְׁמַע מִינַּהּ פְּלִיגִי? לָא, לְעוֹלָם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק, וְכִי אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק — בְּעֵד, אֲבָל בְּכֻתָּם — לָא.
תָּא שְׁמַע, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק. הֲלָכָה — מִכְּלָל דִּפְלִיגִי, שְׁמַע מִינַּהּ.

הֲדַרַן עֲלָךְ הָרוֹאֶה כֶּתֶם.

דף נט:

מַתְנִי' **הָאִשָּׁה** שֶׁהִיא עוֹשָׂה צָרְכֶיהָ וְרָאֲתָה דָּם, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אִם עוֹמֶדֶת — טְמֵאָה, וְאִם יוֹשֶׁבֶת — טְהוֹרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְהוֹרָה.
אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁעָשׂוּ צָרְכֵיהֶן לְתוֹךְ הַסֵּפֶל, וְנִמְצָא דָּם עַל הַמַּיִם — רַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַמֵּא, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הָאִישׁ לְהוֹצִיא דָּם, אֶלָּא שֶׁחֻזְקַת דָּמִים מִן הָאִשָּׁה.
גְּמָ' מַאי שְׁנָא עוֹמֶדֶת, דְּאָמְרִינַן: מֵי רַגְלַיִם הֲדוּר לְמָקוֹר וְאַיְיתִי דָּם? יוֹשֶׁבֶת נָמֵי נֵימָא: מֵי רַגְלַיִם הֲדוּר לְמָקוֹר וְאַיְיתִי דָּם!
אָמַר שְׁמוּאֵל: בִּמְזַנֶּקֶת. מְזַנֶּקֶת נָמֵי, דִּלְמָא בָּתַר דְּתַמּוּ מַיָּא אֲתָא דָּם?
אָמַר רַבִּי אַבָּא: בְּיוֹשֶׁבֶת עַל שִׂפַּת הַסֵּפֶל, וּמְזַנֶּקֶת בְּתוֹךְ הַסֵּפֶל, וְנִמְצָא דָּם בְּתוֹךְ הַסֵּפֶל, דְּאִם אִיתָא דְּבָתַר דְּתַמּוּ מַיָּא אֲתָא — עַל שִׂפַּת הַסֵּפֶל אִיבְּעִי לֵיהּ לְאִשְׁתְּכוֹחֵי.
אָמַר שְׁמוּאֵל, וְאָמְרִי לַהּ אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי, וְכֵן אוֹרִי לֵיהּ רַבִּי אַבָּא לְקָלָא הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי.
אִישׁ וְאִשָּׁה [וְכוּ']. אִיבַּעְיָא לְהוּ: אִישׁ וְאִשָּׁה עוֹמְדִין, מָה לִי אָמַר רַבִּי מֵאִיר?
כִּי אָמַר רַבִּי מֵאִיר בְּחַד סְפֵקָא, אֲבָל בִּסְפֵק סְפֵקָא לָא מְטַמֵּא, אוֹ דִלְמָא לָא שְׁנָא?
אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: הִיא הִיא. מִמַּאי? מִדְּלָא קָתָנֵי "רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֲרִין".
אִי הָכִי, הַשְׁתָּא רַבִּי מֵאִיר בִּסְפֵק סְפֵקָא מְטַמֵּא, בְּחַד סְפֵקָא מִיבַּעְיָא? לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דְּרַבִּי יוֹסֵי, דַּאֲפִילּוּ בְּחַד סְפֵקָא מְטַהֵר.
וְאַדְּמִיפַּלְגִי בְּחַד סָפֵק, לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דְּרַבִּי יוֹסֵי, לִיפְלְגוּ בִּסְפֵק סְפֵקָא, לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דְּרַבִּי מֵאִיר! כֹּחַ דְּהֵיתֵּרָא עָדִיף לֵיהּ.
וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כִּי קָאָמַר רַבִּי מֵאִיר בְּחַד סְפֵקָא, אֲבָל בִּסְפֵק סְפֵקָא לָא אָמַר. אִם כֵּן, לֵיתָנֵי "רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֲרִין"! אֵין הָכִי נָמֵי, וְאַיְידֵי דְּסָלֵיק מֵרַבִּי יוֹסֵי — פָּתַח בְּדִרְבִּי יוֹסֵי.

וְרַבִּי יוֹסֵי בְּחַד סְפֵקָא מְטַהֵר, בִּסְפֵק סְפֵקָא מִיבַּעְיָא? מַהוּ דְּתֵימָא: הָנֵי מִילֵּי דִּיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה לָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁעָשׂוּ צָרְכֵיהֶן לְתוֹךְ הַסֵּפֶל, וְנִמְצָא דָּם עַל הַמַּיִם — רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַהֲרִין, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַמֵּא.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: אִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת, מָה לִי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן? כִּי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּעוֹמֶדֶת, דְּדְחִיק לַהּ עָלְמָא, אֲבָל יוֹשֶׁבֶת — לָא, אוֹ דִּלְמָא לָא שְׁנָא?

תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: יוֹשֶׁבֶת — תּוֹלָה, עוֹמֶדֶת — אֵינָהּ תּוֹלָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ — תּוֹלָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ — אֵינָהּ תּוֹלָה.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: אִישׁ וְאִשָּׁה יוֹשְׁבִין, מָה לִי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן? כִּי אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן — עוֹמֶדֶת דְּדְחִיק לַהּ עָלְמָא, וְיוֹשֶׁבֶת דְּחַד סָפֵק, אֲבָל בִּסְפֵק סְפֵקָא — לָא אָמַר, אוֹ דִּלְמָא לָא שְׁנָא?

תָּא שְׁמַע: כֵּיוָן דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן "חֶזְקַת דָּמִים מִן הָאִשָּׁה" — לָא שְׁנָא עוֹמְדִין וְלָא שְׁנָא יוֹשְׁבִין.

מַתְנִי' הִשְׁאִילָה חֲלוּקָּהּ לְנָכְרִית אוֹ לְנִדָּה — הֲרֵי זוֹ תּוֹלָה בָּהּ.

שָׁלֹשׁ נָשִׁים שֶׁלָּבְשׁוּ חָלוּק אֶחָד, אוֹ שֶׁיָּשְׁבוּ עַל סַפְסָל אֶחָד, וְנִמְצָא עָלָיו דָּם — כּוּלָּן טְמֵאוֹת.

יָשְׁבוּ עַל סַפְסָל שֶׁל אֶבֶן אוֹ עַל הָאִיצְטְבָא שֶׁל מֶרְחָץ — רַבִּי נְחֶמְיָה מְטַהֵר. שֶׁהָיָה רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה — אֵינוֹ מְקַבֵּל כְּתָמִים.

גְּמָ' אָמַר רַב: בְּנָכְרִית

דף ס.

הָרוֹאָה.

מַמַּאי? דּוּמְיָא דְּנִדָּה: מָה נִדָּה דְּקַחֲזָיָא, אַף נָכְרִית דְּקָא חָזְיָא.

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: כִּי נַיֵּים וְשָׁכֵיב רַב אַמְרַהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא. דְּתַנְיָא: תּוֹלָה בְּנָכְרִית. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּנָכְרִית הָרְאוּיָה לִרְאוֹת. וַאֲפִילּוּ רַבִּי מֵאִיר לָא קָאָמַר אֶלָּא בִּרְאוּיָה לִרְאוֹת, אֲבָל רוֹאָה — לָא אִיצְטְרִיךְ.

אָמַר רָבָא: וְתִסְבְּרָא רַבִּי מֵאִיר לְחוּמְרָא? רַבִּי מֵאִיר לְקוּלָּא!

דְּתַנְיָא: אֵינָהּ תּוֹלָה בְּנָכְרִית, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: תּוֹלָה. וְאֶלָּא קַשְׁיָא הָךְ! תָּרֵיץ הָכִי: וְהִיא שֶׁרוֹאָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בִּרְאוּיָה לִרְאוֹת, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ רוֹאָה.

תָּנוּ רַבָּנָן: תּוֹלָה בְּשׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם, בַּשֵּׁנִי שֶׁלָּהּ.

וּבְסוֹפֶרֶת שִׁבְעָה שֶׁלֹּא טָבְלָה, לְפִיכָךְ הִיא מְתוּקֶנֶת וַחֲבֶרְתָּהּ מְקוּלְקֶלֶת, דִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רַבִּי אוֹמֵר: אֵינָהּ תּוֹלָה, לְפִיכָךְ שְׁתֵּיהֶן מְקוּלְקָלוֹת.

וְשָׁוִין, שֶׁתּוֹלָה בְּשׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם, בָּרִאשׁוֹן שֶׁלָּהּ.

וּבְיוֹשֶׁבֶת עַל דַּם טוֹהַר, וּבִבְתוּלָה שֶׁדָּמֶיהָ טְהוֹרִין.

"לְפִיכָךְ" דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל — לְמָה לִי? מִשּׁוּם דְּרַבִּי.

"לְפִיכָךְ" דְּרַבִּי — לְמָה לִי? מַהוּ דְּתֵימָא: הָהִיא דְּאִשְׁתְּכַח כֶּתֶם גַּבַּהּ — תִּתְקַלְקַל, אִידַּךְ — לֹא תִּתְקַלְקַל; קָמַשְׁמַע לַן.

אָמַר רַב חִסְדָּא: טָמֵא וְטָהוֹר שֶׁהָלְכוּ בִּשְׁנֵי שְׁבִילִין, אֶחָד טָהוֹר וְאֶחָד טָמֵא — בָּאנוּ לְמַחְלוֹקֶת רַבִּי וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

מַתְקֵיף לַהּ רַב אַדָּא: עַד כָּאן לָא קָאָמַר רַבִּי הָתָם, אֶלָּא דְּתַרְוַיְיהוּ כִּי הֲדָדֵי נִינְהוּ, הָכָא מַאי נָפְקָא לַן מִינַּהּ?

וְרַב חִסְדָּא, סוֹף סוֹף אִיהִי טְבִילָה בָּעֲיָא.

אִיתְמַר, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא: טָמֵא וְטָהוֹר, וַאֲפִילּוּ טָהוֹר וְתָלוּי, שֶׁהָלְכוּ בִּשְׁנֵי שְׁבִילִין, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר — תּוֹלָה טָמֵא בְּתָלוּי וְטָהוֹר בְּטָהוֹר, לְדִבְרֵי הַכֹּל.

בְּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יוֹחָנָן מֵרַבִּי יְהוּדָה בַּר לֵיוַאי: מַהוּ לִתְלוֹת כֶּתֶם בְּכֶתֶם? אַלִּיבָּא דְּרַבִּי — לָא תִּבְעֵי לָךְ.

הַשְׁתָּא, וּמָה הָתָם דְּקָא חָזְיָא מִגּוּפָהּ, אָמְרַתְּ אֵינָהּ תּוֹלָה, הָכָא דְּמַעֲלְמָא קָא אָתֵי — לֹא כָּל שֶׁכֵּן?

כִּי תִּבְעֵי לָךְ אַלִּיבָּא דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, הָתָם הוּא דְּקָא חָזְיָא מִגּוּפָהּ — תָּלְיָא, הָכָא דְּמַעֲלְמָא קָאָתֵי — לָא תָּלְיָא, אוֹ דִלְמָא לָא שְׁנָא.

אָמַר לֵיהּ: אֵין תּוֹלִין. מָה טַעַם? לְפִי שֶׁאֵין תּוֹלִין.

אֵיתִיבֵיהּ: אֵין תּוֹלִין כֶּתֶם בְּכֶתֶם, הִשְׁאִילָהּ חֲלוּקָּה לְנָכְרִית אוֹ לְיוֹשֶׁבֶת עַל הַכֶּתֶם — הֲרֵי זוֹ תּוֹלָה בָּהּ.

הָא גּוּפָהּ קַשְׁיָא: רִישָׁא אָמְרַתְּ אֵין תּוֹלִין, סֵיפָא אָמְרַתְּ תּוֹלִין! הָא לָא קַשְׁיָא — הָא רַבִּי, וְהָא רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

אִיכָּא דְּאָמְרִי: הָא וְהָא רַבִּי — הָא בָּרִאשׁוֹן שֶׁלָּהּ, הָא בַּשֵּׁנִי שֶׁלָּהּ.

רַב אָשֵׁי אָמַר: הָא וְהָא רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל — וְלָא קַשְׁיָא,

דף ס:

כָּאן לְמַפְרֵעַ, כָּאן לְהַבָּא.

מִכָּל מָקוֹם קַשְׁיָא! אָמַר רָבִינָא: לָא קַשְׁיָא, הָכִי קָאָמַר: הִשְׁאִילָה חֲלוּקָּה לְנָכְרִית — בַּעֲלַת כֶּתֶם הֲרֵי זוֹ תּוֹלָה בָּהּ.

וְהָא "אוֹ לְיוֹשֶׁבֶת עַל הַכֶּתֶם" קָתָנֵי! הָכִי קָאָמַר: אוֹ לְיוֹשֶׁבֶת עַל דַּם טוֹהַר — בַּעֲלַת כֶּתֶם תּוֹלָה בָּהּ.

שָׁלֹשׁ שֶׁלָּבְשׁוּ כּוּ'. שֶׁהָיָה רַבִּי נְחֶמְיָה כּוּ'. אָמַר רַב מַתְנָה: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי נְחֶמְיָה? דִּכְתִיב "וְנִקְּתָה לָאָרֶץ תִּשֵּׁב" — כֵּיוָן שֶׁיִּשְׁבָה לָאָרֶץ — נִקְּתָה.

אָמַר רַב הוּנָא, אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: מְטַהֵר הָיָה רַבִּי נְחֶמְיָה אֲפִילּוּ בַּאֲחוֹרֵי כְּלִי חֶרֶס. פְּשִׁיטָא! מַהוּ דְּתֵימָא: לִיגְזוֹר גַּבּוֹ אַטּוּ תּוֹכוֹ, קָא מַשְׁמַע לַן.

אָמַר אַבָּיֵי: מְטַהֵר הָיָה רַבִּי נְחֶמְיָה בְּמַטְלָנִיּוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ, דְּלָא חָזְיֵין לָא לַעֲנִיִּים וְלֹא לַעֲשִׁירִים.

דָּרַשׁ רַב חִיָּיא בַּר רַב מַתְנָה מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב: הֲלָכָה כְּרַבִּי נְחֶמְיָה. אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן: אַבָּא תְּנִי מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי חֲכָמִים וְטִמְּאוּם, וְאַתְּ אָמְרַתְּ הֲלָכָה כְּרַבִּי נְחֶמְיָה?

מַאי הִיא? דְּתָנְיָא: שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁהָיוּ טוֹחֲנוֹת בְּרֵחַיִם שֶׁל יָד, וְנִמְצָא דָּם תַּחַת הַפְּנִימִית — שְׁתֵּיהֶן טְמֵאוֹת, תַּחַת הַחִיצוֹנָה — הַחִיצוֹנָה טְמֵאָה וְהַפְּנִימִית טְהוֹרָה, בֵּינָתַיִם — שְׁתֵּיהֶן טְמֵאוֹת.

הָיָה מַעֲשֶׂה וְנִמְצָא דָּם עַל שְׁפָתָהּ שֶׁל אַמְבָּטִי, וְעַל עֶלָּה שֶׁל זַיִת בְּשָׁעָה שֶׁמַּסִּיקוֹת אֶת הַתַּנּוּר, וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי חֲכָמִים וְטִמְּאוּם.

תַּנָּאֵי הִיא, דְּתַנְיָא: רַבִּי יַעֲקֹב מְטַמֵּא, וְרַבִּי נְחֶמְיָה מְטַהֵר, וְהוֹרוּ חֲכָמִים כְּרַבִּי נְחֶמְיָה.

מַתְנִי' שָׁלֹשׁ נָשִׁים שֶׁהָיוּ יְשֵׁנוֹת בְּמִטָּה אַחַת, וְנִמְצָא דָּם תַּחַת אַחַת מֵהֶן — כּוּלָּן טְמֵאוֹת. בְּדָקָה אַחַת מֵהֶן וְנִמְצֵאת טְמֵאָה — הִיא טְמֵאָה, וּשְׁתֵּיהֶן טְהוֹרוֹת. וְתוֹלוֹת זוֹ בָּזוֹ, וְאִם לֹא הָיוּ רְאוּיוֹת לְרָאוֹת — רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ הֵן רְאוּיוֹת.

גְּמ' אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: וְהוּא שֶׁבְּדָקָה עַצְמָהּ בְּ"שִׁיעוּר וָסֶת".

סָבַר לַהּ כְּבַר פְּדָא, דְּאָמַר: כֹּל שֶׁבַּעְלָהּ בְּחַטָּאת — טָהֳרוֹתֶיהָ טְמֵאוֹת.

בַּעְלָהּ בְּאָשָׁם תָּלוּי — טָהֳרוֹתֶיהָ תְּלוּיוֹת, בַּעְלָהּ פָּטוּר — טָהֳרוֹתֶיהָ טְהוֹרוֹת.

וְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא אָמַר: אֲפִילּוּ בַּעְלָהּ בְּחַטָּאת — טָהֳרוֹתֶיהָ תְּלוּיוֹת.

בִּשְׁלָמָא הָתָם, אֵימַר שַׁמָּשׁ עַכְּבֵיהּ לְדָם, [וְאָבַל] הָכָא, אִם אִיתַּהּ (דְּהָווֹי) [דַּהֲוָה] דָּם, מַאן עַכְּבֵיהּ?

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: מָשָׁל דְּרַבִּי אוֹשַׁעְיָא, לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה? לְיֶלֶד וְזָקֵן שֶׁהָיוּ מְהַלְּכִין בַּדֶּרֶךְ, כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ בַּדֶּרֶךְ — יֶלֶד שׁוֹהֶא לְבֹא, נִכְנְסוּ לָעִיר — יֶלֶד מְמַהֵר לָבֹא. וְאָמַר אַבָּיֵי: מָשָׁל

דְּרַבִּי אוֹשַׁעְיָא, לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה? לְאָדָם שֶׁנּוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן, כָּל זְמַן שֶׁאֶצְבַּע בָּעַיִן — דִּמְעָה שׁוֹהָא לָבֹא, נָטַל הָאֶצְבַּע — דִּמְעָה מְמַהֶרֶת לָבֹא.
וְתוֹלוֹת זוֹ בָּזוֹ. תָּנוּ רַבָּנָן: כֵּיצַד תּוֹלוֹת זוֹ בָּזוֹ? עוּבָּרָה וְשֶׁאֵינָהּ עוּבָּרָה — תּוֹלָה עוּבָּרָה בְּשֶׁאֵינָהּ עוּבָּרָה.
מְנִיקָה וְשֶׁאֵינָהּ מְנִיקָה — תּוֹלָה מְנִיקָה בְּשֶׁאֵינָהּ מְנִיקָה. זְקֵנָה וְשֶׁאֵינָהּ זְקֵנָה — תּוֹלָה זְקֵנָה בְּשֶׁאֵינָהּ זְקֵנָה. בְּתוּלָה וְשֶׁאֵינָהּ בְּתוּלָה — תּוֹלָה בְּתוּלָה בְּשֶׁאֵינָהּ בְּתוּלָה.
הָיוּ שְׁתֵּיהֶן עוּבָּרוֹת, שְׁתֵּיהֶן מְנִיקוֹת, שְׁתֵּיהֶן זְקֵנוֹת, שְׁתֵּיהֶן בְּתוּלוֹת — זוֹ הִיא שֶׁשָּׁנִינוּ: לֹא הָיוּ רְאוּיוֹת לִרְאוֹת — רוֹאִין

דף סא.

כְּאִילּוּ הֵן רְאוּיוֹת.
מַתְנִי' שְׁלֹשׁ נָשִׁים שָׁהֲיוּ יְשֵׁנוֹת בְּמִטָּה אַחַת, וְנִמְצָא דָּם תַּחַת הָאֶמְצָעִית — כּוּלָּן טְמֵאוֹת. תַּחַת הַפְּנִימִית — שְׁתַּיִם הַפְּנִימִיּוֹת טְמֵאוֹת, וְהַחִיצוֹנָה טְהוֹרָה. תַּחַת הַחִיצוֹנָה — שְׁתַּיִם הַחִיצוֹנוֹת טְמֵאוֹת, וְהַפְּנִימִית טְהוֹרָה.
אֵימָתַי? בְּזְמַן שֶׁעָבְרוּ דֶּרֶךְ מַרְגְּלוֹת הַמִּטָּה, אֲבָל אִם עָבְרוּ דֶּרֶךְ עָלֶיהָ — כּוּלָּן טְמֵאוֹת. בָּדְקָה אַחַת מֵהֶן וְנִמְצֵאת טְהוֹרָה — הִיא טְהוֹרָה, וּשְׁתַּיִם טְמֵאוֹת. בָּדְקוּ שְׁתַּיִם וּמָצְאוּ טְהוֹרוֹת — הֵן טְהוֹרוֹת, וּשְׁלִישִׁית טְמֵאָה. שְׁלָשְׁתָּן וּמָצְאוּ טְהוֹרוֹת — כּוּלָּן טְמֵאוֹת.
לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה? לְגַל טָמֵא שֶׁנִּתְעָרֵב בֵּין שְׁנֵי גַּלִּים טְהוֹרִים, וּבָדְקוּ אֶחָד מֵהֶן וּמָצְאוּ טָהוֹר — הוּא טָהוֹר, וּשְׁנַיִם טְמֵאִים. שְׁנַיִם וּמָצְאוּ טְהוֹרִין — הֵם טְהוֹרִין, וּשְׁלִישִׁי טָמֵא. שְׁלָשְׁתָּן, וּמָצְאוּ טְהוֹרִין — כּוּלָּן טְמֵאִים, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. שֶׁרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל דָּבָר שֶׁהוּא בְּחֶזְקַת טוּמְאָה — לְעוֹלָם הוּא בְּטוּמְאָתוֹ, עַד שֶׁיְּוַדַּע לְךָ טוּמְאָה הֵיכָן הִיא.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בּוֹדֵק עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְסֶלַע אוֹ לִבְתוּלָה.
גְּמָ' מַאי שְׁנָא רֵישָׁא דְּלָא מְפַלֵּיג, וּמַאי שְׁנָא סֵיפָא דְּקָמְפַלֵּיג? אָמַר רַבִּי אַמֵּי: בְּמִשּׁוּלָּבוֹת. בָּדְקָה אַחַת [וְכוּ']. לְמָה לִיהּ לְמִתְנֵי "לְמָה זֶּה דּוֹמֶה"?
הָכִי קָאָמַר לְהוּ רַבִּי מֵאִיר לְרַבָּנַן: מַאי שְׁנָא בְּדָם דְּלָא פְּלִיגִיתוּ, וּמַאי שְׁנָא בְּגַל דְּפְלִיגִיתוּ? וְרַבָּנַן, בְּשְׁלָמָא הָתָם — אֵימָא עוֹרֵב נְטָלָהּ, אֶלָּא הָכָא — הַאי דָּם מֵהֵיכָא אָתָא?
תָּנְיָא, אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מַעֲשֶׂה בְּשִׁקְמָה שֶׁל כְּפַר סָבָא, שֶׁהָיוּ מַחֲזִיקִין בָּהּ טוּמְאָה, וּבָדְקוּ וְלֹא מָצְאוּ. לְיָמִים נִשְׁבָּה בּוֹ הָרוּחַ וַעֲקָרַתּוּ, וְנִמְצָא גּוּלְגֹּלֶת שֶׁל מֵת תְּחוּבָה לוֹ בְּעִיקָּרוֹ. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? אֵימַר לֹא בָּדְקוּ כָּל צָרְכּוֹ.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַעֲשֶׂה בְּמָעָרָה שֶׁל שִׁיחִין, שֶׁהָיוּ מַחֲזִיקִין בָּהּ טוּמְאָה, וּבָדְקוּ עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְקַרְקַע שֶׁהָיְתָה חֲלָקָה כְּצִפּוֹרֶן, וְלֹא מָצְאוּ. לְיָמִים נִכְנְסוּ בָּהּ פּוֹעֲלִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים, וְנִתְּזוּ בְּקַרְדּוּמוֹתֵיהֶן, וּמָצְאוּ מַכְתֶּשֶׁת מְלֵאָה עֲצָמוֹת. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? אֵימַר לֹא בָּדְקוּ כָּל צָרְכּוֹ.

תַּנְיָא, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: מַעֲשֶׂה בְּסֶלַע בֵּית חוֹרוֹן, שֶׁהָיוּ מַחֲזִיקִין בָּהּ טוּמְאָה, וְלֹא יָכְלוּ חֲכָמִים לִבְדּוֹק מִפְּנֵי שֶׁהָיְתָה מְרוּבָּה. וְהָיָה שָׁם זָקֵן אֶחָד, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא שְׁמוֹ. אָמַר לָהֶן: הָבִיאוּ לִי סְדִינִים! הֵבִיאוּ לוֹ סְדִינִים, וּשְׂרָאָן בְּמַיִם, וּפְרָסָן עֲלֵיהֶם. מְקוֹם טָהֳרָה — יָבֵשׁ, מְקוֹם טוּמְאָה — לַח, וּבָדְקוּ וּמָצְאוּ בּוֹר גָּדוֹל מָלֵא עֲצָמוֹת.

תָּנָא: הוּא הַבּוֹר שֶׁמִּילֵּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה חֲלָלִים, דִּכְתִיב: ”וְהַבּוֹר אֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ שָׁם יִשְׁמָעֵאל אֵת כָּל פִּגְרֵי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִכָּה בְּיַד גְּדַלְיָהוּ“.

וְכִי גְּדַלְיָה הָרָגָן? וַהֲלֹא יִשְׁמָעֵאל הָרָגָן! אֶלָּא מִתּוֹךְ שֶׁהָיָה לוֹ לְחוּשׁ לַעֲצַת יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ, וְלֹא חַשׁ — מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִילּוּ הָרָגָן.

אָמַר רָבָא: הַאי לִישָׁנָא בִּישָׁא, אַף עַל פִּי דְּלִקַבּוֹלֵי לָא מִבְּעֵי — מֵיחַשׁ לֵיהּ מִבְּעֵי.

הָנְהוּ בְּנֵי גָּלִילָא דִּנְפַק עֲלַיְיהוּ קָלָא דִּקְטוֹל נַפְשָׁא, אֲתוֹ לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי טַרְפוֹן, אֲמַרוּ לֵיהּ: לַטְמְרִינַן מָר! אֲמַר לְהוּ: הֵיכִי נֵעֲבֵיד? אִי לָא אַטְמְרִינְכוּ — חָזוּ יָתַיְיכוּ, אַטְמְרִינְכוּ — הָא אֲמוּר רַבָּנַן: הַאי לִישָׁנָא בִּישָׁא, אַף עַל גַּב דְּלִקַבּוֹלֵי לָא מִבְּעֵי — מֵיחַשׁ לֵיהּ מִבְּעֵי. זִילוּ אַתּוּן, טַמְּרוּ נַפְשַׁיְיכוּ.

”וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אַל תִּירָא“ — מִכְּדֵי סִיחוֹן וְעוֹג אַחֵי הֲווֹ, דְּאָמַר מָר: סִיחוֹן וְעוֹג בְּנֵי אֲחִיָּה בַּר שַׁמְחֲזַאי הֲווֹ, מַאי שְׁנָא מֵעוֹג דְּקָמְסְתְּפֵי, וּמַאי שְׁנָא מִסִּיחוֹן דְּלָא קָמְסְתְּפֵי?

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי: מִתְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק אַתָּה יוֹדֵעַ מָה הָיָה בְּלִבּוֹ, אָמַר: שָׁמָּא תַּעֲמוֹד לוֹ זְכוּת שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ.

שֶׁנֶּאֱמַר: ”וַיָּבֹא הַפָּלִיט וַיַּגֶּד לְאַבְרָם הָעִבְרִי“, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זֶה עוֹג, שֶׁפָּלַט מִדּוֹר הַמַּבּוּל.

תָּנוּ רַבָּנַן: בָּגַד שֶׁאָבַד בּוֹ כֶּתֶם, מַעֲבִיר עָלָיו שִׁבְעָה סַמְמָנִין וּמְבַטְּלוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר:

דף סא:

בּוֹדְקוֹ שְׁכוּנוֹת שְׁכוּנוֹת.

אָבְדָה בּוֹ שִׁכְבַת זֶרַע, חָדָשׁ — בּוֹדְקוֹ בְּמַחַט, שָׁחוּק — בּוֹדְקוֹ בַּחַמָּה. תָּנָא: אֵין ”שְׁכוּנָה“ פְּחוּתָה מִשָּׁלֹשׁ אֲצְבָעוֹת.

תָּנוּ רַבָּנַן: בָּגַד שֶׁאָבַד בּוֹ כִּלְאַיִם — הֲרֵי זֶה לֹא יִמְכְּרֶנּוּ לְגוֹי, וְלֹא יַעֲשֶׂנּוּ מַרְדַּעַת לַחֲמוֹר, אֲבָל עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ תַּכְרִיכִין לְמֵת. אָמַר רַב יוֹסֵף: זֹאת אוֹמֶרֶת — מִצְוֹת בְּטֵלוֹת לֶעָתִיד לָבֹא.

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי, וְאִי תֵּימָא רַב דִּימִי: וְהָא אָמַר רַבִּי מָנִי אֲמַר רַבִּי יַנַּאי, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְסָפְדוֹ, אֲבָל לְקוֹבְרוֹ אָסוּר. אָמַר לֵיהּ: לָאו אִיתְּמַר עֲלַהּ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילּוּ לְקוֹבְרוֹ.

וְרַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמֵיהּ, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַאי דִּכְתִיב ״בַּמֵּתִים חָפְשִׁי״? כֵּיוָן שֶׁמֵּת אָדָם נַעֲשָׂה חָפְשִׁי מִן הַמִּצְוֹת.

אָמַר רַפְרָם בַּר פָּפָּא, אָמַר רַב חִסְדָּא: בֶּגֶד שֶׁאָבַד בּוֹ כִּלְאַיִם — צוֹבְעוֹ, וּמוּתָּר. אֲמַר לֵיהּ רָבָא לְרַפְרָם בַּר פָּפָּא: מְנָא לֵיהּ לְסָבָא הָא?

אֲמַר לֵיהּ: מַתְנִיתִין הִיא, דְּתָנָן: בּוֹדֵק עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְסֶלַע, וְאִי לֵיכָּא — אֵימַר עוֹרֵב נְטָלָהּ. הָכִי נָמֵי: עַמְרָא וְכִיתָּנָא בַּהֲדֵי לָא סָלֵיק לְהוּ צִבְעָא, וְכֵיוָן דְּלָא יְדִיעַ — אֵימַר מִנְּתָר נְתַר.

אָמַר רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב יֶיבָא מִשְּׁמֵיהּ דְּמָר זוּטְרָא: הַאי מַאן דְּרָמֵי חוּטָא דְּכִיתָּנָא בִּגְלִימָיהּ דְּעַמְרָא וְנַתְקֵיהּ, וְלָא יָדַע אִי נְתִיק אִי לָא נְתִיק — שַׁפִּיר דָּמֵי.

מַאי טַעְמָא? מִדְּאוֹרְיְיתָא ״שַׁעַטְנֵז״ כְּתִיב — עַד שֶׁיִּהְיֶה שׁוּעַ, טָווּי, וְנוּז. וְרַבָּנַן הוּא דְּגָזְרוּ בֵּיהּ, וְכֵיוָן דְּלָא יָדַע אִי נַתְקֵיהּ — שְׁרֵי.

מַתְקֵיף לַהּ רַב אָשֵׁי: אֵימַר אוֹ שׁוּעַ אוֹ טָווּי אוֹ נוּז! וְהִלְכְתָא כְּמָר זוּטְרָא, מִדְּאַפְּקִינְהוּ רַחֲמָנָא בַּחֲדָא לִישָּׁנָא.

תָּנוּ רַבָּנַן: בֶּגֶד צָבוּעַ מְטַמֵּא מִשּׁוּם כֻּלָּם. רַבִּי נָתָן בַּר יוֹסֵף אוֹמֵר: אֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם כֻּלָּם, שֶׁלֹּא תִּקְנוּ בִּגְדֵי צִבְעוֹנִין לְאִשָּׁה אֶלָּא לְהָקֵל עַל כִּתְמֵיהֶן.

תִּקְנוּ? מַאי תַּקְנִינְהוּ? אֶלָּא, שֶׁלֹּא הוּתְרוּ בִּגְדֵי צִבְעוֹנִין לְאִשָּׁה אֶלָּא לְהָקֵל עַל כִּתְמֵיהֶן. ״הוּתְרוּ״ — מִכְּלָל דַּאֲסִירִי!

אִין, דְּתָנָן: בַּפּוּלְמוּס שֶׁל אַסְפַּסְיָנוּס גָּזְרוּ עַל עַטָּרוֹת חֲתָנִים וְעַל הָאֵירוּס, בִּקְּשׁוּ לְגָזוֹר עַל בִּגְדֵי צִבְעוֹנִין. אָמְרִי: הָא עֲדִיפָא, כְּדֵי לְהָקֵל עַל כִּתְמֵיהֶן.

מַתְנִי' שִׁבְעָה סַמָּנִין מַעֲבִירִין עַל הַכֶּתֶם: רוֹק תְּפֵל, וּמֵי גְּרִיסִין, וּמֵי רַגְלַיִם, וְנֶתֶר, וּבוֹרִית,

דף סב.

קְמוֹנְיָא, וְאַשְׁלָג.

הִטְבִּילוֹ וְעָשָׂה עַל גַּבָּיו טָהֳרוֹת, הֶעֱבִיר עָלָיו שִׁבְעָה סַמָּנִין וְלֹא עָבַר — הֲרֵי זֶה צָבַע, הַטָּהֳרוֹת טְהוֹרוֹת וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַטְבִּיל. עָבַר אוֹ שֶׁדְּהָה — הֲרֵי זֶה כֶּתֶם, וְהַטָּהֳרוֹת טְמֵאוֹת וְצָרִיךְ לְהַטְבִּיל.

אֵיזֶהוּ רוֹק תְּפֵל? כֹּל שֶׁלֹּא טָעַם כְּלוּם. מֵי גְּרִיסִין — לְעִיסַּת גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל חֲלוּקַת נָפָשׁ. מֵי רַגְלַיִם — שֶׁהֶחְמִיצוּ.

וְצָרִיךְ לְכַסֵּכּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, הֶעֱבִירָן שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן, אוֹ שֶׁהֶעֱבִיר שִׁבְעָה סַמָּנִין כְּאַחַת — לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם.

גְּמָ' תָּנָא: נָתַר אֶלְכְּסַנְדְּרִית, וְלֹא נָתַר אַנְטִפַּטְרִית.
בּוֹרִית. אָמַר רַב יְהוּדָה: זֶה אַהֲלָא. וְהָתַנְיָא: הַבּוֹרִית וְהָאָהֳל! אֶלָּא מַאי בּוֹרִית? כַּבְּרִיתָא.
וּרְמִינְהִי: הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן הַלְּבִיצִין, וְהַלְּעוֹנִין, הַבּוֹרִית, וְהָאָהֳל. וְאִי בּוֹרִית כַּבְּרִיתָא, מִי אִית לֵיהּ שְׁבִיעִית? וְהָתְנַן: זֶה הַכְּלָל: כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ עִיקָּר — יֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית, וְכֹל שֶׁאֵין לוֹ עִיקָּר — אֵין לוֹ שְׁבִיעִית! אֶלָּא מַאי בּוֹרִית? אַהֲלָא. וְהָתַנְיָא: הַבּוֹרִית וְהָאָהֳל! תְּרֵי גַּוְונֵי אַהֲלָא.
קְמוֹנְיָא. אָמַר רַב יְהוּדָה: שְׁלוֹף דּוֹק. וְאַשְׁלָג, אָמַר שְׁמוּאֵל: שְׁאַלְתִּינְהוּ לְנָחוֹתֵי יַמָּא, וַאֲמָרוּ: אַשְׁלָגָא שְׁמֵיהּ, וּמִשְׁתְּכַח בֵּינֵי נִקְבֵי מַרְגָּנִיתָא, וּמַפְקֵי לֵיהּ בְּרַמְצָא דְּפַרְזְלָא.
הִטְבִּילוֹ וְעָשָׂה [כּוּ']. תָּנוּ רַבָּנָן: הֶעֱבִיר עָלָיו שִׁבְעָה סְמָנִין וְלֹא עָבַר, צִפּוֹן וְעָבַר — טָהֳרוֹתָיו טְמֵאוֹת.
צִפּוֹן צָבַע נְמֵי מְעַבַּר! אֶלָּא, הֶעֱבִיר עָלָיו שִׁשָּׁה סְמָנִין וְלֹא עָבַר, הֶעֱבִיר עָלָיו צִפּוֹן וְעָבַר — טָהֳרוֹתָיו טְמֵאוֹת, שֶׁאִם הֶעֱבִיר שִׁבְעֵי מִתְּחִילָּה, שֶׁמָּא עָבַר.
תַּנְיָא אִידַּךְ: הֶעֱבִיר עָלָיו שִׁבְעָה סְמָנִין וְלֹא עָבַר, שְׁנָאָן וְעָבַר — טָהֳרוֹתָיו טְהוֹרוֹת.
אָמַר רַבִּי זֵירָא: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא הַטָּהֳרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בֵּין תִּכְבּוֹסֶת רִאשׁוֹנָה לַשְּׁנִיָּה, אֲבָל טָהֳרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ אַחַר תִּכְבּוֹסֶת שְׁנִיָּה — טָהֳרוֹתָיו טְמֵאוֹת, שֶׁהֲרֵי הִקְפִּיד עָלָיו וְעָבַר.

דף סב:

אֲמַר לֵיהּ רַבִּי אַבָּא לְרַב אָשֵׁי: מִידֵּי בִּקְפִידָא תַּלְיָא מִילְּתָא?
אֲמַר לֵיהּ: אִין, דְּתַנְיָא: רַבִּי חִיָּיא אוֹמֵר: דַּם הַנִּדָּה וַדַּאי — מַעֲבִיר עָלָיו שִׁבְעָה סְמָנִין, וּמְבַטְּלוֹ.
וְאַמַּאי? הָא דַּם נִדָּה הוּא! אַלְמָא בִּקְפִידָא תַּלְיָא מִילְּתָא, הָכִי נָמֵי בִּקְפִידָא תַּלְיָא מִילְּתָא.
תְּנַן הָתָם: חָרְסִין שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן זָב, שֶׁבָּלְעוּ מַשְׁקִין, וְנִפְלוּ לְאַוִּיר הַתַּנּוּר, וְהוּסַק הַתַּנּוּר — הַתַּנּוּר טָמֵא, שֶׁסּוֹף מַשְׁקֶה לָצֵאת.
אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא מַשְׁקִין קַלִּים, אֲבָל מַשְׁקִין חֲמוּרִין — טָמֵא, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הוּסַק הַתַּנּוּר. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֶחָד מַשְׁקִין קַלִּין וְאֶחָד מַשְׁקִין חֲמוּרִין, אִם הוּסַק הַתַּנּוּר — אֵין, אִי לָא — לָא.
אֵיתֵיבֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ: הִטְבִּילוֹ, וְעָשָׂה עַל גַּבָּיו טָהֳרוֹת, וְהֶעֱבִיר עָלָיו שִׁבְעָה סְמָנִין וְלֹא עָבַר — הֲרֵי זֶה צֶבַע, וְטָהֳרוֹתָיו טְהוֹרוֹת, וְאֵין צָרִיךְ לְהַטְבִּילוֹ!
אָמַר לֵיהּ: הַנַּח לִכְתָמִים דְּרַבָּנָן.
וְהָתַנְיָא רַבִּי חִיָּיא: דַּם הַנִּדָּה וַדַּאי — מַעֲבִיר עָלָיו שִׁבְעָה סְמָנִין וּמְבַטְּלוֹ!
אָמַר לֵיהּ: רַבִּי לֹא שָׁנָה, רַבִּי חִיָּיא מְנָא לֵיהּ?

אֵיתִיבֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לֶרֵישׁ לָקִישׁ: רְבִיעִית דָּם שֶׁנִּבְלַע בַּבַּיִת — הַבַּיִת טָמֵא, וְאָמְרִי לַהּ: הַבַּיִת טָהוֹר. וְלָא פְּלִיגִי — הָא בִּכְלִים דְּמֵעִיקָּרָא, הָא בִּכְלִים דְּבַסּוֹף.

נִבְלָעָה בִּכְסוּת, אִם מִתְכַּבֶּסֶת וְיוֹצֵא מִמֶּנָּה רְבִיעִית דָּם — טְמֵאָה, וְאִם לָאו — טְהוֹרָה!

אָמַר רַב כָּהֲנָא: מְקוּלֵּי רְבִיעִיּוֹת שָׁנוּ כָּאן, שֶׁאנֵי דַּם תְּבוּסָה דְּרַבָּנַן.

אֵיתִיבֵיהּ רֵישׁ לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן: כָּל הַבָּלוּעַ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לָצֵאת — טָהוֹר. הָא יָכוֹל לָצֵאת — טָמֵא, וְאַף עַל גַּב דְּלָא נָפֵיק!

אָמַר רַב פָּפָּא: כֹּל הֵיכָא דְּאֵין יָכוֹל לָצֵאת, וְלֹא הִקְפִּיד עָלָיו — דִּבְרֵי הַכֹּל טָהוֹר; יָכוֹל לָצֵאת וְהִקְפִּיד עָלָיו — דִּבְרֵי הַכֹּל טָמֵא.

כִּי פְּלִיגִי דְּיָכוֹל לָצֵאת וְלֹא הִקְפִּיד עָלָיו, מָר סָבַר: כֵּיוָן דְּיָכוֹל לָצֵאת, אַף עַל גַּב דְּלֹא הִקְפִּיד עָלָיו, וּמָר סָבַר: אַף עַל גַּב דְּיָכוֹל לָצֵאת

דף סג.

אִם הִקְפִּיד עָלָיו — אֵין, אִי לָא — לָא.

אֵיזֶהוּ רוֹק תָּפֵל. תְּנָא: כָּל שֶׁלֹּא טָעַם כְּלוּם מִבָּעֶרֶב. סָבַר רַב פָּפָּא קַמֵּיהּ דְּרָבָא לְמֵימַר, כְּמַאן דְּאָמַר לָא טָעַם מִידֵּי בְּאוּרְתָּא. אֲמַר לֵיהּ רָבָא: מִי קָתָנֵי "בָּעֶרֶב"? "מִבָּעֶרֶב" קָתָנֵי, לְאַפּוֹקֵי הֵיכָא דְּקָדֵים וְאָכֵיל.

אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵיזֶהוּ רוֹק תָּפֵל? כֹּל שֶׁעָבַר עָלָיו חֲצוֹת לֵילָה וּבְשֵׁינָה. לְמֵימְרָא דִּבְשֵׁינָה תַּלְיָא מִילְּתָא? וְהָתְנַן: יָשַׁן כָּל הַיּוֹם — אֵין זֶה רוֹק תָּפֵל, נִיעוֹר כָּל הַלַּיְלָה — הֲרֵי זֶה רוֹק תָּפֵל! הָתָם בְּמִתְנַמְנֵם.

הֵיכִי דָּמֵי מִתְנַמְנֵם? אָמַר רַב אָשֵׁי: נִים וְלָא נִים, תִּיר וְלָא תִּיר, דְּקָרוּ לֵיהּ — וְעָנֵי, וְלָא יָדַע לְאַהְדּוֹרֵי סְבָרָא, וְכִי מַדְכְּרוּ לֵיהּ — מִדְכַּר.

תָּנָא: הִשְׁכִּים וְשָׁנָה פָּרְקוֹ — אֵין זֶה רוֹק תָּפֵל. וְעַד כַּמָּה? אָמַר רַב יְהוּדָה בַּר שֵׁילָא, אָמַר רַב אָשֵׁי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כֹּל שֶׁיָּצָא רוֹב דִּבּוּרוֹ שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת.

מֵי גְּרִיסִין — לְעִיסַּת גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל וְכוּ'. לֵימָא מְסַיֵּיע לֵיהּ לְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: רוֹק תָּפֵל צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד? דִּלְמָא הַבְלָא דְּפוּמָּא מְעַלֵּי.

מַתְנִיתִין דְּלָא כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּתַנְיָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מֵי גְּרִיסִין רוֹתֵחַ, וְעוֹבֵר שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מֶלַח.

מַאי מַשְׁמַע דְּהַאי "עוֹבֵר" לִישָׁנָא דְּאַקְדּוֹמֵי הוּא? אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: דְּאָמַר קְרָא "וַיָּרֶץ אֶחָיו מַעַץ דֶּרֶךְ הַכִּכָּר וַיַּעֲבוֹר אֶת הַכּוּשִׁי". אַבָּיֵי אָמַר: מֵהָכָא "וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם", וְאִיבָּעֵית אֵימָא מֵהָכָא: "וַיַּעֲבוֹר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַה' בְּרֹאשָׁם".

מֵי רַגְלַיִם שֶׁהֶחְמִיצוּ. תְּנָא: כַּמָּה חִימּוּצָן? — שְׁלֹשָׁה יָמִים.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל שִׁיעוּרֵי חֲכָמִים בִּכְתָמִים — צָרִיךְ שִׁיעוּר לְשִׁיעוּרָן. דְּיֶלֶד אוֹ דְזָקֵן, דְּאִישׁ אוֹ דְאִשָּׁה, מְכוּסִים אוֹ מְגוּלִים, בִּימוֹת הַחַמָּה אוֹ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים.
וְצָרִיךְ לְכַסְכֵּס שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. בָּעֵי רַבִּי יִרְמְיָה: אַמְטוֹיֵי וְאֵתוֹיֵי חַד, אוֹ דִלְמָא אַמְטוֹיֵי וְאֵתוֹיֵי תַּרְתֵּי? מַאי? תֵּיקוּ.
הֶעֱבִירָן שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן. תָּנוּ רַבָּנָן: הַקְּדִים שְׁנַיִם לָרִאשׁוֹנִים, תָּנֵי חֲדָא: שְׁנַיִם עָלוּ לוֹ, רִאשׁוֹנִים לֹא עָלוּ לוֹ. וְתַנְיָא אִידַךְ: רִאשׁוֹנִים עָלוּ לוֹ, שְׁנַיִם לֹא עָלוּ לוֹ.
אָמַר אַבָּיֵי: אִידִי וְאִידִי שְׁנַיִם עָלוּ לוֹ, וְלֹא רִאשׁוֹנִים, וּמַאי "רִאשׁוֹנִים"? רִאשׁוֹנִים לְכִסְדָּרָן, וּשְׁנַיִם לְהַעֲבָרָתָן.

מַתְנִי' כָּל אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ. וְאֵלּוּ הֵן הַוְּסָתוֹת: מְפַהֶקֶת, וּמְעַטֶּשֶׁת, וְחוֹשֶׁשֶׁת בִּכְפֵי כְרֵיסָהּ, וּבְשִׁפּוּלֵי מֵעֶיהָ, וְשׁוֹפַעַת, וּכְמִין צְמַרְמוֹרוֹת אוֹחֲזִין אוֹתָהּ, וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. וְכֹל שֶׁקְּבָעָה לָהּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים — הֲרֵי זֶה וֶסֶת.

גְּמָ' תְּנִינָא חֲדָא זִימְנָא: כָּל אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ! הָתָם — בְּוָסְתוֹת דְּיוֹמֵי, הָכָא — בְּוָסְתוֹת דְּגוּפָא.
כִּדְקָתָנֵי: אֵלּוּ הֵן וְסָתוֹת — הָיְתָה מְפַהֶקֶת, מְעַטֶּשֶׁת, וְחוֹשֶׁשֶׁת בִּכְפֵי כְרֵיסָהּ, וּבְשִׁפּוּלֵי מֵעֶיהָ, וְשׁוֹפַעַת.
שׁוֹפַעַת? הָא שָׁפְעָה וְאָזְלָא! אָמַר עוּלָּא בְּרִיהּ דְּרַב עִלָּאי:

דף סג:

בְּשׁוֹפַעַת דָּם טָמֵא מִתּוֹךְ דָּם טָהוֹר.
וּכְמִין צְמַרְמוֹרוֹת וְכוּ'. "וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּהֶן" — לְאֵתוֹיֵי מַאי? אָמַר רַבָּה בַּר עוּלָּא: לְאֵתוֹיֵי אִשָּׁה שֶׁרָאֲשָׁהּ כָּבֵד עָלֶיהָ, וְאֵבֶרֶיהָ כְּבֵדִים עָלֶיהָ, וְרוֹתֶתֶת, וְגוֹסָה.
אָמַר רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא, אָמַר שְׁמוּאֵל: הֲרֵי אָמְרוּ לְיָמִים — שְׁנַיִם, לְוָסְתוֹת — אַחַת, לְמָה שֶׁלֹּא מָנוּ חֲכָמִים — שְׁלֹשָׁה.
לְמָה שֶׁלֹּא מָנוּ חֲכָמִים. לְאֵתוֹיֵי מַאי? אָמַר רַב יוֹסֵף: לְאֵתוֹיֵי רֹאשָׁהּ כָּבֵד עָלֶיהָ, וְאֵבֶרֶיהָ כְּבֵדִין עָלֶיהָ, וְרוֹתֶתֶת, וְגוֹסָה. אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? מַתְנִיתִין הִיא! דְּהָא פָּרְשַׁהּ רַבָּה בַּר עוּלָּא. אֶלָּא אָמַר אַבָּיֵי: לְאֵתוֹיֵי אָכְלָה שׁוּם וְרָאָתָה, וְאָכְלָה בְּצָלִים וְרָאָתָה, כָּסָּה פִּלְפְּלִים וְרָאָתָה.
אָמַר רַב יוֹסֵף: לָא שְׁמִיעַ לִי הָא שְׁמַעְתָּא.
אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי: אַתְּ אֲמַרְתְּיהּ נִיהָלַן, וְאַהָא אֲמַרְתְּיהּ נִיהָלַן — הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְשִׁינְּתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְיוֹם עֶשְׂרִים —

הוּתַּר יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְקָבְעָה לָהּ יוֹם עֶשְׂרִים, שֶׁאֵין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת עַד שֶׁתִּקְבָּעֶנָּה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים.

וַאֲמַרְתְּ לַן עָלַהּ, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: זוֹ דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל בַּר רַבִּי, שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים: רָאֲתָה — אֵינָהּ צְרִיכָה לֹא לִשְׁנוֹת וְלֹא לְשַׁלֵּשׁ.

וְאָמְרִינַן לָךְ: לִשְׁנוֹת אָמְרַתְּ לַן, לְשַׁלֵּשׁ מִיבַּעְיָא? וַאֲמַרְתְּ לַן: לִשְׁנוֹת — בְּוֶסֶתוֹת, לְשַׁלֵּשׁ — בְּיָמִים.

וְנֵימָא: זוֹ דִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל! הָא קָא מַשְׁמַע לַן שְׁמוּאֵל, דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּרַבִּי כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל סְבִירָא לֵיהּ.

מַתְנִי' הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה בְּתְחִלַּת הַוִּסָתוֹת — כָּל הַטְּהָרוֹת שֶׁעָשְׂתָה בְּתוֹךְ הַוִּסָתוֹת טְמֵאוֹת. בְּסוֹף הַוִּסָתוֹת — כָּל הַטְּהָרוֹת שֶׁעָשְׂתָה בְּתוֹךְ הַוִּסָתוֹת טְהוֹרוֹת.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף יָמִים וְשָׁעוֹת וְסָתוֹת. הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה עִם הֶנֵּץ הַחַמָּה — אֵינָהּ אֲסוּרָה אֶלָּא עִם הֶנֵּץ הַחַמָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַיּוֹם שָׁלָהּ.

גְּמָ' תְּנָא: כֵּיצַד אָמַר רַבִּי יוֹסֵי יָמִים וְשָׁעוֹת וְסָתוֹת? הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה מִיּוֹם עֶשְׂרִים לְיוֹם עֶשְׂרִים, וּמֵשֵׁשׁ שָׁעוֹת לְשֵׁשׁ שָׁעוֹת. הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רָאֲתָה — אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ כָּל שֵׁשׁ שָׁעוֹת רִאשׁוֹנוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר עַד שֵׁשׁ שָׁעוֹת, וְחוֹשֶׁשֶׁת בְּשֵׁשׁ שָׁעוֹת.

עָבְרוּ שֵׁשׁ שָׁעוֹת, וְלֹא רָאֲתָה — אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה.

הָיְתָה לְמוּדָה. וְהָתַנְיָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַלַּיְלָה שָׁלָהּ!

לָא קַשְׁיָא — הָא דִּרְגִילָה לְרְאוֹת בַּתְּחִלַּת יָמָמָא, וְהָא דִּרְגִילָה לְרְאוֹת בְּסוֹף לֵילְיָא.

תָּנֵי חֲדָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹסְרָהּ לְפָנֶיהָ וְסָתָהּ, וּמַתִּירָהּ לְאַחַר וְסָתָהּ. וְתַנְיָא אִידַּךְ: אוֹסְרָהּ לְאַחַר וְסָתָהּ, וּמַתִּירָהּ לְפָנֶיהָ וְסָתָהּ.

וְלָא קַשְׁיָא — הָא דִּרְגִילָה לְמִחְזֵי בְּסוֹף לֵילְיָא, הָא דִּרְגִילָה לְמִחְזֵי בַּתְּחִלַּת יָמָמָא.

אָמַר רָבָא: הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה, וּמִי אָמַר רָבָא הָכִי? וְהָתַנְיָא: "וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם" — מִכָּאן אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: אַזְהָרָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּפָּרְשׁוּ מִנִּשּׁוֹתֵיהֶן סָמוּךְ לְוִסְתָּן.

וְכַמָּה? אָמַר רָבָא: עוֹנָה. מַאי לָאו עוֹנָה אַחֲרִיתִי? לָא, אוֹתָהּ עוֹנָה.

וְתַרְתֵּי לְמָה לִי? צְרִיכָא, דְּאִי אַשְׁמוֹעִינַן הָא — הָווּ אָמֵינָא הָנֵי מִילֵּי לִטְהָרוֹת, אֲבָל לְבַעְלָהּ — לָא. קָא מַשְׁמַע לַן.

וְאִי מֵהַהִיא — הֲוָה אָמֵינָא "סָמוּךְ לְוִסְתָּהּ" עוֹנָה אַחֲרִיתִי. קָא מַשְׁמַע לַן אוֹתָהּ עוֹנָה.

מַתְנִי' הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְשִׁינְּתָה לִהְיוֹת רוֹאָה לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וָזֶה אֲסוּרִין. שִׁינְּתָה פַּעֲמַיִם לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וָזֶה אֲסוּרִין.

שִׁינְּתָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְיוֹם עֶשְׂרִים — הוּתַּר חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְקָבְעָה לָהּ יוֹם עֶשְׂרִים, שֶׁאֵין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת עַד שֶׁתִּקְבָּעֶנָּה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְאֵינָהּ מִטַּהֶרֶת מִן הַוֶּסֶת עַד שֶׁתֵּעָקֵר מִמֶּנָּה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים.

דף סד.

גְּמָ' אִיתְּמַר, רָאֲתָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ זֶה, וְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ זֶה, וְיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ זֶה — רַב אָמַר: קָבְעָה לָהּ וֶסֶת לְדִילּוּג, וּשְׁמוּאֵל אָמַר: עַד שֶׁתִּשְׁתַּלֵּשׁ בְּדִילּוּג.

נֵימָא רַב וּשְׁמוּאֵל בִּפְלוּגְתָּא דְּרַבִּי וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל קָמִיפַּלְגִי, דְּתַנְיָא: נִיסֵּת לָרִאשׁוֹן וָמֵת, לַשֵּׁנִי וָמֵת — לַשְּׁלִישִׁי לֹא תִּנָּשֵׂא, דִּבְרֵי רַבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לַשְּׁלִישִׁי תִּנָּשֵׂא, לָרְבִיעִי לֹא תִּנָּשֵׂא.

לָא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְהָכָא בְּהָא קָמִיפַּלְגִי: רַב סָבַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר מִמְנְיָנָא, וּשְׁמוּאֵל סָבַר כֵּיוָן דְּלָאו בְּדִילּוּג חֲזַיתֵיהּ — לָאו מִמְנְיָנָא הוּא.

אֵיתֵיבֵיהּ: הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְשִׁינְּתָה לְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר — זֶה וָזֶה אֲסוּרִין. שִׁינְּתָה לְיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר — הוּתַּר שִׁשָּׁה עָשָׂר, וְנֶאֱסַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר וְשִׁבְעָה עָשָׂר. שִׁינְּתָה לְיוֹם שְׁמוֹנָה עָשָׂר — הוּתְּרוּ כּוּלָּן, וְאֵין אָסוּר אֶלָּא מִשְּׁמוֹנָה עָשָׂר וְאֵילָךְ. קַשְׁיָא לְרַב! אָמַר לְךָ רַב: לְמוּדָה שָׁאנֵי.

וּדְקָאֲרֵי לַהּ, מַאי קָאֲרֵי לַהּ? לְמוּדָה אִצְטְרִיכָא לֵיהּ, מַהוּ דְּתֵימָא: כֵּיוָן דִּלְמוּדָה וַעֲקַרְתֵּיהּ — בְּתָרֵי זִימְנֵי עֲקַרָה לֵיהּ, קָא מַשְׁמַע לַן.

מֵיתִיבִי: רָאֲתָה יוֹם עֶשְׂרִים וְאֶחָד בְּחֹדֶשׁ זֶה, יוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בְּחֹדֶשׁ זֶה, יוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה בְּחֹדֶשׁ זֶה — קָבְעָה לָהּ וֶסֶת. סֵירְגָה לְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה — לֹא קָבְעָה לָהּ וֶסֶת. תְּיוּבְתָּא דִּשְׁמוּאֵל!

אָמַר לָךְ שְׁמוּאֵל: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן? כְּגוֹן דִּרְגִילָה לִמְחֲזֵי בְּיוֹם עֶשְׂרִים, וְשִׁינְּתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים וְאֶחָד. דַּיְקָא נָמֵי, דְּשַׁבָּקֵיהּ לְיוֹם עֶשְׂרִים וְנַקְטֵיהּ לְיוֹם עֶשְׂרִים וְאֶחָד — שְׁמַע מִינַּהּ. שֶׁאֵין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת עַד שֶׁתִּקְבָּעֶנָּה וְכוּ'. אָמַר רַב פָּפָּא: לָא אֲמַרַן אֶלָּא לְמִקְבְּעַהּ, אֲבָל לְמֵיחַשׁ לַהּ בַּחֲדָא זִימְנָא חָיְישָׁא.

מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? תְּנֵינָא: הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְשִׁינְּתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וָזֶה אֲסוּרִין!

אִי מֵהָתָם, הָוָה אָמֵינָא: הָנֵי מִילֵּי — הֵיכָא דְּקָיְימָא בְּתוֹךְ יְמֵי נִדָּתָהּ, אֲבָל הֵיכָא דְּלָא קָיְימָא בְּתוֹךְ יְמֵי נִדָּתָהּ — אֵימָא לָא. קָא מַשְׁמַע לַן.

וְאֵינָהּ מִטַּהֶרֶת מִן הַוֶּסֶת וְכוּ'. אָמַר רַב פָּפָּא: לָא אֲמַרַן אֶלָּא דִּקְבָעָתֵיהּ תְּלָתָא זִימְנֵי, דִּצְרִיכִי תְּלָתָא זִימְנֵי לְמַעְקְרֵיהּ, אֲבָל תְּרֵי זִימְנֵי — בַּחֲדָא זִימְנָא מִיעֲקַר.

מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? תְּנֵינָא: אֵין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת עַד שֶׁתִּקְבָּעֶנָּה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים! מַהוּ דִּתֵימָא: חֲדָא — לְחַד, תְּרֵי — לְתַרְתֵּי, וּתְלָתָא — לִתְלָתָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

תַּנְיָא כְּוָתֵיהּ דְּרַב פָּפָּא: הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה יוֹם עֶשְׂרִים, וְשִׁינְּתָה לַיּוֹם שְׁלֹשִׁים — זֶה וָזֶה אֲסוּרִין. הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רָאֲתָה — מוּתֶּרֶת לְשַׁמֵּשׁ עַד יוֹם שְׁלֹשִׁים, וְחוֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם שְׁלֹשִׁים.

הִגִּיעַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְרָאֲתָה, הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רָאֲתָה, וְהִגִּיעַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְלֹא רָאֲתָה, וְהִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְרָאֲתָה — הוּתַּר יוֹם שְׁלֹשִׁים,

דף סד:

וְנֶאֱסַר יוֹם עֶשְׂרִים, מִפְּנֵי שֶׁאוֹרַח בִּזְמַנּוֹ בָּא.

מַתְנִי' נָשִׁים בִּבְתוּלֵיהֶם כִּגְפָנִים, יֵשׁ גֶּפֶן שֶׁיֵּינָהּ אָדוֹם, וְיֵשׁ גֶּפֶן שֶׁיֵּינָהּ שָׁחוֹר, וְיֵשׁ גֶּפֶן שֶׁיֵּינָהּ מְרוּבֶּה, וְיֵשׁ גֶּפֶן שֶׁיֵּינָהּ מוּעָט. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל גֶּפֶן יֵשׁ בָּהּ יַיִן, וְשֶׁאֵין בָּהּ יַיִן — הֲרֵי זֶה דּוֹרְקְטִי.

גְּמָ' תָּנָא: דּוֹר קָטוּעַ. תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא: כְּשֵׁם שֶׁהַשְּׁאוֹר יָפֶה לְעִיסָּה, כָּךְ דָּמִים יָפִין לְאִשָּׁה. תָּנָא מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: כָּל אִשָּׁה שֶׁדָּמֶיהָ מְרוּבִּין — בָּנֶיהָ מְרוּבִּין.

הַדַּרַן עָלָךְ הָאִשָּׁה.

מַתְנִי' **תִּינוֹקֶת** שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת וְנִיסֵּת — בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹתְנִין לָהּ אַרְבַּע לֵילוֹת, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: עַד שֶׁתִּתְחַיֶּה הַמַּכָּה.

הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת וְנִיסֵּת, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹתְנִין לָהּ לַיְלָה הָרִאשׁוֹן, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת (ארבע) [אַרְבָּעָה] לֵילוֹת.

רָאֲתָה וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹתְנִין לָהּ בְּעִילַת מִצְוָה, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כָּל הַלַּיְלָה (כּוּלָּהּ) [שֶׁלָּהּ].

גְּמָ' אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק: וַאֲפִילּוּ רָאֲתָה. מַאי? מִדְּקָא מְפַלֵּיג בְּסֵיפָא בֵּין רָאֲתָה בֵּין בְּשֶׁלֹּא רָאֲתָה, מִכְּלָל דְּרֵישָׁא — לָא שְׁנָא הָכִי וְלָא שְׁנָא הָכִי.

תַּנְיָא נָמֵי הָכִי: בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: עַד שֶׁתִּתְחַיֶּה הַמַּכָּה, בֵּין רָאֲתָה בֵּין לֹא רָאֲתָה.

עַד שֶׁתִּתְחַיֶּה הַמַּכָּה. עַד כַּמָּה? אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: כָּל זְמַן שֶׁנּוֹחֶרֶת. כִּי אֲמְרִיתַהּ קַמֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל, אֲמַר לִי: נְחִירָה זוֹ אֵינִי יוֹדֵעַ מָה הִיא, אֶלָּא כָּל זְמַן שֶׁהָרוֹק מָצוּי בְּתוֹךְ הַפֶּה מֵחֲמַת תַּשְׁמִישׁ.

נְחִירָה דְּקָאָמַר רַב, הֵיכִי דָּמֵי? אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: לְדִידִי מִפְּרָשָׁא לִי מִינַּיהּ דְּרַב — עוֹמֶדֶת וְרוֹאָה, יוֹשֶׁבֶת וְאֵינָהּ רוֹאָה — בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא חָיְתָה הַמַּכָּה. עַל גַּבֵּי קַרְקַע וְרוֹאָה, עַל גַּבֵּי כָּרִים וּכְסָתוֹת וְאֵינָהּ רוֹאָה — בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא חָיְתָה הַמַּכָּה. עַל גַּבֵּי כוּלָּם וְרוֹאָה, עַל גַּבֵּי כוּלָּם וְאֵינָהּ רוֹאָה — בְּיָדוּעַ שֶׁחָיְתָה הַמַּכָּה.

הִגִּיעַ זְמַנָּהּ וְכוּ'. אִיתְּמַר: שִׁימְשָׁה בַּיָּמִים — רַב אָמַר: לֹא הִפְסִידָה לֵילוֹת, וְלֵוִי אָמַר: הִפְסִידָה לֵילוֹת.

רַב אָמַר: לֹא הִפְסִידָה לֵילוֹת, עַד "מוֹצָאֵי שַׁבָּת" תְּנַן. וְלֵוִי אָמַר: הִפְסִידָה לֵילוֹת. מַאי "אַרְבַּע לֵילוֹת" דְּקָתָנֵי? אַרְבָּעָה עוֹנוֹת.

וּלְרַב, לְמָה לִי לְמִיתְנָא "אַרְבָּעָה לֵילוֹת"? אוֹרַח אַרְעָא קָא מַשְׁמַע לַן, דְּדַרְכָּהּ דְּבִיאָה בַּלֵּילוֹת. וּלְלֵוִי, לִיתְנֵי "אַרְבָּעָה לֵילוֹת", "עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת" לְמָה לִי? הָא קָא מַשְׁמַע לַן דִּשְׁרֵי לְמִבְעַל לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת.

כְּדִשְׁמוּאֵל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: פִּרְצָה דְּחוּקָה מוּתָּר לִיכָּנֵס בָּהּ בְּשַׁבָּת, וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּשִּׁיר צְרוֹרוֹת.

אִיתְּמַר: בָּעַל וְלֹא מָצָא דָּם, וְחָזַר וּבָעַל וּמָצָא דָּם, רַבִּי חֲנִינָא אָמַר: טְמֵאָה, וְרַבִּי אַסִּי אָמַר: טְהוֹרָה.

רַבִּי חֲנִינָא אָמַר: טְמֵאָה, דְּאִם אִיתָּהּ דַּהֲוָה דַּם בְּתוּלִים — מֵעִיקָּרָא הֲוָה אָתֵי. וְרַבִּי אַסִּי אָמַר: טְהוֹרָה, דִּילְמָא אִתְרְמִי לֵיהּ כְּדִשְׁמוּאֵל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: "יָכוֹלְנִי לִבְעוֹל כַּמָּה בְּעִילוֹת בְּלֹא דָּם". וְאִידָּךְ — שְׁאנֵי שְׁמוּאֵל דְּרַב גּוּבְרֵיהּ.

אָמַר רַב: בּוֹגֶרֶת נוֹתְנִין לָהּ לַיְלָה הָרִאשׁוֹן, וְהֲנֵי מִילֵּי שֶׁלֹּא רָאֲתָה, אֲבָל רָאֲתָה — אֵין לָהּ אֶלָּא בְּעִילַת מִצְוָה וְתוּ לָא.

מֵיתִיבִי: מַעֲשֶׂה וְנָתַן לָהּ רַבִּי (ארבע) [אַרְבָּעָה] לֵילוֹת מִתּוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ. הֵיכִי דָּמֵי? אִילֵימָא דְּיָהֲיב לַהּ כּוּלְּהוּ בִּימֵי קַטְנוּת,

דף סה.

"עַד שֶׁתִּתְחַיֶּה הַמַּכָּה" תְּנַן!

אֶלָּא דְּיָהֲיב לַהּ כּוּלְּהוּ בִּימֵי נַעֲרוּת — נַעֲרוּת שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ מִי אִיכָּא? וְהָא אָמַר שְׁמוּאֵל: אֵין בֵּין נַעֲרוּת לְבַגְרוּת אֶלָּא שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים בִּלְבָד! וְכִי תֵּימָא בְּצִיר מֵהָכִי הוּא דְּלֵיכָּא, הָא טְפֵי אִיכָּא — הָא "בִּלְבָד" קָאָמַר.

אֶלָּא, דְּיָהֵיב לַהּ שְׁתַּיִם בִּימֵי קַטְנוּת וּשְׁתַּיִם בִּימֵי נַעֲרוּת, הָא בְּעָא מִינַּיהּ רַב חִינְּנָא בַּר שֶׁלֶמְיָא מֵרַב: הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לְרְאוֹת תַּחַת בַּעְלָהּ, מַהוּ?

אֲמַר לֵיהּ: כָּל בְּעִילוֹת שֶׁאַתָּה בוֹעֵל — אֵינָן אֶלָּא אַחַת, וְהַשְּׁאָר מַשְׁלִימִין לְאַרְבָּעָה לֵילוֹת.

אֶלָּא, דְּיָהֵיב לַהּ אַחַת בִּימֵי קַטְנוּת, וּשְׁתַּיִם בִּימֵי נַעֲרוּת, וְאַחַת בִּימֵי בַּגְרוּת. אִי אָמְרַתְּ בִּשְׁלָמָא בּוֹגֶרֶת בְּעָלְמָא יָהֲבִינַן לַהּ טְפֵי, כִּי הֵיכִי דְּאַהֲנֵי קַטְנוּת בִּימֵי נַעֲרוּת לְמִבְצַר לַהּ חָדָא, אַהֲנֵי נָמֵי נַעֲרוּת לְבַגְרוּת לְמִבְצַר לַהּ חָדָא.

אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ בּוֹגֶרֶת דְּעָלְמָא לָא יָהֲבִינַן לַהּ טְפֵי — לָא לִיתֵּב לַהּ אֶלָּא בְּעִילַת מִצְוָה, וְתוּ לָא!

לְעוֹלָם, דְּיָהֵיב לַהּ אַחַת בִּימֵי קַטְנוּת וְשָׁלֹשׁ בִּימֵי נַעֲרוּת. מִי סָבְרַתְּ כֹּל תְּלָתָא יַרְחֵי — חָדָא עוֹנָה? כֹּל תְּרֵי יַרְחֵי — חָדָא עוֹנָה.

מַנְיְמִין סַקְסָנָאָה הֲוָה שָׁקֵיל וְאָזֵיל לְאַתְרֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל, סְבַר לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב, אֲפִילּוּ רָאָתָה. אֲמַר: לָא פְּלִיג רַב בֵּין רָאָתָה בֵּין לֹא רָאָתָה.

קְדֵים שְׁכִיב בְּאוֹרְחָא, קָרֵי שְׁמוּאֵל עֲלֵיהּ דְּרַב "לֹא יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל אָוֶן".

אֲמַר רַב חִינְּנָא בַּר שֶׁלֶמְיָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב: כֵּיוָן שֶׁנִּתְקוּ שִׁנָּיו שֶׁל אָדָם, נִתְמַעֲטוּ מְזוֹנוֹתָיו, שֶׁנֶּאֱמַר: "גַּם אָנֹכִי נָתַתִּי לְךָ נְקִיּוֹן שִׁנַּיִם בְּכָל עָרֵיכֶם וְחוֹסֶר לֶחֶם בְּכֹל מְקוֹמוֹתֵיכֶם".

רָאָתָה וְעוֹדָהּ. תְּנוּ רַבָּנָן: רָאָתָה וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ, בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים: כָּל הַלַּיְלָה שֶׁלָּהּ, וְנוֹתְנִין לָהּ עוֹנָה שְׁלֵמָה. וְכַמָּה עוֹנָה שְׁלֵמָה? פֵּירֵשׁ רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לַיְלָה וְחֲצִי יוֹם.

וּמִי בָּעֵינַן כּוּלֵּי הַאי? וּרְמִינְהִי: הֲרֵי שֶׁהָיוּ גִּתָּיו וּבֵית בַּדָּיו טְמֵאוֹת, וּבִקֵּשׁ לַעֲשׂוֹתָן בְּטָהֳרָה, כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? הַדַּפִּין וְהַלּוּלְבִין וְהָעֲדָשִׁין — מְדִיחָן,

דף סה:

הָעֲקָלִים שֶׁל נְצָרִים וְשֶׁל בִּצְבּוּץ — מְנַגְּבָן, שֶׁל שִׁיפָא וְשֶׁל גֶּמִי — מְיַיְשְׁנָן. וְכַמָּה מְיַיְשְׁנָן? שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מַנִּיחָן מִגַּת לַגַּת וּמִבַּד לְבַד.

הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא! אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ חָרְפֵי וְאַפְלֵי.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הָרוֹצֶה לְטַהֵר מִיָּד, מַגְעִילָן בְּרוֹתְחִין אוֹ חוֹלְטָן בְּמֵי זֵיתִים. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: מַנִּיחָן תַּחַת הַצִּינּוֹר שֶׁמֵּימָיו מְקַלְקְלִין, אוֹ בְּמַעְיָין שֶׁמֵּימָיו רוֹדְפִין. וְכַמָּה עוֹנָה? כְּדֶרֶךְ שֶׁאָמְרוּ בְּיֵין נָסָךְ, כָּךְ אָמְרוּ בִּטָּהֳרוֹת.

כְּלֵפֵי לֵייָא! בִּטָּהֳרוֹת קָיְימִינַן! אֶלָּא, כְּדֶרֶךְ שֶׁאָמְרוּ בִּטָּהֳרוֹת, כָּךְ אָמְרוּ בְּיֵין נָסָךְ.

וְכַמָּה עוֹנָה? אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אוֹ יוֹם אוֹ לַיְלָה. רַבִּי חָנָה שְׁאוּנָא, וְאָמְרִי לַהּ רַבִּי חָנָה בַּר שְׁאוּנָא, אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: חֲצִי יוֹם וַחֲצִי לַיְלָה.

וְאָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: וְלָא פְּלִיגִי — הָא בִּתְקוּפַת נִיסָן וְתִשְׁרֵי, הָא בִּתְקוּפַת תַּמּוּז וְטֵבֵת.

הָכָא נָמֵי, אִימָא גַּבֵּי נִדָּה חֲצִי יוֹם וַחֲצִי לַיְלָה! וְהָא "לַיְלָה וַחֲצִי יוֹם" קָאָמַרְתְּ! אֶלָּא: אִי לַיְלָה דְּנִיסָן וְתִשְׁרֵי, אִי חֲצִי יוֹם וַחֲצִי לַיְלָה דְּטֵבֵת וְתַמּוּז.

וְאִיבָּעֵית אֵימָא: שָׁאנֵי כְּתוּבָּה — דְּמַגְּהִי בַּהּ טְפֵי, עַד דְּחָתְמִי.

רַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ: הֲלָכָה — בּוֹעֵל בְּעִילַת מִצְוָה, וּפוֹרֵשׁ.

מֵתִיב רַב חִסְדָּא: מַעֲשֶׂה וְנָתַן לָהּ רַבִּי אַרְבָּעָה לֵילוֹת מִתּוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ!

אֲמַר לֵיהּ רָבָא: הַדּוֹרֵי אַפִּירְכָא לְמָה לִי? אוֹתֵיב מִמַּתְנִיתִין! הוּא סָבַר: מַעֲשֶׂה רַב.

מִכָּל מָקוֹם, לְרַב וּשְׁמוּאֵל קַשְׁיָא! אִינְהוּ דַּעֲבַדוּ כְּרַבּוֹתֵינוּ, דְּתַנְיָא: רַבּוֹתֵינוּ חָזְרוּ וְנִמְנוּ — בּוֹעֵל בְּעִילַת מִצְוָה וּפוֹרֵשׁ.

אָמַר עוּלָּא: כִּי הָווּ בַּהּ רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ בְּתִינּוֹקֶת, לָא הֲווֹ מַסְקֵי מִינַּהּ אֶלָּא כִּדְמַסֵּיק תַּעֲלָא מִבֵּי כַּרְבָּא, וּמְסַיְּימִי בַּהּ הָכִי: בּוֹעֵל בְּעִילַת מִצְוָה וּפוֹרֵשׁ.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא לְרַב אָשֵׁי: אֶלָּא מֵעַתָּה, בַּעַל נֶפֶשׁ לֹא יִגְמוֹר בִּיאָתוֹ! אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, לִבּוֹ נוֹקְפוֹ וּפוֹרֵשׁ.

תָּנוּ רַבָּנָן: וְכוֹלָן שֶׁהָיוּ שׁוֹפְעוֹת דָּם וּבָאוֹת, מִתּוֹךְ אַרְבָּעָה לֵילוֹת לְאַחַר אַרְבָּעָה לֵילוֹת, מִתּוֹךְ הַלַּיְלָה לְאַחַר הַלַּיְלָה — כּוּלָּן צְרִיכוֹת לִבְדּוֹק אֶת עַצְמָן.

וּבְכוּלָּן, רַבִּי מֵאִיר מַחְמִיר כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי.

וּשְׁאָר רְאִיּוֹת שֶׁבֵּין בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל — הַלֵּךְ אַחַר מַרְאֵה דָמִים.

שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מַרְאֵה דָמִים מְשׁוּנִּים הֵן זֶה מִזֶּה. כֵּיצַד? דַּם נִדָּה — אָדוֹם, דַּם בְּתוּלִים — אֵינוֹ אָדוֹם. דַּם נִדָּה — זִיהוּם, דַּם בְּתוּלִים — אֵינוֹ זִיהוּם. דַּם נִדָּה — בָּא מִן הַמָּקוֹר, דַּם בְּתוּלִים — בָּא מִן הַצְּדָדִין.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זוֹ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים כָּל מַרְאֵה דָמִים אַחַת הֵן.

תָּנוּ רַבָּנָן: הָרוֹאָה דָּם מֵחֲמַת תַּשְׁמִישׁ — מְשַׁמֶּשֶׁת פַּעַם רִאשׁוֹנָה, וּשְׁנִיָּה, וּשְׁלִישִׁית, מִכָּאן וְאֵילָךְ — לֹא תְּשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּתְגָּרֵשׁ

דף סו.

וְתִנָּשֵׂא לְאַחֵר.

נִיסֵּת לְאַחֵר, וְרָאֲתָה דָּם מֵחֲמַת תַּשְׁמִישׁ — מְשַׁמֶּשֶׁת פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית, מִכָּאן וְאֵילָךְ לֹא תְּשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּתְגָּרֵשׁ וְתִנָּשֵׂא לְאַחֵר. נִיסֵּת לְאַחֵר, וְרָאֲתָה דָּם מֵחֲמַת תַּשְׁמִישׁ — מְשַׁמֶּשֶׁת פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית, מִכָּאן וְאֵילָךְ לֹא תְּשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּבְדּוֹק עַצְמָהּ.

כֵּיצַד בּוֹדֶקֶת אֶת עַצְמָהּ? מְבִיאָה שְׁפוֹפֶרֶת, וּבְתוֹכָהּ מְכְחוֹל, וּמוֹךְ מוּנָּח עַל רֹאשׁוֹ. אִם נִמְצָא דָּם עַל רֹאשׁ הַמּוֹךְ — בְּיָדוּעַ שֶׁמִּן הַמָּקוֹר הוּא בָּא. לֹא נִמְצָא דָּם עַל רֹאשׁוֹ — בְּיָדוּעַ שֶׁמִּן הַצְּדָדִין הוּא בָּא.

וְאִם יֵשׁ לָהּ מַכָּה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם — תּוֹלָה בְּמַכָּתָהּ, וְאִם יֵשׁ לָהּ וֶסֶת — תּוֹלָה בְּוִסְתָּהּ.

וְאִם הָיָה דָּם מַכָּתָהּ מְשׁוּנֶּה מִדַּם רְאִיָּתָהּ — אֵינָהּ תּוֹלָה, וְנֶאֱמֶנֶת אִשָּׁה לוֹמַר "מַכָּה יֵשׁ לִי בַּמָּקוֹר שֶׁמִּמֶּנָּה דָּם יוֹצֵא", דִּבְרֵי רַבִּי.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: דַּם מַכָּה הַבָּא מִן הַמָּקוֹר — טָמֵא, וְרַבּוֹתֵינוּ הֵעִידוּ עַל דַּם הַמַּכָּה הַבָּא מִן הַמָּקוֹר שֶׁהוּא טָהוֹר.

מַאי בֵּינַיְיהוּ? אָמַר עוּלָּא: מָקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא אֵיכָּא בֵּינַיְיהוּ.

שְׁפוֹפֶרֶת — (אַפְגּוֹרֵי מַפְגְּרָא) [אַפְסוֹדֵי מַפְסְדָא] לַהּ! אָמַר שְׁמוּאֵל: בִּשְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל אֶבֶר, וּפִיהָ רָצוּף לְתוֹכָהּ.

אָמַר לֵיהּ רֵישׁ לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן: וְתִבְדּוֹק עַצְמָהּ בְּבֵיאָה שְׁלִישִׁית שֶׁל בַּעַל הָרִאשׁוֹן? אָמַר לֵיהּ: לְפִי שֶׁאֵין כָּל הָאָבָּעוֹת שָׁווֹת.

אָמַר לֵיהּ: וְתִבְדּוֹק עַצְמָהּ בְּבֵיאָה רִאשׁוֹנָה שֶׁל בַּעַל שְׁלִישִׁי? לְפִי שֶׁאֵין כָּל הַכֹּחוֹת שָׁווֹת.

הָהִיא דַּאֲתַאי לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי, אָמַר לֵיהּ לְאַבָּדָן: זִיל בַּעֲתַהּ. אָזַל בַּעֲתַהּ, וְנָפַל מִמֶּנָּה חֲרֵרַת דָּם. אָמַר רַבִּי: נִתְרַפְּאָה זֹאת.

הַהִיא אִתְּתָא דַּאֲתַאי לְקַמֵּיהּ דְּמָר שְׁמוּאֵל, אָמַר לֵיהּ לְרַב דִּימִי בַּר יוֹסֵף: זִיל בַּעֲתַהּ! אָזַל בַּעֲתַהּ, וְלָא נָפַל (מֶמֶּנָּה) [מִינַּהּ] וְלָא מִידֵּי. אָמַר שְׁמוּאֵל: זוֹ מְמַלְּאָה וְנוֹפֶלֶת הִיא, וְכָל הַמְמַלְּאָה וְנוֹפֶלֶת — אֵין לָהּ תַּקָּנָה.

הָהִיא דַּאֲתַאי לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, דְּכֹל אֵימַת דַּהֲוָת סָלְקָא מִטְבִּילַת מִצְוָה, הֲוָת קָחֲזָא דָּמָא. אָמַר לַהּ: שָׁמָא דִּימַת עִירִיךְ עָלְתָה בִּיךְ, לְכִי וְהִבָּעֲלִי לוֹ עַל גַּבֵּי הַנָּהָר.

אִיכָּא דְּאָמַר, אָמַר לַהּ: תְּגַלִּי לְחַבָּרוֹתִיךְ. כִּי הֵיכִי (דתהוו) [דְּתֶהְווֹן] עָלַיְיךְ לְהָךְ גִּיסָא, נְתָווהוּ עָלָךְ לְהָךְ גִּיסָא. וְאִיכָּא דְּאָמַר, אָמַר לָהּ: גַּלִּי לְחַבָּרוֹתִיךְ, כִּי הֵיכִי דְּלִבְעוֹ עָלַיְיךְ רַחֲמִים, דְּתַנְיָא: "וְטָמֵא טָמֵא יִקָּרֵא" — צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ צַעֲרוֹ לָרַבִּים, וְרַבִּים מְבַקְּשִׁים עָלָיו רַחֲמִים.

אָמַר רַב יוֹסֵף: הֲוָה עוֹבָדָא בְּפוּמְבְּדִיתָא, וְאִתַּסִּי.

אָמַר רַב יוֹסֵף, אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: הִתְקִין רַבִּי בְּשָׁדוֹת, רָאֲתָה יוֹם אֶחָד — תֵּשֵׁב שִׁשָּׁה וְהוּא,

שְׁנַיִם — תֵּשֵׁב שִׁשָּׁה, וְהֵן שְׁלֹשָׁה — תֵּשֵׁב שִׁבְעָה נְקִיִּים.

אָמַר רַבִּי זֵירָא: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֶחֱמִירוּ עַל עַצְמָן, שֶׁאֲפִילּוּ רוֹאוֹת טִפַּת דָּם כְּחַרְדָּל — יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שִׁבְעָה נְקִיִּים.

אַדְּבְרֵיהּ רָבָא לְרַב שְׁמוּאֵל, וְדָרֵשׁ: קִשְׁתָּה שְׁנֵי יָמִים, וְלַשְּׁלִישִׁי הִפִּילָה — תֵּשֵׁב שִׁבְעָה נְקִיִּים. קָסָבַר: אֵין קֶשֶׁוִי לְנָפָלִים, וְאִי אֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם.

אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא: מַאי אִרְיָא קִשְׁתָּה שְׁנֵי יָמִים? אֲפִילּוּ מַשֶּׁהוּ בְּעָלְמָא! דְּהָא אָמַר רַבִּי זֵירָא: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֶחֱמִירוּ עַל עַצְמָן, שֶׁאֲפִילּוּ רוֹאוֹת טִפַּת דָּם כְּחַרְדָּל — יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שִׁבְעָה נְקִיִּים!

אָמַר לֵיהּ רבא: אָמֵינָא לָךְ אִיסּוּרָא, וְאַתְּ אָמְרַתְּ מִנְהָגָא?! הֵיכָא דְּאַחְמוּר — אַחְמוּר, הֵיכָא דְּלָא אַחְמוּר — לָא אַחְמוּר.

(תְּבָעוּהָ, נֶתֶר, בְּחַמִּין, לִטְבוֹל, קְמָטִים, עַל גַּבֵּי, נָמָל — סִימָן). אָמַר רָבָא: תְּבָעוּהָ לִינָּשֵׁא וְנִתְפַּיְּיסָה — צְרִיכָה שֶׁתֵּשֵׁב שִׁבְעָה נְקִיִּים.

רָבִינָא אֵיעְסֵק לֵיהּ לִבְרֵיהּ בֵּי רַב חֲנִינָא, אָמַר לֵיהּ: סָבַר לֵיהּ מָר לְמִכְתַּב כְּתוּבָה לְאַרְבָּעָה יוֹם? אָמַר לֵיהּ: אִין. כִּי מָטָא לְאַרְבָּעָה, נְטַר עַד אַרְבְּעָה אַחֲרִינָא, אִיעַכַּב שִׁבְעָה יוֹמֵי בָּתַר הָהוּא יוֹמָא.

אָמַר לֵיהּ: מַאי הַאי? אָמַר לֵיהּ: לָא סָבַר לַהּ מָר לְהָא דְּרָבָא, דְּאָמַר רָבָא: תְּבָעוּהָ לִינָּשֵׁא וְנִתְפַּיְּיסָה צְרִיכָה לֵישֵׁב שִׁבְעָה נְקִיִּים? אָמַר לֵיהּ: אֵימַר דְּאָמַר רָבָא בִּגְדוֹלָה דְּקָחָזְיָא דְּמָא, אֲבָל בְּקִטַנָּה דְּלָא חָזְיָא דְּמָא — מִי אָמַר?

אָמַר לֵיהּ: בְּפֵירוּשׁ אָמַר רָבָא: לָא שְׁנָא גְּדוֹלָה, לָא שְׁנָא קְטַנָּה. גְּדוֹלָה טַעְמָא מַאי? מִשּׁוּם דְּמֵחֲמָדָא, קְטַנָּה נָמֵי מֵחֲמָדָא.

אָמַר רָבָא: אִשָּׁה

דף סו:

לָא תִּחּוֹף לֹא בְּנָתָר וְלֹא בַּחוֹל; בְּנָתָר מִשּׁוּם דְּמִקְּטָף, וּבַחוֹל מִשּׁוּם דִּמְסָרֵיךְ.

וְאָמַר אַמֵּימָר מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא: אִשָּׁה לֹא תִּחּוֹף אֶלָּא בְּחַמִּין, אֲבָל לֹא בְּצוֹנֵן, וַאֲפִילּוּ בְּחַמֵּי חַמָּה. צוֹנֵן מַאי טַעְמָא לָא? מִשּׁוּם דְּקָרְרֵי וּמְשָׁרוּ מַזְיָא.

וְאָמַר רָבָא: לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁתְּהֵא אִשָּׁה מְדִיחָה בֵּית קְמָטֵיהּ בְּמַיִם. מֵיתִיבִי: בֵּית הַקְּמָטִים וּבֵית הַסְּתָרִים אֵינָן צְרִיכִין לְבִיאַת מַיִם!

נְהִי דְּבִיאַת מַיִם לָא בָּעֵינַן, מְקוֹם הָרָאוּי לְבִיאַת מַיִם בָּעֵינַן, כִּדְרַבִּי זֵירָא, דְּאָמַר רַבִּי זֵירָא: כָּל הָרָאוּי לְבִילָה — אֵין בִּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ, וְשֶׁאֵין רָאוּי לְבִילָה — בִּילָה מְעַכֶּבֶת בּוֹ.

אָמַר רָבִין בַּר רַב אַדָּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מַעֲשֶׂה בְּשִׁפְחָתוֹ שֶׁל רַבִּי שֶׁטָּבְלָה, וְעָלְתָה, וְנִמְצָא לָהּ עֻצָּם חוֹצֵץ בֵּין שִׁינֶּיהָ, וְהִצְרִיכָהּ רַבִּי טְבִילָה אַחֶרֶת.

וְאָמַר רָבָא: טָבְלָה וְעָלְתָה, וְנִמְצָא עָלֶיהָ דָּבָר חוֹצֵץ — אִם סָמוּךְ לַחֲפִיפָה טָבְלָה, אֵינָהּ צְרִיכָה לְחוֹף וְלִטְבוֹל, וְאִם לָאו — צְרִיכָה לְחוֹף וְלִטְבוֹל.

אִיכָּא דְּאָמְרִי, אִם בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁחָפְפָה טָבְלָה — אֵינָהּ צְרִיכָה לְחוֹף וְלִטְבּוֹל, וְאִם לָאו — צְרִיכָה לְחוֹף וְלִטְבּוֹל.
מַאי בֵּינַיְיהוּ? אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ לְמִסְמַךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה, לְמִיחַף בִּימָמָא וּלְמִטְבָּל בְּלֵילְיָא.
אָמַר רָבָא: אִשָּׁה לֹא תַּעֲמוֹד עַל גַּבֵּי כְּלֵי חֶרֶס וְתִטְבּוֹל. סָבַר רַב כָּהֲנָא לְמֵימַר: טַעְמָא מַאי? מִשּׁוּם גְּזֵירַת מֶרְחֲצָאוֹת, הָא עַל גַּבֵּי סִילְתָּא — שַׁפִּיר דָּמֵי.
אֲמַר לֵיהּ רַב חָנָן מִנְּהַרְדְּעָא: הָתָם טַעְמָא מַאי — מִשּׁוּם דְּבָעֵית, סִילְתָּא נָמֵי בְּעֵיתָא.
אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: אִשָּׁה לֹא תִּטְבּוֹל

דף סז.

בְּנָמֵל, אַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לֵיכָּא — אֵימַר בְּרִדְיוֹנֵי נְפַל.
אֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל עֲבַד לִבְנָתֵיהּ מְקֻוָּואוֹת בְּיוֹמֵי נִיסָן, וּמַפָּצֵי בְּיוֹמֵי תִּשְׁרֵי.
אָמַר רַב גִּידֵּל, אָמַר רַב: נָתְנָה תַּבְשִׁיל לִבְנָהּ, וְטָבְלָה וְעָלְתָה — לֹא עָלְתָה לָהּ טְבִילָה, אַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לֵיכָּא, אֵימַר בְּרִדְיוֹנֵי נְפַל.
אָמַר רָמֵי בַּר אַבָּא: הָנֵי רִבְדֵי דְּכוּסִילְתָּא, עַד תְּלָתָא יוֹמֵי — לָא חָיְיצִי, מִכָּאן וְאֵילָךְ — חָיְיצִי.
אָמַר מָר עוּקְבָא: לִפְלוּף שֶׁבָּעַיִן, לַח — אֵינוֹ חוֹצֵץ, יָבֵשׁ — חוֹצֵץ. אֵימָתַי נִקְרָא יָבֵשׁ? מִשָּׁעָה שֶׁמַּתְחִיל לִירַק.
אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּחוֹל שֶׁבְּתוֹךְ הָעַיִן — אֵינוֹ חוֹצֵץ, וְשֶׁעַל גַּבֵּי הָעַיִן — חוֹצֵץ. אִם הָיוּ עֵינֶיהָ פּוֹרְחוֹת — אֲפִילּוּ עַל גַּבֵּי הָעַיִן אֵינוֹ חוֹצֵץ.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: פִּתְחָה עֵינֶיהָ בְּיוֹתֵר, אוֹ עַצְמָה עֵינֶיהָ בְּיוֹתֵר — לֹא עָלְתָה לָהּ טְבִילָה.
אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: הָאִשָּׁה לֹא תִּטְבּוֹל אֶלָּא דֶּרֶךְ גְּדִילָתָהּ, כְּדִתְנַן: הָאִישׁ נִרְאֶה כְּעוֹדֵר וּמוֹסֵק זֵיתִים, אִשָּׁה נִרְאֵית כְּאוֹרֶגֶת וְכִמְנַקֶּה אֶת בְּנָהּ.
אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא: נִימָא אַחַת קְשׁוּרָה חוֹצֶצֶת,

דף סז:

שָׁלֹשׁ אֵינָן חוֹצְצוֹת, שְׂתֵּים אֵינִי יוֹדֵעַ. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא אַחַת.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק: דְּבַר תּוֹרָה, רוּבּוֹ הַמַּקְפִּיד עָלָיו — חוֹצֵץ, רוּבּוֹ וְאֵינוֹ מַקְפִּיד עָלָיו — אֵינוֹ חוֹצֵץ, וְנָזְרוּ עַל רוּבּוֹ שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד מִשּׁוּם רוּבּוֹ הַמַּקְפִּיד, וְנָזְרוּ עַל מִיעוּטוֹ הַמַּקְפִּיד מִשּׁוּם רוּבּוֹ הַמַּקְפִּיד.
וְלִגְזוֹר נָמֵי עַל מִיעוּטוֹ שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד, מִשּׁוּם מִיעוּטוֹ הַמַּקְפִּיד! הִיא גּוּפַהּ גְּזֵרָה, וְאָנַן נֵיקוּם וְנִגְזוֹר גְּזֵרָה לְגְזֵרָה?!

אָמַר רַב: נִדָּה בִּזְמַנָּהּ אֵינָהּ טוֹבֶלֶת אֶלָּא בַּלַּיְלָה, וְשֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ טוֹבֶלֶת בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה.
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: בֵּין בִּזְמַנָּהּ בֵּין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ אֵינָהּ טוֹבֶלֶת אֶלָּא בַּלַּיְלָה, מִשּׁוּם סָרֵךְ בִּתָּהּ.
וְאַף רַב הֶדַר בֵּיהּ, דְּאָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אָשֵׁי אָמַר רַב: נִדָּה, בֵּין בִּזְמַנָּהּ בֵּין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ, אֵינָהּ טוֹבֶלֶת אֶלָּא בַּלַּיְלָה, מִשּׁוּם סָרֵךְ בִּתָּהּ.
אַתְקֵין רַב אִידִי בְּנַרֵשׁ לְמִטְבָּל בְּיוֹמָא דִּתְמָנְיָא, מִשּׁוּם אַרְיָוָתָא; רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב בְּפַפּוֹנְיָא, מִשּׁוּם גַּנָּבֵי;
רַב יְהוּדָה בְּפוּמְבְּדִיתָא, מִשּׁוּם צְנָנָה; רָבָא בְּמָחוֹזָא, מִשּׁוּם אֲבוּלָאֵי.
אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא וּלְאַבָּיֵי: מִכְּדֵי הָאִידָּנָא כּוּלְהוּ סָפֵק זָבוֹת שַׁוּינְהוּ רַבָּנַן, לַיטְבְּלִינְהוּ בֵּימָמָא דְּשִׁבְיעָאה?
מִשּׁוּם דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּתַנְיָא: "אַחַר תִּטְהָר" — אַחַר, אַחַר לְכוּלָּן, שֶׁלֹּא תְּהֵא טוּמְאָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: "אַחַר תִּטְהָר" — אַחַר מַעֲשֶׂה תִּטְהָר.
אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: אָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, שֶׁמָּא תָּבֹא לִידֵי סָפֵק.
אָמַר רַב הוּנָא: אִשָּׁה חוֹפֶפֶת בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת, וְטוֹבֶלֶת בְּשִׁלִּישִׁי בַּשַּׁבָּת, שֶׁכֵּן אִשָּׁה חוֹפֶפֶת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְטוֹבֶלֶת בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.
אִשָּׁה חוֹפֶפֶת בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת, וְטוֹבֶלֶת בִּרְבִיעִי בַּשַּׁבָּת — שֶׁכֵּן אִשָּׁה חוֹפֶפֶת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְטוֹבֶלֶת בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת אַחַר הַשַּׁבָּת.
אִשָּׁה חוֹפֶפֶת בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת, וְטוֹבֶלֶת בַּחֲמִישִׁי בַּשַּׁבָּת — שֶׁכֵּן אִשָּׁה חוֹפֶפֶת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְטוֹבֶלֶת בְּמוֹצָאֵי שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת אַחַר הַשַּׁבָּת.
וְרַב חִסְדָּא אָמַר: כּוּלְהוּ אָמְרִינַן, "שֶׁכֵּן" לָא אָמְרִינַן. הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר — אֶפְשָׁר, הֵיכָא דְּלָא אֶפְשָׁר — לָא אֶפְשָׁר.
וְרַב יֵימַר אָמַר: אֲפִילּוּ "שֶׁכֵּן" נָמֵי אָמְרִינַן, לְבַר מֵאִשָּׁה חוֹפֶפֶת בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת וְטוֹבֶלֶת בַּחֲמִישִׁי בַּשַּׁבָּת, דִּלְמוֹצָאֵי שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלְאַחַר הַשַּׁבָּת לֵיתֵהּ, דְּאֶפְשָׁר דְּחוֹפֶפֶת בַּלַּיְלָה וְטוֹבֶלֶת בַּלַּיְלָה.
דְּרַשׁ מָרְיֹמָר: הִלְכְתָא כְּרַב חִסְדָּא, וּכְדִמְתָרֵץ רַב יֵימַר.
אִיבַּעְיָא לְהוּ: אִשָּׁה מַהוּ שֶׁתְּחוֹף בַּלַּיְלָה וְתִטְבּוֹל בַּלַּיְלָה? מָר זוּטְרָא אוֹסֵר, וְרַב חִינְנָא מְסוּפְרָא שָׁרֵי.
אָמַר לֵיהּ רַב אַדָּא לְרַב חִינְנָא מְסוּפְרָא: לָאו הָכִי הֲוָה עוֹבְדָא בְּדַבֵּיתְהוּ דְּאַבָּא מָרִי רֵישׁ גָּלוּתָא, דְּאִיקּוּט, אֲזַל רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְפַיּוֹסֵהּ, וַאֲמַרָה לֵיהּ: מַאי אִיתֵיהּ הַשְׁתָּא?

דף סח.

תְּסָגֵּי אַיְיתִי לְמָחָר, וִידַע מַאי קָאָמְרָה לֵיהּ, אָמַר: דּוּדֵי חָסְרַתְּ, טַשְׁטְקֵי חָסְרַתְּ, עַבְדֵי חָסְרַתְּ?

דְּרַשׁ רָבָא: אִשָּׁה חוֹפֶפֶת בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְטוֹבֶלֶת בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְרָבָא: וְהָא שְׁלַח רַבִּין בְּאַגַּרְתֵּיהּ "אִשָּׁה לֹא תָּחוֹף בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְתִטְבּוֹל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת". וּתְמַהּ עַל עַצְמָךְ: הֵיאַךְ חוֹפֶפֶת בַּיּוֹם וְטוֹבֶלֶת בַּלַּיְלָה, הָא בָּעֵינַן תֵּכֶף לַחֲפִיפָה טְבִילָה, וְלֵיכָּא!

הָדַר אוֹקֵי רָבָא אָמוֹרָא עֲלֵיהּ, וּדְרַשׁ: דְּבָרִים שֶׁאָמַרְתִּי לִפְנֵיכֶם, טָעוּת הֵן בְּיָדִי. בְּרַם כָּךְ אָמְרוּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן: אִשָּׁה לֹא תָּחוֹף בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְתִטְבּוֹל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וּתְמַהּ עַל עַצְמָךְ: הֵיאַךְ חוֹפֶפֶת בַּיּוֹם וְטוֹבֶלֶת בַּלַּיְלָה? הָא בָּעֵינַן סָמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה, וְלֵיכָּא!

וְהִלְכְתָא: אִשָּׁה חוֹפֶפֶת בַּיּוֹם וְטוֹבֶלֶת בַּלַּיְלָה. וְהִלְכְתָא: אִשָּׁה לֹא תָּחוֹף אֶלָּא בַּלַּיְלָה. (אֶלָּא) קַשְׁיָא הִלְכְתָא אַהִלְכְתָא!

לָא קַשְׁיָא — הָא דְּאֶפְשָׁר, הָא דְּלָא אֶפְשָׁר.

מַתְנִי' נִדָּה שֶׁבָּדְקָה עַצְמָהּ יוֹם שְׁבִיעִי שַׁחֲרִית, וּמָצְאָה טְהוֹרָה, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הִפְרִישָׁה, וּלְאַחַר יָמִים בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה — הֲרֵי הִיא בְּחֶזְקַת טְהוֹרָה.

בָּדְקָה עַצְמָהּ בְּיוֹם שְׁבִיעִי שַׁחֲרִית וּמָצְאָה טְמֵאָה, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הִפְרִישָׁה, וּלְאַחַר זְמַן בָּדְקָה וּמָצְאָה טְהוֹרָה — הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת טְמֵאָה.

וּמְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת, וּמַפְקִידָה לִפְקִידָה. וְאִם יֵשׁ לָהּ וֶסֶת — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כֹּל שֶׁלֹּא הִפְרִישָׁה בְּטָהֳרָה מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה — הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת טְמֵאָה, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֲפִילּוּ בִּשְׁנַיִם לְנִדָּתָהּ בָּדְקָה וּמָצְאָה טְהוֹרָה, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הִפְרִישָׁה, וּלְאַחַר זְמַן בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה — הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת טְהוֹרָה.

גְּמָ' אִיתְּמַר: רַב אָמַר: זָבָה וַדַּאי, וְלֵוִי אָמַר: זָבָה סָפֵק.

אַהֵייא? אִילֵּימָא אַרִישָׁא — "הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת טְהוֹרָה" קָתָנֵי!

אֶלָּא אַסֵּיפָא, בִּשְׁלָמָא סָפֵק זָבָה אָמְרִינַן, אֶלָּא זָבָה וַדַּאי נָמֵי? הֲרֵי בָּדְקָה וּמָצְאָה טְהוֹרָה!

אֶלָּא, כִּי אִיתְּמַר דְּרַב וְלֵוִי — שְׁמַעְתָּא בְּאַפֵּי נַפְשַׁהּ אִיתְּמַר: נִדָּה שֶׁבָּדְקָה עַצְמָהּ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁחֲרִית וּמָצְאָה טְמֵאָה, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הִפְרִישָׁה, וּלְאַחַר יָמִים בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה — רַב אָמַר: זָבָה וַדַּאי, וְלֵוִי אָמַר: זָבָה סָפֵק.

רַב אָמַר: זָבָה וַדַּאי, כֵּיוָן דְּמֵעִיקָּרָא נִמְצֵאת טְמֵאָה, וְעַכְשָׁיו נִמְצֵאת טְמֵאָה — טְמֵאָה וַדַּאי.

וְלֵוִי אָמַר: סָפֵק זָבָה, אֵימַר פְּסָקָה בֵּינֵי וּבֵינֵי.

דף סח:

וְכֵן תְּנֵי לֵוִי בְּמַתְנִיתָא: אַחַר הַיָּמִים, בֵּין בָּדְקָה וּמָצְאָה טְהוֹרָה בֵּין בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה — הֲרֵי זוֹ סָפֵק זָבָה.

וּמְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת. לֵימָא תְּהֲוֵי תְּיוּבְתָּא דְּרָבָא! דְּאָמַר רָבָא: לוֹמַר שֶׁאֵין הָאִשָּׁה מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת בְּתוֹךְ יְמֵי זִיבָתָהּ!

וְלָאו אוֹתְבִינְהוּ לְרָבָא חֲדָא זִימְנָא! הָכִי קָאָמְרִינַן: לֵימָא תְּהֲוֵי תְּיוּבְתָּא דְּרָבָא נָמֵי מֵהָא!

אָמַר לָךְ רָבָא: כִּי קָתָנֵי "מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת" — אַרֵישׁ פִּרְקִין קָאֵי, אַרָאֲתָה וְעוֹדָהּ בְּבֵית אָבִיהָ.

סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא, כֵּיוָן דְּמַפְסְקִי לְהוּ יָמִים טְהוֹרִין, כִּתְחִלַּת נִדָּתָהּ דָּמְיָא, וְלֹא תְּטַמֵּא מֵעֵת לְעֵת, קָא מַשְׁמַע לַן.

אִם יֵשׁ לָהּ וֶסֶת. נֵימָא תְּהֲוֵי תְּיוּבְתָּא דְּרַב הוּנָא בַּר חִיָּיא אָמַר שְׁמוּאֵל, דְּאָמַר רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא אָמַר שְׁמוּאֵל, לוֹמַר שֶׁאֵין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בִּימֵי זִיבָתָהּ.

אָמַר לְךָ רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא: כִּי אָמְרִינַן אֵין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וֶסֶת בִּימֵי זִיבָתָהּ, דְּלָא בָּעֲיָא תְּלָתָא זִימְנֵי לְמִיעְקַר, דְּאָמְרִינַן דָּמֶיהָ מְסוּלָּקִין, וְכֵיוָן דְּדָמֶיהָ מְסוּלָּקִין — דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. תַּנְיָא, אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אִלְמָלֵי יָדֵיהָ מוּנָּחוֹת בְּעֵינֶיהָ כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת — יָפֶה אַתָּה אוֹמֵר.

עַכְשָׁיו אֵימַר: עִם סִלּוּק יָדֶיהָ רָאָתָה? מָה לִי הִפְרִישָׁה בְּטָהֳרָה בַּשְּׁבִיעִי מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה, מָה לִי הִפְרִישָׁה בְּטָהֳרָה בָּרִאשׁוֹן.

בָּרִאשׁוֹן — מִי אִיכָּא לְמַאן דְּאָמַר?

אִין, וְהָתַנְיָא: אָמַר רַבִּי: שָׁאַלְתִּי אֶת רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן כְּשֶׁהָיוּ מְהַלְּכִים בַּדֶּרֶךְ: נִדָּה שֶׁבָּדְקָה עַצְמָהּ יוֹם שְׁבִיעִי שַׁחֲרִית וּמָצְאָה טְהוֹרָה, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הִפְרִישָׁה, וּלְאַחַר הַיָּמִים בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה — מַהוּ?

אָמְרוּ לוֹ: הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת טָהֳרָה. שִׁשִּׁי, חֲמִישִׁי, רְבִיעִי, שְׁלִישִׁי, שֵׁנִי — מַאי? אָמְרוּ לוֹ: לָא שְׁנָא.

בָּרִאשׁוֹן לֹא שָׁאַלְתִּי, וְטָעִיתִי שֶׁלֹּא שָׁאַלְתִּי, אַטּוּ כּוּלְּהוּ לָאו בְּחֶזְקַת טוּמְאָה קָיְימִי? וְכֵיוָן דְּפְסַק — פְּסַק, רִאשׁוֹן נָמֵי כֵּיוָן דְּפְסַק — פְּסַק.

וּמַעֲיקָּרָא, מַאי סָבַר? הוֹאִיל וְהוּחְזַק מַעְיָן פָּתוּחַ.

מַתְנִי' הַזָּב וְהַזָּבָה, שֶׁבָּדְקוּ עַצְמָן בְּיוֹם רִאשׁוֹן וּמָצְאוּ טָהוֹר, וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי וּמָצְאוּ טָהוֹר, וּשְׁאָר יָמִים שֶׁבֵּינְתַיִים לֹא בָּדְקוּ — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הֲרֵי הֵן בְּחֶזְקַת טָהֳרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֵין לָהֶם אֶלָּא יוֹם רִאשׁוֹן וְיוֹם שְׁבִיעִי בִּלְבָד. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵין לָהֶם אֶלָּא יוֹם שְׁבִיעִי בִּלְבָד.

גְּמָ' תַּנְיָא: אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לִדְבָרֶיךָ, אַתָּה מוֹנֶה בְּסֵירוּגִין, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה "אַחַר תִּטְהָר", אַחַר אַחַר לְכוּלָּן, שֶׁלֹּא תְּהֵא טוּמְאָה מַפְסֶקֶת בֵּינֵיהֶן!

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְאַתָּה אִי אַתָּה מוֹדֶה בְּזָב שֶׁרָאָה קֶרִי, וּבְנָזִיר שֶׁהִילֵּךְ סְכָכוֹת וּפְרָעוֹת, שֶׁמּוֹנֶה בְּסֵירוּגִין? וַהֲתוֹרָה אָמְרָה: ״וְהַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים יִפָּלוּ״.

וְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר, בִּשְׁלָמָא הָתָם, ״לְטָמְאָה בָהּ״ אָמַר רַחֲמָנָא — שֶׁאֵינָהּ סוֹתֶרֶת אֶלָּא יוֹמָהּ, וְאִי מִשּׁוּם אִיחַלּוֹפֵי זָב בְּבַעַל קֶרִי — לָא מִיחַלַּף.

נָזִיר שֶׁהִילֵּךְ עַל גַּבֵּי סְכָכוֹת וּפְרָעוֹת נָמֵי, מִדְּאוֹרָיְיתָא אֹהֶל מְעַלְיָא בָּעֵינַן, וְרַבָּנַן הוּא דְּגָזוּר, וְרַבָּנַן בִּדְאוֹרָיְיתָא לָא מִיחַלַּף.

אֲבָל הָכָא — אִי חָיְישִׁינַן דִּלְמָא חֲזַאי, בְּסָפֵק אָתֵי לְאִיחַלּוֹפֵי בְּוַדַּאי.

תָּנֵי רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמְרִי: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְדִבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִדִּבְרֵי כּוּלָּן, אֲבָל הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

אִיבַּעְיָא לְהוּ: הַזָּב וְהַזָּבָה שֶׁבָּדְקוּ עַצְמָן יוֹם רִאשׁוֹן וְיוֹם שְׁמִינִי וּמָצְאוּ טָהוֹר, וּשְׁאָר הַיָּמִים לֹא בָּדְקוּ,

דף סט.

לְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר מַהוּ? תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן בָּעֵינַן, וְהָכָא תְּחִלָּתָן אִיכָּא סוֹפָן לֵיכָּא, אוֹ דִילְמָא תְּחִלָּתָן אַף עַל גַּב שֶׁאֵין סוֹפָן?

אָמַר רַב: הֵיא הֵיא תְּחִלָּתָן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין סוֹפָן, וְרַבִּי חֲנִינָא אָמַר: תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן בָּעֵינַן, הָכָא תְּחִלָּתָן אִיכָּא, סוֹפָן לֵיכָּא.

מֵיתִיבִי: וְשָׁוִין בְּזָב וּבְזָבָה שֶׁבָּדְקוּ עַצְמָן יוֹם רִאשׁוֹן וְיוֹם שְׁמִינִי וּמָצְאוּ טָהוֹר, שֶׁאֵין לָהֶם אֶלָּא שְׁמִינִי בִּלְבַד. מַאן שָׁוִין? לָאו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ?

לָא, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי עֲקִיבָא.

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת, אָמַר רַב יִרְמְיָה בַּר אַבָּא, אָמַר רַב: נִדָּה שֶׁהִפְרִישָׁה בְּטָהֳרָה בַּשְּׁלִישִׁי שֶׁלָּהּ — סוֹפָרְתּוֹ לְמִנְיַן שִׁבְעָה נְקִיִּים.

נִדָּה, סְפִירָה לְמָה לַהּ? אֶלָּא אֵימָא: זָבָה שֶׁהִפְרִישָׁה בְּטָהֳרָה בַּשְּׁלִישִׁי שֶׁלָּהּ — סוֹפָרְתּוֹ לְמִנְיַן שִׁבְעָה נְקִיִּים.

אֲמַר לֵיהּ רַב שֵׁשֶׁת לְרַב יִרְמְיָה בַּר אַבָּא: רַב כְּכוּתַאי אֲמַרַהּ לִשְׁמַעְתֵּיהּ? דְּאָמְרִי: יוֹם שֶׁפּוֹסֶקֶת בּוֹ סוֹפָרְתּוֹ לְמִנְיַן שִׁבְעָה!

כִּי קָאָמַר רַב, לְבַר מִשְּׁלִישִׁי. בַּר מִשְּׁלִישִׁי? פְּשִׁיטָא! לָא צְרִיכָא, כְּגוֹן דְּלֹא בָּדְקָה עַד שְׁבִיעִי.

וְאַשְׁמְעִינַן הָתָם — תְּחִלָּתָן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין סוֹפָן, וְהָכָא קָא מַשְׁמַע לַן — סוֹפָן, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין תְּחִלָּתָן.

דְּמַהוּ דְּתֵימָא: תְּחִלָּתָן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין סוֹפָן הוּא דְּאָמְרִינַן, דְּאוֹקְמִינְהוּ אַחֲזָקַיְיהוּ, אֲבָל סוֹפָן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין תְּחִלָּתָן — לָא, קָא מַשְׁמַע לַן.

אִינִי? וְהָא כִּי אֲתָא רָבִין אָמַר: מֵתִיב רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא "טוֹעָה".
וְלָא יָדַעְנָא מַאי תְּיוּבְתֵּיהּ, דְּקָיְימָא לַן: שָׁבוּעַ קָמָא דְּאָתְיָא לְקַמָּן — בְּלֵילְוָתָא מַטְבְּלִינַן לַהּ, בֵּימָמָא לָא מַטְבְּלִינַן לַהּ.
וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ לָא בָּעֵינַן סְפוּרִין לְפָנֵינוּ, בֵּימָמָא נָמֵי נַטְבְּלִינַהּ, דִּילְמָא יוֹלֶדֶת זָכָר בְּזוֹב הִיא, וְעָבְדָה לַהּ סְפוּרִין! אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינַּהּ בָּעֵינַן סְפוּרִין בְּפָנֵינוּ!
וְלָאו מִי אוֹקֵימְנָא כְּרַבִּי עֲקִיבָא, דְּאָמַר: בָּעֵינַן סְפוּרִין לְפָנֵינוּ?!
וּמְנָא תֵּימְרָא דִּלְרַבָּנַן לָא בָּעֵינַן סְפוּרִין לְפָנֵינוּ? דִּתְנַן: טוֹעָה שֶׁאָמְרָה "יוֹם אֶחָד טָמֵא רָאִיתִי", מַטְבִּילִין אוֹתָהּ תֵּשַׁע טְבִילוֹת.
שִׁבַּע לְנִדָּה, וּתְרֵי לְזִיבָה. "בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת טָמֵא רָאִיתִי" — מַטְבִּילִין אוֹתָהּ אַחַת עֶשְׂרֵה טְבִילוֹת.
אַחַת עֶשְׂרֵה מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ? אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדְּפְתִי: כְּגוֹן שֶׁבָּאת לְפָנֵינוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְהָוְיִין תַּמְנֵי לְנִדָּה וּתְלַת לְזִיבָה.
"לֹא רָאִיתִי כָּל עִיקָּר" — מַטְבִּילִין אוֹתָהּ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה טְבִילוֹת. אָמַר רָבָא: הַאי דִּינָא דְּלָא דִּינָא, דַּיְינֵי בְּגַלְּחֵי, דְּאִית לֵיהּ תּוֹרָא — לִירְעֵי חַד יוֹמָא, דְּלֵית לֵיהּ תּוֹרָא — לִירְעֵי תְּרֵי יוֹמֵי. אִתְרְמֵי לְהוּ יַתְמָא בַּר אַרְמַלְתָּא, יָהֲבִי לֵיהּ תּוֹרֵי, אֲזַל נַכְסֵינְהוּ. אָמַר לְהוּ: דְּאִית לֵיהּ תּוֹרָא — לִשְׁקוֹל חַד מַשְׁכָּא, דְּלֵית לֵיהּ תּוֹרָא — לִשְׁקוֹל תְּרֵי מַשְׁכֵי. אָמְרִי לֵיהּ: מַאי הַאי דְּקָאָמַרְתְּ? אָמַר לְהוּ: סוֹף דִּינָא כִּתְחִלַּת דִּינָא, תְּחִלַּת דִּינָא — לָאו מַאן דְּלֵית לֵיהּ עָדִיף? סוֹף דִּינָא נָמֵי — מַאן דְּלֵית לֵיהּ עָדִיף.
הָכָא נָמֵי, וּמָה הֵיכָא דְּאָמְרָה "רָאִיתִי" — סַגֵּי לָהּ אִי בְּתֵשַׁע טְבִילוֹת אִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה טְבִילוֹת, הֵיכָא דְּקָאָמְרָה אִיהִי "לָא רָאִיתִי" — בָּעָיָא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה טְבִילוֹת?
אֶלָּא אֵימָא הָכִי: "רָאִיתִי וְאֵינִי יוֹדַעַ כַּמָּה רָאִיתִי, אִי בִּימֵי נִדָּה רָאִיתִי אוֹ בִּימֵי זִיבָה רָאִיתִי" — מַטְבִּילִין אוֹתָהּ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה טְבִילוֹת. אֲתַאי קַמַּן בִּימָמָא — יָהֲבִינַן לַהּ שַׁב לְנִדָּה

דף סט:

וְתַמְנֵי לְזִיבָה, אֲתַאי קַמַּן בְּלֵילְוָתָא — יָהֲבִינַן לַהּ תַּמְנֵי לְנִדָּה וְשַׁב לְזִיבָה.
זִיבָה, תַּמְנֵי בָּעָיָא! אֶלָּא: אִידֵּי וְאִידֵּי — שַׁב לְנִדָּה, וְתַמְנֵי לְזִיבָה.
בְּלֵילְוָתָא, תַּמְנֵי לְנִדָּה בָּעֵי!
זִיבָה דִּפְסִיקָא לֵיהּ, דְּלָא שְׁנָא כִּי אָתְיָא קַמַּן בִּימָמָא, לָא שְׁנָא כִּי אָתְיָא קַמַּן בְּלֵילְיָא — חֲשִׁיב לַהּ. נִדָּה דְּלָא פְּסִיקָא לֵיהּ, דְּכִי אָתְיָא קַמַּן בְּלֵילְוָתָא — בָּעֵי תַּמְנֵי, בִּימָמָא — לָא קָבָעֵי תַּמְנֵי, לָא קָחֲשִׁיב לַהּ.

וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ סְפוּרִין לְפָנֵינוּ בָּעֵינַן — כֹּל הָנֵי טְבִילוֹת לְמָה לִי? תִּסְפּוֹר שַׁב וַהֲדַר תִּטְבּוֹל! אֶלָּא לָאו שְׁמַע מִינַּהּ רַבָּנַן הִיא, דְּאָמְרִי: לָא בָּעֵינַן סְפוּרִין לְפָנֵינוּ.

אֲמַר לֵיהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב יוֹסֵף לְרַב אָשֵׁי: לָאו תָּרוֹצֵי קָמְתָרְצִינַן לַהּ? תֵּרֵיץ וְאֵימָא הָכִי: ״סָפַרְתִּי וְאֵינִי יוֹדַעַת כַּמָּה סָפַרְתִּי, אִם בִּימֵי נִדָּה סָפַרְתִּי וְאִם בִּימֵי זִיבָה סָפַרְתִּי״ — מַטְבִּילִין אוֹתָהּ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה טְבִילוֹת.

״סָפַרְתִּי וְאֵינִי יוֹדַעַת כַּמָּה סָפַרְתִּי״ — חַד יוֹמָא מִיהָא אִי אֶפְשָׁר דְּלָא סָפְרָה, חָסְרָה לָהּ טְבִילָה!

אֶלָּא אֵימָא: ״אֵינִי יוֹדַעַת אִם סָפַרְתִּי אִם לֹא סָפַרְתִּי״.

מַתְנִי' הַזָּב, וְהַזָּבָה, וְהַנִּדָּה, וְהַיּוֹלֶדֶת, וְהַמְצוֹרָע שֶׁמֵּתוּ — מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא, עַד שֶׁיְּמוֹק הַבָּשָׂר. נִכְרֵי שֶׁמֵּת — טָהוֹר מִלְּטַמֵּא.

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כָּל הַנְּשִׁים מֵתוֹת נִדּוֹת, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵין נִדָּה אֶלָּא שֶׁמֵּתָה נִדָּה.

גְּמ' מַאי בְּמַשָּׂא? אִילֵימָא בְּמַשָּׂא מַמָּשׁ — אַטּוּ כֹּל מֵת מִי לָא מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא!

אֶלָּא מַאי בְּמַשָּׂא? בְּאֶבֶן מְסָמָא,

דִּכְתִיב: ״וְהֵיתֵית אֶבֶן חֲדָא וְשׂוּמַת עַל פּוּם גּוּבָּא״.

מַאי טַעְמָא? אָמַר רַב: גְּזֵרָה, שֶׁמָּא יִתְעַלְּפֶה.

תָּנָא מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמְרוּ: עַד שֶׁיִּבָּקַע כְּרֵיסוֹ.

נִכְרִי שֶׁמֵּת [כּוּ']. תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ נִכְרִי שֶׁמֵּת טָהוֹר מִלְּטַמֵּא בְּמַשָּׂא? לְפִי שֶׁאֵין טוּמְאָתוֹ מֻחְזֶיֶת מִדִּבְרֵי תוֹרָה, אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים.

תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁנַיִם עָשָׂר דְּבָרִים שְׁאָלוּ אַנְשֵׁי אֲלֶכְסַנְדְּרִיָּא אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא, שִׁלְשָׁה דִּבְרֵי חָכְמָה, שִׁלְשָׁה דִּבְרֵי הַגָּדָה, שִׁלְשָׁה דִּבְרֵי בוּרוּת, שִׁלְשָׁה דִּבְרֵי דֶּרֶךְ אֶרֶץ.

שִׁלְשָׁה דִּבְרֵי חָכְמָה: הַזָּב וְהַזָּבָה וְהַנִּדָּה וְהַיּוֹלֶדֶת וְהַמְצוֹרָע שֶׁמֵּתוּ, עַד מָתַי מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא? אָמַר לָהֶן: עַד שֶׁיְּמוֹק הַבָּשָׂר.

בַּת מְשׁוּלַּחַת, מָה הִיא לְכֹהֵן?

מִי אָמְרִינַן קַל וָחוֹמֶר, וּמָה אַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל שֶׁאֵין אִיסּוּרָהּ שָׁוֶה בַּכֹּל — בִּנָּהּ פָּגוּם, זוֹ שֶׁאִיסּוּרָהּ שָׁוֶה בַּכֹּל — אֵינוֹ דִּין שֶׁבִּנָּהּ פָּגוּם? אוֹ דִילְמָא: מָה לְאַלְמָנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל — שֶׁהִיא עַצְמָהּ מִתְחַלֶּלֶת.

אָמַר לָהֶן:

דף ע.

הִיא תּוֹעֶבָה וְאֵין בָּנֶיהָ תּוֹעֲבִין.

שְׁנֵי מְצוֹרָעִין שֶׁנִּתְעָרְבוּ קָרְבְּנוֹתֵיהֶן זֶה בָּזֶה, וְקָרַב קָרְבָּנוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן, וּמֵת אֶחָד מֵהֶן — הַשֵּׁנִי מַה תְּהֵא עָלָיו?
אָמַר לָהֶן: כּוֹתֵב נְכָסָיו לַאֲחֵרִים, וְהָוֵי עָנִי, וּמֵבִיא חַטַּאת הָעוֹף הַבָּא עַל הַסָּפֵק.
וְהָאֵיכָּא אָשָׁם! אָמַר שְׁמוּאֵל: כְּשֶׁקָּרַב אָשָׁמוֹ.
אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: גַּבְרָא רַבָּה כִּשְׁמוּאֵל לֵימָא כִּי הַאי מִילְתָא? כְּמַאן? אִי כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּאָמַר: ”אָשָׁם קָבַעה”, וְכֵיוָן דְּקָבַעה לֵהּ אָשָׁם בַּעֲשִׁירוּת — לָא מָצֵי מַיְיתֵי חַטָּאת בְּדַלּוּת.
דִּתְנַן: מְצוֹרָע שֶׁהֵבִיא קָרְבַּן עָנִי וְהֶעֱשִׁיר, אוֹ עָשִׁיר וְהֶעֱנִי — הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר חַטָּאת, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן.
וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר אָשָׁם. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר צִפֳּורִים.
וְאִי כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר: חַטָּאת קָבְעָה, אַף עַל גַּב דְּלָא קָרַב אָשָׁם — נַיְיתֵי אַחֵר, דְּהָא שְׁמָעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר: לַיְיתֵי וְלִתְנֵי.
דִּתְנַיָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: לַמָּחֳרָת מֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלוּגּוֹ עִמּוֹ, וּמַעֲמִידוֹ בְּשַׁעַר נִיקָנוֹר, וּמַתְנָה עָלָיו וְאוֹמֵר: אִם מְצוֹרָע הוּא — הֲרֵי אֲשָׁמוֹ וְלוּגּוֹ עִמּוֹ, וְאִם לָאו — אָשָׁם זֶה יְהֵא שַׁלְמֵי נְדָבָה.
וְאוֹתוֹ אָשָׁם טָעוּן

דף ע:

שְׁחִיטָתוֹ בַּצָּפוֹן, וְטָעוּן מַתָּנַת בְּהוֹנוֹת, וּסְמִיכָה, וּנְסָכִים, וּתְנוּפָה, וְחָזֶה וְשׁוֹק, וְנֶאֱכָל לְזִכְרֵי כְהוּנָּה לְיוֹם וָלַיְלָה.
וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, מִפְּנֵי שֶׁמֵּבִיא קָדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל!
שְׁמוּאֵל סָבַר לַהּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּחֲדָא, וּפְלִיג עֲלֵיהּ בַּחֲדָא.
שְׁלֹשָׁה דִּבְרֵי אַגָּדָה: כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר ”כִּי לֹא אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הַמֵּת”, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר ”כִּי חָפֵץ ה’ לַהֲמִיתָם”! כָּאן בְּעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה, כָּאן בְּשֶׁאֵין עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה.
כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר: ”כִּי לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁוחַד”, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר: ”יִשָּׂא ה’ פָּנָיו אֵלֶיךָ”! כָּאן קוֹדֶם גְּזַר דִּין, כָּאן לְאַחַר גְּזַר דִּין.
כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר ”כִּי בָחַר ה’ בְּצִיּוֹן”, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר ”כִּי עַל אַפִּי וְעַל חֲמָתִי הָיְתָה הָעִיר הַזֹּאת לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּנוּ אוֹתָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה”! כָּאן קוֹדֶם שֶׁנִּשְׂא שְׁלֹמֹה אֶת בַּת פַּרְעֹה, כָּאן לְאַחַר שֶׁנִּשָּׂא שְׁלֹמֹה אֶת בַּת פַּרְעֹה.
שְׁלֹשָׁה דִּבְרֵי בּוּרוּת: אִשְׁתּוֹ שֶׁל לוֹט, מַהוּ שֶׁתִּטַּמֵּא? אָמַר לָהֶם: מֵת מְטַמֵּא, וְאֵין נְצִיב מֶלַח מְטַמֵּא.

בֶּן שׁוּנַמִּית, מַהוּ שֶׁיִּטַּמֵּא? אָמַר לָהֶן: מֵת מְטַמֵּא, וְאֵין חַי מְטַמֵּא.
מֵתִים לֶעָתִיד לָבֹא, צְרִיכִין הַזָּאָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי אוֹ אֵין צְרִיכִין? אָמַר לָהֶן: לִכְשֶׁיִּחְיוּ נָחְכַּם לָהֶן. אִיכָּא דְּאָמְרִי: לִכְשֶׁיָּבֹא מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עִמָּהֶם.
שְׁלֹשָׁה דִּבְרֵי דֶּרֶךְ אֶרֶץ, מָה יַּעֲשֶׂה אָדָם וְיֶחְכַּם? אָמַר לָהֶן: יַרְבֶּה בִּישִׁיבָה, וִימַעֵט בְּסְחוֹרָה.
אָמְרוּ: הַרְבֵּה עָשׂוּ כֵּן, וְלֹא הוֹעִיל לָהֶם! אֶלָּא יְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהַחָכְמָה שֶׁלּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי ה' יִתֵּן חָכְמָה מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה".
תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא: מָשָׁל לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם שֶׁעָשָׂה סְעוּדָה לַעֲבָדָיו, וּמְשַׁגֵּר לְאוֹהֲבָיו מִמַּה שֶּׁלְּפָנָיו.
מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? דְּהָא בְּלָא הָא לָא סַגִּיא.
מָה יַּעֲשֶׂה אָדָם וְיִתְעַשֵּׁר? אָמַר לָהֶן: יַרְבֶּה בִּסְחוֹרָה, וְיִשָּׂא וְיִתֵּן בֶּאֱמוּנָה. אָמְרוּ לוֹ: הַרְבֵּה עָשׂוּ כֵּן, וְלֹא הוֹעִילוּ! אֶלָּא יְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהָעוֹשֶׁר שֶׁלּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב".
מַאי קָא מַשְׁמַע לַן, דְּהָא בְּלָא הָא לָא סַגִּי.
מָה יַּעֲשֶׂה אָדָם וְיִהְיוּ לוֹ בָּנִים זְכָרִים? אָמַר לָהֶם: יִשָּׂא אִשָּׁה הַהוֹגֶנֶת לוֹ,

דף עא.

וַיְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּשִׁעַת תַּשְׁמִישׁ.
אָמְרוּ: הַרְבֵּה עָשׂוּ כֵּן, וְלֹא הוֹעִילוּ! אֶלָּא יְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהַבָּנִים שֶׁלּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: "הִנֵּה נַחֲלַת ה' בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן".
מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? דְּהָא בְּלָא הָא לָא סַגִּי.
מַאי "שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן"? אָמַר רַבִּי חָמָא בְּרַבִּי חֲנִינָא: בִּשְׂכַר שֶׁמְּשַׁהִין עַצְמָן בַּבֶּטֶן, כְּדֵי (שֶׁתַּזְרִיעַ אִשְׁתּוֹ) [שֶׁיַּזְרִיעוּ נְשׁוֹתֵיהֶן] תְּחִילָּה — נוֹתֵן לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׂכַר פְּרִי הַבֶּטֶן.
בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים [וְכוּ']. מַאי טַעְמַיְיהוּ דְּבֵית שַׁמַּאי? אִי נֵימָא מִשּׁוּם דִּכְתִיב "וַתִּתְחַלְחַל הַמַּלְכָּה", וְאָמַר רַב: מְלַמֵּד שֶׁפֵּרְסָה נִדָּה. הָכָא נָמֵי, אַגַּב בִּיעֲתוּתָא דְּמַלְאֲכָא דְּמוֹתָא — חָזְיָא, וְהָאֲנַן תְּנַן שֶׁחֲרָדָה מְסַלֶּקֶת אֶת הַדָּמִים! הָא לָא קַשְׁיָא: פַּחְדָּא — צָמֵית, בִּיעֲתוּתָא — מְרַפְיָא.
אֶלָּא, הָא דְּתָנַן: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כָּל הָאֲנָשִׁים מֵתִים זָבִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵין זָב אֶלָּא מִי שֶׁמֵּת זָב.
אִקְּרִי כָּאן "מִבְּשָׂרוֹ", וְלֹא מֵחֲמַת אוֹנְסוֹ!

אֶלָּא טַעְמָא דְּבֵית שַׁמַּאי, כִּדְתַנְיָא: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַטְבִּילִין כֵּלִים עַל גַּבֵּי נִדּוֹת מֵתוֹת, וְהָיוּ נִדּוֹת חַיּוֹת מִתְבַּיְישׁוֹת — הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ מַטְבִּילִין עַל גַּבֵּי כָּל הַנָּשִׁים, מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל נִדּוֹת חַיּוֹת.

בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַטְבִּילִין עַל גַּבֵּי זָבִין מֵתִין, וְהָיוּ זָבִין חַיִּין מִתְבַּיְישִׁין — הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ מַטְבִּילִין עַל גַּבֵּי כָּל הָאֲנָשִׁים, מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל זָבִין חַיִּים.

מַתְנִי' הָאִשָּׁה שֶׁמֵּתָה, וְיָצְאָה מִמֶּנָּה רְבִיעִית דָּם — מְטַמְּאָה מִשּׁוּם כֻּלָּם, וּמְטַמְּאָה בְּאֹהֶל.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינָהּ מְטַמְּאָה מִשּׁוּם כֻּלָּם, מִפְּנֵי שֶׁנֶּעֱקַר מִשֶּׁמֵּתָה. וּמוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה בְּיוֹשֶׁבֶת עַל מַשְׁבֵּר וָמֵתָה, וְיָצְאָה מִמֶּנָּה רְבִיעִית דָּם שֶׁהִיא מְטַמְּאָה מִשּׁוּם כֻּלָּם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לְפִיכָךְ אֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל.

גְּמָ' מִכְּלָל דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר, אַף עַל גַּב דְּנֶעֱקַר דָּם מִשֶּׁמֵּתָה, מְטַמְּאָה מִשּׁוּם כֻּלָּם? אָמַר רַבִּי זְעִירִי: מָקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ.

וּמוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה.

מִכְּלָל דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר בְּאֹהֶל נָמֵי מְטַמֵּא? אָמַר רַב יְהוּדָה: דַּם תְּבוּסָה אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ.

דְּתַנְיָא: אֵיזֶהוּ דַּם תְּבוּסָה? פֵּירֵשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יְהוּדָה: הָרוֹג שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ דָּם בֵּין בְּחַיָּיו בֵּין בְּמוֹתוֹ, סָפֵק בְּחַיָּיו יָצָא, סָפֵק בְּמוֹתוֹ יָצָא, סָפֵק בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ — זֶהוּ דַּם תְּבוּסָה.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד — סְפֵקוֹ טָמֵא, בִּרְשׁוּת הָרַבִּים — סְפֵקוֹ טָהוֹר.

אֶלָּא אֵיזֶהוּ דַּם תְּבוּסָה? הָרוֹג שֶׁיָּצָא הֵימֶנּוּ רְבִיעִית דָּם בְּחַיָּיו וּבְמוֹתוֹ, וַעֲדַיִין לֹא פָּסַק, סָפֵק רוּבּוֹ בְּחַיָּיו וּמִיעוּטוֹ בְּמוֹתוֹ, סָפֵק מִיעוּטוֹ בְּחַיָּיו וְרוּבּוֹ בְּמוֹתוֹ — זֶהוּ דַּם תְּבוּסָה.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרוֹג שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ רְבִיעִית דָּם, וְהָיָה מוּטָּל בַּמִּטָּה וְדָמוֹ מְטַפְטֵף לְגוּמָּא — טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהַטִּפָּה שֶׁל מִיתָה מְעוֹרֶבֶת בּוֹ. וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין, מִפְּנֵי

דף עא:

שֶׁרֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן נִפְסָק. שֶׁפִּיר קָאָמְרִי לֵיהּ רַבָּנַן לְרַבִּי יְהוּדָה! רַבִּי יְהוּדָה לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר: אֵין דָּם מְבַטֵּל דָּם.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: צָלוּב עַל הָעֵץ, שָׁדְמוֹ שׁוֹתֶת לָאָרֶץ, וְנִמְצָא תַּחְתָּיו רְבִיעִית דָּם — טָמֵא.

רַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: טִפָּה שֶׁל מִיתָה עוֹמֶדֶת לוֹ עַל גַּב הָעֵץ.

וְרַבִּי יְהוּדָה, נֵימָא אֵיהוּ לְנַפְשֵׁיהּ: שֶׁאֲנִי אוֹמֵר "טִפָּה שֶׁל מִיתָה עוֹמֶדֶת עַל גַּב הַמִּטָּה"! שֶׁאנִי מִטָּה, דִּמְחַלְחֶלָה.

מַתְנִי' בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: הַיּוֹשֶׁבֶת עַל דַּם טוֹהַר הֲיְתָה מְעָרָה מַיִם לְפֶסַח.

חָזְרוּ לוֹמַר: הֲרֵי הִיא כְּמַגַּע טְמֵא מֵת לְקָדָשִׁים, כְּדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַף כִּטְמֵא מֵת.

גְּמָ' מְעָרָה — אִין, נוֹגַעַת — לָא. אַלְמָא: חוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ — כְּקֹדֶשׁ דָּמוּ.

אֵימָא סֵיפָא: חָזְרוּ לוֹמַר הֲרֵי הִיא כְּמַגַּע טְמֵא מֵת לְקָדָשִׁים — לְקָדָשִׁים אִין, לְחוּלִּין לָא, אַלְמָא: חוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ לָאו כְּקֹדֶשׁ דָּמוּ!

מַתְנִיתִין מַנִּי? אַבָּא שָׁאוּל הִיא, דְּתַנְיָא: אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: טְבוּל יוֹם תְּחִילָּה לְקֹדֶשׁ, לְטַמֵּא שְׁנַיִם וְלִפְסוֹל אֶחָד.

מַתְנִי' וּמוֹדִים שֶׁהִיא אוֹכֶלֶת בְּמַעֲשֵׂר, וְקוֹצָה לָהּ חַלָּה, וּמַקֶּפֶת וְקוֹרָא לָהּ שֵׁם, וְאִם נָפַל מֵרוֹקָהּ וּמִדַּם טָהֳרָהּ עַל כִּכָּר שֶׁל תְּרוּמָה — שֶׁהוּא טָהוֹר.

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: צְרִיכָה טְבִילָה בָּאַחֲרוֹנָה, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אֵינָהּ צְרִיכָה טְבִילָה בָּאַחֲרוֹנָה.

גְּמָ' דְּאָמַר מָר: טָבַל וְעָלָה — אוֹכֵל בְּמַעֲשֵׂר.

וְקוֹצָה לָהּ חַלָּה. חוּלִּין הַטְּבוּלִין לְחַלָּה — לָאו כִּחַלָּה דָּמוּ.

וּמַקֶּפֶת. דְּאָמַר מָר: מִצְוָה לִתְרוֹם מִן הַמּוּקָף.

וְקוֹרָא לָהּ שֵׁם. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמֵינָא: נִגְזוֹר, דִּלְמָא אָתֵי לְמִנְגַּע בָּהּ מֵאַבָּרַאי? קָא מַשְׁמַע לַן.

וְאִם נָפַל מֵרוֹקָהּ: דְּתָנַן: מַשְׁקֶה טְבוּל יוֹם מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִמֶּנּוּ (כְּמַשְׁקִין) [כְּמַשְׁקֶה] הַנּוֹגֵעַ בָּהֶם, וְאֵלּוּ וְאֵלּוּ אֵינָן מְטַמְּאִין, חוּץ מִמַּשְׁקֶה הַזָּב שֶׁהוּא אַב הַטּוּמְאָה.

בֵּית שַׁמַּאי. מַאי בֵּינַיְיהוּ? אָמַר רַב קְטִינָא: טְבוּל יוֹם אָרוֹךְ אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ.

מַתְנִי' הָרוֹאֶה יוֹם אַחַד עָשָׂר, וְטָבְלָה לָעֶרֶב, וְשִׁמְּשָׁה —

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְחַיָּיבִין בְּקָרְבָּן.

דף עב.

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: פְּטוּרִים מִן הַקָּרְבָּן.

טָבְלָה בַּיּוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו, וְשִׁמְּשָׁה אֶת בֵּיתָהּ, וְאַחַר כָּךְ רָאֲתָה — בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וּפְטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן.

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: הֲרֵי זֶה גַּרְגֶּרֶן, וּמוֹדִים בְּרוֹאָה בְּתוֹךְ אַחַד עָשָׂר יוֹם, וְטָבְלָה לָעֶרֶב וְשִׁמְּשָׁה — שֶׁמְּטַמְּאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְחַיָּיבִין בְּקָרְבָּן.

טָבְלָה בַּיּוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו, וְשִׁמְּשָׁה — הֲרֵי זֶה תַּרְבּוּת רָעָה, וּמַגָּעָן וּבְעִילָתָן תְּלוּיִין.

גְּמָ' תְּנוּ רַבָּנָן: וְשָׁוִין בִּטְבִילַת לַיְלָה לְזָבָה — שֶׁאֵינָהּ טְבִילָה, וְשָׁוִין בְּרוֹאָה בְּתוֹךְ אַחַד עָשָׂר יוֹם וְטָבְלָה לָעֶרֶב וְשִׁמְּשָׁה — שֶׁמְּטַמְּאָה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְחַיָּיבִין בְּקָרְבָּן.

לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא בְּיוֹם אֶחָד עָשָׂר יוֹם, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב וְחַיָּיבִין בְּקָרְבָּן, וּבֵית הִלֵּל פּוֹטְרִין מִקָּרְבָּן.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי לְבֵית הִלֵּל: מַאי שְׁנָא יוֹם אֶחָד עָשָׂר מִיּוֹם תּוֹךְ אֶחָד עָשָׂר? אִם שָׁיְוָה לוֹ לְטַמְּאָה, לֹא יִשְׁוֶה לוֹ לְקָרְבָּן?

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל לְבֵית שַׁמַּאי: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּתוֹךְ אֶחָד עָשָׂר יוֹם, שֶׁכֵּן יוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו מְצָטָרֵף עִמּוֹ לְזִיבָה, תֹּאמְרוּ בְּיוֹם אֶחָד עָשָׂר, שֶׁאֵין יוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו מְצָטָרֵף עִמּוֹ לְזִיבָה?!

אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי: הַשְׁוּוּ מִדּוֹתֵיכֶם! אִם שָׁיְוָה לוֹ לְטַמְּאָה — יִשְׁוֶה לוֹ לְקָרְבָּן, וְאִם לֹא שָׁיְוָה לוֹ לְקָרְבָּן — לֹא יִשְׁוֶה לוֹ לְטַמְּאָה.

אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הִלֵּל: אִם הֲבֵיאוּהוּ לִידֵי טוּמְאָה לְהַחֲמִיר, לֹא נְבִיאוּהוּ לִידֵי קָרְבָּן לְהָקֵל.

וְעוֹד מִדִּבְרֵיכֶם אַתֶּם נוֹשָׁכִין, שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִין: טָבְלָה יוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו, וְשִׁמְּשָׁה, וְאַחַר כָּךְ רָאָתָה — מְטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וּפְטוּרָה מִן הַקָּרְבָּן. אַף אַתֶּם הַשְׁוּוּ מִדּוֹתֵיכֶם: אִם שָׁיְוָה לוֹ לְטַמְּאָה, יִשְׁוֶה לוֹ לְקָרְבָּן.

וְאִם לֹא שָׁיְוָה לוֹ לְקָרְבָּן, לֹא יִשְׁוֶה לוֹ לְטַמְּאָה! אֶלָּא לְהַחְמִיר וְלֹא לְהָקֵל; הָכָא נָמֵי — לְהַחְמִיר וְלֹא לְהָקֵל.

אָמַר רַב הוּנָא: מִשְׁכָּבָהּ וּמוֹשָׁבָהּ שֶׁבַּשֵּׁנִי, בֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין, אַף עַל פִּי שֶׁטָּבְלָה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רָאֲתָה. מַאי טַעְמָא? כֵּיוָן דְּאִילּוּ חָזְיָא מְטַמְּאָה, הַשְׁתָּא נָמֵי מְטַמְּיָא.

אָמַר רַב יוֹסֵף: מַאי קָא מַשְׁמַע לַן? תְּנִינָא: טָבְלָה יוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו, וְשִׁמְּשָׁה אֶת בֵּיתָהּ, וְאַחַר כָּךְ רָאֲתָה — בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְטַמְּאָה מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת, וּפְטוּרָה מִן הַקָּרְבָּן!

אָמַר רַב כָּהֲנָא: רָאֲתָה שָׁאנֵי.

אָמַר רַב יוֹסֵף: וְכִי רָאֲתָה, מַאי הָוֵי? רְאִיָּיה דְּנִדָּה הִיא!

אֲמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לְרַב יוֹסֵף: רַב כָּהֲנָא הָכִי קָא קַשְׁיָא לֵיהּ — בִּשְׁלָמָא הֵיכָא דְּרָאֲתָה, גָּזְרִינַן רְאִיָּיה דְּנִדָּה אַטּוּ רְאִיָּיה דְּזָבָה, אֶלָּא הֵיכָא דְּלָא רָאֲתָה, מַאי נִגְזַר בָּהּ?

וְעוֹד תְּנַן: הָרוֹאָה רְאִיָּיה אַחַת שֶׁל זוֹב — בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כְּשׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: כְּבַעַל קֶרִי.

דף עב:

וְתַנְיָא: הַמֵּסִיט אֶת הָרְאִיָּיה — בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: תּוֹלִין, וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין.

מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת שֶׁבֵּין רְאִיָּיה רִאשׁוֹנָה לְרְאִיָּיה שְׁנִיָּיה, בֵּית שַׁמַּאי תּוֹלִין, וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין.

וְקָתָנֵי רֵישָׁא: הָרוֹאָה רְאִיָּיה אַחַת שֶׁל זוֹב, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כְּשׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם. אַלְמָא שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם לְבֵית שַׁמַּאי תּוֹלִין.

לָא תֵּימָא ״שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם״, אֶלָּא אֵימָא ״כְּבוֹעֵל שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם״.
מַאי שְׁנָא אִיהוּ דְּלָא מְטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וּמַאי שְׁנָא אִיהִי דִּמְטַמְּיָא לֵיהּ?
אִיהוּ דְּלָא שְׁכִיחִי בֵּיהּ דָּמִים — לָא גָּזוּר בֵּיהּ רַבָּנָן, אִיהִי דִּשְׁכִיחִי בַּהּ דָּמִים — גָּזוּר בַּהּ רַבָּנָן.
וּמַאי שְׁנָא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב — דִּמְטַמְּיָא לֵיהּ, וּמַאי שְׁנָא בּוֹעֵל — דְּלָא מְטַמְּיָא לֵיהּ?
מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב דִּשְׁכִיחַ — מְטַמְּיָא לֵיהּ, בּוֹעֵל דְּלָא שְׁכִיחַ — לָא מְטַמְּיָא.
תְּנַן: טָבְלָה יוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו, וְשִׁמְּשָׁה — הֲרֵי זוֹ תַּרְבּוּת רָעָה.
מַנָּעָן וּבְעִילָתָן תְּלוּיִין. מַאי לָאו דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא?
לָא, בֵּית הִלֵּל הִיא, דְּתַנְיָא: אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוּדָה לְבֵית הִלֵּל: וְכִי לָזוֹ אַתֶּם קוֹרִין תַּרְבּוּת רָעָה? וַהֲלֹא לֹא נִתְכַּוְּונוּ זֶה אֶלָּא לִבְעוֹל אֶת הַנִּדָּה! נִדָּה סָלְקָא דַּעְתָּךְ?
אֶלָּא אֵימָא: ״לִבְעוֹל אֶת הַזָּבָה״. זָבָה סָלְקָא דַּעְתָּךְ? אֶלָּא אֵימָא: ״לִבְעוֹל שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם״.
אִיתְּמַר: עֲשִׂירִי, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עֲשִׂירִי כִּתְשִׁיעִי, מָה תְּשִׁיעִי בָּעֵי שִׁימּוּר — אַף עֲשִׂירִי בָּעֵי שִׁימּוּר.
רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: עֲשִׂירִי כְּאַחַד עָשָׂר, מָה אַחַד עָשָׂר לָא בָּעֵי שִׁימּוּר — אַף עֲשִׂירִי לָא בָּעֵי שִׁימּוּר.
אִיכָּא דְּמַתְנֵי לַהּ אַהָא, אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לְרַבִּי עֲקִיבָא: אֲפִילּוּ אַתָּה מְרַבֶּה ״בַּשֶּׁמֶן״ [״בַּשֶּׁמֶן״] כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ, אֵינִי שׁוֹמֵעַ לְךָ! אֶלָּא חֲצִי לוֹג שֶׁמֶן לַתּוֹדָה, וּרְבִיעִית יַיִן לַנָּזִיר, וְאֶחָד עָשָׂר יוֹם שֶׁבֵּין נִדָּה לְנִדָּה — הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי.
מַאי הֲלָכָה? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: הִלְכַת אֶחָד עָשָׂר, רֵישׁ לָקִישׁ אוֹמֵר: הִלְכוֹת אֶחָד עָשָׂר.
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: הִלְכַת אֶחָד עָשָׂר — אֶחָד עָשָׂר הוּא דְּלָא בָּעֵי שִׁימּוּר, הָא לְאַחֲרִינִי עָבֵיד שִׁימּוּר. וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: הִלְכוֹת אֶחָד עָשָׂר — לָא אֶחָד עָשָׂר בָּעֵי שִׁימּוּר, וְלָא שִׁימּוּר לַעֲשִׂירִי הָוֵי.
הָנֵי הֲלָכוֹת נִינְהוּ? הָנֵי קְרָאֵי נִינְהוּ! דְּתַנְיָא: יָכוֹל הָרוֹאֶה שִׁלשָׁה יָמִים בַּתְּחִילַּת נִדָּה רְצוּפִים תְּהֵא זָבָה.
וּמָה אֲנִי מְקַיֵּים ״אִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זוֹבָהּ״? בְּרוֹאֶה יוֹם אֶחָד, (אֲבָל הָרוֹאֶה שִׁלשָׁה יָמִים בַּתְּחִילָּה תִּהְיֶה זָבָה), תַּלְמוּד לוֹמַר:

דף עג.

״בִּלֹּא עֶת נִדָּתָהּ״ (עַל נִדָּתָהּ) — סָמוּךְ לְנִדָּתָהּ.
וְאֵין לִי אֶלָּא סָמוּךְ לְנִדָּתָהּ, מוּפְלָג לְנִדָּתָהּ יוֹם אֶחָד מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״אוֹ כִּי תָזוּב״.

אֵין לִי אֶלָּא יוֹם אֶחָד, מִנַּיִן לְרִבּוֹת מוּפְלָג שְׁנַיִם, שְׁלֹשָׁה, אַרְבָּעָה, חֲמִשָּׁה, שִׁשָּׁה, וְשִׁבְעָה, שְׁמוֹנָה, תִּשְׁעָה, עֲשָׂרָה, מִנַּיִן?

אָמַרְתָּ: מָה מָצִינוּ בִּרְבִיעִי שֶׁרָאוּי לִסְפִירָה וְרָאוּי לְזִיבָה, אַף אֲנִי אָבִיא הָעֲשִׂירִי שֶׁרָאוּי לִסְפִירָה וְרָאוּי לְזִיבָה.

וּמִנַּיִן לְרַבּוֹת אַחַד עָשָׂר? תַּלְמוּד לוֹמַר "בִּלְּא עֶת נִדָּתָהּ". יָכוֹל שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה אַף שְׁנֵים עָשָׂר? אָמַרְתָּ: לָאו.

וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת אַחַד עָשָׂר וּלְהוֹצִיא שְׁנֵים עָשָׂר? מְרַבֶּה אֲנִי אַחַד עָשָׂר — שֶׁרָאוּי לִסְפִירַת "אוֹ כִּי תָזוּב", וּמוֹצִיא אֲנִי שְׁנֵים עָשָׂר — שֶׁאֵין רָאוּי לִסְפִירַת "אוֹ כִּי תָזוּב".

וְאֵין לִי אֶלָּא שְׁלֹשָׁה יָמִים, שְׁנֵי יָמִים מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "יְמֵי", יוֹם אֶחָד מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "כָּל יְמֵי".

"טְמֵאָה" — מְלַמֵּד שֶׁמְּטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ כְּנִדָּה. "הִיא" — הִיא מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, וְאֵין הַזָּב מְטַמֵּא מָה שֶׁהוּא בּוֹעֵל.

וַהֲלֹא דִּין הוּא, וּמָה הִיא שֶׁאֵינָהּ מְטַמְּאָה בִּרְאִיּוֹת כְּבָיְמִים — מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, הוּא שֶׁמְּטַמֵּא בִּרְאִיּוֹת כְּבָיְמִים — אֵינוֹ דִּין שֶׁמְּטַמֵּא מַה שֶׁהוּא בּוֹעֵל! תַּלְמוּד לוֹמַר: "הִיא" — הִיא מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, וְאֵין הַזָּב מְטַמֵּא מַה שֶׁהוּא בּוֹעֵל.

וּמִנַּיִן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ".

וְאֵין לִי אֶלָּא שְׁלֹשָׁה יָמִים, שְׁנֵי יָמִים מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר "יְמֵי", יוֹם אֶחָד מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כָּל יְמֵי".

וּמִנַּיִן שֶׁסּוֹפֶרֶת אֶחָד לְאֶחָד? תַּלְמוּד לוֹמַר: "יִהְיֶה לָהּ". יָכוֹל תִּסְפּוֹר שִׁבְעָה לִשְׁנַיִם? וְדִין הוּא: וּמָה הוּא, שֶׁאֵין סוֹפֵר אֶחָד לְאֶחָד, סוֹפֵר שִׁבְעָה לִשְׁנַיִם — הִיא, שֶׁסּוֹפֶרֶת אֶחָד לְאֶחָד, אֵינוֹ דִּין שֶׁתִּסְפּוֹר שִׁבְעָה לִשְׁנַיִם? תַּלְמוּד לוֹמַר: "יִהְיֶה לָהּ" — אֵינָהּ סוֹפֶרֶת אֶלָּא יוֹמָהּ.

אַלְמָא קְרֵאי נִינְהוּ! לְרַבִּי עֲקִיבָא — קְרֵאי, לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה — הִלְכְתָא.

אָמַר לֵיהּ רַב שְׁמַעְיָה לְרַבִּי אַבָּא: אֵימָא, בִּימָמָא תִּהְוֵי זָבָה, בְּלֵילְיָא תִּהְוֵי נִדָּה! אָמַר לֵיהּ: עָלָךְ אָמַר קְרָא "עַל נִדָּתָהּ" — סָמוּךְ לְנִדָּתָהּ. סָמוּךְ לְנִדָּתָהּ אֵימַת הָוֵי? בְּלֵילְיָא, וְקָא קָרֵי לַהּ זָבָה.

תָּנָא דְּבֵי אֵלְיָהוּ: כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם, מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר "הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ", אַל תִּקְרֵי "הֲלִיכוֹת" אֶלָּא הֲלָכוֹת.

הֲדַרַן עָלָךְ תִּינוֹקֶת, וּסְלִיקָא לַהּ מַסֶּכֶת נִדָּה.